

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

Esra KARAKAYA

ÇORUM MÜZESİNDE KAYITLI BİR SATIR ALTI KUR’AN TERCÜMESİ 267v4-
539v7 (GİRİŞ-İNCELEME-METİN-ANALİTİK DİZİN)

Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı
Yüksek Lisans Tezi

Antalya, 2021

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

Esra KARAKAYA

ÇORUM MÜZESİNDE KAYITLI BİR SATIR ALTI KUR’AN TERCÜMESİ 267v4-
539v7 (GİRİŞ-İNCELEME-METİN-ANALİTİK DİZİN)

Danışman

Prof. Dr. Ali CİN

Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı

Yüksek Lisans Tezi

Antalya, 2021

Akdeniz Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğüne,

Esra KARAKAYA'nın bu çalışması, jürimiz tarafından Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans Programı tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan : Prof. Dr. Mehmet Vefa Nalbant (İmza)

Üye (Danışmanı) : Prof. Dr. Ali CİN (İmza)

Üye : Prof. Dr. Abdullah Kök (İmza)

Tez	Çorum Müzesinde Kayıtlı Bir Satır Altı Kur'an Tercümesi 267v4-539v7
Başlığı:	Giriş-İnceleme-Metin-Analitik Dizin)

Onay : Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

Tez Savunma Tarihi : 01/07/2021

Mezuniyet Tarihi : 05/08/2021

(İmza)
Prof. Dr. Suat KOLUKIRIK
Müdür

AKADEMİK BEYAN

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “Çorum Müzesinde Kayıtlı Bir Satır Altı Kur’an Tercümesi 267v4-539v7 Giriş-İnceleme-Metin-Analitik Dizin)” adlı bu çalışmanın, akademik kural ve etik değerlere uygun bir biçimde tarafımdan yazıldığını, yararlandığım bütün eserlerin kaynakçada gösterildiğini ve çalışma içerisinde bu eserlere atıf yapıldığını belirtir; bunu şerefimle doğrularım.

İmza

Esra KARAKAYA

T.C.
AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TEZ ÇALIŞMASI ORJİNALLİK RAPORU
BEYAN BELGESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ'NE

ÖĞRENCİ BİLGİLERİ	
Adı-Soyadı	Esra KARAKAYA
Öğrenci Numarası	20175242001
Enstitü Ana Bilim Dalı	Türk Dili ve Edebiyatı
Programı	Tezli Yüksek Lisans
Programın Türü	(X) Tezli Yüksek Lisans () Doktora () Tezsiz Yüksek Lisans
Danışmanın Unvanı, Adı-Soyadı	Prof. Dr. Ali CİN
Tez Başlığı	Çorum Müzesinde Kayıtlı Bir Satır Altı Kur'an Tercümesi 267v4-539v7 Giriş-İnceleme-Metin-Analitik Dizin)
Turnitin Ödev Numarası	1625062493 / 1625062179

Yukarıda başlığı belirtilen tez çalışmasının a) Kapak sayfası, b) Giriş, c) Ana Bölümler ve d) Sonuç kısımlarından oluşan toplam 367 sayfalık kısmına ilişkin olarak, 28/07/2021 tarihinde tarafımdan Turnitin adlı intihal tespit programından Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez Çalışması Orijinallik Raporu Alınması ve Kullanılması Uygulama Esasları'nda belirlenen filtrelemeler uygulanarak alınmış olan ve ekte sunulan rapora göre, tezin/dönem projesinin benzerlik oranı;

alıntılar hariç % 4

alıntılar dahil % 8 'dir.

Danışman tarafından uygun olan seçenek işaretlenmelidir:

() Benzerlik oranları belirlenen limitleri aşmıyor ise;

Yukarıda yer alan beyanın ve ekte sunulan Tez Çalışması Orijinallik Raporu'nun doğruluğunu onaylarım.

() Benzerlik oranları belirlenen limitleri aşıyor, ancak tez/dönem projesi danışmanı intihal yapılmadığı kanısında ise;

Yukarıda yer alan beyanın ve ekte sunulan Tez Çalışması Orijinallik Raporu'nun doğruluğunu onaylar ve Uygulama Esasları'nda öngörülen yüzdelik sınırlarının aşılmasına karşın, aşağıda belirtilen gerekçe ile intihal yapılmadığı kanısında olduğumu beyan ederim.

Gerekçe:

Benzerlik taraması yukarıda verilen ölçütlerin ışığı altında tarafımda yapılmıştır. İlgili tezin orijinallik raporunun uygun olduğunu beyan ederim.

28/07/2021

(imzası)
Prof. Dr. Ali CİN

İÇİNDEKİLER

KISALTMALAR LİSTESİ.....	vii
METİNDE KULLANILAN ÇEVİRİ YAZI İŞARETLERİ.....	viii
ÖZET.....	ix
SUMMARY.....	x
TEŞEKKÜR.....	xi
ÖNSÖZ	xii
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

İNCELEME

1.1. İmla Bakımından Farkedilen Özellikler.....	11
1.1.1. Alıntı Kelimelerin Yazımında Uzun Seslerin Gösterilmemesi.....	11
1.1.2. Alıntı Kelimelerdeki Ünsüzlerin İmlasındaki Uyumsuzluklar	14
1.1.3. İkiz Ünlü Bulunan Kelimelerin Yalın Hal İle Kullanımında Ünsüzlerden Birisinin Düşürülmesi.....	15
1.1.4. Sonu <i>güzel he</i> İle Biten Kelimelerin Yükleme Durum Eki İle Kullanımlarında Görülen İmla.....	16
1.1.5. /p/, /b/, /c/, /ç/, /g/, /ğ/, /k/ Ünsüzlerinin İmlası.....	16
1.1.6. Türkçe Kelimelerde /s/ ve /t/ Sesleri İçin Harf Kullanımı	18
1.1.7. Kapalı e Sesinin İmladaki Durumu.....	19
1.1.8. Türkçe Eklerin İmlada Gösterimi	19
1.1.9. Ek Uyumsuzluğu.....	19
1.1.10. Metnin İmlasında Görülen Diğer Hususlar: Yazım Uyumsuzlukları	20

İKİNCİ BÖLÜM

METNİN SES BİLGİSİ BAKIMINDAN TAVSİFİ

2.1. Tonlulaşma (Sedalılaşıma).....	21
2.2. Sızıcılaşma	21
2.3. Düzleşme.....	22
2.4. Yuvarlaklaşma	22
2.5. Alıntı Kelimelerde /y/ Türemesi	22
2.6. Ünlü Türemesi	23
2.7. Ünlü Düşmesi.....	23

2.8. Ünsüz Değişmesi	23
----------------------------	----

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

BİÇİM BİLGİSİ BAKIMINDAN GÖRÜLEN ÖZELLİKLER

3.1. Alışlagelmiş Kullanımlarının Yanında Farklı İşlevlerde Kullanılan Ekler	24
3.2. Şahıs Eklerinin Durumu.....	24
3.2.1. Geniş Zamanın Olumlu Çekimi	24
3.2.2. Geniş Zamanın Olumsuz Çekimi	25
3.2.3. Görülen Geçmiş Zamanın Çekimi	25
3.2.4. Öğrenilen Geçmiş Zamanın Çekimi	26
3.2.5. Gelecek Zamanın a/e Çekimi	26
3.2.6. a/e Emir İstek Ekinin Çekimi.....	27
3.3. İmek Ek Fiilinin Çekimi	27
3.3.1. Geniş Zamanın Bildirme Çekimi	28
3.3.2. Gereklilik Kipi	28
3.3.3. Emir İstek Kipi.....	28
3.4. Hal Ekleri	29
3.4.1. Yükleme Durumu.....	29
3.4.2. Yönelme Durumu.....	29
3.4.3. Bulunma Durumu.....	29
3.4.4. Ayrılma Durumu	30
3.5. Tasvirî Fiiller	31
3.5.1. Yeterlilik Fiili.....	31
3.5.2. Süreklilik Fiili	31
3.5.3. Tezlik Fiili.....	31
3.6. kal-	31
3.7. Zarf Fiiller	31
3.8. Sıfat Fiiller	32
3.9. –dügüz.....	32
3.10. Çatı Ekleri	32
3.10.1. Dönüslü- Edilgen	33
3.10.2. Ettirgen-Dönüslü-Edilgen	33
3.10.3. Dönüslü-İşteş	33
3.11. İkilemeler	33

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

ESERİN TERCÜME TEKNİĞİ VE KELİME HAZİNESİ

4.1. Metnin Yabancı Söz Varlığını Karşılama Durumu	34
4.1.1. Arapça Söz Varlığını Karşılama Kelime Gruplarının Durumu.....	35
4.1.1.1. İsim Tamlamaları	35
4.1.1.1.1. Belirtili İsim Tamlamalarına Örnekler.....	35
4.1.1.1.2. Belirtisiz İsim Tamlamalarına Örnekler	35
4.1.2. Sıfat Tamlaması	35
4.1.3. Metindeki Türetme Ekleri.....	35
4.1.3.1. İsimden İsim Türetme Ekleri	35
4.1.3.2. İsimden Fiil Türetme Ekleri.....	36
4.1.3.3. Fiilden İsim Türetme Ekleri.....	37
4.1.3.4. Fiilden Fiil Türetme Ekleri	37
4.2. Metindeki Deyimler	38
4.3. Metindeki Sıfat Tamlamalarında Görülen Teklik-Çokluk.....	38
4.4. Pekiştirme	39

BEŞİNCİ BÖLÜM

METİN

SŪRETÜ'L-ENBİYĀ.....	40
SŪRETÜ'L- HACC	44
SŪRETÜ'L-MÜ'MİNŪN.....	49
SŪRETÜ'N-NŪR.....	53
SŪRETÜ'L-FURQĀN	57
SŪRETÜ'Ş-ŞU'ARĀ	60
SŪRETÜ'N-NEML	67
SŪRETÜ'L- KAŞAŞ.....	71
SŪRETÜ'L- 'ANKEBŪT	76
SŪRETÜ'R-RŪM.....	80
SŪRETÜ LUQMĀN	82
SŪRETÜ'S-SECDE	84
SŪRETÜ'L-AHZĀB	86
SŪRETÜ'S-SEBE'	90

SŪRETÜ'L- FĀTİR	93
SŪRETÜ YĀSİN.....	95
SŪRETÜ'Ş-ŞĀFFĀT	98
SŪRETÜ ŞAD	104
SŪRETÜ'Z-ZÜMER.....	107
SŪRETÜ'L-MÜ'MİN	111
SŪRETÜ'L- FUSSİLET.....	115
SŪRETÜ'Ş-ŞŪRĀ	118
SŪRETÜ'Z- ZUHRUF	121
SŪRETÜ'D-DUḤĀN.....	124
SŪRETÜ'L- CĀSİYYE.....	126
SŪRETÜ'L-AḤKĀF	128
SŪRETÜ'L- KĪTĀL.....	131
SŪRETÜ'L-FETH.....	133
SŪRETÜ'L-ḤUCURĀT.....	135
SŪRETÜ KĀF.....	136
SŪRETÜ'Z-ZĀRİYĀT	138
SŪRETÜ'T-ṬŪR.....	140
SŪRETÜ'N-NECM.....	141
SŪRETÜ'L-ḲAMER	144
SŪRETÜ'R-RAḤMĀN.....	146
SŪRETÜ'L-VĀḲİ'A.....	148
SŪRETÜ'L-ḤADĪD	151
SŪRETÜ'L-MŪCĀDELE.....	153
SŪRETÜ'L-ḤAŞR	155
SŪRETÜ'L-MŪMTEḤİNE	156
SŪRETÜ'Ş-ŞAFF.....	157
SŪRETÜ'L-CUM'A.....	158
SŪRETÜ'L-MŪNĀFİḲŪN	159
SŪRETÜ'T-TEĠĀBŪN.....	160
SŪRETÜ'T-ṬĀLAK	161
SŪRETÜ'T-TAḤRĪM.....	162
SŪRETÜ'L-MŪLK	162
SŪRETÜ'L-ḲALEM.....	164

SŪRETÜ'L-HĀKKA	166
SŪRETÜ'L -ME'ĀRİC	168
SŪRETÜ NŪH	169
SŪRETÜ'L -CİNN	171
SŪRETÜ'L -MÜZEMMİL.....	172
SŪRETÜ'L -MÜDDESSİR.....	173
SŪRETÜ'L-ĶİYĀME	175
SŪRETÜ'L -İNSĀN.....	177
SŪRETÜ'L -MÜRSELĀT	178
SŪRETÜ'N-NEBE'	180
SŪRETÜ'N-NĀZİ'ĀT	181
SŪRETÜ'L -A'MĀ	183
SŪRETÜ'T-TEKVĪR	184
SŪRETÜ'L-İNFİTĀR	185
SŪRETÜ'L -MUṬAFFİFĪN	186
SŪRETÜ'L -İNŞİKĀK	187
SŪRETÜ'L -BURŪC	188
SŪRETÜ'T-ṬĀRIK.....	189
SŪRETÜ'L -A'LĀ	189
SŪRETÜ'L -ĠĀŞİYE	190
SŪRETÜ'L -FECR.....	191
SŪRETÜ'L -BELED	192
SŪRETÜ'Ş-ŞEMS.....	193
SŪRETÜ'L -LEYL.....	194
SŪRETÜ'D-ḌUḤĀ.....	194
SŪRETÜ'L-İNŞİRĀH.....	195
SŪRETÜ'T -ṬĪN	195
SŪRETÜ'L-'ĀLAḶ	196
SŪRETÜ'L-ḶADR.....	196
SŪRETÜ'L-BEYYĪNE	197
SŪRETÜ'L'Z-ZELZELE	197
SŪRETÜ'L -'ĀDİYĀT	197
SŪRETÜ'L-ḶĀRİ'A	198
SŪRETÜ'T-TEKĀŞŪR	198

SŪRETÜ'L-‘AŞR.....	199
SŪRETÜ'L-HÜMEZE	199
SŪRETÜ'L-FİL	199
SŪRETÜ KUREYŞ.....	200
SŪRETÜ'L-MĀ‘ŪN	200
SŪRETÜ'L-KEVŞER	200
SŪRETÜ'L -KĀFİRŪN	200
SŪRETÜ'N-NAŞR.....	201
SŪRETÜ TEBBET	201
SŪRETÜ İHLĀS	201
SONUÇ	202
KAYNAKÇA.....	204
DİZİN	207
ÖZGEÇMİŞ	367

KISALTMALAR LİSTESİ

Ar.	: Arapça
Be.	: Belirtme durumu
bkz.	: Bakınız
Far.	: Farsça
f.f.y.e.	: Fiilden fiil yapım eki
iy.	: İyelik eki
ka.	: Kişi adı
krş.	: Karşılığı
r.	: Yazma nüshadaki yaprağın ön yüzü
s.	: Sayfa
sfe.	: Sıfat fiil eki
şa.	: Şehir adı
v.	: Yazma nüshadaki yaprağın arka yüzü
yhe.	: Yükleme hali eki
Yun.	: Yunanca
<	: Bu biçimden veya bu dilden gelir.
→	: Bakınız

METİNDE KULLANILAN ÇEVİRİ YAZI İŞARETLERİ

ا (ā)	a, ā	ص	ş
ا (ī)	a, e, ı, i, u, ü	ض	ž, ḍ
ب	b, p	ط	ṭ
پ	p	ظ	ẓ
ت	t	ع	‘
ث	ṣ	غ	ğ
ج	c, ç	ف	f
چ	ç	ق	q
ح	ḥ	ك	k, g, (ñ)
خ	ḫ	ك	ñ
د	d	ل	l
ذ	z, ḏ	م	m
ر	r	ن	n
ز	z	و	v, u, ū, ü, o, ö
ژ	j	ه	h, a, e
س	s	لا	la, lā
ش	ş	ی	y, ı, i, ī
		ء	’

ÖZET

Çorum Müzesi 10172 numarada kayıtlı bulunan Eski Anadolu Türkçesi ile yazılmış satır altı Kur'an tercümesi günümüz araştırmalarına kaynaklık etmesi amacıyla ele alınmıştır. İnceleme, bilgilendirme içeren giriş bölümü, çeviri yazısı yapılmış metin bölümü ve metnin söz varlığının yer aldığı dizin bölümlerinden oluşturulmuştur.

Giriş bölümünde, dilin farklı dönemlerdeki gelişimi, değişimi ve ifade gücü gibi çeşitli başlıklarda takibinin yapılmasında önemli bir işlevi bulunan çeviri çalışmalarına yer verildikten sonra incelenen yazma tanıtılmıştır.

İnceleme bölümünde yazma imla bakımından, ses bilgisi bakımından, biçim bilgisi bakımından, tercüme tekniği bakımından incelenmiştir. İmla bakımından Arap alfabesinin Türkçedeki kimi sesleri göstermedeki durumu, alıntı kelimelerdeki uzunlukların yazıda gösterilmesi, eklerin imlada gösterilmesi, ek uyumsuzluğu ve kapalı e sesinin yazıda gösterilip gösterilmediği; tonlulaşma, sızıcılaşma, düzleşme, yuvarlaklaşma, ünlü türemesi, ünlü düşmesi ve alıntı kelimelerde y türemesi; eklerin görevleri, şahıs eklerinin durumu; kelime gruplarının durumu ve söz varlığı incelenmiştir.

Metin bölümünde yazma “Şekiller Listesi” başlığı altında yer alan çeviri yazısı kullanılarak aktarılmıştır. Yazmanın tahrip olmuş yerleri ile ilgili gerekli bilgiler ve çevrilmemiş ayetler dipnotlarda belirtilmiştir.

Dizin bölümünde yazmanın söz varlığına yer verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Çorum Müzesi, Kur'an Tercümesi, Satır Altı, Eski Anadolu Türkçesi, Çeviri.

SUMMARY
A UNDER-LINE TRANSLATION OF THE QURAN REGISTERED IN ÇORUM
MUSEUM, 267v4-539v7
(INTRODUCTION-ANALYSIS- TEXT-ANALYTICAL INDEX)

The underline translation of the Qur'an written in Old Anatolian Turkish, registered at the Çorum Museum number 10172, has been discussed in order to be a source for today's research. The review is composed of the introduction part including information, the text part including the translated text, and the index part including the vocabulary of the text.

In the introduction part, after the translation studies, which have an important function in the follow-up of various titles such as the development, change and expressiveness of the language in different periods, the studied manuscript is introduced.

In the review part, manuscript is examined in terms of spelling, phonetics, morphology and translation technique. The status of the Arabic alphabet in terms of spelling in showing some sounds in Turkish, showing the lengths of quoted words in the text, showing suffixes in spelling, suffix mismatch and whether the closed sound of e is shown in the text, intonation, spirantisation, unrounding, rounding, epenthesis, haplology and y consonant epenthesis in quoted words, functions of suffixes, status of Word groups and vocabulary are examined.

In the text part, manuscript is transferred using the translation text under the title “Şekiller Listesi”. Necessary information about the damaged places of the manuscript and the untranslated verses are given in footnotes.

In the index part, the vocabulary of the manuscript is included.

Keywords: Çorum Müseum, Koran Translation, İnter-Linear, Old Anatolian Turkish, Translation.

TEŞEKKÜR

Dil çalışmaları için önemli kaynaklardan olan Kur'an tercümelerine katkı olabilecek bu eseri çalışabilmem için güvenip teslim eden ve çalışma sürecinde yardımını esirgemeyen hocam Prof. Dr. Ali Cin'e teşekkür ederim.

Desteklerini esirgemeyen aileme sabırları için teşekkür ederim...

ÖNSÖZ

Dil, insanın kendisini ifade etme biçimlerinin başında gelmektedir. Dilin gelişmesinde ise farklı sahalarda çokça eserin yazılmış olmasının önemi büyüktür. Böylece farklı konuları ele alan metinler dilin işlenmesinde itici güç olmaktadır. Bu metinlerin başında da kutsal kabul edilen kitaplar gelmektedir.

Türkler de kabul ettikleri yeni dinin gereklerini öğretebilmek için dinin kutsal kitabını çeviri yoluna gitmişlerdir. Eldeki çalışma da bu tercümelerden biridir.

Çorum Müzesi 10172 numarada kayıtlı bulunan yazmadan çalışılan bu tez, yazmanın Enbiya suresinden itibaren başlayıp İhlas suresine kadar olan kısmını içermektedir. Yazmanın bu kısımlarının tamamının çeviri yazısı yapıp dil özellikleri incelenmiştir.

İşbu çalışma “Giriş”, “İnceleme”, “Metin” ve “Dizin” bölümlerinden oluşmaktadır.

“Giriş” başlıklı bölümde, Kur’an’ın İslamiyet’in ilk devirlerine dek götürülen çeviri tarihine kısaca değinilmiş ve alanın önemli isimlerinin konuyla ilgili görüşlerine yer verilmiştir. Hem Doğu Türkçesiyle hem de Batı Türkçesiyle yapılmış olan Kur’an çevirileri sıralanmıştır. Kur’an çevirilerinin dil çalışmaları için kaynak oluşturması ve bunun önemi anlatılmıştır. Son olarak üzerinde çalışılan yazma eser ile ilgili bilgi verilmiştir.

“İnceleme” başlıklı bölümde, yazma imla özellikleri ile ses ve biçim bilgisi yönünden incelenmiştir. Alıntı kelimelerdeki uzunluğun gösterilmesi yazmadan örnek kelimeler verilerek incelenmiş yine sonu “güzel he” ile biten kelimelerin yükleme hâli eki ile kullanıldıklarında ortaya çıkan imlaya; /p/, /b/, /c/, /ç/, /g/, /ğ/, /k/ ünsüzlerinin kelime ve eklerdeki kullanımına ve ek uyumsuzluğu gibi imla özellikleri incelenmiştir.

Metinde ses bilgisi özellikleri olan tonlulaşma, sızıcılaşma, düzleşme, yuvarlaklaşma, ünlü türemesi ve ünlü düşmesi gibi özellikler ele alınmıştır. Ekler, türetme ekleri, şahıs ekleri ve zaman ekleri, çatı ekleri, tasvir fiilleri ve metinde geçen ikilemeler örnekler verilerek incelenmiştir.

Eserin tercüme yöntemiyle ilgili olarak Arapça söz varlığını karşılamada kullanılan isim ve sıfat tamlamaları, metnin türetme ekleriyle kavramları karşılama durumu ve metindeki deyimlerin durumu örnekleriyle birlikte gösterilmiştir.

“Metin” başlıklı bölümde, Eski Anadolu Türkçesi devrine ait satır altı Kur’an tercümesi “Şekiller Listesi” başlığı altında yer alan çeviri yazısı kullanılarak Latin alfabesine aktarılmıştır. Bu aktarımda varak numarası ile satır numarası belirtilmiştir. Yazmanın tahrip olmuş yerleri ile ilgili gerekli bilgiler ve çevrilmemiş ayetler dipnotlarda belirtilmiştir.

Eserde okunamayan kelimeyi belirtmek için [...] kullanılmıştır: “ ilerü geldi bir niceleri bir nice [...] melamet”. Surenin sırasını göstermek için { } kullanılmış hemen altına büyük harflerle surenin adı yazılmıştır: {66} SURETÜ’T-TAHRİM. Eserin varak ve sıra numaralarının gösterilmesinde () kullanılmıştır: (499r1). Yazmada bir kısmı eksik çıkmış kelimeleri göstermek için *üç nokta* ... kullanılmıştır. *Üç nokta* kelimenin baş kısmı silikse baş kısmına, son kısmı silikse son kısmına eklenmiştir “...dür”, “eyle...”.

Yazma eser sure adları ve besmele dâhil sekiz satırdan oluşmaktadır. Besmelenin Türkçe çevirisi olan “Allah adıyla ruzi veren rahmet kılıcı” eserin incelenen bu ikinci kısmında bir daha tekrar edilmemiştir. Bu nedenle besmelenin Türkçesi bu ikinci kısmın ilk suresi olan Bakara suresinin başında ayraç içerisinde bir kez verilmiştir. Sonraki surelerde yazmanın dışına çıkmayarak her surenin başında Arapça besmele yazılmıştır.

Yazmada kimi zaman karşılaşılan yazım ve hareke uyumsuzluklarına yer verilmiştir. Bu uyumsuzluklar Türkçenin ses değişimi ve kullanılan kaynaklardan yararlanılarak düzeltilmiştir. Bu düzeltmeler “İmla Bakımından Farkedilen Özellikler” başlığı altında gösterilmiştir.

“Dizin” başlıklı bölümde, metnin söz varlığı işlenmiştir. Sözlük birimleri madde başı olarak alınmış ve sözcüğün metindeki anlamına kelimenin karşısında yer verilmiştir. Bu bölüm için kaynakça kısmında yer verilen eserlerden, bu eserlerin dizinlerinden ve sözlüklerden yararlanılmıştır. Madde başı olan sözcüğün alt birimlerine iç madde olarak yer verilmiştir. Alıntılanan kelimelerin kökenleri belirtilmiştir.

Esra KARAKAYA
Antalya, 2021

GİRİŞ

A. Kur'an-ı Kerim'in Türkçeye Çevirisi

Farklı bölgelerde ve çeşitli dönemlerde kaleme alınan Kur'an tercümeleri dil incelemeleri bakımından önem taşımaktadır. Kutsal bir metnin çevirisinde gösterilen hassasiyet ve özen çeviri yapılan dilin kullanımını etkilemiştir. Bu bakımdan Kur'an tercümeleri Türkçenin tekâmül seyrini takip etmeye yardımcı olacak çalışmalar için güvenilir kaynaklardandır.

Türkler geçmişten günümüze kadar birçok dine girmişlerdir. Örneğin Uygur devleti döneminde Budizm ve Maniheizm dinlerini benimsemişlerdir. Bu dönemlerde özellikle dinî eserlerin Çince, Sanskritçeden, Toharcadan vs. Uygur Türkçesine çevrildikleri görülür.

İslamiyet'in Türkler arasında resmen devlet dini olarak benimsenmesi Karahanlılar döneminde gerçekleşmiştir (Kök, 2004, VIII). Aynı şekilde Karahanlılar zamanında Türklerin İslam dinini kabulüyle ortaya çıkan yeni din hakkındaki bilgi eksikliği, öncelikle tercüme yoluyla giderilmeye çalışılmıştır (Toker, 2011: 10). Satuk Buğra Han devrinde İslâm dinine geçiş Türk dili ve edebiyatında dönüm noktasıdır (Üşenmez, 2006, 90).

Tarih boyunca milletlerin yeni bir dine geçer geçmez ilk yaptıkları işlerin başında yeni dinin kutsal kitabını kendi dillerine çevirmek işi gelmektedir. Örneğin Tevrat'ın Yunancaya ilk defa MÖ. 3. yüzyılda çevrildiği bilinmektedir (Harman, 1989, 495). Türklerin İslamiyete geçmesiyle birlikte de bu yeni dinin anlaşılması, ibadetlerin doğru olarak gerçekleştirilmesi, toplumsal ilişkilerin dinin kuralları bütününe çizdiği çerçeveye göre düzenlenmesi gibi ihtiyaçlar nedeniyle Kur'an'ın Türkçeye çevirisine başlanmıştır.

Kuran'ın çeviri tarihi İslamiyetin ilk dönemlerine kadar götürülür (Özkan, 2005, 117). Önceleri Fatiha suresi gibi kısa surelerin Farsçaya çevirileri yapılmıştır. Farsçaya yapılan bu ilk çevirilerin ardından tercüme çalışmaları artarak devam etmiştir.

İlk Türkçe tercümenin ne zaman yapıldığıyla ilgili çeşitli görüşler ortaya atılmıştır. Zeki Velidi Togan ilk Türkçe çevirilerin Mansur bin Nuh zamanında çevrilen Farsça tercümeyle eş zamanlı yapıldığını öne sürer (Togan, 1959: 135). Abdülkadir İnan ise ilk Türkçe çevirinin tarihini on birinci yüzyılın ilk yarısına konumlandırır (İnan, 1991:126).

Türkçe ilk Kur'an çevirisi olabilecek özellikte bir eserin bugün elde bulunmaması konuyu varsayımlar etrafında şekillendirmekten ileriye geçememektedir. Aysu Ata çalışmasında yukarıdaki varsayımlarla ilgili olarak, "...Bu sorunun yanıtı ilk Kur'an tercümesi sıfatını alabilecek metnin ortaya konulup dil özellikleri bakımından ayrıntılarıyla işlenmesi sonucu verilebilir" demiştir (Ata, 2004: X).

Bugün için Doğu Türkçesi'yle yapılmış en eski çeviri Türk ve İslam Eserleri Müzesi'nde 73 numarada kayıtlı eserdir. Yazmanın istinsah tarihi 734'tür (1333), (Topaloğlu, 2018: 11). Batı Türkçesinin kullanıldığı şu ana kadar tespit edilmiş en eski satır altı Kur'an tercümesi ise Bursa Yazma ve Basma Eserler Kütüphanesindeki yazmadır. Yazmanın istinsah tarihi 1401'dir (Küçük, 2014: 42).

B. Kur'an'ın Çeviri Çalışmaları

Kur'an'ın çeviri çalışmaları hem Doğu Türkçesi hem de Batı Türkçesiyle yapılmıştır.

İlk olarak yapılan Kur'an tercümelerinin satır altı kelime kelime çeviriler ve tefsirli çeviriler olarak iki şekilde yapıldığı görülmektedir. Tefsirli çevirilerde ayetler cümleler ile açıklanmaktadır. Satır altı kelime kelime yapılan çevirilerde ise çoğunlukla her Arapça kelimeye bir Türkçe kelime karşılığı verilmiştir.

Tefsirli çevirilerde cümle ile mana verilmesi kelimelerin anlamını bulmayı güçleştirmektedir (Topaloğlu, 2018:5). Satır altı çevirilerde ise kelimelere doğru biçimde anlam verilmesi kolaylaşmaktadır. Özellikle günümüzde kullanılmayan kelimelerin manalandırılması yahut anlam değişmelerinin saptaması için satır altı çevirileri önemlidir.

Doğu Türkçesiyle kaleme alınan tercümelerin de şu an elde bulunmayan ilk çeviriden yapıldığı varsayılmaktadır. Bu ilk çeviri bugün elde bulunmamaktadır. Doğu Türkçesiyle kaleme alınan eserler şunlardır:

- “ 1. Türk İslam Eserleri Müzesi Nüshası 73. (Kök, 2004), (Ünlü, 2004).
2. Manchester (İngiltere), Rylands Kitaplığı Arapça Yazmalar 25-38. (Ata, 2004)
3. Taşkent, Özbek İlimler Akademisi, No. 2854. (Üşenmez, 2010)
4. Süleymaniye Kütüphanesi Hekimoğlu Ali Paşa Camii, No. 2. (Sağol, 1997)
5. Leningrad Asya Müzesi Kitaplığı, Cod. Mus. As. 332. 1914, No.2475.
6. Konya Mevlana Müzesi Kitaplığı 6624/91. (Kara, 1993:28-29).”

Bunlardan ilk dördü satır altı kelime kelime çeviriler olup son ikisi tefsirli tercümelerdir. Bunlara ek olarak:

Süleymaniye Nüshası (Karışık Dilli Tercüme): Doğu Türkçesinin yanı sıra Batı Türkçesinin de özelliklerini gösteren bu nüsha 222 varaktan oluşmaktadır. Bu nüsha üzerinde beş yüksek lisans tezi yapılmıştır. Bu çalışmalar Osman Toker, Ayşe Uyansoy Hillhouse, Cengiz Müfettişoğlu, Recep Yılmaz ve Aslı Uygun tarafından yapılmıştır.

Anonim Tefsir: Rusya'nın Peterburg şehrindeki Asya Halkları Enstitüsü Kitaplığındadır. Eseri bilim dünyasına ilk tanıtan Zeki Velidi Togan olmuştur. Eser üzerinde yapılan ilk çalışma A. K. Borovkov'a aittir.11 Halil İbrahim Usta ve Ebülfez Amanoğlu, Borovkov çalışmasını

yeniden düzenleyip Türkiye Türkçesine çevirmişlerdir.¹² Ayrıca Halil İbrahim Usta 1989'da eser üzerinde yüksek lisans tezi yapmıştır.

Yine TİEM 73, Rylands ve Anonim Orta Asya Tefsiri Karahanlı dil özellikleri taşıırken Hekimoğlu ve Taşkent nüshalarının Harezmi dil özellikleri taşıdığı kabul edilir (bkz. Argunşah, 2019). Harezmi dil özellikleri taşıyan diğer üç nüsha:

“Meşhed Nüshası 1 (M1): İran'ın Meşhed şehrinde bulunan Âstân-i Kuds-i Rezevî Kütüphanesinde 1007 numarada yer alan bu nüsha 343 yapraktır (686 sayfa). Eseri tanıtanlardan Rezaei dilinin Harezmi Türkçesi özellikleri gösterdiğini (Rezaei, 2016, s. 1097), Coşgun erken dönem Harezmi Türkçesi olduğunu söyler (Coşgun, 2017, s. 19). Bu nefis nüsha üzerinde şimdiye kadar kapsamlı bir çalışma yapılmamıştır. Yaşar Şimşek ve Osman Fikri Sertkaya eseri detaylı bilgilerle bilim dünyasına tanıtmışlardır.

Meşhed Nüshası 2 (M2): Meşhed'in Âstân-i Kuds-i Rezevî Kütüphanesinde 2229 numarada kayıtlı 149 yapraklık (297 sayfa) bu nüshayı tanıtan ve bir kısmını yayımlayan Üşenmez, dilinin Karahanlı-Harezmi Türkçesinin karakteristik özelliklerini gösterdiğini söyler (Üşenmez, 2017: 718).

Meşhed Nüshası 3 (M3): Meşhed'in Âstân-i Kuds-i Rezevî Kütüphanesinde 293 numarada kayıtlı bu nüsha 362 yapraktır (724 sayfa). Eseri tanıtan Şimşek-Sertkaya dilinin "Geç Karahanlı, erken Horezm Türkçesi özellikleri gösterdiğini" belirtir (Şimşek-Sertkaya, 2015, s. 1384). Eser hakkında Sertkaya ve Şimşek tarafından ikişer makale yazılmış (Sertkaya, 2018; Sertkaya, 2019; Şimşek, 2017; Şimşek 2018), eserin metni ve sözlüğü Şimşek tarafından yayımlanmıştır (Şimşek, 2019).” (Argunşah, 2019: 660).

Batı Türkçesiyle kaleme alınan eser sayısının Doğu Türkçesiyle kaleme alınan eser sayısından çok daha fazla olduğu belirlenmiştir. Bunların çoğu Anadolu sahası çevirileridir. Bu tercüme faaliyetlerinin beylikler dönemiyle birlikte başladığı kabul edilir (Şeşen, 1994: 899). Tercümelerin tamamının Kur'an'ın tam çevirisi olmadığı kısa sureleri de içerdiği görülmektedir. Mehmet Kara 1993 yılında yayımladığı “Doğu Ve Batı Türkçesinde Kur'an Tercüme Ve Tefsirleri” adlı çalışmasında -kısa sureler de dâhil- satır altı kelime kelime çeviriler ve tefsirli çeviriler olmak üzere yüz yetmiş iki çeviriye yer vermiştir. Muhammed Hamidullah, Türkiyat Mecmuası'nda yer alan “Kur'an-ı Kerim'in Türkçe Yazma Tercümeleri” başlıklı yazısında Doğu Türkçesiyle kaleme alınanlar da dâhil yetmiş iki adet yazma listelemektedir. (Hamidullah, 1965: 67-75)

Ahmet Topaloğlu Anadolu sahasında Kur'an'ın tamamının çevrilmesi çalışmalarına XIV. yüzyılın ortalarından itibaren başlanmış olabileceğini belirtmiştir (Topaloğlu, 1976-78, 19). Bu satır altı kelime kelime tercüme geleneğini Moğollar'dan kaçan ya da Moğollar'la

birlikte Anadolu'ya gelen Harezmi ve Horasanlı bilginler getirmiştir (İnan, 1960, 89). Yalnızca Kur'an'ın tamamı değil Kur'an'dan parçalar halinde İhlas Suresi gibi sureler de çevrilmiştir (Esatoğlu, 1987).

Batı Türkçesi satır altı çevirilerinden önemli görülenleri şunlardır:

“1. Bursa Yazma ve Eski Basma Eserler Kütüphanesi Nüshası: Yazma ketebe kaydına göre miladi 1401 tarihinde istinsah edilmiştir. Böylece eser bilinen en eki nüsha olmuştur. Hasan b. Ali el-Bestâmî tarafından istinsah edilen satır altı Kur'an tercümesi, Eski Anadolu Türkçesi özellikleri göstermektedir. Eseri Murat Küçük çalışmıştır.

2. TİEM 40: Türk İslam Eserleri Müzesi No. 40. Ahmet Topaloğlu tarafından üzerinde çalışma yapılan nüsha.

3. Manisa İl Halk Kütüphanesi Nüshası: Manisa Halk Kütüphanesi No. 931". Eseri Esra Karabacak çalışmıştır." (Cin, 2018: 119-120).

Ahmet Topaloğlu (1976), *Muhammed Bin Hamza, XV. Yüzyıl Başlarında Yapılmış Satır-Arası Kur'an Tercümesi I (Giriş-Metin)*. İstanbul: Kültür Bakanlığı Yayınları. (Topaloğlu, 2018: 4).

Ahmet Topaloğlu (1978), *Muhammed Bin Hamza, XV. Yüzyıl Başlarında Yapılmış Satır-Arası Kur'an Tercümesi II (Sözlük)*. İstanbul: Kültür Bakanlığı Yayınları. (Topaloğlu, 2018: 4).

“Esra Karabacak, Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsünde Emine Gürsoy Naskali danışmanlığında, *Manisa İl Halk Kütüphanesi'ndeki Satır-Arası Kur'an Tercümesi* adlı doktora tezini tamamlar (bk. Karabacak, 1992a-b). Bu çalışmanın ilk cildi, iki yıl sonra Harvard Üniversitesinin Yakınoğu Dilleri ve Edebiyatları Bölümü tarafından, *An Inter-linear Translation of the Qur'an into Old Anatolian Turkish (Eski Anadolu Türkçesi Satır-Arası Kur'an Tercümesi)* adıyla yayımlanır (bk. Karabacak, 1994). İlk ciltte kısa bir giriş ve metin yer alır. Takip eden yıllarda çalışmanın geri kalan kısmı da yayımlanır.

Sivas'ta Cumhuriyet Üniversitesi'nde 1992 yılında başlayarak yüksek lisans çalışmaları yapılır. Bilal Yücel ve Burhan Paçacıoğlu danışmanlıklarında hazırlanan bu tezler Sivas Kongre ve Etnografya Müzesinde 84/176 numarada kayıtlı olan Kur'an tercümesi üzerinedir. 1992 yılında Hacı İbrahim Delice, Hikmet Yılmaz ve Ali Akar'ın hazırlamış olduğu üç yüksek lisans tezi bitirilir. 1995 yılında Emin Eminoğlu ve 1998 yılında Mehtap Alper de bu kervana katılır.

Sivas'ta başlanan yüksek lisans tezlerinin devamı gelir. 2005'te Mehmet Kütükçü ve İlkey Budak'ın hazırlamış olduğu iki yüksek lisans tezi daha bitirilir. Bu tezleri 2006 yılında Harun Küpeli'nin ve 2007 yılında Vefa Ayhan'ın hazırladığı tezler takip eder.

Esra Karabacak, 1998 yılında British Museum Or. 9515 numarada kayıtlı olan satır altı Farsça ve Türkçe tercümeli karışık dilli bir Kur'an tercümesini *Satır-arası Kur'an Tercümesi (British Museum Or. 9515) (Giriş- Dilbilgisi İncelemesi- Metin- Dizin)* adıyla yayımlar,

2000 yılında, İstanbul Üniversitesi'nde Nuri Yüce danışmanlığında Osman Toker tarafından *Karışık Dilli Kur'an Tercümesi (Varak No: 109b-144a)* adlı yüksek lisans çalışması yapılır. Süleymaniye Kütüphanesinde Yazma Bağışlar Bölümünde 3966 numarada kayıtlı bulunan bu eser, Nuri Yüce tarafından bilim dünyasına tanıtılmıştır. Çalışmanın adından da anlaşılacağı üzere karılık dilli bir nüshadır. Harezmi Türkçesi ve Eski Anadolu Türkçesi özelliklerini barındırır. Sonraki yıllarda bu eserin diğer varakları üzerinde değişik araştırmacılar tarafından da yüksek lisans çalışmaları yapılır (Müfettişoğlu 2006; Hillhouse 2006; Yılmaz 2007; Uygun 2007)" (Toker, 2011:20-21).

C. Kur'an Çevirilerinin Dil Çalışmaları Bakımından Önemi

Anadolu sahasında kaleme alınmış eserlerin tamamının bugün için elde bulunmaması Türk diliyle ilgili çalışmaların parça parça yapılmasına neden olmaktadır. Bu durum Eski Anadolu Türkçesi döneminin başlangıç ve bitiş tarihlerini belirlemeyi de imkansız hale getirmektedir (Özkan, 1995).

Bugün Türkçe üzerine yapılan araştırmalar ve bu araştırmaların sonucu olan çalışmalarda farklı dönemlerde ve farklı bölgelerde kaleme alınmış Kur'an tercümelerinin önemli bir yer tuttuğu görülmektedir.

Kur'an'ın kutsallığı dolayısıyla indirildiği dönemden bu yana ifadelerinin değişmezliği çevirilerinin itina ile yapılması sorumluluğunu beraberinde getirmiştir. Bu sorumluluk kutsal kitabın aktarılacağı dilin imkânlarını doğru ve iyi kullanabilme sonucunu doğurmuştur. Dolayısıyla kaydedilen her çeviriden aktarılan dilin özelde Türkçenin farklı dönemlerdeki durumunu, giderek gelişimini ve değişimini, ifade gücünü, anlam bilgisi ile ilgili tarihi gelişimini, farklı ve çeşitli alanlarla ilgili kelime çeşitliliğini takip etmeyi mümkün kılmaktadır.

Satır altı Kur'an çevirileri ile dilin yazıya aktarımı sırasındaki imla özelliklerinin takibi yapılabilmektedir. Türkçeye geçen Arapça veya Farsça kelimelerin yazıya aktarılması sırasında kullanılan imladan bu kelimelerin Türkçe söylenişe sağladığı uyumun takibi yapılabilmektedir.

Türkçenin ses bilgisi özelliklerindeki değişimin tespitinde de bu çevirilerin önemi görülmektedir. Türk dilinin tipik karakteristiği olan yuvarlaklaşma ve düzleşme ses olaylarının hem kelime hem de ek düzeyinde incelemesi için kaynak çeşitliliği sağladığı gibi sızıcılığa, tonlulaşma, ünlü türemesi ve ünlü düşmesi yahut bu ses hadiselerinden bağımsız olarak ortaya çıkmış bulunan ses değişimlerini araştırmacıların hizmetine sunulabilmektedir.

Eski Anadolu Türkçesi dönemi Kur'an çevirileri türetme ve çekim eklerinin incelenmesinde de başvuru kaynağıdır. Bu eklerin durumu Türkçenin yabancı bir dil karşısındaki türetme kabiliyetini gösterirken mevcut çalışmadaki çeviri gibi bazıları da bu eklerin asli işlevlerinin dışında kullanımlarının tespiti ve nedenlerini inceleme imkânı sunmaktadır.

Genelde Kur'an çevirileri, özelde üzerinde çalışılan eserde çeviri, Arapça sözcüğün Türkçe karşılığının hemen o kelimenin altına yazılmasıyla yapılmaktadır. Çeviri yalnızca kelime karşılığının yazılması şeklinde olabilirken kelime grupları ve deyimlerle de yapılabilmektedir. Deyimlerin sayısı az olsa da bu konuyu çalışacaklar için veri sağlamaktadır.

Kur'an'ın dini kuralları aktarması ve bu kurallara uygun olarak sosyal hayatı düzenleyecek kaideleri içermesinin yanında somut dünyaya dair konulardan fizik ötesi bir diğer dünyaya kadar çok geniş konuları içermesi kitabın çevrileceği dilin imkânlarını kullanmada iyiye doğru zorlayıcı etkisi olduğu söylenebilir. İtici güç olan bu eserlerin kaydedilmiş olması dilin geçmiş yüz yıllardan günümüze adım adım izlenmesini sağlamaktadır.

Eldeki eser de yukarıda bahsedilen başlıklarda yapılacak araştırmalar için zengin örnekler barındırmaktadır. Bu özellikleriyle diğer eserlerden elde edilen bilgileri destekleyecek yeni veriler eklenebilecek ve onlarla mukayese yapılacak bir kaynak olması bakımından önemlidir.

D. Üzerinde Çalışılan Nüshanın Özellikleri - Sahası ve Dönemi

Üzerinde çalışılan Çorum Müzesi 10172 numarada kayıtlı bulunan nüsha bir satır altı Kur'an çevirisidir. Yazma şirazeli, miklepli, koyu kahverengi meşin ciltlidir. Varakları yer yer tamir görmüş beyaz kâğıda, sülüs kırmasıyla yazılmıştır. Yazmanın her bir varak 8 satırdan oluşmaktadır. Yazmada ana metin (Kur'ân -ı Kerîm) harekeli sülüs kırması, satır altı açıklamalar ise harekeli nesih hatla yazılmıştır. Eser 540 varaktır ve her varak sekiz satırdan oluşmaktadır (Cin, 2018: 120).

Nüshanın müstensihî ve istinsah tarihiyle ilgili olarak metinde herhangi bir bilgi bulunmamaktadır. Yazma eser, Besmele ve Fatiha ile başlamış, ancak herhangi bir satır altı çeviri yapılmamıştır. Kur'an'ın ikinci suresi olan Bakara suresi ile birlikte satır altı anlam verilmeye başlanmıştır. Surenin başında bulunan besmeleye anlam verilmiştir ancak metin tamir gördüğü için bazı yerler okunamamaktadır. Kur'an'ın son iki suresi olan Suretü'l-Felağ (113) ve Suretü'n-Nâs (114) surelerine satır altı anlam verilmemiştir. Ayrıca nüshanın sonunda Fatiha suresi satır arası tercümesi olmaksızın tekrar edilmiştir. Sure adlarının ve ayet duraklarının bazen verilip bazen de verilmediği görülmüştür (Cin, 2018: 120).

Yukarıda belirtildiği üzere yazmanın istinsah tarihiyle ilgili olarak eserde herhangi bir bilgi bulunmamaktadır. Bu başlık altında eserin dil özellikleri ile kelime hazinesinden yola çıkılarak dönemi belirlenmeye çalışılacaktır.

Metnin genelinde Eski Anadolu Türkçesi özellikleri görülmektedir. Bu durumun dışına çıkıldığı örneklerde ise Kıpçak Türkçesi özellikleri göstermektedir. Bu sebeple metindeki bu durum kıyaslanacak ve hem eserin dil özellikleri ortaya konulacak hem de dönemi belirlenmeye çalışılacaktır.

Eserde Memlük Kıpçak sahası dışında başka hiçbir Türk lehçesinde karşılaşılmayan görülen geçmiş zamanın şahıs zamirleriyle karşılaşılması durumu metinde tam tersidir. Eserde görülen geçmiş zaman yalnızca iyelik kökenli eklerle karşılaşmaktadır: tutdum 280v7; tıdın 457r2; açdu 269v6; eşitdün 293v8; aldular 285r3. Diğer zamanların çekimlerinde şahıs zamirleri de kullanılmaktadır. Bu zamanlar “Biçim Bilgisi” bölümünde ayrıntısıyla işlendiğinden burada örnek verilmeyecektir.

Yine c yerine ç sesinin kullanıldığı örnekler mevcuttur: çıkaç 496r/2; sizçileyin 414r/2; Metinde aynı kelime ve eklerin c ile yazılmış biçimleri de bulunmaktadır: kaçacaç 418v6. Mustafa Toker bunu Kıpçak tesiri olarak değerlendirmiştir (Toker, 2011: 44). Murat Küçük ise bu tip örnekleri tonlulaşmaya aykırı örnekler olarak değerlendirmiştir (Küçük, 2014: 43).

Metinde Batı Türkçesi’nin ayırıcı özelliği olan birinci teklik şahıs zamiri ben, metinde bir örnek dışında b’li biçimiyle kullanılmıştır: men 315v/6.

Metinde işaret zamiri ve üçüncü teklik şahıs zamiri o, bu şekliyle bir defa geçmektedir 364r/4; metnin geri kalanında ol biçimiyle kullanılmıştır 268r/1, 268r/2, 268v/8.

Metinde Ana Türkçe asli uzun ünlülü süt kelimesi (Ana Türkçe < süt) tonlulaşmamış, ت sesiyle yazılmıştır (Tekin’den akt. Küçük, 2014:43).

Metinde Oğuz Türklerinin kullandığı iki kelimenin Kıpçaklara özgü versiyonları da bulunmaktadır. Eserde Gürer Gülsevin’in “denk çiftler” adını verdiği bu kelimelerden iki örnek mevcuttur (Gülsevin, 2007: 284-287).

Oğuz Türkçesinde gendü, gendüzi şeklinde geçen dönüşlülük zamirinin öz şeklinde bir yerde geçmektedir özi “ çalabum özi kavim içinde” 290v/3; gendüzi/gendüzü şekilleri ise otuz altı defa geçmektedir “ ...şükür eyledi gendüzi için...” 321v/8, 375v/2, 418v/1, 436r/7, 449r/1.

İn- anlamındaki düş- kelimesi metinde gönderilmek anlamıyla üç defa ve atmak anlamıyla bir defa geçmektedir 279r/8, 444r/8, 474r/7, 535r/2; düş- şekli de in-, gönderil-manalarıyla üç defa geçmektedir 316v/3, 422r/5, 531r/6.

Kıpçak grubunda, Eski Türkçedeki kelime sonu ve eklerdeki g/g ünsüzlerini korunmuştur. Bu g/g ünsüzleri Oğuz grubu şivelerinde düşer. Metinde iki örnekte ğ sesi

korunmuş, örneklerin birinde k olarak yazılmıştır: uluğ 509v5; uluklık 411r/3. Kelime metnin kalanında *ulu* olarak kaydedilmiştir.

Bir yerde de UbAn zarf fiil eki iben şeklinde geçmektedir *deriliben* 395v/1.

Metinde bir örnekte *dük* sıfat fiil ekine eklenen iyelik eki, -ñüz biçiminde değil Anadolu ağızlarında görülen -üz şeklinde çekimlenmiştir, oğul eyledügüzleri 356v5 (Küçük, 2014:64).

Eski Türkçe kelime başı k- ünsüzünün g- ünsüzüne dönüşmesi göz < köz 379r/2; Eski Türkçedeki kelime başı t- ünsüzünün d- ünsüzüne dönüşmesi demür 278r/5; dört 414v/1; Söz başında b'nin düşmesi ol- 372v/4; söz başı b'nin v sesine değişmesi var- 450r/2; ek başı, söz içi ve söz sonu ğ sesinin düşmesi; öğrenilen geçmiş zamanın -mİş *sürilmişsin* 395v5, gelecek zamanın -AcAk *çıkaçak* 496r/2, geniş zaman olumsuzunun -mAz *şanmazın* 418v8, şeklinde kullanımı gibi karakteristik özellikler eserin Eski Anadolu Türkçesi'yle kaleme alındığını göstermektedir.

Yukarıda değinildiği üzere eser Eski Anadolu Türkçesi özellikleri göstermekte, kimi zaman Kıpçak Türkçesi özellikleriyle, istisna olarak da Doğu Türkçesi özellikleriyle, örneğin bir örnekte ayrılma durum ekinin -*dın* olarak *andın* اندن 519r5, öğrenilen geçmiş zaman çekiminin *düşübdür* “yıkılmıştır” 281r/1 şeklinde bir arada kullanılmaktadır. Bu durumla ilgili olarak János Eckmann, “Memlûk Kıpçakçasının Oğuzcalaşmasına Dair” isimli yazısında Memlûk Kıpçak eserlerinin dilini iki başlık altında incelemiştir. Metinle ilgisi sebebiyle ve konuyu dağıtmamak adına burada doğrudan ikinci başlığa yer verilmiştir. Eckmann, Karışık Oğuz-Kıpçakça olarak isimlendirdiği ikinci başlığı da dil özelliklerinin bütünlük göstermemesi sebebiyle iki bölümde inceler. Bunlar “Kıpçakça öğelerin çok olduğu grup” ve “Oğuzca yani Anadolu Türkçesi öğelerinin çok olduğu grup”dur (Eckmann, 1965: 36). Eckmann ikinci grubun özellikleri ve dönemi için şunları kaydeder:

“Bu karışık gruba giren metinlerde dille birlikte imla da değiştirilmiş, yani Kıpçak imlasında kullanılan نك (ng) yerine ن (n)¹ geçmiş ve ünlü harfleri de geniş ölçüde bırakılmıştır. Ayrıca Kıpçakça kelimelerin yerini çoğu zaman Anadolu Türkçesi kelimeleri almıştır. XV. yüzyılın ilk on yıllarından başlayarak Memlûk Kıpçakçasının gittikçe oğuzcalaştığını görüyoruz. Nihayet aynı yüzyılın sonlarına doğru bu Oğuz-Kıpçak karması dil de bırakılmıştır.” (Eckmann, 1965: 36).

Eserin tarihlendirmesi için Eckmann'ın dil özelliklerini dönemlendirdiği bu bilgilere ek olarak metni, kelime hazinesiyle diğer Eski Anadolu Türkçesi Kur'an tercümelerinden ayırtıran iki örneğe yer verilecektir. Bu örnekler 1401 tarihli Batı Türkçesiyle yazılmış en eski

¹ Metnimizde ñ ile gösterilmiştir.

eser olan ve Murat Küçük tarafından çalışılan Bursa yazması (Küçük, 2014), Çorum yazmasının dil özellikleri ve kelime hazinesi bakımından en çok benzediği eser olan ve Ahmet Topaloğlu tarafından çalışılan 827 (1424) tarihli Türk ve İslam Eserleri Müzesi 40 numarada kayıtlı eser -TİEM- (Topaloğlu, 2018), Mustafa Toker'in çalıştığı ve Toker tarafından yazmanın dil özelliklerinden hareketle Kıpçak sahasına ait eserler arasında değerlendirilmesi gerektiği düşünülen Konya yazması (Toker, 2011: 9-10) ile Mehmet Kütükçü (Kütükçü, 2005); Cem Tuna (Tuna, 2016); Betül Yalçın Akcan'nın (Akcan, 2013) çalışmalarıyla -sınırlandırılmış olarak- kıyaslanacaktır. İlk örnek olarak *toğuz on* ifadesidir. Bu ifade metinde *on dokuz* sayısı için kullanılmıştır. Oysa *toğuz on* ifadesi Eski Türkçe'de *doksan* sayısını anlatır. Ana Türkçe biçimi *tok(k)ur ön* olan sözcük Eski Türkçede *tokuz on* biçiminde görülür. Clauson, sözcüğün Karahanlı Türkçesinden itibaren toksön biçimini aldığını belirtir (Clauson, 1959: 20). Harezmi Türkçesinde toksan biçimini alan sayı (Eckmann, 1998: 188), Çağataycada ve EAT'de de toksan biçiminde görülür (Karadavut, 2020: 61). Ahmet Bican Ercilasun "Askerlikte Onlu Sisteme Türklerin Katkıları" isimli makalesinde on'lu sayıların yapılma biçimiyle ilgili olarak, *on yedi* sayısını örnek verip 17'nin ilk on'luğun (1-10 arası) içinde değil ikinci on'luğun içinde bulunduğunu belirtir (Ercilasun, 2014: 70-77). Böylece *on dokuz* sayısı *dokuz-yirmi* ya da Eski Anadolu sahası tercümelerinde görüldüğü gibi *on toğuz* biçiminde olmalıydı. Oysa metinde böyle değildir. İlk bakışta satır altı kelime çevirilerinde *on dokuz* sayısının Arapça cümle dizilimine göre yazıldığı dolayısıyla ifadenin tersinden yazıldığı akla gelse de eserde çoğunlukla bu türden kalıp ifadeler ile tek bir kavramı anlatan birleşikler parçalanmamakta ya da Arapça cümle dizilimine uydurulmamaktadır (ılgım salgım 520r4; dönecek yërdür 394v3; göz aşğa dik- 379r/2). Çorum yazmasında Müddesir Suresi 30. ayette *toğuz on* "on dokuz" 513v/4 biçiminde yer alan ifade, TİEM'de *on toğuz* (Topaloğlu, 2018: 429) ve diğer çalışmalarda *on toğuz* (Küçük, 2014:329); (Toker, 2011:423); (Tuna, 2016: 356); (Akcan, 2013: 100); (Kütükçü, 2005: 178) olarak geçmektedir.

Diğer bir örnek olarak *cıvıldaş-* "söyleşmek" kelimesi verilebilir: *cıvıldaşmañ* 480v8. Bu örnek, TİEM'de *civşeşmen* olarak geçmektedir (Topaloğlu, 2018: 58). Ayrıca inceleme imkanı bulunan diğer çalışmalarda: *çivişmeñ* (Kütükçü, 2005: 107); *civşeşme-* (Tuna, 2016: 333); *söyleşmeñüz* (Küçük, 2014: 315); *söyleşmeñ* (Akcan, 2013: 78); *söyleşmeñ* (Toker, 2011: 402) şeklinde geçmektedir. Bu ayrışma iki durum düşündürmektedir, ya Çorum yazmasının müstensihisi eserini TİEM'in istinsah edildiği tercümeden değil başka bir eserden istinsah etmiştir ya da aynı kaynaktan istinsah etmiş fakat kendi günlük kullanımını metne yansıtmıştır. İlk durumda Batı sahası tercümelerinde Arapçası *tetenācev* olan kelimenin *söyleş*, *civşeş-* ve *cıvıldış-* olarak kaydedildiği üç ayrı kaynaktan söz edilebilir. İkincisinde müstensihinin zaman

zaman ağız özelliklerini yansıttığı bir istinsah kaleme alınmıştır denilebilir ki yukarıdaki örnekler de birer ağız özelliği varsayılırsa, Çorum yazması Oğuz dil özelliklerinin fazla olduğu Oğuz- Kıpçak dil özellikli bir ağzın günlük kullanımda olduğu bir zamanı gösterir. Her iki durumda da Çorum yazmasının tarihinin 1424 tarihli TİEM'den uzak olmadığı söylenebilir.

Sunulan bilgiler ışığında Çorum Müzesi 10172 numarada kayıtlı bulunan Eski Anadolu Türkçesi ile yazılmış satır altı Kur'an tercümesinin XIV. yüzyıl Türkçesi özellikleri gösterdiği ve muhtemelen bu yüzyılın ilk yarısında istinsah edildiği söylenebilir.

BİRİNCİ BÖLÜM

İNCELEME ²

1.1. İmla Bakımından Farkedilen Özellikler

1.1.1. Alıntı Kelimelerin Yazımında Uzun Seslerin Gösterilmemesi

Eserde alıntı kelimelerin yazımında uzun seslerin gösterilmesinde istikrar bulunmamaktadır. Kimi defa aynı kelimenin hem asıl imlasına göre hem de uzunluk gösterilmeden yazıldığı örnekler mevcuttur.

Metnin yabancı kelimelerdeki uzunlukları çoğunlukla gösterdiği görülmektedir. Bazı kelimelerin hem asli uzunluklarının gösterilmesi hem de Türkçe söylenişe uygun biçimlerinin bulunması alıntı kelimelerin söylenişte çabucak Türkçeleşmeye başladığını ancak, yazıya aktarımında asli biçimleriyle kaleme almanın uygun bulunduğunu göstermektedir. Müstensih zaman zaman günlük kullanımı metne aktarmıştır. Metinden bazı örnekler şöyledir:

Adamî: Kelimenin son ünlüsünün uzun sesi altmış üç defa gösterilmiş (ادَمِي 267v8, 270r8, 283r2, 285r3, 286r/2, 286v/7, 337r/3, 378v/7, 379v/4, 383v/4, 418v/6, 425r/3, 426v/5, 469r/5, 469v/8, 470r/1, 470r/7, 506v/5, 509v/7, 513v/2, 514r/2, 514r/4, 515r/1, 515r/2, 515r/4, 515r/5, 515r/6, 515v/7, 516r/5, 522r/1, 522v/8, 524v/1, 526v/4, 528v/1, 530v/7, 531r/5, 531v/4, 534r/4, 534v/1, 534v/2, 534v/3, 536r/4, 536v/2, 537v/2), kalan elli üç tanesinde uzun ses gösterilmemiştir (أَدَم...). Kelimenin yalnızca kök halde kullanılması sırasında uzun ses istisnasız gösterilmiş, ek aldığında ise iki türlü de kullanılmıştır. Bu sebeple her iki kullanım da olduğu gibi aktarılmıştır

Düşman: Kelime yirmi dört defa geçmektedir. Bu yazımların yalnızca iki tanesinde uzun /ā/ sesi kullanılmış olup 391r/1, 328r/8, geriye kalanların tamamında uzunluklar gösterilmemiştir. Kısa ünlü ile yazılmış kelimelerden bir tanesi -lik eki (487r2 → دشمنالك) almıştır. Yine uzun sesle yazılan kelimelerden de bir tanesi -lık eki almıştır (391r1 دشمنالفر). Yalnızca uzun sesin gösterildiği örnekte kalın sıradan ek kullanılması ve uzunluğun gösterilmediği örnekte ince sıradan ekle devam edilmesi kelimenin düşmen şeklinde kullanılmış olabileceğini düşündürse de metinde ek uyumuyla ilgili yeterince örnek bulunmaması bu düşüncüyü doğrulamaya yetmemektedir.. Kelime bugün kullanıldığı şekliyle *düşman* olarak aktarılmıştır.

² Bu bölümün bütün alt başlıklarının adlandırılmalarında Ali CİN, Murat KÜÇÜK ve Mustafa TOKER'in çalışmalarından faydalanılmıştır. Yararlanılan çalışmalara "Kaynakça"da yer verilmiştir.

Emin: Metinde on bir defa geçen kelimenin yalnızca bir tanesinde uzunluk gösterilmemiştir. 507r/1 → امن. Altı tanesinde uzun ünlü gösterilmiştir: 314v/6, 330r/3, 332v/8, 368v/8, 486r/1, 538r/7 → امين. Kalan dördünde ise ilk ses uzun ve /i/ sesiyle ve son ünlü kısa olarak yazılmıştır. ايمن. Kelime her iki şekliyle de aktarılmıştır.

Tiz: Metinde elli dört defa geçen kelimenin altı tanesinde uzun sesler gösterilmemiştir 390v/2, 390v/4, 412r/5, 468r/6, 521r/2, 521r/3 → تيز. Kalan kırk sekizinde ise uzun ses gösterilmiştir: 311r/1, 318v/6, 326r/8, 329v/3, 346v/7, 388r/3, 390r/7, 400v/4, 402r/2, 406v/1, 409v/2, 411r/3, 419r/6, 427r/2, 429r/2, 432r/5, 440r/3, 444r/4, 446v/1, 447r/3, 449r/1, 449v/6, 449v/7, 465r/5, 469v/8, 496v/4, 496v/7, 501v/6, 502r/2, 502r/8, 503v/3, 511r/3, 511v/4, 513r/7, 513v/2, 519v/5, 526v/5, 526v/7, 529r/5, 533r/6, 533v/1, 534v/8, 537r/5, 537r/6, 539v/3 → تيز. Kelime *tiz* olarak aktarılmıştır.

Ruzi: Kelime elli bir defa geçmektedir. Bunların otuz ikisi رُزِي'li 279r/2, 279v/4, 289r/6, 295r/4, 297v/2, 332v/3, 335v/4, 338r/5, 342v/7, 346r/4, 347r/3, 347v/1, 367r/2, 369v/3, 370v/8, 371r/6, 371r/7, 376r/7, 386r/2, 402r/3, 411v/2, 413v/6, 420v/4, 421v/7, 423r/1, 435r/7, 460v/2, 468v/7, 485v/8, 491v/8, 497r/7, 510v/6; kalan on dokuzunda yalnızca hareke (.) (279v/7, 281v/1, 282r/5, 324r/5, 342v/4(2), 394v/2, 436v/1, 458v/5, 460v/2(2), 474v/1, 474v/5, 493r/5, 496v/6, 500v/5, 501r/4(2), 501v/5, 531r/1) kullanılmıştır. Ayrıca bir defa da (ُ) ile ve uzun ses gösterilerek yazılmıştır 332v/3. Bu yazım /z/ ile aktarılmıştır. Her üç kullanımda da ilk ünlü uzun gösterilmiştir. Kelime *rūzī* şeklinde aktarılmıştır.

Ebedî: Kelime metinde altı defa defa uzun ses gösterilerek أَبَدِي 285 r/3, 303r/7, 314r/3, 472r/8, 511r/3, 535v/5), on iki defa uzun ses gösterilmeden أَبَد 268r/6, 270r/4, 275r/3, 308r/7, 365v/2, 404r/4, 431r/3, 431r/5, 476v/3, 494v/4, 517r/5, 535v/8 ve iki defa ebed أَبَد 485r/8, 537v/6 şeklinde kullanılmıştır. Kelimenin ebed şeklindeki kullanımı aynen ve diğer iki biçimi *ebedî* şeklinde aktarılmıştır.

Ayet: Kelime ilk ünlüsünün uzunluğu gösterilmeden yazılmıştır آيَت → 294r/2, 296v/7, 300r/7, 301r/5, 418r/4. Kelime günümüzde kullanıldığı biçimiyle *ayet* olarak aktarılmıştır.

Hoşnut: Farsça kökenli hoşnut kelimesi aslen h ile hōšnūd şeklinde yazılırken altı defa hōšnūz biçiminde h ile 416r/2, 438v/4, 446v/4, 533r/6, 535v/8, 536r/1 ve ek olarak altı defa ilk uzun ünlüsü gösterilmeden hoşnūz biçiminde yazılmıştır 484r/3, 497v/4, 505r/3(2), 537r/1(2). Kelimenin bir yerde geçen hoşnut biçimi aynen aktarılmıştır 529v/7. Kelimenin diğer biçimleri hoşnūz olarak aktarılmıştır.

Yani: Metinde otuz üç defa geçen kelimenin son ünlüsündeki uzunluk yalnızca iki örnekte gösterilmiştir 378v/7, 511v/3. Kelime *ya'ni* şeklinde aktarılmıştır.

Yukarıda incelen kelimelerden daha az sayıda geçen diğer kelimeler:

Aslında iki ünlüsü de uzun olan *avaz* kelimesi metinde bir defa olarak ve ilk ünlüsü kısa yazılmıştır avāz 351v/3.

Metinde yedi defa geçen *kabile* kelimesinin yazımında iki örnekte uzunluk gösterilmemiştir (317v/4, 506v/3). Kelime kabîle biçimiyle aktarılmıştır.

Metinde dört defa geçen *rüzgar* kelimesi iki defa rüzīgār şeklinde yazılmış 437v/1, 537v/2, iki örnekte rüzigār 516r/4, 520r/5 şeklinde yazılmıştır. Bu örnekler rüzigār şeklinde aktarılmıştır. Bir örnekte ise rüzgār şeklinde gösterilmiştir 462r/3, bu örnek olduğu gibi aktarılmıştır.

Metinde iki defa geçen *saḫī* kelimesinin bir tanesinde kelime sonundaki uzunluk gösterilmemiş 525v/8, diğer bir örnekte uzunluk gösterilmiştir 445r/5, kelime şāḫī olarak aktarılmıştır.

Metinde iki defa geçen *zebani* kelimesinin bir tanesinde kelime sonundaki uzunluk gösteren ى kullanılmamıştır 404r/1, diğer örnekte son sesteki uzunluk gösterilmiştir 534v/8, kelime zebāni biçiminde aktarılmıştır.

Metinde dört yerde geçen *kabul* kelimesinin bir defa ikinci ünlüsünde uzunluk gösterilmeden kullanılmış 292v/5, kalan üç tanesinde uzunluk gösterilmiştir 421v/1, 440v/5. Kelime kabûl biçimiyle aktarılmıştır.

Metinde *ıvaz* kelimesi üç defa geçer ve yalnızca bir tanesinde uzun ā sesi ile yazılmıştır 516v/6, kelime ‘ıvāz biçiminde yazılmıştır.

Yine metinde geçen *peygamber* 269r/8, 270v/4, 281v/3; *zişt* 339r/7, 341r/5, 423v/7, 453r/5, 495v/4, 501v/2 ve *avrat* 268v/6, 276r/2, 292r/6, 292v/2 kelimelerinde uzun ünlü gösterilmemiştir.

Metnin bir yerinde Mûsa isminin son ünlüsündeki uzunluk gösterilmeden yazılmıştır 408v6. Kelime metnin genelinde yer aldığı şekline uygun biçimde Mūsā olarak aktarılmıştır.

Metnin üç yerinde geçen *muti* kelimesinin son sesindeki uzun ünlü gösterilmiştir mutî‘ 361r/2, 498r/5, 517v/2. Kelime mutî‘ şeklinde aktarılmıştır.

Arapça *sabah* kelimesi bir örnekte uzun ünlüsü gösterilerek şabāḫ biçiminde 345r/1, bir örnekte ise uzun ünlü gösterilmeden 536v/1 yazılmıştır. Kelime şabāḫ biçiminde aktarılmıştır.

Metinde sekiz defa geçen *arzū* kelimesi dört defa uzun ünlüsü gösterilmeden 382v1, 464r4, 476v8, 519r5; üç defa ise aslına uygun olarak uzun ünlüsü gösterilerek yazıya geçirilmiştir 372v/7, 461v/5, 491r/6. Kelime her iki biçimiyle aktarılmıştır.

1.1.2. Alıntı Kelimelerdeki Ünsüzlerin İmlasındaki Uyumsuzluklar

Metinde Eski Anadolu Türkçesi eserlerinde alıntı kelimelerdeki ünsüz imlası genellikle asli biçimleriyle yazılırken metinde bazı kelimelerdeki ünsüz yazımlarında da farklılıklar görülmektedir.

Metnin genelinde farklı imlaları bulunan kelimelerin hem asli biçimleri hem de bunun dışında yazılmış örnekler mevcuttur. Örneğin Farsça kökenli hoşnut kelimesi aslen h ile hōšnūđ şeklinde yazılırken metinde altı defa hōšnūz biçiminde h ile yazılmıştır: 416r2, 438v/4, 446v/4, 533r/6, 535v/8, 536r/1. Yine başka bir örnekte aynı kelime uzun ünlüler gösterilmeden ve son ünsüzü ت olarak hoşnut biçiminde yazılmıştır: 529v/7. Bu kayıtların bir kısmı yabancı kelimelerin yazımını Türkçeye uydurma yahut müstensihin kelimeyi söylediği biçimde kaleme alması gibi dursa da kimi zaman yanlış yazımlardır.

Eldeki metinde yukarıdaki durumun aksi örnekler de mevcuttur. Farsça kökenli ejderha kelimesi aslına uygun biçimde ejdehā اژدها olarak yazılmıştır 310r/2.

Metinde birbirine zıt durumların fazlaca örneğinin bulunması nedeniyle hem iç tutarlılığı sağlaması hem de dizinde arama kolaylığı sağlanması sebebiyle birden çok biçimi bulunan kelimelerin dönemin yaygın imla geleneği ve daha önceki çeviri çalışmaları göz önünde tutularak düzenleme yoluna gidilmiş, dizinde bu kelimelere bir birine gönderme yapılarak yer verilmiştir. Metinden örnekler şöyledir:

‘arz kelimesi genel olarak z ile ‘arz şeklinde yazılırken bir yerde ز ile ‘arz عزز biçiminde yazılmıştır 441r5. Kelime iki biçimiyle de aktarılmıştır.

Arapça kökenli hazır kelimesi aslen h ile yazılmasına rağmen metinde sekiz örnek h ile hāzır şeklinde yazılmıştır 273r/6, 333r/8, 345r/1, 389v/6, 390r/3, 401r/8, 495r/7, 513r/6. Kelime hāzır olarak aktarılmıştır. Yine hazır kelimesi aslen z ile hāzur biçiminde yazılırken bir örnekte ز ile hāzur şeklinde yazılmıştır 521v/3. Kelime bütün biçimleriyle aktarılmıştır.

Arapça hüküm kelimesi bir örnekte h ile hükm حکم şeklinde yazılmıştır 273r5. Kalan örnekler hükm şeklinde h ile yazılmıştır. Kelime bütün biçimleriyle aktarılmıştır.

Arapça lezzet kelimesi bir örnekte lezzet şeklinde yazılmıştır 526r/4, bir örnekte ise lezzet şeklinde yazılmıştır 461r/7. Kelime iki biçimiyle de aktarılmıştır.

Arapça mescit kelimesi bir örnekte /ç/ ile yazılmıştır 510v/5. Kelime mescid şeklinde aktarılmıştır.

Arapça müfsit kelimesi metinde üç defa geçmektedir. Bu üç örneğin birisinde son ses ت ile yazılmıştır 326v/6.

Türkçeye mesture olarak geçen kelime metinde bir örnekte ş ile meştüre biçiminde yazılmış 294v/6, bir örnekte ise s ile yazılmıştır 292v/3.

Arapça *nezr* kelimesi bir örnekte alışlageldiği üzere *z* ile *nezr* şeklinde yazılmıştır 516v/1. Diğer örnekte ise *z* ile ve *nezir* şeklinde yazılmıştır 279r/3. Kelime metinde bulundukları biçimleriyle aktarılmıştır.

Farsça *yad* kelimesi *ذ* ile *ياد* şeklinde yazılmıştır 292r6. Kelime *yād* olarak aktarılmıştır.

Metinde *zekat* kelimesi üç biçimde yazılmıştır: iki defa *zekāt* 297r/8, 535v/3; bir defa *zekūt* 280v/4 ve metnin kalanında *zekāt* olarak yazılmıştır. Kelime bütün biçimleriyle aktarılmıştır.

Arapça *zerre* kelimesi dört defa *zerre* olarak 366v/7, 369r/6, 369r/7, 536r/6; iki yerde *zerre* olarak yazılmıştır 472r/3, 536r/6. Kelime iki biçimiyle de aktarılmıştır.

Arapça *zikir* kelimesi üç defa *zīkr* 270v/6, 398v/8, 510v/4; dört defa *zīkr* şeklinde yazılmıştır 399r/3, 428v/1, 491v/3, 493r/4. Kelime iki biçimiyle de aktarılmıştır.

Arapça *zişt* kelimesi iki defa *zişt* şeklinde 495v/4, 501v/2; beş defa *zişt* şeklinde geçmiştir 339r/7, 341r/5, 423v/7, 453r/5. Kelime *zişt* olarak aktarılmıştır.

Farsça *herze* kelimesi bir örnekte *هرد* ile *د* yazılmıştır 276v2. Kelime */z/* ile aktarılmıştır.

Farsça *peri* kelimesi dört örnek hariç metnin genelinde *perrī* biçiminde *r* sesi şeddeli olarak yazılmıştır. İstisna olan dört örnekte şedde kullanılmamıştır *perī* 319v/6, 416r/5, 416v/2, 469r/6. Kelime bütün biçimleriyle aktarılmıştır.

Farsça kökenli *pişman* kelimesi bir yerde *y* ile yazılmıştır *پشیمان* 287r6. Kelime *p* ile *peşimān* olarak aktarılmıştır.

1.1.3. İkiz Ünlü Bulunan Kelimelerin Yalın Hal İle Kullanımında Ünsüzlerden Birisinin Düşürülmesi

Metinde ikiz ünlü bulunduran yabancı kelimelerin yalın halde kullanımlarının yazımında *-peri* kelimesi hariç- şedde gösterilmeden yazılmıştır. Şer kelimesinin ise yalın hali metnin incelenen bu kısmında bulunmamaktadır. Metinden örnekler şöyledir:

Şek (< Ar. šekk) Metnimizde altı defa geçen kelimenin yalın halde kullanımında ikiz ünsüz gösterilmemiştir: 372v/8, 419r/8, 421r/4, 456r/3, 472v/7, 513v/6.

Şer (< Ar. šerr) dört defa geçen kelimenin yalın hali metinde bulunmamaktadır: 322v/5, 506v/6, 531v/7, 510r/4.

Peri (< Far. perrī) yirmi defa geçen kelimenin yalın halleri de ikiz ünlü ile yazılmıştır: 460v/1, 470r/1, 470r/7, 471r/2, 471v/4, 469v/8, 509v/7.

Had (< Ar. ḥadd) yirmi defa geçen kelimenin yalın halde tek kullanımında ikiz ünlü görülmemiştir: 292v/4.

Hac (< Ar. ḥacc) Bu kelime metinde yalın haliyle bir defa geçmektedir. İkiz ünlü gösterilmemiştir. 278v/7.

1.1.4. Sonu *güzel he* İle Biten Kelimelerin Yükleme Durum Eki İle Kullanımlarında Görülen İmla

Metinde sonunda *güzel he* bulunan alıntı kelimelerin hem yalın halde kullanımına hem de yükleme hâli eki aldıklarındaki kullanımına dair örnekler mevcuttur. Alıntı kelimelerin yükleme durum eki almış halleri ي ile gösterilmiştir.

Türkçe kelimelerde ise yalın haller hareke ile yazılmıştır -yani güzel he yazılmamıştır- ve bu örneklerin yükleme hali eki almış biçimleri yoktur. Yükleme hali eki alan Türkçe örneklerin bazılarında hem *güzel he* gösterilmiş hem de yükleme durum eki ي ile birlikte verilmiş geceyi كجھي → 411r4. Ancak bu kelimelerin de yalın halleri metinde kullanılmamıştır. Yalnızca *nesne* kelimesi iki şekilde yer almıştır, nesne-y-i (نسنه → 510r1, 362r6). Böylece Türkçe kelimelerin değerlendirilmesi zorlaşmıştır. Bu sebeple metinde geçen ve sonu *güzel he* ile biten kelimelerin yükleme hali eki almış biçimleri /y/ ile aktarılmıştır:

Nesne-y-i (نسنه → 510r1); Geceyi (كجھي → 411r4); deveyi (دوي → 467r8); gölgeyi (كلكي → 375v3).

1.1.5. /p/, /b/, /c/, /ç/, /g/, /ŋ/, /k/ Ünsüzlerinin İmlası

Eski Anadolu Türkçesi dönemi eserlerinde görülen sorunlardan birisi de eski alfabenin Türkçe kimi sesleri göstermedeki durumudur. Bu başlık altında metin bu yönüyle ele alınmıştır.

Türkçe kelime ve eklerdeki /ç/ sesinin imlada /ç/ ile mi /c/ ile mi gösterileceği önemli bir sorundur. Bu durum yalnızca kelimelerin okunuşunda farklılıklara sebep olmakla kalmayıp eklerin kelimelerle birleşmesindeki ünsüz benzeşmelerinin tespitini de güçleştirmektedir (Küçük, 2014: 31).

Metinde c ile yazılmış Türkçe kelimeler ç ile aktarılmıştır.

Eldeki Arap harfli metinde /g/, /ŋ/, /k/ sesleri için de ayırt edici bir işaret kullanılmamıştır. Metindeki örneklerin geneli ك harfi ile yazılmıştır. /g/, /ŋ/, /k/ ünsüzlerinden /g/ sesi için ك harfi kullanılması k→g değişiminin imladan tespitini güçleştirmektedir.

Metnimizde iki örnekte rıtışımınalluk ك. Bu harf bir örnekte k sesi için, diğer örnekte ŋ sesi için kullanılmıştır: صك şaki 327v/8; ساك 375r4.

Yine /p/ görülen kelimeleri /b/ sesi ile yazmak da bu dönem eserlerinde görülen bir özelliktir. Metinde b ile yazılmış Türkçe kelimeler p ile aktarılmıştır.

Yukarıdaki hususlarla ilgili metindeki örnekler şu şekildedir:

/c/, /ç/: Başta: calabısı جَلَابِس 438v/4, 438v/5; çalabumuz چَالَبُْمُز 443r5; çıkar- (çıkâr-) 452r3 جَقَرْدِي.

Ortada: balcık (بَلْجَق 285r4,395r8), balçık (395 بَلْجَق v5); giçi (küçük) /c/ ile كَجِي 411v8, /ç/ ile كَجَرَك 366v8; icinde (اِجِنْد → 268v/2, içinde /ç/ (اِچِنْد 373r/5); barcın /c/ ile بَرَجَن 434v5(2), /ç/ ile بَرَجَن 470v/8; içün /ç/ اِچُن 422r2, icün اِچُن 445v5; kaçan 270 قَاجَن 5, kaçandur قَاجَنْدُر 370r1; geç- /c/ ile كَجِي 286r7, 308r2; 375v6 bu üç örnek dışındakiler ç ile yazılmıştır.

Sonda: ağaç /ç/ (اَغْج 277v8), /c/ ile اَغَج 386v5; 467v3; 492v1; güç /c/ ile كُج 282r8; ök /c/ ile اُج 318r4; 424r4; 427v1; 429v8; ödunc (ödünç) /c/ ile اودنچ 476r/7, 476r/8, 477r/8, 495r/5, 495r/6; ökünç /c/ (اُكُنْج 459v/8); nice kelimesi bir örnekte /ç/ ile niçe şeklinde yazılmıştır نِچ 281r/1.

Eklerde: Arabca /c/ عَرَبَج 418r4; işçü /ç/ اِشْجُم 329v1; altıncı اَلْتَنَج 480v1; ağırdıcı /c/ (اَغْرِجِي 278v5).

/g/: Başta: gece كَجِه 362r7; genj (geniş) كَكْدُر 342r/7; gemi كَمِي 282v/7; gördi كَرْد 270r/6; göz كُوز 379r/2; görklü ' كَر'كُلُو 282r/6.

Ortada: degirt- دَكْرِتْمَك 502v/2; egilicilerdür اِكْلِيلِرْدُر 289r8; begendi بَكْنَدِي 299v/5; degşür- دَكْشُر 378r/6; yegdür يَكْدُر 386v/5.

/ŋ/: Ortada: anmak اَنْمَق 308v6; aña (ona) اَنَّا 269v5; anlan- اَنْلَن 329v6; ayduñ اَيْدُنْ 351v/6; beñdeş بَكْدَش → 539v/7; beñzer بَكْزَر 340v/6; dünürlik دُونُورْلِك → 306v/3.

Sonda: genj (geniş) كَك 481r5; koñ (koy-: bırak-) كَك 433r7; soñ (son) صَك 439r5.

/k/: Başta: kiri كَرِي 503v/4; kim كِم 286v/2; kilid كِلِيدِلَرِي 446r/6.

Ortada: ekin اَكَن 452r2; eks- (eksiltmek) اَكْسَن 511v/3; küçükdür كُجُكْدُر 538v/8.

Sonda: gök كُوك 369r4; kök كُوك 483v/2.

/p/, /b/: Başta: Bıñar, kelime metinde üç yerde geçmiş ve b ile yazılmıştır بَكْر 311r/8, 314r/5, 472v/1.

Belli: Kelime bir örnekte /p/ ile yazılmıştır پَلُو 294r2.

Ortada: Kopar- : Bu kelime de hem /b/ hem de /p/ ile kullanılmıştır: /b/ قَبْرُوز 371r/8, /p/ قَبْرُوز 482r4.

Kapı: Kelimenin hem /b/ hem de /p/ ile yazılmış örneği bulunmaktadır: /p/ قَپْ → 289v3, /b/ قَپْلَر 404r7.

Sonda: Tap!, kelime sonunda /b/ kullanımı için bir örnek bulunmaktadır (طَب 403r7). Aynı kelimenin sonunda /p/ kullanımı için metinde altmış yedi örnek mevcuttur: (طَبِك 369r5).

Hep: Kelime bir yerde /b/ ile yazılmıştır هَب 301r3.

İp: Metinde iki yerde geçen kelimenin ikisi de b ile yazılmıştır 277v/2, 539v/4.

Metinde beş defa geçen *sarp* kelimesinin üç tanesinin sonu /b/ ile bitmiştir 466v/1, 516v/5, 533r/1, kalan ikisi /p/ ile yazılmıştır 498r/8, 510v/5.

Metinde up/üp zarf fiil ekinin /b/ ile yazılmış örnekleri şunlardır: açılıb (اچلب 274v/5), dartub (درتب 279r/7), inanubdur (اينبدر 466r/7), sorub (صرب 525r/3), /p/ ile yazılmış örnek dirilüp (درلب → 325v/3).

1.1.6. Türkçe Kelimelerde /s/ ve /t/ Sesleri İçin Harf Kullanımı

Metinde kalın sıradan kelimeler için genel olarak ص ve ط kullanılsa da س ve ت kullanımının da bazı örneklerine rastlanmaktadır. Metinden bazı örnekler şöyledir:

t: teñri, kelime metin boyunca /t/ ile yazılmıştır (تکر → 398v/3). Bu sebeple kelime Teñri şeklinde aktarılmıştır. Kelimenin +lık eki aldığı iki örnek mevcuttur (teñrilik تکرلیق 291v/7, 295r/2).

toz: metinde iki defa geçen kelime her iki örnekte de ت ile yazılmıştır (توڑ → 304r/5, 536v/2).

Bu iki kelimenin tersine metinde bir defa geçen Farsça dağ kelimesinin Türkçe tağ kelimesi gibi ط ile yazıldığı görülmüştür: dağlamak (tağlayavuz طغلیوز 502r/8), (Toker, 2011; 43).

ط: İstisna olan bu örnekler dışında Türkçe kalın sıradan kelimelerin başındaki t sesi için çoğunlukla ط harfi kullanılmıştır.

taş طاش 340v/4; tayı طایلرکز 301r/1; toğır- طغردي 440v/1; tur- طور 511v/3; tuzlu طوزلو 306v/2.

İç seste t sesi için ت kullanılmıştır: unut- ائدکڑ 354v/5; tatlu طتلودر 374v/3; uvat- اؤتمق 531r/4.

س: saç kelimesi metinde dört yerde geçmektedir. Bunların ikisi ص harfiyle kullanılırken iki yerde س kullanılmıştır سچ 534v/7, سچلر 512r/6.

saksı kelimesi de bir defa geçer ve س harfi kullanılmıştır سقس 469r/5.

say- metinde sekiz defa geçen say- kelimesi bir yerde س ile yazılmıştır سیزسر 281r/6.

sına- metinde yirmi üç defa geçen kelimenin üç tanesi س ile yazılmıştır سندلر 415r/1.

sırıt- سریدی 320r/1.

suvar- سورلر 329r/1 bu tek örnek hariç altı defa ص ile yazılmıştır. Bir yerde s ile yazılmıştır 329r/1. Kelime *şuvar-* biçiminde aktarılmıştır.

san- سناسن 319r/2 /s/ ile yazılmıştır.

ص: Metinde yukarıdaki bir örnek dışında kalın sıradan kelimeler için ص kullanılmıştır: suvar- صور 329r/5; şına- سنک 487v/8; şay- صیک 495v/3; şayru- صیرو 300v/6.

Say- kelimesi bir örnek dışında ş ile say- biçiminde yazılmıştır. Bir örnekte ise s ile say- biçiminde yazılmıştır. سَيَرَسَز 281r/6.

Metinde on üç defa geçen sü (asker, ordu) kelimesinin altı tanesi ص harfi ile yazılmıştır: 517r/3 → سَوُجِي süci; 501r/2 سَوُدُر; 488v/7 سَنَلَرْدَن sinlerden 488; 492v/1 سَيُكْنَلَمَش söykenilmiş.

Su kelimesinde geçen s seslerinin ikisi de ص ile yazılmıştır: şuşamış 297v/4, şuşamışlar 473v/1.

1.1.7. Kapalı ê Sesinin İmladaki Durumu

Eski Anadolu Türkçesi metinlerinde *kapalı ê* sesi için ayırt edici bir işaret olmayışı kesre ile harekelenen kelimelerin okunuşunu tartışmalı kılmıştır. Kimi araştırmacılar böyle harekelenen kelimeleri *kapalı ê* olarak okumuş kimi araştırmacılar ise kesin bir delilin olmayışı sebebiyle /i/ okumuşlardır (Küçük, 2014: 36). Metinde *kapalı ê* sesi için ي kullanılmıştır.

Metinde aynı kelime için kimi yerde kesre (.) kimi yerde fetha (ˆ) kullanılmıştır. Fetha kullanılan kelimeler /e/ olarak aktarılmıştır: gece كَجَه 362r/7, gerçek كَرَجَك 361r/3, gerçek كَرَجَك 357r/8; geri/görü كَر 433r/2, کرو 424v/1; ev او 327v/4, evler اولَر 363r/4; er ار 328v/3; erkekler اَرَكَلَر 315v/3; dèyü ديو 350r/8; yerde يَرْد 350r/8.

1.1.8. Türkçe Eklerin İmlada Gösterimi

Metinde eklerin yazımı genel olarak Arap harfli metinlerde görülen eklerin kelimelere bu alfabedeki harflerin birleşme özelliklerine göre bitleştirilmesi pratiğine uygun olarak yapılmıştır.

1.1.9. Ek Uyumsuzluğu

Metinde son sesinde ince ünlü olan alıntı kelimelere eklenen Türkçe eklerin art damak ünsüz biçimleriyle kullanıldığı örnekler görülmektedir. Alıntı sözcüklerin son sesinde bulunan ince ünlülerde ses değişimi gerçekleşip gerçekleşmediğinin tespitinin imladan yapılması mümkün değildir (Küçük, 2014:36). Bu nedenle bu tür birleşen ekler ek uyumsuzluğu olarak kabul edilmiştir. Ek uyumsuzluğu Türkçe kelimelerde de görülmektedir.

aytdük اَيْتْدُك → 305r/3; peygamberlığı پَيَغْمَبَرَلِغِي 312r/8; eyledük اَيْلْدُق 369v/5; kāfirliği کَاْفِرْلِغِي 377v/2; çıkardük چِکَرْدُك 380v/6; takşirlik تَقْصِيرْلُق 402v/2; bahçillığında بَاخْلَلِغِنْد 484r/7; müslimānlikden مَسْلَمَانْلُكْدَن 489v/5; bāzergānlik بَاَزَرْكَاتْلُك 490r/1; tazelık تَاَزَلُك 516v/6; cehdlik جِهْدَلُك 526v/4; 349r/8 عَزَرْلَنْدُقْلَرِي ‘özürlendükleri’.

1.1.10. Metnin İmlasında Görülen Diğer Hususlar: Yazım Uyumsuzlukları

1.1.10.1. Bazı Türkçe Kelimelerin İmlasındaki Uyumsuzluklar

Metinde Eski Anadolu Türkçesi eserlerinde *η* sesiyle görülen *an-* kelimesi bir örnekte ان şeklinde yazılmıştır 391v/7, kelime *nazal n* sesiyle *aη-* olarak aktarılmıştır.

Metinde *onun* anlamındaki *anuη* kelimesinin yazımında üç farklı biçim görülmektedir: *anuη*, *aηun*, *aηuη*, bunlardan *aηun* اكن üç defa 275r1, 279v8, 362r6; *aηuη* اكك ise iki defa geçmektedir 360v7, 491v6. Metnin kalanında kelime *anuη* biçimiyle geçmektedir ve bu şekilde aktarılmıştır.

Metinde yapmak, etmek anlamındaki *ët-* kelimesi ünlü ile başlayan bir ek aldığında ð ile yazılmıştır. Yalnız bir örnekte ت ile *ëtüciler...* اتجّر şeklinde yazılmıştır 400v2.

Aşağı anlamındaki kelime metnin genelinde aşağı biçiminde ğ ile yazılmışken bir örnekte k ile aşağı اشق şeklinde yazılmıştır 387v8. Kelime aşağı biçiminde aktarılmıştır.

Metinde *arıt-* kelimesi bir örnekte yanlış olarak ð ve ن ile *adın* اذن şeklinde yazılmıştır 278v6. Kelime *arıt-* şeklinde aktarılmıştır.

Metinde *olğıl* kelimesi أولئل biçiminde yazılmıştır 272v2. Kelime *olğıl* biçiminde aktarılmıştır.

Metinde bir yerde *ululama-* kelimesi المدلر biçiminde yazılmıştır 403r/8. Yine aynı kelime *uluları* yerine d ile *ululadı* الولدي yazılmıştır 272r4.

Metinde *yer* kelimesi بر ile ب yazılmıştır 269r4.

Örtmek kelimesi ötmek biçiminde yazılmıştır 532v6.

İKİNCİ BÖLÜM

METNİN SES BİLGİSİ BAKIMINDAN TAVSİFİ

2.1. Tonlulaşma (Sedalılaşma)

Eski Türkçede ve Orta Türkçede kelime başında görülen /t/, /k/ seslerinin Eski Anadolu Türkçesinde /d/, /g/ sesine dönüşmesi olayı metindeki bazı kelimelerde de görülmektedir. Bu kelimelerin çoğu hem ɗ hem de ʈ ile yazılmıştır:

dar~tar; dat- ~tat-; datlu~tatlı; durak~turaç; durur-~turır-/turur-; doğru ~toğrı/ toğru; tağıt-~dağıt-; tart-~dart-; tur-~dur-; dut-~tut-.

Yukarıdaki örnekler haricinde ditre-; durut-; dutul- fiilleri yalnızca ɗ ile toğır-/toğur-; tolaş-; tal-; toğrul-; fiilleri ile tolu; tuzlu; tamar; tayı isimlerinin yalnızca ʈ ile yazıldığı görülmüştür. Ayrıca güntoğu kelimesi yalnızca ʈ ile ve odır- kelimesi ise yalnızca ɗ ile yazılmıştır.

“İstisnalar dışında Türkçe kelimelerin /d/ sesiyle bitmemesi” kuralına aykırı olarak bazı kelimelerin son sesi ɗ ile yazılmıştır. Bu kelimelerin de çoğu ɗ ve ʈ olmak üzere iki biçimiyle de yazılmıştır. Yine bu kelimelerden korkud!, tud!, (yardım) ed! kelimeleri ikinci teklik şahıs emir durumundadır (Toker, 2011: 43).

Metinde Ana Türkçe asli uzun ünlülü süt kelimesi (Ana Türkçe < sūt) tonlulaşmamış, ʈ sesiyle yazılmıştır (Tekin, 1975: 270).

ķ → ğ: Bugün Türkiye Türkçesinde hem tonlulaşmayan hem de ses uyumuna uymayan +ki aitlik eki metinde hem tonlulaşmış örnekleriyle (arasındağı, hordağı, uçmağdağı, şonrağı) hem de uyuma girmiş biçimiyle görülmektedir.

Yine c yerine ç sesinin kullanıldığı örnekler mevcuttur: çıkaçak 496r/2; çıkaraçak 496r/2; sizçileyin 414r/2; sizçileyinler 473v/4. Metinde aynı kelime ve eklerin c ile yazılmış biçimleri de bulunmaktadır.

Murat Küçük bu tip örnekleri tonlulaşmaya aykırı örnekler olarak değerlendirmiş (Küçük, 2014: 43); Mustafa Toker ise bunu Kıpçak tesiri olarak değerlendirmiştir (Toker, 2011: 44).

2.2. Sızıcılaşma

Eski Anadolu Türkçesi ile yazılan metinde ķ sesinin ħ sesine dönüştüğü iki örnek bulunmaktadır. Her iki örneğin ķ ile yazılmış biçimleri de bulunmaktadır (yohsula 279r/3, yohsul 514r/7; dahı 413v/4, daķı 426v/7).

2.3. Düzleşme

Eski Anadolu Türkçesi eslerinde dönem özelliği itibariyle ünlüler yuvarlaklaşma eğiliminde olsada metinde yuvarlak ünlülerin düzleşmesiyle ilgili örnekler de görülmektedir. Bu örnekler istikrarlı değildir. Özellikle dış ünsüzlerinin yanında bulunan ünlülerle ilgili örneklerde aynı kelimenin yuvarlak ünlülü biçimleri de görülmektedir. Dış ünsüzü bulunan bazı kelimelerin ise yalnızca yuvarlak biçimleri bulunmaktadır: çubık 394r/2, esrük 276r/2, öğüt 273v/6, uzun 374v/1, buzağı 459r/1.

/l/: göñil 437r/6, gönül 331r/7; oğıl 357r/7, oğul 489r/8.

/r/: arısuz 502r/6, arusuz 272v/8; diri 306v/8, dirüt- 516r/2; geri 521r/5, gerü 270v/4.

/s/: şıvar- 518v/6, şuvar- 306r/5.

/ş/: gümiş 428r/5.

/z/: bilezik 278v/1, yazıguş 464v/6, yazuk 301r/2.

2.4. Yuvarlaklaşma

Metinde yuvarlaklaşma olayı da sistematik değildir. Örneğin dudak ünsüzlerinin etkisiyle ortaya çıkması beklenen yuvarlaklaşma yardım 304v/6 kelimesinin ünlüsünde gerçekleşmişken çift 465r/8, ıldırımın 298r/7, çalabın 513r/2, gibi bazı kelimelerde görülmemektedir. Ayrıca bazı kelimelerin iki biçimi de görülmektedir: yapış! 428v/8, yapuşun 284v/2.

Daha çok çekim eklerinde görülen art damak η sesine bitişik ünlülerin yuvarlaklaşmasında da aksi örnekler ve aynı kelimedede farklı biçimler görülmektedir: eyleyicilerin 534r/7; kavmin 491r/4, kavmün 273r/5; yavuzun 448v/2; yazmazdun 341v/4, köyün 339v/5; teñriniñdür 404r/8, teñrünün 341r/6.

Metinde eklerin durumuyla ilgili örnekler şöyledir: dur-dılar 508r/8, inan-dum 421r/6; göklerde+dir 277v/7, göklerde+dür 269r/1 ; kıl-dık 516r/6 eyle-dük 268r/4; sevin-diñiz 412v/2, söyle-dünüz 303v/4; tamu+lık+lar 505v/3, ulu+luğ 331r/1; çiçek+li 469r/3, yalıñ+lu 303r/2; beñdeş+siz 280v/2, beñdeş+süz 359v/5; (iyelik e.) hōšnūdılığ+ım 486v/1, çalab+um 268r/1; buyrığ+ımız 272v/6, dirilig+ümüz 287r/3; (emir e.) gez-iñ 309r/6 döndür-ün 393r/7; diril-üp 325v/3; (geniş zaman e.) gideril-ir 369v/1, ol-ur 281r/4; (f.f.y.e.) toğ-ır-dı 440v/1, toğ-ur-maz 425r/6).

2.5. Alıntı Kelimelerde /y/ Türemesi

Metinde aslı hemzeli (ء) olan alıntı kelimelerde bir örnek dışında - dāyim دایم 408r/7- hemze yazılmadığından bu kelimeler y ile yazılmıştır: dāyim 384v/4; gāyib < gā'ib 290v/1; zāyil < zā'il 377v/8.

2.6. Ünlü Türemesi

Metindeki ünlü türemeleri çoğunlukla Arapçadan alıntılanan kelimeleri Türkçe söyleniş ve hece sistemine uygun hale getirme uğraşından meydana gelen orta hece türemesidir. Türkçeye aykırı olarak asıllarının son seslerinde bitişik iki ünsüz bulunan bu alıntı kelimelerde Türkçe söyleyiş kolaylığı sağlaması için iki ünsüz arasında bir ünlü türetilmektedir (Küçük, 2014: 45).

Türeme düzlük-yuvarlaklık bakımından sistematik değildir. Metnin genelinde görüldüğü gibi aynı kelime için hem kök ünlüyle uyuma girmiş biçimler hem de bu duruma aykırı örnekler mevcuttur:

ayıt- 310v/2; buğuz 538v/7; oğulu 489r/8; ‘âcizler 473v/4; ‘adillürağ 356v/7; ‘ağıllar 497r/2; fağır 477v/5; fasaka 294r/3; fağıl 362v/4; hâlik 432r/1; hâşıl 536v/4; haşım 392r/4; haşır 289v/6; hayır 284r/5; hayız 496r/5; hâzır lar 273r/6; hışım 313r/2; hilim 419v/3; kahır 406r/8; kavil 507r/5- kavül 488v/5; kavim 268v/2- kavüm 287v/5 ; kıtal 359v/4; mekir 374r/7; mühür 349v/2; nefis 332r/5; nesil 427v/5; nezirlerünizi 279r/3; ‘ömürlü 374v/1; ‘özür 498v/1; şabır 273v/7; şükür 376v/1; vakit 391r/1; veyil 392v/8; zulüm 406v/1.

2.7. Ünlü Düşmesi

Türkçe kelimelerde “vurgusuz orta hece ünlüsü, kelimeye ünlü ile başlayan bir ek getirildiğinde düşer” kuralına uygun iki örnek mevcuttur göğsünü 533v/6; yumşak 367v/6. Bu kurala uymayan iki de istisna bulunmaktadır: burunı 502r/8; göñüline 532r/8.

Alıntılanan Arapça kelimelerdeki ünlü düşmesi ise Türkçe söylenişe uydurulan kelimenin ünlü ile başlayan bir ek getirildiğinde veya yardımcı fiillerle kullanıma girdiğinde kelimenin aslına döndüğü bir ses olayıdır. Metinden bazı örnekler şunlardır:

‘adlile 469r/2; ‘ahdı 358r/6; ‘ağlınız 276v/1; ‘ayba 517v/3; fazlı 294r/5; ferclerini 295v/4; gaybı 465r/2; hayra 522v/3; hayzdan 496r/4; hilmüm 413v/6; hükmü 292r/7; ‘ilmi 283v/1; kavline 400r/4; kavmi 287v/6; küfre 302r/8; mekrini 538r/2; mühri 525v/8; müzdüm 314v/5; nefsi 522r/4; neslin 387r/5; nesri 509r/3; nezri 516v/1; şehri 306r/5; şükr 436r/4; vaqt 268v/2; vahy 505v/5; veyldür 430v/4; zıkrinden 399r/3; zışt 339r/7; zulm 281r/1.

2.8. Ünsüz Değişmesi

Sızıcılaşma ve tonlulaşma gibi ses olaylarının dışında kalan örnekler bu başlık altında gösterilmiştir:

n→m: şindi 510r/3

konşı 365r/5.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

BİÇİM BİLGİSİ BAKIMINDAN GÖRÜLEN ÖZELLİKLER³

3.1. Alışlagelmiş Kullanımlarının Yanında Farklı İşlevlerde Kullanılan Ekler

Metinde Arapça söz varlığını karşılayabilmek için bazı çekim ve türetme eklerinin alışlagelen kullanımlarının yanında farklı işlevlerde de kullanıldığı görülmektedir. Eklerin farklı kullanımlarıyla ilgili örnekler şöyledir:

-ası /esi: Metinde sıfat fiil eki -ası/esi bu göreviyle birlikte isim türetirken de kullanılmıştır: yêyesidür “yiyeceğidir” 434r8, yêyesine “yediğine” 522v8, yêyesi “yiyecek” 512r2, 529v6 (Küçük, 2014: 47).

+cı/ci/çı/çi: yalan+cı+lardan 293r2; ekin+ci+ler 452r4.

-ıcı/ ıcı: çığır-ıcı-lar “çığırtkan, haberci” 310r8; toğurmay-ıcı “kavurucu (rüzgar)” 459v5; bil-ici “bilgili” 459r/3; (iş) sür-ici “(iş) yürütücü, vekil” 356v3.

+daş: yaş+daş+lar “yaşıt” 394v/1, 472v/8.

+lık/ lik: söylemek+lik “söz” 382v/2, gözsüz+lık+ı “körlük” 415r/7.

+lu/lü: dilekli+ler “tarik sahibi olma” 510r/6; hürmet+lü “saygın” 434v/3; süngük+lü “kemik yığını” 473r/5; yüz+lü “şerefli, itibarlı” 365v/8.

-mak/mek: kurtul-mak “suçsuz bulunma, beraat” 468r/5; şakla-mak+lık “nikah akdi, nikah,” 488r/4; (yavuz) şan-mak+larının “tuzak” 323r/1; tutmak “el sürme, ulaşma” 372v/5; degürmek “tebliğ” 379v/6, 511r/1.

+suz/süz: kûlb+suz (bardak) “kadeh” 530r/1; yavuzlık+suz “kusursuz” 330r/4; yol+suz “sapkın” 463r/7; dil+süz cānavar “hayvan” 279r/2; geñ+süz+lerdür “zorlanmış” 296v/6; göz+süz “kör” 375v/2.

3.2. Şahıs Eklerinin Durumu

Metinde geçmiş zaman hariç aynı zaman çekimi için hem zamir kaynaklı hem de iyelik kaynaklı şahıs eklerinin kullanıldığı örnekler mevcuttur.

3.2.1. Geniş Zamanın Olumlu Çekimi

1.t.şh. van/ven: yüce-ven 521v3; bakıcı-ven 321r7; korkducı-ven 281v1,508r2; kılıcı-ven 319r5; muhtâc-ven 329r4; ayrılıcı-ven 339r4; töldura-ven 354v4; şayru-ven 387v3; yaradıcı-ven 395r8; olu-ven 397v7; müslimānlardan-ven 440v5; bilici-ven 288r3; sizünle-ven

³ Bu bölümün bütün alt başlıklarının adlandırmalarında Murat KÜÇÜK’ün çalışmasından faydalanılmıştır. Yararlanılan çalışmaya “Kaynakça”da yer verilmiştir.

309r6; eşidici-ven 309r7; verici-ven 321r6; söyleci-ven 322v8; vere-ven 326v8; döndürici-ven 327r4; öğütleyicilerden-ven 328v5; görici-ven 367v7, 505r2; işleyici-ven 400v3; peygamber-ven 433r4; güyicilerden-ven 462r4; teñri-ven 490r6.

-In: ħorların 531r1; kórkar-ın 309r4; şıgınurın 290v5; şanurın 331r1; okurın 409r5; beñzerin 273v6; öğütlerin 372r4; dönerin 420v1; (and) içerin 505v3, 507v1, 514v8, 523v6, 527r2, 531v3; eylerin 528v6.

2.t.şh. : sın: durursın 317v7; okursın 329r5; kórķarsın 331v5; verürsın 363v1; görürsın 388r3; kurtarursın 398v1; gösterürsın 425v3; tırursın 512r8; gelirsın 522v3; eylersın 522v4.

1.ç.şh. : -Uz: kórķaruz 271r2; dutaruz 316v2; ayduruz 329v5; tıparuz 333v4; kılunuru 354r7; oluruz 372v2; tıdururuz 416r7; okuruz 435v2; kılaruz 504v4; şınaruz 516r5; yandururuz 519r6; vèrürüz 269v5; ekserüz 271r2; dilerüz 276r8; tıma‘ eylerüz 311r4; yürüdürüz 356r2; bilürüz 383v3; direrüz 420r7; görürüz 506r8.

2.ç.şh. sIz: işlersiz 295v1; gizlersiz 275v4; iversiz 322v2; dönersiz 338r3; kesersiz 339v1; depelersiz 359v7; yersiz 374v4; söylersiz 379v5; götürünülürsüz 413r4; gülersiz 465v7; içersiz 474r1; seversiz 490r6; tıparsız 272r7; sayarsız 281r6; yonarsız 387v6.

3.ç.şh. -lAr: uyarlar 332r4; yığarlar 332v3; tıparlar 338r3; anırlar 340r5; uyarlar 405v1; gizlerler 267v7; işlerler 269v2; söylerler 272r5; iverlerdi 274r5; gülerler 293v3; sögerler 292v3; girerler 321r5; dilerler 358r4; güyerler mi 378r5; yes ederler 418v7.

3.2.2. Geniş Zamanın Olumsuz Çekimi

1.t.şh. -In: şanmazın 418v8; uymazın 439v6; tıpmazın 510v7; bilemezin 275v4; dilemezin 314r2; göstermezin 408r1.

2.t.şh. -sIn: dilemezsın 328v2.

1.ç.şh. -Iz: bilmeziz 510r4.

-Uz: şıvarmazuz 329r2; istemezüz 332v5.

2.ç.şh. -sİz: vèrinilmezsiiz 288v6; bilmezsiiz 294r5; eşitdürmezsiiz 348v8; yemezsiiz 387v4.

-sIz: ağılamazsıiz 465v8; dutmazsıiz 473v2; inanmazsıiz 475v8; kórķmazsıiz 508v4.

3.ç.şh. -lAr: kıalmazlar 287v1; tıtmazlar 305v2; okumazlar 307v4; bilmezler 269r7; öğretmezler 269v2; getirmezler 287v3; bilmezler 291v6; eksmezler 307v3.

3.2.3. Görülen Geçmiş Zamanın Çekimi

1.t.şh. -m: olmadım 419r7; bilmedim 505r6; tıtdım 280v7; kórķdım 309v3; buldım 320r6; oldım 322r8; vèrdüm 280v7; gördüm 318v6; döndüm 440v4.

2.t.şh. -ıj: tıldıı 457r2.

1.ç.sh. -k: kıldık 516r6; eşitdik 509v3; yaratduk 268v1; açduk 269v6; eyledük 268r7; virdük 271v2.

2.ç.sh. -ηIz/-ηUz: eşitdiñüz 293v8; vèrdiñüz 333v6; başmadıñuz 359v8; sevindiñiz 412v2.

3.ç.sh. -lAr: ayıtdılar 289v7; oldılar 297v3; aldular 285r3; uydular 509r1.

3.2.4. Öğrenilen Geçmiş Zamanın Çekimi

2.t.sh. -sIn: sürilmişsin 395v5.

2.ç.sh. -sIz: çıkarılmışsınız 287r2.

3.ç.sh. -lAr: uğurlanmışlar 269v1; kurtulmuşlar 291r3; yemişler 394r8.

Bir yerde Çağatay Türkçesindeki gibi bir kullanım görülmüştür: düşübdür “yıkılmıştır” 281r/1.

3.2.5. Gelecek Zamanın a/e Çekimi

1.t.sh. -vAn: taldur-a-van “dolduracağım” 354v4.

-Am: aş-a-m “asacağım” 311r3; boğazla-y- a-m “boğazlayacağım” 320r5; ol-a mı 322r2 “olacak mı”; dut-a mı 322r2 “tutacak mı”; olmay-a-m “olmayacağım” 328r5; haber vèr-e-m “haber vereceğim” 337r5.

2.t.sh. -sIn: ol-a-sın “olacaksın” 313v3, 315v5, 320r3; bul-a-sın “bulacaksın” 329v3, 388r3; gör-e-sin “göreceksin” 502r2.

1.ç.sh. -vUz: taldur-a-vuz “tattıracağız” 355r8.

2.ç.sh. -sIz: ol-a-sız “olacaksınız” 289v6; olun-a-sız “501r8 koy-a-sız 300r4; dön-e-siz “yakınlaşacaksınız” 310v4; kal-a-sız “kalacaksınız” 314r3; konılamay-a-sız “bırakılmayacaksınız” 314v6; çıkarıl-a-sız “çıkarılacaksınız” 345r4, 426r8; say-a-sız “sayacaksınız” 362v8; sorulmay-a-sız “sorulmayacağız” 369v4; aň-a-sız “anacaksınız” 409v2; şorunıl-a-sız “sorulacaksınız” 429r2, 537r7 ; kayğur-a-sız “üzüleceksiniz” 430v7; inan-a-sız “inanacaksınız” 435v3; okun-a-sız “çağrılacaksınız” 449v7; olun-a-sız “olunacaksınız” 501r8; şakın-a-sız “sakınacaksınız” 512r5; başarmay-a-sız “başaramayacaksınız” 512v2; dilenil-e-siz “sorulacaksınız” 268v3; dödürinil-e-siz “döndürüleceksiniz” 331r2, 334r4, 336r8, 338r5, 342r8, 344v3, 354v1, 380r4, 384r4, 432r1; döndirilesiz “döndürüleceksiniz” 401r5; gir-e-siz “gireceksiniz” 451v2; verinilmey-e-siz “verilmeyeceksiniz” 386r1; verinilesiz “verileceksiniz” 441r7, 494r5; eyley-e-siz “eyleyeceksiniz” “386v2, 449v8; bil-e-siz “bileceksiniz” 400v4, 432r5, 501v6, 537r5, 537r6; yürüy-e-siz “yürüyeceksiniz” 479r5; bin-e-siz “bineceksiniz” 527r3; gör-e-siz “göreceksiniz” 537r7.

3.ç.sh. -lAr: inan-a-lar “inanacaklar” 519v1; ır-a-lar 504r1; koparınılmayalar “diriltilmeyecekler” 494r5; tartışalar “sürüklenecekler” 468r8; çıkalar “çıkacaklar” 299r7, 483r2; olalar “olacaklar” 327v4, 486v4, 510v6; inanalar “inanacaklar” 519v1; vermeyeler “vermeyecekler” 294v3; bil-e-ler “bilecekler” 305v4, 343r6, 390r8, 412r5, 511r3, 519v5(2); yığamay-a-lar “savamayacaklar” 270v2; aydalar “söyleyecekler” 290r2, 317r6, 440r3, 449v6; soruşmay-a-lar “soramayacaklar” 333v7; depiley-e-ler “öldürecekler” 330r7; ermey-e-ler “erişemeyecekler” 330v2; yardım verinilmeyeler “yardım göremeyecekler” 331r4; getir-e-ler 337v4; dön-e-ler “dönecekler” 347v4; éd-e-ler “edecek” 351r1; verin-e-ler “verilecek” 356r5; dölenmiy-e-lerdi “durmayacaklardı” 358r5; döndürmey-e-ler “döndürmeyecekler” 358r6; döndüreler “döndürülecekler” 373v2; gör-e-ler “görecekler” 383r1, 390v2, 390v5, 502r2; gir-e-ler “girecekler” 394v4, 411r3, 480v7, 524v5; döndürün-e-ler “döndürülecekler” 412v5; eşideler “duyacaklar” 457v5; sür-e-ler “sürecekler” 461r3; veriş-e-ler 461v5; döndüreler “döndürecekler” 468r6; döşey-e-ler “uzatacaklar” 486v4; keseler “toplayacaklar” 502v1; şınanılmay-a-lar “sınanılmayacaklar” 336v5; şorın-a-lar “sorulacaklar” 337v5; kırın-a-lar “yenilecekler” 343v6; tağıl-a-lar “ayrılacaklar” 347v8; bağı-a-lar “bakacaklar” 385r3; şorun-a-lar “sorulacaklar” 427r2; kaygurmaya-a-lar “üzülmeyecekler” 440r6.

a/e yukarıdaki kullanımları dışında geniş zamanı karşılar biçimde de kullanılmıştır:

2.t.sh. -sın: dur-a-sın 321v4, ol-a-sın 328v2, bul-a-sın 329v3, koy-a-sın 363v1, bulmay-a-sın 378r6(2), şan-a-sın 485r3.

2.ç.sh. -sIz: olın-a-sız 505r1

3.ç.sh. -lAr: alalardı 401v2

Eski Anadolu Türkçesinin genel gelecek zaman eki ısar bir yerde geniş zamanı karşılayacak biçimde kullanılmıştır: aydalar biz sonra kalınısar 317r6.

3.2.6. a/e Emir İstek Ekinin Çekimi

1.t.sh.e. : getir-e-m 318v6; erem 408v5

2.t.sh.e. : kork-a-sın 361v5, tur-a-sın 463r4, eyley-e-sün 469v4.

2.ç.sh.e. : tur-a-sız 372r4, kıl-a-sız 292r6, vèr-e-siz 295r6.

3.t.sh.e. : tapalar “tapın” 509r3

3.3. İmek Ek Fiilinin Çekimi

Metinde ek fiilin zaman çekimindeki şahıs ekleri, geniş zaman çekiminde farklılaşmaktadır. Görülen farklılıklar sebebiyle bu çekimle ilgili örneklerle yer verilmiştir.

3.3.1. Geniş Zamanın Bildirme Çekimi

1.t.sh.: ben bîzâr-van 317v6; bîzâr-van 427v3; ben rahmet kılıcı-van 319r4/319r5; ben saña öğütleyicilerden-ven 328v5; ben sizünle güyicilerden-ven 462r3/ 462r4; ben görici-ven 505r2; ben çalabuñuz-van 274r8; şayru-van 387v3; muhtâc-van 329r4; bakıcı-van 321r7; yaradıcı-van 395r8; müslimānlardan-van 440v5; sizünle-ven 309r6; eşidici-ven 309r6; verici-ven 321r6; peygamber-ven 433r4; degül-ven 487r3; teñri-ven 490r6; yüce-ven 521v3.

-ın/-in: degülin 313v2, 539r3; degilin 510v8; ben kórkarın 408r2; ben peygamberün 429r4/429r5, 489r7; ben bîzârın 485r6; ben bilürin 486v2.

2.t.sh.: sen sensin 434v3; esirgeyicisin 273v5; sen okur sen 289r7; sen yegireksin 292r2, sen büyülenmişlerdensin 316v1; sen mürsellerdensin 378v7, sen peygambersin 492r3, yegreksin 291v1.

1.ç.sh.: biz kuvvet issilervüz 321r3; biz dirileyüz 311r7; biz erinilmişlerüz 311v2; biz dönücilerüz 426v4.

3.3.2. Gereklilik Kipi

Gereklilik kipi ile ilgili tek örnek mevcuttur:

2.ç.sh.: gerekürdünüz 454r4.

3.3.3. Emir İstek Kipi

1.t.sh. -AyIn: uğurlayın 301v3; göreyin 407v8.

2.t.sh. -ğıl/-gil: olğıl 272v2; urğıl 311v4, 393v7; kayurmağıl 327r3; koğıl 433r8; bırakğıl 440v2; arığıl 533v8; eylegil 286r5; bilgil 332r4; vèrgil 393v5.

3.t.sh. -sUn/ suñ : baqsun 277v3; nikāhlanmasun 292v1; şanmasun 299v8; işçüm olsun 329v1; yığmasun 336r6; aldamasun 353r5; olmasun 394v6; okusun 407r7; yañşumasun 453v5; çıkarmasun 495v4; şımasuñ 319v8.

sIn: dilesin 300r2; baqsın 485v1; girmesin 502v4.

1.ç.sh. -AlUm: kılalum 416v3, 503r4; dökelim 469v8; alalum 476v4; getürelüm 337v3; gösterelüm 367r6; giderelüm 426r1.

-elim: dökelim 469v8.

2.ç.sh. -ñ, -ñUz, -UñUz: şoruñ 268r5; dönñ 268v3; getirüñ 269r6; ivmeñ 270r8; kórkuñ 275v8; tađuñ 278r6; yèdürüñ 279r2; giderüñ 279r3.

-sunlar/-sünler: bağışlasunlar 294v4; şakınsunlar 295v6; bıraksunlar 295v7; ağsunlar 391v1; oynasunlar 431v6; tapsunlar 538r7; örtösünler 295v5; göstermesünler 8295v7; öğütlesünler 343r6; ivdürmesünler 460v4; dilesünler 488r5; getürsünler 503r7.

3.4. Hal Ekleri

Metinde durum ekleri genel kullanımlarının yanı sıra farklı işlevlerde de kullanılmıştır. Bu farklı kullanımların bazıları tercümeden kaynaklanırken bazıları da ifadelerin metindeki anlamlarından kaynaklanmaktadır (Küçük, 2014:57).

3.4.1. Yükleme Durumu

Yükleme hali ekinin durumu şöyledir:

+(y)ı/+(y)i: kışsayı 273r6; tamuyı 274v8; şuyı 285r4; uykuyı 306r3; cāzūyı 310r8; mūsāyı 327r2; ayı 342v6; atayı 353r4; kayguyı 376v8; terāzūyı 469r2; ‘ışāyı 478v7; korkuyı 483r5; dünyāyı 515v1; yayı 521r2; cezāyı 524v3; nesneyi 269v7; geceyi 270r2; eyüyi 280v4; ikiyi 287v7; gölgeyi 305v8; gizlüyi 320v4; diriyi 345r3; ölüyi 345r3; ferişteyi 354r8; va‘deyi 398v3; deveyi 467r8; teñriyi 477r4; kimseyi 509v5; dişiyi 532v7; görklüyi 533r1; dileniciyi 533v3.

kur’ānı 269r6; fülānı 304v2; yalanı 314r8; gündüzi 270r2.

3. t.sh.i. eki almış kelimelerle +n/+(n)I: ulusın 271v8; pişesin 273r8; kirisin 329r5; birisin 329r4, 329v1; mertebesin 335v4; rüzşisin 342v4; yarısın 511v3; çalabısın 526v3.

nicesini 412v5; çalabısını 466v3; nesnesini 520r7; örtüsini 521v5; gecesini 521v6; kuşlığını 521v6; nefsinin 522r3; arasını 298r5; atasını 469r6.

başını 268v8; odını 274v8; adını 279r1; namāzını 298r2.

Yükleme durum eki alışıla gelmiş kullanımının yanında dört yerde yönelme durumu işlevinde kullanılmıştır. Bu örneklerden ilk ikisi “üzere” kelimesiyle birlikte bir kalıp olarak yönelme işlevinde kullanılmıştır. Bu kalıpta yönelme anlamını *üzere* kelimesi vermektedir: köyi üzere “köye” 274v3, 305r8”.

aydavuz tamuyı ey tıldıñ mı 457r1; bindürdük sizi gemiyi 504v4.

Diğer örnek: kapularını “kapılarından” 404r4.

3.4.2. Yönelme Durumu

Metnin bir yerinde yönelme durumu eki yükleme hali eki işlevinde kullanılmıştır: yazuklarına: *yazuklarını* (itiraf ettiler) 500r8.

3.4.3. Bulunma Durumu

Satır altı çeviri geleneğinde kelimeler çoğunlukla bir cümle oluşturmayacak biçimde çevrilmiştir. Buna ek olarak eldeki metinde kimi kelimeler ve ekler atlanarak çeviri yapılmıştır. Yani kelimeler iki ve daha fazla kalıp ifade oluşturduğu durumlar hariç cümle oluşturmaktan bağımsız çevrilmiştir.

Metindeki bulunma durum eki eski sözlüklerde fiillerin görülen geçmiş zamanda gösterilmesine benzer bir işlevde kullanılmış gibidir (katında çalabısında “çalabısının katında” 279r5). Metnin kalanında bulunma durumu ekinin asli görevinin yanı sıra farklı işlevlerde de kullanıldığı görülmektedir.

Benzer şekilde kullanılan diğer örneklerde yönelme durumu eki, ayrılma durumu eki işlevi yüklenmiş gibi görülse de bu örneklerin çoğunda “hakkında, hususunda, +(n)In için, +den dolayı” gibi anlamlar verildiğinde de manada ilk ikisinden başkaca bir fark görülmemektedir:

Ayrılma durum eki işlevinde kullanılışı: haber vürüñ ortaqlarunuzda 377v4; hâzır olmaklarında 290v6; çalabuñda 435r1; yavuzlıklarında 440v6; şaķlandı baķıllıķında 484r7; kullarumuzda 499r2; kıyāmetde kōrkucılardur 271r8; azgūnlıķlarında 325r7; kullarında 335v5; yazuķlarında 337v4.

Bulunma hali ekinin yönelme hali eki görevinde kullanılması: yazdı göñüllerinde ģmānı 482v3/482v4; her gökde 414v4.

Hakkında, hususunda, +den dolayı: (yoķdur yazuķ anlaruñ üzere) atalarında ‘avratlarında oğlanlarında karındaşlarında ‘avratlarında mālīk olduķında 364v1-364v2; nişānlarumuzda 367r3, 371r4; ekinde 273r5; öğüt tutdılar ģmānda “hususunda” 484v1; aķretde 349v7; oldu anlarda “için” 487r6;

İç kelimesine eklenmesiyle oluşan kalıp kendinden önceki ifadede bulunmayı anlatır: dīn içinde “dinde” 284r7; anuñ içinde “onda” 285v6; şunuñ içinde “şunda” 286v3; yaķın dirlik içinde “yakın dirlikte: dünyada” 286v7; ģayırlar içinde “hayırlarda” 288r6.

3.4.4. Ayrılma Durumu

Ayrılma durum eki bir örnekte eski biçimiyle –*dın* olarak aktarılmıştır andın اندن şeklinde yazılmıştır 519r5.

Metinde ayrılma durumu ekinin kendi işlevinde kullanılmasından başka “yaña” kelimesiyle birlikte çeşitli manaları da karşıladığı görülmektedir:

Yönelme durumu eki işlevinde kullanılmasıyla ilgili örnekler: çalabuñdan yaña “çalabına” 336r7; mūsādan yaña “Musa’ya” 311v3; anasından yaña “annesine” 327v6; ‘azābından yaña “azaba” 351v8; bizden yaña “bize” 291v7.

Bulunma durumu eki işlevinde kullanılmasıyla ilgili örnekler: şolından yaña “sol tarafında, solunda” 368v1; tūr tağından yaña 331v4; vaķtından yaña “vaktinde” 473r6.

Diğer örnekler: muvāfiķ olmaķdan yaña “uygun olmak bakımından” 511v5; yaradılışdan yaña “yaradılış bakımından” 384v5; andan yaña ģaşır olasız 289v5; tūr tağından yañadur 329v5; māldan yaña oğul kıızdan yaña “malca- mal bakımından...” 370v7; yaradılışdan

yaňa “yaratılış bakımından” 384v5; nişānlardan yaňa “nişānları bakımından” 413r7; katı dutmağdan yaňa “kuvvet bakımından” 457r7; karanlığından aydınlıqdan yaňa 476r2-476r3; karanlıqdan aydınlıqdan yaňa “karanlıktan aydınlığa” 497r5. sağından yañdın şolından yañadan “sağından (ve) solundan- taraftan” 507r7. olmağdan yaňa “tarafında olmak” 508v4.

3.5. Tasvirî Fiiller

3.5.1. Yeterlilik Fiili

Yeterlilik fiili, fiilin karşıladığı işin, hareketin muhtemel veya mümkün olup olmadığını göstermek için, zarf-fiil ekleriyle kurulan tasvir fiildir (Korkmaz, 2017: 253). Yeterlilik çekimi için Batı Türkçesi’nde *bil-* yardımcı fiili kullanılırken Doğu Türkçesi’nde *al-* yardımcı fiili kullanılmaktadır.

Metinde *bil-* yardımcı fiiliyle kurulmuş bir çekimle karşılaşılmamıştır. Metinde *al-* yardımcı fiiliyle kurulmuş birleşik fiil örneği (ive alasun) ise yeterliliği değil eylemin *aceleyle yapıldığını* gösteren bir tasvir fiildir:

depretmese anuñla qur’ānla dīlūñi tā ive alasun anı 515r7. “Onu *aceleyle getirip* dilini oynatma” (Yüksel, 2016: 515).

3.5.2. Süreklilik Fiili

-übdür: Bir yerde öğrenilen geçmiş zamanı karşılamak için *-übdür* kullanılmıştır: düşübdür 281r1.

kal-: -Up zarf fiil ekinin b’li biçimi ile birlikte bir örnekte kullanılmıştır: açılıb kalıcıdur 274v5.

yürü-: Türkçe’nin ilk dönemlerinden itibaren *yoru-*, *yöri-*, *yörü-* biçimlerinde kullanılan *yürü-* fiili metinde bir örnekte eylemin *acele yapıldığını* gösterir biçimde kullanılmıştır: imān getürdiler anuñla ive yürür 498v5.

3.5.3. Tezlik Fiili

vér- fiili, asıl fiile zarf fiil eki ile bağlanmaktadır: şalıvèrūñ 363r1; koyuvèrdüm 360r3; degşürüvère 498r4.

3.6. Zarf Fiiller

Metinde geçen -Inca, -UncA eki kendisinden önceki kelimeye “-ıncaya kadar”, “-dığı zaman” anlamı vermektedir: tā belürince şubh “sabah oluncaya kadar/tanyeri ağırıncaya kadar” 535r4; toğurunca “doğuruncaya kadar” 496r6; otlatıñca “otlattığı zaman” 273r5.

Metinde iki yerde geçen -erek zarf fiil eki “asıl fiille eş zamanlılığı belirtir: yeri çekerek 455v3; çok isteyerek mālından vërme 513r3.

Up-Ub: Ek metinde geçen yuvarlak ünlülü kelimelere de bir örnekteki düz ünlülü kelimeye de yuvarlak yardımcı ünlü ile eklenmiştir. Yine düz ünlü tabanlı kelimeye de ek tonsuz biçimiyle yer almıştır : şorub bilinmez 466r7; açılıb kalıcıdur 274v5; ölçüb verdiler yâ dartub 525r3; dirilüp sürüneler 325v3.

Bir yerde de UbAn zarf fiil eki iben şeklinde geçmektedir: ferîşteler *deriliben* 395v/1.

3.7. Sıfat Fiiller

-AcAk: тұрақақ yerden 307v3, қақақақ yër 418v6, yërler oturacaқ 510r3, шығинақақ yër 511r1, шығинақақ yër 515r5, дөlenecek yër 288r1, диғlenecek yërden 304r6, sürecek yër 515v5, geçecek yoldur 530v6-530v7.

-An: ağır yük götiren 458r3; özdeksüz biten 468b8; yeri götüren 502r1.

-mİş, muş: açılmış bitiler 514v/4; adanılmış vaқt 276v/1; ağırlanmış kitāblar 522v/5; aқıdılmış қум 512r3; biçilmiş ürünler 455v/6; dikelinmiş putlar 507v/5; geçmiş günler 505r/4; ‘imāret olunmuş 460v8; қазılmış yërün 527v2.

Ası: uyası gişi 308r5; yandurası nesne 527v2; dutası yër 515r5.

Metinde sıfat fiil eki -AsI bu göreviyle birlikte isim türetirken de kullanılmıştır: yèyesidür “yiyeceğidir” 434r8, yèyesine “yediğine” 522v8, yèyesi “yiyecek” 512r2, 529v6 (Küçük, 2014: 47).

-IcI/-UcI: tal-ıcı; yarlığa-y-ıcı; étü-ciler; doқun-ucı; aғrıd-ıcı; таp-ıcılaruң; yaғdur-ucı; al-ıcı; тоғурма-y-ıcı; çık-ıcılardur; muştıla-y-ıcıyken; yıғ-ıcı; қаç-ıcı; unud-ıcı; ıldır-ıcı; ar-ıcı; ur-ucı; şı-cı; ed-icidür; eşid-icidür; bil-icidür; yeң-iciler; gir-icilersiz; verme-y-ıcı; göyündür-ıcı; gör-ıcı; dölendir-ıcı; indür-ıcı; sevin-icilerdür; egil-icilerdür; gül-ıcıyken; sür-ıcı; iç-iciler; gir-ıcı; er-iciler; diğlen-iciler; yören-icisi; kes-iciler; dön-ıcı; iv-icilerken; siң-ıcı; es-ıcı; geç-ıcı; gizlen-ıcı; şeş-iciler; ditret-ıcı; seç-ıcı; қаç-ıcı; çık-ıcılaruң; үrk-üçiler; dür-üci; ört-üci.

3.8. –dügüz

Metinde bir örnekte dük sıfat fiil ekine eklenen iyelik eki, -nüz biçiminde değil Anadolu ağızlarında görülen -üz şeklinde çekimlenmiştir, oğul eyledügüzleri 356v5 (Küçük, 2014:64).

3.9. Çatı Ekleri

Metinde Arapça fiillerin çatılarını karşılamak adına bugün yazı dilinde birbiri ardına kullanılmayan kimi çatı eklerinin üst üste kullanıldığı görülmektedir (Küçük, 2014:64).

3.9.1. Dönüşlü- Edilgen

Metinde -n dönüşlü çatı eki ile edilgenlik çatı ekinin üst üste geldiği görülmektedir: ...bir nişân veribinildi... 268r3; destûr verinildi... 280r5; anlar çıkarınıldılar haksuz... 280r7; yardım verinilmez 288v6; ...tâ destûr verinile... 295r7; ...ılduzdur yandırınlar 297r2; ...indürinilmedi andan yaña... 302v3; ...biz erinilmişlerüz 311v2; korkudınılmışların 316r1; yağmurı korkudınılmışların 323v1; ...va‘de verinildi... 324v2; ...döndürinilesiz 331r2; ...koyınılavuz yerimüzden... 332v8; ...şoñra çıkarınılasız 345r4; ...andan dilenileler... 358r4; ...incidinilmeyeler... 365r3; ...kurtınılalar 381v1; ...şorınılmışlar... 385r6; ...indirindi çalabuñuzdan size... 402r8; ...kığırınılır... 405v5; aydınıldı senden ilerü 418r2; tizyazınıla 427r2; ayrınılır işi hüküm olunmuş 432v1; eylenile başa size... 439v5; ...indirindi muhammed üzere... 443v4-443v5; bezenildi aña işinüñ 445r1; od üzere givüriniler 458r7-458r8; aytdılar sekidinildi 466v2; uvağınıla 472r2; ...dutarınılmışlar 473v8; yakın olunmuşlardan 474v5; arturınılır anlara 477v1; çeşme anuñ durınıldı 517r4; deñizler yandırınıla 523v3; şorınıla 523v4; biti açınıla 523v4; buyruğı dutunılmış 523v8; yer tartinıla 526v2-526v3; sıvarınıla 529v5; ...bırağınıla sııcı içüne 537v6; ...şorunulmaya yazuklarından... 335r4; yumuşanulur teñri zikrinden 399r3; veribinüldüñüz 370v6; döndürünülesiz 380r5; anların üzere götürünülürsüz 413r4; karşıu getirünülme 417r4; va‘de verinülürsüz 511r4.

3.9.2. Ettirgen-Dönüşlü-Edilgen

yandırınıla 523v5; gezdürineler çanağlarıla 431r1.

3.9.3. Dönüşlü-İşteş

...‘azābıla çığırşılar 288v6; ...anlar bölükleri tartışılar 322v1; biri biriyle göz kağışılar 526r3.

3.10. İkilemeler

Metinde zarf görevinde kullanılan çeşitli ikilemeler görülmektedir. Bu örneklerin bazılarında ikilemelerin fiilin önünde değil cümlenin sonunda yer aldığı görülmektedir. Bu durum Arapçanın söz diziminden kaynaklanmaktadır (Küçük, 2014:65).

Bir örnekte zarf soylu kelimelerle “azın azın eyleyevüz ‘azābı yakın 503v/3”; bir tanesinde asıl sayıların tekrar edilmesiyle “ferişteleri peygamberleri ikin ikin üç üç dört dört 373r3-373r/4”; beş örnekte isim soylu kelimelerle ikilemeler yapıldığı görülmektedir “pāre pāre eyledi bağırsaklarını 445r6”, “kaçan uvanıla yer uvatmak uvatmak, yazığ çalabuñ ferişte şaf şaf 531r4”; “tağlar oldu ılgım salgım 520r4, ılgım salgımdur yazıda 297v3”; “karşı karşıu olıcılarken 472r7”.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

ESERİN TERCÜME TEKNİĞİ VE KELİME HAZİNESİ

Satır altı çevirilerde izlenen yol çoğunlukla benzerdir. Arapça kelimelerin Türkçe karşılıkları kelimelerin altında olacak biçimde yazılır.

Eldeki metinde de çeviri benzer şekilde yapılmıştır. Çevrilecek Arapça kelimenin altına Türkçe karşılığı yazılmıştır. Arapça ifadelerin Türkçeye kelime gruplarıyla aktarıldığı durumlarda kelime grupları kendi içerisinde anlamlı bir bütünlük oluşturulurken cümle kalani kimi kelimeler ve ekler atlanarak tamamında bir cümle oluşturmayacak biçimde çevrilmiştir. Yani kelimeler iki ve daha fazla kelimeyle kalıp ifade oluşturduğu durumlar hariç cümle oluşturmaktan bağımsız çevrilmiştir. Yine kimi kelimelerin çevirisi Arapça söz dizimindeki kullanımına göre yapılmıştır. Bu iki durum kimi eklerin normalde kullanıldıkları işlevlerden farklı görevler yüklenmesinin sebeplerinden biri olmuştur.

Metinde Arapça söz diziminin etkisiyle Türkçe cümle kuruluşuna aykırı bir dizilim oluşmuştur. Ancak kimi zaman kelimelerin ve eklerin çevrilmemesi okuyanın çerçeve bir mana çıkarabilmesinin yeterli olacağıyla ilgili bir tercih olduğunu düşündürmektedir. Bu tercihte muhtemelen ayetlere sadık kalma ihtiyatlılığı etkili olmuştur.

Çeviri metinde Arapça söz varlığını karşılamada zorlanılmadığı, günümüzde ilk defa duyulabilen ve sözlük kullanımını gerektiren kelime sayısının azlığından anlaşılabilmektedir. Eserin tercüme tekniği ve kelime hazinesiyle ilgi ayrıntılar şöyledir:

4.1. Metnin Yabancı Söz Varlığını Karşılama Durumu

Metinde Arapça kelimeler için daha çok Türkçe karşılık verilmektedir. Türetme için Türkçe kelimeler ve kelime grupları kullanılmıştır. Metinden örnekler şunlardır:

fethā "açmak: fetih" 448r/1; bin-nāsiyeti "alın saçı: perçem" 534v7; nutfeten "bél suyu: meni" 515v8; 'ilm "bilüg: bilgi" 401v7; rakūbuhum "binid: binek" 383r7; sekīnete "dölenmek: huzur" 448r4; hevnen "döneklik: mütevazılık" 307r7; zürrā'a "ekinci: çiftçi" 452r4; tenādi "karışmak: karmaşa" 408r/5; hilāf "şaşurı: çarpraz" 311r2; şürā "tanışık: görüş alma, danışma" 424r1; hisāmi "tartışık: mücadele" 426v8; huccete "tartışık: tartışma" 421r/7; mecīdi "ululuklu: şerefli" 455r5; dukketi "yazıg: düz" 531r4; zelle "yolsuz: sapkın" 463r7; meşāribu "içmekler: içecekler" 383r8;

4.1.1. Arapça Söz Varlığını Karşılamada Kelime Gruplarının Durumu

4.1.1.1. İsim Tamlamaları

4.1.1.1.1. Belirtili İsim Tamlamalarına Örnekler

Metinde Arapça kavramları karşılamada belirtili isim tamlamalarından oldukça fazla yararlanılmıştır. Örneklerin çoğunda Arapça söz dizimi sebebiyle tamlayan tamlanandan sonra gelmektedir. Bazı örnekler şöyledir:

oduñ isleri “cehennemlikler” 485v4; ehline evlerüñ “ahali, sakin” 295r6; günü cezānuñ “kıyamet” 458r7; esirgeyicisin esirgeyicilerüñ 273v5; va‘desi haqquñ 274v/5; bölgi şeytānuñ 482r7; meşeli gibi şeytānuñ 485r5; sözini ibrahimüñ 487r3; kızı ‘imrānuñ 499r7; sözi müsānuñ 521r7.

4.1.1.1.2. Belirtisiz İsim Tamlamalarına Örnekler

Metinde Arapça söz varlığını karşılamak üzere belirtisiz isim tamlamasından da yararlanılmıştır:

kitāb ehline 268r5; ‘arş issi 269r4; balık issi 273v8; rāhibler yeri 280v1; gönül gözlerinüñ 298v1; turağ yerinden 304r6; gün doğısınun 310r1; ev kavmine 329v5; fetih günü 356r4; nefis dileğine 392v6; ahret sarāyını 394r5; sidre ağacını 463v5; zeytūn tarısı 506r8; şalu vaktı 520r2; alın saçıyla 534v7; kıreyş kabilesi 538r6; tamu odını 274v8.

4.1.2. Sıfat Tamlaması

Metinde Arapça kavramları karşılamada sıfat tamlamasından da yararlanılmıştır. Sıfat tamlamalarının bazıları Arapça söz dizimine göre dizilmiş ve Türkçenin aksine ismin sıfatın önünde olduğu bir görünüm oluşmuştur (et tāze 374v5). Sıfat tamlamalarıyla ilgili bazı örnekler şunlardır:

dönecek yerdür 394v3; toğrı yol 271v2; yüce yerden 274v4; eyü baht 275r2; ulu ferişter 275r5; nesnedür ulu 275v8; oğlan olduğu sudan 276r7; eyü işler 277r8; ırak yoldan 278v8; ‘azāb kışır 282r2; eyü işlidür 282v5; yakın dirlik 286v7; yalan sözleri 290r1; aru beyan 301r4; yavuz işi 336r1; dört ayaklılar 279r5; arsuz ‘avratlar arsuz erenler 295r2; aru ‘avratları aru erenlerüñdür 295r3; müslimān erenler müslimān ‘avratlar 361r1; ‘azāb dāyim 384v4; ıssı şudan 386v8.

4.1.3. Metindeki Türetme Ekleri

4.1.3.1. İsimden İsim Türetme Ekleri

+An: oğl+an

+ArU/+rA: aşağı+ralardan; il+erü

+cağ/+cek: em+cek

+cİ/+çİ/+çU: yalan+cı; mîrās+cı+lar; güç+içilerken; ekin+ci+ler; iş+çü

+dAş: karın+daş+ım; kar+daş+ını; yaş+daş+lar; yañ+daş+lar; yol+daş+dur; beñ+deş+siz; dîñ+daş+ındandır.

+ğİ/+ki: şonra+ğı; ilerü+ki+lere; evvel+ki+ler; öñdün+ki+ler

+lığ/+lik/+luğ/+lük: karanğ+lığ; aydıñ+lığ+dan; tanuğ+lığ; arı+luğ; pâdişāh+lığ; aydıñ+lığ; utanmağ+lığ; aru+lığ; yavuz+lığ; kāfir+lığ; yakın+lığ; gözsüz+lığ; katı+lığ; kuş+lığ; ey+lük; delü+lük; azğün+lığ; var+lığ; çok+lığ; ortak+luğ; ulu+luğ; azğün+luğ; tanuğ+luğ; dost+luğ; görklü+lük; delü+lük; vèrmek+lik; evlenmek+lik; çiftlenmek+lik; dññür+lik; ögmek+lik; döñek+lik; yüce+lik; yigit+lik; görklü+lik; geñ+lik; düşmen+lik; geñez+lik; yüzlü+lik.

+İU: bağ+lu; kayğ+lu; ayak+lu; tuz+lu; yazuğ+lu; kut+lu; ululığ+lu; yarlığamağ+lu; karın+lu; saç+lu; durmağ+lu; şarab+lu; dat+lu; kat+lu; ad+lu; ağaç+lu; bel+lü; bereket+lü; giz+lü; dñr+lü; görk+lü; iş+lü; bölük+lü: söz+lü; giz+lü; güç+lü; göñül+lü; yük+lü; sevük+lü; göz+lü; süñük+lü; şek+lü

+n: az+ın; ilk+ın; deg+ın

+ncİ: üç+ünci; altı+nci; iki+nci; beş+inci

+rağ/+rek: yèg+rek

+sİz/+sUz: gümān+sız; yazulığ+sız; şanı+sız; hüccet+sız; aru+suz; kitāb+suz; hağ+suz; ar+suz; yavuzl　ık+suz; yol+suz; ot+suz; şabur+suz; kulp+suz; dil+süz; er+süz; geñ+süz; göz+süz; beñdeş+süz; bilmek+süz; direk+süz; özdek+süz; ök+süz

+sUl: yoğ+sul

+uğ: ayru+ğ

4.1.3.2. İsimden Fiil Türetme Ekleri

+a-/+e-: beñz+e-; bez+e-; döş+e-; oyn+a-

+da-: al+da-

+ar-/+r-: dirü+r-; dirg+ür-; kayğ+r-; kara+r-; şuv+ar-; şarı+ar-

+la-/+le-: bir+le-; bağ+la-; boğaz+la-; uğur+la-

+lan-: bağ+lan-; çift+len-; dñr+len-; iş+len-

+n: arı+n-

+şa-: şu+şa-

+l: diri-l-

+IA: ağır+la-; bağış+la-; bağ+la-; baş+la-; bir+le-; boğaz+la-; endāze+le-; giz+le-; hor+la-; iş+le-; kahr+la-; kap+la-; öğüt+le-; pāre+le-; tağ+la-; ulu+la-; va‘de+le-; yağ+la-; yoğun+la-

4.1.3.3. Fiilden İsim Türetme Ekleri

- a:** kıs-a
- k/-ak :** akşa-k; beze-k; buda-k; dile-k; dur-ak; ır-ak; otla-k
- ar:** çık-ar
- ci:** dilen-ci
- e:** gec-e
- ğun:** az-ğun
- ık:** tartış-ık; tanış-ık
- ım:** ıldır-ım
- id:** bin-id
- in:** ek-in
- ir/+ür:** degş-ir-; deg-ir-; deg-ür-; dirş-ür
- üg:** bil-üg
- uq/+ük:** aç-uq; böl-ük; buyur-uq; eks-ük; kes-ük; kon-uq+; tanu-k
- lu:** dat-lu
- maz:** yara-maz
- t:** ög-üt
- u/+ü:** dart-u; kork-u; ölç-ü; öl-ü; ört-ü; şan-ı; tol-u
- üg:** bil-üg
- üm:** öl-üm
- ün:** düt-ün

4.1.3.4. Fiilden Fiil Türetme Ekleri

- a:** ıldır-a-
- ar/-er:** çık-ar; gid-er-
- der-:** dön-der-
- dir/-dür:** gül-dür-; göyün-dür-; in-dir-; eşit-dir-; iv-dür-; kon-dur-; yan-dur-
- ıl/-il/-ül:** dut-ıl-; der-il-; diz-il-; dök-il-; döndir-il-; dür-il-; düz-ül-; eg-il-; eks-il-; eksild-il-; erid-il-; eylen-il-; gider-il-; gör-il-; götür-il-; indir-il-; isden-il-; isten-il-; iv-ül-; kaz-ıl-; kopar-ıl-; ög-il-; şay-ıl-; sev-il-; sür-ül-; ür-il-; ver-il-

-in/-n: der-in-; dile-n-; gizle-n-; dönder-in-; döndir-ün-; eridil-in-; eyle-n-; givür-in-; göri-n-; isde-n-; iste-n-; ivül-in-; kıl-m-; kon-ıl-; korkud-ıl-; okı-n-; sev-in-; sor-m-; sür-ün-; ver-in-

-InIl/-UnUl: döndir-inül-; döndür-inil-; dur-ınıl-; dut-unıl-; er-inil-; givürd-inil-; göründir-inil-; indir-inil-; incid-inil-; kığır-ınıl-; koy-unıl-

-Ir/-Ur: bel-ür-; çık-ar-; deg-ir-; degş-ür-; dërş-ür-; deg-ür-; em-z-ür-; gid-er-; giv-ir-; kop-ar-; toğ-ur-; yet-ür-; yit-ür-

-İş;/-ş: al-ış-; ayd-ış-; diril-ış-; dür-üş-; er-iş-; iv-iş-; kaķı-ş-; kığır-ış-; sor-uş-; tart-ış-; ver-iş-; ül+e-ş-

-n: ağırla-n-; alı-n-; anla-n-; ‘aybla-n-; bağışla-n-; bağla-n-; berki-n-; beze-n-; bırak-ın-; bil-in-; bul-un-; buyur-ın-; dil-en-; gel-in-; gizle-n-; gör-ün-; ışı-n-; ikile-n-; kıl-un-; muştıla-n-; mühürle-n-; nikāhla-n-; nişānla-n-; okı-n-; ol-ın-; ögütle-n-; şakla-n-; şal-ın-; şı-n-; şına-n-; sor-un-; şuvar-ın-; sür-ün-; tap-un-; uva-n-; va‘dele-n-; ver-in-; yarlıga-n-; yaz-ın-; ye-n-; yükle-n-; zindānla-n-

-t/-d: ağla-t-; ak-ıt-; alda-t-; anla-t-; ay-t-; belür-t-; berki-t-; beze-t-; degir-t-; depre-t-; diri-d-; diril-t-; dir-üt-; ditre-t-; dur-ut-; eri-t-; göster-t-; inci-t-; kaķı-t-; korku-t-; oku-t-; söyle-t-; tağı-t-; uva-t-; yürü-t-

4.2. Metindeki Deyimler

Metinde Arapça yazılı anlatımları karşılama amacıyla az sayıda da olsa deyimden faydalanılmıştır:

başları aşağı dön- "vazgeçtiği işi yeniden yapmaya başlamak" 272r/6; başları deniz dut- "bocalayıp durmak, şaşırıp kalmak" 318v/3; göz aşağı dik- "aşağı bakmak" 379r/2; göz depren- "göz ucuyla bakmak" 424v/3; göz kaķış- "göz kırpmak" 526r/3; nefes ür- "gün ağarmaya başlamak, aydınlığın giderek artması" 523v7.

4.3. Metindeki Sıfat Tamlamalarında Görülen Teklik-Çokluk

Yazmada Arapçanın cümle kuruluşuna uygun olarak yapılan çeviri nedeniyle sıfat tamlamalarında sayı ifadelerinden sonra gelen isimler çoğul olarak yazılmıştır (Küçük, 2014: 75). Metinden konuyla ilgili örnekler şöyledir:

dostlar bir niceleri düşmandur 430v6; zālimler bir niceleri dostlardur bir nicenün 436v7; olduğuz bir kavim yazuklular 438r4; bir niceleri bir nice melāmet 502v8; iki cāzūlar arķa berkitdiler 332r2; iki bostanlarına 368v3; ol iki mü‘minler 388v7; getürmediler dört tanuķlar 292v4; dört tanuķlar 293v3; yaratdı gökleri yeri arasında altı günler 307r2; yedi gökleri iki gün

içinde 414v4; musallaḥ eyledi anların üzere yedi geceler 504r7; indürdi sizünçün sekiz çiftler 396v8.

4.4. Pekiştirme

Pekiştirme şekilleriyle ilgili olarak:

“Kitâbü’l-İdrâk li-Lisâni’l-Etrâk’ta Kıpçak Türkçesinde pekiştirmenin yapılma usulleri anlatılırken te’kid-i ma’nevî konusunda şunlar söylenmektedir: “Te’kid-i ma’nevî ise bazan mastar bazan da te’kide mahsus lafızlarla olur. Mastar eki ile te’kid (turdum turmak), (yidüm yemek) gibidir” (Caferoğlu’ndan akt. Toker, 2011: 82).

Bu açıklama ile pekiştirmenin mastar eki ile ve yinelenerek yapıldığı anlatılmıştır. Metinde bu yöntem ile yapılan pekiştirmenin bir hayli örneği bulunmaktadır:

bağdı bakmak 387v3; biz açdük saña açmak 448r/1; şavurıcılar haqqıçun şavurmak 458r3; dutdı anları dutmak 504v/3; çıkara sizi çıkarmak 508v/7; şaydı her nesneyi şaymak 511r/8; tutduḡ anı tutmak ağır 512r/4; aqıdurlar anı aqıtmak 516v/1; tağıdıcalar haqqıçun tağıtmak 518r/4; ayırıcılar haqqıçun ayırmak 518r/5; yalan dutdılar âyetlerümüzi yalan dutmak 520r/7; yarduḡ yeri yarmak 523r/1; od çıkarıcılar haqqıçun od çıkmak 536v/1; her nesneyi endāzeledi endāze eylemek 302r/3; kāfirlere cihād eyle ḡur’ānıla cehd eylemek 306r8; selām vērün selām virmek 364v/5; depeleneler depelenmek 365r/6; güç ile süreler ṭamunun güç ile sürülmek 461r/3; teḡriye ödünç virmek görklü 495r/6; dönün dönmek 498v3; şabır eyle şabır eylemek eyü 506r7; dilediler ululuk istemek ululuk istemek 508r/8; gizlü eyledüm gizlemek 508v/2; ululuk kibir eylemek 510r1; döşedüm anın için döşemek 513r/6; muṭi’ olundı yemişler muṭi’ eylemek 517r1; endāze eylediler anı endāze eylemek 517r/3; degşürevüz beḡdeşlerin degşürmek 517v/6; esiciler haqqıçun esmek 518r/4; tiz yüziciler haqqıçuntiz yüzmek 521r/2; öğrediciler haqqıçun öğretmek 521r/3; dökdük şuyı dökmek 523r1; cehdlik eyleyicisin çalabunḡdan yaḡa cehdlik eylemek 526v/4; mekir eylerler mekir eylemek mekir eylerin mekir eylemek 528v/6; mühlet verineler az mühlet virmek 528v/7; pes yersiz mīrāşı yemek ḡatı dirmek 531r/2; sevürsiz mālī sevmek çok 531r/3; ḡaçan depredinildi yer depretmek 536r3.

BEŞİNCİ BÖLÜM

METİN

{21}

SÜRETÜ'L-ENBİYÂ

Bismil'lâhi'r-raḥmâni'r-raḥim

(Allah adıyla ruzi veren rahmet kılıcı)

1. (267v5) yakın oldu hisâbları anlar ġâfillik içindedür.
2. gelmez (267v6) anlara çalablarından indüreler anlara.
3. (267v7) ġâfiliken gizlerler zârıla söyleşmegü şirk eylediler (267v8) adamı sizcileyin cāzûlığına bilürken.
4. aytdı (268r1) çalabum bilür sözi gökde yerde ol eşidicidür bilicidür.
5. (268r2) aytdılar karşı düşlerdür belki ol şî'r edicidür (268r3) bir nişân veribinildi ilerükilere.
6. anlardan ilerü (268r4) helâk eyledük îmân getürelermi.
7. senden ilerü erenler (268r5) olunurdu şoruḡ kitâb ehline bilmezseñüz.
8. (268r6) kılmaduk tenler yemeyeler ta'âmı ebedî kalıcılar.
9. (268r7) andan toġrı eyledük kırtarduk anları helâk eyledük (268r8) müşrikleri
10. indürdi bir kitâb sizün aḡmaḡlığıñuzdur aḡlamazmısız.
11. (268v1) helâk eyledük köy kim oldıydı yaratduk ardınca anuḡ (268v2) bir kavim ayruk
12. ol vaḡt gördiler anlar yüġrüşürler.
13. yüġrüşmeḡ (268v3) döniḡ andan yaḡa anuḡ içinde ol kim dilenilesiz.
14. (268v4) aytdılar olduk biz.
15. ırılmadı şol okudukları (268v5) tâ eyledük biçilmiş.
16. yaratmaduk gökleri (268v6) yeri oyun eyleyevüz fâ'idesüz.⁴
17. tutavuz 'avrat oġul kız (268v7) kıtumuzdan eyleyiciler.
18. bıraġavuz ḡakkı bâḡıl üzere (268v8) şır anuḡ başını ol sizündür 'azâb şıfat eyledünüz.
19. (269r1) göklerdedür yêrdedür anuḡ kıtındadır 'ârlanmazlar (269r2) tıpmadıktan armazlar.
20. tesbîḡ eylerler gündüz (269r3) sâkin olmazlar.

⁴ Yazmada مايدسز

21. teŋriler yer cinsinden dirildürler.
22. varımışsa (269r4) yer ile gök içinde teŋrileri helāk olalardı teŋrinün ‘arş issi (269r5) şıfat eylerler.
23. işlerler şoralar.
24. dutdılarını teŋriden ayruḵ (269r6) teŋrinün getürün işbu ḵur’ānı ḵaberdür ḵaberdür ileyümdedür⁵ (269r7) belki anların bilmezler anlar.
25. veribimedük (269r8) senden ilerü peygamber vahy olunır ol illā ben ṭapuḵ baḡa.
26. (269v1) aytdılar ṭutdı teŋri oḡul kız ḵullardur uḡurlanmışlar.
27. (269v2) öŋretmezler sözile⁶ anlar işlerler.
28. bilür (269v3) eyleylerindedür şefā’at eylerler anlar (269v4) ḵorḵusından ḵorḵıcılardur.
29. anlardan andan ayruḵ (269v5) ol cezā vēürüz aḡa cezā vēürüz zālamlere.
30. bilmedi (269v6) anlar gökler yer baḡlu açduḵ biz (269v7) eyledük şudan her nesneyi imān getürmezler.
31. (269v8) yerde ṭaḡlar eyledük iki ṭaḡ arasında (270r1) ol kim ṭoḡrı yol ṭutarlar.
32. eyledük göḡi şaḵlanmış anlar (270r2) nişanlarından.
33. ol oldur yaratdı geceyi gündüzi (270r3) güneşi ayı gökde yürürler.
34. eylemedük (270r4) senden ilerü ölürsenüz siz ebedi ḵalıcılarmıdır.
35. her nefis ṭadıcılardur (270r5) ölümü şınayavuz⁷ sizi şerrile ḡayrıla bizden yaḡa.
36. ḵaçan (270r6) gördi seni anlar ṭutmazlar yaḡsuya işbu oldur (270r7) ḡayibler anlar teŋri anlardur kāfirler.
37. (270r8) adamı ivmekden nişānlarım ivmeḡ siz.
38. aydurlar (270v1) ḵaçandur işbu olduḡuz ise.
39. bilürdi anları (270v2) ol vaḡt yıḡamayalar⁸ yüzlerinden odı arḡalarından (270v3) arḡa veriniler.
40. aḡsuzda ḡayrān eyleye anları (270v4) gerü döndürmegin mühlet verilmeyeler.
41. peygamber senden ilerü (270v5) indi anlar yaḡsuya ol nesne yaḡsular.
42. ayt (270v6) şaḡlar sizi gündüz teŋri anlar zikrinden ḵalablarınuḡ (270v7) yüz döndüricilerdür.
43. teŋrileri bizden ayruḵ ḡüçleri yētmez (270v8) yarı vēmeklik anlara bizden amān vereler.

⁵ Yazmada *eley* biçiminde harekelenmiştir.

⁶ Yazmada *sorıla* biçiminde harekelenmiştir.

⁷ Yazmada *سوز* biçiminde yazılmıştır.

⁸ Yazmada *yıḡamayalar* biçiminde harekelenmiştir.

44. atalarını (271r1) anlar tā anların üzere görmezlermi kaçd eylerüz yere (271r2) ekserüz⁹ anı kıranlarından yeniciler.
45. ayt korkaruz sizi (271r3) kur'anıla eşitmez şağırlar¹⁰ korkudulsalar.
46. yokansa anlar (271r4) bir pāre 'azābından aydurlar biz olduk zālimler.
47. (271r5) koyavuz terāzuları toğru günü kıyāmetün bir nefis nesne (271r6) olursa dāneñ isbetenden tap olduk biz hisāb eyleyiciler.
48. (271r7) bayık virdük hārūna tevriṭi aydınlık şakınıcılar.
49. (271r8) anlar korkarlar gāyibiken kıyāmetde korkucılardur.
50. (271v1) bu kur'ānı aṇmaḳdur indürdük anı inanmayıcılara.
51. bayık (271v2) virdük ibrahīm toğru yol olduk aṇa biliciler.
52. (271v3) aytdı kavmine işbu putlar siz aṇa muḳim olıcısız.
53. (271v4) aytdılar bulduk ṭapıcılar.
54. aytdı olduñuz (271v5) atalarıñuz bellü.
55. aytdılar ḥaḳḳıla sen (271v6) oyun edenlerdenmisin.
56. çalabısıdur göklerin yerün yaratdı bunları¹¹ (271v7) anın üzere ṭanuklarından.
57. teñri yavuzlık eyleyem (271v8) sonra yüz döndüricilerken.
58. pāre pāre illā pārelemedi ulusın (272r1) ol kim döneler.
59. aytdılar eyledi işbu ol (272r2) zālimlerdendür.
60. aytdılar eşitdük öğretti aydurlar ibrahīm.
61. (272r3) aytdılar adamılarınuz ḳatında ol kim ṭanuklık verürler.
62. (272r4) senmi eyledün teñrilerimüz.
63. aytdı uluları (272r5) işbu şoruñ oldıarsa söylerler.
64. gendüzlerinden (272r6) aytdılar siz zālimler.¹²
65. andan başları aşığa döndiler aytdılar (272r7) bayık bildün söylerler.
66. aytdı ṭaparsız ayruḳ teñriden (272r8) aşşı degürmez siz ziyān degürmez .
67. ṭaparsız (272v1) ayruḳ teñriden anlamazmısız.
68. göyündürdün¹³ ibrahīmi (272v2) olduñuz ise eyleyiciler.
69. od olğıl şovuk salāmatlık ibrahīm (272v3) üzerine.
70. yavuzlık eylemek ziyānlular.
71. ḳurtarduk anı (272v4) lūṭı peygamberi yerden yaṇa bereketlü eyledük 'ālemlere

⁹ Yazmada *iksirüz* biçiminde harekelenmiştir.

¹⁰ Yazmada *şığırlar* biçiminde harekelenmiş.

¹¹ Arapça *fe terahhune* ifadesi meallerde *onları yaratmıştır* (gök ve yer için), şeklindedir. Yazmada, *yarattı putları* şeklinde çevrilmiştir.

¹² Yazmada ط ile yazılmıştır.

¹³ Yazmada كَيْنُزْدَكْ

bağışladuk.

72. (272v5) ishākı¹⁴ ibrahîmi ya'kûbı dükelin eyledük tâ'at kılıcılar.

73. eyledük (272v6) imâmlar bizüm buyruğımız eyü işler işlemek tûruruñ namâzı (272v7) virüñ zekâtı tapıcılar.

74. lût virdük aña peygamberlık (272v8) 'ilm ol köyden oldı işler arusuz anlar (273r1) oldılar kavim yavuz fâsıklar.

75. givürdük ol (273r2) şâlihlerden.

76. nûh ilerüden kırtarduk anı (273r3) kavmini kaygudan ulu.

77. kavminden anlar yalan tûtdılar (273r4) ayetlerümüzü oldılar yavuz dükelin.

78. süleymâna (273r5) hüküm eyleye ekinde otladıñca gün içinde bir kavmün hükmine anlaruñ (273r6) hâzırlar.

79. aňlatdük kışşayı süleymâna vërdük 'ilm fermân eyledük (273r7) dâvûdıla tağlar kuşu eyleyiciler.

80. öğretdük (273r8) pişesin çalışıñuzdan şükür eyleyicilersiz.

81. (273v1) süleymân yeli katı yel iken buyruğıla ol yer bereket eyledi (273v2) anuñ içinde her nesneyi biliciler.

82. şeytânlardan (273v3) dalarlardı denize iş şundan olduk anlar (273v4) şaklayıcılar.

83. kığırdı çalabısına zamân sen (273v5) esirgeyicisin esirgeyicileruñ.

84. giderdük vardı anda ziyândan (273v6) vërdük aña beñzerin aňlaruñla rahmet içün öğüt içün (273v7) tapıcılar.

85. ismâ'îl idrîs zülkifli şabır eylecilerden¹⁵.

86. (273v8) givürdük anları anlar şâlihlerden.

87. balık issi yûnus (274r1) gitdi gümân olundu tar eylemeyüz işini karanlıklar içinde (274r2) yokdur teñri degül 'aybından zâlimlerden.

88. buyruldük (274r3) kırtarduk ancılayın mü'minleri.

89. kığırdı (274r4) çalabısı koma beni yalañu mîrâs alıcılaruñ.

90. icâbet itdük (274r5) bağışladuk yarar eyledük anlar iverlerdi (274r6) hayırlarda rağbet eyleyevüz uçmağda alçaklık eyleyiciler.

91. (274r7) ol kim şakladı ürdük çalabumuzdan eyledük (274r8) oğlın 'âlemlere.

92. işbu dîn iken bir ben çalabuñuzvan (274v1) tapuñ aña.

93. bölük bölük oldılar aralarında bizden yaña.

¹⁴ Yazmada اسحق

¹⁵ Eyle-yi-cilerden ifadesi yazmada eylecilerden biçiminde yazılmıştır.

94. (274v2) her kim işlerse eyü işlerün ol yokdur inkâr eylemek (274v3) ben anı yazıcılaruz
95. köyi üzere helâk eyledük anlar (274v4) dönmeyeler.
96. tâ açıla yecûc mecûc her yüce (274v5) yerden ilişürler.
97. va'desi haqqun anda açılıb kalıcıdur (274v6) gözleri anlar 'azâbumuz olduğdı bundan (274v7) belki olduğdı.
98. siz taparsız teñriden ayruğ (274v8) tamu odını giricilersiz.
99. anlar teñriler görmeyelerdi tamuyı (275r1) dükel¹⁶ anuñ içinde.
100. anlaruñdur işlemek¹⁷ var (275r2) anlar işidün¹⁸.
101. anlar ilerü geçdi uçmağ eyü baht andan ırağ olınmışlardur.
102. (275r3) eşitmezler¹⁹ gizlü ünin tamunun ârzûlar gönülleri ebedî kalıcılardur.
103. (275r4) kaygulu eylemeye korku ulu ferîşteler aydalar (275r5) ol kim va'de vereler.
104. derevüz gögi ferîşte dürdigü gibi (275r6) başladuğ yaratmağa va'de eylemekdür biz olduğ eyleyiciler.
105. (275r7) bayıq yazduğ kitâblar içinde levh-i maḥfûzdan yeri mîrâş ala (275r8) şâlihlerdür.
106. şunuñ içinde kavim kim tapıcılardur.
107. (275v1) veribimedük illâ rahmet 'âlemlere.
108. ayt vahy olundu teñrinüz (275v2) bir ey siz müslimânlarımısz.
109. ayt bildirdüm size (275v3) berâberlık üzere yaqındur va'de verildünüz ol.
110. (275v4) bilür âşikârları gizlersiz.
111. bilemez ol (275v5) fitnedür size bir zamâna degin.
112. çalabum hüküm eyle haqıla (275v6) esirgeyiciler arğa virmek dilenendür şıfat eylersiz yalanlaruñuzdan.

{22}

SÛRETÜ'L- ḤACC

(275v7) Bismil'lâhi'r-raḥmâni'r-raḥim

1. (275v8) ey adamlar korkuñ çalabuñuzdan kıyâmetün nesnedür ulu.

¹⁶ Yazmada tir دكل

¹⁷ Yazmada *anlamañ* biçiminde harekelenmiştir.

¹⁸ Meallerde, *işitmezler* biçimindedir. Yazmada اشذك

¹⁹ Meallerde, *işitmezler* biçimindedir. Yazmada اشذك

2. (276r1) ol gün göresiz kıya gâfil ola andan emzürürdi kıya (276r2) her ‘avrat yükin göresin adamıları degül anlar esrükler (276r3) velîkin ‘azâbı teñrinüñ katıdur.
3. mücâdele eyler (276r4) teñri uydu her şeytândur boyun vèrmeyici.
4. anuñ üzere (276r5) ol dost dutarsa azdura anı ‘azâbına degin tamunuñ.
5. êy (276r6) adamılar olduñuzsa girü dirilmekden yaratduñ sizi (276r7) toprağdan oğlan olduğı sudan andan bir pâre andan (276r8) tamâm yaradılmamış tamâm yaradılmamış dölendürevüz anı kim dilerüz bir vaqte degin (276v1) ödenilmiş²⁰ andan çıkaravuz andan êresiz ‘aqlıñuz sizden (276v2) ölür sizden girü döndürüle herzeresine²¹ ne kim bilmeye (276v3) bildüğinden nesne yeri kıru indürevüz anuñ üzere (276v4) depeden arta bitüre bir dürlüden şunuñ içinde.
6. (276v5) teñri ol ol diridür ol her nesne üzere.
7. (276v6) bayık kıyâmet gelicidür anuñ içinde teñri sinler (276v7) içindekini.
8. adamlaruñ teñriye ‘ilimsüz (276v8) kitâbsuz rüşen.
9. boynın yolından teñrinüñ (277r1) dünyâda rüsvâyılan kıyâmet güninde göyündürici.
10. şol (277r2) ilerü tutdı teñri degüldür kıllarına.
11. adamılardan (277r3) tapar teñriye degerse hayr dölenür aña (277r4) degürse aña fitne miñnet kendü yañasına ziyân oldı dünyâda (277r5) şol ol ziyân bellü.
12. tapar ayruka²² teñriden (277r6) aşşı degürmez aña ol ırak ya ‘ni *hadden ziyân anuñ*
13. (277r7) aşşısından yavuz eşüdü.²³
14. teñri givüre anları (277r8) imân getürdiler eyü işler uçmaqlar aklar altından ırmaqlar (277v1) teñri eyler diler.
15. gümân eyler arka vèrmeye aña (277v2) dünyâda ahiretde bir ib gökden yaña kessün (277v3) bakşun çalabısın anuñ.
16. ancılayın indürdür (277v4) ayetler bellüler teñri diler.
17. anlar imân getüreler (277v5) anlar cuhüd oldılar naşrâniler mecüşiler anlar (277v6) ortak eylediler hüküm eyleye kıyâmet günü teñri her nesne (277v7) üzere hâzırdur.
18. teñri secde eyler göklerde (277v8) yèrdedür gün ay yılduzlar tağlar ağaç (278r1) cānavarlar çok adamılardan vâcib oldı ‘azâbı (278r2) hor eyledi yokdur aña ‘aziz eyleyici teñri işler diler.

²⁰ Yazmada *adanılmış* biçiminde harekelenmiştir.

²¹ Yazmada *ş* ile *herdereğine* biçiminde yazılmıştır.

²² Yazmada *ayruka* biçiminde harekelenmiştir.

²³ Yazmada *işidür* biçimindedir.

19. (278r3) işbu haşımdur tartışılar anlar kesildi (278r4) anlar bezler otdan²⁴ üzerinden issi şu.
20. (278r5) eridiline içindedür deriler.
21. anlar demürden.
22. (278r6) eyleyler çıkarlar andan döndürüneler tadun (278r7) ‘azābı göyündürücü.
23. tenri givüre imān getürdiler eyü işler (278r8) uçmaqlar akar altından ırmaqlar anuñ içinde (278v1) bileziklerden altundan tonlar anuñ içinde.
24. yol göster (278v2) eyüsine sözün yol ögülmüş.
25. anlar (278v3) kāfir oldılar yolından tenrinün ħarāmdan²⁵ kılduķ (278v4) adamılar için dürücü anda dileye anuñ içinde (278v5) zulmıla taduravuz aña ağırdıcı.
26. ibrāhīm yerin (278v6) evün ortak eylemeye arıt evümi tavāf eyleyenler (278v7) turanlar rükū’ eyleyenler.
27. nidā eyle adamlara ħac (278v8) geleler saña her bir ırak üzere her ırak yoldan.
28. (279r1) ħāzır olalar aņalar adını tenrinün günler içinde bilinmiş (279r2) rūzı verdi dilsüz cānavardan andan yèdürün (279r3) yohsula.
29. giderün çirklerünüzü nezirlerünizi (279r4) evi kadım.
30. şol ulularsa ħürmetlerin ol yègrekdür (279r5) katında çalabısında ħelāl olındı dört ayaklular üzerünüz (279r6) ırak oluñ putlardan ırak oluñ.
31. muĥlişlerken (279r7) tenriye ortak eyleyiciler degülken tenriye anuñ gibidür düşdi (279r8) gökden kuş yā endüre anı yel bir yer ırak.
32. (279v1) şol olursam nişānların ol şaķınmağındandır.
33. (279v2) anuñ içinde bir zamāna degin andan indürildün yer evün (279v3) kadım.
34. her bir kavim eyledük aņalar adını tenrinün (279v4) rūzı verdi anlara deve şıgır koyun gibi tenridür bir aña (279v5) boyun virün boyun vericilere.
35. anlar aņıla tenri korķar (279v6) şabır kılanlara anlardakin durudanlar namāzı andan (279v7) rūzı vèrdük nafaķa eylerler.
36. eyledük anı nişānlarından (279v8) anuñ içinde anuñ adını anuñ üzere kaçan düşe (280r1) eyegüleri andan yèdirün kanā’at eyleyene ancılayın musaĥĥar kılduķ (280r2) ol kim şükür eyleyesiz.
37. degmeye tenri kanları (280r3) veliķin dege aña sizden musaĥĥar eyledi anı tekbir eyleyesiz (280r4) tenriye muştıla eyü işleyiciler.

²⁴ Yazmada *od*: *ateş* kelimesi istisnasız /t/ ile *ot* olarak yazılmıştır. Metnin kalanında dip not yapılmayacaktır.

²⁵ Yazmada حدامدن

38. teñri gèrü yıǵar (280r5) anlardan teñri sevmez hıyānet eyleyici.
39. destūr verinildi (280r6) anlara kıtāl eyleyeler zulum eylendiler arka kılmak üzere.
40. (280r7) anlar çıkarınıldılar haqsuz aydurlar (280r8) çalabum teñridür def eylemek adamıları bir nicesiyle (**280v1**) rāhibler yeri cühūdlar kelīye mescidler anuñ içinde teñri (280v2) çok arka vère teñri teñri beñdeşsiz.
41. (280v3) anlar anlar yerde tūrurlar namāzı vèrürler (280v4) zekūtı eyüyi yıǵalar yavuzdan teñri (280v5) şonı işlerüñ.
42. bayıķ yalan tıtdı kavmi (280v6) nūḥuñ şemūd.
43. ibrāhīmüñ.
44. islerü (280v7) medyenüñ²⁶ yalan tıtdı geçirü²⁷ vèrdüm kāfirler andan tıtdum (280v8) nite oldı.
45. köyi helāk eyledük (281r1) ol zulm eyleyicidir düşübdür niçe kıyu gönenüñ (281r2) yüksek.
46. yürümedilermi²⁸ yerde olaydı anlaruñ bilelerdi (281r3) anuñla işidelerdi görmez olmaz gözler velıkin (281r4) görmez olur göñüllerı göğüzlerdedür.
47. ‘azābı (281r5) hılāf eylemeye va‘desine bir gün çalabıñuñ bın yıl²⁹ gibidür (281r6) şayarsız.
48. köy mühlet virdüm zulum eyleyiciyken³⁰ (281r7) andan tıtdum anı.
49. ayt ey adamılar ben siz (281r8) kōrkuducıvan bellü.
50. imān getürdiler eyü işler anlar yarlıgamaķdur (281v1) rüzidür uçmaķ.
51. anlar dūrüşdiler dölendirici gişilere (281v2) şunlar isleridür tamunuñ.
52. senden ilerü (281v3) peygamber kaçan okudı bıraķdı şeytān okumaķlıǵ içine (281v4) bāṭıl eyledi bırağurdı şeytān teñriye (281v5) bilicidir dūrüst işlidür.
53. fitne anlar göñüllerı içinde (281v6) zālimler ırak.
54. yā bileler anlar (281v7) ‘ilim ol haķdur imān getüreler sākin ola (281v8) teñri yol göstericidir imān getürdiler toǵrı.
55. hemişe ola (282r1) anlar kāfir oldılar andan tā gele anlara ansızda (282r2) gele anlara ‘azāb kışır.

²⁶ Yazmada ‘مدینك’ biçiminde yazılmıştır.

²⁷ Kelime yazmada /c/ ile gecirü biçiminde yazılmıştır.

²⁸ Yazmada ‘يو’مدلرم biçiminde r olmadan yazılmıştır.

²⁹ Yazmada ‘يل’

³⁰ Yazmada /y/ olmadan eyleyiciken biçiminde yazılmıştır.

56. pādīšāhlık hüküm eyleye aralarında (282r3) anlar imān getürdiler eyü işler na'im.
57. anlar (282r4) kāfir oldılar ayetlerümüz anlar hor eyleyici.
58. (282r5) anlar yolında teñrinüñ yā öldiler rüzî verdi anlara (282r6) teñri görklü teñri yegrek.
59. givüre anları (282r7) givüresin yere bayık teñri görici.
60. şol i'kāb olundı (282r8) ancılayın andan güç eylendi teñri 'afv eyleyicidür (282v1) yarlıgayıcıdur.
61. şol teñri görür geceyi gündüzi içinde (282v2) gece içinde teñri göricidür.
62. teñri oldur haq (282v3) taparlar andan ayruq bātıl teñri ol (282v4) yüce ulu.
63. görmedi teñri gökden şu (282v5) oldı yer teñri eyü işlidür.
64. bayık (282v6) göklerdeyür yèrdeyür teñri ol ögülmüş.
65. (282v7) görmedi kim musahhar eyledi yerde gemi akar (282v8) denizde tutar göge yer üzere (283r1) anuñ destürıyla teñri adamlara rahmet kılıcıdur.
66. ol (283r2) oldur dirgürdi öldürür dirildür sizi adamı (283r3) kāfir olıcıdur.
67. ümmete bir şerî'at nızā' eylesünler (283r4) kurbān işinde çalabundan yaña toğrı yol üzereyün.
68. (283r5) mücādele eylerlerse bilürekdür işlersiz teñri.
69. hüküm eyleye (283r6) arañuzda sizün olduğuz anuñ içindebilmedük.
70. (283r7) teñri bilür göklerdeyür yèrdeyür şol kitāb içindedür.
71. (283r8) şol teñri taparlar andan ayruka (283v1) ne kim indürmedi hüccet³¹ yokdur anlarıñ 'ilmi (283v2) zālimleri arka vericileri.
72. anlarıñ üzere bellüler (283v3) bilesin yüzlerinde kāfir oldılar yakın ola anlar hamle eyleyeler (283v4) anlar okurlar anlarıñ üzere ayt vèreyim size yavuzrag (283v5) andan od va'de eyledi kāfir oldılar dönecek yèrdür.
73. ey (283v6) adamlar uruldı kulaq dutuñ anlar okurlar (283v7) teñriden ayruq bir siñek koparsa anlardan (283v8) siñek nesne andan za'if oldı isdenilmiş.
74. (284r1) bildiler ululamadılar haqqınca bilmek teñri 'azizdür.
75. teñri (284r2) üyür³² ferişterinden adamlardan teñri eşidicidür (284r3) göricidür.
76. bilür ileyinlerindedür ortalarında dur teñriden yaña (284r4) döner işler.
77. ey anlar rükū' eyleñ (284r5) tapuñ çalabuñuza hayır ol kim kırtulasız.

³¹ Kelime yazmada şeddesiz olarak *hüccet* biçiminde yazılmıştır.

³² Yazmada *eyür* harekelenmiştir.

78. (284r6) teŋri içün tã‘atinün üyürdü³³ sizi sizün üzere (284r7) dñ içinde uyun milletine ibrâhîmdür adu verdi müslimânlar diyü (284r8) ilerüden tã ola tanuķ olasız (284v1) tanuķlar adamılar üzere tururun namâzı vërün³⁴ zekâtı (284v2) yapuşun teŋriye işiñüz başarıcı iş başarıcıdır eyü yardım vericidir.

{23}

SÜRETÜ’L-MÜ’MİNÜN

(284v4) Bismil’lâhi’r-raĥmâni’r-raĥim

1. (284v5) kurtuldu mü’minler.
2. anlar namâzları içinde alçaķlık edicilerdür.
3. ...³⁵
4. (284v6) anlar zekâtı işleyicilerdür.
5. furıcların şaklayıcılarıdır.
6. (284v7) illâ ‘avratları üzere mâlik oldu elleri anlar (284v8) melâmet olunmamışlardır
7. ayruķ şundan.
8. şunlar anlar (285r1) anlar emânetlerini ‘ahdlerini şaklayıcılarıdır.
9. anlar (285r2) namâzları üzere şaklayıcılarıdır.
10. mîrâs alıcılar anlar.
11. (285r3) mîrâs aldular anlar ebedî kalıcılarıdır.
12. yaratduķ adamî (285r4) şudan balçıkdan menî.
13. şuyı berk (285r5) andan yaratduķ menî.
14. yaratduķ bir pâre et yaratduķ (285r6) sünükler sünüklere andan yaratduķ ayruķ (285r7) teŋri şüret eyleyicilerün.
15. şonra.
16. şundan andan siz (285r8) kıyâmet günü koparsız.
17. üzerünüzde gökler (285v1) olmaduķ biz ġâfiller.
18. indürdük gökden endâzeyile (285v2) dölendürdük yerde gidermek kâdirlerüz.
19. yaratduķ (285v3) sizünçün uçmaķlar üzüm anuñ içinde çok (285v4) andan yersiz.
20. çıkar şinâ taġından (285v5) yaġ kabaķ yeyicilere.

³³ Yazmada *eyür* harekelenmiştir.

³⁴ Yazmada وردك

³⁵ Yazmada, mealen, “Onlar ki, faydasız işlerden ve boş sözlerden yüz çevirirler” olan üçüncü ayetin çevirisi yapılmamıştır.

21. siz dört ayaklıdur (285v6) şoravuz sizi sizün anu içinde çok andan (285v7) yersiz
22. anu üzere gemi üzere.
23. bayık veribidük nūhı (285v8) kavmine kavmüm tapu tenriye andan ayruk (286r1) korkmazmısız.
24. aytdılar anlar kavminden (286r2) işbu bir adamı diler artuklık isteye dileyeydi (286r3) tenri ferışteler eşitdük³⁶ atalarumuzdan.
25. (286r4) degül ol biraz kim göz dutu aña tā bir zamāna degin.
26. aytdı (286r5) çalabum yalan tutdılar beni.
27. aña eylegil gemi (286r6) bizüm nazarumuzda geldi kaynaya tennür anu içinde (286r7) her bir çiftiden iki illā ilerü geçdi söz (286r8) anlardan anlardan kim anlar ğark olıcılardur.
28. (286v1) toğruldu sen senünledür ayt ögmek (286v2) ol kim kavminden zālimler.
29. ayt çalabum indürici yer (286v3) mübārek sen indüricilerün.
30. şunun içinde olduğudı (286v4) şınayıcılar.
31. andan diler anlardan sonra daħil.
32. veribidük (286v5) anların için anlardan tenri tenri andan ayruk (286v6) korkmazmısız
33. aytdı kavminden kāfir oldılar (286v7) görmegi ahirete yakın dirlik içinde illā adamı (286v8) sizcileyin andan yersiz andan andan içersiz.
34. (287r1) muṭi‘ olursañuz siz ziyānlularsınız.
35. va‘de eylermi (287r2) size olasız toprak siz çıkarılmışsınız.
36. (287r3) ıraķ oldı va‘de olunduñuz.
37. dirligümüz yakın (287r4) ölevüz biz degülüz biz.
38. degül ol bir er (287r5) tenri üzere degülüz biz inanacılar.
39. aytdı yardum et baña (287r6) yalan tutduklarından ötrü.
40. az zamānda peşimān³⁷ olıcılar.
41. tutdı anları (287r7) ün haķıla çör çöb kavim zālimler.
42. (287r8) andan yaratduķ bölükler ayruķlar .
43. öğretmez (287v1) hiç bölük sonra kalmazlar.
44. andan veribidük biri biri ardınca (287v2) geldi peygamber yalan tutdılar bir nicesi bir nicesini (287v3) anların söz kavim kim imān getürmezler.

³⁶ اشترك biçiminde /t/ olmadan yazılmıştır.

³⁷ Yazmada y ile يشيدمان biçiminde yazılmıştır.

45. andan (287v4) veribidük qarındaşı nişānlarumuzıla bellü.
46. (287v5) fir‘avundan boyun vèrmediler bir kavüm.
47. (287v6) aytdılar iki adamıye kavmi ol ikinüñ.
48. (287v7) yalan dutdılar ol ikiyi helak olınmışlardan.
49. bayık vèrdük (287v8) tevriți toğrı yol dutalar.
50. kılduk oğlın meryemün (288r1) bir nişān yüce yèrden yaña dölenecek yèr.
51. èy (288r2) peygamberler yèñ helāllerden işleñ işlersiz (288r3) biliciven.
52. işbu millet iken ben çalabuñuzdan.
53. (288r4) kesük eylediler aralarında her bir bölük sevinicilerdür.
54. (288r5) қо anları tā bir zamāna degin.
55. bayık madde eyleyevüz anlara (288r6) māldan oğlanlardan.
56. hayırlar içinde bilmezler.
57. (288r7) anlar.
58. ayetlerine inanurlar.
59. çalablarına (288r8) ortak eylemezler.
60. anlar vèrürler gönülleri қорқуықен (288v1) anlar çalablarından yaña dönucilerdür.
61. iverler (288v2) hayırlara anlar öñrüdicerdür.
62. bir nefse illā (288v3) güci yèttügince kitābdur haqqı anlar zulum eylemezler.
63. (288v4) gönülleri anlaruñ işbundan işleri var şundan (288v5) anlar anı.
64. tā tutdı ‘azābıla (288v6) çığrışrlar.
65. bugün sizi bizden yardım verinilmezsiz.
66. (288v7) olduyıdı okunur üzerüñüz ökçelerüñüz üzere (288v8) dönerdüñüz.
67. yalan vèrmeyicilerken herze söylerdüñüz.
68. endişe eylemezler (289r1) sözi қur‘ānı geldimi anlara ataları.
69. (289r2) bilmedilermi peygamberlerin inkār eyleyicilerdür.
70. aydurlarmı delülük var (289r3) geldi anlara eyregi³⁸ haqqı.
71. uysadı (289r4) haқ gönülleri dilegin göklere yèr anlardadır (289r5) getürdük anlara anlar alçaqlıqlarından.
72. (289r6) yā diler misiz müzd çalabuñuñ ol rüzı vèricileruñ.
73. (289r7) sen oқur sen yoldan yaña.
74. anlar (289r8) āhrete yoldan egilicilerdür.

³⁸ Kaynaklarda *eyrek* biçiminde geçen kelime üç örnek dışında (eyrik 452v7, eyrek 413r6, 413v8) metnin tamamında *eyrük* ايرك biçimindedir.

75. rahmet eyleseydük (289v1) giderseyidük becid olalardı mütehayyiler oldıladı.
76. (289v2) tutduķ anları miskınlık getürmediler zārılık eylediler.
77. (289v3) tā kaçan açavuz kapu ‘azāb issi anlar (289v4) nevmiz eyleyicilerdür.
78. yaratdı sizünķün gözler yürekler (289v5) az şükür eylemezler.
79. ol yaratdı sizi yerde andan yaņa (289v6) haşır olasız.
80. ol diridür ölüdür geçenün (289v7) gündüzün anlamazmısız .
81. aytdılar ayt ilerükileri.
82. aytdı (289v8) olavuz toprak gèrū koparılmışlaruz va‘de olunduķ biz.
83. (290r1) atalarımız işbu degül işbu yalan sözleri ilerükilerün.
84. (290r2) ayt yer anuñ içindedür bilürler.
85. aydalar teñri (290r3) ayıt endişe eylemezmişiz.
86. çalabısı yedi çalabısı (290r4) ‘arşuñ ulu.
87. teñrinüñdür korkmazsız.
88. (290r5) elindedür her nesnenün ol amān verilmez (290r6) olduñuz ise bilürler.
89. teñrinüñdür bügülenürsüz.
90. geldük (290r7) haķıla anlar.
91. tutmadı hiç oğul kız olmadı (290r8) anuñla teñri her teñri yaratdı bir nicesi (290v1) bir nice üzere arulıķdur şıfat eylerler.
92. ğāybı hāzır (290v2) yüce oldı şirk eylerler.
93. çalabum va‘de olunurlar.
94. (290v3) çalabum özi kavim içinde.
95. anuñ üzere gösterevüz (290v4) va‘de eylerüz.
96. def eyle ol görklürekdür (290v5) biz şıfat eylerler.
97. şıgınurın saña vesveselerinden (290v6) dıvlerün.
98. çalabum hāzır olmaķlarında.
99. tā (290v7) birine anlaruñ ölüm çalabum dönübdürün beni.
100. eyü iş (290v8) zāyi eyledüğümüz ol sözdür ileyindedür anlaruñ (291r1) ol güne deġin.
101. kaçan üriile şūr içine aralarında ol gün.
102. (291r2) ağır oldı şunlar anlardur (291r3) kurtulmuşlar .
103. her kim yeyni oldı şunlar anlar ziyān eylediler (291r4) nefslerine tamu içinde.
104. güyündür yüzlerini odda anlar (291r5) anuñ içinde.
105. olmadımı ayetlerüm üzerünüze olduñuz anı (291r6) yalan dutarsız.
106. aytdılar ġālib oldı bezbahtlıgımız kavim.

107. (291r7) çalabum andan biz zālimlerüz.
108. aytdı ırak oluñ (291r8) anuñ içinde.
109. ol bir bölük aydurlardı (291v1) çalabumuz aytduñ raḥmet eyleye bize yēgreksin raḥmet kılıcılarıñ.
110. (291v2) tutduñuz anları tā unutturdılar size olduñuzdı anlardan (291v3) gülerler.
111. yandırı vërdüm bugün anlar kurtılıcılarıdır.
112. (291v4) aytdı dölendüñüz yërde yıllar.
113. dölendük (291v5) bir gün bir günün şayıcılar feriştelər.
114. illā (291v6) az bilmezler.
115. bayık yaratduñ sizi (291v7) bizden yaña.
116. yüceldi teñri teñrilığa lāyık illā (291v8) ol çalabısı görklü.
117. taparsa teñriye gayrı (292r1) hüccet olmasa aña ḥesāb anuñ katındadır kāfirler.
118. (292r2) ayt çalabum raḥmet kıl sen yēgreksin raḥmet kılıcılarıñ.

{24}

SÜRETÜ'N-NÜR

Bismil'lāhi'r-raḥmāni'r-raḥim

1. (292r5) süretdür farızā eyledük anuñ içinde bellüler (292r6) yād kılasız.
2. zinā eyleyici 'avrat uruñ her birisine (292r7) ol ikiden urmañ dutmasun anı ḥükmü içinde (292r8) teñrinün imān getürdiler günile şonrağı ḥāzır olsun (292v1) 'azābına bir bölük mü'minlerden.
3. nikāḥlanmasun (292v2) zinā eyleyici 'avrat zinā eyleyen er (292v3) ḥarām olundu mü'minler üzere.
4. sögerler mestüre 'avratlara (292v4) andan getürmediler dört şanuklar seksen ḥad urmañ (292v5) kabül kılmañ şanuklığın hergiz fāsıklar.
5. (292v6) anlar andan şonra getürdiler teñri yarlıgıcıdır (292v7) raḥmet kılıcıdır.
6. sögerler 'avratlarına olmadı şanuklar (292v8) illā gendüzleri birisinün dört gez teñriye and içmekle (293r1) ol gerçek söyleyenlerdendir.
7. beşinci la'neti teñrinün (293r2) oldısa yalancılardan.
8. gerü yıga andan 'azābı şanuklık vëre 'avrat (293r3) dört gez şanuklık vërmekdür ol yalancılardandır.
9. beşinci (293r4) gāzāb teñrinün oldısa er gerçeklerden.
10. (293r5) degülmise fazlı teñrinün raḥmeti anuñ teñri tevbe vericidir.

11. (293r6) anlar getürdiler cemā‘at‘tdur şanmañ anı yavuz (293r7) size ol eyidür size herbir gişiye anlardan (293r8) yazuğdan yüz dutdı anlardan ‘azābı ulu.
12. eger (293v1) eşitdünüz mü’minler gendüzlerine (293v2) hayr aytdılar yalandur bellü.
13. anuñ üzere dört (293v3) şanuklar getürmediler şanukları şunlar katında teñrinuñ (293v4) yalancılardur.
14. degülmise fażlı teñrinuñ raħmeti anuñ (293v5) dünyāda aħiretde girdünüzdi ‘azābı ulu.
15. (293v6) aluşurduñuz illerünüzile ağızlaruñuzıla olmadı (293v7) bilmegünüz şanurduñuz geñez ol ulu.
16. (293v8) eşitdünüz olmadı bizüm içün işbunı arıluğıla (294r1) işbu bühtāndur ulu.
17. ögütler teñri gerü dönesiz (294r2) anuñ gibi hemişe mü’minler.
18. bellü³⁹ eyler teñri ayetleri (294r3) teñri bilicidür.
19. bayık anlar yayıla yavuz fasağa (294r4) anuñ içinde ‘azāb ağırdıcı dünyāda aħiretde (294r5) teñri bilür siz bilmezsiz.
20. degülmise fażlı teñrinuñ (294r6) raħmet anuñ teñri raħmet kılıcıdur.
21. ey anlar imān getürdiler (294r7) uymañ izlerine şeytānuñ izlerine şeytānuñ (294r8) ol yavuz işi fażlı teñrinuñ (294v1) raħmet anuñ sizden kimseye hemişe teñri (294v2) diler teñri işidicidür.
22. isleri fażluñ (294v3) sizden vėrmeyeler hışımlık isleri miskīnlere (294v4) evlerinden ayrılanlar yolında teñrinuñ bağışlasunlar (294v5) yarlığıya teñri sizi ve raħmet kılıcıdur.
23. anlar (294v6) sögerler meştüre ‘avratlara mü’mine ‘avratlara dünyāda (294v7) aħiretde anlar ‘azāb ulu.
24. anlaruñ üzere (294v8) dilleri elleri ayakları işlerler.
25. (295r1) o gün tamām degüre cezālarını vācib bayık teñri ol (295r2) teñrilığa lāyık bellü
26. arsuñ ‘avratlar arsuñ erenler (295r3) aru ‘avratları aru erenlerüñdür şunlar arınılmışlardur (295r4) andan aydurlar anlar rüzü uçmağ.
27. ey anlar (295r5) imān getürdiler evler evlerünüzden tā selām vėresiz (295r6) ehline evleruñ yėgrekdür size aņasız.

³⁹ Yazmada /p/ ile *pellü* biçiminde yazılmıştır.

28. (295r7) bulursañuz anuñ içinde girmenñ anlara tā destūr verinile (295r8) aydıla size dönüñ ol teñri (295v1) işlersiz.
29. yokdur sizüñ üzere giresiz evlere (295v2) dölek olmamışdur anuñ içinde teñri bilür āşikār eylersiz (295v3) gizlersiz.
30. ayt mü'minlere gözlerinüñ (295v4) şaklayalar ferclerini şol anlar teñri bilürdür (295v5) işlerler.
31. ayt örtsünler bir nicesi gözlerinüñ (295v6) şakınsunlar ferclerini bezüklenlerin (295v7) andan bıraqsunlar yaratları üzere göstermesünler (8295v8) bezeklerin erenlerine atalarına erenlerinüñ (296r1) oğlanlarına erenlerinüñ (296r2) qarındaşlarına qarındaşlarınuñ 'avratlarına (296r3) mālİK oldı tābi' olıcılar hācet (296r4) eşlerinden⁴⁰ erenlerden anlar (296r5) örtmek vācib olmış yerlerine 'avratlar ayaklarına ol kim gizler (296r6) bezüklerinden tevbe eyleñ dükeli mü'minler (296r7) kırtulasız.
32. ersüz 'avratları şālihleri kıllaruñuzdan (296r8) qarındaşlaruñuzdan yohsullar fazlından teñri (296v1) bilicidür.
33. anlar bulmazlar evlenmeklik (296v2) teñri fazlından isterler mükāteb olmaqlık mālİK oldı (296v3) ellerüñüz bilürseñüz anlarda māl vērdük anlara (296v4) mālından teñrinüñ verdi size zinā üzere (296v5) dilerler ise tā isteyesiz yakın dirlik (296v6) geñsüzlerdür teñri şonra yarlığayıcıdur.
34. (296v7) bayık indürdük ayetleri beñzerler anlar (296v8) geçdiler ögüt şakıncılar.
35. teñri nūridur göklerinüñ (297r1) yerüñ nūrınuñ anuñ içinde çırağ (297r2) sırça içindedür şanasın kim ılduzdur yandurınılır (297r3) ağaçdan zeytūn ağacı gün batısından (297r4) anuñ aydın eyleye od aydınlıkdur yol gösterür (297r5) teñri dilerse teñri adamlara teñri (297r6) her nesneyi bilür.
36. destūr verdi añıla (297r7) anuñ içinde adı erte geceler.
37. meşğūl eylemez (297r8) şatı eylemek tırmaqdan namāzı zekātı (297v1) kırkarlar döne anda göñüller gözler.
38. (297v2) teñri andan işlediler fazlından ruzı vērür (297v3) diler hisābsuz.
39. anlar kāfir oldılar ılığım salğımdur (297v4) yazıda şana anı şuşamış tā geldi bulmadı anı (297v5) buldı teñri tamān eyledi teñri hisābı.
40. (297v6) qarānıllıklar gibidür ağır üzerine üzerinden (297v7) üzerinden yolından bir nicesi çıkardı (297v8) yakın degüldür gördi anı teñri yokdur anuñ (298r1) aydınlık.

⁴⁰ Yazmada *işlerinden* biçimindedir.

41. teñri göklerdeñdür yêrdeñdür (298r2) kuşlar dükeli⁴¹ namāzını teñri (298r3) bilicidür işlerler.
42. pādişāhlığı göklerin yêrün (298r4) teñriden yañadur.
43. görmedimi teñri buludı dêrşürür (298r5) arasını biri biri üzere çıkar arasından (298r6) indürevüz gökden anuñ içinde êrer anı (298r7) dilerse kimden dilerse ıldırımın aydınlığı (298r/8) gözleri.
44. teñri gêceyi gündüzi şunuñ içinde (298v1) gönül gözlerinün.
45. teñri her cânavarı anlardan (298v2) yürür qarın üzere yürür iki ayağı üzere anlardan (298v3) yürür dört ayağı üzere yaradur teñri diler teñri (298v4) her nesne üzere.
46. bayık indürdük bellüler teñri (298v5) diler toğru.
47. aydurlar teñriye (298v6) peygambere andan yüz döndürür anlardan şol (298v7) şunlar mü'minler.
48. okusalar teñriden yaña peygamberden yaña (298v8) aralarında anlardan.
49. oldılar ise anların geleler (299r1) andan yaña.
50. gönüller içinde gümānlu olurlar (299r2) hayf eyleye teñri peygamberi şunlar zālimler.
51. (299r3) oldı sözi mü'minlerin teñriden yaña (299r4) hüküm eyleye aydalar eşitdük şunlar kırtulıcılar.
52. (299r5) muṭi' olursa peygamberine teñriden şunlar (299r6) kırtulıcılar.
53. and içindeler teñriye andlarınun (299r7) çıkalar gāzāya tā'atdūr bayık teñri bilürdür (299r8) işlersiz.
54. muṭi' oluñ peygambere bayık (299v1) anuñ üzeredür sizün üzerünüzdedür muṭi' olursañuz (299v2) degül peygamber üzere bellü.
55. va'de eyledi anlara (299v3) imān getürdiler eyü işler ḥalīfe eyleye yêrde (299v4) ḥalīfe eylemeklikde anlar anlardan ilerü dīnlerini (299v5) ol kim begendi anlar kōrkularından şonra (299v6) taparlar baña nesne kāfir oldı şol (299v7) şunlar fāsıqlar.
56. tūruruñ namāzı virün zekātı (299v8) muṭi' oluñ peygambere rahmet kılınasız.
57. şanmasun anlar (300r1) kāfir oldılar yêrde yerleri otdur (300r2) dōnecek yêr.
58. anlar destūr dilesin mālīk oldı (300r3) ellerünüzden êrmediler sizden gez (300r4) ilerü namāzından êrtēnün koyasız öylen (300r5) şonra namāzından yatsunuñ yokdur üzerünüzde (300r6) anların üzere anlardan şonra sizün üzere (300r7) bir nice üzere beyān eyler size ayetleri teñri (300r8) dürüst işlödür.

⁴¹ Yazmada دُكُلْ deñüle biçiminde harekelenmiştir.

59. ère kiçi oğlanlardan düş görmek destür dileneler (300v1) destür diledi anlardan ancılayın beyân eyler (300v2) teñri dürüst işlüdür.

60. ‘avratlardan (300v3) çiftlenmeklik anların üzere koyalar tonlarını (300v4) göründürmeyicilerken⁴² istemeklikleri yègrekdür teñri (300v5) eşidicidür.

61. yokdur gözsüz üzere aksak üzere (300v6) tarlık şayru üzere gendüzünüz üzere (300v7) evlerünüzden atalarınızın analarınızın (300v8) er karındaşlarınız kız karındaşlarınız atalarınız er karındaşlarınız (301r1) evlerinden tayılarınız kızlarınızdan (301r2) kilid dillerine yokdur sizün üzere yazuk (301r3) hep giresiz evlere selām vèrün (301r4) selām vèrün teñri katında aru beyân eyler teñri (301r5) size ayetleri anılayasız.

62. bayık mü’minler imān getürdiler (301r6) teñriye oldılar anuñla bir iş üzere (301r7) gitmediler tā destür dileyeler destür dilediler şunlar (301r8) anlar teñriye peygamberine destür dileseler sağa (301v1) işlerine dilersün anlardan yarlıgamağ dile teñriye (301v2) yarlıgayıcıdur rahmet kılıcı.

63. okumağın peygamberün okumağı gibi (301v3) bir niceñüz bilür teñri uğurlayın çıkarlar biri biri ardınca (301v4) şaķının anlar buyruğundan azğunlık (301v5) ère anlara ‘azāb.

64. bayık teñrinüñdür göklerdeñdür (301v6) yèrdeñdür bilür anuñ üzeresiz döndürülinesiz haber vère anlara (301v7) işlerler teñri her nesneyi bilicidür.

{25}

SŪRETÜ’L-FURQÂN

Bismil’lāhi’r-raḥmāni’r-raḥim

1. (302r1) çok oldı haber indürdi kur’ānı tā ola ‘ālemlere (302r2) kørkuducı.
2. pādişāhlığı göklerin yèrün tutmadı oğul kız (302r3) olmadı ortağı yaratdı her nesneyi endāzeledi (302r4) endāze eylemek.
3. andan ayruk yaratmasunlar nesne anlar yaradılunurlar (302r5) nefsler için aşşıya mālİK olmaz (302r6) ölüye dirilige dirilmek.
4. aytdı kāfir oldılar degül (302r7) işbu yalan bağladı anı anuñ üzere ayruk kavimler (302r8) küfre.
5. aytdılar ilerükilerin yazındı muḥammed (302v1) okınur anuñ üzere gece.
6. ayt indürdi bilür gāyibi (302v2) göklerde yerde ol rahmet kılıcı.
7. aytdılar (302v3) nedür işbu yer ta‘ām yürür bāzārlarda (302v4) indürinilmedi andan yaña anuñla kørkuducı.

⁴² Yazmada *göndürmeyicilerken* biçiminde yazılmıştır.

8. andan yaña (302v5) genc oldı bostān andan zālimler (302v6) uymazsız bögülenmiş.
9. baķ nite meşeller azdılar (302v7) güçleri yétmez yola.
10. ol kim dilerse (302v8) eyleye yégrek uçmaķlar aķar altından ırmaķlar (303r1) eyleye köşkler.
11. yalan tutdılar kıyāmeti yaraķladuķ (303r2) yalan tutdı yalıñlu od.
12. yèrden ıraķ (303r3) eşideler⁴³ kaķımağıla.
13. bırağınalar andan bir yèr (303r4) bağlanmışlar iken helāklik dèyü.
14. bugün helāklik dèyü (303r5) bir gez kığıruñ çok.
15. şol yégrekdür uçmaķ (303r6) aydıñlığuñ şakınıcılar uçmaķ anlara dönecek yèr.
16. (303r7) anlar anuñ içinde ebedi kılıcılar oldı çalabuñ üzere (303r8) dölenmiş.
17. gün dürürevüz anları tıparlar teñriden ayruķ (303v1) ayda teñri azdurdunuz şunlar anlar (303v2) yoldan.
18. aytdılar olmadı yarar bize tutavuz (303v3) senden ayruķ veliķin gönendürdüñ ataların tā (303v4) unutdılar oldılar helāk olmuş.
19. söyledüñüz (303v5) güçlerüñüz yétmez yardım verilmek sizden (303v6) tadiravuz ulu.
20. veribidük mürsellerden (303v7) anlar yerlerdi ta‘āmı yürürlerdi (303v8) eyledük bir niceñüze şınamaķ oldı çalabuñ (304r1) görici.
21. aytdı ummazlar görmegiñ inmedi üzerümüze (304r2) ferişterler çalabum kendü nefsleri içinde (304r3) haddenden geçmek ulu.
22. göreler ferişterleri ol gün (304r4) kâfirlere aydurlar haram olınmışdur.
23. işlediler (304r5) işden toz tağılmış işleri.
24. uçmaķuñ (304r6) turaķ yerinden yaña dinlenecek yerden yaña bulıdılar.
25. (304r7) ferişterler indürmegile.
26. gün haķ rahmānuñdur oldı (304r8) gün kâfirler üzere.
27. gün kâfir iki (304v1) elin ayda kâşki ben peygamber ile yol.
28. (304v2) kâşki ben fülānı dost.
29. azdurdı (304v3) ol vaķitden oldı şeytān adamıye terk eyleye.
30. (304v4) peygamber çalabum tutdılar işbu terk olınmış.
31. (304v5) ancılayın her bir düşman müşriklerden (304v6) çalabuñ yardım edici.
32. anlar indürilmedi (304v7) kūr‘ān ancılayın göñlüñi beyān eyledük (304v8) beyān eylemegile.

⁴³ Yazmada *eşidler* biçiminde harekelenmiştir.

33. bir meşelleri haqqı⁴⁴ görklürek (305r1) beyân eylemekden yaña.
34. kıparınıla yêrden yüzleri tamudan yaña (305r2) şunlar yêrden yaña yol bayık.
35. vêrdük tevriți (305r3) eyledük anuñla arka verici.
36. aytdük kavminden yaña (305r4) anlar yalan tıtdılar helâk eyledük.
37. kavmini nūhuñ (305r5) yalan tıtdılar peygamberleri biz kılduk anlara nişân (305r6) yaraqladuk zâlimlere ağırdıcı.
38. semüd kavmi (305r7) kavmi resnūñ arasında şol çok.
39. beyân eyledük (305r8) meşelleri helâk eyledük.
40. bayık geldiler köyi üzere (305v1) yığılındı yavuzlık yağmurı olmadı anlar oldılar (305v2) ümizi tutmazlar.
41. kaçan göreler seni tutmazlar (305v3) işbudur vêrdi peygamber.
42. azduraydı (305v4) teñrilerümüzden anuñ üzere bileler ol kat (305v5) göreler ‘azābı yolından.
43. tıtdı (305v6) nefisi dileğini olamısın saklayıcı.
44. şanurmısın (305v7) eyrek eşidürler degül anlar yılkılar gibi (305v8) anlar yol.
45. çalabuñ nite gölgeyi (306r1) dilese turur eyledük günü yol gösterici (306r2).
46. alduk anı almak.
47. ol eyledi size geceyi (306r3) uykuyu eyledi gündüzi tağılamak.
48. ol oldur veribidi (306r4) yêlleri ileyince rahmetin gökden şu (306r5) aru edici.
49. şehri şıvaravuz yılkılar (306r6) çok.
50. tağıtduk endişe eylerler (306r7) çok adamıların utanmaqlığıla.
51. buyurdük her bir (306r8) köy kırkıdıcı.
52. kâfirlere cihād eyle kır’ânıla cehd eylemek (306v1) ulu.
53. ol kırışdurıcı denizi işbu hoşdur işbu (306v2) tuzlu acıdur arasında harām.
54. (306v3) ol anlar yaratdı şudan kıldı anı dññürlük issi (306v4) oldı çalabuñ.
55. taparlar teñriden ayruka (306v5) ziyān degürmege kâfir çalabısı üzere.
56. (306v6) veribimedük kırkıdıcı.
57. anuñ üzere (306v7) ol kim diledi çalabısından yol.
58. tevekkül eyle (306v8) diri üzere ölmez ögmeklikle yazukların (307r1) bilicidir.
59. yaratdı gökleri yeri arasında (307r2) altı günler andan kaşd eyledi şorkıl (307r3) bilür.
60. aydıldı secde eylen ayıtdılar rahmān (307r4) secde eyleyem arturdı anlar.
61. çok haberlü oldı eyledi (307r5) gökde eyledi anuñ içinde rüşen.

⁴⁴ Yazmada şeddesiz olarak خف yazılmıştır.

62. eyleyici anlar (307r6) kıldı geceyi gündüzi şükür eylemek.
63. kulları rahmānuḡ (307r7) anlar yürürler yerde döleklik⁴⁵ ile cāhillere (307r8) ayıtdılar selām olsun.
64. çalablarına tırucılar iken.
65. (307v1) anlar aydurlar döndür bizden tımunuḡ (307v2) ‘azābı anuḡ oldu ol yavuzdur.
66. tıracak yêrden yaḡa.
67. (307v3) anlar nafaḡa eyleseler eksmezler oldu (307v4) senüḡ orta.
68. okımazlar teḡriyle ayrıḡ (307v5) dilemezler bir nefis ḡarām kıldı ziyān eylemezler (307v6) işlerse şol.
69. ikilene aḡa ‘azāb gün (307v7) kıyāmet anuḡ içinde .
70. tevbe eyledi (307v8) işledi iş eyü şunlar teḡri yazuḡların (308r1) oldu teḡri rahmet kılcı.
71. işledi eyü (308r2) ol döne teḡriden yaḡa.
72. anlar ḡāzır olmazlar yalana (308r3) geḡdiler ma‘şiyet ulular iken.
73. öḡütlendiler (308r4) çalablarınuḡ anuḡ üzere.
74. anlar aydurlar çalabum (308r5) baḡışla bize oḡlanlarumuzdan gözlerüḡ eyle bizi (308r6) uyası ḡışi.
75. şunlar köşk şabır eylediler anda (308r7) selām vèrmek.
76. ebediḡ ḡalıcılar iken görklü oldu tıracak yerinden yaḡa.
77. (308r8) ayt eyleyeydi çalabum bayık yalan tıtduḡuz (308v1) ola ‘azāb lāzım iken.

{26}

SÜRETÜ’Ş-ŞU‘ARĀ

(308v2) Bismil’lāhi’r-rahmāni’r-rahım

1. ...⁴⁶
2. (308v3) sūret adı ayetleridür kitābuḡ bellü.
3. helāk olınmış (308v4) olmaduḡlarından mü’minler.
4. indürevüz gökden (308v5) nişān oldu alḡaklıḡ eyleyici.
5. gelmez anlar (308v6) ḡıḡ⁴⁷ aḡmak teḡriden oldılar andan.
6. (308v7) bayık yalan tıtdılar ḡaberleri yaḡşularlar.

⁴⁵ Yazmada دككك

⁴⁶ Surenin ilk ayeti olan طسم “ta, sin, mim”e yazmanın çeviri kısmında yer verilmemiştir.

⁴⁷ Kelime yazmada /c/ ile ḡıḡ biçiminde yazılmıştır.

7. (308v8) bakmadılar mı yerde bitürdük her bir dürlüden (309r1) görklü.
8. bayık şunun içinde olmadı eyregi (309r2) mü'minler.
9. çalabuñ beñdeşsüzdür.
10. kığırdı çalabuñ (309r3) mūsā gel kavümlere zālimler.
11. korkmazlarmı.
12. (309r4) aytdı ben korkarın.
13. tar ola gögsüm (309r5) dilüm.
14. verdi haber ile anlar yazukları var (309r6) korkarın depeleyeler beni.
15. aytdı geziñ siz iki sizünleven (309r7) eşidiciven.
16. fir'avun biz peygamberdür 'ālemlerün.
17. (309r8) şām eline bizümle.
18. aytdı fir'avun aramızda (309v1) dölendün yaşıñdan yıllar.
19. bir işün ol kim (309v2) işledünüz sen sipāshık eyleyiciyken.
20. aytdı ol vaqt (309v3) cahillerdenken.
21. sizden korkdum sizden (309v4) çalabum hikmet 'ilm eyledi peygamberlerden.
22. bir ni'metdür (309v5) kul eylendün beñi isrā'ıl kavmi.
23. fir'avn çalabısı (309v6) 'ālemlerün.
24. aytdı gökleri yerün ikisinün (309v7) olursañuz gümānsuz.
25. eşitmezmişiz.
26. çalabuñuz (309v8) ilerükiler.
27. aytdı peygamberünüz sizden yaña.
28. (310r1) aytdı gün doğısınun arasında işlersiz.
29. (310r2) aytdı teñri eyleyem seni zindālanmışlardan.
30. (310r3) aytdı nesneyile bellü.
31. aytdı olduñsa (310r4) gerçeklerden.
32. bırağdı ol ejderhādur bellü.
33. (310r5) tartdı ol bakıcılara.
34. aytdı yöresindeydi (310r6) cāzūdur.
35. diler yerinüzden (310r7) işāret eylersiz.
36. qarındaşını şehirlere (310r8) adamılar çığırıcılar.
37. her cāzūyı.
38. dirildi vaqtin (310v1) günün.
39. aydıldı ey siz.
40. ol kim biz (310v2) uyavuz cāzūlara oldılsa yēñiciler aytdılar.

41. geldi (310v3) aytdı biz ecir ol kim biz yęniciler.
42. (310v4) aytdı siz ol dönesiz.
43. aytdı mūsā (310v5) siz bırağıcısız.
44. bırağdular ‘aşālarun aytdılar (310v6) bayık biz yęnicilerüz.
45. bırağdı mūsā ol (310v7) yudarıdı.
46. düşdiler secde eyleyicilerken.
47. aytdılar (310v8) çalabısı ‘ālemlerün.
48. mūsānuñ.
49. aytdı aña ilerü (311r1) destūr vère size uluñuzdur öğretti sizi tiz (311r2) bile siz ki kesem ayaklaruñuzı şaşurıdan (311r3) aşam sizi.
50. aytdılar çalabumuzdan yaña.
51. (311r4) biz tama‘ eylerüz çalabumuz olduğumuzdan ötrü (311r5) yazuqlarumuzı.
52. git gece kullarumla arduñuzca gelicilersiz.
53. (311r6) veribidi şehirler içinde şunlardır benı isrāıl.
54. (311r7) azlar.
55. anlar.
56. biz dirileyüz.
57. (311r8) çıkarduğ anları pınarlardan.
58. turaqlardan görklü.
59. (311v1) ancılayın mırās vërdük.
60. ardılarınca oldılar.
61. (311v2) ol vaqt göründiler bir biri ile mūsānuñ biz erinilmişlerüz.
62. (311v3) aytdı çalabum.
63. vahy eyledük mūsādan yaña (311v4) urğıl ‘aşāñla deñizi oldu her bir pāre (311v5) tağ gibi ulu.
64. andan ayruqları.
65. mūsā (311v6) anuñlaydı dükelin.
66. ğarğ eyledük.
67. şunuñ içinde nişāndur (311v7) olmadı eyregi mü’minler.
68. çalabuñ oldur (311v8) rahmet kılıcı.
69. anlara ibrāhimün.
70. atasına kavmine (312r1) taparsız.
71. aytdılar putlara muķım olıcılarken.

72. (312r2) aytdı eşidürlermi.
73. aşşı degürelermi ziyān degürelermi.
74. (312r3) aytdılar atalarumızı işlerler.
75. gördünüzmi (312r4) olduñuz.
76. siz atalaruñuz.
77. anlar (312r5) illā çalabısı ‘ālemlerüñ.
78. yaratdı anı ol kim.
79. (312r6) ol yèdirür baña.
80. sayru.
81. ol kim (312r7) öldürür beni.
82. ol kim yarlığayaydı baña (312r8) kıyāmet günü.
83. çalabum peygamberlığı şālihler.
84. (312v1) eyle benüm için gözlü şonrağılarda.
85. eyle beni (312v2) mīrās alıcılardan.
86. ol azğunlardan.
87. (312v3) rüsvāy eyle.
88. ol gün aşşı eylemeye oğul kız.
89. (312v4) illā geldi teñriye sağ.
90. uçmak şakınıcılar.
91. (312v5) çıkarıldı tamu.
92. aydıldı anlara taparlar.
93. (312v6) ayruğa teñriden kendüleri.
94. yığılurlarmı başları aşığa bırağıldılar (312v7) anuñ içinde azğunlar.
95. iblīsüñ.
96. aytdılar (312v8) anuñ içinde.
97. teñri için azğunlık içinde.
98. berāber eyledük (313r1) çalabısına ‘ālemlerüñ.
99. yazuqlular.
100. şefā‘at eyleyiciler.
101. (313r2) dost hışım⁴⁸.
102. bir gez dönmekligümüz inanıcılardan.
103. (313r3) şunuñ içinde nişāndur eyregi anlaruñ mü’minler.
104. (313r4) çalabuñun ol rahmet kılıcıdur.

⁴⁸ Yazmada h ile حصر

105. nūḥuñ ivülinmiş peygamberleri.
106. (313r5) aytdı nūḥ.
107. ben size peygamberin (313r6) inam.
108. kōrkūñ boyun vērūñ baḡa.
109. anuñ üzere (313r7) degül müzdüm.
110. çalabısı üzere kōrkūñ boyun vērūñ baḡa.
111. (313r8) aytdılar uymış iken saḡa.
112. aytdı oldılar (313v1) işlerler.
113. ḥisāb eylemek çalabum üzere bilürseñüz.
114. (313v2) degülin ben kōvucı mü'minleri.
115. illā kōrkuducı.
116. aytdılar (313v3) eger yıgılmazsañ olasın sen taşla depelenmişlerden.
117. çalabum (313v4) kāvümüm.
118. ḥüküm eyle anlaruñ aralarında (313v5) benümledür mü'minlerden.
119. kurtarduk gemide (313v6) tolu.
120. andan sonra kalanlardan.
121. nişāndur (313v7) oldu mü'minler.
122. çalabuñun ol rahmet kılıcı.
123. (313v8) yalan tutdılar mürsel peygamberleri.
124. karındaşları hūd (314r1) kōrkarmısız.
125. peygamberden.
126. kōrkūñ teñriden muṭi' oluñ baḡa.
127. (314r2) dilemezin size hiç müzd illā çalabısı üzere.
128. (314r3) yaparsız nişān.
129. kal'alar ebedi kalasız.
130. (314r4) dutasız dutasız.
131. kōrkūñ teñriden.
132. (314r5) kōrkūñ arturdu sizi.
133. oğlanlar.
134. pınarlar.
135. (314r6) kōrkārun sizūñ üzere 'azābından ulu.
136. berāberdür (314r7) bizüm üzere olmaduñısa öğüt vericilerden.
137. (314r8) evvelkiler yalanı.
138. degülüz biz.

139. yalan tıtdılar helāk eyledük (314v1) şunuñ içinde nişāndur olmadı eyregi mü'minler.
140. (314v2) çalabuñ ol rahmet kılıcı.
141. semūd kabilesi.
142. (314v3) ol vaqt aytdı şālih.
143. ben size (314v4) peygamberin inam.
144. kórkuñ teñriden.
145. dilemezin size (314v5) anuñ üzere degül müzdüm illā çalabısı üzere.
146. (314v6) kónılamayasız emîn olıcılar.
147. ekinler içinde.
148. (314v7) hırmā ağacı içinde birbiri içine girmiştir.
149. tağlardan evler (314v8) üstāzlardur.
150. teñriden mu'tı' oluñ baña.
151. ortadan geçicileruñ.
152. (315r1) anlar fesād eylerler yerde.
153. aytdılar (315r2) sen bögülenmişlerdensiz.
154. degülsin sen getür nişān (315r3) olduñsa toğru söyleyicilerden.
155. işbu dişi devedür sizüñdür (315r4) bir ülü şudan bilinmiş.
156. yoğanmañ yazulığıla tuta sizi (315r5) 'azāb ol günüñ ulu.
157. oldılar.
158. tıtdılar (315r6) anları 'azāb şunuñ içinde olmadı eyregi (315r7) mü'minler.
159. çalabuñ ol rahmet kılıcı.
160. kavmi (315r8) lūt mürsel peygamberleri.
161. aytdı lūt kórkmazmısız.
162. (315v1) ben size peygamberün.
163. kórkuñ teñriden.
164. (315v2) dilemezin sizi hiç müzd illā çalabısı (315v3) 'ālemleruñ.
165. érkekler 'ālemlerden kórsız.
166. (315v4) yaratdı sizüñ içün 'avratlaruñuzdan bir kavümsiz.
167. (315v5) güç eyleyiciler yığılınmazsañ olasın çıkarılmışlardan.
168. (315v6) aytdı işlerüñizi.
169. çalabum kurtar meni (315v7) kavümü işlerler.
170. kavmin.
171. bir karı lūt 'avratı (315v8) gérü kalanlardan.

172. ayruqları.
173. yağdurduķ anlaruñ üzere (316r1) yağdurduķ taş kórķudınılmıřlaruñ.
174. řunuñ içinde niřāndur (316r2) olmadı eyregi mü'minler.
175. çalabunuñ ol raķmet kılıcı.
176. (316r3) yalan tıtdı peygamberleri.
177. aytdı şu'ayb (316r4) kórķmazmıřız.
178. ben size inam.
179. kórķuñ teńriden.
180. (316r5) dilemezin size hiç müzd müzdüm illā çalabıuñ (316r6) 'ālemleruñ.
181. tamām eyleñ ölçegi eksicilerden.
182. (316r7) tartuñ terāzūyla toęru.
183. eksümeñ (316r8) nesnelerin yerde fesād eyleyicilerken.
184. andan kim (316v1) yaratdı sizi öñdüńkiler.
185. aytdılar sen büyülenmişlerdensin.
186. (316v2) degülsin sen adamışın gümänsız dutaruz seni.
187. (316v3) düşür bizüm üzerümüze gökden toğrı söyleyicilerden.
188. (316v4) aytdı bilür işlerler.
189. tıtdı anları (316v5) günüñ gölge eyleyen bulud oldu günüñ ulu.
190. (316v6) niřāndur olmadı mü'minler.
191. çalabıuñ (316v7) ol raķmet kılıcı.
192. indürmek ķur'ānı 'ālemleruñ.
193. (316v8) cebrā'il inam.
194. göñlüñ üzere kórķuducılar.
195. (317r1) diliyle bellü.
196. ol öñdüńki (317r2).
197. olmadı anlar kim bilürdi beñi isrā'ilüñ indürmişmisedük.
198. (317r3) bir nice üzere.
199. 'arablar degüller anlaruñ üzere olmadı aña (317r4) inanıcılar.
200. givürdüķ nifāk yazuķlılaruñ.
201. imān getürmezler (317r5) tā göreler 'azābı ağrıdıcı.
202. aņsuzda anlar bilmezler.
203. (317r6) aydalar biz şonra ķalınısar.
204. iverlermi.
205. gördüñmi (317r7) gönendürürsevüz yıllar.

206. oldı va‘de olındılardı.
 207. (317r8) aşşı étmeye oldılardı.
 208. helāk eylemedük köyi (317v1) anuñ qorquducıları.
 209. olmaduq zulüm eyleyicileri.
 210. (317v2) şeytānlar.
 211. yaramaz anlara güçleri yetmez.
 212. anlar (317v3) eşitmekden ayrılmışlardır.
 213. teñriyle ayruq teñri (317v4) ‘azāb olınmışlardan.
 214. qorqut qabileñi⁴⁹ yakınraqlar.
 215. indür (317v5) ikrām eyle qanaduñı mü’mínlerden.
 216. boyun vèrmezlerse (317v6) ben bızārvan.
 217. tevekkül eyle raḥmet kılıcı.
 218. (317v7) görür seni durursın namāzı.
 219. kılıcılar arasında.
 220. ol (317v8) eşidici.
 221. ḥaber vèreyimmi size.
 222. her bir yazıcı üzere (318r1) yazuqlar.
 223. eşüdenlerin çok.
 224. yalancılarken şā‘irler (318r2) uyar anlar.
 225. bilemedüñmi anlar dururlar.
 226. (318r3) anlar aydurlar işlerler.
 227. anlar imān getürdiler (318r4) işlediler aṇdılar teñri öç aldılar (318r5) zulüm olundılar anlar zulüm eylediler dönecek yèr dönerler.

{27}

SŪRETÜ’N-NEML

(318r7) Bismil’lāhi’r-raḥmāni’r-raḥim

1. (318r8) sūret adı ayetlerdür kitābuñ bellü.
2. toğrı yoldur muştılıqdur (318v1) mü’mínler içün.
3. anlar tūrurlar namāzı vèrürler zekātı (318v2) anlar aḥirete gümānsız olavuz.
4. anlar inanmazlar (318v3) aḥirete bezedük anları anlar başları deniz dutar.
5. (318v4) anlardır yavuz ‘azābuñ anlar aḥirete ziyānlular.
6. (318v5) sen getürse qur’ānı dürüst sözlü.

⁴⁹ Yazmada uzun ĭ sesi gösterilmemiştir.

7. aytdı (318v6) evi kavmine gördüm tiz getürdüm size yâ getürem size (318v7) bir od yalın ol kim size.
8. ol vaqt geldi (318v8) kutlu olundı otdur arulığı teñrinüñ (319r1) âlemlerüñ.
9. müsâ ol teñri dürüst sözlü.
10. (319r2) ‘aşāñı ol vaqt gördi anı sanasın⁵⁰ kim ol aq elindür (319r3) gèrü dönmedi kórķma kórķmaz benüm katumda (319r4) peygamberler.
11. zulum eyledi eylük bayuķ ben (319r5) raħmet kılıcıvan.
12. elünj yaķań içine aq iken (319r6) yazulıķsız ayetler içinde kavminden yaņa oldılar (319r7) fāşıklar.
13. ol vaqt geldi ayetlerümüz görüci işbu (319r8) cāzūlıkdur.
14. inkār eylediler gümānsuz bilinmişken zulüm iken (319v1) yücelik iken baķ nite oldı müfsidlerüñ.
15. bayıķ vèrdük (319v2) dāvūd süleymāna aytdı ögmeklik teñrinüñdür fazıllar eyledi (319v3) çok üzere kullarından mü’minler.
16. süleymān (319v4) aytdı adamılar sözünü kuşuñ verildük her (319v5) nesneden işbu fazıldur bellü.
17. süleymān içün (319v6) perilerden kuşdan anlar dirilüb sürürler.
18. tā (319v7) geldiler deresi karıncanuñ⁵¹ bir karınca girüñ (319v8) şımasuñ sizi şüleri anlar bilmezler.
19. (320r1) sırtıdı güliciyken aytdı bıraķķıl göñlüme benüm (320r2) ni‘metüñ ol kim ni‘met vèrdük anaya şālihler (320r3) hoşnūz olasın raħmet ile şālihler.
20. (320r4) istedi kuşı nedür baņa görmezın ibik oldumı (320r5) ğāyiblerden.
21. ‘azāb eyleyem katı boğazlayam anı (320r6) getüre baņa bir hüccet⁵² bellü.
22. degül ırak buldum (320r7) bilmedüñ anı getürdüm haber gümānsuz.
23. (320r8) buldum bir ‘avrat virildi her nesneden (320v1) anuñ ‘arşı ulu.
24. buldum anı secde eylerler (320v2) teñriden ayruķ bezendi anlara şeytān ‘amellerini anlaruñ (320v3) yoldan anlar toĝrı yol dutmazlar.
25. secde eylemeyeler (320v4) anlar çıkarur gizlüyi göklerden yerden bilür (320v5) gizlersiz āşikār eylersiz.
26. yokdur teñri çalabısı ‘arşuñ ulu.
27. (320v6) aytdı gerçekmi söyledüñ yalancılardan.
28. ayt (320v7) nāmemi işbu anlardan yaņa anlardan döndürürler.

⁵⁰ Yazmada سَنَاسَنَ

⁵¹ Yazmada قَرْنَجِيْكَ biçiminde harekelenmiştir.

⁵² Yazmada şeddesiz olarak yazılmıştır.

29. (320v8) aytdı iyi bir nāme görklü.
30. ol (321r1) süleymāndandır.
31. ol yücelik eylemeñ gelün baña (321r2) müselmānlarken.
32. aytdı cemā‘at işüm içinde olmadum ben (321r3) bir iş tā hāzır olasız.
33. aytdı biz kuvvet issilervüz (321r4) katı iş senüñdür buyurursañ.
34. aytdı (321r5) pādişāhlar girerler bir köye eyleyeler kavminün (321r6) horlar işlerler.
35. vericiven bir hediye (321r7) bakıcıvan nesneyile döner peygamberler.
36. geldi süleymāna aytdı (321r8) süleymān māl teñri yeğrekdür belki siz (321v1) hediyenüz şān olursız.
37. anlardan yaña gelevüz anlara şülerile⁵³ (321v2) anlar çıkaravuz anları horlarken.
38. aytdı ey (321v3) cemā‘at getir baña andan ilerü müselmānlar iken.
39. (321v4) bir kuvvetlü ulu diyü getürdüm saña andan ilerü durasın (321v5) yeründen ben anuñ üzere inam.
40. aytdı fitnede bilmege (321v6) kitābından getürdüm saña döne⁵⁴ saña bağlamaklığıla (321v7) ol vaqt gördü anı katında işbu fazlından tā şınaya (321v8) şükürmi eyleyem şükür eyledi gendüzi için (322r1) çalabum baydur kerimdür.
41. tahtın bakavuz (322r2) toğrı yol dutamı yā olamı anlardan toğrı yol tutmazlar.
42. geldi (322r3) aydurlar söylemedi aytdı şanısız ‘ilmi (322r4) andan ilerü müslemānlar.
43. gèrü döndürdi tapar (322r5) ayruğa teñriden oldı kavimden.
44. aydıldı (322r6) köşk gördi anı şandı anı açdı (322r7) aytdı süleymān ol düzülmüş aytdı çalabum (322r8) ben zulüm eyledüm müselmān oldum teñri için ‘ālemlerün.
45. (322v1) bayık veribidük qarındaşını şālîh tapuñ teñriye (322v2) anlar bölükleri tartışırlar.
46. kavmüm iversiz (322v3) yazuğa eyüden ilerü yarlıgamağ dilemezsiz rahmet kılınasız.
47. (322v4) aytdılar şom tutduğ aytdı şom nesneler katında teñri (322v5) siz şınanursız.
48. şer içinde bölük (322v6) fesād eylerlerdi yerde.
49. aytdılar and içişün (322v7) şebîhün eyleyevüz andan aydavuz hāzır olmaduğ kavmini (322v8) toğrı söyleciven.

⁵³ Yazmada صَوْلَرْلَ

⁵⁴ Yazmada دُنْ

50. mekir eyledi mekir eyledük anlar bilemezler.
51. (323r1) baḳ nite oldı yavuz şanmaḳlarınuñ ḳavimlerin anlaruñ (323r2) dükelin.
52. şoldur boş iken şunuñ içinde (323r3) nişāndur bilürler.
53. ḳurtarduk ḳimān getürdiler ḳorḳarlar.
54. (323r4) lūṭ aytdı gelürmisiz yavuz iş siz bilürsiz.
55. (323r5) siz gelürmisiz erenlere şehvetden yaña ‘avratlardan siz (323r6) bilmezler.
56. olmadı cevābı ḳavminüñ aytdı (323r7) çıkaruñ lūṭuñ anlar adamılardır.
57. (323r8) ḳurtarduk ḳavmini taḳdīr eyledük gerü ḳalmışlardan.
58. (323v1) yaḡdurduk anlaruñ üzere yaḡmurı ḳorḳudınılmışlaruñ.
59. ayt (323v2) teñrinüñdür ḳulları üzere anlar üyürdi yēgrekdür.
60. (323v3) yaratdı gökleri yeri indürdi (323v4) gökden şu bağçalara görklülük isleri olmadı (323v5) bitirdünüz ağacın teñriyle anlar berāber (323v6) eyledi.
61. yeri turaḳ eyledi ırmaḳlar eyledi (323v7) yüce taḡlar eyledi iki deñizüñ teñriyle (323v8) bilmezler.
62. cevāb vērür ḳıḡırdı anı (324r1) yavuzlığı eyledi sizi yerüñ teñriyle az (324r2) ögüt dutarmısız.
63. ḳarañulıḡda yazınuñ deñizüñ (324r3) yēlleri taḡıdııcı ileyinde raḥmetinüñ teñriyle (324r4) teñri ortaḳ eylerler.
64. yaratmaḡa döndürür (324r5) ruzı verdi size gökden yerden teñri ile getürün (324r6) ḥüccetlerünizi⁵⁵ gerçekler.
65. ayt bilmez göklerdeydir (324r7) yerdedür ḡaybı teñri ne vaḳt.
66. (324r8) arda tamām oldı aḥretde anlar andan andan (324v1) körlerdür⁵⁶.
67. aytdı anlar olavuz topraḳ (324v2) çıkar nesillerimüz.
68. bayıḳ va‘de verinildi atalarumuz ilerü (324v3) işbu ilerükilerün.
69. yürün yerde baḳ (324v4) nite oldı yazuḳlular.
70. anlaruñ üzere (324v5) tarlıḳ içinde yavuz şanurlar.
71. aydurlar işbu va‘de (324v6) gerçekler.
72. ayt oldı bir nicesi (324v7) anlar ivdürürsiz.
73. çalabuñ adamılar üzere (324v8) eyregi şükür eylemezler.
74. çalabuñ bilür gizler (325r1) gözlerü anlaruñ āşikār eyleyeler.
75. gizlü gökde yerde (325r2) kitāb içinde bellü.

⁵⁵ Yazmada şeddesiz yazılmıştır.

⁵⁶ Yazmada كۆلۈردۈر

76. işbu kūr'ānı benî isrâîl (325r3) eyregi anlarıñ anıñ içinde.
 77. ol (325r4) rahmetdür mü'minlere.
 78. çalabnuñ aralarında ol (325r5) bilicidür.
 79. teñriye haq üzeresin bellü sen.
 80. (325r6) eşitdürmeysin⁵⁷ eşitdürmeysin⁵⁸ okumaqlık arka döndüricilerken.
 81. (325r7) degülsin sen yol gösterici azgunlıklarında inanurlar (325r8) ayetlerümüze anlar.
 82. kaçan düşe söz çıkaravuz (325v1) bir cānavar yerden bayık adamlar oldılar ayetlerümüz.
 83. (325v2) gün koyavuz her bir ümmetden yalan tutdı (325v3) ayetlerümüzü dirilüp sürüneler.
 84. tā geleler aytdı yalan tutduñuz (325v4) ayetlerümi bilmekden yaña olduñuzmı işlerdünüz.
 85. söz (325v5) anlarıñ üzere anlar söylemeyeler.
 86. görmedilermi eyledük (325v6) sākin olalar gündüzi görüci nişāndur bir kavme (325v7) inanurlar.
 87. gün şür içine göklerdendür (325v8) dükel gelicilerdür.
 88. tağları tırmış yerinde ol (326r1) geçer bulud gibi geçmek işi teñrinüñ muhkem eyledi her nesneyi ol (326r2) bilicidür işlerler.
 89. eyü işi hayır andan anlar (326r3) korkudan ol gün.
 90. getürdi birağıl (326r4) yavuz anlarıñ od içinde illā olduñuz işlersiz.
 91. bayık (326r5) buyrulduñ tapam çalabısına ol kim harām eyledi her (326r6) nesneyi olavuz müslimānlardan.
 92. okuyavan kūr'ānı (326r7) toğrı yol tutarsa toğrı yol tutmaz azarsa ayt ben (326r8) korkuducılardanvan.
 93. ayt ögmek teñri tizgöster bilesiz anı degül çalabun gāfil işlersiz.

{28}

SÜRETÜ'L- KAŞAŞ

(326v2) Bismil'lāhi'r-raḥmāni'r-raḥim

1.⁵⁹
2. (326v3) süret adı ayetlerdür kitābuñ bellü.

⁵⁷ Yazmada /t/ olmadan eşidürmeysin اشدرميسن biçiminde yazılmıştır.

⁵⁸ Yazmada /t/ olmadan eşidürmeysin اشدرميسن biçiminde yazılmıştır.

⁵⁹ Surenin ilk ayeti olan طسم "ta sim mim"e yazmanın çeviri kısmında yer verilmemiştir.

3. üzerüne mūsā (326v4) haberinden toğrıy iken inanurlar.
4. fir'avn (326v5) yerde eyledi kavimini hor dutardı anlardan (326v6) boğarlardı diri kordu ol müfsitlerden.
5. (326v7) dilerdük anların üzere yerde (326v8) eyleyevüz anları mırāscılar.
6. yer vèreven anlara (327r1) yerde gösterevüz hāmānı şülerini⁶⁰ anlardan (327r2) oldılar.
7. vahy eyledük anasına mūsānuñ emzüre mūsāyı (327r3) kórksañ birağ anı kayurmağıl biz (327r4) döndüriciven eyleyicivüz anı mürsel peygamberlerden.
8. kavmi fir'avnuñ (327r5) ola anlar kayğu hāmān süleri ol (327r6) ikinüñ yèñiciler.
9. aytdı fir'avnuñ (327r7) senüñ depelen anı aşşı diler bize oğlan anlar (327r8) oldı.
10. mūsānuñ yakın oldı anı eger (327v1) bağladuğ gönli üzere anuñ mü'minlerden.
11. aytdı (327v2) kız karındaşına bir yañadan anlar bilmezler.
12. (327v3) hārām eyledük ilerüden aytdı (327v4) ev payāndān olalar anlar eyü dileyicilerdür.
13. dönderdük (327v5) anasından yaña kayurmaya va'desi teñrinüñ (327v6) veliñin eyregi bilmezler.
14. erdi tamām olaydı yigitlik (327v7) vèrdük bilmek müzd vèürüz eyü işlerler.
15. (327v8) şara ya 'ni mışırda ev şakılığın kavminden anuñ içinde (328r1) kītāl éderler birbiriyle işbu düşmanındandır arka vèrmek diledi (328r2) ol kim kavmindenidi düşmanındanıdı mūsā (328r3) depeledi aytdı işindendür şeytānuñ düşmandur (328r4) bellü.
16. aytdı zülüm eyledüm yarlıgadı ol (328r5) oldur rahmet kılıcı.
17. ni'met vèrdün hergiz olmayam (328r6) yazıklular.
18. şar içine göz dutarken (328r7) yardım diledi feryād diledi mūsā sen (328r8) bellü oldı.
19. anı kim ol düşmandur ikisine (328v1) mūsā depeleyesin beni bir nefis dün (328v2) dilemezsın olasın yerde olmasın (328v3) eyü işlerden.
20. bir er ırağından şaruñ iver (328v4) aytdı cemā'atıñuz görünür depeleyeler seni çık (328v5) ben saña öğütleyicilerdenven.
21. andan göz dutardı aytdı (328v6) çalabum kavminden zālimlerdür.
22. medyenden yaña (328v7) aytdı çalabum toğru yol.

⁶⁰ Yazmada صولرن

23. geldi şuyına (328v8) medyenün anuñ üzere adamılardan buldı (329r1) ayruķ anlardan suvarlar⁶¹ aytdı iş siz ikinün (329r2) şuvarmazuz tā şuvatdan çobanlar koadur ulu.
24. (329r3) anlaruñçuñ gölgeden⁶² yaña aytdı bana indürdün (329r4) ta‘āmdan muhtācvan.
25. birisin ol ikinün utanmak üzere (329r5) aytdı okursın kirisin şuvarduñ ol vaķt (329r6) geldi anuñ üzere hikayet aytdı kurtulduķ (329r7) zālimler.
26. aytdı atam ücret tuta yēgrek (329r8) kiriye tutduñ güçlūdūr inām.
27. ben çiftlendürdüm (329v1) birisin iki kızınuñ işçüm olsun sekiz yıllar (329v2) tamām eylersen senün katuñdadur düşhār eyleyem senün üzere (329v3) tiz bulasın dilerse teñri eyü işlülerden.
28. benüm aramda (329v4) kañısını ol iki mevtden ortaķluk⁶³ yokdur teñri anuñ üzere (329v5) ayduruz şaklayıcıdur.
29. tamām eyledi mūsā müddeti yürüdi⁶⁴ turdı tūr tağından yañadur ev kavmine (329v6) aņlanuñ gördüm od getürdüm andan bir pāre eksük (329v7) oddan ışınasız.
30. ol vaķt geldi yanından (329v8) derenün yerde bereketlü ağaçdan mūsā (330r1) ben teñri ‘ālemlerün.
31. bırak ‘aşānı gördi anı (330r2) deprenür yüz döndürdi girü dönmedi mūsā ilerükiler (330r3) korkma sen emīnlerdensin.
32. elin yaķaņa çıkar (330r4) aķ yavuzlıksuz senden yaña elünı korkmaķdan (330r5) şol iki çalabuñdan fir‘avndan cemā‘atin anlar (330r6) oldılar fāsıķlar.
33. aytdı ben anlardan bir gişi (330r7) korkarın depeleyeler.
34. karındaşım ol benden dilden yaña (330r8) ...derib⁶⁵ anı benümle gerü turıdın korkarın yalan tutarlar.
35. (330v1) aytdı bāzuñı⁶⁶ karındaşuñla eyleyevüz sizi hüccet⁶⁷ (330v2) ermeyeler siz ikiye siz iki uydı siz ikiye.
36. (330v3) ol vaķt geldi nişānları ile aytdılar illā cāzūlık (330v4) yalan bağlanmış eşitmedük atalarumuzdan.

⁶¹ Yazmada سورلر

⁶² Yazmada *gelge* biçiminde harekelenmiştir.

⁶³ Yazmada *artaklık* biçiminde harekelenmiştir.

⁶⁴ Yazmada ikinci /ü/ gösterilmeden *yürdi* biçiminde yazılmıştır.

⁶⁵ Kelimenin baş kısmı siliktir. Arapça kısmından yola çıkılarak kelimenin “gönderib” olduğu düşünülmektedir.

⁶⁶ Yazmada ياروكي

⁶⁷ Yazmada şedde gösterilmemiştir.

37. aytdı mūsā (330v5) çalabum bilür toğrı yol katından uya anuñ (330v6) şonı⁶⁸ sarāyuñ ol zālimler.
38. aytdı ey (330v7) görünür cemā‘at teñri benden ayruķ hāmān (330v8) balçıkdan eyle köşk ağavan teñrisinden yaña mūsānuñ (331r1) şanurın yalancılardur.
39. ululuk istedi süleri yerde (331r2) haqsuz anlar döndürinilesiz.
40. tutduķ anı sülerin (331r3) bıraķduķ deñiz içine baķ nite oldu zālimlerün.
41. (331r4) kılduķ imāmlar otdan yaña kıyāmet günü yardım verinilmeyeler.
42. (331r5) ardlarınca êrdük işbu dünyā içinde kıyāmet günü ıraķ olınmışlardandur.
43. (331r6) bayık vêrdük tevriñti andan şonra helāk eyledük (331r7) bölükleri gönül nūrları toğrı yoldur raħmet gelür.
44. (331r8) degüldün gün batısından ‘ahd eyledük (331v1) mūsādan yaña degüldün hāzırlardan.
45. veliķin yaratduķ biz (331v2) bölükler anlaruñ üzere degüldük kavim içinde (331v3) medyenün okuyasun ayetlerümüzi olduķ biz vericiler.
46. (331v4) degüldün tūr tağından yaña veliķin raħmet (331v5) çalabuñdandur kôrķarsın gelmedi anlara kôrķuducı senden ilerü (331v6) anlar aņalar.
47. eger degülmise ‘uķūbet (331v7) ilerü tutdı ayıtdılar çalabumuz bizden yaña (331v8) uydı olayduķ inancılardan.
48. geldi anlara (332r1) katumuzdan aytdılar ancılayın mūsā (332r2) kāfir olmadıların ilerüden iki cāzūlar arķa berkitdiler (332r3) aytdılar kāfirlerüz.
49. ayt getürün⁶⁹ bir kitābı katında (332r4) teñrinün.
50. cevāb vêrmezler ise bilgil⁷⁰ kim uyarlar (332r5) nefsleri dileklerine uydı nefis dileğine toğrı yolsuz (332r6) teñriden teñri kavim kim zālimlerdür.
51. bayık (332r7) ulaşıdurmaķ sözi öğütleneler anlar.
52. vêrdük (332r8) kitāb andan ilerü inānurlar.
53. okuna anlaruñ üzere (332v1) ayıtdılar ol haķdur çalabumuzdan andan ilerü (332v2) müsliṁānlar.
54. şunlar müzdlerin şabr eylediler (332v3) gêrü yığarlar eyü ile yavuzı rüzī⁷¹ vêrdük nafaķa verdiler.
55. (332v4) eşitdiler yüz döndürürler ayıtdılar size (332v5) ‘amellerünüz selāmdur⁷² istemezüz cāhilleri.

⁶⁸ Yazmada عك

⁶⁹ Yazmada كتردك

⁷⁰ Yazmada bölügile biçiminde harekelenmiştir.

⁷¹ Yazmada روذي

⁷² Yazmada سلامدور

56. sen (332v6) doğru yol gösteremeyesin velîkin teñri diler (332v7) ol bilür.
57. ayıtdılar doğru yola (332v8) koyınılavuz yerimüzden harām yerine emîn (333r1) andan yaña her nesnenün katımızdan velîkin eyregi (333r2) bilmezler.
58. helāk eyledük köyden dirliğin (333r3) şol turağ yerleridür şonra anlardan az (333r4) olduk mırās alıcılarla.
59. olmadı çalabuñ helāk eyleyici (333r5) kavim anuñ zālimlerken.
60. nesneden kumaşudur yaqın (333r6) dirlik bezegi anuñ katındadır yegrekdür anılamazmısız.
61. (333r7) va‘de vërdük görklü ol gönendürdük (333r8) kumaşını yaqın dirlik kıyāmet günü hāzır olınmışlardır.
62. (333v1) ol gün kığıra ayda kanı ortaqlarım olduñuz (333v2) gümān eyler.
63. aytdı vācib oldı çalabumuz işbunlar (333v3) anlardır nite kim azdurduk senden yaña olmadılar (333v4) taparuz.
64. aydıldı ortaqlarunuzu okudılar anları (333v5) cevāb vërmediler gördiler ‘azābı anlar doğru yol dutarlar.
65. (333v6) kığıra anlara aydur cevāb vërdiñüz.
66. gizlendi (333v7) anların üzere ol gün soruşmayalar.
67. ammā tevbe eyledi (333v8) işledi eyü iş ola kurtulmuşlardan.
68. (334r1) çalabuñ yaradur diler olmadı anlar dilek (334r2) arulığı teñri andan ortak⁷³ eylerler.
69. çalabuñ bilür (334r3) örter āşikār eylerler.
70. ol teñri illā ol (334r4) ögmek dünyāda ahretde hüküm eyle döndürinilesiz.
71. (334r5) ayt haber vërdük eylerse sizün üzere hemişe kıyāmet (334r6) güninde teñriden ayruğ aydınlık eşitmezmisiz.
72. ayt (334r7) eylerse teñri gündüzi kıyāmet günine degin (334r8) teñriden ayruğ geceyi anuñ içinde görmezmisiz.
73. (334v1) rahmetinden eyledi sizünçün gündüzi tā dōlenesiz anuñ içinde (334v2) isteyesiz fazlından şükür eyleyesiz.
74. ol gün kığıra (334v3) ayda kanı ortaqlarım olduñuzıdı.
75. çıkarduk (334v4) bölükden tanuk aytdük hüccetlerünüzü⁷⁴ bildiler (334v5) haq tevhiğ bātil oldılar yalan bağlar.

⁷³ Yazmada 'ارتق'

⁷⁴ Yazmada şedde gösterilmemiştir.

76. ḳārūn (334v6) oldu mūsānuñ anlaruñ üzere genclerden (334v7) dilleri anuñ ondan kırka degin aytdı aña (334v8) sevinme teñri seviniciler.
77. iste verdi saña teñri (335r1) sarāyını aḫiretūñ üldüñi⁷⁵ dünyādan eylük eyle (335r2) eylük eyledi saña isteme fesādı yerde teñri (335r3) sevmez fesād eyleyicileri.
78. verinildüm ben ḳatumba bilmedimi (335r4) teñri helāk eyledi köylerden ol andan güçden yaña heb şorunulmaya yazuḳlarından yazuḳlular.
79. (335r5) çıkardı ḳārūn bezek içinde aytdı dilerlerdi (335r6) kâşki ancılayın ḳārūn ol ulu.
80. (335r8) aytdı verinildi ‘ilm yanıd teñri imān getürdi (335v1) işledi verinilmeye illā şabır eyleyiciler.
81. yere koyduḳ anı (335v2) sarāyın yere olmadı bölük ayruḳ (335v3) teñriden oldu arḳa verinilicilerdür.
82. oldı anlar (335v4) mertebesin aydurlar görmedi teñri döşer rüzî (335v5) diler ḳullarında minnet eyledi teñri (335v6) ḳoyunıldıḳ ḳurtulmaz kāfirler.
83. şolar şoñrağı uçmaḳ (335v7) eyleyevüz anı dilemezler yücelik yerde fesād (335v8) işi şoñı.
84. geldi eyü iş andan (336r1) işledi yavuz işi anlar yavuz işler illā (336r2) oldıladı işlerler.
85. vācib oldu ḳur’ān (336r3) dönesin yere bilürekdür toğrı yol ol (336r4) azgunluḳ içinde.
86. olmadı ümizdür saña (336r5) raḫmet eyleñ pes olma kāfirler.
87. (336r6) yığmasun teñrinüñ saña (336r7) çalabuñdan yaña müşriklerden.
88. teñriyle (336r8) ayruḳ illā ol helāk olıdır hūkmi andan yaña gerü döndürünilesiz.

{29}

SÜRETÜ’L- ‘ANKEBŪT

(336v2) Bismil’lāhi’r-raḫmāni’r-raḫim

1. ...⁷⁶
2. (336v3) ey şandı mı adamılar aydurlar anlar (336v4) şınanılmayalar.
3. şınaduḳ anları göründüre teñri (336v5) anlar göründüre yalancıları.
4. şandımı (336v6) işlerler géceler bizden hūküm eylerler.

⁷⁵ Yazmada اُولٰٓئِكَ

⁷⁶ Surenin ilk ayeti olan اَلَمْ “eif, lam, mim”e yazmanın çeviri kısmında yer verilmemiştir.

5. (336v7) oldı görmege teñri gelicidür ol (336v8) bilicidür.
6. gazā eylerler teñri pāydur (337r1) ‘ālemlerden.
7. anlar işlediler eridevüz bātıl eyleyevüz (337r2) anlardan yanud vèrevüz yègregegen olmadıladı.
8. (337r3) ısmarladuğ adamı eylük gazā edeler (337r4) yoğdur senüñ ol ikiye dönecegiñüz⁷⁷ yeriñüz (337r5) haber vèrem size işlersiz.
9. imān getürdiler eyü işler (337r6) givürevüz anları.
10. bir nice adamılar aydur (337r7) teñri teñri tã‘atinde ‘azābını adamıların teñrinüñ (337r8) gelse çalabuñuz biz olduğıdı degülmi.
11. (337v1) teñri bilür ‘ālemlerüñ göründüre anlar (337v2) imān getürdiler.
12. münāfıklar aytdı anlara (337v3) imān getürdiler getürelüm biz degül anlar (337v4) yazuqlarında nesne anlar.
13. götüreler yazuqların (337v5) yazuqlarıyla şorınalar kıyāmet günü (337v6) oldılar yalan bağıladılar.
14. veribidük kavminden yaña (337v7) anların içinde yıl elli dutdı anları çok şu (337v8) anlar zālimler iken.
15. islerin geminüñ eyledük nişān (338r1) ‘ālemlere.
16. ibrahīm kavmine teñriye (338r2) şol yègrekdür bilürsiz.
17. taparsız (338r3) teñriden dönersiz anlar taparlar (338r4) teñriden ayruğa olmazlar isteñ teñri (338r5) rüzü şükür eyleñ döndürülesiz.
18. yalan dutarlar (338r6) yalan tutdı sizden ilerü degürmek (338r7) bellü.
19. nite başlar yaratmağa (338r8) şolar⁷⁸ teñriye.
20. ayt yürüñ yèrde bağ (338v1) nite başladı teñri yaratmağ şonra (338v2) teñri her nesne üzere.
21. ‘azāb eyler rahmet kılur (338v3) diler an⁷⁹ yaña.
22. degülsiz yèrde (338v4) gökde degül siz yardım edici.
23. (338v5) anlar kāfir oldılar teñrinüñ şunlar nevmiz oldılar (338v6) rahmetümnden şunlar ‘azābı ağrıdıcı.
24. cevābı (338v7) kavminüñ aytdılar göyündürüñ⁸⁰ teñri otdan⁸¹ (338v8) anuñ içinde bir kavim inanurlar.

⁷⁷ Yazmada دُنْجَكْر

⁷⁸ Yazmada شَوِّلَر

⁷⁹ Yazmada ائِيْكَآ

⁸⁰ Yazmada كِيْنْدُرْدِكْ

⁸¹ Yazmada اُوْتْدَنْ

25. tutduğuz (339r1) teñriden ayruķ arañuzda dirlik içinde andan (339r2) kıyāmet günü bir nicenüz la‘net eyleye bir niceye (339r3) turaķ yeriñüz yoķdur sizün yardım edici.
26. lūt (339r4) aytdı ayrılıcıvan ol dürüst işlüdür.
27. (339r5) bağışladı aña ya‘ķūbı neslinden peygamberlik (339r6) tevrīt incıl zebūr furķān müzdin dünyāda aħretde (339r7) şālīhlerdendür.
28. aytdı siz zışt işe (339r8) öñretmedi sizden ‘ālemlerden.
29. gelürsiz erenlere (339v1) kesersiz yol gelürsiz şerī‘at bilmez nesne (339v2) oldu kavminün ayıtdılar ‘azābın tenrinün (339v3) olduñsa gerçeklerden.
30. aytdı kavim üzere (339v4) müfsidlerdür.
31. peygamberlerümüz muştulamağa⁸² (339v5) helāk eyleyicivüz işbu köyün kavim anuñ zālimler.
32. (339v6) aytdı lūtdur biz anuñ içinde ‘ayālını (339v7) ‘avratını anuñ gerü kalıcılardan.
33. geldi (339v8) peygamberlerümüz anlardan göñülden yaña kayğurma (340r1) kırtarıcıvuz illā ‘avratuñ oldu (340r2) kalıcılardan.
34. kavim üzere köyün ‘azāb (340r3) gökden fıķ eylerler.
35. andan nişān (340r4) kavim kim anlarlar.
36. kıardaşların aytdı (340r5) kavmüm teñri kıorķuñ günden fesād eylemeñ.
37. (340r6) fesād eyleyicilerken tutdı anları oldılar sarāylarından (340r7) düşmişler.
38. semūd bellü oldu turaķları yerinde (340r8) bezedi anları ‘amellerini döndürdi yoldan (340v1) oldılar görür göñülleri.
39. fi‘avun hāmān (340v2) geldi hüccetler ile yerde (340v3) olmadılar geçiciler.
40. dükelin yazuğıla anlaruñ (340v4) veribidük taş anlar tutdı anı ün anlaruñ (340v5) koyduķ yere ğarķ eyledük olmadı (340v6) teñri zulüm eyleye anlara olmadı zulüm eyleyeler.
41. benzer anlar (340v7) dutdılar teñriden ayruķ örümcek tutdı (340v8) ev evlerün örümcegün bilürler.
42. (341r1) teñri bilür andan ayruķ nesne ol (341r2) dürüst işlü.
43. şol meşeller adamılara anlamaz anı (341r3) ‘ālimler.
44. yaratdı gökleri yeri haķ içün (341r4) şunuñ içinde mü‘minler.
45. okı saña kıur‘āndan (341r5) tırur namāzı namāz zışt işden (341r6) almağı teñrünün uluraķdur bilür işlersiz.

⁸² Yazmada مشتلغمة

46. mücādele eylemeŋ (341r7) ehliyle kitābuŋ ol görklürekdür anlardan (341r8) ayduŋ aŋa bizden yaŋa teŋrilerimüz (341v1) birdür biz aŋa inanıcılaruz.
47. indürdük saŋa (341v2) anlar vèrdük anlara inanırlar işbunlardan (341v3) inanur aŋa inkār eylemez kâfirler.
48. olmaduŋ (341v4) okur kitāb yazmazduŋ gümānlandı (341v5) bâtil getürüciler.
49. ayetlerdür gögsinde anlar (341v6) ‘ilm ayetlerümüz zâlimler.
50. ayıtdılar indirülmedi (341v7) nişānlar ayt nişānlar bayık (341v8) kōrkıd içün.
51. kifāyet ètmedük üzerüŋe kur’ān (342r1) anlaruŋ üzere raḥmetdür bir kavim inanurlar.
52. (342r2) ayt tapdur teŋriye sizüŋ araŋuzda bilür göklerdeür (342r3) yèrdedür anlar bâtil teŋriye şunlar (342r4) anlardur ziyānlular.
53. ivdürüler seni ‘azāb tamu.
54. (342r5) kaplayıcıdur kâfirler.
55. örte anları üstlerinden (342r6) ayaklarınuŋ ayda olduŋuz.
56. işlersiz kullarum (342r7) anlar yèrüm geŋdür tapuŋ aŋa.
57. her (342r8) nefis tadıcıdur ölüm döndirülesiz.
58. imān getürdiler (342v1) işlediler eyü işler uçmaŋdan aŋar (342v2) altından ırmaŋlar anuŋ içinde ‘amel eyleyicileruŋ.
59. (342v3) anlar çalablarına tevekkül eylerler.
60. nice (342v4) cānavarlar rüzisin rüzj verdi aŋa ol (342v5) bilicidür.
61. yaratdı gökleri yeri (342v6) musaḥḥar eyledi günü ayı teŋri dönderinürler.
62. (342v7) döşer rüzj kullarından teŋri (342v8) her nesne bilicidür.
63. indürdi gökden şu (343r1) dirgürdi yeri aydalar teŋri ögmek (343r2) teŋri eyregi aŋlamazlar.
64. işbu dirlik yakın (343r3) bâtil sarāyı aḥiretüŋ oldılar (343r4) bilmezler.
65. binenler okuyalar ḥāliş eyleyicileruŋ (343r5) kurtarduŋ anları ortak eylerler.
66. vèrdük (343r6) ögütlesünler bileler.
67. görmedilermi ḥarām yerini (343r7) imin adamılar bâtil şaytān (343r8) ni’metin kâfir olurlar.
68. andan yalan baŋladılar teŋriye (343v1) yalan ḥaŋ geldi tamuda turaŋ yeri (343v2) kâfirler.
69. anlar bizüm ḥaŋkumuzda yollarumuzu teŋri eylük eyleyicilerle biledür.

SÜRETÜ'R-RŪM

(343v4) Bismil'lāhi'r-raḥmāni'r-raḥim

1. ---⁸³
2. (343v5) yeñildi yakınraḳ yèrde anlar.
3. andan şonra (343v6) kırıḡalar⁸⁴ rŭmīyle.
4. yıllar içinde buyruḳ şonḡan (343v7) ol gŭn mü'minler teḡrinüḡ.
5. diler (343v8) ol raḡmet kılıcıdur.
6. ḡilāf eylemez va'desine (344r1) eyregi adamıların.
7. bilŭrlər dirlikden yakın (344r2) anlar āḡretten ḡāfillerdŭr.
8. gendŭzlerinden (344r3) yaratdı teḡri gökleri yeri ikisinüḡ arasıḡdaḡı (344r4) mevtiler çok adamılardan çalabların (344r5) kāfirlerdŭr.
9. yèrde baḡalar nite oldı (344r6) şonḡı anlar ilerŭ oldılar anlardan sŭrdiler (344r7) yeri eyregi geldi anlara peyḡamberleri (344r8) ḡüccetler oldı zŭlŭm eyleye oldılar gendŭzlerini (344v1) zŭlŭm eylerler.
10. oldı şonḡı anlar yazuraḳ (344v2) yalan tŭtdılar teḡrinüḡ oldılar yaḡşular.
11. teḡri (344v3) yaratmaḡa andan döndŭrŭr döndŭrŭlesiz.
12. ol gŭn kim (344v4) kıyāmet gŭni yazuḡlular.
13. olmadı anlar ortaḡlarından (344v5) şefā'atciler oldı ortaḡların.
14. ol gŭn kim (344v6) kıyāmet gŭni ol gŭn.
15. ammā anlar eyŭ işlerler (344v7) anlar ḡayr içinde.
16. ammā anlar kāfir oldılar (344v8) yalan tŭtdılar işlerŭmizi āḡireti şunlar 'azāb içinde (345r1) ḡāzır olınmışlardır.
17. namāzı teḡriye gece şabāḡ erte namāzı.
18. (345r2) öḡmek göklerde yèrde geceye yakın öyle namāzı.
19. (345r3) çıkarur diriye ölüden çıkarur ölüyi diriden (345r4) yeri şonra çıkarınılasız.
20. nişān (345r5) yaratdı sizi toprakdan sizi perākende olursız.
21. (345r6) nice nişān yaratdı sizi 'avratlar tā dŭlenesiz (345r7) andan yaḡa arauzda raḡmet şunuḡ içinde (345r8) ḡavim endişe eylerler.
22. yaratdı gökleri yeri (345v1) dŭrlŭlendŭk dillerŭñŭz şunuḡ içinde nişān (345v2) 'ālemlere.
23. istemeñŭz fazlından anuḡ içinde ḡavim (345v3) eşidŭrlər.

⁸³ Surenin ilk ayeti olan ألم “elifi lam, mim”e yazmanın çeviri kısmında yer verilmemiştir.⁸⁴ Yazmada *kırıḡalar* biçiminde yazılmıştır.

24. nişānı ıldırım korkmağcün (345v4) indürür gökden şu yere öldüğünden sonra (345v5) şunun içinde kavim anlarlar.
25. nişān (345v6) tura gün yer buyruğıla okumak (345v7) yerden çıkasız.
26. göklerde dūr (345v8) yēdedūr muṭi'lerdür.
27. ol başlar yaratmağa (346r1) gērü döndüre giñezrekdür anuñ üzere yücerek gökler (346r2) yerde ol dūrüst işlūdūr.
28. teñri meşeli (346r3) gendüzünüzden andan mālın oldı ortaklar (346r4) rüzī vērdük siz anuñ içinde korkduğunuz gibi (346r5) gendüzlerünüz yabān eylerüz bir kavme anlarlar.
29. (346r6) belki uydı nefisleri dileklerine pes kim (346r7) azdurdı anlaruñ arka vericiler.
30. yüzünü dīn için (346r8) müselmān iken teñrinün yaratdı adamları döndürmek (346v1) yaratmağına teñrinün toğru velikin eyregi adamıların (346v2) bilmezler.
31. andan yaña turuñ namāzı olmañ (346v3) ortak eyleyicilerden.
32. anlardan kim dīnleri oldılar (346v4) bölükler katlarından sevinicilerdür.
33. adamılar (346v5) ziyān çalabların andan yaña tādura anlara raḥmet (346v6) bir bölük çalabların.
34. (346v7) vērdük anlara gönenün tiz siz.
35. anlaruñ üzere (346v8) hüccet söyler ortak eylerler.
36. tāduravuz (347r1) adamlara raḥmet eger ērer ise anlara ilerü tutdı (347r2) elleri anlar nevmiz olurlar.
37. teñri döşer (347r3) rüzī diler anlaruñ içinde kavme (347r4) inanırlar.
38. vēr hışıma ḥaqqın miskīn (347r5) ğarīb ol anlar şevāb teñri şunlar (347r6) kurtılıcılar.
39. verdünüz ortaklık mālın içinde (347r7) adamların katına teñri verdünüz zekātdan (347r8) şevābın şunlar artuqlıklar⁸⁵ isleri.
40. oldur yaratdı (347v1) andan rüzī verdi andan dirildür sizi ortaklarıñuzdan (347v2) işleye şundan nesne yücelik andan (347v3) ortak eylerler.
41. ma'şiyet yerde denizde elleri (347v4) adamların bir nicesi anlar ol kim döneler.
42. (347v5) ayt yürün yerde bak nite oldı anlar (347v6) ilerüyidi eyregi anlaruñ.
43. toğrı eyle yönün (347v7) dīn için ilerüden birgün teñriden (347v8) ol gün tağılalar.
44. kāfir oldı küfri her kim (348r1) işledi gendüzleri için.
45. cezā vēre imān getürdiler (348r2) işlediler ol sevmez.

⁸⁵ Yazmada ortak biçiminde yazılmıştır.

46. bir nişān (348r3) veribimekdür yelleri tā tadura rahmetinden (348r4) kimi isteyez
fazlından şükür eyleyesiz.
47. (348r5) bayık veribidük ilerü peygamberler geldiler anlar (348r6) hüccetler ile
anlardan oldı üzerümüze (348r7) yardım etmek.
48. teñri kıparavuz buludı (348r8) döşer gökde diler eyler päreler göresiz (348v1)
yağmur çıkar degüre diler (348v2) kullarından anlar şād olurlar.
49. oldılar indüre (348v3) anlaruñ üzere nevmizler.
50. baq eşerlerinden teñrinuñ (348v4) nite dirür yeri öldükden sonra diridicidür
ölüleri (348v5) ol her nesne üzere.
51. veribiyevüz yeli görseler anı (348v6) şararmış andan sonra.
52. sen eşitdüremezsiz⁸⁶ ölülere (348v7) eşitdüremeyesiz⁸⁷ sağırlar yüz
döndericileruñ.
53. degülsiz (348v8) gösterdici gözsüzlere eşitdüremezsiz⁸⁸ (349r1) anlar
müslimānlardur.
54. anları yarattı za‘iflikdan (349r2) eyledi za‘iflikdan andan eyledi kuvvetden
za‘iflik (349r3) kocalıka diler güci yeterdür.
55. ol gün (349r4) kıyāmet yazuklular bir sā‘atden ayruk (349r5) oldılar
dönderünürler.
56. anlar ‘ilm imān (349r6) dölendüñüz kitāb içinde işbudur kıparulmağuş (349r7)
velikin siz bilmez.
57. ol gün anlar zulüm eylediler (349r8) ‘özürlendükleri anlara beyān eyledük
adamlara.
58. (349v1) işbu kıur’ān içinde meşelden getüresin bir nişān (349v2) anlar degülsiz
bātlı getürüciler.
59. mühür üzere (349v3) teñri anlar bilmezler.
60. şabır eyle teñri va‘desi (349v4) haqdur anlar gümānsuz olmazlar.

{31}

SÜRETÜ LUĞMĀN

(349v5) Bismil’lāhi’r-raḥmāni’r-raḥim

1. ---⁸⁹

⁸⁶ Yazmada اشدر مسن

⁸⁷ Yazmada اشندر ميسر

⁸⁸ Yazmada اشندر مرسر

⁸⁹ Surenin ilk ayeti olan الم “elif, lam, mim”e yazmanın çeviri kısmında yer verilmemiştir.

2. (349v6) şol ayetlerdür hikmetlü.
3. toğrı yol iken eylük eyleyiciler.
4. (349v7) anlar tırurlar namāzı vērürler zekātı anlar aḥiretde (349v8) anlar.
5. şunlar toğrı yol üzere çalablarından şunlar (350r1) anlardır kırtılıcılar.
6. adamılardan şatun alur bātıl söziñ (350r2) azdura yolından bilmeksüz yañsuya şunlar (350r3) anlarıñdur ḥor eyleyici.
7. okunur ayetlerümüz (350r4) hemān eşitmedi gibi iki kulağı içinde ‘azābı (350r5) ağırdıcı anlar.
8. eyü işlediler anlar uçmaqlar (350r6) dükelinmegün.
9. anuñ içinde ḥaḳ ol (350r7) dürüst işlüdür.
10. yaratdı gökleri direksüz görürsiz anı (350r8) yerde egmesün dēyü tağıtdı her cānavar (350v1) indürdi gökden şu anuñ içinde bir dürlüden (350v2) görklü.
11. işbu yaratmışdur gösterün baña yaratdı anlar (350v3) andan ayruḳ azğunlık içindedür.
12. bayıḳ veribidük (350v4) ḥikmet şükür eyler bayıḳ şükür eyleye (350v5) kāfir oldı teñri ögilmiş.
13. aytdı oğlına (350v6) ol ögüt vērürken ortak eyle şirk eylemek zülümdür.
14. (350v7) işmarladuḳ adamlara götürdi anı za‘ıflık (350v8) sütden ayruğı şükür eyle ataña anaña (351r1) dönecek yer.
15. ğazā edeler ortak eyleyesiz (351r2) bilmek ol ikiye şöḥbet anlarıñla dünyāda (351r3) uy yolına benden yaña ḥaber vèrem size (351r4) olduñuzdı.
16. oğlancuğum ağırı bir dānenün (351r5) ola taş içinde göklerde yerde (351r6) teñri bilürdür.
17. tırurun namāzı (351r7) eyü iş yavuz işden erdi saña (351r8) şol işlerdendür.
18. yanağunı adamlarçun (351v1) yürüme yerde teñri şād olucı (351v2) faḥr eyleyici.
19. yürümek içinde ününğden (351v3) zıştregi avazlarıñ eşeklerün.
20. (351v4) teñri göklerdeür yèrdeür tamām eyledi (351v5) sizün üzere gizlü ma‘rifet mücādele eylerler (351v6) teñri işinde toğrı yol söz ayduñ eyleyici.
21. (351v7) aydıldı anlara uyun aytdılar anuñ üzere (351v8) atalarumuzu oldıysa şeytān ‘azābından yaña.
22. (352r1) işmarlarsa teñriden yaña eylük eyleyiciyken yapışdı (352r2) kılpa berk şonı işlerün.

23. kâfir oldu (352r3) kaygulu eylesin dönecek yerler işlediler teñri (352r4) bilicidir.
24. gönendürevüz az (352r5) ‘azâbından yaña.
25. eger şorarsañ gökleri yeri (352r6) aydalar teñri ögmek eyler bilmezler.
26. teñri (352r7) göklerdeür yêrdedür teñri ögilmiş.
27. (352r8) yêrdedür qalemlermise andan şonra (352v1) yedi denizler kelimeleri teñri dürüst işlü.
28. (352v2) yaratmaq sizi bir nefis gibi teñri (352v3) eşidicidir.
29. görmedi givürür geceyi gündüzi (352v4) gündüzi gece musahhar eyledi güneşi ayı yürür (352v5) zamāna degin teñri bilicidir.
30. şol teñri (352v6) ol haqdur andan ayruk teñri (352v7) ol yücedür uludur.
31. kimi akar denizi (352v8) ni’meti ile teñrinün şanlarından şol her bir (353r1) şabır eyleyici.
32. örte üstlerün okurlar teñri (353r2) aña dîni yêrden yaña orta iş dutıcıdur (353r3) nişānlarumuz nā-sıpāslık eyleyici.
33. adamlar kōrkun (353r4) çalabuñuzdan bir gün kim atayı oğıl kız (353r5) hācetsiz eyleyicidir sana teñrinün aldamasun sizi (353r6) dirlik yakını teñriyle şeytān.
34. teñri (353r7) bilmek kıyāmet vaktin bilür raḥimlerdedür (353r8) bilemez kesb eyleye nefis (353v1) yêrde öle teñri bilicidir bilürdür.

{32}

SŪRETÜ’S-SECDE

(353v2) Bismil’lāhi’r-raḥmāni’r-raḥim

1. ---⁹⁰
2. (353v3) indürmek yokdur gümān çalabından ‘ālemlerün.
3. (353v4) aydurlarmı ol haqdur kōrkarsın (353v5) bir kavim kōrkuducı anlar toğrı yol dutalar.
4. (353v6) teñri yaratdı gökleri yeri altı (353v7) günler içinde ‘arş üzere andan ayruqa (353v8) arka verici endişe eylemezmişiz.
5. hüküm eyler işi (354r1) gökden yêrden yaña andan oldu (354r2) biñ yıl.
6. şol bilürdür gayb hāzır (354r3) raḥmet kılıcı.
7. görklü eyledi yaratmağına adamınün (354r4) balçıkdan.
8. eyledi şuyından şudan.

⁹⁰ Surenin ilk ayeti olan “elif, lalm, mim”e yazmanın çeviri kısmında yer verilmemiştir.

9. (354r5) rāst eyledi anuñ içinde eyledi sizünçün (354r6) gözler az şükür eylemezler.
10. ayıtdılar (354r7) yavu kılunuruz yerde yèñi belki anlar (354r8) çalablarunuñ.
11. ayt ferişteyi ölmek ol kim (354v1) vekil kılınmışdur size döndürinilesiz.
12. yazuqluları (354v2) aşığa eyleyicilerdür çalablar katında eşitdük (354v3) döndüre bizi eyü iş.
13. eger dilesedi (354v4) her nefse velikin vâcib oldı tıduravan (354v5) tamuyı perrilerden adamılardan.
14. dedük unutduñuz (354v6) gününizi işbu tıduñ ‘azābın (354v7) olduñuz işlerdünüz.
15. ayetlerümüze ögüt verineler (354v8) secde eyleyicilerken çalabların anlar tekebbürlük eylemezler.
16. (355r1) ıraķ olur götürülür döşeklerinden çalablarına (355r2) tama‘ için nafaķa eylerler.
17. bir nefis (355r3) anlaruñçun gözlerün oldılar işlerler.
18. (355r4) oldı mü‘min fāsık berāber degüller.
19. anlar (355r5) imān getürdiler eyü işler uçmaķlar nüzül (355r6) işlerler.
20. fışk eylediler otdur (355r7) diyeler çıkalar andan anuñ içinde tıduñ (355r8) ‘azābın oduñ yalan tıtarsız.
21. tıduravuz anları (355v1) ‘azābından depelemek ‘azābuñ ulu anlar (355v2) döneler.
22. zālīmraķ ayetleriyle yüz döndürdi (355v3) andan intikām alıcılaruz.
23. vërdük mūsāya (355v4) tevriṭi gümān içinde girmeginden eyledük.
24. (355v5) toğrı yol eyledük imāmlar buyrugumuz ile (355v6) şabr eyledük ayetlerümüze.
25. çalabuñ hüküm eyleye (355v7) aralarında kıyāmet günü anuñ içinde.
26. yol gösterdümi (355v8) anlar helāk eyledük bölüklerden yürürler (356r1) tıraķlarından şunuñ içinde eşitmezlermi.
27. görmedilermi (356r2) yürüdürüz⁹¹ şuyı yerden otsuz çıkar ekini (356r3) andan gendüzleri görmezlermi.
28. aydalar (356r4) işbu gerçekler.
29. ayt fetih günü anlar (356r5) kāfir oldılar anlar mühlet verineler anlardan.
30. (356r6) anlar göz dutıcılardur.

⁹¹ Yazmada ‘يررررر buyururuz yazılmıştır.

{33}

SÜRETÜ'L-AHZÂB

(356r7) Bismil'lâhi'r-raḥmāni'r-raḥim

1. (356r8) ey peygamber kork kâfirler münâfıklara (356v1) teḡri oldı dürüst işlü.
2. vahy olundı saḡa (356v2) çalabuḡdan teḡri oldı işlersiz bilici.
3. (356v3) teḡri iş sürici tap oldı.
4. kılmadı bir er içinde (356v4) iki göḡül eylemedi 'avratlaruḡuzı (356v5) zâhir eylersiz analaruḡuz oḡul eyledüḡüzleri (356v6) şol aḡızlaruḡuz ile ayda ḡaḡ ol (356v7) yola.
5. nisbet eyleḡ ol 'adillüraḡdur (356v8) eḡer bilmeyesiz ḡarındaşuḡuzdur 'ahdlerüḡüzdür (357r1) yoḡdur sizüḡ üzere yaḡıldıuḡuz velḡkin ḡaşd eyledi (357r2) göḡüllerüḡuz oldu raḡmet kılıcı.
6. yēgrekdür mü'minlerden (357r3) gendüzlerinden atalarıdur işleridür ḡışımlıḡlaruḡ (357r4) bir nicesi anlaruḡ kitâbda teḡrinüḡ mü'minlerden (357r5) muḡâcirlerden eylesesiz eylük oldı (357r6) şol levḡ içinde yazılmış.
7. peygamberlerden (357r7) senden ibrahımden 'îsâdan⁹² oḡıl (357r8) meryemüḡ alduḡ anlardan.
8. tâ şora ḡerçekler (357v1) ḡerçeklerden kâfirlere aḡrıdıcı.
9. ey anlar (357v2) îmân ḡetüreler ni'metin teḡrinüḡ ḡeldi size süler (357v3) veribidük yēl süler oldı teḡri (357v4) işlersiz.
10. ḡeldiler üstüḡüzden (357v5) anlardan gözler erdi yüreklere boḡazlaḡulara (357v6) ḡümânlara teḡri.
11. ol yērde mü'minler (357v7) deprenildiler ḡatı.
12. aydılar münâfıḡlar (357v8) anlar şayrılıḡdur teḡri peygamberi (358r1) aldamaḡ.
13. aytdı anlaruḡ ehilleri medıne (358r2) yoḡdur yēr destür dilediler anlardan (358r3) aydurlardı evlerimüz ol dilerler (358r4) ḡaçmaḡ.
14. anlaruḡ üzere andan dilenileler (358r5) fitnesi dölenmiyelerdi.
15. bayık oldı (358r6) 'ahd eyledilerdi döndürmeyeler oldı 'ahdı (358r7) teḡrinüḡ.
16. ayt aşşı eylemeye ḡaçmaḡ dilesenüz (358r8) ölümden ḡönendürilmeyelersiz az.
17. kimdür şol (358v1) şaḡlayalar sizi dilerse size yâ dilerse size (358v2) bulmayalar anlar ayruk teḡriden yardım edici.
18. (358v3) bilür teḡri sizden ḡarındaşlarına (358v4) bizden yaḡa ḡatıla az.

⁹² Yazmada عیسن

19. sizün üzere (358v5) geldi korku gördük bakarlar şaňa gözleri (358v6) ancılayın anuñ üzere getdi korku (358v7) dilleriyle bahıllerken şunlar inanmadılar (358v8) bātıl eyledi teñri oldı şol teñri üzere.

20. (359r1) şandılar bölükler gitmediler bölükler seveler (359r2) anlar ‘arablar arasında haberlerünüzden (359r3) olsalardı içiñüzde çalışmayalardı az.

21. oldı sizün (359r4) peygamberinde uymak eyü oldı teñri günü (359r5) şonrağı aңdı teñri çok.

22. mü’minler bölükleri (359r6) aytdılar va‘de eyledi bize toğrı söyledi peygamberi (359r7) arturmadı inanmak vèrmek.

23. mü’minlerden (359r8) ‘ahd eylediler anuñ üze...⁹³ urdı bir nicesi anlaruñ (359v1) güyüre döndürmediler.

24. tā yanud vère gerçekler (359v2) ‘azāb ède münāfiqlara dilerse anlaruñ üzere (359v3) teñri oldı rahmet kılıcı.

25. döndürdi teñri (359v4) kaçmaklıgıla hayr tap oldı teñri kitāl (359v5) oldı teñri beñdeşüz.

26. indürdi arka verdiler (359v6) ehlinden kitābuñ kal’alarından göñüllerine (359v7) korku depellersiz bir bölük.

27. (359v8) yerlerin mälların ayak başmadıñuz (360r1) oldı teñri her nesne üzere.

28. èy peygamber ‘avratlarıña (360r2) olursañuz yakın dirlik gelün muta‘ vèrem size (360r3) koyuvèrdüm sizi.

29. görklü dilerseñüz (360r4) peygamberi sarāyı şonrağı teñri eyü işlüler (360r5) müzd ulu.

30. ‘avratları getürürse bir ma‘şiyet (360r6) bellü ikilene aña ‘azābı oldı şol (360r7) teñri üzere geñez.

31. muṭi‘ olursa teñriye peygambere (360r8) işlerse eyü iş (360v1) vèrevüz müzdin yaraqladuk aña görklü.

32. (360v2) ‘avratları degilsiz ‘avratlardan (360v3) yumşaklık eylemeñ tama‘ eyleye göñülünde (360v4) ayduñ sözi eyü.

33. evlerünüz içinde (360v5) bezetüb çıķmağı gibi tıruruñ namāzı vèrün zekātı (360v6) muṭi‘ oluñ peygambere teñri sizden (360v7) yazuğı kavmi evün arıtmak.

34. anuñ (360v8) okunur evlerünüzde teñrinün hikmetinden (361r1) teñri oldı haberlü.

35. müslimān erenler müslimān ‘avratlar (361r2) mü’mine erenler muṭi‘ erenler (361r3) gerçek ‘avratlar şabır eyleyen ‘avratlar (361r4) alçaklık eyleyici ‘avratlar şadaķa verici erenler

⁹³ Kelimenin son kısmının üzeri kâğıtla kapatılmış olduğundan okunamamaktadır.

(361r5) oruc dutıcı ‘avratlar ferlerini şaklayıcı ‘avratlar (361r6) açıcı⁹⁴ erenler teñri hâk yaraqladı teñri (361r7) yarlıgamağ müzd ulu.

36. inanur er inanur ‘avrat (361r8) hüküm eyleye teñri peygamberi ola anlaruñ dilegi (361v1) işlerinden ‘aşı olursa peygamberine (361v2) azmak bellü.

37. aydurduñuz ni‘met verdi aña ni‘met verdi (361v3) aña ‘avratuñ kork teñriden nefsuñ içinde (361v4) teñri aşikâr eyleyicidür adamılardan yegrekdür (361v5) korkasın zeyd andan çiftlendürdük (361v6) olmaya mü‘minler tarlık (361v7) ‘avratlarından anlardan oldu işi teñrinuñ (361v8) eylenmiş.

38. oldu tarlık helâl eyledi (362r1) teñri aña anlardan ilerüden oldu (362r2) teñrinuñ endäze olınmış.

39. degüreler haberlerin teñrinuñ (362r3) korkarlar kimesneden illâ teñriden tap oldu (362r4) teñri.

40. olmadı muhammed biregü⁹⁵ erenleruñüzden (362r5) velîkin peygamberi şonrası peygamberuñ oldu teñri (362r6) her nesneyi⁹⁶ bilici.

41. anlara anuñ teñri çok.

42. (362r7) tesbîh eyleñ gece ol.

43. rahmet kılar üzeruñüze (362r8) ferîşteleri qaranlıqdan aydınlığa oldu (362v1) mü‘minler rahmet kılıcı.

44. gün görürler selâmdur (362v2) müzd görklü uçmak.

45. biz veribidük (362v3) muştılayıcı korkuducu okuyıcı.

46. destürıyla (362v4) rüşen eyleyici.

47. anlaruñdur teñriden fazıl.

48. (362v5) mu‘i olma kâfirler münâfıklara incitmeklerin (362v6) tevekkül eyle tap oldu teñriye.

49. ey anlar (362v7) imân getürdiler nikâh eyleyesiz andan talâk veresiz (362v8) yakınlık eyleyesiz anlaruñ üzere şayasız (363r1) muta‘ vèrün şalıvèrün görklü.

50. ey helâl eyledük (363r2) ‘avratlarını vèrdün kâbînlerin mâlik oldu (363r3) eluñ gèrü döndürdi kızları anañ qardaşınuñ (363r4) kızları tayıñuñ deyzeñuñ ayrı evler (363r5) ‘avrat mü‘mine bağışlarsa peygambere dilerse peygamber (363r6) nikâh eyleye anı ayruk mü‘minlerden (363r7) farz eyledük ‘avratlarından mâlik oldu (363r8) tâ olmaya üzeruñe oldu teñri rahmet kılıcı.

⁹⁴ Yazmada *ıncı* biçiminde harekelenmiştir.

⁹⁵ Yazmada *birgü* biçiminde harekelenmiştir.

⁹⁶ Yazmada nesne-y-i نسنه.

51. (363v1) koyasın dilerse yer verürsin saña dilerdin (363v2) isteyesin yokdur yazuk şol yakınrağdur (363v3) aydın ola gözleri hoşnūz olalar degil (363v4) anlar teñri bilür oldı teñri güç götürici.

52. (363v5) helāl olmaya saña şonradan degşüresin (363v6) ‘avratlar görklü anların sağ elün (363v7) oldı teñri her nesne üzere.

53. ey anlar (363v8) girmen evlerine destür verinmek ta‘āmı (364r1) bağıcılar⁹⁷ degülken velikin girün (364r2) yeyesiz egleniciler degülken bayık şol (364r3) oldı utanur sizden teñri utanmaz (364r4) hağdan o kumaşı dilen anlardan perdenün (364r5) şol göñüllerine olmadı sizün (364r6) incidesiz teñri nikāh eylesesiz andan şonra (364r7) hemişe şol oldı ulu.

54. aşikār eylesesiz (364r8) gizleyesiz teñri oldı bilici.

55. yokdur yazuk anların üzere (364v1) atalarında ‘avratlarında oğlanlarında (364v2) karındaşlarında ‘avratlarında mālīk olduğında (364v3) elleri qorğun teñriden oldı her nesne üzere (364v4) hāzır.

56. teñri şalāvāt eylerler peygamber üzere (364v5) ey anlar şalāvāt eylen selām vērün selām vèrmek.

57. (364v6) incidürler teñri la‘anet eyledi dünyāda aḥretde (364v7) yaraqladı ‘azābı hor eyleyici.

58. incüdürler mü’minleri (364v8) mü’mine ‘avratları anlar bayık getürdiler yazuk (365r1) bellü.

59. ey peygamber kızların ‘avratlarına (365r2) yakın eylerler çadırlarından bilinel⁹⁸ (365r3) incidinilmeyeler oldı rahmet kılıcı.

60. yığılınmaya (365r4) münāfıklar göñüllerinde yalan haber bırağıcılar (365r5) musallaṭ eyleyevüz konşu olmayalar anın içinde az.

61. (365r6) kanda kim bulanlar depeleneler depelenmek.

62. sünnet teñrinün (365r7) geçdiler ilerüden sünnetini teñrinün degşürmek.

63. (365r8) şorar saña kıyāmetden ayt bilmek anın katındadır (365v1) bildürür⁹⁹ saña ol kim kıyāmet ola yakın.

64. teñri (365v2) la‘anet eyledi yaraqladı anlara.

65. ebedi kalıcılarken (365v3) hemişe dost arka verici.

66. döndürün (365v4) otda aydurlar muṭi‘olmuşissaduğ (365v5) peygambere.

67. aytdılar çalabumuz mihterlerümüz ulularumuz (365v6) azdurdılar yoldan.

68. vèr anlara ‘azābdan (365v7) la‘anet eylemek.

⁹⁷ Yazmada بَغْدَلَر

⁹⁸ Yazmada *bilenler* olarak harekelenmiştir.

⁹⁹ Yazmada يَكْدُرُ

69.   y anlar olmağ anlarcılaysın (365v8) m s  te ri aytdı oldu te rin  n yüzlü.
70. (366r1)   y anlar  or u  te riden s z.
71. (366r2)  al h getürün yazu laru uz  yarlı aya sizi (366r3) mu    olursa te riye peyg mberine  o rı bulmak ulu.
72. (366r4)  arz eyledük gökler yöre çağlara (366r5) g t reler anı andan götürdi anı ol oldu (366r6) zulüm eyleyici.
73.  az b v re m n f  lara (366r7) m  r klere m  r k  avratlara te ri müminler üzere (366r8) mümine  avratlara te ri rahmet kılıcı.

{34}

S RET  S-SEBE 

(366v1) Bismil l hi r-ra m ni r-ra him

1. (366v2)   gmeklik ol kim göklerdeür y r    r (366v3) anu dur a iretde ol bilici.
2. bilür (366v4) girer y r e     r andan iner (366v5) gökden anu  içinde yarlığayıcıdur.
3. aytdı (366v6) k fir oldılar gelmeye bize  ıy met çalabum ha     n (366v7) bilici  ayb andan zerre  adar  göklerde (366v8) y r e      r ulura  (367r1) kit bdur bell .
4. anlar ey  işlerler (367r2)  unlar anlar r z  g r kl  anlar.
5. d r   diler (367r3) ni  nlarumuzda şunlar anlar g     lerken (367r4) a rıdıcı.
6. g r r¹⁰⁰ anlara  ilm ol kim sa a (367r5)  alabu ndan ol ha   o rı yol g    r (367r6)       .
7. aytdı yol g      m bir ere (367r7) ha er v  r size degül  a ılma  dirilmek içindesiz.
8. (367r8) yalan ba landı yalan del lik¹⁰¹ vardur inanmazlar (367v1) a iretde  az b içindedür  ra .
9. g r medilermi (367v2) ileylerinden¹⁰² ya adur gökden y r (367v3) dilersev z giv rev z¹⁰³ yöre anlaruğ üzere (367v4) gökden  unu  içinde her  ula.
10. (367v5) bayık v rd k bizden  a lar anu la (367v6) yum    eyledük.
11. eyle end ze eyle (367v7) i le  ey  i i g riciven.

¹⁰⁰ Yazmada      

¹⁰¹ Yazmada      

¹⁰² Yazmada *eley* olarak harekelenmiştir.

¹⁰³ Yazmada *g rev z* olarak harekelenmiştir.

12. süleymān yeli (367v8) gele gitmegi bir aydur gece gitmegi revān eyledük çeşmesin bakırūn (368r1) perrişlerden işlerdi destūrıyla meyil eyleye (368r2) anlardan taduravuz aña tamunuñ.

13. eylerler (368r3) diler köşkler ƙal'alar ƙanaƙlar ulu havuzlar gibi (368r4) çömlekler gibi eylemek azdur (368r5) ƙullarumdan şükür eyleyici.

14. anuñ üzere ol kim (368r6) ölümün anuñ ƙurdı yer 'aşāsını bellü oldı (368r7) perrişler olurlar bilürlermisse dölenmeyelerdi (368r8) 'azābda ĥor eyleyici.

15. sebā ƙabilesinüñ nişān (368v1) iki bölük bağçalar şolından yaña yen çalabuñuzdan (368v2) şükür eylen ĥoş yarlıgayıcı.

16. yüz döndürürler (368v3) veribidük silini derelerüñ iki bostānlarına (368v4) isleri yemişüñ ılğun sidirden az.

17. (368v5) şol kâfir oldılar illā kâfir olucı.

18. (368v6) ƙılduƙ arasında köylerüñ anda köyler (368v7) görünür anda yürümek yürüñ gündüzler (368v8) emînler.

19. aytdılar arasında zulum eylediler (369r1) gendüzlerine ƙılduƙ tağıtduƙ anları (369r2) şunuñ nişānlardur şükür eyleyici.

20. bayıƙ toğrı eyledi (369r3) anlaruñ üzere gümānun illā bir bölük mü'minlerden.

21. (369r4) ahirete ol gümān içindedür çalabuñ her nesne üzere (369r5) şaƙlayıcıdur.

22. oƙuñ tapuñ tenriden ayruƙa (369r6) ağırınca zerrenüñ göklerde yerde anlaruñ (369r7) ağırınca zerrenüñ göklerde yerde anlaruñ (369r8) ortaklık anlardan.

23. aşşı eylemez şefā'at (369v1) ƙatında anuñ tā giderilir ƙorƙu aytdılar (369v2) ne nesne aytdı yüce ol ulu ayt.

24. (369v3) ruzı vērür gökden yerden tenri yā siz (369v4) toğrı yol azğunlıkda bellü.

25. şorulmayasız (369v5) yazuƙ eyleduƙ işlersiz.

26. ayt dire çalabumuz (369v6) hüküm eyleye ĥaƙıla ol bilürdür.

27. bildürdüñ baña (369v7) anları ortaklar belki ol dürüst işlü.

28. (369v8) veribidük illā degil muştulayıcı ƙorƙuducı (370r1) veliƙin eyregi anlaruñ bilmezler.

29. ƙaçandur işbu (370r2) va'de gerçekler.

30. sizüñdür va'de günü (370r3) gerü ƙomayalar bir sâ'at ilerü varmayalar.

31. aytdı (370r4) kâfir oldılar işbu ƙur'an ileyindedür tevrit ancılayın (370r5) göresin zâlimler çalabları ƙatında (370r6) bir nicesi bir niceye sözi anlar za'if sayıldılar (370r7) vermezlik eylediler olduƙ mü'minler.

32. bayık vermediler (370r8) anlara bizmi yüz döndürdük sizi andan sonra (370v1) geldi size yazuklular.
33. aytdı za'îf sayıldılar (370v2) anlar mekirdür geçenün gündüzün buyurduñuz bize (370v3) kâfir olavuz eyleyevüz bendeşler peşimānlık (370v4) gördiler 'azābı eyledük boyunlarında anlar (370v5) cezā verenlermi oldılar işlerler.
34. veribimedük (370v6) bir köye aytdı veribinüldünüz (370v7) kâfirler.
35. aytdı eyregi maldan yaña oğul kızdān yaña (370v8) bize 'azāb olınmışlar.
36. çalabum döşer rüzî diler (371r1) tar eyler velîkin eyregi anlaruñ bilmezler.
37. mällarunuz (371r2) oğul kızlarunuz yakın eyleye sizi imān getürdi (371r3) işledi şunlar anlar müzdi artuḡ¹⁰⁴ işlerler (371r4) köşklerde anlar.
38. dürüşürler nişānlarumuzda (371r5) şunlar hāzır olınmışlardur.
39. çalabum döşer (371r6) rüzî diler kullarından nafaḡa eylesiz (371r7) nesneden ol 'ivaz vere aña rüzî vericilerün.
40. (371r8) koparavuz dükelin aydavuz iş bunlar size (371v1) oldılar taparlardı.
41. arulıḡun sen anlardan ayruḡ (371v2) oldılar taparlardı perriḡlere inanıcılardur.
42. (371v3) ol gün mālîk olmaya bir niceye ziyān (371v4) ayda anlar tadun 'azābı olduñ olduñuz anı (371v5) yalan tutarsız.
43. anlaruñ üzere bellüler aytdı (371v6) işbu diler oldı tapar (371v7) atalarunuz işbu bühtān aytdı (371v8) kâfir oldılar geldi anlara cāzülîḡ bellü.
44. (372r1) veribidük anlara okurlar anı veribimedük anlardan yaña (372r2) senden ilerü
45. yalan tutdı anlardan ilerü ermediler (372r3) onda birine yalan tutdılar peygamberi oldı 'azābum.
46. (372r4) öğütlerin sizi tırasız teñri içün birine (372r5) endişe eylesiz delülük ol korkuducı (372r6) sizün 'azābı ḡatı.
47. ayt diledümi size (372r7) müzdi ol size müzd teñri üzere ol her nesne (372r8) üzere hāzırdur.
48. çalabum ḡaḡkı bilicidür ḡāybları.
49. (372v1) geldi ḡaḡ başlarımız bātıl döndüresiz.
50. ayt (372v2) azarısam kendi nefsum üzere vahy oluruz (372v3) çalabumuzdan eşidicidür.
51. göresiz ḡorḡuları (372v4) dutuldılar bir yerdē sinden.
52. aytdılar nite ola (372v5) tutmaḡ imānı tevbe ırāḡ.
53. kâfir oldılar ilerüden (372v6) bıraḡur ḡümānıla yerdē ırāḡ.

¹⁰⁴ Yazmada *ortak* biçiminde yazılmıştır.

54. arasında (372v7) arasında arzularlar beşdeşlerine ilerüden anlar (372v8) oldılar şek içinde gümân bırağıcı.

{35}

SÜRETÜ'L- FÂTİR

(373r1) Bismil'lâhi'r-raḥmāni'r-raḥim

1. (373r2) ögmek teñrinüñdür gökleri yeri ferişterleri (373r3) peygamberleri ikin ikin üç üç dört dört (373r4) yaradılmışda diler teñri her nesne üzere güci yeterdür.
2. (373r5) her kim vère bir teñri rahmetinden yokdur dutucı anı (373r6) dutar andan sonra ol dürüst işlödür.
3. (373r7) ey adamlar ögün ni'metin üzerünüzze hiç varmı (373r8) teñriden ayruk gökden yerden illâ ol (373v1) döndürülürsüz.
4. bayık yalan tutdı peygamberleri (373v2) senden ilerü teñri döndüreler.
5. ey adamlar (373v3) va'desi teñrinüñ mağrūr eylesesün yakın dirlik (373v4) teñriyle aldaticı şeytānı.
6. şeytān sizün dutuñ (373v5) düşman bölügin islerinden tamunuñ.
7. (373v6) anlar kâfir oldılar katı 'azāb anlar imān getürdiler (373v7) işlediler eyü işler anlar müzd ulu.
8. (373v8) bezenildi yavuz işi eyü teñri azdurur diler (374r1) toğrı yol göster diler nefsün anlaruñ üzere hasret için (374r2) teñri işlerler.
9. teñri veribidi yelleri (374r3) kopardı buludı sürdük olmış verürdük yeri (374r4) sonra öldiginden gerü koparmak.
10. oldı dilerse 'izzeti (374r5) teñrinüñdür dükeli andan yaña ağar sözler aru 'amel (374r6) eyü yücelerdir anı mekir eylerler anlar 'azābı katı (374r7) mekir şunlar ol bātıl olur.
11. yaratdı sizi (374r8) toprağdan andan eyledi sizi götürmez karnında (374v1) hiç dişi illâ bilmek ile anuñ hiç uzun 'ömürlü (374v2) eksilmez 'ömrinden kitāb içindedür şol (374v3) teñri geñezdür.
12. berāber degül iki deñiz tatlıdur hoş geñez (374v4) içmek işbu tuzludur her birinden yersiz (374v5) et taze incü dağı mercān göresin (374v6) gemileri anuñ içinde isteyersiz fazlından şükür eylesesiz.
13. (374v7) givürür geceyi gündüzi givürür gündüzi geceyi musahḥar eyledi (374v8) güneşi ayı her biri yürür adanılmış şol teñri (375r1) çalabuñuzdur pâdişāhlık taparlar teñriden ayruğa mālîk olmazlar.

14. (375r2) okursanız anları okumağunuzı eşitselerdi (375r3) cevāb vermeyelerdi kıyāmet günü kāfir olalar ortak eyledünüz (375r4) haber vermeye saña¹⁰⁵ bilür gibi.
15. ey adamlar hācetlölürsüz (375r5) teñri ol ögölmiş.
16. dilerse gidere sizi (375r6) halk yeñi.
17. şol teñriye.
18. götürmeye (375r7) yükün ayrukuñ ağır yüklenmiş yükünden yaña (375r8) andan olursa hışımlık¹⁰⁶ işi korkutmasın anları (375v1) korkarlar çalablarından tururdılar namāzı aru oldı (375v2) gendüzi için teñriden yaña.
19. degül berāber gözsüz görür.
20. (375v3) karanlıklar aydınlık.
21. gölge od.
22. degül beraber (375v4) diriler ölüler teñri eşidicidür diler degilsin sen (375v5) eşidicidür dura sinler.
23. degülsin sen.
24. biz veribidük (375v6) haķıla korkucı hiç bölük geçdi anuñ içinde.
25. (375v7) yalan dutarlarsa bayık yalan dutdı anlardan ilerü (375v8) peygamberleri hüccetler ile şuhf ile nūr verici.
26. (376r1) etdüm anları nite oldı ‘azābum.
27. görmedi kim (376r2) teñri indürdi gökden şu yemişler dürlü (376r3) renkleri tağlardan aklar kızıklar renkleri (376r4) karalar karalar.
28. adamlardan şıgırlardan (376r5) dürlü ancılayın korkmaz teñriden (376r6) ‘ālimler teñri yarlıgayıcı.
29. anlar okurlar (376r7) teñrinüñ namāzı rüzî verdük aşikāre (376r8) ümiz tutarlar helāk olmaya.
30. müzdlerin artura (376v1) fażlından ol şükür tevbe vericiler.
31. vahy eyledük saña (376v2) kitābdan ol haķdur ileyindedür (376v3) teñri bilicidür göricidür.
32. mırās verdük anlara (376v4) üyürdük kullarumuzdan zālimdür anlardan (376v5) bir nicesi anlar hayırlaruñ destūrıyla şol ol (376v6) ulu.
33. uçmaķları gireler aña anuñ içinde (376v7) bileziklerle incüden tonları anuñ içinde.

¹⁰⁵ Yazmada سَنَاءُ

¹⁰⁶ Yazmada حرص

34. (376v8) aytdı teñri giderdi bizden қайғуы җалабумуз (377r1) şükür şevāb vericidür.
35. sarāyına urmaqlıǵuñ kendi fazlından (377r2) anuñ içinde yoǵanmaya bize anuñ içinde.
36. anlar kāfir oldılar (377r3) anlar cehennem odı anlaruñ üzere yeynildilmeye (377r/4) anlardan ‘azābı cezā vèrevüz her kāfire.
37. anlar (377r5) җıǵrıшalar anuñ içinde işleyevüz eyü işi (377r6) olduk ‘ömürlendürmedilermi anuñ içinde (377r7) geldi size җaduñ zālamlere arқа verici.
38. (377r8) teñri bilicidür gökleruñ yeruñ ol gögüzlerdeki¹⁰⁷.
39. (377v1) ol anlar eyledi yerde kāfir oldı (377v2) kāfirliǵı arturmaya kāfirler қatında җалабларınıuñ қақамıқ (377v3) arturmaya kāfirlere kāfirleri ziyān.
40. ҳaber vèruñ (377v4) ortaklaruñuzda җaparlar teñriden ayruǵa gösteruñ baña (377v5) yaratdılar yerde anlar kimdür göklerde (377v6) verdük anlara anlar andan va‘de eylemez (377v7) bir nicesi illā aldamaқ.
41. teñri dutar şaқlar gökleri (377v8) yeri zāil olurlarsa tutmaya ol iki kimse (378r1) andan şonra ol yarlıǵayıcı.
42. teñri қatıraǵın (378r2) andlarınıuñ geldi anlara olalar anlar (378r3) birisinden geldi anlar arturmadı үrkmeқ.
43. (378r4) vermemekden yerde mekir yavuz inmez mekir (378r5) yavuz hiç güyerlermi ilerükileruñ (378r6) bulmayasın teñri sünnetin hergiz bulmayasın teñri degşürmek.
44. (378r7) yürümedilermi yerde baқmadıларını nite oldı şonı (378r8) anlar anlardan ilerü қatıraқ güçden yaña olmadı teñri (378v1) ‘āciz eyleye anı göklerde yerde ol oldı (378v2) güci yèter.
45. eger җutarmissa adamıları қазандılar (378v3) қомayadı cānavardan şonra қor bir vaқte degin (378v4) ödenilmiş geldi teñri oldı қulların (378v5) göricidür.

{36}

SŪRETÜ YĀSİN

(378v6) Bismil’lāhi’r-raḥmāni’r-raḥim

1. (378v7) èy adamı ya ‘ni èy muḥammed.
2. mühkem қur’ān ḥaққıçun.
3. sen mürsellerdensin.
4. (378v8) yol üzere toǵrudur.

¹⁰⁷ Yazmada ككز لردكي

5. rahmet kılıcıdur.
6. bir kavim ki (379r1) korkuducu haber verinilmedi ġāfillerdür.
7. vācib oldı sözi (379r2) eyregi üzere anlar imān getürmezler.
8. göz aşığa dikmişler boyunlarında (379r3) bendler ol anlar başları yüceldib.
9. kılduk (379r4) ileyinden dīvārı ġaflet artlarından dīvārı örtük anlara (379r5) görmezler
10. berāberdür korkutduñ¹⁰⁸ anları korkutmaduñ (379r6) inanmazlar.
11. bayık korkmayasın uydı kur'āna rahmāndan (379r7) ġayb iken yarlıgamağ müzd görklü.
12. biz (379r8) ölülerı ilerü tutdılar her [...] ¹⁰⁹ (379v1) levh-i mahfūzda bellü.
13. beyān eyle meşel işlerini köyüñ (379v2) geldi anlara peygamberler.
14. veribidük iki yalan tutdı (379v3) ol iki kavı eyledük aytdılar veribinilmişlerüz.
15. aytdılar (379v4) degülsiz siz adamı indürmedi hiç nesne degil (379v5) siz yalan söylersiz.
16. aytdılar bilür sizden yaña (379v6) verinilmişler.
17. illā degürmek bellü.
18. aytdılar (379v7) ...ġlınmazsañuz¹¹⁰ taşıla depeleyevüz sizi 'azāb.
19. (379v8) [...] ¹¹¹ (380r1) müşrikler.
20. geldi şaruñ berāber aytdı (380r2) kavmüm uyuy peygamberlere.
21. dilemez müzd (380r3) anlar toġrı yol tutmuşlardur.
22. tapmayam aña yaratdı beni (380r4) döndürünülesiz.
23. tutayım teñriler dilerse teñri (380r5) ziyān aşşı eylemeye baña nesne kurtarmayalar ben.
24. (380r6) azġunlık içindedür.
25. ben imān getürdüm eşidüñ.
26. aydıldı (380r7) gir uçmağa ey kāşki bilelerdi.
27. çalabum (380r8) kıldı ben aġırlan...¹¹²
28. (380v1) andan şonra gökden olmaduk.
29. degüldi (380v2) illā çıġırmağ birgez anlar.

¹⁰⁸ Yazmada 'قرئدن' biçiminde /t/ olmadan yazılmıştır.

¹⁰⁹ Satırın son kısmı siliktir.

¹¹⁰ Kelimenin baş kısmı siliktir. Arapça kısmından hareketle kelimenin *yıgılınmak* olduğu düşünülmektedir.

¹¹¹ Satırın tamamının üzeri kâğıtla kapatılmış olduğundan kelimeler okunamamıştır.

¹¹² Kelimenin son kısmından itibaren satırın üzeri kâğıtla kapatılmış olduğundan kelimeler okunamamıştır. Sonu çıkmayan kelimenin okunabilen gövdesine dizinde "aġırlan-" şeklinde yer verilmiştir.

58. (382v2) söylemeklik rahmet kılıcı.
59. bugün yazuklular.
60. (382v3) vaşiiyet eylemedüm mi adam oğlanları şaytân (382v4) düşmanunuzdur.
61. tapuñ aña yoldur.
62. (382v5) bayık azdurdı bölük halk olmañuzmı añlarlar.
63. (382v6) işbu tamudur va‘de olunduñuz.
64. bugün (382v7) kâfirler.
65. ol gün ağızları üzere (382v8) elleri tanuklık vère oldılar kazanurlar.
66. (383r1) dilededük gözlerin anlaruñ yola göreler.
67. (383r2) dilededük yerleri üzere varmağa (383r3) dönmeyeler.
68. çok ‘ömürlendürevüz añlamazlarmı.
69. (383r4) öğretnedük aña yaramaz degül ol kûr’ân (383r5) bellü oldı.
70. hüccet kâfirler üzere.
71. (383r6) görmediler mi yaratduğ ellerümüz¹¹⁸ anlar (383r7) mâliklerdür.
72. hor eyledük binidleri andan (383r8) yerler.
73. anlar içmekler şükür eylemezler mi.
74. (383v1) tutdılar ayruğ teñriden yarı verinilir.
75. (383v2) güçleri yétmez bunlaruñ kâfirler bütlerüñ hâzır olınmışlar.
76. (383v3) kağı eylemeyüz biz bilürüz belürdirler.
77. (383v4) görmedimi adamı meniden ol (383v5) bellü.
78. bize meşel yaradılmış aytdı (383v6) dirildi süñükleri çürümüş.
79. dirildi anı (383v7) ilk ol belürdi.
80. eyledi sizüñçün (383v8) ağaçdan yaşıl od bayık andan od yandurursız.
81. (384r1) degülmi ol kim gökleri yeri kâdir (384r2) üzere anlarcılayın ol bilicidür.
82. buyruğı anuñ (384r3) nesne ayda aña ol ola.
83. anuñ kim (384r4) elindedür pâdişahlığı andan yaña döndürünilesiz.

{37}

SÛRETÜ’Ş-ŞÂFFÂT

(384r6) Bismil’lâhi’r-raḥmâni’r-raḥim

1. (384r7) şaf bağlayıcılar ḥaḳḳıçun.
2. sürüciler ḥaḳḳıçun.
3. kûr’ânı.

¹¹⁸ Yazmada اَنْلُرْمُزْ

4. (384r8) teŋriŋüz birdür.
5. göklerin yerün (384v1) ikisi arasındadır maşrıqlarun.
6. bezedük gögi bezegiyle (384v2) yılduzlarla.
7. şaklamak her şeytāndan.
8. (384v3) kulağ dutamazlar işide atılurlar her yaŋadan (384v4) sürmek için.
9. ‘azāb dāyim.
10. kapdı bırakmak (384v5) ardınca oldu rūşeni.
11. anlarını yaradılışdan yaŋa (384v6) yaratduk biz yaratduk anları yapışıcı.
12. (384v7) yaŋşularlar.
13. öğütleneler.
14. gördiler (384v8) yaŋşularlar.
15. aytdılar cāzūlık.
16. kaçā (385r1) öldük toprak koparınılmışlaruz.
17. ilerükiler.
18. (385r2) ayt siz ħorlarken.
19. bir (385r3) anlar baqalar.
20. ‘azābumuz.
21. ħüküm eyleme gün (385r4) olduŋuz yalan¹¹⁹ tutarsız.
22. zulüm eylediler (385r5) oldılar taparlar.
23. yol gösterduk (385r6) yoldan yaŋa tamunun.
24. anlar şorınılmışlar.
25. (385r7) yardım etmezsiz.
26. anlar bugün.
27. ilerü geldi (385r8) bir nicesine soruşurlar.
28. aytdılar gelüridiŋüz (385v1) ħakdan yaŋadan.
29. olmaduŋuzıdı mü’minler.
30. olmadı (385v2) sizün üzere hiç kudret bir kavim.
31. (385v3) vācib oldu çalabumuzun tadıcılaruz.
32. (385v4) biz olduğıdı.
33. anlar ‘azāb içinde.
34. (385v5) biz ancılayın eyleyevüz.
35. anlar oldılar (385v6) aydıldı yokdur teŋri kibir eylerler.
36. aydalar (385v7) teŋrilerümüzü delü.

¹¹⁹ Yazmada یکن

37. geldi hākıla (385v8) gérçek tutdı.
38. siz ‘azābı aǵrıdıcı.
39. (386r1) cezā verinilmeyesiz işlersiz.
40. kulları teñrinüñ kurtılmışlar.
41. (386r2) şunlar rüzı.
42. yemişler anlar.
43. (386r3) uçmaqlarında rāhatuñ.
44. berāber oturmışlar.
45. anlara (386r4) şaqrāk.
46. aq tolu içiciler aǵzına.
47. (386r5) anlar andan.
48. katlarda anlaruñ gözlerini (386r6) hemān.
49. anlar yumurdadır.
50. ilerü geldi.
51. bir nice üzere (386r7) aytdı anlardan eş.¹²⁰
52. aydurdı inanıcılardansın.
53. (386r8) öldük toprak cezā verinilmişlerdenüz.
54. (386v1) siz baqıcılarmısız.
55. gördi tamunuñ.
56. (386v2) teñri içün helāk eyleyesiz.
57. çalabumuñ (386v3) hāzır olınmışlardan.
58. ölüler.
59. ölmümüz¹²¹ biz (386v4) ‘azāb olınmışlar.
60. ol ulu.
61. bunun gibi içün.
62. (386v5) şol yegdür ağaç zaqqūmuñ¹²².
63. eyledük anı (386v6) zālimler.
64. ol çıqa tamunuñ hemān.
65. ol (386v7) başlarıdur şeytānlaruñ.
66. yeyicilerdür taldırıcılardur.
67. (386v8) qarınların anlaruñ ıssı şudan.
68. dönecekleri (387r1) tamudan yañadur.

¹²⁰ Yazmada iş biçimindedir.

¹²¹ Meallerde *ölümümüz*, yazmada الممكز

¹²² Yazmada şeddesiz, زقوم ك

69. anlar azgunlar üzere.
70. (387r2) ivdürinürler.
71. azdı ilerü anlardan.
72. bayık (387r3) veribidük korkudıcılar.
73. nite ola korkudılmışlaruñ.
74. (387r4) kulları teñrinüñ.
75. bayık kığırdı bizi cevāb vericiler.
76. (387r5) kırtarduk kayğudan ulu.
77. neslin anlaruñ.
78. (387r6) gèrü kalmışlar anuñ üzere selāmdur.
79. (387r7) ‘ālemler¹²³ içinde.
80. yandırı vèürüz.
81. ol (387r8) mü’minler.
82. ğark eyledük.
83. dındaşındandır.
84. geldi (387v1) çalabısına selīm.
85. aytdı kavmine taparsız.
86. (387v2) yalan teñriden ayruk.
87. gümānuñuz çalabısına.
88. (387v3) bakdı bakmak.
89. aytdı şayrıvan.
90. andan.
91. (387v4) meyl eyledi aytdı yemezsiz.
92. dursız (387v5) söylemezsiz.
93. anlaruñ üzere sağ eliyle.
94. andan yaña.
95. (387v6) aytdı yonarsız.
96. teñri işlersiz.
97. (387v7) aytdı bir bünyād ulu od.
98. yavuz şanur (387v8) kılduk aşığalar.
99. aytdı çalabumdan yaña.
100. (388r1) çalabum bağışla şālihlerden bir oğlan.
101. ol vaqt.

¹²³ Meallerde *alemler*, yazmada *alimler* عالمير

102. (388r2) anuñla yürümek oğlancuğum düşde kim boğazların (388r3) baķ nesne görürsin işle tiz bulasın (388r4) dilerse şabır eyleyicilerden.
103. alnınuñ bir yanına.
104. (388r5) ey ibrāhım.
105. düşi yandırı vèrevüz (388r6) eyü işlülere.
106. ol bellü.
107. ķoçı ulu.
108. (388r7) ķoduķ anuñ üzere.
109. selāmdur ibrāhım üzere.
110. (388r8) eyü işlüler.
111. ķullarımızdandır.
112. muştıladıķ aña.
113. (388v1) peygamberi şālihlerden anuñ üzere ishāķ (388v2) ol ikinüñ zulüm eyleyiciler bellü.
114. (388v3) mūsā üzere.
115. ķurtarduk ķayğudan (388v4) ulu.
116. yardım ètdük ġālibler.
117. vèrdük (388v5) tevriṭi bellü.
118. anlarıñ üzere.
119. şonrağılarda.
120. (388v6) selāmdur hārūn üzere.
121. eyü işlüler.
122. (388v7) ol iki mü'minler.
123. peygamberlerindedür.
124. (388v8) aytdı ķorkmazmısız.
125. ba'1 put görklüsin (389r1) yaradıcılarıñ.
126. ķalabuñuzdur ilerükiler.
127. yalan tutdılar (389r2) anlar.
128. ķurtılmışlar.
129. ķoduķ (389r3) anuñ üzere.
130. selāmdur ilyās kavmi üzere.
131. (389r4) eyü işlüler.
132. ol mü'minler.
133. bayık lūṭ (389r5) peygamberdendir.

134. kavmini dükelerini.
135. gërü kalmışlar.
136. (389r6) helāk eyledük.
137. bayık siz anlarıñ üzere.
138. (389r7) gëce aňlamazmısız.
139. yūnus peygamberlerümüzdendür.
140. (389r8) gemiden yaňa tolu.
141. oldı mağlūb olınmışlardan.
142. (389v1) yutdı anı bālık melāmete lāyık iken.
143. namāz kılıcılardan.
144. (389v2) dölendi karnında gërü kopardırılmışlar.
145. yazıya (389v3) şayru iken.
146. anıñ üzere kabaqdan.
147. veribidük (389v4) yüz biñ.
148. imān getürdiler bir zamāna degin.
149. (389v5) şor anlara kızlar anlar.
150. yaratduqmı (389v6) ferişterleri hāzırlar iken.
151. anlar yalanlarından.
152. (389v7) toğırdı¹²⁴ teñri yalancılardan.
153. kızları (389v8) oğlanlar üzere.
154. nite hüküm eylersiz.
155. sizünmüdür.
156. (390r1) huccet bellü.
157. olduñuzısa gërçekler.
158. (390r2) eylediler arasında perriñlerüñ bayık bildi perriñler (390r3) hāzır olınmışlar.
159. teñrinüñ sıfat eylerler.
160. kulları teñrinüñ.
161. (390r4) siz taparsız.
162. anıñ üzere.
163. illā (390r5) ol oda.
164. bizden turaq.
165. biz şaf dutıcılaruz.

¹²⁴ Meallerde *doğurdu*, yazmada *toğrı* طغري

166. (390r6) tesbîh edicilerüz.
167. aydurlar.
168. katumuzda bizüm (390r7) ilerükilerden.
169. kulları teñrinüñ.
170. tiz(390r8) bileler.
171. geçdi kullarumuz.
172. anlar (390v1) arka verinilmişlerden.
173. anlardur yèñiciler.
174. yüz döndür (390v2) anlardan bir zamāna degin.
175. tiz göreler.
176. (390v3) iverlermi.
177. ileylerinde yavuz oldı korkudınılmışlaruñ.
178. (390v4) anlardan bir zamāna degin.
179. tiz göreler.
180. (390v5) çalabıñuñ kuvvet çalabısı.
181. selām mürsel peygamberler .
182. (390v6) ögmeklik teñrinüñ ‘ālemlerüñ.

{38}

SŪRETÜ ŞAD

(390v7) Bismil’lāhi’r-raḥmāni’r-raḥim

1. (390v8) toğrı söyledi teñri peygamberi kur’ān ḥaqqıçun.
2. belki kāfir oldılar ḥamiyyet içinde (391r1) düşmanlık içinde.
3. helāk eyledük anlardan ilerü kığırdılar degül vakit (391r2) kaçmak yeri.
4. geldi anlara anlardan kāfirler (391r3) işbu yalancı.
5. teñriler bir işbu (391r4) nesnedür ‘aceb.
6. ülüler bölük şabır eylen (391r5) teñrileriñüz üzere nesnedür.
7. eşitmedük şonra (391r6) degil işbu.
8. indirildi kitāb belki anlar (391r7) gümān içindedür tatmadılar ‘azābum.
9. katlarındamıdur (391r8) rahmetinüñ çalabıñuñ bağışlayıcıdur¹²⁵.
10. anlaruñ pādişāhlığı (391v1) gökleriñ yerüñ ağsunlar yollar.
11. (391v2) anda şınmış bölüklerden.
12. anlardan ilerü.

¹²⁵ Yazmada بَغْشَلْ جَرْدُ

13. (391v3) nūḥ fir‘avnı semūd lūt (391v4) issileri şunlar bölükler.
14. yalan tutdı (391v5) peygamberleri ‘azābum.
15. işbunlar çağırmağa (391v6) yokdur anuñ dönmek.
16. aytdılar bizümçün gününden ilerü (391v7) hisābuñ.
17. aydalar an kulumızı (391v8) ol gey durıcıdur.
18. tağları anuñla tesbîḥ eylerler (392r1) gece.
19. kuşlar degül dönicidür.
20. (392r2) kavî eyledi vèrdük aña ayruḳ sözi.
21. (392r3) saña haber ol vaḳt aḡdalar.
22. dāvūd üzere (392r4) korḳdı aytdı ḥaşımdan bir nicemüz (392r5) ḥükm eyle ḥaḳıla yol göster bize (392r6) toḡrı yoluñ.
23. işbu tokuz tokşan benümdür (392r7) dişi koyun aytdı söz içinde.
24. (392r8) bayıḳ zulüm eyler saña koyunlarından yaña çok (392v1) ortaḳlarından¹²⁶ bir nice üzere imān getürdiler (392v2) eyü işler anlar dāvūd şınaduḳ (392v3) yarlıḡamak diledi secde eyleyevüz.
25. şol (392v4) anuñdur görklülük.
26. dāvūd kılduḳ (392v5) ḥalîfe yerde ḥükm eyle ḥaḳıla (392v6) nefis dileğine yolından teñrinüñ ḳatı (392v7) hisāb günin.
27. yaratmaduḳ göḡi yeri (392v8) ikisi arasında şol anlar veyildür kāfir oldılar (393r1) otan
28. anlar eyü işler (393r2) fesād eyleyiciler gibi yerde fāsıḳlar gibi.
29. (393r3) indürdük saña endişe eyleyeler (393r4) ‘aḳluñ.
30. baḡışladuḳ dāvidı eyü ḳuldur dönicidür.
31. (393r5) ‘arz olundı gece atlar.
32. aytdı (393r6) sevdüm sevmegi ḥayrı çalabumu güneş.
33. (393r7) döndürün meşḡül oldı boyunlar.
34. bayıḳ (393r8) şanduḳ bıraḳduḳ bir ten döndi.
35. (393v1) aytdı çalabum baḡışla baña olmaya kimseye (393v2) sen baḡışlayıcı.
36. yeli yüridür (393v3) buyruḡıla ḳanda.
37. kim şeytānlar yapıcı (393v4) şuya talıcı.
38. baḡışlanmışlar.
39. işbu (393v5) vèrgil hisābsuz.
40. bizüm ḳatumuzdadur (393v6) görklülük.

¹²⁶ Yazmada *ortu/oḳ* biçiminde harekelenmiştir.

41. aḡ eyyūbı çalabısı (393v7) yokandı baḡa şaytān ‘azābıla.
42. urḡıl (393v8) ayaḡunla şovuk.
43. baḡışladuḡ evi ḡavmini (394r1) anlarcılayın anlaruḡla aḡmak iḡin.
44. tut (394r2) anuḡla bir avuḡ çubıḡ and şıma kılıcı şabır (394r3) eyü ḡuldur dönicidir.
45. ḡullarumuzu işhāḡı (394r4) ya‘ḡūbı elüḡ ḡözlerüḡ.
46. ḡālış eyledük (394r5) aḡmak ahiret sarāyını.
47. ihtiyār olınmışlardandur.
48. (394r6) aḡ yesa‘ her bir eyülerdendür.
49. (394r7) işbu şakınıcılaruḡdur.
50. uçmaḡları (394r8) açılmış iken ḡapular.
51. anda dilerler yemişler (394v1) çok şarāb.
52. ḡısa eyleyiciler yaşıdaşlar.
53. (394v2) işbu ḡün iḡün ḡisābuḡ.
54. rüzimüzdür (394v3) yokdur anuḡ.
55. işbu yavuz dönecek yèrdür.
56. (394v4) gireler döşekdür.
57. ḡaduḡ issi şudur.
58. (394v5) ayruḡ dürlüler.
59. ḡirici sizüḡle (394v6) olmasun anlar od.
60. aytdılar ḡenḡlik olmasun (394v7) siz yavuz ḡuraḡ yèrdür.
61. çalabumuz (394v8) işbunı ‘azābı od iḡinde.
62. aytdı (395r1) n’oldı¹²⁷ bize şayduḡ anları.
63. ḡutduḡıdı (395r2) yaḡsuya anlardan ḡözler.
64. şol ḡartışmaḡ (395r3) od ehlinüḡ.
65. ayt ḡorḡıd iḡün illā teḡri bir (395r4) ḡahr eyleyici.
66. ḡöklerüḡ yèrüḡ beḡdeşsüz (395r5) yarlıḡayıcı.
67. ol ulu.
68. andan.
69. olmadı (395r6) bilmek feriştelere olunmadı.
70. (395r7) bayıḡ ben bellü.
71. çalabuḡ feriştelere (395r8) yaradıcıvan balḡıḡdan.
72. urdum anuḡ iḡinde (395v1) cānumdan secde eyleyiciler.
73. feriştelere deriliben.

¹²⁷ Yazmada نولي

74. (395v2) illā iblīs boyun urmadı oldu kāfirlerden.
75. istedi (395v3) iblīs ne nesne seni iki elümle (395v4) oldu kim mütekebbirlerden.
76. bugün andan (395v5) otdan balçıkdan.
77. çık andan sürilmişsin.
78. (395v6) üzerüğe la'netüm günine degin.
79. aytdı kaṭ' mühlet vēr baṇa (395v7) ol güne degin koparınıla yèrden.
80. mühlet verilmişlerden.
81. vaḫtuṇ (395v8) bilinmiş.
82. 'izzetüṇ ḫaḫḫı içün dükelicigin¹²⁸.
83. ḫullaruṇ (396r1) anlardan ḫāliş olmuşlar.
84. ṭoḡru ayduruz.
85. ṭamuyı (396r2) senden uydı saṇa dükeliciginden.
86. ...¹²⁹
87. ol ögüttür (396r3) 'ālemlere.
88. bilmez ḫaberin bir zamāndan şoṇra.

{39}

SÜRETÜ'Z-ZÜMER

(396r4) Bismil'lāhi'r-raḫmāni'r-raḫim

1. (396r5) indürmekdür kitābuṇ teṇriden dürüst işlü.
2. indürdük (396r6) saṇa kitābı ṭapuṇ teṇriye dīni.
3. (396r7) teṇrinüṇdür dīn anlar ṭutdılar andan ayruḫ (396r8) dostlar yakınlık¹³⁰ eyleyeler yakınlık bayık teṇriyi (396v1) ḫükm eyler anuṇ içinde teṇri yol göstermez (396v2) ol kāfir olıcı
4. ṭuta oḡıl kıız (396v3) andan yaradur diler ol teṇri birdür (396v4) ḫahırlayıcı.
5. yarattı gökleri yeri şarar geceye gündüzi (396v5) gündüzi şarar gündüzi geceye güneşi (396v6) ayı her biri yürür ey ol yarlıgıcı.
6. (396v7) yarattı sizi nefsdan bir eyledi çiftin (396v8) indürdi sizüṇçün sekiz çiftler yaradur sizi (397r1) ḫarınlarından yaratmak şoṇra üç (397r2) şol teṇri pādişāhlık illā ol döndürinilesiz.

¹²⁸ Yazmada دَلَجْن

¹²⁹ Yazmada seksen altıncı ayet çevrilmemiştir.

¹³⁰ Yazmada yakılık يَقْلَق

7. (397r3) kâfir oldusañuz hâcetsüzdür râzı olmaz kâfırlığa (397r4) şükür eyleyesiz götürmeye yazuğın (397r5) ayruk nefsün çalabuñuzdan yaña haber vère size işlersiz (397r6) ol gögüzlerdeki¹³¹.

8. yoğandı adamıye ziyân (397r7) okudı çalabısı andan yaña ni‘met andan oldıydı (397r8) okur ilerüden azdura yolından (397v1) gönen küfrünle az sen oduñ.

9. (397v2) ol tıricıdur tã‘at üzere tıururken ahiretten (397v3) umar rahmetin ayt berâber olamı¹³² bilürler (397v4) anlar bilmezler isleri ‘aqluñ.

10. ayt (397v5) anlar imân getürdiler anlar işbu dünyâda (397v6) eylükdür yeri teñrinüñ tamâm verinildi şabır eyleyicilere (397v7) müzdleri hisâbsuz.

11. ...¹³³

12. oluvan ilki (397v8) müslimânlaruñ.

13. ayt ‘aşı olursam ‘azâbdan ol günün (398r1) ulu.

14. teñri ihlâş eyleyiciyken¹³⁴.

15. diledüñüz (398r2) andan ayruk ziyânlular gendüzlerine evi kavimlerine (398r3) kıyâmet günü şol ol bellü.

16. anlar (398r4) şayvânlar oddan şayvânlar korkudur teñri (398r5) kulların korkuñ.

17. anlar şakındılar (398r6) tıparlar aña teñriden yaña muştılık kullaruma.

18. (398r7) anlar işüdürler şunlar anlar (398r8) toğrı yol göstere şunlara ‘aqluñ.

19. vâcib oldı (398v1) anuñ üzere ‘azâbuñ kurtarursın oddadur.

20. (398v2) anlar çalablarından üstinden yapılmış (398v3) aķar altından ırmaķlar teñri va‘deyi.

21. (398v4) görmedi kim teñri gökden şu çeşmeler (398v5) yerde çıkarur dürlenmiş kuru (398v6) göresin anı kılur anı şunuñ içinde (398v7) islerine ‘aqluñ.

22. açdı teñri müslimânlık için (398v8) aydınlık üzere katı göñüllüler zikrinden teñrinüñ (399r1) şunlar bellü.

23. görklüregın bir kitâb (399r2) bir nicesi bir nicesin andan anlar korkarlar (399r3) çalablarından yumuşanulur teñri zikrinden (399r4) şol toğrı yoldur diler her kim azdura (399r5) yokdur toğrı yol gösterici.

24. yüz yıl ‘azâbuñ (399r6) kıyâmet günü tıduñ kazanurlar.

25. (399r7) anlar anlardan ilerü ‘azâb bilmezler.

26. (399r8) tıdurur anlara yaķın dirlikde ‘azâbı ahiretün (399v1) uluraķdur bilürler.

¹³¹ Yazmada كز لردكي

¹³² Yazmada الم

¹³³ Yazmada on birinci ayet çevrilmemiştir.

¹³⁴ Yazmada ايليچكن

27. beyān eyledük işbu (399v2) kūr'ān içinde meşeldür öğütlenülür.
28. 'arabca (399v3) degül issi anlar.
29. urdı teñri meşel (399v4) anuñ içinde tartışıcılar berāber bir er (399v5) berābermidür ol iki teñrinüñdür bilmezler.
30. (399v6) sen anlar ölülerdür.
31. siz kıyāmet günü (399v7) çalabuñuz tartışa siz.
32. zālīmrağdur (399v8) teñri üzere toğrı geldi aña tamuda turağ (400r1) kāfirlere.
33. anlar toğrudı şunlar (400r2) muttakilerdür.
34. anlar diler katında çalablarınuñ eylük eyleyenlerüñ.
35. (400r3) arıda dağı orte yazuğın anlar yanud vère müzdlerini¹³⁵ (400r4) görklüregiyle oldılar işlerler.
36. teñri kavline (400r5) korkudurlar andan ayruğ azdura teñri.
37. (400r6) azdurıcı teñri oç almak issi.
38. (400r7) yaratdı gökleri yeri aydurlar teñri (400r8) haber vèrdük teñriden ayruğa dilerse baña teñri (400v1) ziyān hiç anlar ziyānın rahmet (400v2) edücilermidür ayt tapdurur anuñ üzere tevekkül eyler.
39. (400v3) ayt işleñ hālünüz üzere işleyiciven (400v4) tiz bilesiz.
40. gele 'azāb rüsvāy eyleye (400v5) anuñ üzere turucı.
41. indürdük üzerüne kūr'ānı (400v6) haqıla toğrı yol tutdı azdı bayıq (400v7) anuñ üzere sen şaklayıcı.
42. teñri cānları (400v8) vaqtinde ölmedi uykusı vaqtinde tutar anı kim (401r1) hüküm eyledi anuñ üzere ölüm veribir birisini vaqte degin adanılmış (401r2) bayıq şunun içinde nişānlardur kavim kim endişe eylerler.
43. ey tıtdımı (401r3) teñriden ayruğ şefā'atciler ayt oldılarsa mālīk olmazlar nesne (401r4) aňlamazlar.
44. ayt teñrinüñdür şefā'at heb anuñdur pādīşāhlığı göklerüñ (401r5) yerüñ andan yaña döndirilesiz.
45. kaçan aňıla teñri yaluñuz (401r6) ürker göñülleri anlaruñ inanmazlar ahirete kaçan aňıla (401r7) anlar teñriden ayruğ anlar sevinürler.
46. ayıt ey teñri yaradıcı (401r8) gökleri yeri bilici gaybı hāzır sen hüküm eyleyesin (401v1) arasında kullaruñ anuñ içinde oldular anuñ içinde ihtilāf eylerler.

¹³⁵ مزلن Yazmada

47. eger bayık (401v2) anlar kim zulm eylediler yêrdedür heb anuñ gibi bilesinde şatun alalardı (401v3) anuñla yüzinden ‘azābuñ kıyāmet güninde zāhir oldı teñriden (401v4) ol kim oldıladı şanurlar.

48. anlar zāhir oldı yavuzlıkları işlediler (401v5) indi anlara oldıladı anı yañşularlar.

49. yoķandı adamıye (401v6) ziyān oķudı bizi verdük ni‘met bizden aytdı verinildüm anı (401v7) bilüg üzere ol fitnedür velikin eyregi anlaruñ bilmezler.

50. (401v8) aytdı anı anlar anlardan ilerü aşşı eyledi anlara oldıladı (402r1) işlerler.

51. degdi anlara yavuzlıkları işlediler anlar zulüm eylediler (402r2) işbunlardan tiz ère anlara yavuzlıkları işlediler anlar ‘āciz eyleyiciler.

52. (402r3) bilmediler teñri döşer rüzî diler tar eyler (402r4) şunuñ içinde nişānlardur kavim kim inanurlar.

53. ayt kıllarum anlar kim (402r5) isrāf eylediler gendüzleri üzere nevmiz olmañ raħmetden teñrinuñ teñri (402r6) yarlıgar yazuķları heb ol oldur yarlıgayıcıdur raħmet kılıcıdur.

54. dönüñ (402r7) çalabuñuzdan yaña ihlāş eyleñ andan ilerü gelesiz ‘azāb yardım olınmazlar.

55. (402r8) tābi‘ oluñ gökçegine indirinildi çalabuñuzdan size ilerüden (402v1) gele size ‘azāb añsuzda siz bilmez iken.

56. aytmeginden (402v2) nefsi saķınmaķ için ĥasretüm anuñ üzere eyledüm taķşırılık yaķınlığında teñrinuñ bayık (402v3) oldumudı yañşulayıcılardan.

57. yā aytmeginden teñrimişmisse baña oldum (402v4) saķınıcılardan.

58. aytmeginden ol göre ‘azābı eger benüm (402v5) bir gez dönmeğim varmıssa oldum eyü işlülerden.

59. evet geldi ayetlerüm (402v6) yalan tutdu anı olduñ kāfirlerden.

60. (402v7) kıyāmet günü anları teñri üzere (402v8) kıararmışdur tamuda mütekebbirlerüñ.

61. (403r1) teñri anları yoķanmayalar anlara anlar kıayğuralar.

62. (403r2) her nesneyi iş süricidür.

63. (403r3) kilid dilleri anlar kim teñrinuñ (403r4) şunlar ziyānlular.

64. teñriden (403r5) tapam èy cāhiller.

65. saña anlar kim (403r6) senden bātıl ola olasın (403r7) ziyānlulardan.

66. tap şākirlerden.

67. (403r8) ululamadılar yâ bilemediler yêr heb avucı içindedür (403v1) gökler kudretiyle yüceldi (403v2) andan ortak¹³⁶ eylerler.

68. şûr içine ya ‘ni ilk gün (403v3) göklerdür yêrdedür diledi teñri (403v4) anuñ içine ol vaqt anlara.

69. aydın oldı yêr (403v5) nûrıyla çalabısınuñ ‘ameli bitileri tanuqlar (403v6) aralarında anlar.

70. tamâm verinildi (403v7) her nefse ol bilürekdür işlerler.

71. (403v8) kâfir oldılar bölükler açıldı (404r1) kapuları aña zebâniler peygamber sizden (404r2) üzerünüze çalabuñuz görmekden (404r3) gününüzi velîkin sözi ‘azābuñ (404r4) kâfirler üzere.

72. kapularını ebedî kalıcılarken (404r5) anuñ içinde mütekebbirlerün.

73. anlar kim şaķındılar (404r6) uçmaķdan yaña tâ kaçan geldiler açılış iken (404r7) kapuları şaķlayıcıları üzerünüze (404r8) girün aña.

74. aydalar teñriniñdür va‘desine (404v1) verdi bize uçmaķdan dilerüz eyüdü (404v2) müzd işleyicilerün.

75. yöendürmişler (404v3) ‘arşuñ çalablarını haķıla (404v4) ayıtdılar şükür teñri çalabısı ‘älemlerün.

{40}

SÜRETÜ’L-MÜ’MİN

(404v5) Bismil’lâhi’r-raḥmāni’r-raḥim

1. ...¹³⁷
2. hüküm olundı ol kim (404v6) olasıdur teñriden bilicidir.
3. yarlıgayıcı (404v7) kabûl eyleyici katı ‘azāblu yoķdur teñri (404v8) illā ol dönecek yêr.
4. ayetlerinde illā anlar (405r1) kâfir oldılar iller içinde.
5. kavmi (405r2) nûh bölükler her ümmet kaşd eyledi (405r3) peygamberlerin tartıştılar bâtıl eyler anuñla (405r4) haķķı nite oldı.
6. ancılayın (405r5) vâcib oldı anlaruñ üzere anlar isleridür odun.
7. (405r6) odun ‘arşı yöresindedür tesbîh eylerler (405r7) çalablarını yarlığanmaķ dilerler îmān getürdiler (405r8) êy çalabumuz¹³⁸ raḥmetden yaña anlar kim tevbe eylediler (405v1) uyarlar yoluñ tamunuñ.

¹³⁶ Yazmada *artuk* biçiminde harekelenmiştir.

¹³⁷ Surenin ilk ayeti olan حم “ha, mim”e yazmanın çeviri kısmında yer verilmemiştir.

¹³⁸ Yazmada *çalumuz* چالۇمۇز biçiminde yazılmıştır.

8. anları (405v2) uçmaıklarına va‘de eyledük anlara inandılar (405v3) çiftlerinden sen dürüst işlü.
9. (405v4) şakla şaklayasın ol gün rahmet.
10. (405v5) şoldur ulu kığırınılır¹³⁹ (405v6) düşman dutduğı gendüzleri okunurduñuz (405v7) imāndan yaña.
11. aytdılar öldürdün bizi gendüzleri şerrine (405v8) diriltün bizi ikrār eyledük çıkmakdan yaña (406r1) yol.
12. şol okutdı teñri kâfir olduñuz (406r2) şirk eylenilse aña teñrinüñdür.
13. ol oldur kim (406r3) gösterür size gökden ögütlenmez (406r4) illā dönesidür.
14. ihlāş eyleyicilerün düşhār dutarlarsa (406r5) kâfirler.
15. dereceleri birağur rûhı (406r6) buyruğundan kullarından güninde görmegün.
16. (406r7) ol gün kim teñriye nesne (406r8) kimindür pâdişâhlık kâhır eyleyici.
17. cezâ verinile her (406v1) nefis yokdur zulum tizhisâbludur.
18. (406v2) korkud kıyâmetün katındadır boğazlağularuñ (406v3) yokdur zâlimlerün şefâ‘at eyleyici.
19. bilür (406v4) gözlerün gönüller.
20. hâkıla (406v5) anlar kim andan ayruğ nesne teñri (406v6) ol eşidicidür.
21. yerde görmediler (406v7) nite oldı oldılar oldılar (406v8) anlar anlardan yerde dutdı anları teñri (407r1) yazuklarıyla.
22. oldı peygamberleri (407r2) kâfir oldılar ol katı ‘azâbludur.
23. (407r3) bayık veribidük hüccetile.
24. fir‘avndan yaña (407r4) hāmān aytdılar gey yalancı.
25. (407r5) ol vakt geldi anlara aytdılar anlaruñ kim (407r6) imān getürdiler kızlarını anlaruñ kâfirlerün (407r7) azgunlık içinde.
26. kon anı okusun (407r8) çalabısına döndüre tā kim zâhir ola (407v1) yerde fesâdı.
27. ben çalabıma (407v2) çalabuñuzla mütekebbirden günine hisâbuñ.
28. (407v3) aytdı mü‘min gizler ey depelermisiz (407v4) bir er çalabum teñri hüccetler (407v5) çalabuñuzdan gerçek bir nicesi korkudur sizi (407v6) teñri ol fesâd eyleyicidür.
29. kavmüm (407v7) pâdişâhlık yerde yardum vère bize (407v8) ‘azâbından aytdı illā göreyin (408r1) yol göstermezin size¹⁴⁰.
30. aytdılar imān getürdi kavmüm (408r2) ben korkarın gibi günü.

¹³⁹ Yazmada قغرنلر

¹⁴⁰ Yazmada سره

31. ‘ādeti gibi (408r3) kavim nūh d‘ād anlardan sonra degül (408r4) teñri kulların.
32. ben sizün üzere (408r5) karışmak günü yüz döndüricilerken.
33. teñriden (408r6) şaklayıcı yokdur anuñ.
34. bayık geldi size (408r7) yūsufu dāyim olduñuz getürdi size (408r8) anı tā aytduñuz andan sonra (408v1) peygamber azdurur teñri gümānlu.
35. (408v2) tartışdılar hüccetsüz geldi anlara (408v3) ulu oldu katında anlaruñ mühür urdı (408v4) teñri mütekebbir boyun vermeyici.
36. hāmān (408v5) yap benüm için erem yollara.
37. yolların (408v6) göklerün müsānuñ yalancı (408v7) ancılayın fir‘avna yoldan (408v8) degül yavuz şandum ziyān içinde.
38. imān getürdi (409r1) ey kavmüm kurtulmağın.
39. işbu (409r2) yakın dirilük ol durağ sarāyıdır.
40. (409r3) işleye illā ancılayın eyü iş (409r4) erkekden ol mü‘min iken uçmağa (409r5) anuñ içinde hisābsuz.
41. okurın sizi (409r6) okursuz beni.
42. okursuz beni teñriye şirk getürem (409r7) teñriye bilmek beñdeşüzden yaña yarlıgayıcıdır.
43. (409r8) vācib oldu andan yaña dünyāda (409v1) dañı ahiretde teñriden yañadur anlardur (409v2) isleri oduñ.
44. tiz añasız işmarların (409v3) işimi teñri kullarına.
45. (409v4) yavuzlarından indi yavuz ‘azābuñ.
46. (409v5) oduñ anuñ üzere gece tura kıyāmet (409v6) givürün katırağına ‘azābuñ.
47. ol vakt tartışırılar (409v7) od içinde anlar kim biz olduk (409v8) size def eyleyicilermisiz otdan.
48. aytdı (410r1) anlar kim ululuk istediler hüküm eyledi.
49. (410r2) aytdılar anlar kim tamunuñ çalabuñuzı (410r3) bizden ‘azābdan.
50. aytdılar geldümi (410r4) peygamberlerünüz aytdılar degül okumağı kâfirlerün (410r5) azğunlık içinde.
51. peygamberlerümüz yakın dirlik içinde (410r6) ol gün tanuğlar.
52. zālamlere (410r7) ‘özürlendükleri anlaruñdur.
53. bayık verdük (410r8) müsā toğrı yol benı isrāıl yol göstermegüçün.
54. (410v1) öğüt için islerine ‘akluñ.
55. şabır eyle va‘desi hağdur (410v2) yarlıgamağ isteye yazuğunuz için tesbîh eyle çalabuñ gece vaktında girmekdür.

56. (410v3) anlar tartışdılar ayetlerinde teñrinüñ hüccetsiz kim (410v4) geldi anlara gögüzleri¹⁴¹ içinde illâ kibir degül anlar ericiler (410v5) şıgın teñriye ol eşidicidür görıcidür.
57. göklerin (410v6) yerün ulurağdur yaratmağdan adamıların velikin eyregi adamıların (410v7) bilmezler.
58. yavuzlık eyleyici görür anlar imân getürdiler (410v8) işlediler eyü işler az öğütlenmezler.
59. (411r1) kıyâmet gelicidür gümân yokdur anın içinde eyregi anların (411r2) inanmazlar
60. aytdı çalabuñuz okuñ beni cevâb vërem size bayık (411r3) anlar uluklık eylerler kulluğumuzda tiz gireler tamuya (411r4) horlar iken.
61. teñri oldur eyledi sizünçün geceyi tâ dölenürsüz anın içinde (411r5) gündüzi görıcı teñri fazıl issidür adamlar üzere velikin (411r6) eyregi adamıların şükür eylemezler.
62. şol teñri çalabuñuzdur yaradıcı (411r7) her nesne illâ ol nite döndürinilirsiniz.
63. ancılayın döndürüneler anlar (411r8) oldılar nişânlarına teñrinüñ inkâr eylerler.
64. teñri oldur kıldı sizi (411v1) yeri gögi şüretlendürdi şüretlerinüzi (411v2) rûzi verdi size şol teñri çok hayırlı oldu (411v3) teñri ‘âlemlerin.
65. yokdur teñri okuñ anı (411v4) ihlâş eyleyicilerken öğülmek teñrinüñdür ‘âlemlerin.
66. ayt ben (411v5) yığılındum okursız teñriden geldi başa (411v6) hüccetler buyruldu çalabısına¹⁴² ‘âlemlerin.
67. (411v7) ol oldur toprağdan nuñfeden andan (411v8) uyışmış kandan giçi oğlan iken yigitligünüzü andan (412r1) tâ olası sizden ilerüden vakte kim (412r2) ödenilmiş anlarsız.
68. diridür kaçan (412r3) hüküm eyleye ol olur.
69. anlar kim (412r4) tartışırılar nite döndürünürler.
70. yalan tutdılar (412r5) kur’ânı veribidük anuñla tiz bileler.
71. (412r6) bendler zencirler.
72. issi şu içinde (412r7) od içinde.
73. andan aydıldı ortak eylerdünüz.
74. (412r8) teñriden ayruk bizden tapmazduñ ilerü (412v1) nesne azdurur teñri kâfirleri.
75. olduñuz (412v2) sevindiñiz haqsuz kibir eyledünüz.
76. (412v3) girün tamunun anın içinde turağı yeri (412v4) mütekebbirlerin.

¹⁴¹ Yazmada كز'لر

¹⁴² Kelime yazmada /c/ ile çalabısına biçiminde yazılmıştır.

77. bayık va‘desi teŋrinüŋ göstereŋ saŋa (412v5) bir nicesini yâ oldursun bizden yaŋa döndürüneler.

78. (412v6) bayık veribidük senden ilerü kaçd eyledük (412v7) bir nicesi saŋa hiç peygamber (412v8) getüre bir ayet kaçan geldi hüküm olına (413r1) haķıla bātıl işlüler.

79. teŋri eyledi sizünçün yılķılar (413r2) tā binesiz anlardan.

80. sizündür menfa‘atler (413r3) tā eresiz hāceti kim anlaruŋ üzere (413r4) götürünülürsüz.

81. nişānlarını nişānlarını teŋrinüŋ (413r5) inkār¹⁴³ eylersüz.

82. yerde baķmadılar nite (413r6) oldı ilerü anlardan eyregi anlardan (413r7) kıtırak nişānlardan yaŋa eylemedi oldılar (413r8) kıazanurlar.

83. peygamberler sevindiler (413v1) kıatlarından yarı indi anlara.

84. oldıldardı.

85. (413v2) olmadılar aşşı imānlar ol vaķt gördiler kıaydası teŋrinüŋ (413v3) bayık geķdi ziyānlu oldı anda kāfirler.

{41}

SŪRETÜ’L- FUSSİLET

(sūretü’l-aķvāt daķı dirler)¹⁴⁴

(413v5) Bismil’lāhi’r-raķmāni’r-raķim

1. ha hilmüm haķķı mim muḥammed haķķı¹⁴⁵

2. (413v6) rūzı vericiden raķmet kıılıcıdur.

3. beyān olınmışdur (413v7) kıur’ānı bir kıavim bilürler.

4. kıorķuducı yüz döndürdi (413v8) eyregi anlaruŋ eşitmezler.

5. aytdılar örtüleri içindedür (414r1) okursuz bizi kıulaķlarımız içinde bizüm aramızda perdedür (414r2) işle işleyicilerüz.

6. dükelin sizcileyin (414r3) benden yaŋa birdür toĝrı yoluŋ yarlıĝamaķ diley (414r4) vāy kıatı ‘azāb müşriklere.

7. zekāt anlar (414r5) aķirete kāfirlerdür.

8. imān getürdiler eyü işler (414r6) anlaruŋdur müzd kesilmemiş.

9. ayt ey bayık kāfir olursız (414r7) aŋa kim yaratdı yeri kıılırsız yaŋdařlar (414r8) şol ‘ālemler içinde.

¹⁴³ Yazmada انكر

¹⁴⁴ Onuncu ayette bulunan azık anlamındaki kıüt kelimesinin çoĝuludur. Bu sebeple Akvat Suresi olarak da bilinir.

¹⁴⁵ حَقَّ حِلْمُ حَى حَقَّ مُحَمَّد مَم

10. anuñ içinde üstinde anuñ (414v1) dört gün içinde berāberdür.
11. andan kaşd eyledi (414v2) gökden yaña düten iken dañı yere dilegile (414v3) yā gücile ayıtdılar bayık vericilerken.
12. yedi gökleri (414v4) iki gün içinde her gökde bezedük gögi dünyānuñ (414v5) çıraqlar ile şol beñdeşüz bilici.
13. eger (414v6) yüz döndüreler katı doğunucı ‘azābınuñ ‘aduñ şemūduñ.
14. (414v7) geldi anlara peygamberler ortalarından (414v8) illā tapmañ teñriye eger dilese indürdi feriştelere (415r1) aña kim veribinildüñüz anuñla.
15. ammā da‘ād ululık sınağılar (415r2) yerde haqsuz aytdılar bizden dañı görmedilermi (415r3) teñri ol kim yaratdı anları anlardan oldılar ayetlerle (415r4) inkār eylediler.
16. anlaruñ üzere katı şovuk yel günlerde (415r5) necesler ‘azābın dirlik içinde dañı ‘azāb (415r6) ahiretüñ anlar.
17. ammā şemūd toğrı yol gösterdük (415r7) sevdiler gözsüzlüğü tutdı anları ‘azābuñ (415r8) horlık oldılar kazanurlar.
18. imān getürdiler (415v1) oldılar korqarlar.
19. düşmanları teñrinüñ anlar (415v2) yığulunurlar.
20. tā ol vaqt geldi anuñ üzere kulaqları (415v3) gözleri derileri anı kim oldılar işlerler.
21. aytdılar (415v4) derilerine bizüm üzerümüze söyletdi bizi teñri (415v5) söyletdi ol ilk gez¹⁴⁶ andan yaña (415v6) döndürinilesiz.
22. gizlenürdüñüz sizüñ üzere kulaquñuz (415v7) gözlerüñüz derilerüñüz gümān eyledüñüz teñri (415v8) bilmez çok işlerler.
23. gümānuñuzdur gümān eyledüñüz (416r1) çalabuñuz olduñuz.
24. şabır eylerler ise (416r2) od anlaruñ degül anlar hoşnūz olınmışlar.
25. (416r3) taqđır eyledük bezediler ileylerindedür artlarında (416r4) vācib oldı söz geçdi anlardan ilerü (416r5) perşilerden anlar ziyānlular.
26. anlar kim (416r6) kāfir oldılar işbu kūr‘ān anuñ içinde gālib olasız.
27. (416r7) bayık tadururuz kāfir oldılar katı cezā verirüz anlara (416r8) yavuzrağın oldılar.
28. şol düşmanlarınuñ teñrinüñ od anlaruñdur (416v1) anuñ içinde cezā vèrmek aña ayetlerümüze.

¹⁴⁶ Yazmada كُر

29. aytdı (416v2) kāfir oldılar göster bize ol iki kim periden (416v3) kılalum anları ayaklarımızın aşağılardan.
30. (416v4) anlar aytdılar andan iner anların üzere (416v5) ferişterler koparmay uçağıla (416v6) oldukuz.
31. biz yakın dirilik içinde (416v7) ahiretde anın içinde nefeslerünüz anın içinde (416v8) okursız.
32. yarlıgayıcdan rahmet kılıcıdan.
33. söz (417r1) andan okudu işledi aytdı müslimānlardanuz.
34. (417r2) degül berāber yavuz iş anınla ol görklürekdür (417r3) ol vakt ol kim arasında anın hemān ol hışım.
35. (417r4) karşı getürünölmeye şabır eylediler illā issine naşibün (417r5) ulu.
36. şeytāndan vesvese şıgın (417r6) teñriye ol bilicidür.
37. nişānlarından gündüzdür (417r7) güneş aya güneşe¹⁴⁷ aya secde eyley (417r8) teñriye yaratdı aña taparsız.
38. (417v1) anlar kim namāz kılurlar gündüz anlar (417v2) üşenmezler.
39. sen yeri ol vakt (417v3) indürdük depren ol kim dirilişdi anı (417v4) ölüleri her nesne üzere.
40. anlar kim egilürler (417v5) ayetlerümüz içinde bizüm üzerümüze od içinde yegrekdür (417v6) gele imin *ya 'ni hamaz* işley ol anı kim (417v7) işlersiz.
41. bayık anlar kūr'ān geldi anlara (417v8) ol 'aziz.
42. bātil eleyinden (418r1) artıdan dürüst işluden.
43. aydınılmaz illā (418r2) aydınıldı senden ilerü issidür dahı issidür (418r3) 'azābuñ ağırdıcı.
44. kūr'ānı aydaldı beyān olunmadı (418r4) ayetleri anın 'arabcamıdur anlar toğrı yoldan (418r5) şifādur inanmazlar ağırlıkdur (418r6) anların üzere şunlar bir yerden.
45. bayık vërdük (418r7) mūsāya ihtilāf olundu degülmise söz kim (418r8) çalabuñdan aralarında gümān bırağıcı gümān bırağıcı.
46. (418v1) işledi gendüzü içinde gendüzi üzere degül çalabuñ (418v2) kullarına.
47. döndirinölür çıkarmaz (418v3) hiç yemişler dahı yüklü olmaz toğurmaz (418v4) ol gün kanı ortaklarım bildürdük saña bizden (418v5) hiç tanuk.
48. erdi anları taparlar ilerüden (418v6) bildiler hiç kaçacak yer.
49. adamı dilemekden eyü nesne (418v7) yokanursa yes¹⁴⁸ ederler.

¹⁴⁷ Yazmada كند سرنه

¹⁴⁸ Yazmada يا س

50. ʔadurursavuz aña (418v8) ʔatılıʔdan ayda ʃanmazın ʔıyāmet (419r1) dūricidūr dōndirinilirse ʔatındadur eylūk ya ‘ni uçmak (419r2) ʔaber vērevūz kāfir oldılar ʔaduravuz ‘azābdan (419r3) ʔatı.

51. ni‘met vērevūz yüz dōndüre yanını (419r4) ʔaʔan yoʔana issidūr ʔok.

52. ayt ʔaber vērū ʔ olursa (419r5) ʔatındadur teḡrinū ʔ kimdūr ol muḡālefet içindedūr (419r6) ıraʔ.

53. tiz gösterevūz gendüzlerine tā bellū ola (419r7) ol ʔap olmadım ol her nesne (419r8) ʔanuʔdur.

54. ʃek içindedūr ʔalablarını ol her (419v1) nesneyi ʔaplayıcıdur.

{42}

SŪRETÜ’Ş-ŞŪRĀ

(419v2) Bismil’lāhi’r-raḡmāni’r-raḡim

1. (419v3) ḡilim ilim¹⁴⁹
2. ...¹⁵⁰
3. muḡammed sana ʔudret ‘ilm senden yaña senden (419v4) teḡri dūrūst işlū.
4. göklerde dūr yēdedūr (419v5) ol yūcedūr ulu.
5. mūşriklerinden ūstlerinde (419v6) feriştelere ögmeyile yarlıḡamak dilerler (419v7) yēdedūr teḡri ol raḡmet ʔılıcı.
6. anlar kim (419v8) dutdılar dostlar ʃaḡlayıcıdur degilsin sen (420r1) anlaruḡ ūzere.
7. ancılayın saña ʔur‘ān’ı ‘arabca (420r2) ʔorḡarsın yöresindedūr ḡüninden dirnegū ʔ (420r3) ḡümān yoʔdur bir bölük bir bölük ʔamuda.
8. (420r4) dileseydi¹⁵¹ teḡri bir ūmmet¹⁵² velḡin anı kim (420r5) diler zālimler yoʔdur anlaruḡ arḡa verici.
9. (420r6) ʔutdılar dostlar oldur oldur (420r7) direrūz ol her nesneyi.
10. ʔartışduḡuz (420r8) nesneden teḡriden yaña ʔalabumdur anuḡ ūzere (420v1) tevekkūl eyledūm dōnerin.

¹⁴⁹ Yazmada ʔilm

¹⁵⁰ Surenin ilk ayeti olan عسق “ayın, sin, kaf” a yazmanın çeviri kısmında yer verilmemiştir.

¹⁵¹ Yazmada دلیندی

¹⁵² Yazmada ʃeddesiz امنت

11. gökleri yeri eyledi (420v2) sizünçün çiftler yılklar çiftler (420v3) yaradur yokdur nesne ol görücidür.
12. (420v4) kilidi dilleri yeri döşer rüzî diler (420v5) ol her nesne bilicidür.
13. dînden (420v6) ısmarladı ol kim saña ısmarladuğ (420v7) ibrahîme ‘îsâya dîni bölük bölük oluğ (420v8) anuğ içinde müşrikler üzere ol kim okursız andan yaña üyürüz (421r1) andan yaña diler kendinden yana.
14. bölük bölük olmadılar (421r2) illâ andan sonra bilmek aralarında dur degülmise sözi (421r3) geçdi bir vakte degin hüküm olundu aralarında (421r4) bayık anlar kitâb şek içinde andan (421r5) muhammedden gümân birağıcı.
15. kığır kemâ buyrulduğ uyma nefisler (421r6) dileklerine anlaruğ inandum teğri buyurdum (421r7) tâ ‘adıl eyleyem teğri çalabuğuzdur tartışıkdur (421r8) aramızda aramızda teğri andan yaña.
16. anlar kim (421v1) tartışdılar andan sonra kabûl olundu bâtıldur (421v2) katında çalablarınuğ kaçımakdur ‘azâb katı.
17. (421v3) teğri oldur kitâba terâzû bildürdi saña (421v4) ol kim kıyâmet.
18. ivdürmek ister inanmazlar aña (421v5) anlar kim îmân getürdiler andan ol haqdur ey (421v/6) anlar kim kıyâmet içinde ırak.
19. teğri (421v7) eyü işlidür rüzî verdi ol güci yeterdür gâlibdür.
20. (421v8) oldı ekinin arturavuz anuğün her kim (422r1) dilerse ekinin vürürüz aña yokdur anuğ için ahretde (422r2) hiç ülü.
21. ortaklarum var kim anlaruğ için (422r3) anı kim destür vürmedi eger sözi hükm olundu aralarında (422r4) zâlimler anlaruğdur ağırdıcı.
22. zâlimleri (422r5) korkıcılar ol düşücidür anlar îmân getürdiler (422r6) işlerler eyü işler uçmağün anı kim diler (422r7) katında çalablarınuğ ol ulu.
23. muştırlarlar teğri (422r8) kullarına anlar kim işlediler eyü işler ayt dilemezin size (422v1) anuğ üzere illâ dostlık her kim kesb eylese eyü iş (422v2) arturavuz anuğün bayık teğri şükür.
24. aydurlar (422v3) yalan bağladı yalan teğri gönlüğ (422v4) üzere bâtil hakkı söziyle ol (422v5) bilicidür.
25. ol oldur tevbe (422v6) kullarından yavuz işleri bilür anı kim işlerler.
26. (422v7) cevâb vürür îmân getürdiler eyü işler arturur anlara (422v8) fazlından anlaruğdur ‘azâb katı.
27. eger döşesedi (423r1) teğri rüzî zulüm eylerlerdi velîkin indürür endâzeyile (423r2) anı kim diler kullarına.

28. ol oldur kim yağmuru (423r3) andan sonra perākende eyler ol arka verilmişdür
ögülmüşdür.
29. (423r4) nişānlarındandır gökleri yeri perākende eyledi ol iki içinde (423r5)
cānavardan ol یرmegin anları güci yeter.
30. ol kim یرdi (423r6) size andan ötri işledi ‘afv eyler çokdan.
31. (423r7) degülsiz yerde yokdur sizün tenriden ayruk (423r8) hiç dost.
32. nişānlarından denizde taşlar¹⁵³ gibi.
33. (423v1) eger dilerse yeli durucılar arka (423v2) üzere nişānlardur şükür eyleyici.
34. yā (423v3) helāk eyleye ‘afv eyleye.
35. bilür anlar kim (423v4) tartışirlar yokdur anlaruñ.
36. ol kim verinildünüz (423v5) nesneden dirliğün yakın tenri bākī kalıcıdur (423v6)
anlaruñçun çalablarına tevekkül eylerler.
37. ırak olurlar (423v7) ulularından zişt işlerden ‘afv eylerler.
38. (423v8) anlar kim çalablarına namāzı {...}¹⁵⁴ (424r1) tanışık aralarında ‘afv
eylerler.
39. anlar kim kaçan (424r2) یره anlara anlar.
40. cezāsı yavuzdur anuñ gibi (424r3) her kim ‘afv eyleye müzdi anuñ ol sevmez
zālimleri.
41. (424r4) her kim öç ile anlar yokdur anlaruñ üzere (424r5) hiç yol.
42. illā anlaruñ üzere adamiler isterler (424r6) yerde haksuz ‘azāb ağrıdıcı.
43. her kim (424r7) sabır eyledi bayık şol işleruñ.
44. her kim azdurur (424r8) tenri hiç dost göresin zālimleri ol vakt (424v1) ‘azābı
hiç varmı gerü dönmekden yaña.
45. göresin anları (424v2) ‘arz olınalar horlar iken yā alçaklık eyleyicilerken
bakarlar (424v3) göz deprenmekden aytdı anlar bayık ziyānlular anlardur (424v4) ziyān
eylediler kavümlerine kıyāmet günü illā bayık zālimler (424v5) ‘azābı içindedür.
46. dağı olmadı dostlar (424v6) arka vèreler anlara tenriye tenri yokdur anuñ
(424v7) hiç yol.
47. çalabuñuza kim gele bir gün (424v8) yokdur dönmek anuñ yokdur sizün ol gün
yokdur sizün (425r1) hiç inkār eylemek.
48. bayık veribmedük anlaruñ üzere şaklayıcı (425r2) degül üzere bayık biz
taduravuz bizden sevine (425r3) aña yavuz işi elleri bayık adamı (425r4) kâfir olıcıdur.

¹⁵³ طغیر

¹⁵⁴ Satırın son kısmının üzeri kağıtla kapatıldığından kelime/kelimeler okunamamaktadır.

49. pādişāhlığı göklerin yerin anı kim diler (425r5) bağışlar erkekler.
 50. yā çiftlendüdür anları dişiler (425r6) kılur toğurmaz bilicidir.
 51. olmadı (425r7) hiç adamıyla tenri yā ardından yā veribiye (425r8) peygamber destürle bayık ol dürüst işli.
 52. (425v1) ancılayın saña buyruğumuzdan olduñ (425v2) bilmezidün dahı imān eyledük anı nūr (425v3) yol gösterür anuñla kullarımızdan yol gösterürsin (425v4) yolundan yaña toğruya.
 53. tenrinün öldür göklerdeyür dahı (425v5) yèrdedür ey tenriden yaña döner işler.

{43}

SÜRETÜ'Z- ZUHRUF

(425v6) Bismil'lāhi'r-raḥmāni'r-raḥim

1. (425v7) ... ¹⁵⁵
2. kitāb ḥaqqıçun.
3. biz eyledük anı 'arabca (425v8) anlayasız.
4. ol bizüm katumuzdadur hikmet issidür.
5. (426r1) ey giderelüm kur'ānı eger dilerseñüz müşrikler.
6. (426r2) nice veribidük ilerikilerden.
7. gelmedi anlara hiç peygamber (426r3) illā oldılar anı.
8. helāk eyledük anlardan katı tutmağların yaña (426r4) geçdi ilerikilerin.
9. şorarsañ gökleri (426r5) yeri yarattı anları bilici.
10. eyledi sizünçün (426r6) yeri döşek anuñ içinde ol kim siz toğrı yol dutarlar.
11. (426r7) ol kim gökden şuyı açduğ diriltdük anuñla eli (426r8) ölü çıkarınılasız.
12. yarattı dürlüler dükelin (426v1) eyledi sizünçün yıldırlardan tā karar dutasız.
13. (426v2) arğaları üzere ni'metin kaçan karar dutasız anuñ üzere (426v3) aydasız anuñ kim işbunı güci yeterler.
14. (426v4) bayık biz dönucilerüz.
15. kıldılar kullarından bir nice (426v5) bayık adamı bellü.
16. andan yaradur kızlar (426v6) üyürdi sizi.
17. kaçan muştılansa anuñla kim eyledi raḥmāniçün (426v7) benzer yüzi ol.
18. ey dağı ol kim beslenile (426v8) bezük içinde ol tartışık içinde bellü eyleyici.
19. kıldılar (427r1) feriştelere anlardur kulları raḥmānuñ ey hāzırmı oldılar yaratmağın anlarıñ (427r2) tiz yazınıla dahı şorunalar.

¹⁵⁵ Surenin ilk ayeti olan ھ “ha, mim”e yazmanın çeviri kısmında yer verilmemiştir.

20. aytdılar dilesedi rahmān (427r3) tapmayaduk anlara yokdur anlaruñ hiç bilmek illā yalan söylerler.
21. (427r4) ey verdi kim kitāb pes anlar.
22. belki aytdılar (427r5) biz bulduk bir millet izler üzere anlaruñ toğrı yol dutıcılar.
23. (427r6) ancılayın sizden ilerü hiç korkuducı¹⁵⁶ illā aytdı (427r7) beyleri atalarumuzu biz izleri üzere anlaruñ (427r8) uyıcılaruz.
24. eger getürdümise size andan yoluñuzu anuñ üzere (427v1) atalaruñuzu aytdılar kâfirler.
25. öç alduk (427v2) anlardan bak nite oldı yalan dutıcılar.
26. aydı (427v3) ibrahīm kavmine bızārvan.
27. illā andan kim (427v4) yaratdı beni.
28. kıldı anı bākı kalıcı (427v5) nesil içinde döneler.
29. belki gönendürdüm atalarını (427v6) tā geldi anlara haq bellü.
30. ol vaqt geldi anlar (427v7) aytdılar biz aña kâfirlerüz.
31. aytdılar niçün indürilmedi (427v8) işbu kur'ān bir er üzere ulu.
32. ey anlar (428r1) kısmetmi eyler çalabuñ kısmet eyledük dirilenlerin (428r2) yakın dirilik içinde bir nicesini bir nicesi üzere derecātlar baylıklar (428r3) tā duta bir niceleri yañşuya çalabuñ yegrekdür andan (428r4) dërşürürler.
33. degülmesse olmağı adamıleruñ *ya'ni kâfir* (428r5) *kılduk* rahmān örtüler gümüşden (428r6) nerdübānlar ağalar.
34. evlerine tahtlar (428r7) anuñ üzere tekye uralar.
35. degül dükel illā gönenmek yakın (428r8) dirliğüñ katında çalabuñ.
36. yüz döndürse (428v1) zıkrinden rahmānnuñ taqdîr eyleyevüz ol aña yoldaşdur.
37. bayık anlar (428v2) tā döndürürler anları yoldan şanurlar anlar toğrı yol dutıcılardur.
38. (428v3) tā kaçan kim gele bize kâfirler ey kâşki senüñ arañda maşrıqla mağrib kadarmıssa (428v4) ne yavuz yoldaşdur.
39. her kim aşşı eylemeye size şirk eyledün siz (428v5) 'azāb içindesiz ortaqlar.
40. eşidürsin şağırlar yol gösteresin (428v6) gözsüzlere aña kim oldı bellü.
41. eger giderürsevüz (428v7) seni intikām alıcılaruz.
42. anı kim va'de eyledük anlara (428v8) bayık biz anlaruñ üzere.
43. pes yapış aña kim saña (429r1) sen yol üzeresin toğru.
44. ögütdür saña kavmüñe (429r2) tiz şorınılasız.

¹⁵⁶ Yazmada 'قردم'

45. şor anlara senden ilerü (429r3) peygamberlerümüz ayruḡ raḥmāndan ṭapunalar.
46. bayıḡ (429r4) veribidük müsāyı fir‘avndan yaṇa aytdı ben (429r5) peygamberün ‘ālemlerün.
47. geldi anlara ol vaḡt anlara (429r6) andan gülerler.
48. hiḡ¹⁵⁷ nişān uluraḡdur (429r7) ḡarındaşından ‘azābla döneler.
49. (429r8) aytdılar cāzū ḡalabuṇ senün ḡatuṇda (429v1) biz ṭoḡrı yol dutıcılaruz.
50. giderdük ‘azābı ol vaḡt anlar (429v2) şırlar.
51. fir‘avn aytdı ḡavmüm (429v3) degülmi benüm mısıruṇ ırmaḡlar aḡar altumdan (429v4) görmezmisiz.
52. yēgregün ol kim ol ḡordur (429v5) yaḡın olmaz belürür.
53. anuṇ üzere altundan (429v6) gelmedi feriştelere.
54. yeyni ṭutdı ḡavmini (429v7) muṭi‘ oldılar oldılar bir ḡavim.
55. ol vaḡt ḡaḡıtdılar bizi (429v8) öḡ aldük ḡarḡ eyledük dükelin.
56. ḡıldük anlara geḡmişler.
57. (430r1) meşel şonḡaḡılara oḡıl meryemün ḡavmün (430r2) andan.
58. aytdılar yēgrekdür ol meşeli (430r3) şaṇa illā ṭartışmaḡ içinde bir ḡavümdür.
59. degül ol illā bir ḡul (430r4) ni‘met vërdük eyledük anı benı isrāıl için.
60. eger dilesedi (430r5) sizden feriştelere yerde.
61. bayıḡ ol (430r6) bilmekdür ḡıyāmetün gümān eylemeṇ aṇa işbu yoldur (430r7) ṭoḡru.
62. şeyṭān ol size düşmandur.
63. bellü (430r8) geldi ḡüccetler bayıḡ getürdüm size ḡikmet (430v1) tā beyān eyleyem size anlar kim anuṇ içinde ḡorḡuṇ (430v2) teṇriden.
64. bayıḡ teṇri ḡalabumdur ṭapuṇ aṇa (430v3) işbu yoldur ṭoḡru.
65. bölükler aralarında anaruṇ (430v4) veyldür zulum eylediler günün aḡrıdııcı.
66. ey güyerlermi (430v5) illā ḡıyāmet kim gele aṇsuzda bilmezler.
67. (430v6) dostlar bir niceleri düşmandur illā şaḡınıcılar.
68. (430v7) ey ḡullarum üzerünüzde daḡı siz ḡayḡurasız.
69. (430v8) anlar ayetlerimize müslimānlar.
70. ḡirün uḡmaḡa (431r1) siz avratlaruṇuz.
71. gezdürineler ḡanaḡlarıla (431r2) altundan uḡmaḡ içindedür illā diler nefslere (431r3) gözler siz ebedı ḡalıcılarken.
72. uḡmaḡ ol kim (431r4) mırās verinildinüz işlersiz.

¹⁵⁷ Yazmada هيج

73. anuñ içinde çok (431r5) andan yersiz.
74. ‘azābından tamunuñ ebedi kalıcılarken.
75. (431r6) eksildilmeye anlardan anuñ içinde.
76. zulüm eyledük anlara (431r7) velikin oldılar zālimler.
77. kığırdılar hükmü eyleyesin (431r8) üzerümüze ölüm aytdı eglenicilersiz.
78. getürdük hakkı (431v1) velikin hakkı düşhār görıcilerdür.
79. muhkem eylediler bir iş (431v2) muhkem eyleyicilerüz.
80. şanurlar eşitmezler gizlü rāzların (431v3) evet peygamberlerümüz yazarlar.
81. ayt eger olursa (431v4) rahmānuñ oğıl ve kızı tapıcılaruñ.
82. arulığı¹⁵⁸ gökleriñ (431v5) yerüñ arşuñ.
83. ço anları gir (431v6) şunlar oynasunlar tā göreler ol kim va‘ad verinürler.
84. (431v7) ol oldur teñridür teñridür ol dürüst işlü (431v8) bilicidür.
85. çok haberlü oldı gökleriñ yerüñ dañı (432r1) ikisi arasındağınuñ kıantındadır bilmek döndürünilesiz.
86. hālik olmaz (432r2) taparlar andan ayruñ illā tanuqlık verdi hakkā (432r3) dañı anlar bilürlerken.
87. kim yarattı anları aydurlar (432r4) teñri döndirinilesiz.
88. çalabum bir kavümdür (432r5) inanmazlar.
89. anlardan ayt selāmdur tiz bilesiz.

{44}

SŪRETÜ’D-DUḤĀN

(432r7) Bismil’lāhi’r-rahmāni’r-rahim

1. ...¹⁵⁹
2. (432r8) kitāb hakkıçun bellü eyleyici.
3. gece içinde mübārek (432v1) biz olduñ korqudıcalar.
4. ayrınılur işi hüküm olunmış.
5. buyurmak (432v2) katumuzdan biz olduñ.
6. rahmet çalabuñuzdan (432v3) ol eşidicidür bilicidür.
7. gökleriñ yerüñ eger (432v4) ol ikisi arasındağınuñ gümānsuz olucılar.
8. illā ol oldurur (432v5) çalabısı atalaruñuzun ilerükiler.
9. gümān içinde.

¹⁵⁸ Yazmada اَرْلَغِي

¹⁵⁹ Surenin ilk ayeti olan حم “ha, mim”e yazmanın çeviri kısmında yer verilmemiştir.

10. (432v6) göz dut ol gün gök bellü.
11. adamîlerün (432v7) işbu ‘azābdur.
12. çalabum gider bizden ‘azābı biz (432v8) inanıcılaruz.
13. anmak geldi anlara peygamber bellü.
14. (433r1) yüz döndericiler aytdılar delüdü.
15. gidericivüz ‘azābı (433r2) az geri döniciyersiz.
16. katı dutavuz ulu (433r3) intikām alıcılaruz.
17. anlardan kavmini geldi anlara (433r4) peygamber mūnis.
18. vërdük baña biz size peygamberven (433r5) inām.
19. eylemeñ teñri üzere getürem size hüccet (433r6) bellü.
20. şıgındum çalabuñuza depeleyesiz beni.
21. (433r7) inanmazsañuz bir yek koñ beni.
22. çalabısı bir kavümdür (433r8) yazuklular.
23. kullarumıla siz gelinmişlersiz.
24. koğıl (433v1) deñizi anlara ğarķ olınmışlar.
25. kodılar (433v2) bostānlar.
26. ekinler turaķ yerler.
27. ni‘met (433v3) oldıladı diñleniciler.
28. mırās vërdük bir kavme (433v4) ayruķlar.
29. anlaruñ üzere yer olmadılar (433v5) mühlet verinilmişler.
30. beñi isrāīl ħor eyleyici.
31. (433v6) fir‘avndan oldı fesād eyleyiciler.
32. ihtiyār itdük (433v7) biligle¹⁶⁰ ‘ālemler üzere.
33. vërdük anlara nişānlardan (433v8) anuñ içinde şınamaķdur.
34. işbunlar.
35. degül ol illā (434r1) ölmek birgez ol kim girü dirilinmişler.
36. ataylarumuz (434r2) olursañuz gerçekler.
37. anlarmı yëgrekdür yā kavim tubba‘ anlar kim (434r3) anlardan helāk eyledük anlar yazuklular.
38. daħı (434r4) yaratmaduk gökleri yeri oyuncılarken.
39. (434r5) yaratmaduk ol iki velikin bilmezler.
40. (434r6) ayırmaķıñın vakitlerdür dükel.
41. olgün aşşı eylemeye (434r7) bir dost nesne anlar.

¹⁶⁰ Yazmada بلكله

42. illā ol kim rahmet kıldı (434r8) teñri ol rahmet kılıcı.
43. zaqqūmuñ.
44. yēyesidür (434v1) gey yazuqlularuñ.
45. kaynar qarınlarında.
46. issi şunuñ.
47. tutuñ anı (434v2) gücile tartuñ anı tamunuñ.
48. üstinde başınuñ (434v3) ‘azābından issi şunuñ.
49. sen sensin hürmetlü bayıq.
50. (434v4) işbu gümān eylersiz.
51. bir yēdedür inām.
52. (434v5) uçmaqlarda.
53. giyerler yufka barçından qaluñ barçından (434v6) karşı karşı eyleyicilerken.
54. çift eyledük anları gözlerle.
55. okuyalar (434v7) anuñ içinde iminlerken anuñ içinde.
56. ölümü (434v8) illā birgez ölmek şaqladı ‘azābından tamunuñ.
57. fażıl eylemek (435r1) çalabuñda şol ulu.
58. dilüñile (435r2) ol kim anlar ögütleneler.
59. göz dut anlar göz dutucılardur.

{45}

SÜRETÜ’L- CĀSĪYYE

(435r3) Bismil’lāhi’r-raḥmāni’r-raḥim

1. ... ¹⁶¹
2. (435r4) indürmek kitābı teñridendür dürüst işlü.
3. bayıq (435r5) gökler içinde yerde nişānlardur mü’minlere.
4. bayıq yaradılışlarda (435r6) dağıdur yerde nişānlardur gümānsuz olurlar.
5. gitmeginde (435r7) gecenüñ gündüzüñ indürdi teñri gökden rüzî yağmuru (435v1) diriltdi anuñla öldiginden sonra yēlleri (435v2) nişānlardur bir kavme aḡlarlar.
6. şol nişānlardur okuruz üzerüñe (435v3) ḡaḡıla ḡanḡı söz inanasız.
7. her ki yalancınuñ (435v4) çok yazuqlu.
8. ayetlerini teñrinüñ anuñ üzere tırur (435v5) yazuḡ üzere kibir eyleyiciken eşitmemiş gibi ‘azābı aḡrıdıcı.

¹⁶¹ Surenin ilk ayeti olan ھ “ha, mim”e yazmanın çeviri kısmında yer verilmemiştir.

9. (435v6) kaçan bile ayetlerümüzdür tutdı şunlar anlardır (435v7) ‘azāb ẖor eyleyici.
10. tamudur anlar (435v8) kesb¹⁶² eylediler tutdılar ayruķ teñriden anlarıñdur (436r1) ‘azāb ulu.
11. işbu toğrı yoldur kāfir oldular çalablarınuñ (436r2) anlarıñdur ‘azābından.
12. oldur kim musahẖar eyledi deṉizi (436r3) revān ola anuñ içinde isteyesiz ol kim siz (436r4) şükr eylesesiz.
13. göklerdeṉdür yèrdeṉdür (436r5) dükelin andan şunuñ içinde kavim kim endişe eylediler.
14. (436r6) ayt anlar kim yarlıgañ anları ḵorkmazlar teñriden (436r7) cezā vèrevüz oldılar işlerler.
15. eyü iş gendüzi içün (436r8) yavuz işlerse andan çalabuñuzdan.
16. bayıķ vèrdük (436v1) beṉi isrāil ṯorit peygamberḻığı rüẕi vèrdük (436v2) helāllerdeṉ fażıllu eyledük ‘ālemler üzere.
17. vèrdük erlere (436v3) deliller işden ḏin işinden illā andan sonra geldi anlara (436v4) bilmek hased içün çalabuñ aralarında kıyāmet günü (436v5) anuñ içinde oldılar tartışırar.
18. andan eyledük bir yol üzere (436v6) işden uy aña nef̱s dileklerine bilmezler anlar.
19. (436v7) hergiz aşsı eylemeye teñriden zālimler bir niceleri dostlardır (436v8) bir nicenüñ dostudur.
20. işbu delillerdür adam̱ilerün (437r1) raẖmetdür gümānsuz öveler.
21. anlar kesb eylediler (437r2) yavuz işleri anlarcılayın işlediler eyü işler (437r3) berāberdür dirlikleri yavuz oldı.
22. yaratdı teñri (437r4) gökleri yeri cezā verinile kazandı (437r5) anlar ẕulüm olunmayalar.
23. tutdı nef̱s dileğine azdurdı (437r6) teñri mühür uruldı göñil üzere gözi (437r7) üzere örtü toğrı yol göster aña öğütlenmezmisiz.
24. (437r8) aytdılar illā dirliğimiz yakın ölüdür helāk eylemez bizi (437v1) illā rüẕigār şol degül anlar gümān eyler.
25. (437v2) kaçan okuna ayetlerümüz olmadı ẖüccetleri illā kim (437v3) aytdılar atalarımızı gerçekler.

¹⁶² Yazmada kisib کسب

26. ayt teñri diridür sizi (437v4) andan öldürür sizi kıyāmet güninden yaña anuñ içinden (437v5) veljkin adamıların bilmezler.
27. pādişāhlık göklerin (437v6) yerün ol gün kim ol gün bātıl eyleyiciler.
28. (437v7) göresin¹⁶³ her bölük her bölük kitāblarından yaña (437v8) ol gün olduñuz.
29. işbu söyler (438r1) sizün üzerünze biz olduñ ne kim olduñuz.
30. ammā (438r2) anlar kim işlediler eyü işler çalabları (438r3) rahmet içine şol bellü.
31. kāfir oldılar ey olmadıların (438r4) ayetlerüm sizün üzerünze olduñuz bir kavim yazuklular.
32. (438r5) kaçan aydıldı haqdur lâ¹⁶⁴ yokdur gümān (438r6) anuñ içinde aytduñuz kıyāmet illā şanmak degülüz biz (438r7) gümānsuz olıcılar.
33. yavuzları işlediler.
34. aydı anlara (438r8) oldılar anı yañşular bugün koyavuz sizi nite (438v1) tudduñuz sizi gününüzün turañuñuz yeri ola sizün (438v2) hiç arka vericiñüz.
35. andan ötri kim ayetlerini teñrinün yañşuya (438v3) mağrūr eyledi ol gün andan anlar (438v4) hoşnūz eylemek istenilmeye.
36. çalabısı göklerin dañı yerün (438v5) çalabısı ‘ālemlerün.
37. göklerde yerde (438v6) ol beñdeşsüzdür dürüst işlü.

{46}

SÜRETÜ’L-AḤḲĀF

(438v7) Bismil’lāhi’r-raḥmāni’r-raḥim

1. ...¹⁶⁵
2. (438v8) indürmek kitābuñ teñriden dürüst işlü.
3. yaratmağda (439r1) gökleri yeri illā haqıla ödenilmiş (439r2) anlar kāfir oldılar yüz döndiricilerdür.
4. haber verün (439r3) taparsız teñriden ayruk yaratdılar yerden (439r4) anlar gelmiş göklerde bir kitāb işbundan (439r5) yā şon gelmiş eger olursañuz gerçekler.
5. azğunrak (439r6) andan tapar teñriden cevāb vermez günine kıyāmetün (439r7) anlar du‘āsından adamıların gāfillerdür.
6. derineler adamılar olalar (439r8) anlara olalar kāfirler.

¹⁶³ Yazmada كرسن

¹⁶⁴ Arapça hayır anlamındaki ön ek lâ satır altı çeviri kısmında tekrar edilmiştir.

¹⁶⁵ Surenin ilk ayeti olan حم “ha, mim”e yazmanın çeviri kısmında yer verilmemiştir.

7. anlarıñ üzere (439v1) ayetlerümüz bellüler kâfir oldılar geldi anlara (439v2) işbu cāzūlıkdur bellü.
8. yalan bağıladılar anı yalan bağıladum ise anı (439v3) mālīk olmayasız teñriden ol anı kim diler siz (439v4) anuñ içinde tap oldı aramda ol yarlığayıcıdur rahmet kılıcı.
9. (439v5) ayt olmadum yalvarıcılardan eylenile baña size (439v6) uymazın illā aña olındı illā kōrkuducı.
10. ayt haber vėreñ (439v7) olursa kūr'ān teñri kātında olduñuz aña bir tanuķ (439v8) benı isrā'ılden anuñ gibi üzere kibir eylersünüz bayıķ teñri (440r1) toğrı yol göstermez zālīmlele.
11. anlar kim kâfir oldılar anlar kim (440r2) imān getürdiler hayır bizden toğrı yol dutmadılar (440r3) tiz aydalar yalandur hemışe.
12. kitāb mūsānuñ (440r4) uyılınası nesne işbu kitābdur diliñi 'arabça tā kōrkud (440r5) anlar kim zulum eylediler eyü işleyiciler.
13. aytdılar çalabumuz teñridür (440r6) andan toğrı oldılar anlarıñ üzere kayğurmayalar.
14. (440r7) şunlar isleridür uçmaķuñ anuñ içinde oldılar işlerler.
15. (440r8) ısmarladuķ adamıye eylük götürdi anı düşhārılığıla (440v1) toğırdı anı düşhārılığıla ayurmağı anuñ otuz aydur tā kaçan (440v2) erdi kırķ yıl aytdı göñlüm bırakğıl (440v3) şükür eyleyem ni'metünle ol kim baña dañı atama ve anama (440v4) eyü iş şalāh getürür ben döndüm saña (440v5) senden yaña müslimānlardanvan.
16. anlar kabül olundı görklürek (440v6) anı kim işlediler yavuzlıklarında isleri arasında uçmağın (440v7) toğrılığın anlar oldılar.
17. ol kim aytdılar atasına anasına (440v8) siz ikiye va'demi eylersiz baña ben geçdi bölükler ilerü benden (441r1) ol iki meded ėrmek dilerler kati 'azābuñ va'desi teñrinün haķdur (441r2) aydur illā meşelleri ilerükilerün.
18. anlardur kim vācib oldı (441r3) anlarıñ üzere bölükler içinde anlardan ilerü perriiden (441r4) adamıden anlar ziyānlular.
19. derecātlardur andan (441r5) işlediler 'amellerini zulum olunmazlar.
20. 'arz olına (441r6) anlar kim od üzere hoş nesnelerünüzü diriliklerünüz (441r7) yaķındaki gönendünüz anuñla cezā verinilesiz 'azābını olduñuz (441r8) kibir eylersiz haķsuz fişķ eylersiz.
21. (441v1) añ kardaşını 'āduñ kavmini bayıķ (441v2) geçdi kōrkıdııcılar ileyince ardınca tapmañ (441v3) teñriye ben üzerünüzü gününün ulu.

22. (441v4) aytdılar döndürsüz biz getür bize va‘de eylersiz bize (441v5) olursanız gerçeklerden.
23. aytdı degül ‘ilm illā teñri katındadır (441v6) verinildüm anuñla görürün sizi bilmezlik eylersiz.
24. (441v7) gördiler anı bulıdken derelerine aytdılar bulutdur (441v8) yağdurucı bize {...}¹⁶⁶ oddur kim ivdürdünüz {...}¹⁶⁷ anuñ içinde ağrıdıcı.
25. (442r1) helāk eyler her nesne oldı görünmez illā turaqları anlaruñ (442r2) ancılayın kavim yazuklular.
26. anlar anuñ içinde (442r3) yer vèrmedük size eyledük anlaruñçun gözler gönüller (442r4) aşsı eylemedi anlardan gözleri gönülleri anlaruñ (442r5) nesneden inkār eylerler indi anlara (442r6) ol kim oldılar.
27. bayık helāk eyledük yöreñüzdedür (442r7) köylerden beyān eyledük ol kim döneler.
28. niçün arka vèrmedi (442r8) ayruķ teñriden teñriler belki azdılar (442v1) anlardur şol ol kim oldılar yalan bağladılar.
29. (442v2) kaçan dönderdük bir bölük eşidürler kur‘ān (442v3) ol vaķt hāzır geldiler ol vaķit hükm olundı yüz döndürdiler (442v4) korķudıcılarken.
30. aytdılar biz eşitdük bir kitāb sonra (442v5) müsādan gerçek dutucı ileyindedür haķdan yaña yoldan yaña (442v6) toĝru.
31. ey kavmümüz cevāb vèrün imān getürün aña yarlıĝaya sizi (442v7) bir nice siz yazuklaruñuzuñ ‘azābdan ağrıdıcı.
32. uy vèrmeye (442v8) okuyucısın teñrinüñ yerde andan artuķ¹⁶⁸ (443r1) şunlar azĝunlık içindedür.
33. taħķıķ teñri ol kim (443r2) yaratdı gökleri yeri yaratmaĝında anları kādirdür (443r3) anuñ üzere kim dirüre ölüler ol güci yèterdür.
34. (443r4) ol gün ‘arz olına kāfir oldılar ey degülmi işbu (443r5) haķķa çalabumuz haķķıçun ‘azābı andan ötri kim (443r6) kāfir olursız.
35. nite kim şabır eyledi peygamberlerden (443r7) ivdürme anlaruñçun ol gün göreler va‘de olunur dölenmediler (443r8) illā bir sa‘āt gündüzden hiç helāk olunmaz fāsıqlardur.

¹⁶⁶ Kelime silinmiş olduğundan okunamamıştır.

¹⁶⁷ Kelimenin üzeri kâğıtla kapatılmış olduğundan okunamamıştır.

¹⁶⁸ Yazmada ortak biçiminde yazılmıştır.

{47}

SÜRETÜ'L- KİTÂL¹⁶⁹

(443v2) Bismil'lâhi'r-raḥmāni'r-raḥim

1. (443v3) anlar kim kāfir oldılar yolından teŋrinüŋ 'amellerin anlaruŋ.
2. (443v4) anlar kim imān getürdiler inandılar indirinildi (443v5) muḥammed üzere ol ḥaḳdur yarlıgadı anlardan yazuḳların (443v6) eyü eyledi ḥāllerini.
3. şol kāfir oldılar bâṭıla bayıḳ (443v7) anlar kim imān getürdiler çalablarından beyān eyler teŋri (443v8) adamılara meşellerini.
4. anlar kim kāfir oldılar urmaḡı (444r1) boyunları tā kaçan ḳatı bağlaŋ bağlamaḡı yā minnet (444r2) eylemek almaḳ tā çalıŝı silāḥların şol (444r3) dilesedi teŋri anlardan velḳin bir niceŋüz (444r4) anlar kim çalıŝıldılar hergiz azdurmaya 'amellerini.
5. tiz yol (444r5) göstere anlara ḥāllerini.
6. uçmaḡuŋ bildürdi anı anlara.
7. (444r6) anlar kim imān getürdiler arḳa vēresiz ṣābit eyleye (444r7) ayaklarıŋuzu.
8. anlar kāfir oldılar azdurdı 'amellerini anlaruŋ.
9. (444r8) şol andan ötri endürdi teŋri 'amellerini anlaruŋ.
10. (444v1) eyi yürümedilermi yērde nite oldı şoŋı anlaruŋ (444v2) anlardan anlara anlaruŋ üzere meşellerdür şol.
11. (444v3) bayıḳ teŋri arḳa vericidür bayıḳ kāfirler yokdur arḳa verici.
12. (444v4) bayıḳ teŋri imān getürdiler eyü işler uçmaḳlar (444v5) aḳar altından ırmaḳlar kāfir oldılar gönenürler (444v6) yērler nite yēr yılḳılar turaḳdur anlaruŋ .
13. (444v7) nice köyi ol güçden yaŋa köyüŋden senüŋ (444v8) çıkardı sizi helāk eyledük
14. ol kim oldı ḥüccet üzere (445r1) çalabısından ancılayınmıdur bezenildi aŋa işinüŋ uydılar nefsleri dileklerine.
15. (445r2) meşeli uçmaḡuŋ ol kim anuŋ içinde şudan (445r3) degül şaşımış ırmaḳlar azmadı ṭadı ırmaḳlar (445r4) süciden içiciler ırmaḳlar şāfi olunmuş (445r5) anlaruŋdur anuŋ içinde yarlıgamaḳ çalablarından (445r6) hemān anuŋ gibidür otdan şu issi pāre pāre eyledi (445r7) bağırsaklarını.
16. bir nicesin anlaruŋ senden yaŋa tā kaçan çıḳdılar (445r8) ḳatunḡan aytdılar verinildiler 'ilm şimdi (445v1) şunlar anlar kim göŋüllerü üzere uydılar nefisleri (445v2) dilegine.
17. anlar toḡrı yol dutdılar toḡrı yol verdi anlara şaḳınmaḳların.

¹⁶⁹ Surenin ismi günümüzdeki meallerde *Muhammed* olarak geçmektedir.

18. (445v3) hiç güyerlermi kim gele anlara aḡsuzda bayık (445v4) geldi ‘alāmetleri kaçan geldi anlara.
19. bes bil kim (445v5) ol yokdur teḡri illā teḡri yazuḡuḡ için mü’mine (445v6) ‘avratlar için bilür tırduḡuḡuz yeri.
20. aydur anlar kim (445v7) ḡmān getürdiler bir sūret bir sūret berkinmiş (445v8) aydıldı anuḡ içinde gördüḡ anlar göḡüllerinde şayrılıḡdur (446r1) baḡarlar senden yaḡa uşşı gitmiş ölümden yakın oldu anlara.
21. (446r2) tā‘at söz eyü iş eger (446r3) toḡrı olsalardı teḡriye yègrekdür anlara.
22. olduḡuz yüz dönderürseḡüz (446r4) fesād eyleyesiz yerde ḡışımılıḡlarıḡuzı.
23. şunlar (446r5) anlardur la‘net eyledi teḡri görmez eyledi gözlerin anlarıḡ.
24. ey (446r6) endişe eylemezlermi ḡur‘ānı belki göḡülleri üzere kilidleri.
25. anlar kim (446r7) döndiler ardları üzere bellü eyledi anlara toḡrı yol (446r8) şeytān bezedi mühlet verdi.
26. andan ötri aytdılar (446v1) anlar kim düşḡār gördiler tiz muṡı‘ olavuz size bir nice (446v2) işde bilür rāzılarını anlarıḡ.
27. nite kaçan cānları anlarıḡ (446v3) feriştelere uralar yüzlerini.
28. şol andan ötrü (446v4) uydılar aḡa kim ḡaḡıdı teḡri ḡoşnüzlıḡın bāṡıl eyledi (446v5) ‘amellerini anlarıḡ.
29. şandımı anlar şayrılıḡdur bayık (446v6) ḡıkarmaya teḡri.
30. eger dilemişmişedük bildüḡidi (446v7) ‘alāmetleriyle egmeginden sözi teḡri bilür ‘amellerüḡüzi.
31. (446v8) şınayavuz sizi tā bilür ḡazā eyleyiciler sizden (447r1) şabır eyleyiciler şınayavuz ḡaberlerüḡüzi.
32. kāfir oldılar (447r2) yıḡdılar yolından teḡrinüḡ peyḡambere andan sonra (447r3) bellü eyledi anlara herḡiz ziyānda görmeyeler tiz bāṡıl eyleye (447r4) ‘amellerini anlarıḡ.
33. èy anlar ḡmān getürdiler muṡı‘ oluḡ (447r5) peyḡambere ‘amellerüḡüzi.
34. anlar kāfir oldılar (447r6) yıḡdılar yolından teḡrinüḡ anlar kāfirlerken bayık (447r7) yarlıḡamaya teḡri anları.
35. oḡumaḡ barışmaḡdan yaḡa siz (447r8) yücelerken teḡri sizüḡdür ‘amellerüḡüzi.
36. degül (447v1) dirlik yakın oyun inanasız vēresiz (447v2) müzdlerüḡüzi dilerse size.
37. dilerse siz (447v3) becid dilerse size ḡıkar.

38. siz anlar kim (447v4) okunursuz yolında teñrinüñ baħıllık eyler (447v5) baħıllık eylerse kendi nefislerinden teñri daħı siz yoħsullarsız (447v6) yüz döndürürseñüz bir kavim sizden ayruķ olmayalar (447v7) yègrekler olalar.

{48}

SŪRETÜ'L-FETHİ

(447v8) Bismil'lāhi'r-raħmāni'r-raħim

1. (448r1) biz açdük saña açmak.
2. yarlıgaya saña teñri bayık (448r2) yazuğunđan tamām eyleye üzerünge yol (448r3) toğrı.
3. arķa vère teñri 'izzetlü.
4. ol oldur indürdi (448r4) dölenmek göñülleri içine tā arturlar inanmak (448r5) inanmaklarıla teñrinüñ şüleri¹⁷⁰ göklerin yèrün oldı (448r6) teñri bilici dürüst işlü.
5. mü'minleri mü'mine 'avratları (448r7) uçmaklar akar altından ırmaķlar anuñ içinde yarlıgaya (448r8) anlardan yavuz işle...¹⁷¹ şol katında teñrinüñ ulu.
6. (448v1) 'azāb eyleye münāfıķlara müşriklere müşrike (448v2) 'avratlar gümān eyleyiciler teñriye gümān anların üzere yörenicisi yavuzuñ (448v3) kaķıdı teñri anların üzere yaraķladı anları yavuz oldı (448v4) dönecek yerden yaña.
7. şüleri¹⁷² göklerin yèrün oldı teñri (448v5) beñdeşsüz dürüst işlü.
8. ŗanuķ iken muştılayıcılar iken (448v6) korķuducı iken.
9. teñriye arķa vèresiz ululayasız (448v7) tesbıh eyleyesiz gece.
10. anlar bı 'at eylediler saña bayık (448v8) illā teñriye üstindedür anların 'ahdi şırsa 'ahdı şımaz (449r1) illā gendüzi üzere aña kim kavül eyledi teñri tiz vèrevüz aña (449r2) müzd ulu.
11. gèrü kılınmışlar 'arablardan (449r3) meşğül eyledi bizi kavimlerümüz aydurlar (449r4) dilleriyle göñüllerinde ayt kimdür mālİK ola sizi (449r5) teñriden nesne ziyān dilerse size belki oldı (449r6) teñri işlersiz haberlü.
12. hergiz dönmeye peygamber (449r7) mü'minler hemişe şol göñüllerünüzde (449r8) şanduñuz yavuz gümān bir kavim helāk olınmış.
13. her kim ĩmān getürmez ise (449v1) teñriye peygamberine ŗamuyı.
14. teñrinüñdür pādişāhlıđı göklerin (449v2) yèrün yarlıgaya 'azāb eyleye anı kim diler oldı (449v3) teñri yarlıgayıcıdur raħmet kılıcı.

¹⁷⁰ Yazmada صولر.

¹⁷¹ Kelimenin son kısmı, üzeri kağıtla kapatıldığından okunamamaktadır.

¹⁷² Yazmada صولر.

15. gèrû kalınmışlar kaçan varasız (449v4) ganiyetlerden yaña çoñ bizi dilerler bayık (449v5) döndüreler sözini teñrinüñ ancılayın aytdı teñri (449v6) ilerüden tiz aydalar belki oldılar anlamazlar (449v7) illâ az.

16. ayt gèrû kılınmışlar tiz okunasız (449v8) bir kavümden yaña katı kıtâl eyleyesiz yâ müslimân olalar (450r1) muṭi‘ olursañuz müzd görklü nite kim yüz döndürdünüz (450r2) ilerü ‘azâb eyleye size ağrıdıcı.

17. gözsüz üzere ırlık gazāya varamaz ise (450r3) yokdur aksak üzere yokdur şayru üzere her kim (450r4) muṭi‘ olursa teñriye peygamberine uçmaqlar akar altından (450r5) ırmaqlar her kim yüz döndürürse ‘azâb eyleye ağrıdıcı.

18. bayık rāzı oldı (450r6) teñri mü’minlerden altından ağacuñ bildi (450r7) ne kim göñüllerinde indirdi anlaruñ üzere şevâb verdi anlara uçmak (450r8) yakın.

19. ganiyetler alasız anları oldı teñri beñdeşüz (450v1) dürüst sözlü.

20. va‘de eyledi size teñri çok alasız anları ivdürdi (450v2) sizünçün işbunı yıgdı sizden tā ola (450v3) nişân mü’minlere yol toğru.

21. ayruk (450v4) kâdir olmaz anlaruñ üzere kapladı anları teñri anı her nesne üzere (450v5) kâdir.

22. eger kıtâl eyledi size anlar kim kâfir oldılar ardlarıdan (450v6) andan bulmayaldı arka verici.

23. sürgün teñrinüñ ol kim (450v7) geçdi ilerü sürgünün teñrinüñ ol (450v8) oldur.

24. yıgdı sizden ellerünüzü anlardan ortasında (451r1) mekkenüñ andan şonra anlaruñ üzere ne kim işler siz (451r2) görici.

25. anlar anlardur yıgdılar sizi mescid-i (451r3) harāmdan kurbānı kim ère inesi yere eger degülmise (451r4) mü’minler mü’minler başduñuz anları (451r5) degdi size anlardan yazuk bilmek rahmet içinde (451r6) ne kim diler ‘azâb eyleyedük kâfir oldılar.

26. göñülleri içinde (451r7) hamiyyet cāhillerüñ hamiyyeti döleñmek peygamberine (451r8) mü’minlere sözini korkmağuş oldılar (451v1) lāyıkrağ aña oldı teñri bilici.

27. bayık (451v2) gerçek eyledi teñri düşi giresiz mescid-i (451v3) harāma iminler iken başuñuzı (451v4) kesiciler iken bilmedünüz kıldı ilerü (451v5) şundan uçmak yakın.

28. ol yalavacın toğrı yolıla dīn (451v6) haķıla gālib eyleye anı degil tap oldı tanuķ.

29. (451v7) muḥammed peygamberdür teñrinüñ anuñladur kâfirler üzere (451v8) esirgeyicilerdür görseñ sücüd eyleyicilerken fażıl (452r1) teñriden hoşnüzlık ‘alāmetleri anlaruñ yüzlerindür eşerindür (452r2) şol meşelleridür meşelleri incil içinde ekin gibi (452r3) çıkardı oğulduğunu mü’minler yoğunladı toğrı oldı incikleri üzere (452r4) tañlatdurdur ekinciler anlarıñla va‘de eyledi teñri anlar (452r5) imān getürdiler anlardan yarlıgamaķ müzd ulu.

{49}

(452r6) SÜRETÜ'L-HUCURÂT

(452r7) Bismil'lâhi'r-raḥmāni'r-raḥim

1. (452r8)   y anlar   m  n getürdiler ilerü durma  n te  rin  n yalavacının   (452v1)   ork  n te  riden eşidicidür bilicid  r.
2.   y anlar   m  n getürdiler (452v2) y  celtme  n üstine   nin  n peyg  mber  n yüksek getür anı (452v3) s  zile bir nice  n  z b  t  l olmaya 'ameller  n  z (452v4) siz bilmezsiz.
3. anlar   nlerini (452v5)   atında peyg  mbern  n şunlar anlar   ınadı te  ri gönülleri (452v6)   ınama       n m  zd ulu.
4. anlar   ı  ırurlar (452v7) ardından h  creler  n eyregi¹⁷³ anların.
5. dağı anlar (452v8)   abır eylemediler   ı  d  n oldu y  grek anlara te  ri (453r1) yarlı  ayıcudur   ılıcı ra  met.
6.   y anlar   m  n getürdiler bir f  s  k (453r2) bir h  berle   rmeyesiz bilmeklik anın üzere (453r3) i  led  n  z pe    m  n olıcılar.
7. sizün ara  n  z dadur eger (453r4) mu  ı' olsadı size işden vel  kin te  ri (453r5) sev  kl   eyledi bezedi anı z   t eyledi (453r6) size t  'atden   ı  ma  ı şunlar anlardır (453r7) t   rı yol dutucılar.
8. te  riden te  ri dürüst i  l  .
9. (453r8) eger iki bölük m  'minlerden   al  h getürün ol iki arasında (453v1) zülüm eyledilerse birisi üzere depelen   anınla zülüm eyler (453v2) t   d  ne buyru  ından ya  a eger dönerse ol iki arasında (453v3) 'adıl eyle te  ri sever 'adl eyleyicileri.
10. degül mü'minler (453v4)   al  h getürdük iki   arında    n  z te  riden siz (453v5) ra  met   ılınasız.
11.   y anlar ya    masun erenleri (453v6) ol kim olalar y  grek anlardan 'avratlardan (453v7) ol kim olalar y  grek 'ayblama  n gend  zler  n  zi (453v8) l    b aydı  ma  n yavuzdur ad¹⁷⁴ kim f    dan andan şonra (454r1) her kim tevbe eylemez ise anlar z  alimler.
12. (454r2)   y anlar   m  n getürdiler çokdan bayı   bir nicesi (454r3) g  m  n yazu  kdur gıybet eylemes  n bir niceye (454r4) severmi bir gez kim yıye etini   arda  ının  n gerek  rd  n  z (454r5)   ork  n te  riden tevbe vericid  r ra  met   ılıcı.
13.   y adamılar (454r6) biz yaratd  k sizi dişiden   l     ab  leler (454r7) dağı   ab  leler 'az  z olanınız te  ri   atında   a  ıncııra  n  z (454r8) bayı   te  ri h  berl  d  r.

¹⁷³ Yazmada *eyrik* biçimindedir.¹⁷⁴ Yazmada   ı

14. ‘arablar îmān getürdük îmān getür (454v1) velîkin ayduñ dañı girmedî îmān göñüllerüñüz (454v2) içine peygamberine ‘amellerüñüzden (454v3) nesne teñri rahmet kılıcı.

15. mü’mînler anlar (454v4) îmān getürdiler teñri diler peygamberine ğazā eylediler mâllarıyla (454v5) nefsleriyle yolında şunlar gerçekler.

16. (454v6) ayt bildürürmisiz dîñüñüzî bilür göklerdeñür dañı (454v7) yêrdeñür teñri nesne bilicidür.

17. saña müslimān oldılar (454v8) ayt minnet eylemeñ müslimān olduñuz minnet eylediler üzerüñüz kim (455r1) toğrı yol gösterdi size olduñuz ise gerçekler.

18. bayık teñri bilür (455r2) ğaybın göklerüñ yêrüñ teñri görıcidür işlersiz.

{50}

SŪRETÜ KAF

Bismil’lāhi’r-raḥmāni’r-raḥim

1. (455r5) kūr’ān ḥaqqıçun ululıķlu.
2. belki tañladılar geldi anlar kōrkuducı (455r6) anlardan kāfirler işbu nesnedür.
3. kaçan ölevüz (455r7) olavuz toprak şol ırak.
4. bayık bildük eksir (455r8) yêr anlardan kitābdur şaklayıcı.
5. belki tıtdılar (455v1) ḥaqqı geldi anlara anlar karışmış.
6. ey bağıdıarmı (455v2) gökden yaña üstlerinden nite beyān eyledük anı yokdur anuñ (455v3) hiç yazuķları.
7. yeri çekerek anuñ içinde tağlar yeri (455v4) bitürdük anuñ içinde her dürlüden.
8. görür eylemek içün (455v5) her kılı dönici.
9. gökden şuyı bereketlü (455v6) bitürdük anuñla boşānlar biçilmiş ürünler.
10. (455v7) anlaruñdur birbiri üstinde¹⁷⁵.
11. kullar vêrdük anuñla ile ölü (455v8) ancılayındur çıķmak.
12. yalan tıtdı kavmi nūḥuñ (456r1) isleri kuyunuñ şemüd.
13. ‘ād fir‘avn karındaşları (456r2) lūt.
14. isleri pişenüñ kavmi tubba‘uñ yalan tıtdı (456r3) peygamberler ‘azābum.
15. ‘ācizmi olduķ ilerüki belki anlar şek içindedür (456r4) yaratmağdan yêñici.
16. bayık yaratduķ adamı bilürüz (456r5) vesvese eyler anuñla biz yakınrağuz boyun tamarlarından.
17. (456r6) ol vakit alurlar iki alıcı sağdan şoldan oturucı.
18. (456r7) söylemez söz illā anuñ katında ḥāzır.

19. geldi katılığı uşşı gidericidir (456r8) ölmek hakıla oldur andan.
20. ürüldi (456v1) şür içine şol korkmağın.
21. geldi her nefis (456v2) anuñla sürüci tanuñ.
22. gafletde (456v3) bundan giderdük senden gözün bugün tizdür.
23. (456v4) aytdı işbu oldur benüm katumda hâzurdur.
24. tamuya her (456v5) kâfir olucı.
25. hayrı zulüm eyleyici.
26. ol kim kıldı (456v6) teñriyle ayruñ ‘azāb içinde katı.
27. aytdı eşi¹⁷⁶ şeytān (456v7) çalabumuz azdurmadum oldı ırak.
28. aytdı (456v8) tartuşmañ ilerü döndüm senden yaña korkutmağı.
29. döndürinilmez (457r1) söz benüm katumda zulüm eyleyici kullara.
30. aydavuz tamuyı (457r2) ey töldiñmi ayda artuñ.
31. yakın olundı uçmañ (457r3) şaklayıcılar ırak.
32. va‘de olunursız şaklayıcılar.
33. (457r4) korkdı rahmāndan gāyib iken.
34. dönüci uçmağa (457r5) selāmetlīgiñla gündür.
35. anlaruñdur anuñ içinde bizüm katumuzdadur (457r6) artuñ.
36. helāk eyledi geçmiñ bölük anlar anlardan (457r7) katı dutmağdan yaña şehirlerde kaçmañ yeri.
37. şunuñ içinde (457r8) ögütlemekdür oldı anuñ yā tutdı ol hâzır iken.
38. (457v1) bayık yaratdı gökleri ve yeri altı (457v2) günlerde hiç ırmañ.
39. anuñ üzere aydurlar (457v3) tesbîh çalabıña ilerü güneş ilerü batmağdan.
40. (457v4) gecenün yüz döndürdügünde.
41. ol gün kığıra (457v5) bir yerden.
42. ol gün kim eşideler hakıla (457v6) şol gündür.
43. bayık biz dirirüz ölürüz dönecek yer.
44. (457v7) ol gün kim yarıla yer ivicilerken dirümekdür geñez.
45. (457v8) biz bilürünüz degülsin anuñ üzere musallañ (458r1) kur’ānıla anı kim korñar korkutmağumdan.

¹⁷⁶ Yazmada işi biçimindedir.

{51}

SÜRETÜ'Z-ZÂRİYÂT

(458r2) Bismil'lâhi'r-raḥmāni'r-raḥim

1. (458r3) şavurıcılar ḥaḳḳıçun şavurmak.
2. ağır yük götiren.
3. gençliğile.
4. (458r4) kısmet eyleyiciler ḥaḳḳıçun.
5. va'de olunursız.
6. bayık yanud (458r5) olıdır.
7. gökden.
8. siz söz içindesiz.
9. (458r6) peygamberden.
10. la'net olundu yalan söyleyiciler.
11. cāhillık içinde.
12. (458r7) şoralar yanşulayu günü cezānuḡ.
13. od üzere (458r8) givüriniler.
14. ṭadun 'azābuḡuzu olduḡuz anı ivdürürsiz.
15. (458v1) şaḳınıcılar uçmaḳlardır.
16. alıcılarken vėrdi anları çalabları (458v2) anlar ilerü şundan oldılar.
17. az geçeden (458v3) uyurlar.
18. yarlıgamaḳ dilerler.
19. mālları içinde (458v4) ḥaḳ maḥrūm içün.
20. nişānlardur gümānsuz olıcılar.
21. (458v5) gendüzlerüḡüzde görmezmisiz.
22. gökde rüzḡüzdür (458v6) va'de olunursız.
23. göḡün yerün ol ancılayın (458v7) bayık siz söyleysiz sözi.
24. konuḳlarınuḡ ibrahīmüḡ (458v8) ağırlandıḡlar.
25. girdiler anuḡ üzere selām aytdı selām (459r1) ḳavimsiz bilinmişler.
26. meyil eyledi bir buzaḡuya.
27. yaḳın eyledi anı (459r2) anlardan yaḡa yemezmisiz.
28. ḳorḳu bıraḳdı ḳorḳu aytdılar (459r3) ḳorḳma muştıladılar bir oḡlan bilici.
29. 'avrat (459r4) çağırmaḳ içinde yüzini ḳarı 'avratun.
30. aytdılar (459r5) ancılayın çalabuḡ ol dürüst sözlü.
31. aytdı (459r6) nedür işḡüz ey verinilmişler.

32. biz verinildük kavümden yaña (459r7) yazuqlular.
 33. anlaruñ üzere balçıkdan.
 34. nişānlanmış (459r8) çalabnuñ katında fesād eyleyicilerçün.
 35. ...¹⁷⁷
 36. oldu anuñ içinde mü'minler.
 37. (459v1) gèrü koduğ anuñ içinde qorqarlar 'azābdan ağırdıcı.
 38. (459v2) mūsāda kaçan veribidük fir'avna bellü.
 39. yüz döndi (459v3) kavmiyle aytdılar cāzūdur.
 40. tutduğ anı şülerini (459v4) bırağduğ anları ol melāmete lāyık.
 41. veribidük anlaruñ üzere (459v5) yēli toğurmayıcı hayırsuz.
 42. hiç nesne geldi anuñ üzere illā kıldı anı.
 43. (459v6) kavim gibi ol vaqit anlara tā bir zamāna degin.
 44. (459v7) buyruğundan çalablarınuñ göyündürücü anlar baqarlarken.
 45. (459v8) pes kimler yetmelerdi turmağına olmadılar ökünci alıcılar.
 46. kavmi (460r1) nūhuñ ilerü anlar oldılar fāsıqlar.
 47. gök yapduğ anı (460r2) yed-i kudretile kādirlerez.
 48. yeri ne eyü döşeyiciler.
 49. (460r3) her nesneden yaratduğ tā ki siz ögüt dutasız.
 50. (460r4) kaçuñ teñriden yaña andan bellü gelmek.
 51. (460r5) teñriyle teñri ben siz andan bellü.
 52. ancılayın (460r6) gelmedi anlar ilerüden illā aytdılar cāzūdur (460r7) yā
 delüdur.
 53. belki anlar azgunlar.
 54. yüz döndürdi anlar.
 55. (460r8) degülsin sen ögütle bayık ögütlemek aşşı eder mü'minlere.
 56. (460v1) yaratmadum perri adamı.
 57. dimezin anlardan (460v2) hiç rüzü dilemezin.
 58. teñri ol rüzü verici (460v3) issidür kuvvetüñ berk.
 59. bayık anlar zulüm eylediler yārenleri ülusi gibi (460v4) hūd kavmi
 ivdürmesünler.
 60. 'azābdur kāfir oldılar (460v5) günlerinde ol kim va'de olunur.

¹⁷⁷ Yazmada otuz beşinci ayet çevrilmemiştir.

{52}

SŪRETÜ'Ṭ-ṬŪR

(460v6) Bismil'lāhi'r-raḥmāni'r-raḥim

1. (460v7) tağ ḥaqqıçun.
2. kitāb ḥaqqıçun.
3. deride açılmış.
4. ev ḥaqqıçun (460v8)¹⁷⁸ 'imāret olunmuş.
5. [...] ḥaqq...
6. deñiz ḥaqq...
7. bayık 'azāb (461r1) çalabuñ inicidür.
8. ...¹⁷⁹
9. ol gün gök degzinmek.
10. (461r2) yürüye tağlar.
11. katı 'azābdur ol gün yalan dutıcılar.
12. anlar (461r3) girmeklikde oynarlar.
13. güç ile süreler tamunuñ (461r4) güç ile sürülmek.
14. od olduñuz anı.
15. cāzūlıkmıdur (461r5) siz görmezmissiz.
16. şabır eyleş yā şabır eylemek (461r6) berāber üzerüñüze ne kim olduñuz işlersiz.
17. (461r7) şakınıcılar dinlenmekde.
18. lezzet tütücılarken ne kim veribidük anlara (461r8) çalabları şakladı tamunuñ.
19. içüñ sinjici andan ötrü işlersiz.
20. (461v1) tekye urıcılarken dizilmiş çiftlendürdük anları karası gey kara.
21. (461v2) anlar imān getürdiler nesilleri imānıla ulaştırduñ anlar (461v3) nesillerini 'amellerinden hiç nesne her er (461v4) kazandı dutudur.
22. yemiş eti andan (461v5) arzūlar.
23. verişeler anuñ içinde yokdur herze söz yazuqlarıyla.
24. (461v6) degzine anlaruñ üzere anlar incülerdür şaklanmış.
25. (461v7) ilerü geldi bir nicesine şoruşurlar.
26. aytdılar biz olduğ (461v8) ilerüden kavmümüzde.
27. minnet eyledi teñri üzerümüze 'azābından (462r1) oduñ.

¹⁷⁸ Yazmanın son satırının üzeri kâğıtla kapatıldığından kimi kelimeler okunamamıştır. Bir kısmı okunabilen 5. ve 6. Ayette yer alan *hak* kelimelerinin *hakki için* olduğu düşünülmektedir. Okunabilen sözcük kökleri olan *hak* kelimelerinin ikisine de dizinde yer verilmiştir.

¹⁷⁹ Yazmada sekizinci ayet çevrilmemiştir.

28. biz olduk ilerüden ol rahmet kılıcı.
29. (462r2) degülsin sen ni‘metile söz gıybet söyleyici.
30. belki aydurlar (462r3) şi‘ir edicidir görevüz¹⁸⁰ aña rüzgār katılığın.
31. güyün ben (462r4) sizünle güyicilerdenven.
32. ‘aқılları anların işbu (462r5) belki anlar bir kavimdür azgunlar.
33. yalan bağladılar anı inanmazlar.
34. (462r6) getirün bir söz ancılayın gerçekler.
35. yaradıldıarmı (462r7) nesnesiz yā anlar.
36. yaradıldımı gökleri (462r8) yeri belki gümānsuz olmazlar.
37. hazineleleri çalabuñ (462v1) yā anlar cabbārlarmıdır.
38. varmıdır nerdübān anda getürsün (462v2) eşidicisin anlar hüccet bellü.
39. sizün er oğlanlar.
40. (462v3) dilermisiz anlara anlar ağır olınmışlardır.
41. katındamıdır (462v4) anların gayb anlar yazalar.
42. yavuz şanur (462v5) anlar kâfir oldılar yavuz şanmışlardır.
43. teñriden ayruқ (462v6) arulığı teñrinün ortak eylerler.
44. pāre (462v7) gökden düşüci bulutdur.
45. қо anları tā (462v8) göreler günlerini.
46. ol kim olalar ol gün aşşı eylemeye (463r1) anlar yavuz şanurlar anlar arқа verineler.
47. bayıқ anların (463r2) zulum eylediler ‘azābdur velikin eyregi bilmezler.
48. (463r3) şabır eyle çalabuñun sen tesbîh eyle çalabuñ.
49. (463r4) ol vakit turasın gecenün bir nicesi yüz döndürdüğinde.

{53}

SŪRETÜ’N-NECM

(463r6) Bismil’lāhi’r-raḥmāni’r-raḥim

1. (463r7) yılduz ḥaққıçun indi aşğa düşdi.
2. eşinüz yolsuz olmadı.
3. (463r8) söylemez nefis dileginden.
4. degül ol vahy olunur.
5. öğretti (463v1) katı kuvvetlü.
6. toğrı oldı.

¹⁸⁰ كير و ز

7. ol y r g k kıra ında (463v2) y ced r.
8. andan yakın oldu.
9. oldu yak nra .
10. (463v3) vahy eyledi k lından ya a.
11. yalan tutmadı g  il ol nesnede gördü.
12. (463v4) tart  ırm s z anu  üzere görür.
13. bay k gördü an  inmekde.
14.  atında (463v5) sidretü'l-m nteh nu .
15. u mak me'v nu .
16.  rter sidre ağacını (463v6) ol kim  rter.
17. gözi ge medi.
18. bay k gördü  alab s nu  (463v7) ulu haber v r  .
19. l t'dan.
20. men t den (463v8)    nc   on   alm  .
21. siz  m d r anu  d  i.
22.  ol va it (464r1)  le d rmek ha suz.
23. ill  adlar ad verd   z anlara atalar  uz (464r2) indürmedi te ri anlara uymazlar ill  g m n (464r3) da ı a a diler nesneler çalablarından t  r  yol.
24. (464r4) adam nu m dur arzular.
25. a iret ilk.
26. nice (464r5) fer  te göklerde a  ı eylemeye  efa'atleri anlara ill  andan (464r6)  on ra dest r v re te ri diler ho n z ola.
27. bay k anlar (464r7) inanmazlar a irete fer  telere d  i (464r8) ... dur¹⁸¹
28. anları a a hi  bilmek uymazlar a  ı eylemez (464v1) ha dan nesne.
29. andan kim yüz d nd rd  k r' numdur (464v2) da ı dilemedi ill  dirilik yakın.
30.  ol bilmekden (464v3) bay k  alabu  ol bilürekdür yolından ol bilürekdür (464v4) t  r  yoldan ya a.
31. g klerde  r ol kim y rded r cez  v re (464v5) anlara yavuz işledi cez  v re anlara e l k eylediler u mak.
32. (464v6) anlar  ak n rlar yaz     ill  yazu klardan (464v7)  alabu  bol yarlı ama ludur ol bilürekdür ol va it yaratdı (464v8) y rden ol va it size k r' n içinde analar  uz  (465r1) arul  mam  dur nef    z   ak nd .
33. gördü kim an  kim (465r2) yüz döndürdü.

¹⁸¹ Kelimenin ba  kısmı siliktir. Arapça kısmından yola çıkılarak kelimenin *hakdur* düşünülmektedir.

34. az vèrmegin.
35. bilmek ğaybı (465r3) ol göre.
36. ħaber verinilmedi kitāblarında.
37. ibrahīm'ün (465r4) ol kim tamām eyledi.
38. götürücü ayruķun.
39. kim (465r5) yokdur adamınun.
40. bayık işledügi tiz görile.
41. (465r6)¹⁸² ...
42. ...
43. (465r7) ol güldürür ağladur.
44. ol öldürdi (465r8) dirilti.
45. bayık ol iki çift érkek dişi. (465v1)
46. oĝlan yaradıldıĝı şudan.
47. bayık anuñ üzere yaratmaķ bir.
48. bayık ol (465v2) ol bāy eylediler.
49. ol çalabısıdur.
50. ol helāk eyledi (465v3) 'ādı ilerüki.
51. gèrü ķodı.
52. nūħ kavmini ilerüden anlar (465v4) oldılar zulum eyleyiciler.
53. lūt kavmi köyin bıraķdı.
54. örti¹⁸³ (465v5) ne kim örti.
55. ķanķı ni'metlerine şükür eylersin.
56. işbu ķorķudıcıdur (465v6) ķorķudıcılardan ilerüki.
57. yakın olucı.
58. yokdur anuñ ayruķ tenriden (465v7) giderici.
59. işbu sözdenmi.
60. gülersiz daħı (465v8) ağlamazsız.
61. siz ğāfillersiz.
62. secde eylenj tenriye tapuñ.

¹⁸² Yazmada 41 ve 42. ayetleri kapsayan altıncı satır çevrilmemiştir.

¹⁸³ Yazmada انْثِي

{54}

SÛRETÜ'L-KAMER

Bismil'lâhi'r-raḥmâni'r-raḥim

1. (466r3) yakın oldu kıyâmet yarıldı ay.
2. eger göreler bir nişân (466r4) yüz döndürürler cāzûlıkdur.
3. yalan tıtdılar uydular¹⁸⁴ nefsleri dileklerine (466r5) her işi qarâr dutıcıdur.
4. geldi ol kim anuñ içinde (466r6) yığmağ.
5. tamâm korkıdıcılar.
6. anlardan (466r7) ol gün okuyıcı şorub bilinmez.
7. ḥor iken çıkalır (466r8) sinlerden hemân anlar tağılmış.
8. okuyıcıdan yaña (466v1) ayda kâfirler işbu şarp.
9. anlardan (466v2) kavmi nūḥuñ kulumuzı aytdılar sekidinildi.
10. (466v3) okudı çalabısını yardım ed.
11. kapularını gögüñ (466v4) şuyıla dökülici.
12. yere erişdi şu yer şuyına (466v5) endāze olundı.
13. tahtalar üzere mihlular.
14. yürür (466v6) göre durduğumuz yerde inanılmadı.
15. koduğ anı nişân (466v7) varmı öğütlenici.
16. oldu 'azābum.
17. bayık (466v8) geñez eyledük okumağ içün.
18. yalan tıtdı 'ād kavmi (467r1) nite oldu 'azābum.
19. biz veribidük yel (467r2) katı esici naḥs.
20. hemişe kavî adamîler hemân anlar (467r3) depelerdür dibinden koparılmış.
21. oldu korkutmağlarım.
22. (467r4) bayık geñez eyledük okumağ içün okuyıcı.
23. yalan tıtdı (467r5) korkıdıcılar.
24. uy bir adamîye bir uyavuz aña azğunlıkdadur (467r6) delülükde.
25. anuñ üzere belki ol yalancı (467r7) bundurmış.
26. erte bundurmış.
27. biz veribiçün (467r8) deveyi şınamağ anlara şabır eyle.
28. ḥaber vēr anlara (467v1) şu üleşmekdür aralarında her şu ülusi.
29. kığırdılar eşlerini¹⁸⁵ (467v2) tıtdı depeledi.

¹⁸⁴ Yazmada ايدزل¹⁸⁵ Yazmada işlerini biçimindedir.

30. nite oldı k rk tma larum.
31. biz (467v3) veribidük anlaruğ üzere bir gez k ru s nm   ağaç gibi a ıl eyleyiciler  .
32. (467v4) bayık ge ez eyledük k r' n  varmı.
33. yalan t td  (467v5) l t kavmi.
34. biz veribidük anlar ill  l t kavmi (467v6) k rtard k anları .
35. ni'met v rmeki  n ancılayın yandırı v rev z (467v7)   k r eyledi.
36. k rk td  anları yalan t td lar.
37. (467v8) bayık dilediler konu  n g zlerine anlaru  t du  (468r1) 'az bum k rk tma lar
38. bayık  rtecek kar r t tuc .
39. (468r2) t du ¹⁸⁶ 'az bum.
40. bayık ge ez eylediler okumak i  n (468r3) varmı an c .
41. geldi k rk d c lar.
42. yalan t dalar (468r4) ni  nlarumuzu t td k anları g lib  n g ci y ter.
43. k firlerken (468r5) y grekmid r sizünmidür k rtulma .
44. y  aydurlarmı (468r6) biz cem 'at   z.
45. tiz    la döndüreler ar alar n.
46. (468r7) va' deledi vak tdur kat ra dur.
47. yazu lular (468r8) azğunluk içinde.
48. ol gün kim tart  alar od içinde yüzleri üzere (468v1) t du ¹⁸⁷ yo anma  n t munu .
49. yaratık end zeyile.
50. degül (468v2) buyruğumuz bir g zile.
51. bayık hel k eyledük be de - (468v3) ler   zi    tleyici.
52. her nesne işlediler an .
53. her (468v4) güci her ulu.
54. bayık şakınıcılar u ma lardur.
55. (468v5) begenilmi  y rde ka ane y ter.

¹⁸⁶ Yazmada ط  ك

¹⁸⁷ Yazmada ط  ك

{55}

SÛRETÜ'R-RAHMÂN

(468v6) Bismil'lâhi'r-raḥmâni'r-raḥim

1. (468v7) rûzî verici.
2. ḳur'ânı.
3. yaratdı adamıları.
4. öğretti sözi.
5. (468v8) güneş ayı yâ yılduz.
6. özdeksüz biten secde eyleyeler.
7. (469r1) gögi götürdi ḳodı terâzûyı.
8. (469r2) terâzûda.
9. tururuḡ tartaḡuḡuz 'adlile terâzûyı.
10. yeri (469r3) ḳodı anı.
11. anuḡ içinde ḥurmâ ağacı çiçekli.
12. ḳaplaruḡ (469r4) dâne issi yapraḡuḡ.
13. ḳankı ni'metler çalabuḡuz (469r5) yalan tıtdı sizi.
14. adamı saḡsı gibi (469r6) yaratdı.
15. perîler atasını otdan.
16. ...¹⁸⁸
17. (469r7) çalabısıdur iki gün toḡısınuḡ çalabısıdur iki gün batısınuḡ.
18. ...
19. (469r8) veribidi iki deḡizi biri birine erişür.
20. (469v1) arasında ol ikinüḡ ḥadden geçmezler.
21. ...
22. (469v2) çıkar ol ikiden incü setik.
23. ...
24. (469v3) anuḡdur gemiler götürilmiş taḡlar gibi.
25. ...
26. (469v4) her kim anuḡ üzere (469v5) vardur.
27. çalabuḡ issidür aḡırlamaḡdur.
28. ...
29. (469v6) diler aḡa göklerdeḡür yerdedür (469v7) her gün ol bir işdür.

¹⁸⁸ Yazmada Rahmân suresi boyunca tekrarlanan “ḳankı ni'metlerin çalabuḡuz yalan tıtdılar” mealindeki ayet çoḡunlukla tekrar edilmemiştir. Bu kısımlar dipnotlarda da tekrar tekrar gösterilmeyecektir.

30. ...
31. (469v8) tizdökelim ey adamı perri.
32. ...
33. (470r1) perri bölügi adamı bölügi gücünüz yeterse (470r2) kıranlarında göklerin yerün çıkamayasız (470r3) kuvvetile kahırla.
34. ...
35. veribinile (470r4) siz iki üzere oddan gèrü tırmayasız.
36. ...
37. (470r5) kaçan yarıla gök ola (470r6) gülef gibi kızıl et gibi gülgün.
38. ...
39. (470r7) ol gün şorulmaya yazuğundan adamı perri.
40. ...
41. (470r8) biline yazuqlular ‘alāmetlüler (470v1) tutuñ tapanlarıla.
42. ...
43. (470v2) işbu tamudur yazuqlular.
44. degzinürler (470v3) arasında issi şuyunuñ.
45. ...
46. (470v4) anuñ kim korkdı tırmağdan iki uçmağdur.
47. ...
48. (470v5) isleri budaklarıñ.
49. ...
50. (470v6) ol ikinün içinde çeşmedür akarlar.
51. ...
52. (470v7) ol ikinün içinde yemişden iki çift.
53. ...
54. (470v8) tekye urucılarken döşekler üzere yoğun barçından (471r1) dirmek iki uçmağñ yağındur.
55. kankı ni‘metlerin çalabuñuz yalan tutdılar.
56. anlarıñ içinde (471r2) yığıcılardur yakınlık eyledi anlara ilerü anlardan perri.
57. ...
58. (471r3) hemān anlar yağutdur uşak (471r4) incidür.
59. ...
60. varmı cezāsı eylük eylemek (471r5) illā eylük eylemek.
61. ...

62. (471r6) kimrek ol ikiden iki uçmağdur.
63. kankı
64. (471r7) iki kara ya'ni yaşıllıktan.
65. ...
66. ol iki içindedür iki çeşme (471r8) kaynayu çıkarlar.
67. ...
68. ol iki içindedür (471v1) hurmā ağacı enār.
69. ...
70. anuñ içinde (471v2) hağ hünerlü 'avratlar görklüler.
71. ...
72. karasıña kara (471v3) ağıña ağ çadır içindedür.
73. ...
74. (471v4) yakınlık eylemedi anlardan ilerü perri.
75. ...
76. (471v5) tekye urıcılarken yeşiller (471v6) görklüler.
77. ...
78. arı oldı (471v7) çalabuñ ululuk issi ağırlamak issi.

{56}

SÜRETÜ'L-VĀQİ'A

(471v8) Bismil'lāhi'r-raḥmāni'r-raḥim

1. (472r1) kaçan ola olucı.
2. olmağında.
3. indüricidür (472r2) yüceldicidür.
4. yeri uvadınıla.
5. tağlar pes.
6. oldı (472r3) zerre tağılmış.
7. dürlüler.
8. isleri sağ yanuñ (472r4) isleri sağ yanuñ.
9. şol yanuñ işleri.
10. (472r5) göçiciler ilerü.
11. şunlar.
12. yakın olınmışlardur uçmağlar içinde (472r6) diñlenmekde.
13. bir bölük.

14. az şonrağılardan.
15. taht (472r7) üzere durur tekye urıcılarken.
16. karşı karşı olıcılarken.
17. degzinürler (472r8) oğlanlar ebedi kalıcılar.
18. ıbrıklarıla sücüdli kadehlerle (472v1) gözlü pınarlardan.
19. andan uşları azınurlar.
20. yemiş içinde (472v2) andan üyürürler.
21. kuşuñ.
22. karasını kara aķını aķ.
23. (472v3) mişalleri incü gibi.
24. yanud vèrmekçün işlerler.
25. (472v4) eşitmeyeler anuñ içinde.
26. illâ az selâm selâm.
27. (472v5) isleri sağ yanuñ.
28. sidre ağacı içinde dururlar.
29. (472v6) mevîz ağacı içinde bir biri üzerine dizilmiş.
30. ...¹⁸⁹
31. şu içinde dökülmüş.
32. (472v7) çok.
33. yığılmamış.
34. şekler içinde götürilmiş.
35. (472v8) yaratduķ anları.
36. kılduķ anları.
37. erenlerin yaşdaşlar.
38. (473r1) sağ yanuñ.
39. bir bölük.
40. bir bölük şonrağılardan.
41. isleri (473r2) sol yanuñ.
42. issi şu.
43. kara dütünden.
44. şovuk degil degül görklü.
45. (473r3) anlar oldılar ilerü.
46. oldılar becid tırıcılar yalan (473r4) üzere ulu.

¹⁸⁹ Yazmada otuzuncu ayet çevrilmemiştir.

47. oldılar kaçan öldük toprak (473r5) süñüklü koparınılmışlarmuz.
48. öñdünkiler.
49. ayt öñdinkiler (473r6) şonrağılar.
50. vaqtından yaña bilinmiş.
51. andan (473r7) siz ey azğunlar yalan dutıcılar.
52. ağaçdan (473r8) zağğūmdan.
53. andan qarınlu.
54. içicilersiz anuñ üzere.
55. (473v1) şuşamışlar.
56. işbu yer yanud gününde.
57. biz yaratduğ sizi (473v2) niçün dutmazsız.
58. haber verüñ.
59. sizmi yaradursız (473v3) biz yaradıcılarmıvuz.
60. biz tağdır eyledük degülüz (473v4) biz ‘acizler.
61. sizcileyinler¹⁹⁰ yaradavuz sizi (473v5) anuñ içinde bilmezsiniz¹⁹¹.
62. bayıñ bildüñüz öñdünki niçün öğütlemesiz.
63. (473v6) ögmi ekersiz.
64. ey sizmi bayıñ biz bitüri-
65. (473v7) ciler dilededük uvanmış kuru¹⁹² od tañlar siz.
66. (473v8) biz od dutarınılmışlar.
67. mañrūmlaruz.
68. şuyı ol kim (474r1) içersiz.
69. sizmi indürdüñüz anı yā biz indiricilerüz.
70. (474r2) dilededük kıldıñ anı acı şükür eylemesiz.
71. haber vèrdük (474r3) odı ol kim od çıkarursuz.
72. yaratduñuz ağacın tā biz (474r4) yaradıcılارuz.
73. biz kıldıñ anı gönenmek menfa‘at dutıcılar.
74. (474r5) tesbîh eyle çalabuñ ulu.
75. and içer vaqitlerde ılduzlaruñ.
76. (474r6) ol anddur bilüñüz.
77. ulu ol.
78. görklü (474r7) kitāb içinde şağlanmış.

¹⁹⁰ Yazmada سز چلینلر

¹⁹¹ Meallerde bilmediğiniz, yazmada bilmez misiniz بلمز مسیز

¹⁹² Yazmada qaravad olarak harekelenmiş.

79. illā arınılmışlar.
80. endürmekdür (474r8) çalabısından ‘âlemlerün.
81. işbu sözi kūr’ân hōr dutarsız.
82. (474v1) kılursız rüzîñizi yalan dutarsız.
83. niçün êrdi (474v2) boğazlağuya.
84. siz ol vaqt¹⁹³ baķarsız.
85. yakınrağuz aña (474v3) sizden velîkin görmezsiz.
86. olduñuzsa cezā (474v4) verinilmişler.
87. döndürmezsiz gerçekler.
88. kaçan (474v5) oldu yakın olunılmışlardan.
89. uçmak rüzî sidür diñlenmegün.
90. (474v6) ammā eger ola islerinden.
91. selāmdur saña (474v7) islerinden.
92. ammā eger ola yalan tūticılardan (474v8) azgınlar.
93. issi şudan.
94. givürmekden tamuya.
95. işbu (475r1) oldur toğrusı.
96. gümānsuz adını çalabuñ ulu.

{57}

SÜRETÜ’L-ḤADİD

(475r3) Bismil’lāhi’r-raḥmāni’r-raḥim

1. (475r4) anđı arulıgıla ğayiblerden teñri göklerden yêrdedür ol beñdeşüz.
2. (475r5) anuñdur pādişāhlık göklerin yêrün diridür ölüdür ol (475r6) her nesne kādirdür.
3. ol şoñdur gizlüdür (475r7) ol bilicidür.
4. yaratdı gökleri (475r8) yeri günler içinde andan kaçd eyledi ‘arş üzere bilür (475v1) givüre yer çıkar andan anır gökden (475v2) ağar aña ol sizünledür olasıñ teñri ne kim (475v3) işlersiz göricidür.
5. pādişāhlığı göklerin yerün teñriden (475v4) döndirinile işler.
6. givirür geceyi gündüz içine gündüzi (475v5) gece içinde ol göğüzler issi.
7. imān getirdiler (475v6) peygamberine nafaķa eylemek kıldı sizi anuñ içinde anlar (475v7) imān getürdiler nafaķa eylediler müzd ulu.

¹⁹³ Yazmada فت

8. n'oldı size (475v8) inanmazsınız teŋriye peygamberine inanasız alabuŋuza (476r1) bayık tıtdı eger olasıız inanıcılar.

9. indürür (476r2) kılı üzere nişānlar bellüler karanlığından aydın- (476r3) lıktan yaŋa teŋri size rahmet kılıcı.

10. nafağa eylemez siz (476r4) yolında teŋrinüŋ mırās gökleriŋ yeriŋ berāber olmaya (476r5) sizden nafağa eyledi uçmağdan şunlar ulurağdur (476r6) dereceden yaŋa nafağa eylediler depelediler va'de eyledi teŋri (476r7) uçmağı teŋri ne kim işlersiz haberlüdür.

11. ödün vèrmeye (476r8) teŋriye ödün vèrmek görklü anuğdur müzd görklü.

12. ol gün kim göresin (476v1) mü'minleri mü'mine 'avratlar nūrları ileylerinde (476v2) sağlarında bugün uçmağlar akar altından ırmağlar (476v3) ebedi kalıcılarken şol oldur ulu.

13. aydur münāfıklar (476v4) münāfıka 'avratlar imān getüdiler alalum nūr gözden (476v5) aydıla dönüŋ isten nūr aralarında bir dıvār (476v6) kapısı var anuğ içindedür taş yüzi anuğ 'azāb.

14. (476v7) kığırdılar bile namāz kılalar aytdılar velikin siz fitneye bırağduŋuz (476v8) gendüzleriŋüzi gümānlanduŋuz arzular tā (477r1) geldi buyruğı teŋriyle.

15. bugün alınmaya sizden (477r2) yolu anlardan kim kāfir oldılar otdur yègrekdür (477r3) ne yavuz dönecek yèrdür.

16. vait olmadı anlar imān getürdiler göŋülleri (477r4) aŋmağı teŋriyi indi hağdan kur'ān anlarcılavin kim (477r5) verinildi kitāb uzundı anlarıŋ üzere katı oldı göŋülleri (477r6) ok anlardan ıkıcılarıdur.

17. teŋri bilüŋ teŋri diridür yeri (477r7) öldüğinden şonra nişānları anlayasız.

18. bayık (477r8) şadağa vericiler ödün vèreler görklü (477v1) arturınılır anlara anlarün müzd görklü.

19. imān getürdiler teŋriye (477v2) peygamberine şunlar ki toğrular katında alablarınuŋ (477v3) anlar müzdleri anlar kāfir oldılar yalan tıtdılar (477v4) şunlar isleridür tamunuŋ.

20. bayık degül dirlik yağın oyun (477v5) oyun bezük araŋuzda fağir eylemek mālları içinde (477v6) oğul kızlar içinde hemān meşeli tağlatdı ekincileri andan kuruya (477v7) göresin anı andan ola dağı ağıretde 'azābdur (477v8) katı yarlığamağdur teŋriden degül dirilik yağın (478r1) illā gönenmek mağrurdan.

21. ivişüŋ yarlığamağdan yaŋa alabuŋuzdan (478r2) uçmağdan yaŋa eni gibi göğün yerüŋ anlar kim (478r3) imān getürdiler peygamberine fağlıdur teŋrinüŋ ne kim diler (478r4) teŋri issidür fağluŋ ulu.

22. hiç¹⁹⁴ muşibet yerde (478r5) gendüzünüzde illā kitāb içinde andan ilerü yaradavuz (478r6) şol teñriye geñezdür.
23. kayğurmayasız anuñ üzere geçdi sizden (478r7) sevinmeyesiz teñri her göçekleniciyi.
24. anlar kim (478r8) bahılık eylediler adamılara her kim yüz dönderdi teñri (478v1) oldur ağılmış.
25. bayık veribidük hüccetlerle indürdük (478v2) anlaruñla kitābı iş üzere olalar ‘adl ile indürdük (478v3) demüri anuñ içinde katı menfa‘atlerdür adamılara bilür teñri (478v4) yardım eder peygamberlerine teñri kavıdır.
26. bayık (478v5) veribidük nūhı kılduk ol ikinü kim peygamberlık (478v6) kitāb bir nicesi anlaruñ çoğı anlardan fāsıqlardur.
27. andan (478v7) veribidük ardınca peygamberlerümüzi ‘isāyı oğlın meryem (478v8) veribidük incili kılduk anlar kim mihirzānlık (479r1) rahmet korkuducılık yeñi getürdiler anlaruñ üzere (479r2) nisbetün içün teñri şaklamadılar anı şaklamağın anuñ vördük anlar kim (479r3) imān getürdiler müzdlerini çok anlardan fāsıqlardan.
28. (479r4) ey imān getürdiler teñriden inanuñ size iki ülü (479r5) rahmetinden eyleye sizi yürüyesiz anuñla yarlıgaya sizi (479r6) rahmet kılıcı.
29. ehl-i kitāb kâdir degüller (479r7) nesne üzere fazlından teñrinüñ fazıl vürür anı (479r8) teñri issidür fazılun ulu.

{58}

SÜRETÜ’L-MÜCÂDELE

(479v1) Bismil’lāhi’r-raḥmāni’r-raḥim

1. (479v2) eşitdi teñri tartışur eri ḥaqqından gile eyler (479v3) teñriye eşidür görücidür teñri görücidür.
2. ol (479v4) zāhir eylerler sizden degül anlar bayık (479v5) anlaruñ illā anlar toğurdı anları aydurlar bilinmemiş (479v6) sözden yalan bayık teñri yarlıgayıcı.
3. anlar kim (479v7) zāhir eylerler ‘avratlarından anı kim aytdılar ‘āzād (479v8) bir kul bir qaravaşı yakınlık eyleye öğütlenürsiz teñri (480r1) işlersiz bilicidür.
4. oruc dutmaqdur birbiri ardınca (480r2) andan ilerü her kim güci yétmeye altmış miskine (480r3) şol teñriye peygamberine nite kim ḥor olundu anlar.
5. (480r4) anlardan ilerü bayık indürdük bellüler kāfirlerüñdür (480r5) ‘azāb ḥor eyleyici.

¹⁹⁴ Yazmada هیچ

6. anları teñri heb haber vère anlara (480r6) işlediler şakladı teñri her nesne üzere hāzırdur.

7. (480r7) nite kim bilmedün bilür göklerdeür yèrdedür (480r8) gizlü söz illā ol bişün illā ol (480v1) altıncılardur azırağ şundan çokırağ illā ol anlarıñladur (480v2) kanda oldılar ne kim işlediler kıyāmet günü teñri (480v3) her nesne bilicidür.

8. anlar kim yığıldılar andan (480v4) dönerler aña kim yığıldılar çıvıldayu yazuğ hadden geçmeñ (480v5) ‘āşî olmağı peygāmbere selām verdiler anuñla kim selām vèrmedi (480v6) teñri aydurlar gendüzlerinde ‘azāb eylemez biz andan ayduruz (480v7) tapdur anlara gireler yavuz dönecek yèr.

9. èy anlar (480v8) imān getürdiler pes cıvıldaşmañ yazuğı hadden geçmeñ (481r1) ‘āşî olmağı peygāmbere eylük şakıncılığı kórkuñ (481r2) teñriden ol kim derinilesiz.

10. illā şeytāndan (481r3) tā kaygulu eyleye anlar yokdur nesne illā destūryla teñrinün (481r4) teñriye tevekkül eylesün.

11. èy anlar imān getürdiler (481r5) kaçan aydıla size meclisde geñ eyleye teñri (481r6) aydıla tıruñ yücelde teñri imān getürdiler sizden (481r7) anlar verinildiler ‘ilm teñri işlersiz bilicidür.

12. (481r8) èy anlar imān getürdiler peygāmberle ileyinde (481v1) sözünüz şadağa şol arıcıraqdur eger bulmayasız (481v2) bayık teñri rahmet kılıcı.

13. kórkuñuzmı ilerü tıtasız (481v3) ileyinde şadağalar kaçan işlemediñüz tevbe verdi teñri (481v4) size tıruñ namāzı muṭi‘ oluñ teñriye (481v5) peygāmberine teñri işlersiz.

14. görmedünmi anlar kim (481v6) sevdiler bir kavmi kaçıdı teñri degül anlar degül anlardan (481v7) and içerler yalan üzere anlar.

15. yarakladı teñri anlara (481v8) ‘azābı katı yavuz oldı işlerler.

16. tıtdılar (482r1) andlarını kılkan yolından teñrinün ‘azāb (482r2) hor eyleyici.

17. anlar mälları teñriden (482r3) nesne şunlar oduñ anlar anuñ içinde.

18. ol gün (482r4) kópıra yèrden teñri heb nite kim and içerler sizünçün şanurlar (482r5) anlar nesne üzere anlardur yalancılar.

19. gālib oldı anlarıñ üzere (482r6) şeytān unutdurdı şunlar bölügüdür şeytānuñ (482r7) ey bayık bölüğü şeytānuñ.

20. bayık anlar muḥālefet eyler (482r8) teñriye peygāmberine şunlar.

21. yazdı teñri peygāmberlerüm (482v1) bayık teñri gālibdür.

22. bir kavim inanurlar soñrağı (482v2) güne severler peygāmberine oldısa (482v3) ataları karındaşları şunlar yazdı (482v4) gönüllerinde imānı cebrāil ile givüre anları (482v5)

uçmağlar akar altından ırmağlar anuñ içinde hoşnüz oldı (482v6) anlardan andan şunlar bölügüdür teñri bölük teñrinüñ (482v7) anlar kırtulıcılardur.

{59}

SÜRETÜ'L-HAŞR

(482v8) Bismil'lâhi'r-raḥmāni'r-raḥim

1. (483r1) tesbîh eyledi göklerdeür yèrdedür dürüst işlü.
2. (483r2) ol oldur çıkardı kâfir oldılar kitābuñ (483r3) illerinden şanmadunuz çıkalar şandılar anlar (483r4) yığıcıdur anaruñ hisârları geldi anlara 'azâb ol yèrden (483r5) şanmadılar bırağdı kórquyı evlerini anlar (483r6) elleriyle mü'minlerüñ isleri gözlerüñ.
3. (483r7) eger yazmamışmısa anaruñ üzere 'azâb eylemeyeydi dünyâ içinde anlaruñdur (483r8) ahiretde 'azâbı od.
4. anlar muḥâlefet eyledi (483v1) peygamberine her kim muḥâlefet eylerse teñri kıtı 'azâbludur.
5. (483v2) kesdünüz ḥurmâ ağacı tırur kökleri üzere (483v3) destürıla fâsıkları.
6. dönderdi teñri peygamberine (483v4) anlardan anuñ üzere develer velîkin (483v5) teñri musallaṭ eyler anıñ üzere diler her nesne üzere (483v6) kâdirdür.
7. dönderdi peygamberine kavminden teñrinüñdür (483v7) hışımlık issinüñ ögsüzlerüñ yol erinüñ (483v8) tâ olmaya devlet tıtnasın sizden verdi size peygamber (484r1) tıduñ anı andan kórquñ teñriden kıtı (484r2) 'azâbludur.
8. yoḥsullaruñdur anlar çıkarınıldılar illerinden (484r3) mâllarından fazıl teñriye hoşnüzlik (484r4) arka verirler teñriye şunlar anlardur gèrçekler.
9. anlar (484r5) yer tıtdılar anlardan ilerü ayrıldı yerinden (484r6) bilmezler göñülleri içinde ḥâcet uyarlar (484r7) gendüzleri üzere oldısa anlara her kim şağlandı baḥıllığında (484r8) kendünüñ şunlar anlardur kırtılmışlar.
10. geldiler şonra anlardan (484v1) aydurlar çalabumuz kârındaşlarumuzu ögüt tıtdılar imānda (484v2) kılma göñüllerimiz içinde anlara imān getürdiler mihribānsın (484v3) raḥmet kılıcı.
11. görmedünmi anları aydurlar kârındaşlarına anlar (484v4) kâfir oldılar kitābuñ çıkavuz sizünle (484v5) boyun vermeyevüz sizün hemişe arka vèrevüz size (484v6) teñri tanuqluğ vèrür yalancılardur.
12. çıkarınılalar çıkamayalar (484v7) anaruñla depelenileler arka vermeyeler arka vèrürlerse (484v8) ardları andan arka verinilmeyeler.
13. kıtırakasız göñülleri içinde (485r1) teñriden şol bir kavümdür anlamazlar.

14. kıtāl eylerler heb (485r2) illā köyler içinde berkinilmiş ardından dīvārların kıtālları aralarında (485r3) kıatıdur şanasın degül gönülleri tağılmışken anlardan kıavümdür (485r4) anlamazlar.

15. meşeli gibi anlar anlardan ilerü tatdılar şon yazulığın (485r5) işlerinün anlarındur ‘azāb.

16. meşeli gibi şeytānın aytdı (485r6) adamıye kāfirler aytdı ben bızārın bayık kırkırın (485r7) teñriden ‘ālemlerün.

17. oldı ol iki od içindedür (485r8) ebed kıalıcılarken şol cezāsıdur zālimlerün.

18. ēy anlar imān getürdiler (485v1) kırkırın teñriden baksın ilerü tutdı erte için kırkırın teñriden (485v2) bayık teñri haberlüdür işlersiz.

19. olmañ anlarılayın unuttılar (485v3) teñri unuttırdı anlar şunlar fāsıklar.

20. berāber degül (485v4) isleri oduñ isleri uçmağın anlardır (485v5) toğrı bulıcılar.

21. indürsedük kır’ānı tağ üzere göredük anı (485v6) pāre pāre olmış kırkısından gibi teñrinün meşeller bellü eylerüz anı anı (485v7) ol kim anlar endişe eyleyeler.

22. teñri yokdur teñri ol bilicidür gaybı (485v8) hāzır ol rüzı vericidür.

23. ol teñri yokdur teñri ol (486r1) pādīşāh gey ver ‘ayıbsuz emīn eyleyici beñdeşüz kıahr eyleyici (486r2) ululuk issi teñrinün ortak eylerler.

24. teñri yaradıcı (486r3) ayırıcı yaratmağıdır anıdır adlar görklü ol kim göklerdedür (486r4) yerdür ol dürüst sözlüdür.

{60}

SÜRETÜ’L-MÜMTEHİNE

(486r5) Bismil’lāhi’r-raḥmāni’r-raḥim

1. (486r6) ēy anlar imān getürdiler düşmanum düşmanınız dostlar (486r7) bırağursız dostluğdan ötürü geldi size hağ (486r8) çıkarurlar peygāmleri imān getürürsüz çalabınız bayık (486v1) olduñuz ise çıkduñuz ise yolumda hoşnūzlığım (486v2) gizlersiz anlardan ben bilürin gizledüñüz aşikār eyledüñüz (486v3) eylesiz anı bayık azdı yoluñ.

2. bulurlarsa (486v4) olalar size döşeyeler sizden yaña dillerini (486v5) yavuzlığıla kāfir olmışıssaduñuz.

3. aşşı eylemeyesiz haşımlıklarınız (486v6) oğıl kızlarıñuz kıyāmet günü hüküm eyleye teñri ne kim (486v7) işlersiz göricidür.

4. bayık oldı size görklü ibrahımdür (486v8) anlar anıladur kıavümlerine sizden [...] ¹⁹⁵ (487r1) tapar siz ayruğa teñriden zāhir oldı arañızda (487r2) düşmanlık sevmemek tā

¹⁹⁵ Satırın üzeri kağıtla kapatıldığından kelime okunamamaktadır.

îmân getüresiz yalunuzken illâ (487r3) sözini ibrahîmün atasına mâlik degülven (487r4) teñriden nesne saña senden yaña döndük (487r5) dönecek yêr.

5. kılma bizi fitne kâfir oldılar (487r6) çalabumuz sensin dürüst işlü.

6. bayık oldu anlarda (487r7) görklü ne kim oldu kôrkar teñriden günden şonrağı (487r8) yüz döndüre teñri oldur bay ögülmüş.

7. ol kim teñri bayık (487v1) eyleye arañuzda anlaruñ anlardan teñri (487v2) kâdirdür teñri rahmet kılıcı.

8. anlardan kim (487v3) kıtâl eylemediler dîn içinde illerünüzden (487v4) eylük eyleyesiz ‘adl eyleyesiz teñri sever ‘adl eyleyicileri.

9. (487v5) bayık yıgmaz sizi teñri çalışdılar sizünle dîn içinde (487v6) çıkardılar illerünüzden çıkarmak üzere bayık (487v7) dost dutasız şunlar anlardur zâlimler.

10. êy (487v8) anlar îmân getürdiler mü’mine ‘avratlar şınañ anları (488r1) teñri bilürekdür bayık bilürseñüz mü’mine ‘avratlar (488r2) döndürmeñ anları degül anlar helâl anlara degül anlar (488r3) helâl olalar verün anlara nafağa eylediler yokdur yazuk sizün üzere (488r4) nikâh eyleyesiz anları vêresiz anlara yapışmañ şaklamağlıkları (488r5) kâfir ‘avratlaruñ ne kim nafağa eyledünüz anı kim dilesünler şol (488r6) hükmidür teñrinün arañuzda bilicidür.

11. bayık geçerse sizden (488r7) nesne ‘avratlaruñuzdan gânimet alursañuz anlar kim (488r8) gitdi ‘avratları nafağa eylediler kôrkuñ teñriden siz aña (488v1) inancılar size.

12. êy anlar mü’mine ‘avratlar bî’at eyler (488v2) anuñ üzere ortak eylemeyeler nesne uğurlamayalar ziyân eylemeyeler (488v3) depelemeyeler oğul kızları bühtân yalan bağlayalar (488v4) elleri arasında ayakları arasında eyü işde pes (488v5) kavül eyle anlaruñla bayık teñri rahmet kılıcı.

13. êy (488v6) îmân getürdiler bir kavimle kim anlaruñ üzere nevmiz oldılar (488v7) ahiretten nite kim nevmiz oldı islerinden sinlerün.

{61}

SÜRETÜ’Ş-ŞAFF

(489r1) Bismil’lâhi’r-raḥmāni’r-raḥim

1. (489r2) tesbîh eyledi göklerdeür yêrdedür ol beñdeşüz (489r3) dürüst işlü.

2. êy anlar niçün aydasız işlemezsiz.

3. (489r4) ulu oldı katında teñrinün ne kim işlemezsiz.

4. bayık teñri sever (489r5) anlar çalışurlar yolında hemân anlar sıralanmış muḥkem.

5. (489r6) aytdı mūsā kavmüm bayık bilürsüz (489r7) ben peygamberün sizden yaña egdi teñri göñüllerini (489r8) teñri toğrı yol göstermez fāsıqlardur.
6. aytdı ‘isā oğlı meryemün (489v1) benî isrâîl ben peygamberden sizden yaña anı kim elimdedür (489v2) tevriṭi muştılayıcıyken gele benden şonra adı anuñ (489v3) aḥmeddür geldi anlara aytdılar cāzūdur bellü.
7. (489v4) kimdür zālīmraḵ andan yalan bağladı teñriye yalan ol oğurken (489v5) müsliṁānlikden yaña toğrı yol gösterdi bir kavme zālīmlerdür.
8. dilerler (489v6) tā söyündüreler ağızlarıyla teñri tamām eyleyicidür düşḥār görseyidün (489v7) kāfirler.
9. ol oldur veribidi toğrı yol ile dīn ile (489v8) ḥaḵḵa gālib eyleye dīn üzeredür düşḥār gördiyse müşrikler.
10. (490r1) anlar imān getürdiler bir bāzergānlik üzere ‘azābdan.
11. (490r2) imān getüresiz peygamberine yolında (490r3) mällarınuz ile şol yēgrekdür olasız.
12. (490r4) yarlıgaya size givüre sizi aḵar altından (490r5) ırmaqlar aru uçmaqlarda ‘adene (490r6) şol toğrı bulmaḵdur.
13. ayruḵ kim seversiz teñriven (490r7) bayık yakın muştıla mü’minlere.
14. ey anlar oluñ (490r8) arḵa vericiler nite aytdı oğıl meryemün ḥavāriḷere biz (490v1) arḵa vericilerüz imān getürdi benî isrâîlden kāfir oldı (490v2) bir bölük anlar düşmanları üzere oldılar (490v3) gālibler.

{62}

SÜRETÜ’L-CUM‘A

(490v4) Bismil’lāhi’r-raḥmāni’r-raḥim

1. (490v5) tesbiḥ eyler göklerdeyür yērdedür pādişāḥ gey arı (490v6) dürüst işlü.
2. veribidi peygamber (490v7) anlardan anlaruñ üzere arıdur anları kitāb (490v8) ḥikmet oldılar ilerü azğunlık içinde.
3. ayruḵlar içinde (491r1) anlardan ol vaḵit ēremediler ol dürüst işlü.
4. fażıldur (491r2) teñri vērür anı diler issidür fażılun ulu.
5. meşeli anlaruñ (491r3) yüklendiler tevriṭi meşeli gibidür işegün kitābları (491r4) yavuz oldı meşeli kavmiñ kim yalan tutdılar teñri toğrı yol göstermez (491r5) bir kavme zālīmlerdür
6. ey anlar şanursañuz (491r6) size dostlarsız ayruḵ adamilardan arzūlañ ölümü bayık (491r7) olasız gerçekler.

7. hemişe ilerü dutdı elleri (491r8) teñri bilicidür zālimleri.
8. ayt ölüm oldur kim andan (491v1) ol göricidür sizi biliciden yaña ğaybı hāzır (491v2) haber vère size işlersiz.
9. èy anlar kaçan kığırınıla (491v3) namāz içün cum‘a güninde zıkrinden yaña қоң (491v4) bey‘a şol yègrekdür bilürler.
10. kılına (491v5) ol namāzı tağıluñ yèrde fazlından teñrinüñ (491v6) anuñ teñri çok ol kim siz kırtılasız.
11. kaçan gördiler bāzergānlik (491v7) yā oyun tağıldılar қодılar seni ayt қатında teñrinüñ (491v8) yègrekdür oyundan teñri yègrekdür rüzі vericiler.

{63}

SÜRETÜ’L-MÜNĀFİKŪN

(492r2) Bismil’lāhi’r-raḥmāni’r-raḥim

1. (492r3) zamān geldi saña aytdılar sen peygāmbersin teñrinüñ (492r4) teñri bilür sen peygāmbersin şanuklık vèrür münāfıqlar (492r5) yalan dutıcılardur.
2. tutdılar andlarını qalğan yolından teñrinüñ (492r6) anlar yavuz oldı işlerler.
3. şol andan ötrü imān getürdiler (492r7) kāfir oldılar göñülleri üzere anılamazlar.
4. kaçan göresin (492r8) begenürsin tenleri aydurlar sözlerini hemān anlar (492v1) ağaçlardur söykenilmiş her ün vèrmek anlardur düşman (492v2) şaқın anlardan nite döndirünürler.
5. kaçan aydıla anlara (492v3) gelüñ yarlığamak dilesün peygāmberi teñrinüñ gördüñ anları (492v4) döndürürler yā dönerler kibir eyleyicilerdür.
6. berāberdür yarlığamak diledüñ ise (492v5) anlaruñçün yarlığamak dilemedüñse yarlığamaya teñri anlar teñri (492v6) toğrı yol göstermez fāsıqlardur.
7. anlar aydurlar nafaқа eylemeñ (492v7) қатındadur teñri peygāmberinüñ tā teñrinüñdür hāzıneleri (492v8) göklerüñ yèrüñ münāfıqlar anılamazlar.
8. (493r1) aydurlar eger dönersevüz çıkara ‘azız andan (493r2) hordağı teñrinüñdür peygāmberinüñ velikin münāfıqlar (493r3) bilmezler.
9. èy anlar imān getürdiler mällaruñuzı (493r4) oğullaruñuzı zıkrinden teñrinüñ şol şunlardur (493r5) ziyānlular.
10. nafaқа eyleñ rüzі vèrdük size andan ilerü gele (493r6) biriñüze ölüm ayda қалabumuz zamāna degin yaқın (493r7) şadaқа vèredüm şālihlerden.
11. hergiz şoña қomaya (493r8) nefis gele eceli anuñ bilicidür işlersiz.

{64}

SÛRETÜ'T-TEĞÂBÛN

(493v2) Bismil'lâhi'r-raḥmāni'r-raḥim

1. (493v3) tesbîḥ eyler göklerdeḍür yêrdeḍür pâdişâhlık (493v4) ögmek ol her nesne üzere kâdirlerdûr.
2. oldur yaratdı sizi (493v5) bir niceñüz bir niceñüzden teñri işlersiz görıcidûr.
3. (493v6) yaratdı gökleri yeri ḥaḳıla görklü eyledi (493v7) şûretleriñüzi dönicek yêr.
4. göklerdeḍür yêrdeḍür (493v8) bilûr gizlersiz teñri issini gögüzleriñ.
5. (494r1) gelmedimi ḥaber anlara ilerü vebâlin işleriñüñ (494r2) anlarıñdur 'azâb.
6. şol oldu peygamberleri (494r3) ḥüccetleriyle êy adamımı toğrı yol göster bize yüz döndürdiler (494r4) ḥâcetsüz oldu teñri ögûlmiş.
7. şandı kâfir oldılar (494r5) koparılmayalar evet çalabum ḥaḳkıçun andan ḥaber verinilesiz işledüñüz (494r6) şol teñriye geñezdûr.
8. teñriye aydınlığı (494r7) ol kim indürdük teñri işlersiz bilicidûr.
9. dère sizi (494r8) gün içün dèrmegün gündür her kim inana teñriye işleye (494v1) eyü iş yarlıgaya aña givire anı uçmaḳlar aḳar (494v2) altından ırmaḳlar anuñ içinde şol toğru bulmaḳdur.
10. (494v3) anlar kâfir oldılar ayetleriñümüzi şunlar isleridûr oduñ (494v4) ebedi ḳalıcılarken dönecek yêr.
11. degmedi hiç muşîbet (494v5) destûrıyla her kim inana teñriye toğrı yol göstere teñri her (494v6) nesneyi bilicidûr.
12. muṭi' oluñ peygambere yüz döndüresiz (494v7) peygamberümüñ üzere bellü.
13. teñri yokdur teñri ol teñri üzere (494v8) tevekkül eylesün mü'minler.
14. êy anlar imân getürdiler 'avratlarıñuzdan (495r1) oğlanlarıñuzdan düşman sizüñ 'afv eylesiz (495r2) anlardan geçesiz bayık raḥmet ḳılıcı.
15. degül mâllarıñuzu (495r3) oğıl kızlarıñuzu fitne ḳatındadır müzd ulu.
16. ḳorḳuñ teñriden (495r4) gücüñüz yetdügince eşidüñ boyun vèrüñ ḥayr eyleñ gendüzüñüzçün (495r5) her kim şaḳlandı gendüzleriñüz şunlar ḳurtılıcılar.
17. ödünç vèresiz (495r6) teñriye ödünç vèrmek görklü yarlıgaya sizi (495r7) teñri müzd vericidûr.
18. ğâyby bilicidûr ḥâzıra beñdeşsüz dürüst sözlü.

{65}

SÜRETÜ'T-TALAK

(495v1) Bismil'lâhi'r-raḥmāni'r-raḥim

1. (495v2) ey peygamber 'avratlar 'iddetine karşı (495v3) sayuñ 'iddeti çalabuñuzdan çıkarmañ anları evlerinden (495v4) çıkarmasun anları getüreler zışt¹⁹⁶ iş şol hüdudı (495v5) teñrinuñ gece hadlerinden bayık zulüm eyledi gendüzüne bilmez (495v6) ol kim teñri yeñi eyleye şonra şundan.

2. kaçan ereleler zamānlarına (495v7) dutuñ anları eylügile yā ayrılñ tanuñ dutuñ (495v8) iki 'adıl issini sizden tñruñ tanuñlık teñri içün şol ögütlenür anuñla (496r1) oldı teñriye güne teñriden kıla anuñ içün (496r2) çıkaçaq.

3. ol yerden kim şanmaz tevekkül eyleye (496r3) teñriye ol tapdur teñri ericidür her (496r4) nesne üzere.

4. hayzdan 'avratlaruñuzdan (496r5) gümānlanasız 'iddeti anlaruñ üç aylardur hayz görmedi (496r6) isleri yükleruñ toğurunca yüklerini kórqa (496r7) teñriden işinden.

5. şol buyruğundan sizden yaña (496r8) kórqa teñriden yavuz işlerini müzd.

6. 'avratları (496v1) ol yerde kim gücünüz yetdiginden tā tar eyleyesiz (496v2) anlaruñ üzere isleri yükleruñ anlaruñ üzere tā (496v3) koyalar emzüreler¹⁹⁷ sizünçün kirilerin (496v4) buyursañ eylük tiz emzüre (496v5) 'avrat.

7. nafaqa eyleyesün tar olundı anuñ (496v6) rüzı si andan verdi aña nefsi verdi aña (496v7) tiz kıla teñri genezlik.

8. köyi yüz döndirdi hadden gece (496v8) çalabısı buyruğundan hisāb eyledük katı 'azāb eyledük (497r1) 'azāb bilinmez.

9. işinüñ oldı şonı¹⁹⁸ ziyān.

10. (497r2) yaraqladı anlaruñ katı 'ağıllar isleri.

11. (497r3) anlar kim indürdi teñri kur'ānı okur sizün üzere (497r4) ayetlerini teñrinuñ çıkar imān getürdiler eyü işler (497r5) karanlılıktan aydınlıktan yaña teñriye eyü iş (497r6) uçmaqlar aqar altından ırmaqlar anuñ içinde hemişe (497r7) görklü eyledi rüzı.

12. yaratdı yedi gökleri (497r8) yeri anlarılayın aralarında teñri (497v1) her nesne üzere güci yeter teñri kapladı her nesneyi bilmekten yaña.

¹⁹⁶ Yazmada zışt biçiminde z ile yazılmıştır.

¹⁹⁷ Yazmada المزل

¹⁹⁸ Yazmada صاشى

{66}

SÛRETÜ'T-TAHRÎM

(497v3) Bismil'lâhi'r-raḥmāni'r-raḥim

1. (497v4) ey peygamber helâl eyledi hoşnûzlığını (497v5) teñri rahmet kılıcı.
2. çıķmağı andlaruñuzdan (497v6) teñri çalabuñuzdur dürüst işlü.
3. peygamber (497v7) bir nice 'avratlardan yaña haber verdi muṭi' eyledi anı anuñ üzere (497v8) bildürdi bir nicesini bir niceden ol vaķit haber verdi aytdı (498r1) saña işbu aytdı bilici haberlü.
4. tevbe eyleyesüz (498r2) teñriden yaña gönülleruñuz ḥaķdan verişesiz teñri (498r3) ol arķa vericidür şâlih mü'minler ferişterler (498r4) şundan sonra.
5. çalabısı talâķ verür size degşürüvère (498r5) 'avratlar yègrek müslimân 'avratlar muṭi' 'avratlar (498r6) 'ibâdet eyleyici 'avratlar görmiş 'avratlar.
6. ey anlar îmân getürdiler (498r7) nefsleruñizi ḳavimleruñizi odunu anuñ adamlardur taşdur (498r8) [...] ¹⁹⁹ sarplar 'aşı olmazlar buyurdı anlara (498v1) işlerler buyurınurlar.
7. ey anlar kāfir oldılar 'özür dilemeñ (498v2) bugün olduñuz işlersiz.
8. ey anlar îmân getürdiler (498v3) dönüñ dönmek ol kim yarlıgaya sizi (498v4) yazuķlaruñuzu uçmaķlar akar altından ırmaķlar (498v5) rüsvây eylemeye peygamberleri îmân getürdiler anuñla ive yürür (498v6) aralarında sağlarında çalabumuz nûrumuzu (498v7) yarlıga bizi ḳādırsin.
9. ey peygamberler ğazâ eyle (498v8) kāfirlere münāfıķlara arı ol anlaruñ üzere tamudur (499r1) yavuz oldu dönecek.
10. bir meşel anlar 'avratını (499r2) nūḥuñ 'avratını lūṭuñ iki ḳuluñ ḳullarumuzda (499r3) iki şâlih aşşı eylemedi anlara teñriden nesne aydıldı (499r4) girüñ oda.
11. bellü eyledi teñri anlar kim (499r5) îmân getürdiler ol vaķit aytdı ḳatuñda bir ev (499r6) uçmaķda ḳurtar bizi fir'avndan ḳurtar bizi zālīm ḳavümlerden.
12. (499r7) meryem kıızı 'imrānuñ şaķladı vèrdük bize (499r8) cānumuzdan toğrı dutdı çalabısınuñ oldu (499v1) muṭi'lerden.

{67}

SÛRETÜ'L-MÛLK

(499v2) Bismil'lâhi'r-raḥmāni'r-raḥim

1. (499v3) yā yüceldi yā arı ol kim pâdişāhlıķ her nesne üzere güci yèter.

¹⁹⁹ Kelime siliktir.

2. (499v4) ol kim dirilik tā sına ya sızı görklürek (499v5) ‘amelden yaña yarlıgayıcı.
3. yaratdı yedi gökleri (499v6) biri biri üzerine yaratmağında rahmānuñ döndür gözi (499v7) hiç²⁰⁰ görürmisin yazukları.
4. iki gez (499v8) senden yaña göz ol armuşken.
5. bezedük gökleri (500r1) yakın kılduk anları şeytānlar içün yaraqladuk (500r2) anları ‘azābın tamunuñ.
6. kāfir oldılar ‘azābı (500r3) tamunuñ dönecek yer.
7. anuñ içinde eşek üni gibi (500r4) ol kaynarken.
8. yarıla kaçmağdan bırağıla bir bölük (500r5) şora anlara gelmedimi size.
9. aytdılar geldi (500r6) korkuducı aytdük nesne degülsiz (500r7) azgunlık içinde ulu.
10. aytdılar işiddürmeseydük anlarmissaydük (500r8) olduğı tamunuñ.
11. yazuklarına ıraklık olsun islerine (500v1) tamunuñ.
12. anlar çalablarından yarlıgmağ (500v2) müzd ulu.
13. gizleñ aşinā eyleñ anı bilicidür (500v3) gözler issi.
14. yaratdı ol haberlüdür.
15. (500v4) ol kıldı sizün yeri hor yürün kıranlarında yerün (500v5) yēñ rüzī sinden gērü dirilmek.
16. göklerdedür (500v6) obıra sizi yere deprene.
17. göklerdedür kodı (500v7) gērü veribiye taş yağdurıcı yel nitedür korkuducı.
18. (500v8) bayık yalan dutdı anlardan ilerü nite ‘azābum.
19. ey (501r1) görmedilermi kuşu üstlerinde şaf bağlayıcılar direrler katlarından havāya dutmazlar anları illā (501r2) rahmān ol her nesneyi görıcidür.
20. kimdür işbu ol kim ol şüdür sizün (501r3) yardım eder size ayruk rahmāndan degül kāfirler illā mağrūrlıkda.
21. (501r4) kimdür işbu ol kim rüzī verdi size dutarsa rüzī sin belki unutdılar (501r5) haddeden geçmegi içinde ürkmek içinde.
22. ol kim yürür yüzün koyun düşicenüz yüzi üzere toğrı yol dutıcırağmıdır (501r6) yürür toğru yol üzere toğru.
23. ayt ol oldur kim yaratdı (501r7) ...di²⁰¹ sizünçün kulak gözleri gönülleri az şükür eylemezsiniz.
24. (501r8) ayt ol oldur kim yaratdı sizi yerde andan yaña cem‘ olunasız.

²⁰⁰ Yazmada هیچ

²⁰¹ Kelimenin baş kısmı siliktir.

25. aydurlar (501v1) kaçandur işbu va‘de eger olasız gerçekler.
26. ayt degül bilmek illā teñri (501v2) katında degil ben illā korğudıcı bellü.
27. gördiler anı diler anı zışt²⁰² oldı yüzleri (501v3) anları kim kâfir oldılar aydıldı işbu oldur kim olduğuzıdı anı dilersiz.
28. ayt haber vère (501v4) helāk eylerse teñri benümledür yā rahmet kılursa bize kırtara kâfirleri (501v5) ‘azābdan ağrıdıcı.
29. ayt oldur rüzjı verici inanduk aña anuñ üzere tevekkül eyledük (501v6) tiz bilesiz ol azğunlık içindedür bellü.
30. ayt haber vèrdük olursa (501v7) şuyunuz yère girici kim getüre size şuyı aķar.

{68}

SÛRETÜ’L-KALEM

(501v8) Bismil’lāhi’r-raḥmāni’r-raḥim

1. (502r1) yeri götüren balık ḥaḳḳıçun dıvıt ḥaḳḳıçun kalem ḥaḳḳıçun ferışteler anuñ ḥaḳḳıçun.
2. degülsin ni‘met ile çalabuñ delü sen imān peygamberlik.
3. bayık (502r2) senüñdür müzd kesilmemiş minnet olunmuş.
4. sen ḥūy üzeresin ulu.
5. tiz göresin (502r3) göreler.
6. kankunuz delüdür.
7. çalabuñ ol bilürekdür azdı (502r4) yolından ol bilürekdür toğrı yol dutıcılar.
8. boyun vèrme yalan dutıcılara.
9. (502r5) sevdiler iki yüzlülük eyleyedüñüz yüzlülük eyleyelerdi.
10. boyun vèrme her çok and içiciler adam ardınca yavuz söyleyici ḥor olmuş.
11. (502r6) yürüyici kıla.
12. yıgıcı ḥayrı ḥadden geçici çok yazuklu.
13. arısuz şonra şundan ḥaramzāde.
14. (502r7) olursa māl issi oğlanlar issi.
15. okuna²⁰³ anuñ üzere ayetlerümüz aytdı (502r8) meşelleridür öñdinkileruñ.
16. tiz tağlayavuz burunı üzere.
17. biz şınaduķ anları nite şınaduķ (502v1) islerini bostānuñ and içdiler keseler anı érte vaktini girüciler.

²⁰² Yazmada *zišt* biçiminde *z* ile yazılmıştır.

²⁰³ ٤٠٣

18. istiṣnā eylemezler.
19. (502v2) degirtti anuṅ üzere degirici belā çalabuṅuzdan anlar uyurlarken.
20. oldu (502v3) gece gibi qaraya kıldı.
21. kığırıştılar érte vaktini.
22. gerçeklerken érte gelün ekininüz üzere (502v4) olasız gerçekler.
23. vardılar anlar gizlüken söyleşürlerken.
24. girmesin (502v5) aṇa bugün sizün üzere miskîn.
25. értelediler kaşd eylemek üzere kâdirlerken.
26. (502v6) gördiler anı aytdılar biz azmışlaruz.
27. belki biz maḥrūmlaruz.
28. aytdı (502v7) yègreği anlaruṅ ey aytmadum size niçün tesbîḥ eylemezler.
29. aytdılar arulığı çalabumuzuṅ (502v8) biz olduḡ zālimler.
30. ilerü geldi bir niceleri bir nice [...] ²⁰⁴ melāmet eyle... ²⁰⁵
31. (503r1) aytdılar katı ‘azābumuz biz olduḡ ḥadden geçiciler.
32. ol kim çalabumuz degşirü vèrè bizüm için yègrek (503r2) andan biz çalabumuzdan yaṇa rağbet eyleyicilerüz.
33. ancılayın ‘azāb dünyānuṅ ‘azābı (503r3) aḥiretüṅ uluraḡdur oldılsa bilürler.
34. kórkıcılaruṅdur çalabları katında (503r4) uçmaḡlar diṇlenmek.
35. ey kılalum müslimānları yazuḡlular gibi.
36. n’oldı size nite (503r5) ḥüküm eylersiz.
37. sizünmidür anuṅ içinde.
38. üyürsiz.
39. sizünmidür andlar (503r6) üzerümüze erici yā berkimiş kıyāmet günine deḡin sizündür ḥüküm eylersiz.
40. (503r7) şor anlara kankısı anlaruṅ şol boyun dutıcıdur.
41. anlaruṅ ortaḡlarımı getürsünler ortaḡların olalar gèr- (503r8) çekler.
42. ol gün açıla incikden katı gün ola okınıla secde eylemekden yaṇa (503v1) güçleri yetmeye.
43. alçaklık eyleyicilerken gözleri anlaruṅ ère anlara ḥorlık oldılar (503v2) okunurlar secde eylemekden yaṇa anlar şaḡlardur.
44. ḳo beni anuṅla yalan dutar (503v3) işbu sözi tiz azın azın eyleyevüz ‘azābı yaḡın ol yèrden kim bilmezler.

²⁰⁴ Son satırın üzeri kağıtla kapatıldığından kimi kelimeler okunamamaktadır.

²⁰⁵ Son satırın üzeri kağıtla kapatıldığından kelimenin devamı okunamamaktadır. *Eyle-* köküne dizinde yer verilmiştir.

45. (503v4) mühlet vevvüz anlara mekirim yègrekdür.
 46. dilermisin anlara kiri anlar (503v5) ödüşden ağır olunurlar.
 47. katındamıdur anlaruñ ğayb anlar yazarlar.
 48. şabır eyle (503v6) hükmini çalabuñdan olma balık issi gibi ol vaķit (503v7) ol kayğudan tölmişken.
 49. eger ermemişmisse aña bir ni‘met çalabısından bırağıldı (503v8) yazıya ol melāmet olınmışken.
 50. üyürdi anı çalabısı (504r1) kıldı anı şālihlerden.
 51. yakın oldı anlar kāfir oldılar ıralar seni (504r2) gözleriyle eşitdiler kūr‘anı aydurlar ol delüdü.
 52. (504r3) ol illā ögüt vèrmek ‘ālimlere.

{69}

SŪRETÜ’L-HĀĶĶA

(504r4) Bismil’lāhi’r-raḥmāni’r-raḥim

1. (504r5) vācib oldı.
2. nedür vācib olıcı.
3. nesne bildürdi saña nedür vācib olıcı.
4. yalan dutdı şemūd (504r6) ‘ād urucı kōrkularıyla kıyāmet.
5. ammā şemūd helāk olundı ün yèr deprenmek.
6. ammā (504r7) ‘ād helāk olındı yèlile katı esici şovuk ḥadden geçici.
7. anı musallaṭ eyledi anlaruñ üzere yedi (504r8) geceler sekiz gündüz biri biri ardınca gördüñ kavmi anuñ içinde düşmişler (504v1) hemān anlar ḥurmā ağacı dipleridür düşmiş.
8. hiç²⁰⁶ görürmisin anlaruñ şonra kalmış.
9. (504v2) getürdi fir‘avn katındadur lūt kavmi köyleri yazuk işi.
10. ‘āşī olduñuz (504v3) peygamber anı çalablarınuñ dutdı anları dutmak artuk katı.
11. biz ḥadden geçdi şu (504v4) bindürdük sizi gemiyi.
12. tā kılaruz anı sizün için ögütlemek şaklaya (504v5) kulak şaklayıcı.
13. ürile şūr içine ürmegi.
14. bir gez getürüle yèr (504v6) tağlar uvana ol iki uvanmak bir gez.
15. ol gün oldı olucı kıyāmet.
16. (504v7) yarıldı gök ol gün ol gün süstdür.

²⁰⁶ هیچ Yazmada

17. ferişte avuçları üzeredir (504v8) getüre ‘arşını çalabuñuñ üstinde anlaruñ ol gün sekiz ferişte.
18. ol gün (505r1) ‘arz olınasız gizlenmeye sizden gizlenici.
19. ammā ol kim veribinildi (505r2) sağ eline ayda tutuñ okuñ bitümi.
20. ben bildüm gümānsuz ben görıciven (505r3) hisābumı.
21. ol dirlik içindedür hoşnūzlıqlı.
22. uçmak içinde yüce.
23. yemişleri (505r4) anuñ yakındur.
24. yeñ içün siñici andan eyü ‘ameller ilerü dutduñuz günler içinde geçmiş.
25. (505r5) ammā veribinildi bitisi şol eline ayda ey kâşki ben verinilmişmisem (505r6) bitüm.
26. bilmedim nedür hisābum.
27. ey kâşki ol ölüm olmuşmıssa giderilmişmisse gècesi dirilmek.
28. (505r7) aşşı eylemedi baña mālüm.
29. helāk oldu benden hūcctüm pādişāhlıgum.
30. tutuñ anı elin boynın bağlañ.
31. (505r8) andan tāmuya givürüñ anı.
32. zencir içinde ölçmek anuñ yetmiş arşundur (505v1) givürüñ anı.
33. ol oldu inanmaz teñriye ulu.
34. kandurmaz (505v2) ta‘ām vèrmek üzere yoħsula.
35. yokdur anuñ bugün işbunda hışım.
36. yokdur ta‘ām (505v3) illā tāmulıqlar yanından sızandan.
37. yèyemeye anı yazuqlular.
38. ètdügi degül müşrikler and içerin (505v4) görürsiz.
39. görmezsiz.
40. ol sözdür resülün ‘izzetlü.
41. degül (505v5) ol sözi şā‘ir az inanmazsız.
42. degül sözi vaħiysüz az (505v6) öğütlenmezsiz.
43. indürmek çalabısından ‘ālemlerün.
44. yalan bağlamışmıssa bizüm üzerümüze (505v7) bir nice sözleri.
45. tutduğı endürmekçün andan kuvvetile.
46. andan kesdükdi andan (505v8) tamarın.
47. degül sizden hiç²⁰⁷ birinüz andan def eyleyiciler.

²⁰⁷ Yazmada هیچ

48. ol ögütlenmekden (506r1) müttakîlere.
49. biz bilürüz bayık sizden yalan dutıcılardur.
50. ol hasretdür (506r2) kâfirler üzere.
51. ol toğrısıdur gümânsuz.
52. tesbîh eyle adıyla çalabuñ (506r3) uludur.

{70}

SÛRETÜ'L -ME'ÂRİC

(506r4) Bismil'lâhi'r-raḥmâni'r-raḥim

1. (506r5) diledi dileyici 'azâbı olucı.
2. kâfirlerün yokdur anuñ def' eyleyici.
3. teñriden (506r6) yerler issi.
4. ağası ağar ferîşteler haber eyle andan yaña bir gündür kıyâmet oldı (506r7) kadar anuñ elli biñ yıl.
5. şabır eyle şabır eylemek eyü.
6. anlar görürler (506r8) anı 'azâbı ırak.
7. görürüz anı yakın.
8. ol gün ola gün zeytün tarısı gibi.
9. (506v1) ola tağlar renklü yün gibi.
10. şormaya hışım hışım.
11. görür eylenileler anları (506v2) sever yazuklu kâfir şatun aldı gendüzi 'azâbdan ol gün oğlanlarıyla.
12. 'avratlarıyla (506v3) kardaşlarıyla.
13. kabile²⁰⁸ siyle ol kim yer verür aña.
14. anuñla yèrdedür heb andan (506v4) kırtardı anı.
15. degül eyle ol tamu.
16. koparıcıdur baş derilerin.
17. okur ol kim yüz döndürdi (506v5) yüz döndürdi.
18. derdi kaba koydı.
19. adamı yaradıldı baḥîl.
20. yokandı aña (506v6) şer fakîrlık şabursuz.
21. yokandı aña hayr māl men' eyleyici.
22. kılıcılar.

²⁰⁸ Yazmada /î/ gösterilmemiştir.

23. anlar kim (506v7) namāz üzere dāyimlerdür.
24. anlar mälları içinden haḳdur.
25. (506v8) dilenci için mahrūm.
26. anlar gèrçek dutarlar cezā günin.
27. anlar kim (507r1) ‘azābundan çalablarınuḡ ḳorḳucılardur.
28. bayıḳ ‘azābı çalablarınuḡ degül emîn olınmış.
29. (507r2) anlar kim anlar ferclerini şaḳlayıcılardur.
30. illā ‘avratları üzere yā anuḡ (507r3) üzere mālın oldu şaḡ elleri anlar melāmet olınmışlar.
31. her kim isterse sonra (507r4) şundan şunlar anlardur ḥadden geçiciler.
32. anlar kim anlar emānetlerini (507r5) ḳavillerin şaḳlayıcılardur.
33. anlar kim anlar tanuḳların tūricılardur.
34. anlar kim (507r6) namāzları üzere şaḳlarlar.
35. şunlar uçmaḳlar içinde aḡırlanmışlardır.
36. (507r7) nedür anlarınuḡ kāfir oldılar senün ḳatunda ivücilerken ḳatuḡa gelmege.
37. şaḡından yaḡdın şolından yaḡadan (507r8) bölükler.
38. tama‘ eylermi her gişi anlardan givürinile diḡlenmek uçmaḡına.
39. (507v1) degül eyle biz yaratduḳ anları bilürler.
40. and içerin çalabısına (507v2) gün toḡularınuḡ gün batılarınıḡ biz ḳādirlerüz.
41. aḡa degşürevüz yègrek anlardan degülin biz (507v3) maḡlūb olınmışlar.
42. ḳo anları girsünler oynasunlar tā göreler günlerini (507v4) anlar oldu va‘delenirler.
43. ol gün çıkarlar sinlerden (507v5) ivecilerken hemān anlar dikelinmiş putlardan yaḡa iverler.
44. alçaḳlık gözleri anlarınuḡ (507v6) èrer anlara ḥorlık şol gün oldur oldılar va‘de verinildiler

{71}

SÜRETÜ NŪḤ

(507v8) Bismil’lāhi’r-raḥmāni’r-raḥim

1. (508r1) biz veribidük nūḥ ḳavminden yaḡa ḳorḳut ḳavimünḡi andan ilerü (508r2) gele anlara ‘azāb aḡrıdıcı.
2. aytdılar ḳavmüm ben sizünçün ḳorḳuducıvan bellü.
3. (508r3) tapun tenriye ḳorḳuḡ muṡi‘ oluḡ baḡa.

4. yarlıgaya sizi yazuqlarunuz (508r4) sonra qoya sizi ödenilmiş zamāna degin zamān teŋrinün geldi mühlet (508r5) verinilmeye olduŋuzsa bilür.
5. aytdı çalabum ben oqudum qavmüm gece (508r6) gündüz.
6. arturmadı anlar oqumağum kaçmaq.
7. ben her nice oquyam (508r7) yarlıgayasın anları kıldılar barmaqların kulakları içinde örtindiler tonların (508r8) yazuq üzere durdılar dilediler ululuk istemek ululuk istemek.
8. andan ben oqudum anları aşikāre.
9. (508v1) andan ben aşikār eyledüm gizlü eyledüm gizlemek.
10. aytdum yarlıgamaq diley (508v2) çalabuŋuzdan ol oldı yarlıgayıcı.
11. veribiye buludı yağmurı üzerünŋüze biri biri ardınca.
12. (508v3) artura size mällar oğlanlar kıla sizünçün bostānlar kıla (508v4) sizünçün ırmaqlar.
13. nedür sizün qorqmazsız teŋriçün olmağdan yaŋa.
14. yaratmış iken (508v5) gezler.
15. görmedünmi nite yaratdı teŋri yedi gökleri bir biri üzerine.
16. (508v6) kıldı ayı çırağ.
17. teŋri bitürdi sizi yerden bitürmek.
18. andan gerü ilete (508v7) anuŋ içine çıkara sizi çıkarmaq.
19. teŋri kıldı sizünçün yeri döşek.
20. (508v8) tā yüriyesiz andan yollar geŋler.
21. aytdı nūh çalabum anlar ‘āşī oldılar (509r1) baŋa uydular²⁰⁹ aŋa arturmadı aŋa mālī oğul kız illā ziyān.
22. mekir eylediler (509r2) ki ulu mekir eylediler.
23. aydurlar qomaŋ teŋrilerünŋüzi qomaŋ (509r3) veddi tapalar suvā‘ı yağūsı ya‘ūkı nesri.
24. azdurdılar çok (509r4) artırma zālimler nūh aytdı.
25. yazuqlarından ötrü ğarḳ²¹⁰ olındılar (509r5) givürdinildiler oda bilmediler anlar için teŋriden ayruq arqa vericiler.
26. aytdı nūh (509r6) qoma yer üzere kāfirlerden kimse sen.
27. bayıq (509r7) qorsalar anları azduralar kullarunı toğurmayalar tā‘atden çıkar kāfir olıcı.

²⁰⁹ Meallerde *uydular*, yazmada *aydurlar* ایدرلر

²¹⁰ Yazmada غر

28. çalabum (509r8) yarlığa beni atamı anamı girdi evüme mü'min iken mü'mine iken (509v1) mü'min 'avratları arturma zâlimlere illâ helâklik.

{72}

SÛRETÜ'L -CİNN

(509v2) Bismil'lâhi'r-raḥmāni'r-raḥim

1. (509v3) ayt vahy başa olındı kim bayık kulağ dutdı eşitmek bir bölük²¹¹ perrişlerden aytdılar biz eşitdik (509v4) kūr'ānı taḥ.
2. ṭoğrı yol gösterür bulmağdan yaḥa imān getürdük ṭoğrı yola hergiz ortak²¹² eylemeyüz çalabumuz (509v5) kimseyi.
3. bayık yüceldi uluğı çalabumuzun dutmadı eş²¹³ 'avrat oğıl kız.
4. (509v6) bayık oldı aydur 'aḳılsuzumuz teḥri üzere ırak yalan.
5. biz şandığıdı (509v7) söylemeye adamı perri teḥri üzere yalan.
6. bayık oldı (509v8) erenler adamilerden şıḡınurlar erenler perrişlerden arturdılar (510r1) ululık kibir eylemek.
7. adamılar şandılar nite kim şandunuz hergiz koparmaya yerden teḥri bir kimseyi.
8. (510r2) biz istedük gögi bulduk anı ṭoldurılmış şakınıcılar katı od yılduzlar.
9. (510r3) biz oturduk andan yerler oturacak eşitmek kim eşitmege duta kulağ şindi bula (510r4) od yıldurur yol bekleyici.
10. biz bilmeziz şermi dilendi yerdeki (510r5) yâ diledimi anlara çalabları ṭoğrı yol bulmağ.
11. biz bizden şālihlerdür bizden (510r6) ayruḳdur şundan olduk bölükler dürlü dileklüler.
12. biz bildük gümānsuz hergiz 'āciz eylemeyüz (510r7) teḥriyi yerde hergiz 'āciz eylemeyüz kaçıcı iken.
13. biz eşitdük ṭoğrı yol inanduk (510r8) aḡa her kim inana çalabısına ḳorḳmaya eksmekden zulümden.
14. biz (510v1) bizden müslimānlardur bizden zulüm eyleyiciler müslimān ola şunun (510v2) ḳaşd eylediler ṭoğrı yola.
15. ammā zulüm eyleyiciler oldılar ṭamuya oduḡ.
16. (510v3) ṭoğrı olmışlarmıssa yol üzere islām şuvardığıdı şu çok.

²¹¹ Yazmada *birlemek* بَرَلَمَكْ

²¹² Yazmada *ارتقى*

²¹³ Yazmada *iş* biçimindedir.

17. (510v4) t̃a s̃ınayavuz anları anuñ içinde yüz dönderürse zikrinden çalabısının givüre anı ‘azāba (510v5) şarp.
18. mescidler teñrinüñdür tapmañ teñriye kimseye.
19. (510v6) ol rüz̃i teñri k̃ulı tapardı aña yakın oldılar olalar anuñ üzere (510v7) biri biri üzerine.
20. ayt tapmazın illā çalabuma ortak eylemezin aña kimseyi.
21. ayt ben (510v8) māl̃ik degilin sizünçün ziyān toğrı yol.
22. ayt ben hergiz kırtarmaya teñriden (511r1) kimse hergiz bulmayam andan ayruķ şıgıncak yēr.
23. illā degürmek teñriden (511r2) peygamberlikdan ‘āş̃i olursa teñriye peygamberine
anuñdur odı tamunuñ (511r3) ebedi kalıcılarken anuñ içinde hemişe.
24. t̃a göreler va‘de olunurlar tiz bileler (511r4) za‘ıfrağdur arka vericiden yaña azırağdur şağışun yaña.
25. bilmezin yakınmıdır va‘de verinülürsiz (511r5) yā kılamı anuñ içün çalabum zamān.
26. bilici gaybı muṭi‘ olmaya (511r6) gaybı üzere nicesi ya ‘ni bildürmeye.
27. anı kim begendi peygamber ol kılr (511r7) ileyinde dağı ardında ...ler²¹⁴
28. t̃a bile bayık degürdiler (511r8) peygamberliklarını çalablarına kapladı [...] ²¹⁵
şaydı her nesneyi (511v1) şaymak.

{73}

SÜRETÜ’L -MÜZEMMİL

(511v2) Bismil’lāhi’r-raḥmāni’r-raḥim

1. (511v3) ēy ton içine būrinmiş.
2. t̃ur gece illā az.
3. yarısın ya ‘ni gēcenüñ andan az t̃a ekse.
4. artura (511v4) anuñ üzere çok okı k̃ur’ānı açuk okumak.
5. biz tiz bırağavuz üzerüñe söz ağır.
6. (511v5) s̃a‘atleri gēcenüñ ol kavırağdur muvāfık olmağdan yaña t̃a bizekdür sözden yaña.
7. senüñdür (511v6) gündüz içinde olmağ dirlik içinde uzun.

²¹⁴ Kelimenin baş kısmı siliktir.

²¹⁵ Son satırın üzeri kâğıtla kapatıldığından kelime okunamamaktadır.

8. aḡ adını çalabuḡ kesil andan yaḡa (511v7) kesilmek.
9. çalabısı gün toḡısının gün batısının yokdur teḡri ol tut anı bütün tutıcı.
10. (511v8) şabr eyle anuḡ üzere aydurlar [...] ²¹⁶ kesilmek eyü.
11. koy beni (512r1) yalan dutıcılarla ni‘met isleri mühlet ver anlara az.
12. bizüm katumuzdadur bendler (512r2) ulu odlar.
13. yeyesi boḡaz durmaklı ‘azāb aḡrıdıcı.
14. ol gün deprene yer (512r3) taḡlar oldu taḡlar dirilmiş kum akıdılmış.
15. biz vëreyidük (512r4) fir‘avna peyḡamber.
16. ‘āşî oldu fir‘avn peyḡambere tutduk anı tutmak (512r5) aḡır.
17. nite şakınasız kāfir olursaḡuz ol günde kıla oḡlanları (512r6) ak saçlular.
18. gök yarılmışdur anuḡla oldu va‘desi işlenmiş.
19. işbu (512r7) öḡütdür dilerse duta yol.
20. çalabuḡ bilür sen (512r8) tırursın azıraḡ iki ülüsinden geçenüḡ yarışından üç oldu bir birbirinde bir bölük (512v1) anlardan senüḡledür teḡri endāze eyler geceyi gündüzi bildi hergiz (512v2) başarmayasız anı döndi üzeriḡüze oḡuḡ geḡez oldu kūr‘āndan (512v3) bildi ola sizden şayrular ayruḡlar çalışırlar (512v4) yerde isterler fazlından teḡrinüḡ ayruḡlar çalışırlar (512v5) teḡri yolında oḡuḡ geḡez oldu andan durursa namāzı vëruḡ zekātı (512v6) ödünç vëruḡ teḡriye ödünç görklü ilerü dutduḡuz gendüzleriḡüzden (512v7) ḡayrdan bulasız anı teḡri katında ol teḡriḡ uluraḡ müzdin yaḡa yarlıḡamaklıḡ dilerḡ (512v8) teḡriden teḡri yarlıḡayıcıdur raḡmet kılıcı.

{74}

SÜRETÜ’L -MÜDDEŞİR

(513r1) Bismil’lāhi’r-raḡmāni’r-raḡim

1. (513r2) ey ḡon örtünmiş.
2. tır kōrkud.
3. çalabıḡı tekbîr eyle.
4. ḡonlarıḡ arıt.
5. (513r3) ‘azābdan kesil.
6. mālınḡdan vërme çok isteyerek.
7. çalabuḡ için şabr eyle.
8. (513r4) ürüle şūr içine şol.
9. ol gün gündür düşḡār.

²¹⁶ Bu kısmın üzeri kâğıtla kapatılmış olduğundan kelimeler okunamamaktadır.

10. kâfirler üzere (513r5) degül geñez.
11. o beni anula yaratdum yalunuz iken.
12. ıldum anu iın māl (513r6) artırılmış.
13. olanlar hāzırlar
14. dōshedüm anu iın dōşemek.
15. andan umar (513r7) arturavuz.
16. degül eyle ol oldu nişānlarımız unudıcı.
17. tiz eyleyevüz geñezsüz otdan aa a...²¹⁷
18. (513r8) ol endiše eyledi endāze eyledi.
19. la‘net olundı nite endāze eyledi.
20. la‘net olundı nite endāze eyledi.
21. (513v1) andan badı.
22. andan burtardı murtardı.
23. andan yüz dōndürdi ululuk istedi.
24. aydılar (513v2) ibu cāzūluk rivayet olunur.
25. ibu adamı sözi.
26. tiz givirem anı (513v3) saar amuyı.
27. ne nesne saa bildürdi nedür saar.
28. bāı omaz omaz.
29. anu dōndericidür derilerü.
30. (513v4) anu üzeredür okuz on.
31. ıldu od islerin illā ferişteler (513v5) ılmadu saıın illā azunluk anlar kāfir oldılar gümānsuz ola (513v6) anlar verinildiler kitāb arturalar anları mān getürdiler inanmaı şeklü (513v7) olmaya anlar verinildiler kitāb mü‘minler tā ayda anlar (513v8) gōüllerinde sayruluk kāfirler ne nesne diledi teri ibunula meşelden yaa (514r1) ancılayın azdurur teri diler orı yol gösterdi diler bilmez (514r2) şülerini alabu illā ol degül ol illā oüt adamı haa.
32. (514r3) ay haıun.
33. gece haıun.
34. aydı oldu.
35. ol saar birisidür (514r4) ulularu.
36. ormak iın adamı.
37. diler sizden ilerü *ya ‘ni hayrı* (514r5) gērü ala hayırdan.

²¹⁷ Kelimenin kalan kısmı ıkmamıştır.

38. her nefes kim işledi tatudur.
39. isleri sağ yanuñ.
40. (514r6) uçmaqlar şoruşurlar.
41. yazuqlulardan.
42. ne nesne givürdi sizi tamu için.
43. (514r7) aytdılar olmaduñ namāz kılıcılardan.
44. olmaduñ ta‘ām vērür yoksul.
45. olduğıdı (514r8) girü vèrdük giricilerile.
46. olduğıdı yalan tutarduñ cezā günü.
47. (514v1) tā geldi bir gümānsuz ölüm.
48. aşşı eylemeye anlara şefā‘atī şefā‘at eyleyiciler.
49. pes (514v2) nedür anlaruñ ögütten yüz döndericilerken.
50. hemān anlar eşeklerdür ürküciler.
51. kaçdılar (514v3) arslandan.
52. belki diler her gişi anlardan verinile bitiler (514v4) açılmış.
53. degül eyle korkmazlar ahiretde.
54. degül kur‘ān haqqa ol ögütdür.
55. (514v5) her kim diler aña.
56. anı anmazlar illā dileye teñri ol lāyıkdur (514v6) korkmağı andan lāyıkdur yarlıgamağa.

{75}

SŪRETÜ’L-ḲİYĀME

(514v7) Bismil’lāhi’r-raḥmāni’r-raḥim

1. (514v8) and içerin günine kıyāmetüñ.
2. and içerin nefse selāmet eyleyici *ya ‘ni issi melāmet eyler niçün yavuz iş işledük diyü.*
3. (515r1) ey şanurımı adamı hergiz dirmeyevüz süñüklerin.
4. evet direvüz kâdirlerken (515r2) aña toğrı eyleyevüz barmaqları uçın.
5. bel ki diler adamı eyleye ma‘şiyet ileyinde.
6. (515r3) şorar kaçandur kıyāmet günü.
7. kaçan kamaşa göz.
8. dutıla ay.
9. (515r4) dirile gün ay.

10. ayda adamı ol gün kãdadur kaçak yêr.
11. (515r5) degül eyle yokdur şığıncaç yêr.
12. çalabuñdan yaña ol gün qarâr dutası yêr.
13. haber verinile adamı (515r6) ol gün ilerü dutdı sonra qodı.
14. belki adamı nefis üzere huccetdür.
15. (515r7) bırağdısa ‘özürlerin.
16. depretmese anuñla qur’ânla dilüñi²¹⁸ tâ ive alasun anı.
17. üzerümüze (515r8) dirmek oğumağı dilüñde.
18. okuyavuz anı ardınca ol oğumağınuñ.
19. andan üzerümüzdedür bellü²¹⁹ eylemek.
20. (515v1) degül eyle seversiz ivmiş *ya ‘ni dünyâyı*.
21. korsuz ağıreti.
22. yüzler (515v2) ol gün tâzedür.
23. çalablarından yaña bağıcıdı.
24. yüzler ol gün burtarmışdur.
25. (515v3) bilürler eylenile anlar qatı isi.
26. degül eyle erdi cãmı boyun süñüklerin.
27. aydıldı (515v4) eyleyici kimdür efsün.
28. bildiler gümânsuz ol ayrılmakdur.
29. tolaşdı incik incikle.
30. (515v5) çalabuñdan yaña ol gün süreceç yêr.
31. gerçek dutmadı namâz kılmadı.
32. velîkin (515v6) yüz döndürürdi yalan dutdı.
33. andan vardı qavminden yaña gökçeklenür.
34. yakın oldu saña (515v7) yakın oldu.
35. andan yakın oldu saña yakın oldu.
36. ey şanurımı adamı qonıla (515v8) şalınmış geñince.
37. olmadımı bël şuyı menîden dökülinür.
38. andan oldu uyuşmış yaratdı (516r1) tamâm eyledi.
39. kıldı andan iki çift êrkek dışı.
40. ey degülmi (516r2) şol qâdir aña kim dirüde ölülêri.

²¹⁸ Yazmada *delüñi* olarak harekelenmiştir.

²¹⁹ Yazmada *bellü* بَلُّو

{76}

SÜRETÜ'L -İNSÂN

(516r3) Bismil'lâhi'r-raḥmāni'r-raḥim

1. (516r4) bayık geldi adam üzere bir müddet rûzigârdan olmadı nesne (516r5) anılmış.
2. biz yaratduk adamı bel şuyından qarışmış şınaruz²²⁰ anı (516r6) kıldık anı eşidici görücü.
3. toğrı yol ana gösterduk yol küfür eyleyiciyken.
4. (516r7) küfür eyleyiciyken biz yaraqladuk kâfirler için zencirler bendler tamu.
5. (516r8) eyü işlüler içerler şarablu kapdan oldı katılmış kâfur çeşmesi suyu.
6. (516v1) çeşme içer anuñla kulları teñrinüñ ağıdurlar anı akıtmağ.
7. vefâ eylerler nezri (516v2) kôrkarlar bir günden oldı şerri anuñ tağılmış.
8. yedürürler ta'âm (516v3) teñri dostlığına miskiñe ögsüze eşire.
9. yedürmezüz²²¹ size teñri (516v4) rızası için dilemezüz sizden 'ıvaž şükür eylemek.
10. biz kôrşavuz (516v5) çalabumuzdan bir gün burtarmış katı şarp.
11. şakladı anları teñri şerrinden (516v6) şol günün qarşuñ getürdi tazelik şadlık.
12. 'ıvaž verdi anlara (516v7) şabır eyledeñler için uçmağ harir ton.
13. tekye urucılarken anuñ içinde tahtlar üzere (516v8) görmezler anuñ içinde güneş katı şovuk.
14. yakın iken anlarıñ üzere gölgeleri (517r1) muṭi' olundı yemişler muṭi' eylemek.
15. degzidendür anlarıñ üzere kabıla (517r2) gümüşden kulpuz bardakları oldılar şişeler.
16. şişeler gümüşden (517r3) endāze eylediler anı endāze eylemek.
17. şuvırınurlar anuñ içinde süci oldı katılmış (517r4) zencebıl.
18. anuñ içinde çeşme anuñ durınıldı selsebıl.
19. degzine anlarıñ üzere (517r5) oğlanlar ebedi olınmışlar görsen anları şanasın anları incü tağılmış.
20. (517r6) göresin andan göresin diñlenmek pâdişâhlık ulu.
21. üzerlerinde olınıcılar (517r7) tonları yufka harir yeşilleri kalın ton bezenildiler beziklerle (517r8) gümüşden şuvardı anları çalabları şarâb arı edici.
22. bayık işbu oldı (517v1) size 'ıvaž oldı dürüşmegünüz şükür olunmış.

²²⁰ Yazmada şınaruz صَنَرُزْ²²¹ Yazmada bildürmezüz بِلْدُرْمَزْ

23. biz indürdük (517v2) üzerüğe qur'ânı indürmek.
24. şabır eyle hükmine çalabuñ muṭi' olma (517v3) anlardan yazuqlu *ya 'ni 'ayba.*
25. añ adını çalabuñ erte (517v4) gece.
26. geçeniñ bir nicesini namāz kıl anuñ içinde aña namāz kıl gece uzun.
27. (517v5) şunlar severler iveci *ya 'ni dūnyāyı* atarlar ileylerinde bir gün ağır.
28. (517v6) biz yaratduķ anları berkitdük yaradılışların diyevüz degşürevüz beñdeşlerin (517v7) degşürmek.
29. işbu öğütdür her kim dileye duta çalabısından yaña (517v8) yol.
30. dilemezsiz illā dileye teñri teñri oldı bilici (518r1) dürüst işlü.
31. givüre rahmet içine zālamlere yaraqladı anlar (518r2) 'azāb ağrıdıcı.

{77}

SÜRETÜ'L -MÜRSELĀT

(518r3) Bismil'lāhi'r-raḥmāni'r-raḥim

1. (518r4) verinilmişler ḥaqqıçun biri biri ardınca.
2. esiciler ḥaqqıçun esmek.
3. tağıdıcılar ḥaqqıçun tağıtmaķ.
4. (518r5) ayırıcılar ḥaqqıçun ayırmaķ.
5. bırağıcılar ḥaqqıçun vahyi.
6. ma'zūr dutmaķ korkutmaķ.
7. (518r6) va'de olunursız olıcidur.
8. ılduzun görünmez olunur.
9. gök açıla.
10. (518r7) tağlar koparınıla.
11. peygamber katlandılar.
12. kankı gün içün zamān verinildiler.
13. (518r8) ayırmaķ içün.
14. ne nesne bildürdi saña nedür ayırmaķ günü.
15. veyldür ol gün katı 'azāb (518v1) yalan dutıcılar.
16. ey ḥelāk etmedükmi öñdinkileri.
17. andan uyuravuz şonrağıları.
18. (518v2) ancılayın eyleyevüz yazuqlular.

19. ...²²²
20. ey (518v3) yaratmaduğmı sizi şudan ħor olmış.
21. kılduğ anı turağ yêrde berk.
22. endāze olınmış vağte degin (518v4) bilmiş.
23. endāze eyledi eyü endāze eyleyicilerüz.
24. ...
25. (518v5) ey kılmaduğmı yêri dūrücü.
26. diriler ölüler.
27. kılduğ anuñ içinde (518v6) tağlar yüceler berk durur şıvarduğ sizi şuyıla datlu.²²³
28. ...
29. (518v7) varuñ andan yaña issi.
30. üç budakuñ gölge eyleyici.
31. degül (518v8) aşşı eylemez od yalıñından.
32. ol od bırağur od kıymağların köşk gibi.
33. hemen ol (519r1) develerdür şarular.
34. ...
35. işbu gūnidür söylemezler.
36. (519r2) destūr verinilmeye anlara ‘özür dilemeyeler.
37. ...
38. (519r3) işbu gündür ayırmağ gūnidür dirdük sizi öñdünkileri.
39. oldısa sizün (519r4) mekir mekir eyleñ baña.
40. ...
41. kōrkıcılarla (519r5) gölgeler içinde çeşmeler.
42. yemişler andın kim arzular.
43. yeñ içün (519r6) sıñici iken andan olduñuz işlersiz.
44. biz ancılayın yandururuz görklü işlüler.
45. ...
46. (519r7) yeñ gönenün az siz yazuğlularsız.
47. ...
48. (519r8) kaçan aydıla anlara rükū‘ eyleñ rükū‘ eylemez.
49. ...
50. (519v1) kankı söz andan soñra kur’āndan soñra inanalar.

²²² Yazmada 19. ayetten itibaren tekrarlayan “veyldür ol gün katı ‘azāb yalan dutıcılar “ ayeti yazmada yinelenmemiştir. Sure boyunca tekrar dipnot yapılmayacaktır.

²²³ Yazmada *daşlu* biçiminde yazılmıştır.

{78}

SŪRETÜ'N-NEBE'

(519v3) Bismil'lāhi'r-raḥmāni'r-raḥim

1. (519v4) ne nesneden soruşurlar *ya 'ni mekke kavmi.*
2. haberden ulu *ya 'ni kıyāmet yā kur'ān.*
3. ol kim anlar anuñ içinde ihtilāf ediciler.
4. (519v5) degül eyle tiz bileler.
5. andan degül eyle tiz bileler.
6. ey kılmadukmı yeri döşek.
7. (519v6) tağları mıhlar yaratduk.
8. sizi çiftler kılduk.
9. uykuñuzu (519v7) dinlenmek kılduk.
10. geceyi ton örtücü kılduk.
11. gündüzi dirlik yer.
12. yapduk (519v8) üstünüze yedi katlu berkler.
13. kılduk ırāğ güneş ıldırıcı.
14. indürdük (520r1) şıkılmağa yaklaştımlar şu çok dökülici.
15. çıkaravuz dāne ot.
16. bostānlar (520r2) tolaştımlar.
17. ayırmağ günü oldu şalu vaqtı.
18. ol ürile şūr içine (520r3) gelesiz bölükler.
19. ki acıldı gök oldu kapular.
20. yüridinildi (520r4) tağlar oldu ılğım salğım.
21. cehennem tamusu oldu geçecek yol.
22. hadden (520r5) geçiciler dönecegin.
23. dönucilerken anuñ içinde rüzigārlar.
24. datmayalar anuñ içinde şovuk (520r6) şarāb.
25. illā issi şu.
26. tamulıklar cezā vèrmek muvāfık olmağ.
27. anlar oldılar korkmazlar (520r7) hisābdan.
28. yalan dutdılar ayetlerümüzi yalan dutmağ.
29. her nesnesini bildük levḥde anı (520r8) ...zılmış²²⁴ iken.

²²⁴ Kelimenin baş kısmı siliktir. Arapça kısmından hareketle kelimenin yazılmış olduğu düşünülmektedir.

30. ʔaduŋ hergiz arturmayavuz ‘azāb.
31. ʃaḳın...²²⁵ (520v1) zafer bulmak nişānda.
32. üzümler
33. emcegi ʃaḳlanmıŋ ‘avratlar.
34. ʔadeḥ ʔolu
35. (520v2) eŋitmeyeler anuŋ içinde bāʔıl söz yalan ʔudmak.
36. yandurmek ʃalabuŋdan baḥşıŋ vèrmek (520v3) yèter.
37. ʃalabısı gökleriŋ yerüŋ ol iki arasındağınuŋ raḥmāndur (520v4) mālīk olmazlar andan söylemek.
38. ol gün ʔura cebrāʔil feriŋteler (520v5) dirilmıŋ söylemeyeler illā ol kim destūr verdi aḡa raḥmān aytdı ʔoḡrı.
39. ʃol (520v6) gün ḡaḡdur dilerse duta ʃalabuŋdan yaḡa yer dönecek.
40. biz ʔorḡutduḡ sizi (520v7) ‘azābdan yaḡın gün göre giŋi ilerü dutdı iki eli²²⁶ ayda kāfir (520v8) ey kāŋki olmiŋmısam ʔopraḡ.

{79}

SŪRETÜ’N-NĀZİ’ĀT

(521r1) Bismil’lāhi’r-raḥmāni’r-raḡim

1. (521r2) ʔartıcılar ḡaḡḡıḡun ʔoldur ʃekmek yayı.
2. aḡılaḡ ʃeŋiciler ḡaḡḡıḡun aḡılaḡ ʃeŋicek.
3. tiz yüziciler ḡaḡḡıḡun (521r3) tiz yüzmek.
4. öḡrediciler ḡaḡḡıḡun öḡretmek.
5. tedbir eyleyiciler ḡaḡḡıḡun iŋi.
6. ol gün kim ditreye (521r4) ditretici.
7. ardınca ola anuŋ ardınca olıcı.
8. göḡüller ol gün segiricidür.
9. gözleri anlarıŋ (521r5) ḡordur.
10. aydurlar biz döndirilmıŋleridük ya’ni ġeri mi dirilevüz ileriki ḡāle.
11. ey (521r6) olduḡ süḡükleri ʃürümüŋ.
12. aytdılar ʃol ol vaḡt dönmeḡ ziyānlu.
13. deḡül ol ikinci ürmek (521r7) ʃaḡırmaḡdur²²⁷ bir gez.

²²⁵ Son satırın üzeri kâğıtla kapatıldığından kelimenin bazı harflerinin yalnızca üst tarafı ve harekeleri görünmektedir. Mealden yola çıkılarak kelimenin “sakıncılar” olduğu düşünülmektedir. Kelimenin görünen *ʃaḳın*- köküne dizinde yer verilmiştir.

²²⁶ Yazmada اکی.

²²⁷ Yazmada چقرمقدur.

14. ol vaķit anlar yeryüzindedür.²²⁸
15. geldimi saña sözi mūsānuñ.
16. (521r8) ol vaķit kığırdı aña çalabısı derede arınmış tūvā adlu.
17. var fir‘avn (521v1) ol ĥadden geçdi.
18. ayt hiç²²⁹ dilermisin kim arınasız.
19. toğrı yol gösterdüm çalabuñdan yaña (521v2) korķasın.
20. göster aña nişān ulu.
21. yalan dutdı ‘āşī oldı.
22. (521v3) andan yüz dönderdi.
23. iver derdi ĥāzurları kığırdı.
24. aytdı ben çalabuñuzdan yüceven.
25. (521v4) dutdı anı teñri ‘azāb içün şonrağı ilkinin söz.
26. içinde şunuñ ‘ibretdür aña kim (521v5) korķar.
27. ey sizmi berkidesiz yaradılmaķdan yaña yā gökmi yaptı anı.
28. yüceltdi örtüsini (521v6) rāst eyledi anı.
29. karanı eyledi gècesini çıkardı kuşlığını.
30. yeri (521v7) şonra şundan döşedi anı.
31. çıkardı andan şuyını otlağını.
32. tağları tııırdı.
33. (521v8) anları gönendürmek içün sizi yılķılarınuzı.
34. kaçan geldi üstün olucı yā tıoldurucı kibri (522r1) ulu.
35. ol gün aña adamı ne kim işledi.
36. göründirinildi tamu (522r2) görür.
37. ammā ĥadden geçdi.
38. üyürdi yakın dirlik.
39. tamudur (522r3) tıuraķ yeri.
40. her kim korķdı çalabısı katında durmaķ yerinden yığdı nefisini (522r4) nefisi dileginden.
41. uçmaķdur tıuraķ yeri.
42. şorarlar saña kıyāmetden (522r5) kaçandur tıurmağı.
43. nenün içindesin sen anmağından anuñ.
44. çalabından yañadur şonı degecek yeri anuñ.

²²⁸ Yazmada /z/ ile یریدند'ر

²²⁹ Yazmada هیچ

45. (522r6) degülsin sen illā korkuducı kork andan.
 46. hemān anlar ol gün kim göreler anı (522r7) dölenmediler illā geceye yakın kadarı yā kuşlığı kadarı.

{80}

SÜRETÜ'L -A'MĀ²³⁰

(522r8) Bismil'lāhi'r-raḥmāni'r-raḥim

1. (522v1) yüz burudı yüz dönderdi.
2. geldi gözsüz.
3. ne nesne bildürdi saña ol kim (522v2) arına yazuḡdan.
4. ögüt duta aşşı éde aña ögüt vèrmek.
5. ammā ḡacetsüz oldu.
6. sen (522v3) aña ilerü gelirsin.
7. senün üzere arıtmaya.
8. ammā geldi saña iver *ya 'ni ḡayra*.
9. (522v4) ol korkar.
10. sen andan gendüziñi meşḡül eylersin.
11. degül eyle ol ögütdür.
12. her kim dilerse (522v5) aña anı.
13. teḡri *ya 'ni kitāblar içinde aḡırlanmış*.
14. yüceldilmiş arınılmış.
15. elinden yazıcılaruḡ.
16. (522v6) 'azizler geyler muṡi'ler.
17. la'net olundı adamīye ne kāfir eyledi.
18. kanḡı nesneden yaratdı anı.
19. (522v7) şudan eyledi anı.
20. yolu genez eyledi aña.
21. öldürdi anı sine givürdi anı.
22. kaçan dileye (522v8) dirilde anı.
23. degül eyle ḡaḡka işlemedi anı kim buyurdı aña.
24. baḡsun adamī yēyesine.
25. (523r1) dökduk şuyı dökmeḡ.
26. andan yarduḡ yēri yarmaḡ.

²³⁰ Bugün basılan Kuran-ı Kerim'lerde surenin adı *Abese* olarak geçmektedir.

27. bitürdük anuñ içinde (523r2) dāne.
28. üzüm yonca.
29. zeytūn ħurmā ağacı.
30. bağçalar yoğunlar.
31. (523r3) yemiş otlak.
32. gönendürmek içün sizi yılķılarınuzı.
33. kaçan geldi üni yüksek şağır eyleyici.
34. (523r4) ol gün kaçā gişi qarındaşından.
35. anasından atasından.
36. ‘avratından oğlanlarından.
37. (523r5) bir gişinüñ kim anlardan ol gün bir ħāldür yètürür aña.
38. yüzler ol gün aydıñdur (523r6) gülerler.
39. şāddur.
40. yüzler ol gün üzerine anların.
41. yüzdür üzerine ağar anuñ qaralık.
42. (523r7) şunlar kāfırlerdür fāsıķlar.

{81}

SÜRETÜ’T-TEKVİR

(523r8) Bismil’lāhi’r-raĥmāni’r-raĥim

1. (523v1) kaçan gün dürile şarıla.
2. ılduzlar dökile.
3. kaçan tağlar (523v2) yürüdünile.
4. on aylık botlacı develer terk olına.
5. yazı cānavarları derinile.
6. (523v3) deñizler yandırınıla.
7. cānlar çiftlenile.
8. diri gömülmiş kıza (523v4) şorınıla.
9. kınkı yazuğıla depelendi.
10. biti açınıla.
11. gök (523v5) şoyıla.
12. tamu odı yandırınıla.
13. uçmak yakın olına.
14. bile (523v6) her nefis ħāzır eyledi.

15. and ierin g r  d niciler.
16. y r yiciler gizleniciler.
17. (523v7) gee  ak ıun yüz döndüre.
18.  ub   ak ıun nefes  re.
19. ol s zid r peyg mber n  (523v8) ‘aziz.
20.  uvvet issi  atında ‘ar  issin n  ululuklar.
21. buyruğı dutunılmı  bellü.
22. (524r1) degül e i  z *ya ‘ni mu ammed del .*
23. bayı  gördi anı y r g k  ıra ında bell .
24. deg l ol *ya ‘ni mu ammed* (524r2)  ayb üzere ba ıl.
25.  ur’ n deg l ol *ya ‘ni sözi  eytan n  sürülmüş.*
26.  ana (524r3) varursız.
27. deg l ol ill   g t ‘ lemlere.
28. a a diledi sizden (524r4)  o rı yol.
29. da ı dilemeye siz ill  kim dileye te ri alabısı ‘ lemler n .

{82}

S RET ’L- NF    R

(524r6) Bismil’l hi’r-ra m ni’r-ra ım

1. (524r7)  aan g k yarıla.
2. ıldızlar d k le.
3. de izler (524r8) a ıdımıla.
4. sinler  arca ırınıla.
5. bile nefis iler  dutdı  onra  odı.
6. (524v1)  y adamı ma r r eyledi alabu  keremlerd r.
7. ol kim yaratdı (524v2) d zdi r st eyledi seni.
8.  an ı   ret iine diledi  ondurdu seni.
9. deg l eyle (524v3) bel ki yalan dutarsız cez yı  is b.
10.  zer n zed r  aklanıcılar.
11. ‘azizler (524v4) yazıcılar.
12. bil rl r işlersiz.
13. ey ler dinlenmek iinded r.
14. (524v5) buyru dan çıkanlar iinded r odu .
15. gireler a a cez  günü.

16. degül anlar ol oddan (524v6) gāyib olıcılar.
17. ne nesne bildürdi saña nedür cezā günü.
18. andan ne nesne bildürdi nedür (524v7) cezā günü.
19. ol gün kim mālîk olmaya bir nefes bir nefesiçün nesne işi buyruk ol gün.

{83}

SÜRETÜ'L -MUTAFFİFİN

(525r1) Bismil'lāhi'r-raḥmāni'r-raḥîm

1. (525r2) veyldür eksük ölçeler şinigi.
2. anlar kim ölçüb aldılar şinikle adamîlerden tamām alurlar.
3. (525r3) ölçüb verdiler şinikle anlara yâ dartub anlara verdiler eksüler.
4. ey şanmazmı (525r4) şunlar anlar dirildilmiştir.
5. ol günüçün ulu.
6. ol gün tura adamlara (525r5) çalabısı içün 'âlemlerün.
7. degül eyle bitisi buyruktan çıkıcıların yedi kat yer altındadır.
8. (525r6) ne nesne bildürdi saña nedür siccîn.
9. bitidür yazılmış.
10. veyldür ol gün (525r7) yalan dutıcılar.
11. anlar yalan dutarlar cezā günin.
12. yalan dutmaya (525r8) anı her ḥadden geçici yazuklu.
13. okunur anların üzere ayetlerümüz aytdı (525v1) meşelleri yavuz öndinkilerün.
14. degül eyle belki gālîb oldı gönülleri üzere (525v2) oldılar işlerler *ya 'ni yazuklar*.
15. degül eyle anlar çalablarından ol gün (525v3) bağışlanmışlardır.
16. andan anlar giricilerdür tamuya.
17. andan aydıla işbu (525v4) oldur kim olduğuz anı yalan dutarsız.
18. degül eyle bitisi eyü işlerün (525v5) üstinde yedi kat gök.
19. ne nesne bildürdi saña nedür 'illiyyîn.
20. bitidür yazılmış.
21. (525v6) ḥāzır gelür aña yakın olmuşlar.
22. eyü işler dinlenmek içindedür.
23. tahtlar üzere (525v7) bakarlar.
24. bilesin yüzlerinde dinlenmek tâzeligini.
25. (525v8) şıvarınalar şâfi süciden mühürlenmiş.
26. mühri anın miskdür dahı (526r1) şunun rağbet eylesün rağbet eyleyiciler.

27. katılmış ol sücinün tesnim (526r2) çeşmesindendür.
28. çeşme içer anuñla yakın olınmışlar.
29. anlar yazuk işlediler oldılar (526r3) anlar imân getürdiler gülerler.
30. geçdiler anlara biri biriyle göz kaçışırılar.
31. (526r4) döndiler kavimlerinden yaña döndiler lezzet dutıcılar.
32. gördiler anlar (526r5) ayıtdılar işbunlar azgunlardır.
33. verinilmediler kâfirler anlaruñ üzere şakınıcılar.
34. (526r6) ol gün anlar imân getürdiler kâfirlere gülerler.
35. tahtlar (526r7) üzere bakarlar.
36. cezâ verinilmedi kâfirler illâ oldılar işlerler.

{84}

SÜRETÜ'L -İNŞİKÂK

(526v1) Bismil'lâhi'r-raḥmâni'r-raḥim

1. (526v2) kaçan gök yarıla.
2. kulak duta çalabısı lâyıḳ olına.
3. yer (526v3) tartınıla.
4. bırağa anuñ içindedür boş ola.
5. kulak duta çalabısın lâyıḳ olına.
6. (526v4) ey adamî sen cehdlik eyleyicisin çalabuñdan yaña cehdlik eylemek (526v5) görıcisin anı.
7. ol kim verinildi bitisi sağ eline.
8. tiz hisâb (526v6) olına hisâb eylemek geñez.
9. döne kavminden yaña şâd olmuş.
10. (526v7) ol kim verinildi bitisi arkasından yaña.
11. tiz okuya (526v8) helâkiñ.
12. daḥı gire tamuya.
13. ol oldu kavminden şâd olmuş.
14. (527r1) ol şandı hergiz dutmaya.
15. evet çalabısı oldu anı görücü.
16. (527r2) and içerin şafağa.
17. geceye kavzadı²³¹ gece.
18. aya kaçan (527r3) dirildi tamâm oldu.

²³¹ Yazmada /z/ ile فَوْزَدَ

19. binesiz bir hāle bir hālden.
20. nedür anların inanmazlar.
21. (527r4) okına anların üzere kur'an secde eylemezler.
22. bel ki anlar kāfir oldılar (527r5) yalan dutarlar.
23. teğri bilürekdür dirler.
24. muştula anlara bir 'azābıla ağrıdıcı.
25. (527r6) illā anlar imān getürdiler işlediler eyü işler anlarındır müzd kesilmemiş yā minnet olmamış.

{85}

SÜRETÜ'L -BURŪC

(527r8) Bismil'lāhi'r-raḥmāni'r-raḥim

1. (527v1) gök ḥaḳḳıçun burclar issi on iki burç.
2. gün ḥaḳḳıçun va'de olınmış.
3. cum'a gün ḥaḳḳıçun 'arefeden ḥaḳḳıçun.
4. (527v2) la'net olındı isleri ḳazılmış yerün.
5. od issi yandurası nesne.
6. ol vāḳit anların üzere (527v3) oturıcılardur.
7. anlar anların üzere işlerler mü'minleri ḥāzırdur.
8. (527v4) 'ayblanmadılar anlardan illā inanurlar teğriye beñdeşsüz öğülmüş.
9. ol kim (527v5) anındur pādişāhlığı göklerin yerin teğri her nesne üzere ḥāzırdur.
10. (527v6) anlar göyündürdiler mü'minleri mü'mineleri andan tevbe eylemediler (527v7) anlarındur 'azābı oduḡ anlarındur 'azābı oduḡ.
11. anlar kim (527v8) imān getürdiler işlediler eyü işler anlarındur uçmaḳlar aḳar altından (528r1) ırmaḳlar şol toğrı bulmaḳdur ulu.
12. tutmağı çalabuḡun ḳatıdur.
13. (528r2) ol ol başlar gērü dönderür.
14. ol yarlıgayıcıdur sevilmişdür.
15. (528r3) 'arş issi ulu.
16. neyi işleyici diler.
17. geldi saḡa sözi (528r4) şülerün.
18. fir'avn şemūd.
19. belki anlar kāfir oldılar yalan dutmaḳ içinde.

20. (528r5) teŋri ardından²³² anların ıaplayıcıdır.
21. ol ıur'āndur ululuklu.
22. (528r6) levh içinde ıaılanmıı.

{86}

SŪRETÜ'T-Ṭ-ṬĀRIK

Bismil'lāhi'r-raḥmāni'r-raḥim

1. (528r8) gök haııııun gece gelici haııııun.
2. bildürdi saıa gece gelici.
3. ılduzdur (528v1) ıldırayıcı.
4. her nefis üzerine anıı ıaılayıcıdır.
5. baısun adamı (528v2) andan yaradıldı.
6. yaradıldı ıudan segirici.
7. ıııkar arasından puıı m z nıı (528v3) gögüs s nigi arasında.
8. d ndermek üzere k dird r.
9. ol gün aııkar olına r zlar.
10. (528v4) yokdur anıı hiıı²³³ kuvvet yokdur arıa verici.
11. gök haııııun dönmek issi.
12. y r haııııun (528v5) yarmak²³⁴ issi.
13. ol ıur' n sözüdür seıici.
14. deg l ol b t l s z.
15. anlar (528v6) mekir eylerler mekir eylemek.
16. mekir eylerin mekir eylemek.
17. mühlet v r k f rlere (528v7) mühlet verineler az mühlet v rmek.

{87}

SŪRETÜ'L -A'L 

(528v8) Bismil'l hi'r-raḥm ni'r-raḥim

1. (529r1) tesb ıı eyle adını²³⁵ ıalabunıı yüce.
2. ol kim yaratdı d zdi.
3. ol kim (529r2) end ze eyledi toğrı yol gösterdi.

²³² Yazmada         

²³³ Yazmada         

²³⁴ Yazmada         

²³⁵ Yazmada         

4. ol kim çıkardı otlağı.
5. kıldı anı çöb (529r3) kara.
6. okuyavuz saña unutma.
7. illâ diledi teğri ol (529r4) bilür aşikâre gizlenür.
8. geñez saña geñezi.
9. ögüt (529r5) eger aşşı eylemse ögüt.
10. tiz ögütlene korkar.
11. ırak ola andan (529r6) bedbahtırak²³⁶.
12. ol kim gire oda ulu.
13. andan ölmeye (529r7) anuñ içinde dirilmeye.
14. kırtuldu arıtdı fıtır verdi.
15. ağıdı adını (529r8) çalabısının namâz kıldı.
16. belki ayursız yakın dirilik ahiret.
17. (529v1) yegrekdür bâkî kalıcırağdur.
18. bayık işbu kitâblardur.
19. öñdinki kitâbı (529v2) ibrahîmün mūsānuñ.

{88}

SÜRETÜ'L -ĞÂŞİYE

(529v3) Bismil'lâhi'r-raḥmāni'r-raḥim

1. (529v4) geldi saña sözi örticinüñ.
2. yüzler ol gün ḥordur.
3. (529v5) işleyicidür arıcı.
4. gire od issi.
5. şıvarınıla çeşmeden ki issi.
6. (529v6) yokdur anlaruñiçün yeyesi illâ dikenden.
7. bir dürlü semirtmez²³⁷ aşşı eylemez (529v7) açlıqdan.
8. yüzler ol gün tâze yumuşağdur.
9. işledüñüz hoşnūzdur.
10. uçmağda (529v8) yüce.
11. eşitmeye anuñ içinde herze söz.
12. anuñ içinde çeşme akar.

²³⁶ Yazmada بربخترق

²³⁷ Yazmada /s/ ile ثمرتمز

13. anuñ içinde (530r1) yücelmiş.
14. kulbsuz bardaqlar konılmış.
15. yaşduqlar dizilmiş.
16. (530r2) döşekler döşenilmiş.
17. az bakmazlarmı deveden yaña nite (530r3) yaradıldı.
18. gökden yaña nite götürildi.
19. tağlardan yaña nite (530r4) dikilindi.
20. yerden yaña nite döşenildi.
21. ögütle degülsin sen (530r5) illā ögütleyici.
22. degülsin anlaruñ üzere musallaṭ.
23. illā ol kim yüz dönderdi kāfir oldu.
24. (530r6) ‘azāb eyleye aña teñri ‘azābı uluraḳ.
25. bizdendür dönmekleri.
26. (530r7) andan bizüm üzerümüzedür ḥisābı anlaruñ.

{89}

SÜRETÜ’L -FECR

(530r8) Bismil’lāhi’r-raḥmāni’r-raḥim

1. (530v1) erte ḥaḳḳıçun.
2. on géceler ḥaḳḳıçun.
3. çift ḥaḳḳıçun tek ḥaḳḳıçun.
4. gece ḥaḳḳıçun gece.
5. (530v2) ey varmı içinde şunuñ and issine ‘aḳluñ.
6. ey bildü kim nite işledi çalabuñ (530v3) ‘ād.
7. irem ulu direkler issi.
8. ol kim yaradılmadı ancılayın illerde.
9. (530v4) semūd nite işlediler anlar kim kesdiler taş derede.
10. fir‘avn mıḥlar issi illā (530v5) çıhār mıḥ.
11. anlar kim ḥadden geçdiler illerde.
12. çok eylediler anuñ içinde fesādı.
13. (530v6) dökdi anlaruñ üzere çalabuñ ḳamcısı ‘azābuñ.
14. bayıḳ çalabuñ geçecek (530v7) yoldur.
15. ammā adamı kaçan şınaya anı çalabısı ağırlaya anı (530v8) ni‘met vère ayda

çalabum ağırladı beni.

16. ammā kaçan şınaya anı dār eyleye (531r1) üzere rûzî sin ayda çalabum horların.
17. degül eyle belki ağırlamazsız ögsüzi.
18. (531r2) kandurmazsız biri birlerüñüzi miskîni ta‘ām üzere.
19. pes yersiz mîrâsı (531r3) yemek katı dirmek.
20. sevürsüz mālı sevmek çok.
21. degül eyle kaçan uvanıla yêr (531r4) uvatmak uvatmak yazıg.
22. çalabuñ ferişte şaf şaf.
23. getürile ol gün (531r5) cehennem ol gün öğütlene adamî kandur anuñ o gün.
24. ayda (531r6) êy kâşki ben ilerü düşmişmişem diriligüm içün.
25. ol gün ‘azāb eylemeye ‘azābı anuñ.
26. kimseye (531r7) berk bağlamaya bendini anuñ kimse.
27. êy cān dōlenici ya‘ni hâkka.
28. dön (531r8) çalabundan yaña hoşnuz olunmış.
29. pes gir kullarum içine.
30. dahı gir (531v1) uçmağuma.

{90}

SÜRETÜ’L -BELED

Bismil’lāhi’r-raḥmāni’r-raḥim

1. (531v3) and içerin işbu şarra.
2. sen helālsin işbu şarda.
3. toğırıcı anaya aña kim toğırdı.
4. (531v4) bayık yaratdük adamî kıtlık meşakḳat içinde.
5. ey şanurımı hergiz kâdir olmaya (531v5) anuñ üzere kimse.
6. aydur yitürdüm mālı biri biri üzerine.
7. ey şanurımı kim görmedi (531v6) anı kimse.
8. ey kılmadımı anuñçün iki göz.
9. dil iki dudak.
10. yol gösterdük (531v7) ḥayr yolın şer yolın.
11. girmedi güce görüb bileñe.
12. ne nesne bildürür saña nedür bileñ.
13. kıl karavaş (531v8) āzād eylemekdür.
14. yā yèdürmekdür bir günde acılık issi.

15. ögsüz hışımlık²³⁸ issi miskîne.
16. (532r1) miskîne yoksullık issi.
17. andan oldı anlardan kim imân getürdiler ısmarladılar (532r2) şabır eylemegi ısmarladılar birbirine esirgemegi.
18. şunlar isleridür sağ yanuñ.
19. (532r3) anlar kâfir oldılar ayetlerimiz anlara isleridür şol yanuñ.
20. anlaruñ üzere (532r4) od kapası bağlanmış.

{91}

SŪRETÜ'Ş-ŞEMS

(532r5) Bismil'lāhi'r-raḥmāni'r-raḥim

1. (532r6) güneş haqqıçun kuşlık haqqıçun.
2. ay haqqıçun.
3. ardınca geldi anuñ gündüz haqqıçun giderdi açdı anı.
4. (532r7) gece haqqıçun örter güneşi.
5. gök haqqıçun anuñ haqqıçun.
6. yazı²³⁹ haqqıçun anuñ haqqıçun döşedi.
7. (532r8) nefis haqqıçun anuñ anı haqqıçun.
8. göñline bıraktı anuñ çıkmagın buyruğdan.
9. şakıncılığını kurtıldı.
10. (532v1) arıtdı anı nevmiz oldı gizledi anı.
11. yalan dutdı şemūd azgunlığıla.
12. (532v2) kopardı yerinden bedbaḥtrağı²⁴⁰.
13. aytdı anlara peygamber şālih teñrinüñ dişi devesini teñrinüñ (532v3) öyün şuyun.
14. yalan dutdılar depelediler deveyi helāk eyledi anları çalabları (532v4) yazuklarıyla berāber 'azābı eyledi.
15. ol korkmaz teñri şonundan.

²³⁸ Yazmada حصرملق

²³⁹ Yazmada يز.

²⁴⁰ Yazmada بزبخترق

{92}

SŪRETÜ'L -LEYL

(532v5) Bismil'lāhi'r-raḥmāni'r-raḥim

1. (532v6) gece ḥaḳḳıçun örter.²⁴¹
2. gündüz ḥaḳḳıçun göründi.
3. anuḡ ḥaḳḳıçun yaratdı érkegi (532v7) dişiyi.
4. eşitmegünüz perākendelerdür.
5. ol kim verdi ebū bekir qorqdı.
6. (532v8) gérçek dutdı görklüyi.
7. geñez eyleyevüz aḡa geñez.
8. ol kim çıḡan oldı (533r1) ḥācetsüz oldı.
9. yalan dutdı görklüyi.
10. geñez eyleyevüz şarp *ya 'ni ma 'şiyet*.
11. daḡı (533r2) aşşı eylemez aḡa mālı qaçan helāk oldı.
12. bizümdür üzerümüzde toḡrı yol göstermek.
13. bizümdür (533r3) aḡiret öḡündün.
14. qorqutdum sizi otdan yalıḡlandı.
15. girmeye aḡa (533r4) illā bedbaḡtraḡ²⁴².
16. ol kim yalan dutdı yüz dönderdi.
17. tiz olına andan şaḡıncıraḡ.
18. ol kim (533r5) verür mālını arıtmaḡ ister.
19. teḡrı qatında yoḡdur kimesnenün qatında anuḡ ḥiç²⁴³ ni'met yanud verenler.
20. (533r6) illā istemek içün rızāşı çalabısınun yüce.
21. tiz ḥoşnūz ola.

{93}

SŪRETÜ'D-ḌUHĀ

(533r7) Bismil'lāhi'r-raḥmāni'r-raḥim

1. (533r8) kuşluk ḥaḳḳıçun.
2. gece ḥaḳḳıçun qaçan dölendi.
3. terk eylemedi seni çalabuḡ düşman dutmadı.
4. (533v1) aḡiret yeḡrekdür saḡa ilkinden.

²⁴¹ Yazmada اوتر²⁴² Yazmada بزخترق²⁴³ Yazmada هيج

5. tiz vère saña çalabuñ (533v2) hoşnūz ola.
6. ey bilmedümi seni ögsüz yer verdi.
7. buldı seni azmış toğrı yol gösterdi.
8. (533v3) buldı seni yoksuñ bay eyledi.
9. ammā ögsüze ħor eyle mālın eyle.
10. ammā dileniciyi (533v4) sekidü çağırma.
11. ammā ni‘metin çalabuñuñ söyle.

{94}

SŪRETÜ’L-İNŞİRĀH

(533v5) Bismil’lāhi’r-raĥmāni’r-raĥim

1. (533v6) ey açmadukmı senünçün gögsüni.
2. kodukmı senden yazuğıñı.
3. ol kim (533v7) ağır eyledi arkañı.
4. yücelmedükmi añılmağıñı.²⁴⁴
5. düşĥārlıgı geñezlikdür.
6. (533v8) düşĥārlıgla geñezlikdür.
7. kaçan tamām eylesen arıgıl ‘ibādetüm *ya ‘ni du ‘āda*.
8. çalabuñdan yaña (534r1) rağbet eyle.

{95}

SŪRETÜ’T -TĪN

(534r2) Bismil’lāhi’r-raĥmāni’r-raĥim

1. (534r3) incir ĥaĥkıçun zeytün ĥaĥkıçun.
2. ağaçlu tağ ĥaĥkıçun yā dımışk tağı ĥaĥkıçun.
3. işbu şār ĥaĥkı *ya ‘ni mekke*.
4. (534r4) bayık yaratdı adamı görklüreginden.
5. düzmegün andan gērü dönderdük (534r5) aşağların aşığarağına.²⁴⁵
6. illā anlar kim imān getürdiler işlediler eyü işler anlarıñdur (534r6) müzd kesilmemiş.
7. ne nesne yalancı eylersin şonra cezā vèrmek sebebiyle.
8. ey degülmi teñri (534r7) ĥüküm eyleyicilerin ĥükm eyleyicilerin.

²⁴⁴ Yazmada اَلْمَعْكِي

²⁴⁵ Yazmada اَعْشَرَ غن

{96}

SŪRETÜ'L-‘ALAK

(534r8) Bismil'lāhi'r-raḥmāni'r-raḥim

1. (534v1) oḳı adıyla alabuŋ ol kim yaratdı.
2. yaratdı adamı uyuşmış anlardan.²⁴⁶
3. (534v2) oḳı alabuŋ ne keremlerü ol kim.
4. öğretdü alemile.
5. öğretdü adamıye (534v3) anı kim bilmedi.
6. degül eyle adamı *ya 'ni ebū cehil* ḥadden geer.
7. gördi gendüzin ḥācetsüz oldu.
8. (534v4) alabuŋdan yaŋadur dönmek.
9. ey gördüğümü anı kim yıġar.
10. bir ul *ya 'ni peygamber* namāz ıldı.
11. (534v5) ey gördümü eger oldıysa toġrı yol üzere.
12. yā buyurdısa şaḳınmaġı.
13. ey gördüğümü (534v6) eger yalan dutarsa ebū cehil yüz dönderirse.
14. ey bilmedümü ebū cehil teŋri görür.
15. degül eyle eger (534v7) yıġılınmazsa arturavuz alın şaıyla.
16. alın şa *ya 'ni saı issi* yalancı yazuḳlu.
17. oḳusun (534v8) dirnegini.
18. tiz oḳuyavuz zebānileri.
19. degül eyle boyun vërme aŋa namāz omaḳda secde eyle oḳusun.

{97}

SŪRETÜ'L-ḲADR

Bismil'lāhi'r-raḥmāni'r-raḥim

1. (535r2) biz endürdük anı *ya 'ni ur'ān* adir gëcesi.
2. ne nesne bildürdi saŋa nedür adir gëcesi.
3. (535r3) adir gëcesi yëgrekdür biŋ aydan.
4. iner feriştelere cebrāil (535r4) anuŋ içinde destürıyla alabunuŋ dükel iş iin.
5. selāmdur ol tā belürince (535r5) şubḥ.

²⁴⁶ Yazmada فَلَنُرَدِّنْ

{98}

SÜRETÜ'L-BEYYİNE

(535r6) Bismil'lāhi'r-raḥmāni'r-raḥim

1. (535r7) olmadı anlar kim kāfir oldılar ehlerinden kitābuñ müşriklerden (535r8) ayrılıclar tā gele anlara ḥüccet *ya 'ni muḥammed.*
2. peygamber teñriden okur kitāblar (535v1) arınmış.
3. anuñ içinde kitāblardur toğru.
4. olmadı bölük bölük anlar kim verinildiler kitāb kāfirler (535v2) illā andan sonra geldi anlara *ḥüccet ya 'ni muḥammed.*
5. buyurulmadılar illā tapalar teñriye (535v3) ihlāş eyleyicilerken aña dīni müslimānlarken tururlar namāzı vèreler zekātı (535v4) şol dīndür toğru.
6. anlar kim kāfir oldılar kitāb ehlerinden (535v5) müşriklerden odındadır cehennemüñ ebedi kalıcılarken anuñ içinde şunlardır anlar (535v6) yazurağı yaradılmışuñ.
7. anlar kim imān getürdiler işlediler eyü işler şunlardır (535v7) anlar yègregi yaradılmışuñ.
8. yanadı anlaruñ katında çalablarinuñ 'aden uçmaqlarında akar (535v8) altundan ırmaqlar ebedi kalıcılarken anuñ içinde hemişe hoşnūz ol anlardan (536r1) hoşnūz oldılar andan şol anuñdur kim korkdı çalabıñdan.

{99}

SÜRETÜ'L'Z-ZELZELE

(536r2) Bismil'lāhi'r-raḥmāni'r-raḥim

1. (536r3) kaçan depredinildi yèr depretmek.
2. çıkardı yèr kumaşların.
3. (536r4) aytdı adamı ne geldi aña.
4. ol gün söyleye yèr haberlerin andan.
5. çalabuñ (536r5) ilhām vèrür aña.
6. ol gün döneler adamılar bölük bölük tā gösterdineler 'amellerin.
7. (536r6) her kim işleye giçi karınca ağırı yā zerre ağırı hayr göre.
8. her kim işleye ağırı zerrenüñ (536r7) göre anı.

{100}

SÜRETÜ'L -'ĀDİYĀT

(536r8) Bismil'lāhi'r-raḥmāni'r-raḥim

1. (536v1) yügüriciler ḥaqqıçun at nefesi üni gelmek.

2. od çıkarıcılar hakkıçun od çıkmak.
3. yağlayıcılar hakkı şabâhda.
4. (536v2) kopardılar ol vakt toz.
5. givürdiler ol vakt bir bölük.
6. adamı çalabısına (536v3) nâ sipâsdur.
7. ol şunun üzere tanuğdur.
8. ol hayr sevmegine (536v4) katıdur.
9. ey bilmezmi ol vakt depredinildi sinlerdedür.
10. hâşıl olındı (536v5) göñüllerdedür.
11. bayık çalabuñuz anlara ol gün haberlödür.

{101}

SÜRETÜ'L-KÂRİ'A

Bismil'lâhi'r-raḥmâni'r-raḥim

1. (536v7) urucı yâ kahr eyleyici nedür urucı.
2. ne nesne bildürdi saña.
3. nedür urucı.
4. ol gün kim ola (536v8) adamılar od kelebek gibi perâkende.
5. ola tağlar rengü yün gibi atılmış.
6. (537r1) ammâ her kim ağır ola terâzûları.
7. ol dirlik içindedür hoşnûzlıqlı.
8. ammâ ol kim (537r2) yeyni oldı terâzûları.
9. yeri anuñ cehennemdür.
10. ne nesne saña bildürdi nedür.
11. ol oddur (537r3) gey issi.

{102}

SÜRETÜ'T-TEKÂŞÜR

(537r4) Bismil'lâhi'r-raḥmâni'r-raḥim

1. (537r5) anladı sizi çoklğıla birbirinize fahr eylemek.
2. tâ varduñuz sinlere.
3. degül eyleme tiz bilesiz.
4. (537r6) andan degül eyle tiz bilesiz.
5. degül eyle bilmişmiseydüñüz bilmek.
6. göresiz (537r7) tamuyı.

7. andan göresiz anı gümānsuz varlığını.
8. andan şorınılasız ol gün (537r8) dinlenmekden dünyāda hoş yemiş geçirmekden.

{103}

SŪRETÜ'L-‘AŞR

(537v1) Bismil'lāhi'r-raḥmāni'r-raḥim

1. (537v2) ikindü namāzı ḥaḳḳıçun yā rūzigār ḥaḳḳı.
2. bayık adamı ziyān içindedür.
3. anlar kim imān getürdiler işlediler (537v3) eyü işler birbirine ışmarladılar ḥaḳḳı
kur'ānı birbirine ışmarladılar.

{104}

SŪRETÜ'L-HÜMEZE

(537v4) Bismil'lāhi'r-raḥmāni'r-raḥim

1. (537v5) veyldür her bir adam ardınca yavuz söyleyiciye 'ayıblayıcıya.
2. ol kim gey dērdi mālī şaydı anı yaraḳladı anı.
3. şanur (537v6) mālī anuḡ ebed eyledi anı.
4. degül eyle biraḡınıla şıcı için.
5. ne nesne bildürdi saḡa (537v7) nedür şıcı.
6. teḡri odıdur yandurulmuş.
7. ol kim muṡṡalī ' ola ērer yürekler üzere.
8. (537v8)²⁴⁷ ...
9. ...

{105}

SŪRETÜ'L-FİL

(538r1) Bismil'lāhi'r-raḥmāni'r-raḥim

1. (538r2) ey bildüğmi nite işledi çalabuḡ pil islerine *ya 'ni ibrahīm²⁴⁸ yemen meliki.*
2. ey kılmadum mekrini anlaruḡ (538r3) azdurmak içinde zāyi' eyledi.
3. veribidi anlaruḡ üzere kuşlar bölük bölükler.
4. atarlar anları taşıla (538r4) pişmiş balçıkdan.
5. kıldı anları ekin yapraḡı yenmiş.

²⁴⁷ Mealen, "Şüphesiz uzatılmış direkler arasında (baḡlı oldukları halde) ateş onların üzerine kapatılacaktır" olan 8 ve 9. ayetler yazmada çevrilmemiştir.

²⁴⁸ Yemen kralı Ebrehe. Müslümanların hac ibadetini engellemek ve Kabe'yi yıkmak istemiştir.

{106}

SŪRETÜ KŪREYŞ

(538r5) Bismil'lāhi'r-raḥmāni'r-raḥim

1. (538r6) öğretmek için kureyş kabilesi.
2. öğretmek için anların geçmek kışın yayın.
3. (538r7) taptunlar çalabısın işbu evün.
4. ol kim yédürdi anlara açlıktan emin eyledi anları (538r8) korkudan.

{107}

SŪRETÜ'L-MĀ'ŪN

(538v1) Bismil'lāhi'r-raḥmāni'r-raḥim

1. (538v2) ey gördünmü ol kim yalan dutdı cezā vermek.
2. şol oldur kim gücemleyü sürer ögsüz mālından.
3. (538v3) kandurmaz ta'āmı üzere miskînün.
4. veyldür kılıcılar katı 'azāb namāz.
5. (538v4) anlar namāzlarında gāfillerdür.
6. anlar kim riyā eylerler.
7. yıgarlar (538v5) ev āletini yā zekātı.

{108}

SŪRETÜ'L-KEVŞER

(538v6) Bismil'lāhi'r-raḥmāni'r-raḥim

1. (538v7) biz verdük saña uçmağdağı ırmağı.
2. namāz kıl çalabuğun için yā çok hayr.
3. buğazla düşman dutıcı seni (538v8) ol küçükdür .

{109}

SŪRETÜ'L -KĀFİRŪN

(539r1) Bismil'lāhi'r-raḥmāni'r-raḥim

1. (539r2) ayt ey kāfirler.
2. tapmayam aña kim taparsız.
3. degülsiz (539r3) tapıcılar aña kim taparın.
4. degülin ben tapıcı tapduñuz.
5. degülsiz tapıcılar (539r4) taparın.
6. size dñññüz baña dññüm.

{110}

SŪRETÜ'N-NAŞR

(539r5) Bismil'lāhi'r-raḥmāni'r-raḥim

1. (539r6) gele yardım teñriden uçmaq.
2. göresiz adamıları girürler (539r7) teñri dñnin bölük bölükler.
3. tesbîh eyle ögmegile çalabuñ yarlıgamañ iste andan ol oldı (539r8) tevbe verici.

{111}

SŪRETÜ TEBBET

(539v1) Bismil'lāhi'r-raḥmāni'r-raḥim

1. (539v2) helāk olsun ebū lehebūñ iki eli helāk oldı.
2. aşşı eylemedi aña mālı kesb eyledi.
3. (539v3) tiz gire oda yaluñ issi.
4. 'avratı anuñ götürücü odunı.
5. (539v4) boynında anuñ ibdür burulmıñ.

{112}

SŪRETÜ İHLĀS

(539v5) Bismil'lāhi'r-raḥmāni'r-raḥim

1. (539v6) ayt ol teñri birdür.
2. teñri ḥācet olunur serverdür.
3. toğırmadı dañı toğırılmadı.
4. dañı (539v7) olmadı anuñ beñdeş kimesne.

SONUÇ

Çeşitli yönleriyle ele alınan eserle ilgili olarak ulaşılan sonuç şöyledir:

1. Eserde alıntı kelimelerin yazımında uzun seslerin gösterilip gösterilmemesi konusunda istikrar bulunmamaktadır. Kimi defa aynı kelimenin hem asıl imlasına göre (*kabûl* قبل 421v/1) hem de uzunluk gösterilmeden (*kabul* قبل 292v/5) yazıldığı örnekler mevcuttur. Bu durum eserin kaleme alındığı dönemde bu alıntı kelimelerde uzunlukların yavaş yavaş düşmeye başladığını düşündürmüştür.

Yine Türkçe kelime ve eklerdeki /ç/ sesinin imlada hem /ç/ hem de /c/ ile gösterilmesi; eldeki Arap harfli metinde /g/, /ğ/, /k/ sesleri için ayırt edici bir işaret kullanılmaması; /p/ görülen kelimelerin /b/ sesi ile de yazılması; kalın sıradan kelimeler için genel olarak ص ve ط kullanılsa da س ve ت kullanımının da bazı örneklerine rastlanması; Yine metinde *kapalı e* sesi için ayırt edici bir işaret olmayışı Eski Anadolu Türkçesi dönemi eserlerinde ve incelenen eserde görülen sorunlardan birisi olan eski alfabenin Türkçe kimi sesleri göstermedeki yetersizliğini göstermiştir.

Yukarıdaki hususlarda metinde bir istikrar bulunmaması dönemin yerleşmiş imlasının etkisinin devam ettiğini ve kelimelerin günlük kullanımı ile ikilik oluşturduğunu göstermiştir.

3. /K-/ → /G-/ ve /T-/ → /D-/ ses değişimlerindeki ikilikler; k sesinin ģ sesine dönüştüğü örneklerin bulunması; yuvarlak ünlülerin düzleşmesiyle ilgili örneklerin istikrarlı olmaması; tarihi dönemlerde olduğu kabul edilen yuvarlaklaşma hadisesinin sistematik olmaması gibi özellikler metinde ikiliklere yol açmıştır. Bu ikilik çok çeşitli etkenin -Anadolu'ya yerleşen Oğuzların farklı ağız özellikleri ve Oğuz dışı Türk boylarının Anadolu'ya yerleşmeleri vb.- Anadolu'da birbirinden farklı ağızların oluşmasına neden olduğunu ve metne bu çeşitliliğin yansımalarını düşündürmüştür.

4. Metindeki ünlü türemelerinin çoğunlukla Arapçadan alıntılanan kelimeleri Türkçe söylenişe ve hece sistemine uygun hale getirme uğraşından meydana gelen orta hece türemesi olduğunu göstermiştir.

5. Metinde bazı çekim ve türetme eklerinin alışlagelen kullanımlarının yanında farklı işlevlerde de kullanıldığı görülmüştür. Eklerdeki bu işlev genişlemesinin Arapça söz varlığını karşılayabilmek adına yapıldığı tespit edilmiştir.

6. Metinde durum ekleri genel kullanımlarının yanı sıra farklı işlevlerde de kullanılmıştır. Bu farklı kullanımların bazıları tercümeden kaynaklanırken bazılarının daha çok ifadelerin metindeki anlamlarından kaynaklandığını göstermiştir.

7. Metinde, bugün yazı dilinde birbiri ardına kullanılmayan kimi çatı eklerinin üst üste kullanıldığı görülmüştür. Bu kullanımın Arapça fiillerin çatılarını karşılamak için kullanıldığı tespit edilmiştir.

8. Eklerin yazımlarında ikili biçimlerin bir arada kullanılması metinde çok şekilli bir görünüm oluşturmıştır. Bu çeşitlilik o dönemin genel kullanımına aykırı olan kullanımlarda müstensihin bazen genel kullanımın dışına çıkarak ağız özelliklerini yansıttığını düşündürmüştür.

9. Metinde Arapça kelimelere daha çok Türkçe karşılık verilmektedir. Türetme için Türkçe kelimeler ve kelime grupları kullanılmıştır:

Metinde Arapça kavramları karşılamada belirtili isim tamlamalarından oldukça fazla yararlanılmıştır. Örneklerin çoğunda Arapça söz dizimi sebebiyle tamlayanın tamlanandan sonra geldiği tesbit edilmiştir.

Metinde Arapça kavramları karşılamada sıfat tamlamasından da yararlanılmıştır. Sıfat tamlamalarının bazıları da Arapça söz dizimine göre dizilmiş ve Türkçenin aksine ismin sıfatın önünde olduğu bir görünüm oluşmuştur.

Metinde Arapça yazılı anlatımları karşılama amacıyla az sayıda da olsa deyimden faydalanılmıştır.

Metinde zarf görevinde kullanılan çeşitli ikilemeler görülmektedir. Bu örneklerin bazılarında ikilemelerin fiilin önünde değil cümlede sonunda yer aldığı görülmektedir. Bu durumun Arapçanın söz diziminden kaynaklandığı tesbit edilmiştir.

10. Metinde bazı Kıpçak Türkçesi özellikleri görülmüştür:

İki kelimenin (*gendü*, *gendüzi*- ve *İn*-) Oğuz Türklerinin kullandığı biçimi yanı sıra Kıpçaklara özgü versiyonları olan *öz* ve *düş*- biçimleri bulunmaktadır. Eserde Gürer Gülsevin'in *denk çiftler* adını verdiği bu kelimelerden iki örnek mevcuttur (Gülsevin, 2007: 284-287).

Metinde Arapça cümle ifadesinin Kıpçak Türkçesine uyarlanmasının bir sonucu olarak pekiştirmenin master eki ile ve yinelenerek yapıldığı (bakdı bakmak) tesbit edilmiştir.

Sunulan bilgiler ışığında Çorum Müzesi 10172 numarada kayıtlı bulunan Eski Anadolu Türkçesi ile yazılmış satır altı Kur'an tercümesinin XIV. yüzyıl Türkçesi özellikleri gösterdiği ve muhtemelen bu yüzyılın ilk yarısında istinsah edildiği söylenebilir.

Eldeki eser yukarıda bahsedilen başlıklarda yapılacak araştırmalar için örnekler barındırmaktadır. Bu özellikleriyle diğer çalışmalardan elde edilen bilgileri destekleyecek yeni veriler eklenebilecek ve onlarla mukayese yapılmasına imkan sağlayacak bir kaynak olması bakımından önemlidir.

KAYNAKÇA

- Akar, A. (1992). Eski Anadolu Türkçesiyle Yazılmış Satır Arası Bir Kur'an Tercümesi: Metin-Gramer- Sözlük. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sivas.
- Akcan B.Y. (2013). *Eski Anadolu Türkçesi Satırarası Kur'an Tercümesi (Giriş-Metin-Dizin)* Yayımlanmamış Yüksek Lisan Tezi. Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Niğde
- Argunşah, M. (2019). Harezmi Türkçesiyle Yapılan Kur'an Çevirisinin Beş Nüshası. Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi, 8(2), 654-698. Sayfa 654.
- Ata, A. (2004). "Türkçe İlk Kur'an Tercümesi (Ryland Nüshası) Karahanlı Türkçesi (Giriş-Metin- Notlar-Dizin)". Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara.
- Atalay, B. (1986). "Divanü Lûgat-it- Türk Dizini". Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara.
- Ayhan, V. (2007). Eski Anadolu Türkçesiyle Yazılmış Satır Arası Kur'an Tercümesi (Gramer-Metin- Sözlük) (245b-320a). Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sivas.
- Cin A. 2018. "Çorum Müzesinde Bulunan Eski Anadolu Türkçesiyle Yazılmış Satır Arası Kur'an Tercümesi Üzerine". Turkish Academic Research Review, 3(1) : 117-121.
- Cunbur, M.(1959). "Türkçe Kur'an Tefsir ve Çevirileri Bibliyografyası (Basılmış Eserler)". Yeni Yayınlar IV (4): 111-124.
- Çanga, M. (2016). "*Kur'ân-ı Kerim Lugati*". Timaş Yayınları, İstanbul.
- Devellioğlu, F. (2012). "Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat". Aydın Kitapevi, Ankara.
- Delice, H. İ. (1992). Eski Anadolu Türkçesi İle Yazılmış Satır Arası Bir Kur'an Tercümesi (Gramer-Metin-Çeviri-Sözlük) (1056-1706). Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sivas.
- Diyanet İşleri Başkanlığı. (2011). *Kur'an-ı Kerim Meâli*. Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, Ankara.
- Eckmann, János (1965). "Memlûk Kıpçakçasının Oğuzcalaşmasına Dair", *TDAY Belleten* 1964, s. 35-41.
- Ercilasun, A. B. (2014). "Makaleler 1 (Dil, Destan, Tarih, Edebiyat)". (Ekrem Arıkoğlu Haz.). Akçağ Yayınları, Ankara.
- Esatoğlu A. (1987). "İhlâs Sûresi Metni, Dil Özellikleri Ve Sözlük" Ve "Metinden Örnek Sayfalar". Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Gülsevin, G. (1997). "Eski Anadolu Türkçesinde Ekler". Türk Dil Kurumu, Ankara.

- Gülsevin G. (2007). “Kutadgu Bilig’in Dilinde Lehçelerin Özellikleri: “denk çiftler”. Turkish Studies / Türkoloji Araştırmaları, 2 (2): 284-287.
- Hamidullah, M. (1965). “Kur’an-ı Kerim’in Türkçe Yazma Tercümeleri”. Türkiyat Mecmuası, 14: 67-75.
- Hamidullah, M. (2005). “Kur’an-ı Kerim Tarihi”. Beyan Yayınları, İstanbul.
- Harman F. Ö. (1989) “Ahd-i Atik”. İslam Ansiklopedisi. Türkiye Diyanet Vakfı, İstanbul, Cilt (1): 495.
- İnan A. (1960). “Kur’ân’ın Eski Türkçe Ve Oğuz-Osmanlıca Çevirileri Üzerine Notlar”. Türk Dili Araştırmaları Yıllığı Belleten, Cilt (8): 89.
- İnan A. (1991). “Kur’ân’ın Türkçe Tercümeleri Üzerine Bir İnceleme”. Makaleler Ve İncelemeler II, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara.
- Kara, M. (1993). “Doğu Ve Batı Türkçesinde Kur’an Tercüme Ve Tevsirleri”. Diyanet İlmi Dergi, 29(3): 28-29.
- Karabacak, E. (2014). “Manisa İl Halk Kütüphanesi’ndeki Satır Arası Kur’ân Tercümesi: Giriş-Metin-Dizin) I-II”, Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, İstanbul.
- Karadavut, A. (2020). “Eski Türkçede Sayılar: Yapısal Ve Anlamsal Bir Yaklaşım”, Yayınlanmamış Doktora Tezi. Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Ankara.
- Korkmaz, Z. (1994). “Türkçede Eklerin Kullanılış Şekilleri ve Ek Kalıplaşması Olayları”. Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara.
- Kök, A. (2004). “Karahanlı Türkçesi Satır-Arası Kur’an Tercümesi (TİEM-73 1v-235v/2) Giriş-İnceleme-Metin-Dizin.”, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Küçük, M. (2014). Eski Anadolu Türkçesi Dönemine Ait Satır Arası İlk Kur’ân Tercümesi. Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara.
- Kütükcü, M. (2005). Eski Anadolu Türkçesiyle Yazılmış Satır Arası Bir Kur’an Tercümesi (Gramer-Metin- Tertip-Sözlük) (535b-616b). Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sivas
- Özkan, M. (2005). “Eski Anadolu Türkçesi Döneminde Ortaya Konan Kur’an Tercümeleri Üzerine-I”. Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi 39: 117.
- Özkan, M. (1995). “Türk Dilinin Gelişme Alanları ve Eski Anadolu Türkçesi”. Filiz Kitapevi, İstanbul.

- Sağol, G. (1997). “Kur’an’ın Türkçe Tercüme ve Tefsirleri Üzerine Yapılan Çalışmalar”. *Türklük Araştırmaları Dergisi* 8: 379-396.
- Şeşen, R. (1994). “XV. Yüzyılda Türkçeye Yapılan Çeviriler” XI. Türk Tarih Kongresi Bildiri Özetleri (5-9 Eylül 1990)”. *Türk Tarih Kurumu Yayınları*: 899-919.
- Tekin, T. (1975). “Ana Türkçede Aslî Uzun Ünlüler”. *Hacettepe Üniversitesi Yayınları*, Ankara.
- Togan Z.V. (1959). “Londra Ve Tahran’daki İslami Yazmaların Bazılarına Dair”. *İslam Tetkikleri Enstitüsü Dergisi*, III (196): 135
- Toker, M. (2011). “Anonim Satır Altı Kur’an Tercümesi (İnceleme- Metin- Tıpkıbasım Örnekleri I- Dizin II)”. *Selçuk Üniversitesi Basımevi*, Konya.
- Topaloğlu A. (2018). “XV. Yüzyıl Ortalarında Yapılmış Satırarası Kur’an Tercümesi, 1-2”. *Dergah Yayınları*, İstanbul.
- Tuna, C. (2016). *Berlin El Yazmaları Kütüphanesi’ndeki Eski Anadolu Türkçesi satır-arası Kur’an Tercümesi (Giriş-Metin)* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Antalya.
- Ünlü, S. (2004). “Karahanlı Türkçesi Satır-Arası Kur’an Tercümesi (TİEM-73 235v/3-450/r7) Giriş-Metin- İnceleme- Analitik Dizin.”, *Yayınlanmış Doktora Tezi*, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Üşenmez, E. (2006). “Türkçe İlk Kur’an Tercümesi ve Tercümedeki İslâmî Terimlerin Türkçe Karşılıkları Üzerine”. *Gaziosman Paşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 1:89-99.
- Yılmaz H. (1988-1992). “Eski Anadolu Türkçesi İle Yazılmış Satır Arası Bir Kur’ân Tercümesi (Metin-Gramer-Sözlük) 53b-105a”; Akar A. (53b-105a) 1992; Delice İ. 105b-170b); Eminoğlu E. (171a-216b); Alper M. 217a-262b). *Yüksek Lisans Tezi*, Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sivas.
- Zülfikar, H. (1970). “Çağatayca Kura’an Tefsiri”. *Doktora Tezi*, Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Türk Dili Ve Edebiyatı Bölümü, Ankara.

DİZİN

‘aceb [Ar]: Şaşılacak şey, acayip
‘a. 391r/4

acı : Tatlı olmayan, acı
a. 474r/2
a.+dur 306v/2

‘aciz [Ar]: Bir işin yapılabilmesi
için gereken gücü yetiremeyen, güçsüz
‘ā.+ler 473v/4
‘ā. ol- "güçü yetmemek" 456r/3
‘ā. eyle- "güçsüz kılmak, aciz
bırakmak" 378v/1, 402r/2, 510r/6,
510r/7

aç- : 1. Açmak
a.-avuz 289v/3
a.-dı 398v/7, 532r/6
a.-duğ 426r/7
a.-dük 448r/1
a.-maduğmı 533v/6
2. Ayırmak
a.-duğ 269v/6
3. Sıvamak
a.-dı 322r/6

açıl- : 1. Açılmak
a.-a 274v/4, 503r/8
a.-dı 403v/8, 520r/3
a.-ış iken 404r/6
a.-mıış(sfe) 514v/4
a.-mıışiken 394r/8
2. Yarılmak
a.-a 518r/6
3. Yayılmak
a.-mıış(sfe) 460v/7

açılıb kal-: (Göz) kocaman olmak
a. k.-ıcdır 274v/5

açınıl- : Açınılmak
a.-a 523v/4

açlık : Açlık
a.+dan 529v/7, 538r/7
a. issi "kıtlık çekenler" 531v/8

açmak : Fetih
a. 448r/1

açuk : Açık olarak, açıkça
a. 511v/4

ad : İsim
a. 453v/8
a.+ı(iye) 297r/7, 308v/3, 318r/8, 326v/3,
489v/2

a.+ını 279r/1, 279v/3, 279v/8, 475r/1,
511v/6, 517v/3, 529r/1, 529r/7
a.+ıyla 506r/2, 534v/1
a.+lar 464r/1, 486r/3
a.+lu 521r/8
a. ver- "isim vermek" 464r/1
a.+u ver- "isim vermek" 284r/7

‘ad [Ar]: Kur’ân-ı Kerîm’de bir kasırgayla
helak edildiği bilgisi verilen kavim; Âd
kavmi.
‘ā. 456r/1, 466v/8, 504r/6, 504r/7
‘ā.+ı(yhe) 465v/3
‘ā.+uğ 414v/6, 441v/1

adam [Ar. âdem]: İnsan, insanoğlu
a. 502r/5, 537v/5, 516r/4
a.+ı(yhe) 456r/4, 460v/1,
a.+lara 278v/7, 347r/1, 349r/8, 350v/7
a.+larçun 351r/8
a.+ları 346r/8
a.+laruğ 276v/7, 347r/7, 347v/4
a.+mı 494r/3

adamı : 1. İnsan, insanoğlu
a.+lar 275v/8, 276r/6, 278v/4, 281r/7,
283v/6, 284v/1, 310r/8, 319v/4, 325v/1,
336v/3, 337r/6, 343r/7, 346v/4, 353r/3,
373r/7, 411r/5, 454r/5, 510r/1, 536r/5,
536v/8
a.+lardan 277r/2, 278r/1, 284r/2,
328v/8, 354v/5, 361v/4, 376r/4, 491r/6
a.+lardur 323r/7, 498r/7
a.+lara 283r/1, 297r/5, 341r/2, 443v/8,
525r/4
a.+ları 276r/2, 280r/8, 378v/2, 468v/7,
478r/8, 539r/6
a.+laruğ 276v/7, 306r/7, 344r/1,
346v/1, 410v/6(2), 411r/5, 437v/5,
439r/7,

a.+nuğmıdır 464r/4

2. Kendi toplumundan olan
a.+laruğuz 272r/3

adamî [Ar.+ Far.]: İnsan, insanoğlu
a. 267v/8, 270r/8, 283r/2, 285r/3,
286r/2, 286v/7, 337r/3, 378v/7,
379v/4, 383v/4, 418v/6, 425r/3,
426v/5, 469r/5, 469v/8, 470r/1, 470r/7,
506v/5, 509v/7, 513v/2, 514r/2, 514r/4,
515r/1, 515r/2, 515r/4, 515r/5, 515r/6,

515v/7, 516r/5, 522r/1, 522v/8, 524v/1, 526v/4, 528v/1, 530v/7, 531r/5, 531v/4, 534r/4, 534v/1, 534v/2, 534v/3, 536r/4, 536v/2, 537v/2

a.+den 441r/4

a.+ler 424r/5, 467r/2

a.+lerden 509v/8, 525r/2

a.+lerün 428r/4, 432v/6, 436v/8

a.+nün 354r/3

a.+sin 316v/2

a.+ye 287v/6, 304v/3, 397r/6, 401v/5,

440r/8, 467r/5, 485r/6, 522v/6, 534v/2

a.+yle 425r/7

adam oğlanları : İnsan, insanoğlu

a. 382v/3

adanıl : Belirlenmek, saptanmak

a.-mış(sfe) 276v/1, 374v/8, 401r/1

'aden [Ar]: Kur'ân-ı Kerîm'de adı geçen cennet veya cennetteki bahçelerden birinin adı.

'a. 535v/7

'a.+e 490r/5

'âdet [Ar]: Alışkanlık, âdet

'â.+i(iye) 408r/2

'adil [Ar]: Adalet, eşitlik

'a. 495v/8

'a. eyle- "adil davranmak" 421r/7, 453v/3

'adillürak [Ar]: Daha adil, daha eşit

'a.+dur 356v/7

'adl [Ar]: Adalet, eşitlik

'a. 478v/2

'a.+ile 469r/2

'a. eyle- "adil davranmak" 453v/3, 487v/4(2)

'afv [Ar]: Bağışlama, af

'a. eyle 282r/8, 423v/3, 423r/6, 423v/7, 424r/1, 424r/3, 495r/1

ağ- : 1. Yukarı çıkmak, yükselmek

a.-alar 428r/6

a.-avan 330v/8

a.-sunlar 391v/1

2. Tırmanmak

a.-dılar 392r/3

ağası ağar: Yükseldikçe yükselen, çıktıkça çıkan

a. 506r/6

ağaç : Uzun olan çok yıllık bitkiler, ağaç.

a. 277v/8, 386v/5, 467v/3

a.+dan 297r/3, 329v/8, 383v/8, 473r/7

a.(+c)ı (iye) 297r/3, 314v/7, 469r/3,

471v/1, 472v/5, 472v/6, 483v/2, 504v/1, 523r/2

a.+ın 323v/5, 474r/3

a.+ını 463v/5

a.+lardur 492v/1

a.+uñ 450r/6

ağaçlu taş: Allah'ın Musa aleyhisselâmi peygamberlikle görevlendirdiği ve sonra Tevrat'ı indirdiği, Sînâ yarımadasının güney tarafındaki dağ; Tûr-ı Sînâ, Sina Dağı, Tur Dağı.

a.+lu 534r/3

ağıl: Küçükbaş hayvanların gecelemesi için yapılan üstü açık yer, ağıl.

a. eyleyici "ağıl düzenleyen kimse" 467v/3

ağır: 1. Taşınabilecekten fazlası, ağır.

a. 375r/7, 458r/3, 503v/5, 511v/4, 517v/5, 533v/7

a.+ı(iye) 351r/4, 536r/6(2)

a.+ınca "herhangi bi şeyin kendi miktarı kadarı, ağırlığınca" 369r/6, 369r/7

2. Kuvvetli

a. 512r/5

a. ol- "ağır gelmek" 291r/2, 537r/1

a. olun- "güç durumda olmak" 462v/3

ağırla-: İkranda bulunmak

a.-dı 530v/8

a.-mazsız 531r/1

a.-ya 530v/7

ağırlamağ: İkram, lutuf, iyilik

a.+dur 469v/5

a. issi "ikram sahibi, Allah'ın sıfatlarından" 471v/7

ağırlan-: Misafir edilmek, ağırlanmak

a. 380r/8

a.-mış(sfe) 522v/5

a.-mışlar 458v/8

a.-mışlardur 507r/6

ağırlık: (kulağında) ağırlık olma; duymama

a.+dur 418r/5

ağız: Canlılarda yüzde bulunan ve sesin çıkışına, solumaya, besin almaya yarayan boşluk, ağız.

a.+ına 386r/4

a.+ları 382v/7

a.+larıyla 489v/6

a.+larıñuz 356v/6

a.+larıñuzıla 293v/6

ağla-: Üzüntü sebebiyle gözden yaş gelmek;
ağlamak.

a.-mazsız 465v/8

ağlat- : Gözden yaş gelecek kadar üzme;
ağlatmak.

a.-ur 465r/7

ağrı: Herhangi bir nedenden dolayı canda
hissedilen sancı, ağrı.

a. 536r/6

ağrı-: Çeşitli şekilde can acıtmak.

a.-ıca 278v/5, 294r/4, 305r/6, 317r/5,
338v/6, 350r/5, 357v/1, 367r/4,
385v/8, 418r/3, 422r/4, 424r/6,
430v/4, 435v/5, 441v/8, 442v/7,
450r/2, 450r/5, 501v/5, 508r/2,
512r/2, 518r/2, 527r/5, 459v/1

‘ahd [Ar]: Antlaşma, söz, kavi, yemin,
ahit

‘a. 359r/8

‘a.+lerünzür 356v/8

‘a.eyle- "anlaşma yapmak" 331r/8,
358r/6

‘a.+ı ol- "yemini olmak" 358r/6

‘a.+ı şı- "anlaşmayı bozmak,

sözünde durmamak" 448v/8(2)

‘a.+lerini şakla- "sözünde
durmak" 285r/1

ahiret [Ar]: Müslümanlar tarafından

öldükten sonra başlayacağı kabul
edilen yeni hayat, öbür dünya, ahiret

a. 394r/5, 464r/4, 529r/8, 533r/3, 533v/1
a.+de 277v/2, 293v/5, 294r/4, 294v/7,
324r/8, 334r/4, 339r/6, 349v/7, 364v/6,
366v/3, 367v/1, 409v/1, 416v/7, 422r/1,
477v/7, 483r/8, 514v/4

a.+den 344r/2, 397v/2, 488v/7

a.+e 286v/7, 289r/8, 318v/2, 318v/3,
318v/4, 369r/4, 401r/6, 414r/5, 464r/7

a.+i(yhe) 344v/8, 515v/1

a.+ün 335r/1, 343r/3, 399r/8, 415r/6,
503r/3

ahmed [ka.]: Son peygamber Hz.

Muhammed'in ismi

a.+dür 489v/3

ağ- : 1. Sıvıların yer değiştirmesi

a.-ar 277r/8, 278r/8, 297v/6, 302v/8,
342v/1, 352v/7, 374r/5, 398v/3, 429v/3,
444v/5, 448r/7, 450r/4, 475v/2, 476v/2,
482v/5, 490r/4, 494v/1, 497r/6, 498v/4,
501v/7, 523r/6, 527v/8, 529v/8, 535v/7
a.-arlar 470v/6

2. Süzülür gibi gitmek, akıp gitmek. a.-ar
282v/7

ağ : 1. Ağ, beyaz renkte olan.

a. 319r/2, 330r/4, 386r/4

a.+lar 376r/3

2. Ağ ak, tertemiz, günahsız

a.+iken 319r/5

3. "Ağ" ile birlikte ihtiyar, yaşlı

a. saçlı "yaşlı, ihtiyar" 512r/6

ağdıl- : Yığmak

a.-mış(sfe) 512r/3

ağdınıl- : Akıtmak

a.-a 524r/8

‘ağılsuz: Akılsız

‘a.+umuz 509v/6

ağıt- : Akmasını sağlamak

a.-duğ 380v/8

a.-mak 516v/1

a.-urlar 516v/1

‘ağ(ı)l [Ar]: Düşünme, anlama ve kavrama
gücü

‘a.+ıuz 276v/1

‘a.+lar 497r/2

‘a.+ları 462r/4

‘a.+uğ 393r/4, 397v/4, 398r/8,
398v/7, 410v/1, 530v/2

ağsağ : Yürüme güçlüğü çeken, aksak

a. üzere 300v/5, 450r/3

al-: 1. Birisinden, bir yerden herhangi bir
şey almak

a.-asız 450r/8, 450v/1

a.-asun 515r/7

a.-dılar 525r/2

a.-duğ 306r/2, 357r/8

a.-ıcılarken 458v/1

a.-mağı 341r/6

a.-mak 306r/2, 444r/2

a.-urlar 525r/2

2. Maddi veya manevi kazanç elde
etmek

a.-a 275r/7

a.-alardı 401v/2

a.-alum 476v/4

a.-dı 506v/2

a.-dular 285r/3

a.-ıcılar 285r/2, 459v/8,

a.-ıcılardan 312v/2

a.-ıcılarla 333r/4

a.-ıcılaruğ 274r/4

a.-ur 350r/1

a.-ursağuz 488r/7

3. Karşılık vermek
a.-dılar 318r/4
a.-duğ 427v/1, 429v/8
a.-ıcılaruz 428v/7, 433r/3
a.-mağ 400r/6
4. Kayıt altına almak, kaydetmek
a.-ıcı 456r/6
a.-urlar 456r/6
‘alāmet[Ar.]: İz, işaret, nişan, belirti,
alamet
‘a.+leri 452r/1, 445v/4
‘a.+leriyle 446v/7
‘alāmetlü [Ar.]: Damgalı
‘a.+ler 470r/8
alçaklık : Alçak gönüllülük, mütevazılık
a. 274r/6, 284v/5, 361r/4,
2. Baş eğmek, boyun bükmek
a. 308v/5
alçaklık: 1. Alçakça davranış, hamaset
a. 424v/2, 503v/1, 507v/5
a.+larından 289r/5
alda- : Kandırmak, yanıltmak, aldatmak
a.-masun 353r/5
aldamak: Aldanma, aldanış
a. 358r/1, 377v/7
aldat- : Kandırmak, aldatmak
a.-ıcı 373v/4
‘ālem [Ar.]: Yeryüzü ve uzayda var olan
şeylerin tümü, evren
‘ā.+ler 387r/7, 414r/8, 433v/7,
436v/2
‘ā.+lerden 315v/3, 337r/1, 339r/8
‘ā.+lere 272v/4, 274r/8, 275v/1,
302r/1, 338r/1, 345v/2, 396r/3,
524r/3
‘ā.+lerüñ 309r/7, 309v/6, 310v/8,
312r/5, 313r/1, 315v/3, 316r/6,
316v/7, 319r/1, 322r/8, 330r/1,
337v/1, 353v/3, 390v/6, 404v/4,
411v/3, 411v/4, 411v/6, 429r/5,
438v/5, 474r/8, 485r/7, 505v/6,
524r/4, 525r/5
ālet [Ar.]: Alet, ev aleti
a.+ini 538v/5
alın : Yüzün kaşlar ve saç arasında kalan
bölümü;alın
a.+ınuñ 388r/4
alın- : Kabul edilmek
a.-maya 477r/1
alın saç : Perçem
a. 534v/7(2)

‘ālim [Ar.]: İlim sahibi, bilgin
‘ā.+ler 341r/3, 376r/6
‘ā.+lere 504r/3
alt : Nesnelerin aşağı kısmı, alt taraf
a.+ındadur 525r/5
a.+ından 277r/8, 278r/8, 302v/8,
342v/2, 398v/3, 444v/5, 448r/7,
450r/4, 450r/6, 476v/2, 482v/5, 490r/4,
494v/2, 497r/6, 498v/4, 527v/8
a.+umdan 429v/3
a.+undan 535v/8
altı : Altı
a. 307r/2, 353v/6, 457v/1
altıncı : Altıncı
a.+lardur 480v/1
altmış : Altmış
a. 480r/2
altun : Parlak sarı renkli, kıymetli element;
altın
a.+dan 278v/1, 429v/5, 431r/2
alış- : Ağızdan ağıza laf aktarmak
a.-urduñuz 293v/6
amān [Ar.]: Destek, koruyup kollanma
a.vèr- “desteklemek” 270v/8, 290r/5
‘amel [Ar.]: İş, davranış, hareket, amel
‘a. 342v/2, 374r/5
‘a.+den 499v/5
‘a.+i(iye) 403v/5
‘a.+ler 505r/4
‘a.+lerin 443v/3, 536r/5
‘a.+lerinden 461v/3
‘a.+lerini 320v/2, 340r/8, 441r/5,
444r/4, 444r/7, 444r/8, 446v/5, 447r/4
‘a.+lerüñüz 332v/5, 452v/3
‘a.+lerüñüzden 454v/2
‘a.+lerüñüzi 446v/7, 447r/5, 447r/8
ammā [Ar.]: 1. Ama, fakat, lakin
a. 333v/7, 344v/6, 344v/7, 415r/1,
474v/6, 474v/7, 505r/1, 505r/5
510v/2, 522r/2, 522v/2, 522v/3,
530v/7, 530v/8, 537r/1(2)
2. Öyleyse
a. 533v/3(2), 533v/4
3. -e gelince
a. 415r/6, 438r/1, 504r/6(2)
añ- : 1. Hatırlamak, anmak
a. 391v/7, 393v/6, 441v/1
a.-a 522r/1
a.-asız 409v/2
a.-dı 475r/4
a.-dılar 318r/4

- a.-ıcı 361r/6
 2. Zikr etmek
 a. 394r/6, 511v/6, 517v/3
 a.-alar 279r/1, 279v/3
 a.-dı 359r/5, 529r/7
 a.-ıla 279v/5, 401r/5, 401r/6
 a.-uñ 279v/8
 3. Düşünmek, öğüt olarak kabul etmek
 a.-a 514v/5, 522v/5
 a.-alar 331v/6
 a.-asız 295r/6
 a.-ıcı 468r/3
 a.-mazlar 514v/5

an : O zamiri

- a.+lardan 491r/1, 495r/2
 a. yaña "ona" 338v/3

aña : Ol zamirinin yönelme hâli eki almış şekli; Ona

- a. 269v/5, 271v/2, 271v/3, 272v/7, 273v/6, 274v/1, 277r/3, 277r/4, 277r/6, 277v/1, 278r/2, 278v/5, 279v/4, 280r/3, 286r/4, 286r/5, 292r/1, 307v/6, 310v/8, 317r/3, 334v/7, 339r/5, 341r/8, 341v/1, 341v/3, 342r/7, 342v/4, 353r/2, 360r/6, 360v/1, 361v/2, 361v/3, 362r/1, 368r/2, 371r/7, 376v/6, 380r/3, 382v/4, 383r/4, 384r/3, 388r/8, 392r/2, 398r/6, 399v/8, 404r/1, 404r/8, 406r/2, 414r/7, 415r/1, 416v/1, 417r/8, 418v/7, 421v/4, 422r/1, 425r/3, 427v/7, 428v/1, 428v/6, 428v/8, 430r/6, 430v/2, 436v/6, 437r/7, 439v/6, 439v/7, 442v/6, 445r/1, 446v/4, 449r/1, 451v/1, 462r/3, 464r/3, 464r/8, 467r/5, 469v/6, 474v/2, 475v/2, 480v/4, 488r/8, 494v/1, 496v/6, 501v/5, 502v/5, 503v/7, 506v/3, 506v/5, 506v/6, 507v/2, 509r/1, 510r/8, 510v/6, 510v/7, 515r/2, 516r/2, 516r/6, 517v/4, 520v/5, 521r/8, 521v/2, 521v/4, 522v/2, 522v/3, 522v/7, 522v/8, 523r/5, 524r/3, 524v/5, 525v/6, 530r/6, 531v/3, 532v/8, 533r/2, 533r/3, 534v/8, 535v/3, 536r/4, 536r/5, 539r/2, 539r/3, 539v/2

ana : Anne, ana

- a.+larıdur 357r/3
 a.+larıñuz 356v/5
 a.+larıñuzun 300v/7
 a.+larıñuzı 464v/8
 a.+ma 440v/3
 a.+mı 509r/8
 a.+ñ 363r/3

- a.+ña 350v/8
 a.+sına 327r/2, 440v/7
 a.+sından 327v/5, 523r/4
 a.+ya 320r/2, 531v/3

ancılayın : 1. Öyle, onun gibi, onun için, o şekilde

- a. 274r/3, 277v/3, 280r/1, 282r/8, 300v/1, 304v/5, 304v/7, 311v/1, 332r/1, 335r/6, 358v/6, 370r/4, 376r/5, 385v/5, 405r/4, 408v/7, 411r/7, 420r/1, 425v/1, 427r/6, 442r/2, 449v/5, 458v/6, 459r/5, 460r/5, 462r/6, 467v/6, 503r/2, 514r/1, 518v/2, 519r/6, 530v/3
 a.+dur 455v/8
 a.+mıdur 445r/1
 2. O kadar, o miktarda
 a. 409r/3

and [Ar.]: Yemin, ant

- a. 502r/5, 505v/3
 a.+dur 474r/6
 a.+lar 503r/5
 a.+larını 492r/5, 482r/1
 a.+larınuñ 299r/6, 378r/2
 a.+larıñuzdan 497v/5
 a. iç- "yemin etmek" 292v/8, 299r/6, 322v/6, 383r/8, 474r/5, 481v/7, 482r/4, 502v/1, 507v/1, 514v/8, 523v/6, 527r/2, 531v/3
 a.içiş- "karşılıklı yemin etmek" 322v/6
 a. issi- "yeminli kimse" 530v/2
 a. sı- "yeminini bozmak" 394r/2

anda: 1.O zaman

- a. 274v/5
 2. Onda
 a. 273v/5, 297v/1,
 3. Orada
 a. 278v/4, 308r/6, 368v/6, 368v/7, 391v/2, 394r/8, 413v/3, 462v/1

andan: Ondan

- a. 269v/4, 275r/2, 276r/1, 279r/2, 279v/6, 280r/1, 282r/1, 282v/3, 283r/8, 283v/5, 283v/8, 285v/4, 285v/6, 285v/8, 286v/5, 286v/8, 291r/7, 293r/2, 295r/4, 295v/7, 297v/2, 302r/4, 308v/6, 311v/5, 316r/8, 321v/3, 321v/4, 322r/4, 324r/8, 326r/2, 329v/6, 332r/8, 332v/1, 334r/2, 335r/4, 335v/8, 341r/1, 343r/8, 346r/3, 347v/2, 350v/3, 352v/6, 353v/7, 355v/3, 356r/3, 361v/5, 366r/5, 366v/4, 366v/7, 375r/8, 377v/6, 380v/6, 380v/7, 381r/2, 381r/3, 381v/4, 383r/7, 383v/8,

386r/5, 387v/3, 395r/5, 395v/4, 395v/5,
396r/7, 396v/3, 397r/7, 398r/2, 399r/2,
400r/5, 402r/7, 403v/2, 406v/5, 408r/8,
416v/4, 417r/1, 421v/5, 423r/6, 426v/5,
427r/8, 427v/3, 428r/3, 429r/6, 430r/2,
431r/5, 432r/2, 436r/5, 438v/2, 438v/3,
439r/6, 441r/4, 442v/8, 443r/5, 444r/8,
446r/8, 446v/3, 456r/8, 460r/4, 461r/8,
461v/4, 463v/2, 464v/1, 472v/1, 472v/2,
473r/8, 475v/1, 478r/5, 480r/2, 480v/6,
482v/6, 484r/1, 489v/4, 491r/8, 492r/6,
493r/5, 494r/5, 496v/6, 503r/2, 505r/4,
505r/8, 505v/7, 505v/8, 506v/3, 508r/1,
508v/8, 510r/3, 511r/1, 511v/3, 512v/5,
513r/6, 513v/1, 514v/6, 516r/1, 519r/6,
520v/4, 521v/3, 521v/7, 522r/6, 522v/4,
523r/1, 528v/2, 529r/5, 533r/4, 536r/1,
536r/4, 539r/7

2. Orada

a. 517r/6

3. Oradan

a. 278r/6, 302v/5, 303r/3, 328v/5,
340r/3, 355r/7, 493r/1

3. Sonra, ondan sonra

a. 268r/7, 272r/6, 276r/7, 276v/1, 279v/2,
280v/7, 281r/7, 282r/8, 285r/5, 285r/6,
285r/7, 286v/4, 287r/8, 287v/1, 287v/3,
292v/4, 292v/6, 298v/6, 307r/2, 313v/6,
322v/7, 331r/6, 339r/1, 343v/5, 344v/3,
347v/1, 348v/6, 349r/2, 352r/8, 354r/1,
358r/4, 362v/7, 364r/6, 370r/8, 373r/6,
374r/8, 378r/1, 380v/1, 411v/7, 411v/8,
412r/7, 414v/1, 421r/2, 421r/4, 421v/1,
423r/3, 436r/8, 436v/3, 436v/5, 437v/4,
440r/6, 447r/2, 450v/6, 451r/1, 453v/8,
464r/5, 473r/6, 475r/8, 477v/6, 477v/7,
478v/6, 480v/3, 484v/8, 508r/8, 508v/1,
508v/6, 513v/1, 515r/8, 515v/6, 515v/7,
515v/8, 518v/1, 519v/1, 519v/5, 524v/6,
525v/3, 527v/6, 529r/6, 530r/7, 532r/1,
534r/4, 535v/2, 537r/6, 537r/7

4. Tarafından

a. 460r/5

5. a. yaña "ona" 268v/3, 289v/5, 299r/1,
302v/4(2), 333r/1, 336r/8, 345r/7, 346v/2,
346v/5, 374r/5, 384r/4, 387v/5, 397r/7,
401r/5, 409r/8, 415v/5, 420v/8, 421r/1,
421r/8, 501r/8, 506r/6, 511v/6, 518v/7

andın → andan 1

a. 519r/5

anı : Onu

a. 271r/2, 271v/1, 272v/3, 273r/2,
276r/5, 276r/8, 279r/8, 279v/7, 280r/3,
281r/7, 288v/5, 293r/6, 291r/5, 292r/7,
297v/4, 297v/8, 298r/6, 302r/7, 306r/2,
306v/3, 312r/5, 319r/2, 320r/5, 320r/7,
320v/1, 321v/7, 322r/6, 323v/8, 326r/8,
327r/3, 327r/4, 327r/7, 327r/8, 328r/8,
330r/1, 430r/4, 330r/8, 331r/2, 335v/1,
335v/7, 340v/4, 341r/2, 348v/5, 350r/7,
350v/7, 363r/6, 366r/5, 335v/7, 372r/1,
373r/5, 374r/6, 378v/1, 380v/3, 380v/8,
383v/6, 486v/3, 386v/5, 389v/1, 398v/6,
400v/8, 401v/5, 401v/6, 401v/8, 402v/6,
407r/7, 408r/8, 411v/3, 415v/3, 417v/3,
417v/6, 420r/4, 422r/3, 422r/6, 422v/6,
423r/2, 425r/4, 425v/2, 425v/7, 426r/3,
427v/4, 428v/7, 434v/1, 434v/2, 438r/8,
439v/2, 439v/3, 440r/8, 440v/1, 440v/6,
441v/7, 444r/5, 449v/2, 450v/4, 451v/6,
452v/2, 453r/5, 455v/2, 458r/1, 458r/8,
459r/1, 459v/3, 459v/5, 460r/1, 461r/4,
462r/5, 463v/4, 465r/1, 466v/6, 468v/3,
469r/3, 474r/1, 474r/2, 474r/4, 477v/7,
479r/2, 479r/7, 479v/7, 484r/1, 485v/5,
485v/6, 488r/5, 489v/1, 491r/2, 494v/1,
497v/7, 500v/2, 501v/2, 501v/3, 502v/1,
502v/6, 503v/8, 504r/1, 504r/7, 504v/4,
505r/7, 505r/8, 505v/1, 505v/3, 506r/8(2),
506v/4, 510r/2, 510v/4, 511r/6, 511v/7,
512r/4, 512v/2, 512v/7, 513v/2, 514v/5,
515r/7, 515r/8, 516r/5, 516v/1, 517r/3,
516r/6, 518v/3, 520r/7, 521v/4, 521v/5,
521v/6, 521v/7, 522r/6, 522v/5, 522v/6,
522v/7, 522v/8, 524r/1, 525r/8, 525v/4,
526v/5, 527r/1, 529r/2, 530v/7, 530v/8,
531v/6, 532r/6, 532r/8, 532v/1, 534v/3,
534v/4, 535r/2, 536r/7, 537r/7, 537v/5,
537v/6

a.+η "onun" 483v/5

anıl: Yavaşlık, hafiflik

a.-aη "yavaşça" 521r/2(2)

anıl- : Hatırlanmak, anılmak

a.-a 297r/6

a.-mağunı 533v/7

a.-miş 478v/1

a.-miş(sfe) 516r/5

anıla-: 1. Anlamak, idrak etmek

a.-maz 341r/2

a.-mazlar 343r/2, 401r/4, 449v/6,
485r/1, 485r/4, 492r/7, 492v/8

a.-mazlarmı 383r/3
a.-mazmı 268r/8
a.-mazmısız 289v/7, 333r/6, 389r/7
a.-r 331r/7
a.-rlar 340r/4, 345v/5, 346r/5,
435v/2, 382v/5
a.-yasız 301r/5, 425v/8
2. Aklını kullanmak
a.-mazmısız 272v/1
a.-rsız 412r/2
a.-yasız 477r/7
ağla-: Oyalamak, yavaşlatmak
a.-dı 537r/5
ağlan-: Yavaşlamak
a.-uğ 329v/6
anlar : Onlar

a. 267v/5, 267v/6, 268v/2, 269r/7,
269v/2, 269v/3, 269v/6, 270r/1, 270r/6,
270r/7, 270v/5, 270v/6, 271r/1, 271r/3,
271r/8, 272v/8, 273r/3, 273v/3, 273v/8,
274r/5, 274v/3, 274v/6, 274v/8, 275r/2,
276r/2, 277v/4, 277v/5, 278r/3, 278r/4,
278r/5, 278v/2, 279v/5, 280r/7, 280v/3,
281r/8, 281v/1, 281v/5, 281v/6, 282r/1(2),
282r/2, 282r/3, 282r/4, 282r/5, 283v/3,
283v/4, 283v/6, 284r/4, 284v/5, 284v/6,
284v/7, 284v/8, 285r/1, 285r/2, 285r/3,
286r/1, 286r/8, 288r/6, 288r/8, 288v/1,
288v/2, 288v/3, 288v/5, 289r/5, 289r/7,
289v/3, 290r/7, 291r/3, 291r/4, 291v/3,
292v/6, 293r/6, 294r/3, 294r/6, 294v/5,
294v/7, 295r/4, 295v/4, 296r/4, 296v/1,
296v/7, 297v/3, 299v/4, 299v/5, 299v/8,
300r/2, 301r/8, 301v/4, 301v/5, 302r/4,
303r/7, 303v/1, 303v/7, 304v/6, 305r/4,
305v/1, 305v/7, 305v/8, 306v/3, 307r/4,
307r/5, 307r/7, 307v/1, 307v/3, 308r/2,
308r/4, 308v/5, 309r/5, 311r/7, 312r/4,
315r/1, 317r/2, 317r/5, 317v/2, 318r/2,
318r/3, 318r/5, 318v/1, 318v/2, 318v/3,
318v/4, 319v/6, 319v/8, 320v/3, 320v/4,
321v/2, 322v/2, 322v/8, 323r/7, 323v/2,
323v/5, 324r/8, 324v/1, 324v/7, 325r/8,
325v/5, 326r/2, 327r/5, 327r/7, 327v/2,
327v/4, 330r/5, 331r/2, 331v/6, 332r/7,
333v/5, 334r/1, 335v/3, 336r/1, 336v/3,
336v/5, 337r/1, 337v/1, 337v/3, 337v/4,
337v/8, 338r/3, 338v/5, 340v/4, 340v/6,
341v/2, 341v/5, 342r/3, 342r/7, 342v/3,
343v/2, 343v/5, 344v/1, 344r/2, 344v/4,
344r/6, 344v/6, 344v/7, 347r/2, 347r/5,

347v/4, 347v/5, 348r/5, 348v/2, 349r/1,
349r/5, 349r/7, 349v/2, 349v/3, 349v/4,
349v/7, 349v/8, 350r/5, 350v/2, 353v/5,
354r/7, 354v/8, 355r/4, 355v/1, 355v/8,
356r/4, 356r/5, 356r/6, 357v/1, 357v/8,
358v/2, 359r/2, 362v/6, 363v/4, 363v/7,
364v/5, 364v/8, 365v/6, 365v/7, 366r/1,
367r/1, 367r/2, 367r/3, 370r/6, 370v/2,
370v/4, 371r/3, 371r/4, 371v/4, 372v/7,
373v/6, 373v/7, 374r/6, 376r/6, 376v/5,
377r/2, 377r/3, 377r/4, 377v/1, 377v/5,
377v/6, 378r/2, 378r/3, 378r/8, 379r/2,
379r/3, 380r/3, 380v/2, 380v/4, 381v/2,
381v/6, 383r/6, 383r/8, 385r/3, 385r/6,
385r/7, 385v/4, 385v/5, 386r/2, 386r/5,
386r/6, 387r/1, 389r/2, 389v/5, 389v/6,
390r/8, 391r/6, 392v/2, 392v/8, 393r/1,
394v/6, 396r/7, 397v/4, 397v/5, 398r/3,
398r/5, 398r/7, 398v/2, 399r/2, 399r/7,
399v/3, 399v/6, 400r/1, 400r/2, 400r/3,
400v/1, 401r/7, 401v/2, 401v/4, 401v/8,
402r/1, 402r/2, 402r/4, 403r/1, 403r/3,
403r/5, 403v/6, 404r/5, 404v/8, 405r/5,
405r/8, 406v/5, 406v/8, 409v/7, 410r/1,
410r/2, 410v/3, 410v/4, 410v/7, 411r/3,
411r/7, 412r/3, 414r/4, 415r/6, 415v/1,
416r/2, 416r/5, 416v/4, 417v/1, 417v/4,
417v/7, 418r/4, 419v/7, 421r/4, 421r/8,
421v/5, 421v/6, 422r/5, 422r/8, 423v/3,
423v/8, 424r/1, 424r/2, 424r/4, 424v/3,
427r/4, 427v/6, 427v/8, 428v/1, 428v/2,
429v/1, 430v/1, 430v/8, 432r/3, 433v/7,
434r/2, 434r/3, 434r/7, 435r/2, 435v/7,
436r/6, 436v/6, 437r/1, 437r/5, 437v/1,
438r/2, 438v/3, 439r/2, 439r/4, 439r/7,
440r/1, 440r/5, 440v/5, 440v/7, 441r/4,
441r/6, 442r/2, 443v/3, 443v/4, 443v/7,
443v/8, 444r/4, 444r/6, 444r/7, 445v/1,
445v/2, 445v/6, 445v/8, 446r/6, 446v/1,
446v/5, 447r/4, 447r/5, 447r/6, 447v/3,
448v/7, 450v/5, 451r/2, 452r/4, 452r/8,
452v/1, 452v/4, 452v/5, 452v/6, 452v/7,
453r/1, 453v/1, 453v/5, 454r/1, 454r/2,
454v/3, 455r/5, 455v/1, 456r/3, 457r/6,
458v/2, 459v/7, 460r/6, 460r/7, 460v/3,
461r/2, 461v/2, 461v/6, 462r/5, 462r/7,
462v/1, 462v/2, 462v/3, 462v/4, 462v/5,
463r/1, 464r/6, 464v/6, 465v/3, 466r/8,
467r/2, 467v/5, 471r/3, 473r/3, 475v/6,
477r/3, 477v/3, 478r/2, 478r/7, 478v/8,
479r/2, 479v/4, 479v/5, 479v/6, 480r/3,

480v/3, 480v/7, 481r/3, 481r/4, 481r/7,
 481r/8, 481v/5, 481v/6, 481v/7, 482r/2,
 482r/3, 482r/5, 482r/7, 482v/7, 483r/3,
 483r/4, 483r/5, 483r/8, 484r/2, 484r/4,
 484v/3, 485r/4, 485r/8, 485v/3, 485v/7,
 486r/6, 486v/8, 487v/8, 488r/2(2), 488r/7,
 488v/1, 489r/3, 489r/5, 490r/1, 490r/7,
 490v/2, 491r/5, 491v/2, 492r/6, 492r/8,
 492v/5, 492v/6, 493r/3, 494v/3, 494v/8,
 497r/3, 498r/6, 498v/1, 498v/2, 499r/1,
 499r/4, 500v/1, 502v/2, 502v/4, 503v/2,
 503v/4, 503v/5, 504r/1, 504v/1, 506r/7,
 506v/6, 506v/7, 506v/8, 507r/2, 507r/3,
 507r/4, 507r/5, 507v/4, 507v/5, 507v/6,
 508r/2, 508r/6, 508v/8, 509r/5, 513v/5,
 513v/6, 513v/7, 514v/2, 515v/3, 518r/1,
 519v/4, 520r/6, 521r/7, 522r/6, 524v/5,
 525r/2, 525r/4, 525r/7, 525v/2, 525v/3,
 526r/2, 526r/3, 526r/4, 526r/6, 527r/4,
 527r/6, 527v/3, 527v/6, 527v/7, 528r/4,
 528v/5, 530v/4, 530v/5, 532r/3, 534r/5,
 535r/7, 535v/1, 535v/4, 535v/5, 535v/6,
 535v/7, 537v/2, 538v/4
 a.+a 267v/6, 270v/8, 279v/4, 280r/6,
 282r/5, 288r/5, 289r/1, 289r/3, 289r/5,
 295r/7, 296v/3, 299v/2, 301v/6, 303r/6,
 305r/5, 311v/8, 312v/5, 317v/2, 320v/2,
 321v/1, 326v/8, 331v/5, 331v/8, 333v/6,
 337v/2, 340v/6, 341v/2, 344r/7, 445v/2,
 346v/5, 346v/7, 347r/1, 349r/8, 351v/7,
 362r/6, 365v/2, 367r/4, 370r/8, 371v/8,
 372r/1, 376v/3, 377v/6, 378r/2, 379r/4,
 379v/2, 381v/4, 386r/3, 389v/5, 391r/2,
 399r/8, 401v/5, 401v/8, 402r/1, 402r/2,
 403r/1, 403v/4, 405v/2, 407r/5, 408v/2,
 410v/4, 413v/1, 414v/7, 416r/7, 417v/7,
 422v/7, 424r/2, 424v/6, 426r/2, 427r/3,
 427v/6, 428v/7, 429r/2, 429r/5, 429v/8,
 431r/6, 432v/8, 433r/3, 433v/1, 436v/3,
 438r/7, 439r/8, 439v/1, 442r/5, 444r/5,
 444v/2, 445v/3, 445v/4, 446r/1, 446r/3,
 446r/7, 447r/3, 450r/7, 452v/8, 455v/1,
 459v/6, 461r/7, 462v/3, 464r/1, 464r/2,
 464r/5, 464v/5, 467r/8, 471r/2, 477v/1,
 480r/5, 480v/7, 481v/7, 484r/7, 484v/2,
 488r/2, 488r/3, 488r/4, 489v/3, 492v/2,
 494r/1, 498r/8, 499r/3, 500r/5, 503r/7,
 503v/1, 503v/4, 510r/5, 512r/1, 514v/1,
 516v/6, 519r/2, 519r/8, 525r/3, 526r/3,
 527r/5, 532r/3, 532v/2, 535r/8, 535v/2,
 536v/5, 538r/7

a.+çün 477v/1
 a.+da 296v/3, 487r/6
 a.+dadur 289r/4
 a.+dakin 279v/6
 2. a.+dan yağa "onlara" 320v/7, 321v/1,
 372r/1, 380v/5, 459r/2
 a.+dan 268r/3, 269v/4, 280r/5, 283v/7,
 286r/8(2), 286v/4, 286v/5, 291v/2, 293r/7,
 293r/8, 298v/1, 298v/2, 298v/6, 298v/8,
 299v/4, 300r/6, 300v/1, 301v/1, 320v/7,
 322r/2, 326v/5, 327r/1, 329r/1, 330r/6,
 333r/3, 337r/2, 339v/8, 341r/7, 344r/6,
 346v/3, 348r/6, 356r/5, 357r/8, 357v/5,
 358r/2, 361v/7, 362r/1, 364r/4, 368r/2,
 369r/8, 371v/1, 372r/2, 375v/7, 376v/4,
 377r/4, 378r/8, 386r/7, 387r/2, 390v/2,
 390v/4, 391r/1, 391r/2, 391v/2, 395r/2,
 396r/1, 399r/7, 401v/8, 406v/8, 408r/3,
 413r/2, 413r/6, 415r/3, 416r/4, 426r/3,
 427v/2, 431r/6, 432r/5, 433r/3, 434r/3,
 441r/3, 442r/4, 443v/5, 444r/3, 444v/2,
 448r/8, 450v/8, 451r/5, 452r/5, 453v/6,
 455r/6, 455r/8, 457r/6, 460v/1, 466r/6,
 466v/1, 471r/2, 471v/4, 477r/2, 477r/6,
 478v/6, 479r/3, 480r/4, 481v/6, 482v/6,
 483v/4, 484r/5, 484r/8, 485r/3, 485r/4,
 486v/2, 487v/1, 487v/2, 490v/7, 492v/2,
 500v/8, 507r/8, 507v/2, 512v/1, 514v/3,
 517v/3, 523r/5, 527v/4, 532r/1, 535v/8
 a.+dur 270r/7, 291r/2, 318v/4, 333v/3,
 342r/4, 350r/1, 390v/1, 409v/1, 424v/3,
 427r/1, 435v/6, 441r/2, 442v/1, 446r/5,
 451r/2, 453r/6, 482r/5, 484r/4, 484r/8,
 485v/4, 487v/7, 492v/1, 507r/4
 a.+ı 268r/7, 270v/1, 270v/3, 273v/8, 277r/7,
 282r/6, 287r/6, 288r/5, 289v/2, 291v/2,
 303r/8, 311r/8, 315r/6, 316v/4, 318v/3,
 321v/2, 326v/8, 333v/4, 336v/4, 337r/6,
 337v/7, 340r/6, 340r/8, 342r/5, 343r/5,
 349r/1, 355r/8, 369r/1, 369v/7, 375r/2,
 375r/8, 376r/1, 379r/5, 381v/1, 382r/1,
 384v/6, 395r/1, 402v/7, 403r/1, 405v/1,
 406v/8, 415r/3, 415r/7, 416v/3, 418v/5,
 423r/5, 424v/1, 425r/5, 426r/5, 428v/2,
 431v/5, 432r/3, 434v/6, 436r/6, 443r/2,
 447r/7, 448v/3, 450r/8, 450v/1, 450v/4,
 451r/4, 458v/1, 459v/4, 461v/1, 462v/7,
 467v/6, 467v/7, 468r/4, 472v/8, 479v/5,
 480r/5, 482v/4, 484v/3, 487v/8, 488r/2,
 488r/4, 490v/7, 492v/3, 495v/3, 495v/4,
 495v/7, 500r/1, 500r/2, 501r/1, 502r/8,

504v/3, 506v/1, 507v/1, 507v/3, 508r/7,
508r/8, 509r/7, 510v/4, 513v/6, 516v/5,
517r/5, 517r/8, 517v/6, 521v/8, 532v/3,
538r/3, 538r/4, 538r/7

a.+ıñla 452r/4

a.+mı 384v/5, 434r/2

3. Onlarla birlikte

a.+uñ 337v/7, 347r/3

4. -a ait

a.+uñ üzere 271r/1, 283v/2, 283v/4, 294v/7,
300r/6, 300v/3, 315v/8, 317r/3, 324v/4,
325v/5, 326v/7, 331v/2, 332r/8, 333v/7,
334v/6, 342r/1, 346v/7, 348v/3, 358r/4,
359v/2, 362v/8, 364r/8, 367v/3, 369r/3,
371v/5, 374r/1, 377r/3, 387v/5, 388v/5,
389r/6, 405r/5, 413r/3, 415r/4, 416v/4,
418r/6, 420r/1, 424r/4, 424r/5, 425r/1,
428v/8, 433v/4, 439r/8, 440r/6, 441r/3,
444v/2, 448v/2, 448v/3, 450r/7, 450v/4,
451r/1, 459r/7, 459v/4, 461v/6, 467v/3,
477r/5, 479r/1, 482r/5, 483r/7, 488v/6,
490v/7, 496v/2, 498v/8, 504r/7, 516v/8,
517r/1, 517r/4, 525r/8, 526r/5, 527r/4,
527v/2, 527v/3, 530r/5, 530v/6, 532r/3,
538r/3

a.+uñ 269r/7, 273r/5, 281r/2, 283v/1,
286v/5, 287v/3, 288v/4, 290v/7, 290v/8,
298v/8, 313r/3, 313v/4, 320v/2, 323r/1,
323v/1, 325r/1, 325r/3, 326r/4, 340v/3,
340v/4, 346r/7, 347v/6, 357r/4, 358r/1,
359r/8, 361r/8, 363v/6, 369r/6, 369r/7,
380v/6, 381r/1, 383r/1, 386r/5, 386v/8,
387r/5, 391r/8, 401r/6, 401v/7, 407r/5,
407r/6, 408v/3, 413v/8, 416r/2, 420r/5,
421r/6, 422r/2, 423v/4, 427r/1, 427r/3,
427r/5, 427r/7, 430v/3, 439r/7, 442r/1,
442r/4, 443v/3, 444r/7, 444r/8, 444v/1,
444v/6, 445r/7, 446r/5, 446v/2, 446v/5,
447r/4, 448v/8, 452r/1, 452v/7, 462r/4,
462v/4, 463r/1, 464r/8, 467v/8, 471r/1,
478v/6, 479v/5, 483r/4, 487v/1, 491r/2,
496r/5, 497r/2, 501v/3, 502v/7, 503r/7,
503v/1, 503v/5, 504v/1, 504v/8, 507r/7,
507v/5, 514v/2, 521r/4, 523r/6, 527r/3,
528r/5, 529v/6, 530r/7, 535v/7, 538r/2,
538r/6

a.+uñçun 329r/3, 355r/3, 423v/6, 442r/3,
443r/7, 492v/5

a.+uñdur 275r/1, 350r/3, 362v/4, 382v/1,
410r/7, 414r/6, 416r/8, 422r/4, 422v/8,
435v/8, 436r/2, 445r/5, 455v/7, 457r/5,

483r/7, 485r/5, 494r/2, 527r/6, 527v/7,
527v/8, 534r/5

a.+uñla 351r/2, 394r/1, 478v/2, 484v/7,
488v/5

a.+uñladur 480v/1

añlar: Onlar

a.+missaydük 500r/7

a.+uñla 273v/6

anlarcılayın: Onlar gibi

a. 365v/7, 384r/2, 394r/1, 437r/2,
485v/2, 497r/8

añlat-: Anlatmak, öğretmek

a.-dük 273r/6

añmağ: 1. Anma, hatırlama

a.394r/5

a.(-ğ)ı 477r/4

a.(-ğ)ından 522r/5

2. Öğüt; uyarı

a.308v/6, 394r/1, 432v/8

a.-mağdur 271v/1

añmağlık: (Kur'an için) hatırlanması

gerekli olan, hatırlanması gereken

a.+ıñuzdur 268r/8

añsızda → **añsuzda:** Ansızın, birden bire

a. 282r/1

añsuzda → **añsızda**

a. 270v/3, 317r/5, 402v/1, 430v/5,
445v/3

anuç: 1. Onun

a. 268v/1, 269r/1, 271v/7, 273v/2,
275r/1, 276v/3, 276v/6, 277r/6, 277v/3,
278r/8, 278v/1, 278v/4, 279v/2, 279r/7,
280v/1, 283r/1, 283r/6, 285v/3, 285v/6,
286r/6, 292r/1, 292r/5, 293r/5, 293v/4,
294r/2, 294r/4, 294r/6, 294v/1, 295v/2,
297r/1, 297r/4, 297r/7, 297v/8, 307v/7,
317v/1, 320v/1, 327v/1, 330v/5, 333r/5,
333r/6, 334v/7, 339v/5, 339v/7, 355r/7,
359r/8, 360v/7, 362r/6, 365r/8, 368r/6,
369v/1, 374v/1, 381r/1, 384r/2, 384r/3,
391v/6, 394v/3, 401v/2, 408r/6, 414r/8,
417r/3, 418r/4, 420v/8, 422r/1, 424r/2,
424r/3, 424v/6, 424v/8, 426v/3, 439v/8,
440v/1, 445r/6, 445v/8, 448r/7, 455v/2,
456r/7, 457r/8, 463v/8, 465v/6, 470v/4,
471v/1, 472v/4, 476v/6, 478r/6, 479r/2,
489v/2, 491v/6, 493r/8, 496r/1, 496v/5,
497r/6, 497v/7, 498r/7, 502r/1, 505r/4,
505r/8, 505v/2, 506r/5, 506r/7, 507r/2,
511r/3, 511r/5, 513r/5, 513r/6, 513v/3,

513v/4, 516v/2, 517r/4, 521r/4, 522r/5,
523r/6, 525v/8, 528v/1, 528v/4, 531r/5,
531r/6, 531r/7, 532r/6, 532r/7, 532r/8,
532v/6, 533r/5, 535v/5, 537r/2, 537v/6,
539v/3, 539v/4, 539v/7

a.+çün 421v/8

a.+çün 422v/2, 531v/6

a.+dur 366v/3, 392v/4, 401r/4, 469v/3,
475r/5, 476r/8, 486r/3, 511r/2, 527v/5,
536r/1

2. a. içinde "onda; -e hakkında"

268v/3, 279v/8, 290r/2, 291r/5, 291r/8,
295r/7, 298r/6, 303r/7, 307r/5, 307v/2,
312v/7, 312v/8, 325r/3, 327v/8, 334r/8,
334v/1, 338v/8, 339v/6, 342v/2, 345v/2,
346r/4, 350r/6, 350v/1, 354r/5, 355v/7,
365r/5, 366v/5, 374v, 375v/6, 376v/6,
376v/7, 377r/2, 377r/5, 377r/6, 380v/7,
380v/8, 395r/8, 396v/1, 399v/4, 401v/1,
404r/5, 409r/5, 411r/1, 411r/4, 412v/3,
414r/8, 416r/6, 416v/1, 416v/7, 426r/6,
430v/1, 431r/4, 431r/6, 433v/8, 434v/7,
436r/3, 436v/5, 438r/6, 439v/4, 440r/7,
441v/8, 442r/2, 445r/2, 445r/5, 455v/3,
455v/4, 457r/5, 459r/8, 459v/1, 461v/5,
466r/5, 469r/3, 473v/5, 475v/6, 476v/6,
478v/3, 482r/3, 482v/5, 494v/2, 500r/3,
503r/5, 504r/8, 510v/4, 516v/7, 516v/8,
517r/3, 517v/4, 518v/5, 519v/4, 520r/5,
520v/2, 523r/1, 526v/3, 529r/7, 529v/8,
530v/5, 535r/4, 535v/1, 535v/8

3. a. içinden "ondan" 437v/4

4. a. içine "ona" 403v/4; "oraya" 508v/7

5. a.+la 281r/3, 290r/8, 301r/6, 302v/4,
305r/3, 367v/5, 388r/2, 391v/8, 401v/3,
405r/3, 412r/5, 415r/1, 417r/2, 425v/3,
426r/7, 426v/6, 435v/1, 441r/7, 441v/6,
453v/1, 455v/6, 455v/7, 456r/5, 456v/2,
479r/5, 480v/5, 495v/8, 498v/5, 503v/2,
506v/3, 512r/6, 513r/5, 515r/7, 516v/1,
526r/2

a.+ladur 451v/7, 486v/8

a.+laydı 311v/6

6. a. üzere "ona"

276r/4, 279v/8, 285v/7, 290v/3, 293v/2,
302r/7, 302v/1, 305v/4, 306v/6, 308r/4,
313r/6, 314v/5, 321v/5, 328v/8, 329r/6,
329v/4, 346r/1, 351v/7, 358v/6, 368r/5,
387r/6, 388r/7, 388v/1, 389r/3, 389v/3,
390r/4, 398v/1, 400v/2, 400v/5, 400v/7,
401r/1, 402v/2, 409v/5, 415v/2, 420r/8,

422v/1, 426v/2, 427r/8, 428r/7, 429v/5,
435v/4, 443r/3, 453r/2, 457v/2, 457v/8,
458v/8, 459v/5, 463v/4, 465v/1, 467r/6,
469v/4, 473r/8, 483v/4, 488v/2, 501v/5,
502r/7, 502v/2, 510v/6, 511v/4, 511v/8,
531v/5

a. üzere+dür 299v/1

a. üzere+siz 301v/6

ar-: Yorulmak

a.-ıcı 529v5

a.-mazlar 269r/2

a.-muşken 499v/8

ar [Ar. 'ār]: Kötü, arsız

a.+suz 295r/2 (2)

ara: 1. Mesafe, açıklık, uzaklık; ara

a.+larında 274v/1, 282r/2, 288r/4,
291r/1, 325r/4, 355v/7, 403v/6, 421r/3,
422r/3, 424r/1, 430v/3, 436v/4, 467v/1,
485r/2, 497r/8, 498v/6

a.+larında 476v/5

a.+larındadır 421r/2

a.+mda 329v/3, 439v/4

a.+muzda 414r/1, 421r/8

a.+nda 428v/3

a.+nuzda 283r/6, 339r/1, 342r/2, 345r/7,
421r/8, 477v/5, 487r/1, 487v/1, 488r/6

a.+nuzdadur 384v/1, 453r/3

a.+sında 269v/8, 306v/2, 307r/1, 310r/1,
359r/2, 368v/6, 368v/8, 372v/6, 372v/7,
390r/2, 392v/8, 401v/1, 417r/3, 440v/6,
453r/8, 453v/2, 469v/1, 470v/3, 488v/4,
528v/3

a.+sındağı 344r/3

a.+sındağınuñ 432r/1, 432v/4, 520v/3

a.+sından 528v/2

a.+sını 298r/5

2. İle birlikte; iç, içinden

a.+larında 298v/8, 313v/4, 418r/8

a.+muzda 309r/8

a.+sında 305r/7, 317v/7

a.+sından 298r/5

'arab[ka.]: Arap kavmine mensup

kimse; Arap

'a.+lar 317r/3, 359r/2, 454r/8

'a.+lardan 449r/2

'arabca: Arap dili; Arapça

'a. 399v/2, 420r/1, 425v/7, 440r/4

'a.+mıdur 418r/4

'arefe [Ar.]: Beklenen bir günün öncesi;

arefe

'a.+den 527v/1

arı → **aru**: 1. Temiz

a. 498v/8

2. Değerli, aziz, yüce

a. 490v/5, 499v/3

a. ed- "*arıtmak, temizlemek*" 517r/8

a. ğıl- "*samimiyetle yerine getirmek*" 533v/8

a. ol- "*yüce olmak*" 471v/6

arılık: Temizlik, dürüstlük

a.+ıla 293v/8

arıcırak: Daha temiz

a.+dur 481v/1

arın-: Temizlenmek, arınmak

a.-a 522v/2

a.-asız 521v/1

a.-mış(sfe) 521r/8, 535v/1

arınıl-: Temizlenmek

a.-mış (sfe) 295r/3, 522v/5

a.-mişlar 474r/7

arısuz: Kötü, aylak, işe yaramaz

a. 502r/6

arıt-: 1. Temizlemek, arıtmak

a. 278v/6, 513r/2

a.-a 400r/3

a.-dı 529r/7, 532v/1

a.-mağ 360v/7, 533r/5

a.-maya 522v/3

a.-ur 490v/7

arğa: Sırt

a. 423v/1, 498r/3

a.+ları 426v/2

a.+larından 270v/2

a.+rı 533v/7

a.+sından 526v/7

a. berkit- "*sağlamlaştırmak*" 332r/2

a. döndür- "*sırt çevirmek*" 325r/6, 468r/6

a. kıl- "*yardım etmek*" 280r/6

a. ver-, a. vër- "*yardım etmek*" 270v/3,

275v/6, 277v/1, 280v/2, 283v/2, 305r/3,

328r/1, 335v/3, 346r/7, 353v/8, 359v/5,

365v/3, 377r/7, 390v/1, 420r/5, 423r/3,

424v/6, 438v/2, 442r/7, 444r/6, 444v/3(2),

448r/3, 448v/6, 463r/1, 484r/4, 484v/5,

484v/7, 484v/8, 490r/8, 490v/1, 511r/4,

450v/6, 509r/5, 528v/4

arlan- [Ar.]: Büyüklenmek

a.-mazlar 269r/1

arslan: Arslan

a.+dan 514v/3

arş [Ar.]: Müslümanlara göre göğün en yüksek katı

‘a. 269r/4, 353v/7, 475r/8, 523v/8, 528r/3

‘a.+ı (yhe) 320v/1, 405r/6

‘a.+ını (iye) 504v/8

‘a.+undur 505r/8

‘a.+uñ 290r/4, 320v/5, 404v/3, 431v/5

art: 1. Arka taraf

a.(+d)a 324r/8

a.(+d)ında 511r/7

a.(+d)ından 418r/1, 425r/7, 452v/7,

485r/2, 528r/5

a.+ları 446r/7, 484v/8

a.+larında 416r/3

a.+larından 379r/4, 450v/5

a.+uñuzdadur 381v/3

2. Hemen arkasından, ardısıra

a.(+d)ılarınca 311v/1

a.(+d)ınca 268v/1, 287v/1, 301v/3,

331r/5, 384v/5, 441v/2, 478v/7,

480r/1,

502r/5, 504r/8, 508v/2, 515r/8,

518r/4,

521r/4(2), 532r/6, 537v/5

a.(+d)uñuzca 311r/5

art-: Çoğalmak, artmak

a.-a 276v/4

a.-urdu 307r/4

artır- → **artur-**: Çoğaltmak,

bereketlendirmek

a.-ma 509r/4

artırıl-: Çoğaltılmak, bereketlendirilmek

a.-mış(sfe) 513r/6

artuk: 1. Fazla, ziyade

a. 371r/3, 457r/2, 457r/6, 504v/3

2. Üstünlük

a.+lık 286r/2, 347r/6

3. Başka

a. 442v/8

4. Zengin

a.+lar 347r/8

artur- → **artır-**: Arttırmak, çoğaltmak,

fazlalaştırmak

a.-a 376r/8, 448r/4, 508v/3, 511v/3

a.-alar 513v/6

a.-avuz 421v/8, 422v/2, 513r/7

a.-dı 314r/5

a.-dılar 509v/8

a.-ma 509v/1

a.-madı 359r/7, 378r/3, 508r/6,

509r/1

a.-maya 377v/2, 377v/3

a.-mayavuz 520r/8

a.-ur 422v/7

arturımıl-: Arttırılmak, bereketlendirilmek, çoğaltılmak, fazlalaştırmak

a.-ır 477v/1

aru → **arı:** 1. Temiz

a. 295r/3(2)

2. Güzel

a. 301r/4, 374r/5, 490r/5

a. ed- "temizlemek" 306r/5

a. ol- "günahtan temizlenmek" 375v/1

arusuz: Çirkin

a. 272v/8

aruluk : 1. Münezzeh

a.+dur 290v/1

a.+ı(yhe) 318v/8, 462v/6, 502v/7

2. Yücelik, şan

a.+ı (yhe) 334r/2, 431v/4

a.+ı (iye) 381r/1

a.+ıla 475r/4

a.+mamışdur 465r/1

a.+uñ 371v/1

'arz → **'arz [Ar. 'arz]:** Gösterme

'a. olın- "arz edilmek, gösterilmek, sunulmak" 441r/5

'arz → **'arz**

'a. 505r/1

'a. eyle- "göstermek" 366r/4

'a. olın- "arz edilmek, gösterilmek, sunulmak" 393r/5, 424v/2, 443r/4

arzū [Ar.]: İstek, arzu

a.+larlar 382v/1

arzūla- : İstemek

a.-η 491r/6

a.-r 275r/3, 461v/5, 464r/4, 476v/8, 519r/5

a.-rlar 372v/7

aş- : İdam etmek, asmak

a.-am 311r/3

'aşā [Ar]: Değnek, sopa

'a.+larun 310v/5

'a.+ηı 319r/2

'a.+nı 330r/1

'a.+ηla 311v/4

'a.+sını 368r/6

'āşī [Ar]: İsyan eden, isyankâr

'ā. ol- "asi olmak" 397v/8, 361v/1, 480v/5, 481r/1, 498r/8, 511r/2, 504v/2, 508v/8, 512r/4, 521v/2

aşşı : Fayda, yarar

a. 327r/7, 413v/2

a.+sından 277r/7

a.+ya 302r/5

a.+sı degür- "*faydası dokunmak*" 272r/8, 277r/6, 312r/2

a. eyle- "*fayda etmek*" 312v/3,

358r/7, 380r/5, 401v/8, 428v/4,

434r/6, 436v/7, 442r/4, 462v/8,

464r/5, 464r/8, 369r/8, 486v/5,

499r/3, 505r/7, 514v/, 518v/8,

529r/5, 529v/6, 533r/2, 539v/2

a. ét- "*fayda etmek*" 317r/8, 460r/8, 522v/2 (2)

aşağa: 1. Aşağı

a. 272r/6, 312v/6, 379r/2

2. Alçak, aşağılık

a.+lar 387v/8

a.+lardan 416v/3

a. düş- "*(yıldız) batmak*" 463r/7

a. eyle- "*(başını) öne eğmek*" 354v/2

aşāğalaruñ aşāğarağı: Aşağıların aşağısı

a.+na 534r/5

aşikâr [Far. āşikâr]: Açık, ortada, bariz, aşikâr

a.+ları 275v/4

a. eyle- "*ortaya dökmek, açıklamak*"

295v/2, 320v/5, 325r/1, 334r/3,

361v/4, 364r/7, 486v/2, 508v/1

a. olın- "*ortaya çıkmak*" 528v/3

aşikâre [Far. āşikâre]: krş. aşikâr

a. 376r/7, 508r/8, 529r/4

aşinā [Far. āşinā]: Bildik, tanıdık

a. eyle- "*açık etmek*" 500v/2

at : At

a. 36v/1

a.+lar 393r/5

at- : Atmak, fırlatmak

a.-arlar 538r/3

a.-arlar "*arkaya atmak, gözardı etmek*" 517v/5

ata: 1. Baba, cet

a.+ları 482v/3

a.+larına 295v/8

a.+larında 364v/1

a.+larıñuz 300v/8

a.+larıñuzuñ 300v/7

a.+m 329r/7

a.+ma 440v/3

a.+mı 509r/8

a.+ña 350v/8

a.+sına 311v/8, 440v/7, 487r/3

a.+sından 523r/4
 a.+yı 353r/4
 2. Ata
 a.+ları 289r/1
 a.+larımız 290r/1
 a.+larımızı 437v/3
 a.+ların 303v/3, 381r/7
 a.+larını 270v/8, 427v/5
 a.+larıñuz 271v/5, 464r/1
 a.+larımızı 312r/3
 a.+larımız 324v/2
 a.+larımızdan 286r/3, 330v/4
 a.+larımızı 351v/8, 427r/7
 a.+larıñuz 312r/4, 371v/7
 a.+larıñuzı 427v/1
 a.+larıñuzun 432v/5
 a.+ylarımız 434r/1
 3. Soy
 a.+sını 469r/6
atıl-: Atılmak, fırlatılmak
 a.-miş (sfe) 536v/8
 a.-urlar 384v/3
avāz [Far. āvāz]: Ses
 a.+larıñ 351v/3
‘avrat [Ar. āvrāt]: Kadın
 ‘a. 268v/6, 276r/2, 292r/6, 292v/2,
 293r/2, 320r/8, 361r/7, 363r/5,
 459r/3, 496v/5, 509v/5
 ‘a.+lar 295r/2, 296r/5, 345r/6, 361r/1,
 361r/3, 361r/4, 361r/5, 363v/6, 445v/6,
 448v/2, 471v/2, 476v/1, 476v/4,
 487v/8, 488r/1, 488v/1, 495v/2,
 498r/5, 498r/6, 520v/1
 ‘a.+lara 292v/3, 294v/6, 366r/7, 66r/8
 ‘a.+lardan 300v/2, 323r/5, 360v/2,
 453v/6, 497v/7
 ‘a.+ları 364v/8
 ‘a.+larıñ 488r/5
 ‘a.+un 459r/4
 2. Eş, zevce
 ‘a.+ı (iye) 315v/7 539v/3
 ‘a.+ından 523r/4
 ‘a.+ını 339v/7, 499r/1, 499r/2
 ‘a.+ları 284v/7, 295r/3, 296r/7,
 360r/5, 360v/2, 448r/6, 488r/8,
 496r/8, 507r/2, 509v/1
 ‘a.+larına 292v/7, 365r/1
 ‘a.+larıña 296r/2, 360r/1
 ‘a.+larında 364v/1, 364v/2
 ‘a.+larından 361v/7, 363r/7, 479v/7
 ‘a.+larıyla 506v/2

‘a.+larını 363r/2
 ‘a.+larıñuz 431r/1
 ‘a.+larıñuzı 356v/4
 ‘a.+larıñuzdan 315v/4, 488r/7,
 494v/8, 496r/4
 ‘a.+un 340r/1, 361v/3
avuç: Elin iç bölümü
 a. 394r/2
 a.+ı (iye) 403r/8
 a.+ları 504v/7
ay: Dünyanın uydusu, kamer, ay
 a. 277v/8, 381r/5, 466r/3, 514r/3,
 515r/3, 515r/4, 532r/6
 a.+a 381r/6, 417r/7 (2) , 527r/2
 a.+ı (yhe) 270r/3, 342v/6, 352v/4,
 374v/8, 396v/6, 468v/8, 508v/6
ay: Yılın on iki bölümünden her biri
 a.+dan 535r/3
 a.+lardır 496r/5
ayak: Yürüme organı
 a.+ı (yhe) 298v/2, 298v/3
 a.+ları 294v/8, 488v/4
 a.+larına 296r/5
 a.+larıñuz 342r/6
 a.+larıñuzı 444r/7
 a.+larımızun 416v/3
 a.+larıñuzı 311r/2
 a.+unla 393v/8
 a. başma- "ayak basmamak, bakır
 olmak" 359v/8
‘ayāl [Ar]: Eş, zevce
 ‘a.+ını 339v/6
‘ayb [Ar]: Ayıp, kusur
 ‘a.+a 517v/3
 ‘a.+ından 274r/2
‘ayblan-: Kınanmak
 ‘a.-madılar 527v/4
‘aybsuz: Eksiklikten münezzeh, kusursuz.
 ‘a. 486r/1
‘ay(ı)bla-: Ayıplamak, kınamak
 ‘a.-mañ 453v/7
 ‘a.-r 270r/7
 ‘a.-yıcıya 537v/5
aydıl-: Söylenmek
 a.-a 481r/6, 492v/2, 519r/8, 525v/3
 a.-dı 307r/3, 310v/1, 312v/5, 322r/5,
 333v/4, 351v/7, 380r/6, 385v/6,
 412r/7, 438r/5, 445v/8, 499r/3,
 501v/3, 515v/3
aydınıl-: Söylenilmek
 a.-dı 418r/2

a.-maz 418r/1

aydıñ: 1. Aydınlık, parlak, ışıklı
a. eyle- "*aydınlılatmak*" 297r/4
a.ol- "*aydınlanmak*" 363v/3,
403v/4, 514r/3

2. Nur

a.+dur 523r/5

aydıñlık: 1. Aydınlık, ışık

a. 334r/6, 375v/3

a.(+ğ)a 362r/8

a.+dan 476r/2, 497r/5

a.+dur 297r/4

a.(+ğ)ı (iye) 298r/7

2. Nur

a. 271r/7, 298r/1, 398v/8

a.(+ğ)ı (yhe) 494r/6

a.(+ğ)uñ 303r/6

aydıñ-: Söyleşmek, laflaşmak

(lākab) a.- mañ "*(kötü) isimle*

çağırmak, lākab takmak" 453v/8

ayduñ: Aydın

a. eyle- "*aydınlılatmak*" 351v/6

ayet [Ar.]: 1. Sureleri oluşturan

cümlelerden her biri, ayet

a.+ler 277v/4

a.+lerdür 318r/8, 326v/3, 341v/5, 349v/6

a.+leri 294r/2, 296v/7, 300r/7, 301r/5,
418r/4

a.+leridür 308v/3

a.+lerimüz 532r/3

a.+lerimüze 430v/8

a.+lerinde 404v/8, 410v/3

a.+lerine 288r/7

a.+lerini 435v/4, 438v/2, 497r/4

a.+leriyle 355v/2

a.+lerle 415r/3

a.+lerüm 291r/5, 402v/5, 438r/4

a.+lerümi 325v/4

a.+lerümüz 282r/4

a.+lerümüzü 273r/4

a.+lerümüz 325v/1, 341v/6, 350r/3,

417v/5, 437v/2, 439v/1, 502r/7, 525r/8

a.+lerümüzdür 435v/6

a.+lerümüze 325r/8, 354v/7, 355v/6,
416v/1

a.+lerümüzü 325v/3, 331v/3, 494v/3,
520r/7

2. Nişan, alâmet

a. 412v/8

a.+ler 319r/6

a.+lerümüz 319r/7

ayır- → **ayur-** : En az iki şeyi birbirinden
uzaklaştırmak

a.-mak 518r/5, 518r/8

a.-ıcılar "*hakkı batıldan ayıran, kanıt*"
518r/5

a.-mak günü "*hakkın batıldan ayrı-
lacağı gün, kıyamet günü*" 518r/8,
519r/3, 520r/2

a.-mağının vakit "*hakkın batıldan*

ayrılacağı vakit, kıyamet vakti" 434r/6

a.-ıcı yarat- "*ayıracı özellikler gösteren
biçimde yaratmak*" 486r/3

ayıt- → **ayt-** : Söylemek, demek

a.-dılar 322v/4, 391v/6, 440r/4, 404v/4,
414v/3, 415r/2, 440r/5, 460r/6,

aylık: Yaşın ay üzerinden ifadesi; aylık

a. 523v/2

ayrı: Başka

a. 363r/4

ayrıl-: 1. Bulunduğu yerden ayrılmak, göç

a.-anlar 294v/4

a.-dı 484r/5

a.-ıcıvan 339r/4

a.-mağdur 515v/4

a.-uñ 495v/7

2. Hakkı batıldan ayıran, kanıt

a.-ıcılar 535r/8

3. Vazgeçmek

a.-mışlardır 317v/3

ayrınıl-: Ayırt edinilir kılmak

a.-ur 432v/1

ayruğ: Başka, ayrı

a. 268v/2, 269r/5, 269v/4, 270v/7,
272r/7, 272v/1, 274v/7, 282v/3, 283v/7,
284v/8, 285r/6, 285v/8, 286v/5, 302r/4,
302r/7, 303r/8, 303v/3, 307v/4, 317v/3,
320v/2, 329r/1, 330v/7, 334r/6, 334r/8,
335v/2, 336r/8, 339r/1, 340v/7, 341r/1,
349r/4, 350v/3, 352v/6, 358v/2, 363r/6,
371v/1, 373r/8, 383v/1, 387v/2, 392r/2,
394v/5, 396r/7, 397r/5, 398r/2, 400r/5,
401r/3, 401r/7, 406v/5, 412r/8, 423r/7,
429r/3, 432r/2, 435v/8, 439r/3, 442r/8,
447v/6, 450v/3, 456v/6, 462v/5, 465v/6,
490r/6, 491r/6, 501r/3, 509r/5, 511r/1

a.+a 277r/5, 283r/8, 306v/4, 312v/6,
322r/5, 338r/4, 353v/7, 369r/5, 375r/1,
377v/4, 400r/8, 487r/1

a.+dur 510r/6

a.+ı (iye) 350v/8

a.+lar 287r/8, 433v/4, 490v/8, 512v/3, 512v/4
a.+ları 311v/5, 315v/8
a.+uñ 375r/7, 465r/4
ayt- → **ayıt-**: Söylemek, demek
a. 270v/5, 271r/2, 275v/1, 275v/2, 281r/7, 283v/4, 286v/1, 286v/2, 289v/7, 290r/2, 290r/3, 292r/2, 295v/3, 295v/5, 302v/1, 308r/8, 310v/5, 320v/6, 323v/1, 324r/6, 324v/6, 326r/7, 326r/8, 332r/3, 334r/5, 334r/6, 338r/8, 341v/7, 342r/2, 347v/5, 354r/8, 356r/4, 358r/7, 365r/8, 369v/2, 369v/5, 372r/6, 372v/1, 385r/2, 395r/3, 397v/3, 397v/4, 397v/8, 400v/2, 400v/3, 401r/3, 401r/4, 401r/7, 402r/4, 411v/4, 414r/6, 418v/8, 419r/4, 422r/8, 431v/3, 432r/5, 436r/6, 437v/3, 439v/5, 439v/6, 449r/4, 449v/7, 454v/6, 454v/8, 473r/5, 491r/8, 491v/7, 501r/6, 501r/8, 501v/1, 501v/3, 501v/5, 501v/6, 509v/3, 510v/7, 510v/8, 521v/1, 539r/2, 539v/6
a.-a 303v/1, 304v/1, 333v/1, 334v/3, 342r/6, 356v/6, 371v/4, 384r/3, 457r/2, 466v/1, 493r/6, 505r/2, 513v/7, 515r/4, 520v/7, 530v/8, 531r/1, 531r/5
a.-alar 275r/4, 290r/2, 299r/4, 317r/6, 343r/1, 352r/6, 356r/3, 385v/6, 391v/7, 404r/8, 440r/3, 449v/6
a.-alardı 418r/3
a.-asız 426v/3, 489r/3
a.-avuz 322v/7, 371r/8, 457r/1
a.-dı 267v/8, 271v/3, 271v/4, 272r/4, 272r/7, 286r/4, 286v/6, 287r/5, 289v/7, 291r/7, 291v/4, 302r/6, 304r/1, 309r/4, 309r/6, 309r/8, 309v/2, 309v/6, 309v/8, 310r/1, 310r/2, 310r/3, 310r/5, 310v/3, 310v/4, 310v/8, 311v/3, 312r/2, 313r/5, 313r/8, 314v/3, 315v/6, 316r/3, 316v/4, 318v/5, 319v/2, 319v/4, 320r/1, 320v/6, 320v/8, 321r/2, 321r/3, 321r/4, 321r/7, 321v/2, 321v/5, 322r/3, 322r/7, 322v/4, 323r/4, 323r/6, 324v/1, 325v/3, 327r/6, 327v/1, 327v/3, 328r/3, 328r/4, 328v/4, 328v/5, 328v/7, 329r/1, 329r/3, 329r/5, 329r/6, 329r/7, 330r/6, 330v/1, 330v/4, 330v/6, 333v/2, 334v/7, 335r/5, 335r/8, 337v/2, 339r/4, 339r/7, 339v/3, 339v/6, 340r/4, 350v/5, 358r/1, 365v/8, 366v/5, 367r/6, 369v/2, 370r/3, 370v/1, 370v/6, 370v/7, 371v/5, 371v/7, 376v/8, 380r/1, 383v/5, 387v/3, 387v/4, 387v/6, 387v/7,

392r/4, 392r/7, 393r/5, 393v/1, 394v/8, 395v/6, 407v/3, 409v/8, 411r/2, 417r/1, 424v/3, 427r/6, 431r/8, 440v/2, 441v/5, 456v/4, 456v/7, 458v/8, 459r/5, 485r/5, 485r/6, 489r/6, 489r/8, 490r/8, 497v/8, 498r/1, 499r/5, 502r/7, 502v/6, 508r/5, 509r/4, 509r/5, 520v/5, 521v/3, 525r/8, 532v/2, 536r/4
a.-dı 315r/8, 386r/7, 387v/1, 387v/8, 388v/8, 401v/6, 401v/8, 407v/8, 416v/1, 429r/4, 429v/2, 449v/5, 456v/6, 508v/8
a.-dılar 268r/2, 268v/4, 269v/1, 271v/4, 271v/5, 272r/1, 272r/2, 272r/3, 272r/6, 286r/1, 287v/6, 289v/7, 291r/6, 293v/2, 302r/8, 302v/2, 303v/2, 307r/3, 307r/8, 310v/2, 310v/7, 311r/3, 312r/1, 312r/3, 312v/7, 313r/8, 313v/2, 315r/1, 316v/1, 322v/6, 330v/3, 331v/7, 332r/1, 332r/3, 332v/1, 332v/4, 332v/7, 338v/7, 339v/2, 341v/6, 351v/7, 354r/6, 359r/6, 365v/5, 368v/8, 369v/1, 372v/4, 379v/3(2), 379v/5, 379v/6, 382r/3, 384v/8, 385r/8, 394v/6, 405v/7, 407r/4, 407r/5, 408r/1, 410r/2, 410r/3, 410r/4, 413v/8, 415v/3, 416v/4, 427r/4, 427v/7, 427r/2, 427v/1, 427v/7(2), 429r/8, 430r/2, 433r/1, 437r/8, 437v/3, 440r/4, 440v/7, 441v/4, 441v/7, 442v/4, 445r/8, 446r/8, 459r/2, 459r/4, 459v/3, 461v/7, 466v/2, 476v/7, 479v/7, 489v/3, 492r/3, 500r/5, 500r/7, 502v/6, 502v/7, 503r/1, 508r/2, 509v/3, 514r/7, 521r/6, 526r/5
a.-duk 291v/1, 367v/8, 440v/1, 445v/6, 476v/3, 531v/5
a.-dum 508v/1
a.-duñuz 408r/8, 438r/6
a.-dük 305r/3, 334v/4, 500r/6
a.-(d)ı 427v/2, 438r/7
a.-ıla 295r/8, 476v/5, 481r/5
a.-ılar 357v/7, 513v/1
a.-madum 502v/7
a.-meginden 402v/1, 402v/3, 402v/4
a.-uñ 341r/8, 360v/4, 454v/1
a.-ur 333v/6, 337r/6, 441r/2, 509v/6
a.-urdu 386r/7
a.-urduñuz 361v/2
a.-urlar 270r/8, 271r/4, 272r/2, 280r/7, 295r/4, 298v/5, 304r/4, 307v/1, 308r/4, 318r/3, 322r/3, 324v/5, 335v/4, 336v/3, 365v/4, 390r/6, 400r/7, 422v/2, 432r/3, 449r/3, 457v/2, 462r/2, 479v/5, 480v/6,

484v/1, 484v/3, 492r/8, 492v/6, 493r1,
501r/8, 504r/2, 509r2, 511v/8, 521r/5

a.-urlardı 291r/8, 358r/3

a.-urlarmı 289r/2, 353v/4, 468r/5

a.-uruz 329v/5, 396r/1, 480v/6

ayur- → **ayır-:** 1. En az iki şeyi birbirinden
uzaklaştırmak

a.-mağı 440v/1

2. Seçmek, tercih etmek; ayırmak

a.-sız 529r/8

az: Çok olmayan, az

a. 287r/6, 289v/5, 291v/6, 324r/1, 333r/3,
352r/4, 354r/6, 358r/8, 358v/4, 359r/3,
365r/5, 368v/4, 397v/1, 410v/8, 433r/2,
449v/7, 458v/2, 472r/6, 472v/4, 501r/7,
505v/5, 511v/3, 512r/1, 519r/7, 528v/7,
530r/2

a.+dur 368r/4

a.+lar 311r/7

a. vèr- "az vermek" 465r/2

az-: Doğru yoldan ayrılmak, yoldan çıkmak

a.-arısam 372v/2

a.-arsa 326r/7

a.-dı 387r/2, 400v/6, 486v/3, 502r/3

a.-dılar 302v/6, 442r/8

a.-durduñuz 303v/1

a.-madı 445r/3

a.-mağ 361v/2

a.-mış (sfe) 533v/2

a.-mışlaruz 502v/6

'azāb [Ar.]: İşkence, ceza, azap

'a. 268v/8, 282r/2, 294r/4, 294v/7,
301v/5, 307v/6, 308v/1, 315r/5, 315r/6,
340r/2, 342r/4, 344v/8, 367v/1, 373v/6,
379v/7, 384v/4, 385v/4, 399r/7, 400v/4,
402r/7, 402v/1, 414r/4, 415r/5, 421v/2,
422v/8, 424r/6, 428v/5, 435v/7, 436r/1,
456v/6, 460v/8, 476v/6, 480r/5, 482r/1,
483r/4, 485r/5, 494r/2, 497r/1, 503r/2,
508r/2, 512r/2, 518r/2, 518r/8, 520r/8,
521v/4, 530r6, 538v/3

'a.+a 510v/4

'a.+da 368r/8

'a.+dan 365v/6, 397v/8, 410r/3, 419r/2,
442v/7, 459v/1, 490r/1, 501v/5, 506v/2,

513r/3, 520v/7

'a.+dur 432v/7, 460v/4, 461r/2, 463r/2,
477v/7

'a.+ı(yhe) 278r/1, 278r/7, 281r/4, 293r/2,
293r/8, 293v/5, 305v/5, 317r/5, 333v/5,
338v/6, 350r/4, 364v/7, 370v/4, 372r/6,

374r/6, 385v/8, 402v/4, 424v/1, 424v/5,
429v/1, 432v/7, 433r/1, 435v/5, 443r/5,
481v/8, 503v/3, 506r/5, 506r/8, 530r/6,
531r/6

'a.+ı(iye) 276r/3, 307v/2, 360r/6, 371v/4,
377r/4, 394v/8, 399r/8, 483r/8, 500r/2(2),
503r/2, 507r/1, 527v/7(2),

'a.+ıla 288v/5, 393v/7, 527r/5

'a.+ın 339v/2, 354v/6, 355r/8, 415r/5,
500r/2

'a.+ına 276r/5, 292v/1

'a.+ından 271r/4, 314r/6, 355v/1,
407v/8, 431r/5, 434v/3, 434v/8, 436r/2,
461v/8

'a.+ından yaña " azabına" 351v/8, 352r/5

'a.+ını 337r/7, 441r/7

'a.+ınuñ 414v/6

'a. issi "azap ehli, cehennemlikler"
289v/3

'a.+la 429r/7

'a.+um 372r/3, 376r/1, 391r/7, 391v/5,
456r/3, 466v/7, 467r/1, 468r/1, 468r/2,
500v/8

'a.+umuz 274v/6, 382r/3, 385r/3,
503r/1

'a.+uñ 318v/4, 355v/1, 398v/1, 399r/5,
401v/3, 404r/3, 409v/4, 409v/6,
415r/7, 418r/3, 441r/1, 530v/6

'a.+uñuzı 458r/8

'a.+undan 507r/1

'a. eyle- "azap etmek, cezalandırmak"
320r/5, 338v/2, 448v/1, 449v/2,
450r/2, 450r/5, 451r/6, 480v/6, 483r/7,
496v/8, 531r/6,

'a. èt- "azap etmek, cezalandırmak"
359v/2

'a.+ı eyle- "azabı uygulamak, azap
etmek, cezalandırmak" 532v/4

'a. olın- "azaba uğratılmak,
cezalandırılmak" 317v/4, 370v/8,
386v/4

'a. vèr- "ceza vermek, cezalandırmak"
366r/6

'azāblu: Azabı olan, azap verici

'a. 404v/7

'a.+dur 407r/2, 483v/1, 484r/2

'azād [Ar.]: Özgür, hür, köle olmayan

'ā. 479v/7

'ā. eyle- "hürriyetine kavuşturmak,
serbest bırakmak" 531v/8

azdur-: Azaltmak

a.-dı 444r/7

a.-maya 444r/4

azdur-: Saptırmak, uzaklaştırmak;

şaşırtmak

a.-a 276r/5, 350r/2, 397r/8, 399r/4, 400r/5

a.-alar 509r/7

a.-aydı 305v/3

a.-dı 304v/2, 346r/7, 382v/5, 437r/5

a.-dılar 365v/6, 509r/3

a.-duğ 333v/3

a.-ıcı 400r/6

a.-madum 456v/7

a.-mağ 538r/3

a.-ur 373v/8, 408v/1, 412v/1, 424r/7, 514r/1

azğun : Yoldan çıkmış kimse, sapkın

a.+lar 312v/7, 387r/1, 460r/7, 462r/5, 473r/7, 474v/8

a.+lardan 312v/2

a.+lardur 526r/5

azğunluk → azğunluk : Sapkınlık,

şaşırmışlık

a. 301v/4, 312v/8, 350v/3, 380r/6, 407r/7, 410r/5, 443r/1, 468r/8, 490v/8, 500r/7, 501v/6, 513v/5

a.+da 369v/4, 381v/7

a.+dadur 467r/5

a.+ıla 532v/1

a.+larında 325r/7

azğunluk → azğunluk: Sapkınlık,

şaşırmışlık

a. 336r/4

azğunrak: Daha azgın

a. 439r/5

azın azın : Yavaş yavaş

a. 503v/3

azın-: Kaybolmak

uşları a.-urlar "aklı başından gitmek" 472v/1

azırak: Daha az

a. 480v/1, 512r/8

a.+dur 511r/4

‘aziz [Ar]: Muhterem, saygın, ileri gelen

kimse, şerefli; üstün, güçlü

‘a. 417v/8, 493r/1, 523v/8

‘a.+dür 284r/1

‘a.+ler 522v/6, 524v/3

‘a. eyle- "saygın kılmak" 278r/2

‘a. ol- "üstün olmak" 454r/7

B

bağça [Far. bağçe]: Bahçe

b.+lar 368v/1, 523r/2

b.+lara 323v/4

bağırsak: Bağırsak

b.+larını 445r/7

bağışla-: Affetmek, bağışlamak

b. 308r/5, 388r/1, 393v/1

b.-dı 339r/5

b.-duğ 272v/4, 274r/5, 393r/4, 393v/8

b.-r 425r/5

b.-rsa 363r/5

b.-sunlar 294v/4

b.-yıcı 393v/2

b.-yıcıdur 391r/8

bağışlan-: Affedilmek, bağışlanmak

b.-mışlar 393v/4

b.-mışlardur 525v/3

bağla-: 1. Herhangi iki şeyi birbirine

tutturmak, bağlamak

b.-dum 439v/2

b.-mağı 444r/1

b.-maya 531r/7

b.-mısmıssa 505v/6

b.-ı 444r/1, 505r/7

b.-r 334v/5

b.-yalar 488v/3

b.-yıcılar 384r/7, 501r/1

2. Olaylar arasında gerçek olmayan

ilgiler kurmak, bağ kurmak

b.-dı 302r/7, 422v/3, 489v/4

b.-dılar 337v/6, 343r/8, 439v/2, 462r/5, 442v/1

3. (Gönül) pekiştirmek

b.-duğ gönüli 327v/1

4. (Göz) kapamak

b. -mağlıgıla 321v/6

bağlan-: Bağlanmak

b.-dı 367r/8

b.-mış(sfe) 330v/4, 532r/4 "kilitlenmek"

b.-mışlariken 303r/4

bağlu: Bağlı

b. 269v/6

bahil [Ar.]: Cimri, hasis

b. 506v/5, 524r/2

b.+lerken 358v/7

bahillik: Cimrilik

b.+ında 484r/7

b.eyle- "*cimrilik etmek*" 447v/4, 447v/5,
478r/8

bağış [Ar.]: Bağış, hediye, armağan, ihsan
b. vèr- "*hediye vermek, ihsan etmek*"
520v/2

baht [Ar.]: Talih, baht, şans
b. 275r/2

bak-: 1. Bakmak
b. 302v/6, 319v/1, 323r/1, 324v/3,
331r/3, 338r/8, 347v/5, 348v/3,
387v/3, 427v/2

b.-alar 344r/5, 385r/3

b.-arlar 358v/5, 424v/2, 446r1,
525v/7, 526r/7

b.-arlarken 459v/7

b.-arsız 474v/2

b.-avuz 322r/1

b.-dı 387v/3

b.-dılarını 455v/1

b.-ıcılara 310r/5

b.-ıcılarmısız 386v/1

b.-ıcıvan 321r/7

b.-madılarını 378r/7

b.-sun 277v/3

2. Gözden geçirmek, yoklamak

b.-sın 485v/1

3. Bakıp durmak, beklemek

b.-ıcılar 364r/1

b.-ıcıdı 515v/2

4. Bakıp ders çıkarmak, düşünmek

b. 388r/3

b.-dı 513v/1

b.-madılar 413r/5

b.-madılarını 308v/8

b.-mazlarını 530r/2

b.-sun 522v/8, 528v/1

bakır: Kolay işlenebilen kırmızı renkli bir
maden; bakır
b.+uñ 367v/8

bâki [Ar.]: Daimi, sürekli, kalıcı
b. 513v/3
b. kal- "*sonsuzca dek kalmak*" 423v/5,
427v/4, 529v/1

ba'ı [Ar.]: Cahiliye devri putlarından
birisinin adı
b. 388v/8

balçık : Balçık, çamur
b.+dan 285r/4, 395v/5, 395r/8, 459r/7,
38r/4
b.+dan eyle- "*(insanın yaradılışı ile
ilgili olarak) balçıktan yaratmak*"

330v/8, 354r/4

balık: Balık

b. 389v/1, 502r/1

b. issi "*balık sahibi; Yunus pey-
gamber*" 273v/8, 503v/6

bağa: Bana

b. 269r/8, 287r/5, 299v/6, 312r/6,
312r/7, 313r/6, 313r/7, 314r/1, 314v/8,
320r/4, 320r/6, 321r/1, 321v/3, 329r/3,
350v/2, 369v/6, 377v/4, 380r/5, 393v/1,
393v/7, 395v/6, 400r/8, 402v/3, 411v/5,
433r/4, 439v/5, 440v/3, 440v/8, 505r/7,
508r/3, 509r/1, 509v/3, 519r/4, 539r/4

barçın: İpek

b.+dan 434v/5(2), 470v/8

bardağ: İçecek türünden sıvıları içmek için
kullanılan küçük kap

b.+lar 530r/1

b.+larıla 517r/2

barışmak: Anlaşmazlık içinde bulunan
 tarafların aralarındaki çekişmeyi
 bırakması, yeniden iletişim
 kurmak; barışmak

b.+dan 447r/7

barmak: Ellerin ve ayakların son
 bölümünü oluşturan organların her
 biri, parmak

b.+ları 515r/2

b.+ların 508r/7

baş-: 1. Ayak basmak

b.-madıñuz "*gelmeye tenezzül
etmemek, uğramamak*" 359v/8

2. Ayak altına almak

b.-duñuz 451r/4

baş: 1. Vücudun tepe bölümü, baş
b. 506v/4

b.+ınuñ 434v/2

b.+ları aşağıya bırakıl- "*yüzüstü yere
çalınmak*" 312v/6

b.+ları deniz dut- "*bocalayıp
durmak, şaşup kalmak*" 318v/3

b.+ları aşağıya dön- "*vazgeçtiği işi
yeniden yapmaya başlamak*" 272r/6

b.+larıdır 386v/7

2. Saç

b.+uñuzı kes- "*Tıraş etmek, saç kesmek*"
451v/3

başar-: Üstesinden gelmek

b.-ıcı 284v/2

b.-ıcıdır 284v/2

b.-mayasız 512v/2

başla-: Bir eyleme girişmek, ilk adımı atmak

b.-dı 338v/1

b.-duğ 275r/6

b.-r 338r/7, 345v/8, 528r/2

b.-rımız 372v/1

başıl [Ar.]: Geçerliği bulunmayan, temelsiz

b. 268v/7, 282v/3, 342r/3, 343r/3, 343r/7, 349v/2, 350r/1, 372v/1, 417v/8, 422v/4, 528v/5

b.+a 443v/6

b.+dur 421v/1

b. eyle- "boşa çıkarmak" 281v/4, 337r/1, 358v/8, 405r/3, 437v/6, 446v/4, 447r/3

b. getir- "boş iddialarda bulunmak" 341v/5

b. işlü "boş işlerle uğraşan" 413r/1

b. ol- "yok olmak, boşa çıkmak" 334v/5, 374r/7, 403r/6, 452v/3

b. söz "boş söz, zırva" 520v/2

batmak: Günün sonunda, güneşin ufukta görünmemesi

b.+dan 457v/3

bay: Varsıl, zengin

b. 487r/8

b.+ dur 322r/1

b. eyle- "zenginleştirmek" 465v/2, 533v/3

bayık: 1. Kuşkusuz

b.271r/7, 271v/1, 272r/7, 275r/7, 276v/6, 280v/5, 282r/7, 282v/5, 285v/7, 287v/7, 288r/5, 291v/6, 294r/3, 295r/1, 296v/7, 298v/4, 299r/7, 299r/8, 301r/5, 301v/5, 305r/2, 305r/8, 308r/8, 308v/7, 309r/1, 310v/6, 319r/4, 319v/1, 322v/1, 324v/2, 325v/1, 326r/4, 331r/6, 332r/6, 341v/7, 348r/5, 350v/3, 358r/5, 364r/2, 364v/8, 367v/5, 369r/2, 373v/1, 364r/2, 379r/6, 382v/5, 383v/8, 387r/2, 387r/4, 389r/4, 389r/6, 392r/8, 393r/7, 395r/7, 396r/8, 400v/6, 401v/1, 401r/2, 402v/2, 407r/3, 408r/6, 410r/7, 411r/2, 412v/4, 412v/6, 413v/3, 414r/6, 414v/3, 416r/7, 417v/7, 418r/6, 421r/4, 422v/2, 424r/7, 424v/3, 424v/4, 425r/1, 425r/2, 425r/3, 425r/8, 426v/4, 426v/5, 428v/1, 428v/8, 429r/3, 430r/5, 430r/8, 430v/2, 434v/3, 435r/4, 435r/5, 436r/8, 439v/8, 441v/1, 442r/6, 443v/6, 444v/3(2), 444v/4, 445v/3, 446v/5, 447r/6, 448r/1, 449v/4, 450r/5,

350v/4, 451v/1, 454r/8, 455r/1, 455r/7, 456r/4, 457v/1, 457v/6, 458r/4, 458v/7, 460r/8, 460v/3, 460v/8, 463r/1, 463v/4, 463v/6, 464r/6, 464v/3, 465r/5, 465r/8, 465v/1, 466v/7, 467r/4, 467v/4, 467v/8, 468r/1, 468r/2, 468v/2, 468v/4, 473v/5, 473v/6, 476r/1, 477r/7, 477v/4, 478v/1, 478v/4, 479v/4, 479v/6, 480r/4, 481v/2, 482r/7(2), 482v/1, 485r/6, 485v/2, 486r/8, 486v/3, 486v/7, 487r/6, 487r/8, 487v/5, 487v/6, 488r/6, 488v/5, 489r/4, 489r/6, 490r/7, 491r/6, 495r/2, 495v/5, 500v/8, 502r/1, 506r/1, 507r/1, 509r/6, 509v/3, 509v/5, 509v/6, 509v/7, 516r/4, 517r/8, 524r/1, 529v/1, 530v/6, 531v/4, 534r/4, 536v/5, 537v/2

2. Elbette

b. 375v/7, 511r/7,

3. Zira, çünkü

b.454r/2, 488r/1

4. Gerçekte, ancak

b. 448v/7

5. Oysa, -dığı halde

b. 390r/2

baylık: Varsıllık, zenginlik

b.+lar 428r/2

bāzār [Far.]: Alışveriş alanı, pazar

b.+larda 302v/3

bāzergānlik: Ticaret

b. 490r/1, 491v/6

bāzu [Far.]: Pazı

b.+ı 330v/1

becid [Far.]: Israr, tutturma, inat

b. 447v/3

b. ol- "bir işi yapmaktan ısrarcı olmak" 289v/1

b. tır- "inat etmek" 473r/3

bedbahtlık: Daha bahtsız, daha talihsiz

b. 529r/6, 533r/4

b.+ı (iye) 532v/2

begen-: 1. Beğenmek, hoşuna gitmek

b.-ürsin 492r/8

2. Razi olmak

b.-di 299v/5, 511r/6

begenil-: Beğenilip seçilmek, has

b.-miş(sfe) 468v/5

bekle-: Gözlemek, izlemek

b. 510r/4

belā [Ar.]: Musibet, sıkıntı, bela

b. 502v/2

belki [Ar+Far]: Bilakis; şüphesiz

b. 268r/2, 269r/7, 274v/7, 321r/8, 346r/6, 354r/7, 369v/7, 390v/8, 391r/6, 427r/4, 427v/5, 442r/8, 446r/6, 449r/5, 449v/6, 455r/5, 455r/8, 456r/3, 460r/7, 462r/2, 462r/5, 462r/8, 467r/6, 501r/4, 502v/6, 514v/3, 515r/2, 515r/6, 524v/3, 525v/1, 527r/4, 528r/4, 529r/8, 531r/1

bellü: Açık, bariz, apaçık, bilinen, belli

b. 271v/5, 277r/5, 281r/8, 287v/4, 293v/2, 295r/2, 299v/2, 308v/3, 310r/3, 310r/4, 317r/1, 318r/8, 319v/5, 320r/6, 325r/2, 325r/5, 326v/3, 328r/4, 338r/7, 360r/6, 361v/2, 365r/1, 367r/1, 369v/4, 371v/8, 379v/1, 379v/6, 381v/7, 383v/5, 388r/6, 388v/2, 388v/5, 390r/1, 395r/7, 398r/3, 399r/1, 426v/5, 427v/6, 430r/7, 432v/6, 432v/8, 433r/6, 438r/3, 439v/2, 459v/2, 460r/4, 460r/5, 462v/2, 489v/3, 494v/7, 501v/2, 501v/6, 508r/2, 523v/8, 524r/1

b.+ler 277v/4, 283v/2, 292r/5, 298v/4, 371v/5, 439v/1, 476r/2, 480r/4

b. eyle- "*açıklamak, açıkça göstermek*" 294r/2, 426v/8, 432r/8, 446r/7, 447r/3, 485v/6, 499r/4, 515r/8

b. ol- "*açıklığa kavuşmak, belli olmak*" 328r/8, 340r/7, 368r/6, 383r/5, 419r/6, 428v/6

bêl şu: Meni, sperm

b.+yı 515v/8

b.+yından 516r/5

belür-: Belirmek, görünür olmak

b.-ince 535r/4

b.-ür 429v/5

belürt-: Açık etmek; belirtmek

b.-irler 383v/3

ben: Birinci teklik kişi zamiri; ben;

b. 269r/8, 274r/8, 274v/3, 281r/7, 288r/3, 304v/1, 304v/2, 309r/4, 313r/5, 313v/2, 314v/3, 315v/1, 316r/4, 317v/6, 319r/4, 321r/2, 321v/5, 322r/8, 326r/7, 328v/5, 329r/8, 330r/1, 330r/6, 335r/3, 380r/5, 380r/6, 380r/8, 395r/7, 407v/1, 408r/2, 408r/4, 411v/4, 429r/4, 440v/4, 440v/8, 441v/3, 460r/5, 462r/3, 485r/6, 486v/2, 489r/7, 489v/1, 501v/2, 505r/2, 505r/5, 508r/2, 508r/5, 508r/6, 508r/8, 508v/1, 510v/7, 510v/8, 521v/3, 531r/6, 539r/3

b.+den yağa "*bana*" 351r/3, 414r/3

b.+den 330r/7, 330v/7, 440v/8, 489v/2, 505r/7

b.+i 274r/4, 286r/5, 290v/7, 309r/6, 312r/7, 312v/1, 328v/1, 380r/3, 409r/6, 411r/2, 427v/4, 433r/6, 433r/7, 503v/2, 509r/8, 511v/8, 513r/5, 530v/8

b.+üm 312v/1, 319r/3, 320r/1, 329v/3, 402v/4, 408v/5, 429v/3, 456v/4, 457r/1

b.+ümdür 392r/6

b.+ümle 330r/8

b.+ümledür 313v/5, 501v/4

bend [Far.]: 1. Halka, bukağı

b.+ini 531r/7

b.+ler 379r/3, 412r/6, 516r/7

2. Köstek, bukağı, kelepçe

b.+ler 512r/1

beñdeş: Benzer

b. 539v/7

b.+dür 309r/2, 438v/6

b.+ler 370v/3

b.+lerin 517v/6

b.+lerine 372v/7

b.+lerünüzi 468v/3

beñdeşsiz → beñdeşsüz: Benzersiz, eşsiz

b. 280v/2

beñdeşsüz → beñdeşsiz: Benzersiz, eşsiz

b. 359v/5, 395r/4, 414v/5, 475r/4,

448v/5, 527v/4, 450r/8

b.+den 409r/7, 486r/1, 489r/2, 495r/7

benî isrâîl [Ar]: İsrail oğulları

b. 309v/5, 311r/6, 325r/2, 410r/8,

430r/4, 433v/5, 436v/1, 489v/1

b.+den 439v/8, 490v/1

b.+üñ 317r/2

beñze-: Benzemek

b.-r 340v/6, 426v/7

beñzer: Örnek, benzer

b.+in 273v/6

b.+ler 296v/7

berâber [Far]: 1. Eşit

b. 355r/4, 375v/2, 275v/3, 399v/4,

437r/3, 461r/6, 485v/3, 532v/4

b.+dür 414v/1

b.+midür 399v/5

b. degül "*eşit olmamak*" 374v/3,

375v/3, 417r/2

b.+dür "*fark olmamak, ...san da bir*

...masan da" 314r/6, 379r/5, 492v/4

b. eyle- "*eşit kılmak*" 312v/8, 323v/5

b. olma- "*eşit olmamak*" 397v/3, 476r/4
 2. Birlikte
 b. 386r/3
 3. Hemen, ardınca, ...r...mAz
 b. 380r/1
bereket [Ar.]: Bereket, bolluk
 b. eyle- "*bereketlendirmek*" 273v/1
bereketlü: Bereketli
 b. 455v/5
 b. 329v/8
 b. eyle- "*bereketlendirmek*" 272v/4
berk: Sağlam, kuvvetli
 b. 285r/4, 352r/2, 460v/3, 518v/3
 b. bağla- "*sağlam bir şekilde bağlamak*" 531r/7
 b. dur- "*sağlam durmak*" 518v/6
 b. kıl- "*sağlam yapmak*" 519v/8
berki-: Sağlam olmak, kesin olmak
 b.-miş (sfe) "*kesin*" 503r/6
berkin-: Sağlam duruma getirmek
 b.-miş(sfe) "*anlamı belli olan*" 445v/7
berkinil-: Sağlamlaştırılmak
 b.-miş (sfe) 485r/2
berkit-: Sağlamlaştırmak
 b.-dük 517v/6
 b.-esiz 521v/5
 (arka) berkit- "*arka vermek, desteklemek*" 332r/2
bes [Far.]: Pes
 b. "*o halde, öyle ise*" 445v/4
beslenil-: Yetiştirilmek
 b.-e 426v/7
beşinci: Beşinci
 b. 293r/1, 293r/3
bey: İleri gelen, bey
 b.+leri 427r/7
bey'a [Ar.]: Alışveriş
 b. 491v/4
beyân [Ar.]: Açıklama, anlatma
 b. eyle- "*açıkça anlatmak*" 300r/7, 300v/1, 301r/4, 304v/7, 304v/8, 305r/1, 305r/7, 430v/1, 349r/8, 379v/1, 399v/1, 442r/7, 443v/7, 346r/5, 455v/2
 b. olın- "*açıklanmak*" 413v/6, 418r/3
bez: Giysi
 b.+ler 278r/4
bezbaht[Far.]: Talihi kötü olan
 b.+lığımız 291r/6
beze-: Süslemek, hoş göstermek
 b.-di 340r/8, 446r/8, 453r/5
 b.-diler 416r/3

b.-dük 318v/3, 384v/1, 414v/4, 499v/8
bezek → **bezik** → **bezük**: Süs
 b.335r/5
 b.(+g)i (iye) 333r/6
 b.(+g)iyle 384v/1
 b.+lerin 295v/8
bezen-: Süslenmek, donanmak
 b.-di 320v/2
bezenil-: Süslenmek
 b.-di 373v/8, 445r/1
 b.-diler 517r/7
bezet-: Donatmak
 b.-üb 360v/5
bezik bezek → **bezük**: Süs
 b.+lerle 517r/7
bezük → **bezek** → **bezik**: Süs
 b. 426v/8, 477v/5
 b.+lerin 295v/6
 b.+lerinden 296r/6
bırak-: 1. Atmak, elinden bırakmak
 b.-dı 310r/4, 310v/6
 b.-dular 310v/5
 b.-ıcsız 310v/5
 2. Atmak, bırakmak (ateşe vb.), bırakmak (denize)
 b. 327r/3
 b.-avuz 268v/7
 b.-duğ 331r/3, 459v/4
 3. Bir yere muhabbet, sevgi yerleştirmek; bir yere korku, şüphe, düşmanlık vb. düşürmek
 b. 418r/8, 421r/5
 b.-dı 459r/2, 483r/5, 532r/8
 b.-duğuz 476v/7
 b.-ğıl 440v/2
 b.-ıcı 365r/4
 b.-ıcılar 372v/8
 b.-kıl 320r/1
 b.-urdu 281v/4
 4. Terketmek, kendi haline bırakmak
 b.-dı 465v/4
 5. Fırlatmak, atmak
 b.-mak 384v/4
 b.-ur 518v/8
 6. Koymak, yerleştirmek
 b.-duğ 393r/8
 7. İçindekileri boşaltmak, dışarı atmak
 b.-a 526v/3
 8. (Örtü vb.) üstüne bırakmak, örtmek
 b.-sunlar 295v/7

9. (Vahiy) indirmek
 b.-avuz 330r/1, 511v/4
 b.-ur 406r/5
 10. Sayıp dökmek, sıralamak; atıp tutmak
 b.-dışa 515r/7
 b.-ur 372v/6
 11. (Nasihat) vermek
 b.-ıclılar 518r/5
 12. Sunmak
 b.-ursız 486r/7
 13. Katmak, karıştırmak
 b.-dı 281v/3
bırağıl-: Atılmak
 b. 326r/3
 b.-a 500r/4
 b.-dı 503v/7
 b.-dılar 312v/6
bırağıml-: Atılmak
 b.-a 537v/6
bırağın-: Atılmak
 b.-alar 303r/3
biçil-: Biçilmek, toplanmak
 b.-miş(sfe) "*toplanmak*" 455v/6
 b.-miş eyle- "*kökü kazınmış, yok olmuş*" 268v/5
bil-: Bilmek
 b. 445v/4
 b.-di 390r/2, 450r/6, 512v/1, 512v/3
 b.-diler 418v/6
 b.-dü 530v/2
 b.-dügidi 446v/6
 b.-düginden 276v/3
 b.-dük 455r/7, 510r/6, 520r/7
 b.-düm 505r/2
 b.-dünj 272r/7
 b.-dünj mi 538r/2
 b.-dünjüz 473v/5
 b.-e 311r/2, 435v/6, 511r/7, 523v/5, 524r/8
 b.-eler 281v/6, 343r/6, 390r/8, 412r/5, 511r/3
 b.-elerdi 380r/7
 b.-emez 353r/8
 b.-emizin 275v/4
 b.-esin 525v/7
 b.-esiz 400v/4, 432r/5, 501v/6, 537r/5, 537r/6
 b.-gil 332r/4
 b.-ici 356v/2, 362r/6, 366v/3, 366v/7, 381r/4, 401r/8, 414v/5, 426r/5, 448r/6,

451v/1, 498r/1, 517v/8
 b.-iciden 491v/1
 b.-icidür 268r/1, 281v/5, 294r/3, 296v/1, 298r/3, 301v/7, 307r/1, 325r/5, 326r/2, 336v/8, 342v/5, 342v/8, 352r/4, 352v/5, 353v/1, 372r/8, 376v/3, 377r/8, 384r/2, 404v/6, 417r/6, 420v/5, 425r/6, 431v/8, 432v/3, 452v/1, 454v/7, 475r/7, 480r/1, 480v/3, 491r/8, 493r/8, 481r/7, 485v/7, 488r/6, 494r/7, 494v/6, 500v/2, 5422/v
 b.-iciler 271v/2, 273v/2, 485v/5
 b.-iciven 288r/3
 b.-inmiş 395v/8
 b.-medi 269v/5, 534v/3
 b.-mediler 402r/3, 403r/8, 509r/5
 b.-medim 505r/6
 b.-medimi 335r/3
 b.-medük 283r/6
 b.-medümi 533v/2, 534v/6
 b.-medünj 320r/7
 b.-medünjüz 451v/4
 b.-mek 351r/2, 409r/7, 464r/8, 465r/2
 b.-mekden 464v/2
 b.-meye 276v/2
 b.-meyesiz 356v/8
 b.-mez 324r/6, 349r/7, 396r/3, 415v/8, 495v/5, 497r/1, 514r/1
 b.-mezidünj 425v/2
 b.-meziken 402v/1
 b.-mezin 511r/4
 b.-meziz 510r/4
 b.-mezler 269r/7, 288r/6, 291v/6, 317r/5, 319v/8, 323r/6, 323v/8, 327v/6, 333r/2, 343r/4, 346v/2, 349v/3, 352r/6, 370r/1, 371r/1, 381r/2, 397v/4, 399r/7, 399v/5, 401v/7, 410v/7, 430v/5, 434r/5, 436v/6, 437v/5, 463r/2, 484r/6, 493r/3, 503v/3
 b.-mez mi 536v/4
 b.-mezseñüz 268r/5
 b.-mezsiz 294r/5, 473v/5
 b.-miş(sfe) 518v/4
 b.-mişmiseydünjüz 537r/6
 b.-ünj 477r/6
 b.-ünjüz 474r/6
 b.-ür 268r/1, 269v/2, 275v/4, 283r/7, 284r/3, 294r/5, 295v/2, 297r/6, 301v/3, 301v/6, 302v/1, 307r/3, 316v/4, 320v/4, 324v/8, 330v/5, 332v/7, 334r/2, 337v/1, 341r/1, 341r/6, 342r/2, 353r/7, 358v/3, 366v/3, 375r/4, 379v/5, 406v/3, 422v/6, 423v/3, 445v/6, 446v/2, 446v/7, 446v/8,

454v/6, 455r/1, 475r/8, 478v/3, 480r/7,
492r/4, 493v/8, 495r/7, 508r/5, 511r/5,
512r/7, 529r/4

b.-ürdi 270v/1, 317r/2

b.-ürdür 295v/4, 299r/7, 351r/6, 353v/1,
354r/2, 369v/6, 383v/7

b.-ürekdür 283r/5, 336r/3, 403v/7, 464v/3,
464v/7, 488r/1, 502r/3, 502r/4, 527r/5

b.-ürin 486v/2

b.-ürken 267v/8

b.-ürler 290r/2, 323r/3, 340v/8, 344r/1,
397v/3, 399v/1, 413v/7, 491v/4, 503r/3,
507v/1, 524v/4

b.-ürler 290r/6

b.-ürlerken 432r/3

b.-ürlermis 368r/7

b.-ürseğüz 296v/3

b.-ürsüz 323r/4, 338r/2, 489r/6

b.-ürüz 383v/3, 456r/4, 457v/8, 506r/1

2. Anlamak

b.-diler 284r/1, 334v/4, 515v/4

b.-eler 305v/4, 519v/5(2)

b.-elerdi 281r/2

b.-esin 283v/3

b.-mediler mi 289r/2

b.-mek 284r/1

b.-mezler 327v/2

b.-ürler 515v/3

b.-ürseğüz 488r/1

3. Öğrenmek

b.-medüğ 480r/7

4. Tanımak

b.-esiz 326r/8

b.-mez(sfe) 339v/1

5. Farkına varmak, farketmek

b.-emedüğ mi 318r/2

b.-emezler 322v/8

b.-mezsiz 452v/4

6. Düşünmek

b.-ürseğüz 313v/1

b.-mezlik eyle- "cahillik etmek" 441v/6

b.-ür ol- "bilmek" 363v/4

bile: Birlikte, beraber

b. 476v/7

b. dür 343v/2

b. sinde 401v/2

bilici: Bilgili

b. 459r/3

bil: Sarp yokuş

b.-eçe 531v/7

bildir- → **bildür-:** Açıklamak

b.-düm 275v/2

bildür- → **bildir:** 1. Bildirmek, haberdar etmek

b.-di 421v/3, 444r/5, 497v/8,

504r/5, 513v/3, 518r/8, 522v/1, 524v/6,
525r/6, 525v/5, 528r/8, 535r/2, 536v/7,

537r/2, 537v/6

b.-meye 511r/6

b.-ür 365v/1, 531v/7

2. Arz etmek

b.-dük 418v/4

3. Öğretmek

b.-ürmisiz 454v/6

4. Göstermek

b.-düş 369v/6

bileğ: Sarp yokuş

b. 531v/7

bilezik: Kola takılan takı, bilezik

b.+lerden 278v/1

b.+lerle 376v/7

bilig → **bilüg:** Bilgi, ilim

b.+le 433v/7

bilin-: 1. Belli olmak, malum olmak,
bilinmek

b.-miş 279r/1, 315r/4, 473r/6

2. Akli yatmak, kanaat getirmek

b.-mişken 319r/8

3. Tanınmak

b.-e 470r/8

b.-eler 365r/2

b.-mişler 459r/1

b.-memiş "aslı olmayan, duyulmamış"
479v/5

bilmek: Bilgi

b. 327v/7, 353r/7, 365r/8, 374v/1,

395r/6, 432r/1, 421r/2, 427r/3,

436v/4, 451r/5, 501v/1, 537r/6

b.+den 325v/4

b.+dür 430r/6

b.+e 321v/5

b.+üğüz 293v/7

bilmeklik: Bilgililik

b. 453r/2

bilmeksüz: Bilgisiz

c.350r/2

bilüg → **bilig:** Bilgi

b. 401v/7

biğ: Bin (sayı)

b. 281r/5, 354r/2, 506r/7, 535r/3

bin-: 1. Binmek

b.-enler 343r/4

b.-esiz 413r/2

2. (Başka başka hallere) geçmek

b.-esiz 527r/3

bindür-: Bindirmek

b.-dük 504v/4

binid: Binek

b.+leri 383r/7

bir: 1. Herhangi bir

b. 268r/3, 268r/8, 268v/2, 271r/5, 273r/5, 275v/5, 276r/8, 276v/4, 277v/2, 279r/8, 279v/2, 381v/2, 281r/5, 283v/7, 286r/2, 286r/4, 287r/4, 287v/5, 288r/1, 288r/5, 288v/2, 291r/8, 291v/5, 292v/1, 301r/6, 303r/3, 304v/8, 307v/5, 309v/1, 309v/4, 315r/4, 315v/4, 315v/7, 318v/7, 319v/7, 320r/6, 320r/8, 320v/8, 321r/3, 321r/5, 321r/6, 321v/4, 325v/1, 325v/6, 327v/2, 328v/1, 328v/3, 329v/6, 330r/6, 332r/3, 338v/8, 342r/1, 346r/5, 346v/6, 347v/7, 348r/2, 349v/1, 350v/1, 353r/4, 353v/5, 355r/2, 356v/3, 359v/7, 360r/5, 367r/6, 369r/3, 372v/4, 373r/5, 378v/3, 378v/8, 382r/6, 385r/2, 385v/2, 387v/7, 388r/1, 388r/4, 389v/4, 390v/2, 390v/4, 393r/8, 394r/2, 396r/3, 399r/1, 399v/4, 407v/4, 412v/5, 412v/7, 412v/8, 413v/7, 418r/6, 420r/3, 421r/3, 424v/7, 427r/5, 427v/8, 429v/7, 430r/3, 431v/1, 432r/4, 433r/7, 433v/3, 433r/7434r/7, 434v/4, 435v/2, 436v/5, 438r/4, 439r/4, 439v/7, 442v/2, 442v/4, 443r/8, 445v/7, 447v/6, 449r/8, 449v/8, 453r/1, 453r/2, 457v/5, 459r/1, 459r/3, 459v/6, 462r/5, 462r/6, 466r/3, 467r/5, 468v/2, 469v/7, 472r/6, 473r/1, 476v/5, 479v/8, 481v/6, 482v/1, 485r/1, 488v/6, 489v/5, 490r/1, 490v/2, 491r/5, 499r/1, 499r/5, 500r/4, 503v/7, 506r/6, 510r/1, 512r/8, 514v/1, 516r/4, 516v/2, 516v/5, 517v/5, 523r/5, 524v/7, 527r/3, 527r/5, 529v/6, 531v/8, 534v/4, 536v/2

2. Bir

b. 271r/4, 276r/7, 285r/5, 303r/5, 367v/8, 370r/3, 385r/8

b.+dür 384r/8

3. Tek

b. 274r/8, 275v/2, 279v/4, 283r/3, 349r/4, 351r/4, 352v/2, 391r/3, 395r/3, 396v/7, 420r/4, 434v/8

b.+dür 341v/1, 396v/3, 414r/3, 539v/6

4. Her bir

b. 370v/6

5. Aynı

b. 465v/1

biraz: Biraz

b. 286r/4

birbiri: Birbiri

b. 314v/7, 455v/7, 472v/6, 480r/1, 508v/5

b.+ile 311v/2

b.+inde 512r/8

b.+ne 532r/2, 537v/3

b.+ñize 537r/5

b.+yle 328r/1

bişegü: Bir kimse, herhangi biri, biri

b. 362r/4

birgez: Birkez

b. 313r/2, 380v/2, 382r/5, 402v/5, 434r/1, 454r/4, 467v/3, 504v/5, 504v/6, 521r/7

biri: Herhangi biri

b.+ne 290v/7

b.+ñüz 505v/8

b.+ñüze 493r/6

b.+sidür 514r/3

b.+sin 329r/4, 329v/1

b.+sinüş 292v/8

biribir: Birbiri

b.+lerüşüzi 531r/2

biribiri: Birbiri

b. 287v/1, 298r/5, 301v/3, 499v/6, 504r/8, 508v/2, 510v/7, 518r/4, 531v/5

b.+ne 469r/8

b.+yle 526r/3

birin: Birer

b. 372r/4

birisi: Bir kimse, herhangi biri, birisi

b. 453v/1

b.+nden 378r/3

b.+ni 401r/1

birle-: Birliğine inanmak

b.-mek 509v/3

bir nice: 1. Bazı, kimi, bir kısım

b. 290v/1, 300r/7, 317r/3, 337r/6, 386r/6, 392v/1, 426v/4, 442v/7, 446v/1, 497v/7, 502v/8, 505v/7

b.+den 497v/8

b.+leri 428r/3, 430v/6, 436v/7, 502v/8

b.+müz 392r/4

b.+nüş 436v/8

b.+ñüz 301v/3, 444r/3, 452v/3,

493v/5
 b.+nüz 339r/2
 b.+nüzden 493v/5
 b.+nüzde 303v/8
 b.+si 287v/2, 290r/8, 295v/5,
 297v/7, 324v/6, 347v/4, 357r/4,
 359r/8, 370r/6, 376v/5, 377v/7,
 399r/2, 428r/2, 454r/2
 b.+sin 399r/2,
 b.+sine 461v/7
 b.+sini 287v/2, 428r/2, 497v/8
 b.+siyle 280r/8

b.+ye 339r/2, 370r/6, 371v/3, 454r/3
 2. Bazı, kimi, her hangi biri,

birtakım

b. nicesin 445r/7

b. nicesini 497v/7

3. Nice, onca; çok, pek çok, sayısız,
 o kadar; türlü, çeşitli

b. nicesi 407v/5, 412v/7, 463r/4,
 478v/6

Bismil'lâhi'r-raḥmāni'r-raḥim [Ar]:

Müslümanlar tarafından bir işe başlarken
 söylenen ve Tanrı adının anıldığı "esirgeyen
 ve bağışlayan Allah'ın adıyla" anlamındaki
 söz.

b. 275v/7, 284v/4, 292r/4, 308v/2, 318r/7,
 326v/2, 336v/2, 343v/4, 353v/2, 366v/1,
 373r/1, 384r/6, 404v/5, 419v/2, 425v/6,
 432r/7, 435r/3, 438v/7, 447v/8, 452r/7,
 455r/4, 458r/2, 460v/6, 463r/6, 466r/2,
 468v/6, 471v/8, 475r/3, 479v/1, 482v/8,
 486r/5, 489r/1, 490v/4, 492r/2, 493v/2,
 495v/1, 497v/3, 499v/2, 501v/8, 504r/4,
 506r/4, 507v/8, 509v/2, 511v/2, 513r/1,
 514v/7, 516r/3, 518r/3, 519v/3, 521r/1,
 522r/8, 523r/8, 524r/6, 525r/1, 526v/1,
 527r/8, 528r/7, 528v/8, 529v/3, 530r/8,
 531v/2, 532r/5, 532v/5, 533r/7, 533v/5,
 534r/2, 534r/8, 535r/6, 536r/2, 536r/8,
 536v/6, 537r/4, 537v/1, 537v/4, 538r/1,
 538r/5, 538v/1, 538v/6, 539r/1, 539r/5,
 539v/1, 539v/5

biş: Beş (sayı)

b.+ün 480r/8

bit-: Büyümek

b.-en "bitki" 468v/8

biti → **bitü:** 1. Mektup

b. 523v/4

2. Kitap

b.+dür 525r/6, 525v/5

b.+ler 514v/3

b.+leri 403v/5

b.+si 505r/5, 525r/5, 525v/4,
 526v/5, 526v/7

bitir- → **bitür-:** Yetiştirmek

b.-dünüz 323v/5

bitü → **biti:** Mektup

b.+(ü)m 505r/6

b.+(ü)mi 505r/2

bitür- → **bitir-:** 1. Yetiştirmek

b.-dük 308v/8, 455v/4, 523r/1

b.-e 276v/4

b.-iciler 473v/6, 473v/7

2. Yerden çıkarmak

b.-di 508v/6

b.-dük 455v/6

b.-mek 508v/6

biz: Birinci çokluk şahıs zamiri, biz

b. 268v/4, 269v/6, 271r/4, 271r/6,
 275r/6, 285v/1, 287r/4, 287r/5, 289v/8,
 290v/5, 291r/7, 305r/5, 309r/7, 310v/1,
 310v/3, 310v/6, 311r/4, 311r/7, 311v/2,
 314r/8, 317r/6, 321r/3, 327r/3, 331v/1,
 331v/3, 337r/8, 337v/3, 339v/6, 341v/1,
 362v/2, 375v/5, 379r/7, 382r/1, 383v/3,
 384v/6, 385v/4, 385v/5, 386v/3, 390r/5,
 409v/7, 416v/6, 425r/2, 425v/7, 426v/4,
 427r/5, 427r/7, 427v/7, 428v/8, 429v/1,
 432v/1, 432v/2, 432v/7, 433r/4, 438r/1,
 438r/6, 441v/4, 442v/4, 448r/1, 454r/6,
 456r/5, 457v/6, 457v/8, 459r/6, 461v/7,
 462r/1, 467r/1, 467r/5, 467r/7, 467v/2,
 467v/5, 468r/6, 473v/1, 473v/3, 473v/4,
 473v/6, 473v/8, 474r/1, 474r/3, 474r/4,
 480v/6, 490r/8, 502r/8, 502v/6, 502v/8,
 503r/1, 503r/2, 504v/3, 506r/1, 507v/1,
 507v/2, 508r/1, 509v/3, 509v/6, 510r/2,
 510r/3, 510r/4, 510r/5, 510r/6, 510r/7,
 510r/8, 511v/4, 512r/3, 516r/5, 516r/7,
 516v/4, 517v/1, 517v/6, 519r/6, 520v/6,
 521r/5, 523r/1, 538v/7

b.+den yaña "bize" 270r/5, 274v/1, 291v/7,
 331v/7, 341r/8, 358v/4, 412v/5

b.+den 270v/7, 270v/8, 288v/6, 307v/1,
 336v/6, 367v/5, 376v/8, 390r/5, 401v/6,
 410r/3, 412r/8, 415r/2, 418v/4, 425r/2,
 432v/7, 440r/2, 510r/5, 510v/1

b.+dendür 530r/6

b.+e 291v/1, 303v/2, 308r/5, 327r/7, 359r/6,
 366v/6, 370v/2, 370v/8,

377r/2, 383v/5, 387r/4, 392r/5, 395r/1,
404v/1, 407v/7, 416v/2, 428v/3,
441v/4, 441v/8, 494r/3, 499r/7, 501v/4
b.+i 308r/5, 354v/3, 382r/4, 401v/6, 405v/7,
405v/8, 414r/1, 415v/4,
429v/7, 437r/8, 449r/3, 449v/4, 487r/5,
498v/7, 499r/6
b.+mi 370r/8
b.+üm 272v/6, 286r/6, 293v/8, 314r/7,
316v/3, 343v/2, 380v/5, 382r/6
390r/6, 393v/5, 414r/1, 415v/4, 425v/8,
457r/5, 503r/1, 505v/6, 512r/1
b.+üm üzerümüz "bize" 417v/5
b.+üm üzerümüz "bize ait" 530r/7
b.+ümçün 391v/6
b.+ümdür 533r/2
b.+ümle 309r/8
bizek: Uygun
b.+dür 511v/5
bî 'at [Ar.]: Bağlılık, kabul, uyum
b. eyle- "uymak" 448v/7, 488v/1
bizār [Far.]: Uzak olmuş, ilgisini kesmiş
b.+ın 485r/6
b.+van 317v/6, 427v/3
boğ-: Boğmak
b.+arlardı 326v/6
boğaz dur-: Boğazında kalmak
b. durmaklı "boğazda kalan" 512r/2
boğazla-: Boğazını keserek canını almak;
boğazlamak.
b.-rın 388r/2
b.-yam 320r/5
boğazlağı: Gırtlak, boğaz
b.+lara 357v/5
b.+laruñ 406v/2
b.+ya 474v/2
bol: Geniş
b. 464v/7
bostān [Far. būstān]: Bağ, bahçe
b. 302v/5
b.+lar 433v/2, 508v/3, 520r/1
b.+uñ 502v/1
boştān [Far. būstān]: Bağ, bahçe
b.+lar 455v/6
b.+larına 368v/3
boş: Boş, ıssız
b.+iken 323r/2
b. ol- "Boşaltmak, atıp boşaltmak"
526v/3
botla-: (Deve) yavrulamak
b.-cı 523v/2

boyun: Boyun

b. 395v/2, 456r/5

b.+ın 276v/8, 505r/7

b.+ında 539v/4

b.+lar 393r/7

b.+ları 444r/1

b.+larında 370v/4, 379r/2

b. dut- "birine kefil olmak" 503r/7

b. sünük "boyun kemiği" 515v/3

b. ver-, vèr- "itaat etmek, boyun

eğmek" 276r/4, 279v/5, 287v/5,

313r/6, 313r/7, 317v/5, 370r/7,

408v/4, 484v/5, 495r/4, 502r/4,

502r/5, 534v/8

bölük: 1. Grup, güruh, topluluk, toplum

b. 287v/1, 288r/4, 291r/8, 292v/1,

322v/5, 335v/2, 346v/6, 375v/6,

382v/5, 391r/4, 420r/3, 437v/7,

442v/2, 453r/8, 457r/6, 472r/6,

473r/1, 482v/6, 490v/2, 500r/4,

507r/8, 512r/8, 520r/3, 536v/2

b.+den 334v/4

b.(+g)i (iye) 470r/1(2), 482r/7

b.+ler 287r/8, 331v/2, 391v/4,

403v/8, 405r/2, 440v/8, 441r/3,

510r/6

b.+lerden 380v/4

b.+leri 322v/2, 331r/7

b.+üdür 482r/6

2. Kısım

b. 359v/7, 368v/1, 369r/3

3. Parça

b.+ler 430v/3

4. Birlik, ordu

b.+ler 359r/1

b.+lerden 391v/2

b.+leri 359r/5

5. Taraftar

b.+in 373v/5

b.+idür 482v/6

6. Nesil, kuşak

b.+lerden 355v/8

bölük bölük: Parça parça

b. 274v/1, 420v/7, 421r/1, 535v/1,

536r/5

b.+ler 346v/4, 538r/3, 539r/7

böyle-: Böyle

b.-midi 322r/3

bu: 1. Bu (İşaret zamiri)

b.-ndan 274v/6, 456v/3

b.+nı 426v/3

b.+ları 271v/6
 b.+nuş 386v/4
 2. Bu (İşaret sıfatı)
 b. 271v/1
budağ: Dal, budak
 b.(+ ğ)ı (iye) 381r/5
 b.+laruñ 470v/5
 b.+uñ 518v/7
buğuz [Ar]: Kin, nefret, buğuz
 b.+la 538v/7
bugün: Şimdi, bugün
 b. 288v/6, 291v/3, 303r/4, 382v/2,
 382v/6, 385r/7, 395v/4, 438r/8,
 456v/3, 476v/2, 477r/1, 498v/2,
 502v/5, 505v/2
bul-: 1. Doğru yol bulmak, başarmak
 b. 366r/3
 b.-dur 490r/6, 494v/2
 b.-mağ 510r/5
 2. Yapar bulmak, bir halde bulmak,
 görmek
 b.-asın 329v/3, 388r/3
 b.-dı 328v/8, 533v/2, 533v/3
 b.-duğ 271v/4, 427r/5, 510r/2
 b.-dum 320r/6, 320v/1
 b.-mayam 511r/1
 3. Karşılaşmak
 b.-a 510r/3
 b.-asız 512v/7
 b.-dı 297v/5
 b.-dum 320r/8
 b.-madı 297v/4
 b.-mayalar 358v/2
 b.-mayalardı 450v/6
 b.-mayasın 378r/6
 b.-ursağuz 295r/7
 4. İmkan bulmak
 b.-mayasız 481v/1
 b.-mazlar 296v/1
 5. Elde etmek
 b.-urlarsa 486v/3
bulıd → bulıt → bulud: Bulut
 b.+ın 297v/7
 b.+ken 441v/7
 b.+lar 304r/6
bulmak: Bulmak
 b. 520v/1
 b.+dan yaña "bulmaya" 509v/4
 b.+dur 528r/1
bulud → bulıd → bulut: Bulut
 b. 316v/5, 326r/1

b.+ı(yhe) 298r/4, 348r/7, 374r/3,
 508v/2
bulun-: Bulunmak, var olmak
 b.-alar 365r/6
bulut → bulıt → bulud: Bulut
 b.+dur 441v/7, 462v/7
bundur-: Taşkınlık etmek, şıarmak
 b.-mış(sfe) 467r/7(2)
bunlar: Bunlar
 b.+uñ 383v/2
burc [Ar.]: Gezegen, burç
 b.+lar 527v/1
burç: Gezegen, burç
 b. 527v/1
burtar-: Yüzünü ekşitmek, yüzünü
 buruşturmak; surat atmak
 b.-mış(sfe) 516v/5
 b.-mışdur 515v/2
 burtardı murtardı "buruşturmak
 anlamında ikileme" 513v/1
buru-: Buruşturmak
 b.-dı 522v/1
burul-: Bükülmek
 b.-mış(sfe) 539v/4
burun: Nefes alma organı, burun
 b.+ı(iye) 502r/8
buy(u)ruk: Emir
 b. 343v/6, 524v/7
 b.+dan 532r/8
 b.+ı (iye) 384r/2, 477r/1, 523v/8
 b.+ıla 345v/6, 393v/3
 b.+ımız 272v/6
 b.+umuz 355v/5, 468v/2
 b.+ından 301v/4, 406r/6, 453v/2,
 459v/7, 496r/7, 496v/8
 b.+ıyla 273v/1
 b.+umuzdan 425v/1
 b.+dan çık- "emre uymamak"
 524v/5, 525r/5
buyrul-: 1. Emr olunmak
 b.-dum 326r/5, 411v/6
 b.-duñ 421r/5
 2. Karşılık vermek
 b.-dük 274r/2
buyur-: 1. Emretmek
 b.-dı 498r/8, 522v/8
 b.-dısı 534v/5
 b.-dum 421r/6
 b.-duñuz 370v/2
 b.-mağ 432v/1
 b.-sağ 496v/4

b.-ursey 321r/4
 2. Yöneltemek, göndermek
 b.-urdük 306r/7
buyurıl-: Emr edilmek
 b.-madılar 535v/2
buyurın-: Emr edilmek
 b.-urlar 498v/1
buzāḡu: Buzaḡı
 b.+ya 459r/1
bügülen-: Büyülenmek
 b.-miş(sfe) 302v/6
 b.-mişlerdensin 316v/1
 b.-mişlerdensiz 315r/2
 b.-ürsüz 290r/6
bühtān [Far.]: İftira
 b. 371v/7, 488v/3
 b.+dur 294r/1
bünyād [Far.]: Bina
 b. 387v/7
bürin-: Örtünmek
 b.-miş(sfe) 511v/3
bütün: Bütüm, tamamı
 b. 511v/7

C

cabbār [Ar.]: Hakim olmak
 c.+larmıdur 462v/1
cāhil [Ar.]: Bilgisiz
 c.+ler 403r/5
 c.+lerdenken 309v/3
 c.+lere 307r/7
 c.+leri 332v/5
 c.+lerün 451r/7
cāhillık: Bilgisizlik
 c. 458r/6
cān [Ar.]: Ruh
 c. 531r/7
 c.+ı (yhe) 515v/3
 c.+lar 523v/3
 c.+ları 400v/7, 446v/2
 c.+umdan 395v/1
 c.+umuzdan 499r/8
cānavar [Far.]: 1. Canlı
 c. 325v/1, 350r/8
 c.+dan 378v/3, 423r/5
 c.+ı (yhe) 298v/1
 c.+lar 342v/4
 2. Hayvan
 c.+dan 279r/2
 c.+lar 278r/1

c.+ları 523v/2
cāzū [Far. < cādū]: Büyücü, sihirbaz
 c. 429r/8
 c.+dur 310r/6, 459v/3, 460r/6,
 489v/3
 c.+lar 332r/2
 c.+lara 310v/2
 c.+yı 310r/8
cāzūlīg: Büyücülük
 c. 330v/3, 371v/8, 384v/8, 513v/2
 c.+dur 319r/8, 439v/2, 466r/4
 c.+mıdur 461r/4
 c.+ına 267v/8
cebrāil [Ar.]: Peygamberlere vahiy
 getirmekle görevli olan melek
 c. 316v/8, 482v/4, 520v/4, 535r/3
cehd [Ar.]: Çaba, gayret, çalışma
 c. eyle- "çabalamak, gayret
 göstermek" 306r/8
cehdlik [Ar.]: Çalışkanlık, gayretkeşlik
 c. eyle- "çalışkanlık göstermek"
 526v/4 (2)
cehennem [Ar.]: Müslümanlar tarafından
 dünyada Allah'ın emrine uyma-
 yanların öldükten sonra gideceği ve
 azap göreceğine inanılan yer; ce-
 hennem
 c. 377r/3, 520r/4, 531r/5
 c.+dür 537r/2
 c.+ün 535v/5
cem' [Ar.]: Toplu
 c. olun- "toplanmak" 501r/8
cemā'at [Ar.]: Topluluk
 c. 321r/2, 321v/3, 330v/7
 c.+dur 293r/6
 c.+ıruz 328v/4
 c.+in 330r/5
 c.+ünüz 468r/6
cevāb [Ar.]: Yanıt, karşılık
 c.+ı(iye) 323r/6, 338v/6
 c. ver-, vēr- "yanıtlamak, karşılık
 vermek" 323v/8, 332r/4,
 333v/5, 333v/6, 375r/3, 387r/4, 411r/2,
 422v/7, 439r/6, 442v/6
cezā [Ar.]: 1. Ceza
 c.+sı 424r/2
 c.+sıdur 485r/8
 2. Karşılık
 c.+larını 295r/1
 c.+sı 471r/4
 3. Din

c.+y1 524v/3
 c. günü "din günü, hesap günü"
 458r/7, 506v/8, 514r/8, 525r/7,
 524v/5, 524v/6, 524v/7
 c. ver-, vèr- "karşılık vermek"
 437r/4, 534r/6, 538v/2
 c. vèr- "mükafatlandırmak, ödül
 vermek" 464v/5
 c. ver-,vèr- "ceza vermek, ceza-
 landırmak" 269v/5, 348r/1, 377r/4
 416r/7, 416v/1,436r/7, 464v/4,
 520r/6
 c. verinil- "karşılık verilmek"
 370v/5
 c. verinil- "cezalandırılmak"
 386r/1, 386r/8, 406r/8, 441r/7,
 474v/3, 526r/7
civıldaş-: Söyleşmek
 c.-mağ 480v/8
cihād [Ar.]: Din uğruna verilen mücadele
 c. eyle- "mücadele etmek" 306r/8
cum'a: Cuma günü
 c. 491v/3,527v/1
cuhūd [Far.]: Yahudi
 c. 277v/5
 c.+lar 280v/1

Ç

çadır: Sık dokunmuş kalın bez vb.
 kumaşlardan yapılan, direklerle
 tutturulan barınak
 ç. 471v/3
 ç.+larından 365r/2
çağır-: Azarlamak
 ç.-ma 533v/4
çağırmaç: 1. Çığlık
 ç.(-ğ)a 391v/5
 ç.-dur 521r/7
 ç. içinde "çığlık çığlğa" 459r/4
 2. Gürültü
 ç. 382r5
çalap: Tanrı, Allah
 ç. (+b)ıma 407v/1
 ç. (+b)ınja 457v/3
 ç. (+b)ından 353v/3, 515v/2, 522r/5
 ç. (+b)ından 536r/1
 ç. (+b)ını 513r/2
 ç. (+b)ısı 274r/4, 290r/3, 291v/8, 306v/5,
 309v/5, 310v/8, 313r/7, 314r/2, 314v/5,

315v/2, 320v/5, 390v/5, 393v/6, 397r/7,
 404v/4, 432v/5, 433r/7, 438v/4, 438v/5
 496v/8, 498r/4, 503v/8, 511v/7, 520v/3,
 521r/8, 522r/3, 524r/4, 525r/5, 526v/2,
 527r/1, 530v/7
 ç. (+b)ısıdır 271v/6, 465v/2, 469r/7
 ç. (+b)ısın 277v/3, 526v/3, 538r/7
 ç. (+b)ısına 273v/3, 313r/1, 326r/5, 387v/1,
 387v/2, 407r/8, 411v/6, 507v/1, 510r/8,
 536v/2
 ç. (+b)ısında 279r/5
 ç. (+b)ısından 306v/7, 445r/1, 474r/8,
 503v/7, 505v/6, 517v/7
 ç. (+b)ısını 466v/3
 ç. (+b)ısının 403v/5, 463v/6, 499r/8,
 510v/4, 529r/8, 533r/6
 ç. (+b)lar 354v/2
 ç. (+b)ları 370r/5, 438r/2, 458v/1, 461r/8,
 503r/3, 510r/5, 517r/8, 532v/3
 ç. (+b)ların 344r/4, 346v/5,346v/6, 354v/8
 ç. (+b)larına 288r/7, 307r/8, 342v/3, 355r/1,
 423v/6, 423v/8,511r/8
 ç. (+b)larından 267v/6, 288v/1, 349v/8,
 375v/1, 382r/3, 398v/2, 399r/3, 443v/7,
 445r/5, 464r/3, 500v/1, 515v/2, 525v/2
 ç. (+b)larını 404v/3, 419r/8
 ç. (+b)larını 405r/7
 ç. (+b)larının 270v/6, 308r/4, 377v/2,
 400r/2, 421v/2, 422r/7, 436r/1, 459v/7,
 477v/2, 504v/3, 507r/1, 535v/7
 ç. (+b)larının 354r/8
 ç. (+b)nuş 325r/4, 459r/8
 ç. (+b)nuş 281r/5, 289r/6, 314v/2, 316r/5,
 316v/6, 324v/8, 334r/2, 390v/5, 391r/8
 ç. (+b)nuş 303r/7
 ç. (+b)um 268r/1, 275v/5, 280r/8, 286r/5,
 286v/2, 290v/2, 290v/3, 290v/6, 290v/7,
 291r/7, 292r/2, 304r/2, 304v/4, 308r/4,
 308r/8, 309v/4, 311v/3, 312r/8, 313v/1,
 313v/3, 315v/6, 322r/1, 322r/7, 328v/6,
 328v/7, 330v/5, 366v/6, 370v/8, 371r/5,
 372r/8, 380r/7, 393v/1, 509r/7, 531r/1
 ç. (+b)uma 510v/7
 ç. (+b)umdan 387v/8
 ç. (+b)umdur 420r/8, 430v/2
 ç. (+b)umu 393r/6
 ç. (+b)umuş 386v/2
 ç. (+b)umuz 291v/1, 311r/4, 331v/7,
 333v/2, 365v/5, 369v/5, 376v/8, 394v/7,
 405r/8,

440r/5, 443r/5, 456v/7, 484v/1, 487r/6,
493r/6, 498v/6, 503r/1, 509v/4

ç. (+b)umuzdan 274r/7, 311r/3, 332v/1,
372v/3, 503r/2, 516v/5

ç. (+b)umuzun 385v/3, 502v/7, 509v/5

ç. (+b)un 303v/8, 304v/6, 305v/8, 306v/4,

309r/2, 311v/7, 315r/7, 324v/7, 326v/1,

333r/4, 334r/1, 355v/6, 369r/4, 388r/1,

395r/7, 407v/4, 410v/2, 418v/1, 428r/1,

428r/3, 428r/8, 429r/8, 432r/4, 432v/7,

435r/1, 436v/4, 459r/5, 461r/1, 462r/8,

463r/3, 464v/3, 464v/7, 469v/5, 471v/7,

474r/5, 475r/1, 494r/5, 502r/1, 502r/3,

506r/2, 508r/5, 508v/8, 511r/5, 512r/7,

514r/2, 517v/2, 517v/3, 524v/1, 530v/2,

530v/6, 530v/8, 531r/4, 533r/8, 533v/1,

534v/1, 534v/2, 536r/4, 538r/2, 539r/7

ç. (+b)undan 330r/5, 336r/7, 356v/2, 367r/5,

418r/8, 503v/6, 515r/5, 515v/5, 520v/2,

520v/6, 521v/1, 526v/4, 533v/8, 534v/4

ç. (+b)undan 283r/4, 531r/8

ç. (+b)undandır 331v/5

ç. (+b)un için 513r/3

ç. (+b)unun 504v/8, 511v/6, 528r/1, 533v/4

ç. (+b)unun 313r/4, 313v/7, 463r/3, 538v/7

ç. (+b)unun 316r/2, 529r/1, 535r/4

ç. (+b)unuz 309v/7, 337r/8, 399v/7, 404r/2,

411r/2, 416r/1, 469r/4, 471r/1, 486r/8,

536v/5

ç. (+b)unuza 284r/5, 424v/7, 433r/6, 475v/8

ç. (+b)unuzdan 275v/8, 288r/3, 353r/4,

368v/1, 397r/5, 402r/7, 402r/8, 407v/5,

432v/2, 436r/8, 478r/1, 495v/3, 502v/2,

508v/2, 521v/3

ç. (+b)unuzdur 375r/1, 389r/1, 411r/6,
421r/7, 497v/6

ç. (+b)unuzı 410r/2

ç. (+b)unuzla 407v/2

ç. (+b)unuzvan 274r/8

çalış: Savaş, harp

ç.+ı(iye) 444r/2

ç.+ıunuzdan 273r/8

çalış-: 1. Savaşmak

ç.-dılar 487v/5

ç.-mayalardı 359r/3

ç.-ırlar 512v/4

ç.-urlar 489r/5

2. Çalışmak

ç.-urlar 512v/3

çalışılın-: Öldürülmek

ç.-dılar 444r/4

çanak [Far.]: Çukur kap

ç.+lar 368r/3

ç.+larıla 431r/1

çek-: 1. Kendine doğru çekmek

ç.+mek 521r/2

2. Yaymak

ç.-erek 455v/3

çeşme [Far.]: Su kaynağı

ç. 471r/7, 516v/1, 517r/4, 526r/2,
529v/8

ç.+den 529v/5

ç.+dür 470v/6

ç.+ler 398v/4, 519r/5

ç.+lerden 380v/8

ç.+si 516r/8

ç.+sin 367v/8

ç.+sindendür 526r/2

çığırıcı: Eskiden şehirlerde bir olayı veya haberi yüksek sesle halka duyurmakla görevli kimse; çığırkan, haberci.

ç.+lar 310r/8

çığan: Cimri

ç. ol- "cimri olmak" 532v/8

çığırmaç: Yüksek ses, çığlık

ç. 380v/2

ç.+ı 381v/8

çığırış-: Çığlık çığlığa bağırarak, feryat,

ç.-alar 377r/5

ç.-ırlar 288v/6

çihār [Far. çahār]: Dört

ç. 530v/5

çık-: 1. Ayrılmak, çıkmak

ç. 328v/4, 330r/3, 366v/4, 395v/5

ç.-alar 355r/7

ç.-amayasız 470r/2

ç.-arlar 278r/6, 301v/3, 466r/7,
507v/4

ç.-armaz 418v/2

ç.-dılar 445r/7

ç.-mağı 360v/5

2. Terk etmek, göç etmek

ç.-amayalar 484v/6

ç.-avuz 484v/4

3. Söz dinlememek, asi olmak

ç.-anlar 524v/5

4. Yetişmek, bitmek

ç.-a 386v/6

ç.-ar 356r/2, 475v/1

ç.-ardı 529r/2

5. Sefere çıkmak

ç.-duşuz 486v/1

6. Ortaya çıkarmak

ç.-ar 447v/3

ç.-maya 446v/6

7. Karşısına çıkmak, yanına gelmek

ç.-ardı 335r/5

ç.-duş 452v/8

8. Yoldan çıkmak, sapmak

ç.-ıcılarıdır 477r/6

9. Elde edilmek

ç.-ar 469v/2

10. Çıkmasını sağlamak, çıkarmak

ç.-alar 483r/3

ç.-ardı 444v/8, 483r/2

11. Çıkıp kurtulmak, kurtulmak

ç. 405v/8

ç.-açak 496r/2

ç.-ar 497r/4

12. Yerden çıkmak, dirilmek

ç.-ar 324v/2

ç.-asız 345v/7

ç.-mak 455v/8

13. İsimlerle birlikte kullanılarak
türlü manalarda birleşik fiiller oluştu-
rur

ç.-alar 299r/7

ç.-mağı 497v/5

ç.-ar 298r/5, 509r/7, 528v/2

ç.-ardı 521v/6

ç.-arlar 471r/8

ç.-ıcıları 525r/5

ç.-mağı 453r/6, 532r/8

çıkār-: Çıkmasını sağlamak, çıkarmak

ç.-a 493r/1, 508v/7

ç.-avuz 276v/1, 321v/2, 325r/8,

520r/1, 521v/7

ç.-ardı 297v/7, 452r/3, 536r/3

ç.-dılar 487v/6

ç.-duş 311r/8, 334v/3

ç.-dük 380v/6

ç.-ıcılar 536v/1

ç.-mak 487v/6, 508v/7

ç.-mağ 495v/3

ç.-masun 495v/4

ç.-uñ 323r/7

ç.-ur 320v/4, 345r/3(2), 398v/5

ç.-urlar 486r/8

ç.-ursuz 474r/3

2. Elde etmek

ç.-ursuz 474r/3

çıkārıl-: Çıkarılmak

ç.-asız 345r/4, 426r/8

ç.-dılar 280r/7, 484r/2

ç.-mıışsız 287r/2

ç.-mıışlardan 315v/5

çıkārıl-: Çıkartılmak

ç.-alar 484v/6

çırāğ → çırak [Far. çerāğ]: Kandil

ç. 297r/1, 508v/6, 519v/8

çırak → çırak [Far. çerāğ]: Kandil

ç.-lar 414v/5

çıvılda-: Fısıldamak

ç.-yu 480v/4

çiçekli: Çiçekli

ç. 469r/3

çift [Far. cūft]: Çift

ç. 465r/8, 470v/7, 516r/1, 530v/1

ç.-den 286r/7

ç.-in 396v/7

ç.-ler 396v/8, 420v/2

ç.-leri 382r/8

ç.-lerinden 405v/3

ç. eyle- "evlendirmek" 434v/6

ç. kıl- "çiftler çiftler yaratmak"

519v/6

çiftlendür-: 1. Eş olarak vermek

ç.-dük 361v/5, 461v/1

ç.-düm 329r/8

2. İkişer ikişer vermek, ikiz vermek

ç.-ür 425r/5

çiftlenil-: Birleştirilmek

ç.-e 523v/3

çiftlenmeklik: Evlenme, nikahlanma

ç. 300v/3

çirk: Kir

ç.-lerüñüzi 279r/3

çoban: Genellikle bir ücret karşılığında

hayvan sürülerini otlatan kimse,

çoban

ç.-lar 329r/2

çok: 1. Çok

ç. 278r/1, 280v/2, 285v/3, 285v/6,

303r/5, 305r/7, 306r/6, 306r/7,

307r/4, 318r/1, 319v/3, 337v/7,

344r/4, 359r/5, 361r/6, 362r/6,

383r/3, 392r/8, 394v/1, 411v/2,

415v/8, 419r/4, 431r/4, 431v/8,

435v/4, 450v/1, 472v/7, 477r/6,

479r/3, 491v/6, 502r/5, 502r/6,

509r/3, 510v/3, 511v/4, 513r/3,

520r/1, 531r/3, 538v/7

ç.-ı (iye) 478v/6

ç. eyle- "*çoğaltmak*" 530v/5
çokdan: 1. Çoktandır, çok zamandan beri
 ç. 423r/6
 2. Coğundan
 ç. 454r/2
çokırak: Daha çok
 ç. 480v/1
çokluk: Çokluk, bolluk
 ç.+ıla 537r/5
çöb: Çöp, atık
 ç. 529r/2
çömlek: Çömlek
 ç.+ler 368r/4
çör çöb: Çer çöp
 ç. 287r/7
çubuk: Değnek
 ç. 394r/2
çürü-: Çürümek, bozulmak
 ç.-miş(sfe) 383v/6, 521r/6

D

da'ad [Ar.]: Kur'an'da adı geçen ve
 Allah'ın gazabına uğrayarak yok
 olan eski bir kavim.

d. 408r/3, 415r/1

dağıt-: Yaymak

d.-ur 435r/6

dahı: 1. Dahi, da/de

d. 413v/4, 415r/5, 418r/2, 425v/2,
 430v/7, 432r/3, 447v/5, 477v/7

2. Ve

d. 374v/5, 400r/3, 409v/1, 414v/2,
 415r/2, 418v/3, 424v/5, 425v/4,
 427r/2, 431v/8, 434r/3, 438v/4,
 440v/3, 452v/7, 454r/7, 454v/6,
 464r/3, 464v/2, 465v/7, 511r/7,
 524r/4, 525v/8, 526v/8, 531r/8,
 533r/1, 539v/6(2)

3. Ayrıca

d. 454v/1

dahil [Ar.]: Dahil

d. 286v/4

dağı: Ve

d. 426v/7

dal-: Suya hızlıca girmek

d.-arlardı 273v/3

dâne [Far.]: 1. Tane, tohum

d. 469r/4

2. Hububat

d. 380v/6, 520r/1, 523r/2

3. Hardal

d.+ı 271r/6

d.+nün 351r/4

dar: Dar

d. eyle- "*daraltmak, sıkmak,*
sıkıştırmak" 530v/8

dart-: Tartmak

d.-ub 525r/3

dat-: Tatmak

d.-mayalar 520r/5

datlu: Tatlı

d. 518v/6

dāvūd [ka.]: Davud peygamber

d. 319v/2, 392r/3, 392v/2, 392v/4

d.+ı (yhe) 393r/4

d.+ıla 273r/7

dāyim [Ar.]: Devamlı, daima, daimî

d. 384v/4

d.+lerdür 506v/7

d. ol- "*ısrarcı olmak*" 408r/7

de- → dē-: Söylemek, demek

d.-dük 354v/5

dē- → de-: Söylemek, demek

d.-yü 303r/4

def' [Ar.]: Öteye itme, savuşturma, def
 etme

d. eyle- "*defetmek*" 280r/8, 290v/4,
 409v/8, 505v/8, 506r/5

deg-: 1. Değmek, ulaşmak

d.-e 280r/3

d.-ecek 522r/5

d.-meye 280r/2

2. İsabet etmek, gelip çatmak

d.-di 402r/1, 451r/5

3. İsimlerle birlikte kullanılarak
 birleşik fiil yapar

d. 277r/3, 277r/4, 494v/4

değil → degül: 1. Değil

d. 363v/3, 369v/8, 379v/4, 391r/6,
 451v/6, 473r/2, 501v/2

d.+in 510v/8

d.+sin 375v/4, 419v/8

d.+siz 360v/2

2. Ancak

d. 380v/5

degin: Kadar, dek

d. 275v/5, 276r/5, 276r/8, 279v/2,
 286r/4, 288r/5, 291r/1, 334r/7,
 334v/7, 352v/5, 378v/3, 381v/2,
 389v/4, 390v/2, 390v/4, 395v/6,

395v/7, 401r/1, 421r/3, 459v/6,
493r/6, 503r/6, 508r/4, 518v/3

degir-: Ulaştırmak, bildirmek

d.-ici 502v/2

degirt-: Ulaştırmak, bildirmek

d.-di 502v/2

degşir- → **degşür-**: Değiştirmek

d.-ü 503r/1

degşür- → **degşir-**: 1. Değiştirmek

d. 378r/6

d.-esin 363v/5

d.-evüz 507v/2

d.-mek 365r/7

d.-üvër- "*değiştirivermek*" 498r/4

2. Değiştirmek, dönüştürmek

d.- evüz 517v/6

d.- mek 517v/7

degül → **degil**: Değil

d. 274r/2, 276r/2, 286r/4, 287r/4,

290r/1, 299v/2, 302r/6, 305v/7,

313r/7, 314v/5, 320r/6, 326v/1,

337v/3, 338v/4, 367r/7, 374v/3,

375v/2, 375v/3, 381r/6, 381r/7,

383r/4, 391r/1, 392r/1, 399v/3,

408r/3, 408v/8, 410r/4, 410v/4,

416r/2, 417r/2, 418v/1, 425r/2,

428r/7, 430r/3, 433v/8, 437v/1,

441v/5, 445r/3, 447r/8, 453v/3,

463r/8, 468v/1, 473r/2, 477v/4,

477v/8, 479v/4, 481v/6, 485r/3,

485v/3, 488r/2(2), 495r/2,

501r/3, 501v/1, 505v/3, 505v/4,

505v/5, 505v/8, 507r/1, 513r/5,

514r/2, 514v/4, 518v/7, 521r/6,

524r/1, 524r/2, 524r/3, 524v/5,

528v/5

d.+di 380v/1

d.+dün 331v/1

d.+dün 331r/8, 331v/2, 331v/4

d.+dür 277r/2, 297v/8

d.+in 313v/2, 507v/2, 539r/3

d.+ken 279r/7, 364r/1, 364r/2

d.+ler 317r/3, 355r/4, 479r/6

d.+mi 337r/8, 384r/1, 429v/3,

443r/4, 516r/1, 534r/6

d.+mise "*olmasaydı*" 293r/5,

293v/4, 294r/5, 331v/6, 418r/7,

421r/2, 428r/4, 451r/3

d.+sin 315r/2, 316v/2, 325r/7,

375v/5, 457v/8, 460r/8, 462r/2,

502r/1, 522r/6, 530r/4, 530r/5

d.+siz 338v/3, 348v/7, 349v/2,

379v/4, 423r/7, 500r/6, 539r/2,

539r/3

d.+üz 287r/4, 287r/5, 314r/8, 438r/6,

473v/3

d.+ven 487r/3

d. eyle- "*hayır, değil*" 506v/4,

507v/1, 513r/7, 514v/4, 515r/5,

515v/1, 515v/3, 519v/5, 522v/4,

522v/8, 524v/2, 525r/5, 525v/1,

525v/2, 525v/4, 531r/1, 531r/3,

534v/3, 534v/6, 534v/8, 537r/5,

537r/6, 537v/6

degür-: 1. Ulaştırmak

d. 338r/6

d.-diler 511r/7

d.-e 348v/1

2. Duyurmak, (haber) ulaştırmak

d.-eler 362r/2

d.-mek 379v/6, 511r/1

3. İsimlerle birlikte kullanılarak
birleşik fiiller yapar

d.-elermi 312r/2

d.-mez 272r/8, 277r/6

d.-e 295r/1

d.-mege 306v/5

d.-elermi 312r/2

d.-mez 272r/8

degzin-: 1. Çevresinde dolaşmak, dönmek

d.-e 461v/6, 517r/4

d.-ürler 470v/2

2. Gezmek, dolaşmak

d.-ürler 472r/7

3. Çalkalanmak

d.-mek 461r/1

degzit-: Dolaştırmak

d.-endür 517r/1

delil → **delil** [Ar. **delil**] : Kanıt

d.+lerdür 436v/8

delil → **delil** [Ar.]: Kanıt

d.+ler 436v/3

delü: Deli

d. 385v/7, 502r/1, 524r/1

d.+dür 433r/1, 460r/7, 502r/3,

504r/2

delülük → **delülük**: Delilik

d. 367r/8

delülük → **delülük**: Delilik

d. 289r/2, 372r/5

d.+de 467r/6

demür: Demir

d.+den 278r/5
d.+i(yhe) 478v/3
deñiz: Deniz
d. 318v/3, 331r/3, 374v/3, 460v/8
d.+de 282v/8, 347v/3, 423r/8
d.+e 273v/3
d.+i (yhe) 306v/1, 311v/4, 352v/7, 433v/1, 436r/2, 469r/8
d.+ler 352v/1, 523v/3, 524r/7
d.+ün 323v/7, 324r/2
depe: Yukarı
d.+lerdür 467r/3
depele-: 1. Öldürmek
d.-di 328r/3, 467v/2
d.-diler 532v/3
d.-mek 355v/1
d.-meyeler 488v/3
d.-mezler 307v/5
d.-ñ 327r/7
d.-rmisiz 407v/3
d.-rsiz 359v/7
d.-yeler 309r/6, 328v/4, 330r/7
d.-yesin 328v/1
d.-yesiz 433r/6
d.-yevüz 379v/7
2. Savaşmak
d.-diler 476r/6
d.-ñ 453v/1
depelen-: Öldürülmek
d.-di 523v/4
d.-eler 365r/6
d.-mek 365r/6
d.-mişlerden 313v/3
depelenil-: Savaşılmak
d.-eler 484v/7
depredinil-: Sarsılmak
d.-di 536r/3
depredinil-: Sarsılıp çıkartılmak, değilip çıkartılmak
d.-di 536v/4
depren-: 1. Sarsılmak, hareket etmek
d.-e 512r/2, 500v/6
2. Hareket etmek
d. 417v/3
d.-mekden 424v/3
d.-ür 330r/2
deprenil-: Sarsıntıya uğratılmak
d.-diler 357v/7
deprenmek: Sarsıntı
d. 504r/6
depret-: Hareket ettirmek, kıpırdatmak

d.-mek 536r/3
d.-mese 515r/7
der- → dër-: 1. Toplamak
d.-evüz 275r/5
2. Biriktirmek
d.-di 506v/5, 521v/3
dër- → der- 1
d.-di 537v/5
d.-e 494r/7
d.-megün 494r/8
dere: Dere
d.+de 521r/8, 530v/4
d.+lerine 441v/7
d.+lerün 368v/3
d.+nün 329v/8
dere: Vadi
d.+si 319v/7
derecât [Ar.]: Mertebe
d.+lar 428r/2
d.+lardur 441r/4
derece [Ar.]: Mertebe
d.+den 476r/6
d.+leri 406r/5
deri: Cilt
d.+ler 278r/5
d.+leri 415v/3
d.+lerin 506v/4
d.+lerine 415v/4
d.+lerün 513v/3
d.+lerünüz 415v/7
deri: İşlenmiş deri, kösele
d.+de 460v/7
deril-: Toplanmak
d.-üb 382r/5
d.-iben 395v/1
derin-: Toplanmak
d.-eler 439r/7
derinil-: Toplanılmak
d.-e 523v/2
d.-esiz 481r/2
dërşür-: 1. Toplamak
d.-ürler 428r/4
2. Biriktirmek
d.-ür 298r/4
destür [Far.]: İzin, müsaade
d.+ıla 425r/8, 483v/3
d.+ıyla 283r/1, 362v/3, 368r/1, 376v/5, 481r/3, 494v/5, 535r/4
d. dile- "izin istemek" 300v/1, 300r/2, 300r/8, 301r/7(2), 301r/8, 358r/2

d. ver- "izin vermek" 297r/6, 520v/5
 d. vèr- "izin vermek" 311r/1, 422r/3, 464r/6
 d. verin- "izin verilmek" 363v/8
 d. verinil- "izin verinilmek" 519r/2
 d. vèrinil- "izin verinilmek" 280r/5, 295r/7

deve: Deve

d. 279v/4
 d.+den 530r/2
 d.+dür 315r/3
 d.+ler 483v/4, 523v/2
 d.+lerdür 519r/1
 d.+sini 532v/2
 d.+yi 467r/8, 532v/3

devlet [Ar.]: Güç, kudret

d. tütinasın "tutulacak zenginlik, iktidar vesilesi" 483v/8

dèyü: Yapılan işin nedenini bildiren edat; diye.

d. 350r/8

deyze: Annenin kız kardeşi, teyze

d.+ñüñ 363r/4

dımışk: Bugünkü Suriye'nin başşehri olan kent ; Şam

d. 534r/3

di-: Söylemek, demek

d.-mezin 460v/1
 d.-rler 413v/4, 527r/5
 d.-yeler 355r/7
 d.-yevüz 517v/6
 d.-yü 284r/7, 321v/4, 514v/8

dik-: Bakışlarını bir noktaya odaklamak göz aşığa d.-mişler 379r/2

dikelin-: (Heykel vb.) dikilmek

d.-miş(sfe) 507v/5

diken: Diken

d.+den 529v/6

dikilin-: Dik olarak yerleştirilmek, dikilmek

d.-di 530r/4

dil: 1. Ağız boşluğunda bulunan tat alma ve konuşma organı

d. 531v/6
 d.+leri 294v/8
 d.+lerini 486v/4
 d.+leriyle 358v/7, 449r/4
 d.+üm 309r/5
 d.+üñi 515r/7

2. Lisan

d.+inji 440r/4

d.+iyle 317r/1

d.+üñile 435r/1

d.+lerüñüz 345v/1

3. Konuşma

d.+den 330r/7

dil [Far. dil]: Gönül

d.+üñde 515r/8

dil: Anahtar

d.+leri 334v/7

dile-: 1. Arzu etmek, gönülden istemek

d.-diler 467v/8
 d.-mezsın 328v/2
 d.-mezsiz 517v/8
 d.-r 278r/2, 286r/2, 286v/4, 294v/2, 297v/3, 298v/5, 310r/6, 332v/6, 334r/1, 335v/5, 343v/7, 347r/3, 368r/3, 371v/6, 400r/2, 422r/6, 431r/2, 464r/3, 514v/3, 514v/5, 515r/2

d.-rdük 326v/7

d.-rler 296v/5, 394r/8, 458v/3

d.-rlerdi 335r/5

d.-rmisin 521v/1

d.-rmisiz 289r/6

d.-rse 298r/7, 302v/7, 329v/3, 358v/1, 359v/2, 363r/5, 363v/1, 520v/6, 522v/4

d.-rseñüz 360r/3

d.-rsevüz 367v/3

d.-rsin 363v/1

d.-rsüñ 301v/1

d.-rüz 276r/8, 404v/1

d.-se 306r/1

d.-seydi 286r/2

d.-ye 278v/4, 514v/5, 517v/7, 517v/8

2. İstemek, talep etmek

d. 301v/1

d.- di 300v/1, 306v/7, 328r/1, 328r/7(2), 392v/3, 403v/3, 506r/5, 524r/3, 524v/2, 529r/3

d.-diler 301r/7, 358r/2, 508r/8

d.-dimi 510r/5

d.-dümi 372r/6

d.-dünj 492v/4

d.-dünjüz 398r/1

d.-medi 464v/2

d.-medünse 492v/5

d.-mekden 418v/6

d.-meñ 498v/1

d.-meye 524r/4

d.-meyeler 519r/2
d.-mez 380r/2
d.-mezin 314r/2, 314v/4, 315v/2, 316r/5, 422r/8, 460v/2
d.-mezler 335v/7
d.-mezsiz 322v/3
d.-mezüz 516v/4
d.-mişmissedük 446v/6
d.-n 364r/4, 414r/3, 508v/1, 512v/7
d.-r 277v/1, 277v/4, 298v/3, 327r/7, 338v/3, 348r/8, 348v/1, 349r/3, 373r/4, 373v/8, 374r/1, 375v/4, 396v/3, 399r/4, 402r/3, 420r/5, 420v/4, 421r/1, 423r/2, 425r/4, 439v/3, 449v/2, 451r/6, 454v/4, 464r/6, 469v/6, 478r/3, 483v/5, 491r/2, 501v/2, 514r/1, 514r/4, 528r/3
d.-rler 358r/3, 405r/7, 419v/6, 441r/1, 449v/4, 489v/5
d.-rmisin 503v/4
d.-rmisiz 462v/3
d.-rse 297r/5, 374r/4, 375r/5, 380r/4, 388r/4, 400r/8, 422r/1, 423v/1, 447v/2, 512r/7, 447v/3, 449r/5
d.-rseñüz 426r/1
d.-rsevüz 381v/1
d.-rsiz 501v/3
d.-se 414v/8
d.-sedi 354v/3, 381v/6, 427r/2, 430r/4, 444r/3
d.-sedük 383r/1, 383r/2, 473v/7, 474r/2
d.-seler 301r/8
d.-señüz 358r/7
d.-seydi 420r/4
d.-sin 300r/2
d.-sün 492v/3
d.-sünler 488r/5
d.-ye 522v/7, 524r/4
d.-yeler 301r/7
d.-yici 506r/5
3. Murat etmek, kastetmek, demek istemek
d.-di 513v/8
4. İsimle birlikte kullanılarak birleşik fiil oluşturmuştur
d.-r 370v/8, 371r/6
d.-yicilerdür 327v/4
dilek: 1. Dilek
d. 361r/8
d.+ile 414v/2
d.+in 289r/4

d.+inden 463r/8, 522r/4
d.+ine 332r/5, 392v/6, 437r/5, 445v/2
d.+ini 305v/6
d.+lerine 332r/5, 346r/6, 436v/6, 421r/6, 445r/1, 466r/4
2. Seçim
d. 334r/1
3. Usul, yol, tarik
d.+lüler "tarikliler" 510r/6
dilen-: İstenmek
d.-di 510r/4
d.-eler 300r/8
d.-endür 275v/6
dilenci: İhtiyaç sahibi, dilenci
d. 506v/8
dilenici < dilenci
d.+yi 533v/3
dilenil-: 1. Kendisinden istenmek
d.-eler 358r/4
2. Sorulmak
d.-esiz 268v/3
dilsüz cānavar: Hayvan
d.c. 279r/2
din [Ar.]: Din
d. 284r/7, 346r/7, 347v/7, 396r/7, 436v/3, 451v/5, 487v/3, 487v/5, 489v/7, 489v/8
d.+den 420v/5
d.+dür 535v/4
d.+i(yhe) 353r/2, 396r/6, 420v/7, 535v/3
d.+iken 274r/8
d.+in 539r/7
d.+leri 346v/3
d.+lerini 299v/4
d.+üm 539r/4
d.+üğüz 539r/4
d.+üğüzi 454v/6
dındaş: aynı dinden olan kimselerden her biri.
d.+ındandur 387r/8
diğlen-: İstirahat etmek
d.-iciler 433v/3
d.-megün 474v/5
d.-mek 503r/4, 507r/8, 517r/6, 519v/7, 524v/4, 525v/6, 525v/7
d.-mekde 461r/7, 472r/6
d.-mekden 537r/8
d.-ecek(sfe) yèrden "rahata kavuşulacak yer" 304r/6

dip: Kök

d.+inden koparılmış 467r/3

d.+leridür 504v/1

dir-: Toplamak

d.-dük 519r/3

d.-e 369v/5

d.-erler 501r/1

d.-erüz 420r/7

d.-evüz 515r/1

d.-mek 471r/1, 515r/8, 531r/3

d.-meyevüz 515r/1

d.-ür 348v/4

d.-ürmekdür 457v/7

direk: Direk, yüksek destek

d.+ler 530v/3

direksüz: Direk olmadan, direk olmaksızın, direksiz.

d. 350r/7

dirgür-: (Toprağı) canlandırmak, diriltmek

d.-di 283r/2, 343r/1

diri: Diri, sağ

d. 306v/8, 523v/3

d.+den 345r/3

d.+dür 276v/5, 412r/2, 437v/3,

475r/5, 477r/6

d.+ler 375v/4, 518v/5

d.+yi 345r/3

d. ko- "sağ bırakmak" 326v/6

dirid- → dirüt-: Diriltmek, canlandırmak

d.-icidür 348v/4

d.-ür 443r/3

diril- I : Öldükten sonra yeniden hayata dönmek, dirilmek

d.-mek 302r/6, 367r/7

diril- II: 1. Toplanmak, bir araya getirmek

d.-de 383v/6

d.-di 310r/8, 527r/3

d.-dür 347v/1

d.-e 515r/4

d.-enlerin 428r/1

d.-evüz 521r/5

d.-eyüz 311r/7

d.-mekden 276r/6

d.-meye 529r/7

d.-miş(sfe) 520v/5

d.-üb 319v/6

d.-üp 325v/3

2. Katlamak, toplamak

d.-miş(sfe) 512r/3

dirilt-: Canlandırmak, diriltmek

d.-di 435v/1, 465r/8

d.-dük 426r/7

d.-dün 405v/8

d.-e 522v/8

d.-ür 283r/2

d.-ürler 269r/3

dirildil-: Canlandırılmak, diriltmek

d.-mişdür 525r/4

dirilik : (Dünya) hayatı

d. 464v/2, 477v/8, 529r/8

d.+e 302r/6

d.+üm 531r/6

d.+ün 428r/8

dirilin-: Canlandırmak, diriltmek

d.-mişler 434r/1

diriliş-: Canlandırmak, diriltmek

d.-di 417v/3

dirilmek: Toplanma

d. 500v/5, 505r/6

dirit-: Canlandırmak, diriltmek

d.-ür 289v/6

dirilik: 1. (Dünya) hayatı

d. 286v/7, 296v/5, 333r/6, 333r/8, 339r/1,

343r/2, 353r/6, 360r/2, 373v/3, 415r/5,

447v/1, 477v/4, 499v/4, 505r/3, 511v/6,

522r/2, 537r/1

d.+de 399r/8

d.+den 344r/1

d.+imüz 437r/8

d.+in 333r/2

d.+leri 437r/3

d.+lerünüz 441r/6

d.(+g)ün 423v/5

d.(+g)ümüz 287r/3

2. Geçimlik

d. 519v/7

dirnek: 1. Toplanma

d.+ün 420r/2

2. Meclis

d.+ini 534v/8

dirü-: Canlandırmak, diriltmek

d.-rüz 457v/6

dirüt- → dirid-: Canlandırmak, diriltmek

d.-e 516r/2

dişi: Dişi

d. 315r/3, 374v/1, 392r/7, 463v/8,

464r/7, 465r/8, 516r/1, 532v/2

d.+den 454r/6

d.+ler 425r/5

d.+yi 532v/7

ditre-: Titremek, sarsıntı

d.-ye 521r/3

ditretici: Satsıntı

d. 521r/4

dīv [Far.]: Şeytan

d.+lerün 290v/6

dīvār [Far+Ar]: Duvar

d. 476v/5

d.+ı(yhe) 379r/4

d.+laruñ 485r/2

dīvār-ı ğaflet: Aymazlık duvarı, aymazlıkla çevrili olma; aymazlık içinde olmak

d.-ı ğaflet 379r/4

dīvit [Ar. divāt]: Kalem

d. 502r/1

dizil-: Sıralanmak

d.-miş 461v/1, 472v/6, 530r/1

doğun-: Gelmek, değmek

d.-ucı 414v/6

dost [Far. < dūst]: Arkadaş, dost

d. 304v/2, 313r/2, 365v/3, 423r/8,

424r/8, 434r/7

d.+lar 396r/8, 419v/8, 420r/6,

430v/6, 486r/6

d.+lardur 436v/7

d.+larsız 491r/6

d.+udur 436v/8

d. dut- "dost edinmek; dost

olmak" 276r/5, 487v/7

d.(+lar) ol- "dost olmak" 424v/5

dostlık: Sevgi

d. 422v/1

d.+dan 486r/7

d.+ına 516v/3

dök-: 1. Yağmak, dökmek

d.-di 530v/6

d.-dük 523r/1

d.-mek 523r/1

2. Ortaya dökmek, ortaya çıkarmak

d.-elim 469v/8

dökil- → dökil: Dökülmek

d.-e 523v/1, 524r/7

dökül- → dökil: 1. Boşalmak

d.-ici 466v/4, 520r/1

2. Fıskırmak

d.-miş(sfe) 472v/6

dökilin-: Akıtılmak

d.-ür 515v/8

dölek: Oturulan (yer), mesken

d. ol- "oturulmak" 295v/2

döleklık: Mütevazılık

d. 307r/7

dölen-: 1. Huzur bulmak, sakinleşmek

d.-di 533r/8

d.-esiz 334v/1, 345r/6

d.-ici 531r/7

d.-ür 277r/3

2. Kalmak, durmak

d.-di 389v/2

d.-dük 285v/2, 291v/4

d.-dün 309v/1

d.-dünüz 291v/4, 349r/6

d.-mediler 443r/7, 522r/7

d.-meyelerdi 368r/7

d.-miş(sfe) 303r/8

d.-miyelerdi 358r/5

3. Yerleşmek, kalmak

d.-ecek(sfe) 288r/1

4. Bırakmak, kalmak

d.-evüz 276r/8

d.-ici 281v/1

5. Dinlenmek

d.-ürsüz 411r/4

dölenmek: Huzur

d. 448r/4, 451r/7

dön-: 1. Geri gelmek, dönmek

d.diler 526r/4

d.-e 321v/6

d.-ecegin 520r/5

d.-ecek(sfe) 283v/5, 300r/2, 303r/6,

318r/5, 351r/1, 352r/3, 394v/3,

404v/8, 448v/4, 457v/6, 494v/4,

499r/1, 500r/3, 520v/6

d.-ecekleri 386v/8

d.-eceğinüz 337r/4

d.-eler 382r/2, 536r/5

d.-er 284r/4, 321r/7, 425v/5

d.-erler 318r/5, 480v/4

d.-ersevüz 493r/1

d.-ersiz 338r/3

d.-esin 336r/3

d.-esiz 294r/1

d.-icek(sfe) 493v/7

d.-iciler 523v/6

d.-icilerdür 288v/1

d.-icilerken 520r/5

d.-icilerüz 426v/4

d.-iñ 268v/3

d.-medi 319r/3, 330r/2

d.-megim 402v/5

d.-meye 449r/6

d.-meyeler 380v/5, 383r/3

d.-ün 295r/8, 476v/5, 498v/3

2. Vazgeçmek
d.-eler 347v/4, 355v/2, 427v/5
 3. Başka yöne dönmek
d.-erdünüz 288v/7
 4. İnancından dönmek
d.-di 459v/2
d.-diler 446r/7
d.-eler 272r/1
d.-meyeler 274v/4
 5. Yönelmek
d. 531r/7
d.-di 393r/8
d.-dük 487r/4
d.-düm 456v/8
d.-e 308r/2, 453v/2
d.-ecek(sfe) 487r/5
d.-eler 429r/7, 442r/7
d.-erin 420v/1
d.-erse 453v/2
d.-esidür 406r/4
d.-ici 455v/5
d.-icidür 392r/1, 393r/4, 394r/3
d.-üci 457r/4
d.-ün 402r/6
d.-düm 440v/4
 6. Vazgeçtiği işi yeniden yapmaya başlamak
d.-diler 272r/6
d.-icilersiz 433r/2
 7. Bağışlamak, vazgeçmek
d.-di 512v/2
 8. Uzak durmak
d.-dür 390v/1
 9. Geri gelmek
d.-e 526v/6
 10. Değişmek, dönüşmek,
mütegayyir olmak
d.-e 297v/1
d.-mek 521r/6
 11. Gidermek, uzaklaştırmak
d.-dür 307v/1
 12. Varmak, ulaşmak
d.-ecek(sft) 477r/3, 480v/7
 13. Döndürmek, çevirmek
d.-erler 492v/4
d.-dük 327v/4
 14. Yakın olmak, yakınlaşmak
d.-esiz 310v4
- dönder-:** 1. Yüz döndürmek, uzaklaşmak
d.-di 478r/8, 521v/3, 522v/1,
530r/5, 533r/4

- d.-iciler 433r/1
d.-icilerken 514v/2
d.-icilerün 348v/7
d.-irse 534v/6
d.-ürse 510v/4
d.-ürsejüz 446r/3
2. Yönelmek
d.-dük 442v/2
 3. Değişmek, dönüşmek,
mütegayyir olmak
d.-dük 534r/4
d.-icidür 513v/3
 4. Geri döndürmek, tekrar etmek
d.-mek 528v/3
d.-ür 528r/2
 5. Göndermek, vermek
d.-di 483v/3, 483v/6
- dönderin- → dönderün-:** Yüz döndürmek, uzaklaşmak
d.-ürler 342v/6
- dönderün- → dönderün-:** Yüz döndürmek, uzaklaşmak
d.-ürler 349r/5
- döndir- → döndür- 15:** Yüz döndürmek, uzaklaşmak
d.-icilerdür 439r/2
d.-di 496v/7
- döndiril-:** Yöneltilmek
d.-esiz 401r/5
- döndiril-:** Değişmek, dönüşmek,
mütegayyir olmak
d.-mişleridük 521r/5
- döndirnil-:** 1. Geri döndürülmek, tekrar gelmek
d.-e 475v/4
d.-irsem 419r/1
2. Vazgeçirilmek, saptırılmak
d.-esiz 432r/4
- döndirinül-:** Döndürülmek
d.-ür 418v/2
- döndirül-:** Geri döndürülmek, tekrar getirilmek
d.-esiz 342r/8
- döndirün-:** Uzaklaştırılmak, vazgeçirilmek, saptırılmak
d.-ürler 492v/2
- döndür- → döndir-:** 1. Geri getirilmek, döndürmek
d.-eler 373v/2,
d.-esiz 372v/1

d.-meñ 488r/2
 d.-ülesiz 344v/3
 d.-ünj 393r/7
 2. Geri göndermek, döndürmek
 d.-e 354v/3
 3. Çevirmek, devam ettirmek
 d.-ür 344v/3
 4. Vazgeçirmek, saptırmak
 d. 463r/4
 d.-di 330r/2, 340r/8, 355v/2,
 413v/7, 460r/7, 464v/1, 465r/2,
 506v/4, 506v/5, 513v/1
 d.-diler 442v/3, 494r/3
 d.-dügünde 457v/4
 d.-dük 370r/8
 d.-dünüz 450r/1
 d.-e 407r/8, 487r/8, 523v/7
 d.-eler 414v/6
 d.-esiz 494v/6
 d.-iciler 381v/5
 d.-icilerdür 270v/7
 d.-icilerken 271v/8, 408r/5
 d.-se 428r/8
 d.-ür 298v/6
 d.-ürdi 515v/6
 d.-ürler 332v/4, 368v/2, 466r/4
 d.-ürse 450r/5
 d.-ürseñüz 447v/6
 5. Geri çevirmek, itmek
 d.-di 359v/3
 d.-üle 276v/2
 d.-ürler 428v/2
 d.-ürsiz 441v/4
 6. Kendisine döndürmek, vermek
 d.-di 363r/3
 7. Tekrar etmek
 d.-e 346r/1
 d.-ür 324r/4
 8. Değiştirmek, bozmak
 d.-eler 449v/5
 d.-mediler 359v/1
 d.-mek 346r/8
 9. Arka döndürmek, kaçmak
 d.-eler 468r/6
 d.-icilerken 325r/6
 d.-meyeler 358r/6
 10. İletmeye dönmek, karşılık vermek,
 cevap vermek
 d.-ürler 320v/7
 11. Yolundan döndürmek, alıkoymak
 d.-di 322r/4

12. Geri döndürmek, iade etmek
 d.-iciven 327r/4
 13. Eski hâline getirmek
 d.-mezsiz 474v/4
 14. Çevirmek, evirip çevirmek
 d.-ünj 365v/3
 15. Yüz döndürmek, uzaklaşmak
 d.-e 419r/3
 d.-ürler 492v/4
 16. (Göz) başka tarafa döndürmek
 d. 499v/6
 17. Gerisin geri göndermek
 d.-ünj 290v/7
döndürinil-: 1. Geri döndürülmek,
 getirilmek
 d.-esiz 331r/2, 334r/4, 338r/5, 354v/1,
 415v/6
 2. Uzaklaştırılmak, vazgeçirilmek,
 saptırılmak
 d.-esiz 397r/2
 d.-irsiz 411r/7
 3. Değiştirilmek
 d.-mez 456v/8
döndürülin-: Geri döndürmek, getirilmek
 d.-esiz 301v/6, 354v/1
döndürül-: Vazgeçirilmek, saptırılmak
 d.-ürsiz 373v/1
döndürün-: 1. Geri çevirmek, itmek
 d.-eler 278r/6
 2. Geri döndürülmek, getirilmek
 d.-eler 412v/5
 3. Saptırılmak
 d.-eler 411r/7
 4. Uzaklaştırılmak, vazgeçirilmek,
 saptırılmak
 d.-ürler 412r/4
döndürünil-: Geri döndürülmek,
 getirilmek
 d.-esiz 336r/8, 384r/4, 432r/1
döndürünül-: Geri döndürülmek,
 getirilmek
 d.-esiz 380r/4
dönmek: Dönüş
 d. 391v/6, 424v/8, 498v/3, 534v/4
 d.+den 424v/1
 d.+leri 530r/6
 d. issi "*dönüp duran gök, sema*"
 528v/4
dönmeklig: Dönüş
 d.+ümüz 313r/2
dört: Dört

d. 292v/4, 292v/8, 293r/3, 293v/2,
298v/3, 414v/1

dört ayaklı: Dört ayaklı canlı, dört ayaklı hayvan

d.+dur 285v/5

d.+lar 279r/5

dört dört: Dörder dörder

d. 373r/3

döşe-: 1. Dayayıp döşemek, geniş imkanlar vermek, bollaştırmak

d.-düm 513r/6

d.-r 335v/4, 342v/7, 347r/2, 348r/8,
370v/8, 371r/5, 402r/3, 420v/4

d.-sedi 422v/8

d.-yiciler 460r/2

2. Yaymak

d.-di 521v/7, 532r/7

3. (Kötülükle el, dil) uzatmak

d.-yeler 486v/4

döşek: 1. Döşek, yatak

d.+ler 470v/8

d.+lerinden 355r/1

2. Halı, yaygı

d.+ler 530r/2

3. Yaygı

d. 426r/6, 508v/7, 519v/5

d.+dür 394v/4

döşemek: Döşeme, döşeyiş.

d. 513r/6

döşenil-: Döşenilmek

d.-di 530r/4

d.-miş(sfe) 530r/2

du‘a [Ar.]: Yalvarma

d.+da 533v/8

d.+sından 439r/7

dudak: Ağzın, dışarıya doğru kıvrılan, dişleri örten üst ve alt kısımlarından her biri

d. 531v/6

dur-: 1. Durmak, duraklamak, ayakta durmak, beklemek, huzurunda

durmak, sabit olmak

d.-mak 522r/3

d.-sız 387v/4

d.-ucılar 423v/1

2. Kalkmak, ayağa kalkmak, uykudan kalkmak

d.-asın 321v/4

3. İçinde, üzerinde olmak, bulunmak

d.-a 375v/5

d.-ur 472r/7

d.-urlar 472v/5

4. Süreklilik bildiren yardımcı fiil olarak kullanılır

d.-düğümüz 466v/6

d.-dılar 508r/8

5. İsimlerle birlikte kullanılarak türlü manalarda birleşik fiiller oluşturur

d.-ıdır 391v/8

d.-mağ 452r/8

d.-ur 518v/6

d.-urlar 318r/2

durak: Durak, kalacak yer

d. 409r/2

duruml-: Sabit kılınmak

d.-dı 517r/4

durur-: Eda etmek, (namaz ibadetini) gerçekleştirmek, namaz kılmak

d.-sa 512v/5

d.-sın 317v/7

durut-: Eda etmek, (namaz ibadetini) gerçekleştirmek, namaz kılmak

d.-anlar 279v/6

dut-: 1. Yakalamak, ele geçirmek, tutmak

d. 504v/3

d.-asız 314r/4

d.-dı 337v/7, 406v/8, 504v/3,
521v/4

d.-mağdan 457r/7

d.-maya 527r/1

2. Edinmek

d.-a 428r/3

d.-dılar 419v/8

d.-dılarını 269r/5

d.-madı 509v/5

d.-uğ 373v/4

3. Yanında bulundurmak, alıkoymak

d.-uğ 495v/7

4. Gerçekleştirmek, tercih etmek

d.-duğuz 505r/4

5. Engellemek, alıkoymak, mani

olmak

d.-ar 373r/6

d.-masun 292r/7

d.-ucı 373r/5

6. Havada tutmak

d.-mazlar 501r/1

7. Benimsemek, yol tutmak, yol edinmek

d.-a 512r/7, 517v/7, 520v/6

d.-alar 287v/8, 353v/5
d.-dılar 340v/7
d.-ıcılar 427r/5
d.-mazlar 320v/3
d.-mazsız 473v/2
8. Sanmak, varsaymak
d.-aruz 316v/2
9. Bir hal almak
d.-dı 381r/5
10. İsimlerle birlikte kullanılarak
türlü manalarda birleşik fiiller
oluşturur
d. 432v/6, 435r/2, 518r/5, 520r/7,
525r/7, 528r/4
d.-a 510r/3, 522v/2, 526v/2,
526v/3
d.-amazlar 384v/3
d.-a mı 322r/2
d.-ar 318v/3, 377v/7, 503v/2
d.-ardı 326v/5, 328v/5
d.-arken 328r/6
d.-arlar 333v/5, 338r/5, 426r/6, 506v/8,
525r/7, 527r/5
d.-arlarsa 375v/7, 406r/4
d.-armısız 324r/2
d.-arsa 276r/5, 501r/4, 534v/6
d.-arsız 291r/6, 474r/8, 474v/1, 524v/3,
525v/4
d.-ası(sfe) 515r/5
d.-asız 426v/1, 426v/2, 460r/3, 487v/7
d.-avuz 433r/2
d.-dı 293r/8, 375v/7, 491r/7, 499r/8,
500v/8, 504r/5, 509v/3, 515r/6, 515v/6,
520v/7, 521v/2, 524r/8, 532v/1, 532v/8,
533r/1, 533r/4, 538v/2
d.-dılar 287v/7, 445v/2, 520r/7, 532v/3
d.-dur 480r/1
d.-duğı 405v/6
d.-duğuz 512v/6
d.-ıcı 361r/5, 538v/7
d.-ıcıdur 353r/2, 466r/5, 503r/7, 526r/4
d.-ıcılar 427v/2, 453r/7, 461r/2, 473r/7,
474r/4, 502r/4, 518v/1, 525r/7
d.-ıcılara 502r/4
d.-ıcılardır 356r/6, 428v/2, 435r/2, 492r/5,
506r/1
d.-ıcılarla 512r/1
d.-ıcılaruz 390r/5, 429v/1
d.-ıcırakmıdır 501r/5
d.-madı 515v/5, 533r/8
d.-madılar 440r/2

d.-ucı 442v/5
d.-uğ 283v/6, 286r/4
dutarınıl-: yakalanmak, rehin olunmak
d.-mışlar 473v/8
dutıl-: Yakalamak, ele geçirmek, tutmak
d.-a 515r/3
dutu: Kazanç
d.+dur 461v/4
dutul-: Yakalanmak
d.-dılar 372v/4
dutunıl-: Kabul etmek; itaat etmek
d.-mış(sfe) 523v/8
dükel → **dükeli:** Hepsi, bütünü, her biri
d. 275r/1, 325v/8, 428r/7, 434r/6,
535r/4
dükeli → **dükel:** 1. Hepsi, bütünü, her biri
d. 296r/6, 298r/2, 380v/5
d.+cigin 395v/8
d.+n 272v/5, 273r/4, 311v/6, 323r/2,
340v/3, 371r/8, 381r/2, 426r/8,
429v/8, 436r/5
d.+ni 389r/5
2. Tamamen, bütünüyle
d. 374r/5, 414r/2
d.+ciginden 396r/2
d.+megün 350r/6
dün: Yaşanılan günden bir önceki gün, dün
d. 328v/1
düğürlik: Yakınlık, akrabalık
d. 306v/3
dünyā [Ar.]: Yeryüzü
d. 331r/5, 483r/7
d.+da 277r/1, 277r/4, 277v/2,
293v/5, 294r/4, 294v/6, 334r/4,
339r/6, 351r/2, 364v/6, 397v/5,
409r/8, 537r/8
d.+dan 335r/1
d.+nuğ 414v/4, 503r/2
d.+yı 515v/1, 517v/5
dür-: 1. Bükmek, dürmek
d.-digü 275r/5
d.-üci 278v/4, 518v/5
d.-ürevüz 303r/8
2. (Kıyamet) kopmak
d.-icidür 419r/1
düril-: Bükülmek, dürlmek
d.-e 523v/1
dürlen-: Çeşitlenmek, türlenmek
d.-miş(sfe) 398v/5
dürlü: Çeşitli, türlü
d. 376r/2, 376r/5, 510r/6, 529v/6

d.+den 276v/4, 308v/8, 350v/1, 455v/4
d.+ler 381r/1, 394v/5, 426r/8, 472r/3
dürlülen-: Çeşit çeşit olmak, çeşitlenmek
d.-dük 345v/1
dürüst [Far.]: Doğru, dürüst, düzgün
d. 300r/8, 300v/2, 318v/5, 319r/1, 418r/1, 450v/1, 459r/5, 486r/4, 495r/7
d. işli "*hikmet sahibi*" 281v/5
d. işlü "*hikmet sahibi*" 339r/4, 341r/2, 346r/2, 350r/7, 352v/1, 356v/1, 369v/7, 373r/6, 396r/5, 405v/3, 419v/4, 425r/8, 431v/7, 435r/4, 438v/6, 438v/8, 448r/6, 448v/5, 453r/7, 483r/1, 487r/6, 489r/3, 490v/6, 491r/1, 497v/6, 518r/1
dürüş-: Çalışmak, çabalamak, uğraşmak
d.-diler 281v/1, 367r/2
d.-megünüz 517v/1
d.-ürler 371r/4
düş: Uyurken zihinde beliren imgeler
bütünü
d.+de 388r/2
d.+i(yhe) 388r/5, 451v/2
d.+lerdür 268r/2
d. gör- "rüya görmek" 300r/8
düş-: 1. Düşmek
d.-di 279r/7
d.-icenüz 501r/5
d.-miş(sfe) 504v/1
d.-mişler 340r/7, 504r/8
d.-üci 462v/7
2. Gönderilmek, düşmek
d.-mişsem 531r/6
3. İnmek
d.-ücidür 422r/5
4. İndirmek, düşürmek
d.-ür 316v/3
5. Yıkılmak
d.-e 279v/8
d.-übdür 281r/1
6. Kaymak
d.-di 463r/7
7. Secde etmek
d.-diler 310v/7
8. Gerçekleşmek
d.-e 325r/8
düşhâr [Far.]: 1. Dehşet

d. 513r/4
2. Hoşlanmamak
d. 489v/6
d. dut- "*hoşlanmamak, hoş gitmemek*" 406r/4
d. eyle- "*zahmet vermek*" 329v/2
d. gör- "*hoşlanmamak, nefret etmek*" 431v/1, 446v/1, 489v/8
düşhârlık: Zahmetli
d.+ı 533v/7
d.+ıla 440r/8, 440v/1
d.+la 533v/8
düşman [Far. düşmân]: 1. Düşman
d. 304v/5, 373v/5, 492v/1, 495r/1
d.+dur 328r/3, 328r/8, 430r/7, 430v/6
d.+ından 328r/2
d.+ındandır 328r/1
d.+ları üzere 490v/2
d.+ları 415v/1
d.+larının 416r/8
d.+um 486r/6
d.+uğuz 486r/6
d.+uğuzdur 382v/4
d. dut- "*kızmak, düşman tutmak*" 405v/6, 533r/8, 538v/7
düşmanlık: Düşmanlık
d. 391r/1
düşmanlık: Düşmanlık
d. 487r/2
dütün: Duman
d.+den 473r/2
d.+iken 414v/2
düz-: Yapmak, şekil vermek, düzenlemek
d.-di 524v/2, 529r/1
düzmek: Biçim
d.+ün 534r/4
düzül-: Düzeltmek, cilalanmak
d.-miş(sfe) 322r/7

E-Ê

ebed → abedî [Ar.]: Sonsuz
e. eyle- "*sonsuz kılınmak*" 537v/6
e. kal- "*sonsuz olmak*" 485r/8
ebedî → ebed [Ar.]: Sonsuz
e. 404r/4
e. kal- "*Sonsuz olmak*" 268r/6, 270r/4, 275r/3, 285r/3, 303r/7, 308r/7, 314r/3, 365v/2, 431r/3, 431r/5, 472r/8, 476v/3, 494v/4,

511r/3, 535v/5, 535v/8

e. olun- "Sonsuz kılınmış, ölümsüz"

517r/5

ebū bekir [ka.]: Dört Halife'nin ilkidir.

Halifelîği sırasında Kur'an'ı mushaf haline getirtmiştir

e. 532v/7

ebū cehil [ka.]: Mekke'nin eski liderlerinden biridir. Hz. Muhammed'e muhalefeti ve Müslümanlara karşıtlığıyla tanınmıştır.

e. 534v/3, 534v/6

ebū leheb [ka.]: İslam dininin peygamberi Hz. Muhammed'in amcasıdır. Yaşamında İslam'a şiddetli bir muhalif tavır almıştır.

e.+ünj 539v/2

ecel [Ar.]: Canlılar için önceden tesbit edilmiş zaman, vakit, süre

e.+i(iye) 493r/8

ecir [Ar.]: Ödül, sevap

e. 310v/3

ed-: İsimlerle birlikte kullanılarak yardımcı fiil oluşturur

e. 466v/3

e.-icilerdür 284v/5

e.-icidür 268r/2

efsūn [Ar.]: Büyü

e. 515v/4

eg-: 1. (Lafı) eğip bükme

e.-meginden 446v/7

2. (Kalbini) bozmak

e.-di 489r/7

3. Sarsmak

e.-mesün 350r/8

eger [Far.]: 1. Eğer, şayet

e. 293r/8, 313v/3, 327r/8, 347r/1, 352r/5, 354v/3, 356v/8, 378v/2, 381v/6, 401v/1, 414v/5, 414v/8, 422r/3, 422v/8, 423v/1, 427r/8, 430r/4, 431v/3, 432v/3, 439r/5, 446r/2, 446v/6, 450v/5, 451r/3, 453r/3, 453r/8, 453v/2, 466r/3, 474v/6, 474v/7, 476r/1, 481v/1, 483r/7, 493r/1, 501v/1, 503v/7, 529r/5, 534v/5, 534v/6

2. Keşke

e. 331v/6, 402v/4

3. Bile

e. 428v/6

4. Diye

e. 426r/1

egil-: Yan çizmek, sapmak

e.-icilerdür 289r/8

e.-ürler 417v/4

eglen-: 1. Oyalanmak

e.-iciler 364r/2

2. Kalmak

e.-icilersiz 431r/8

ehl[Ar. Ehl]: Halk, sakin

e.+ine evlerün "ev sakinleri, ev ahalisi, halkı" 295r/6

ehil< ehl

e.+leri 358r/1

ehl-i kitāb [Ar.]: Kitap sahipleri, kendisine (kutsal) kitap verilmiş olanlara.-i kitāb 479r/6

k. ehl+i 268r/5, 341r/7, 359v/6,

535r/7, 535v/4

Ejderha [Far.]: Yılan

e.+ dur 310r/4

ek-: Bir şeyin başlamasına yol açacak sebepleri hazırlamak

e.-ersiz 473v/6

ekin: 1. Tahılın tarlaya ekildiği andan harman oluncaya kadarki durumunun adı.

e. 452r/2, 538r/4

e.+de 273r/5

e.+i(yhe) 356r/2

e.+inüz 502v/3

e.+ler 433v/2

2. Kazanç

e.+in vèr- "kazanç ver-" 421v/8, 422r/1

3. Bahçe

e.+ler 314v/6

ekinci: Çiftçi

e.+ler 452r/4

e.+leri 477v/6

eks-: Eksiltmek, azaltmak

e.-e 511v/3

e.-erler 525r/3

e.-erüz 271r/2

e.-icilerden 316r/6

e.-ir 455r/7

e.-mekden 510r/8

e.-mezler 307v/3

e.-ümeş 316r/7

eksil-: Eksiltmek, azalmak

e.-mez 374v/2

eksildil-: Eksiltmek, azaltılmak

e.-meye 431r/6

eksük : Olması gerekenden az, eksik

e. 329v/6, 525r/2

el I: Kolun bilekten parmak uçlarına kadar olan, tutmaya ve iş yapmaya yarayan bölümüne verilen ad

e.+i(iye) 520v/7, 539v/2

e.+imdedür 489v/1

e.+in 304v/1, 505r/7

e.+iñ 330r/3

e.+indedür 290r/5, 384r/4

e.+inden 522v/5

e.+indür 319r/2

e.+ine 309r/8, 505r/2, 505r/5, 526v/5

e.+iñü 319r/5

e.+iyle 387v/5

e.+leri 284v/7, 294v/8, 347r/2, 347v/3, 364v/3, 381r/1, 382v/8, 425r/3, 488v/4, 491r/7, 507r/3

e.+leriyle 483r/6

e.+lerümüz 383r/6

e.+lerünüz 296v/3

e.+lerünüzden 300r/3

e.+lerünüzü 450v/8

e.+ümle 395v/3

e.+ün 363r/3, 363v/6, 394r/4

e.+ünj 330r/4

e.+ünle 394r/2

el II: Ülke

e.+i(yhe) 426r/7

eley: Yurt

e.+lerinde 390v/3

eley → **iley:** 1. Ön

i.+inden 417v/8

i.+lerindedür 269v/3

2. Sefer, zaman

i.+ler 278r/6

elli: Elli

e. 337v/7, 506r/7

emānet [Ar.]: Birine geçici olarak bırakılan şey

e.+lerini 285r/1, 507r/4

emcek: Meme

e.(+g)i (iye) 520v/1

emjın [Ar.]: Güvenli

e. 332v/8

e.+ler 368v/8

e.+lerdensin 330r/3

e. eyle- "güvenli kılmak" 486r/1, 538r/7

e. ol- "güvende olmak" 314v/6

e. olın- "emin olunmak" 507r/1

emzür-: Dişilerin göğsündeki süt ile

yavrularını beslemesi işi

e.-e 327r/2, 496v/4

e.-eler 496v/3

e.-ürdi 276r/1

en: Genişlik, en

e.+i(iye) 478r/2

enār [Far.]: Nar

e. 471v/1

endāze [Far.]: 1. Altmış beş santimetrelik bir uzunluk ölçüsü

e. 367v/6

e.+yile 285v/1, 423r/1, 468v/1

2. Takdir etmek

e. eyle- "takdir etmek" 302r/4,

381r/4, 512v/1, 513r/8(3),

517r/3(2), 518v/4(2), 529r/2

e. olın- "takdir edilmiş" 362r/2, 466v/5, 518v/3

endāzele-: Bir ölçüye göre düzenlemek

e.-di 302r/3

endişe [Far.]: Düşünce, fikir

e. eyle- "düşünmek" 288v/8, 290r/3,

306r/6, 345r/8, 353v/8, 372r/5,

393r/3, 401r/2, 436r/5, 446r/6,

485v/7, 513r/8

endür-: 1. Allah tarafından gönderilmek

e.-di 444r/8

e.-dük 535r/2

e.-mekdür 474r/7

2. Atmak

e.-e 279r/8

3. (Gücü) azaltmak, yok etmek

e.-mekçün 505v/7

er: 1. Erkek

e. 287r/4, 292v/2, 328v/3, 356v/3,

361r/7, 399v/4, 407v/4, 427v/8,

461v/3

e.+e 367r/6

e.+inün 483v/7 (bk. yol eri)

e.+lere 436v/2

2. Koca, eş

e. 293r/4

e.+i (iye) 479v/2

er- → ér-: Ulaşmak

e.-di 327v/6, 351r/7, 357v/5, 418v/5, 515v/3

e.-ici 503r/6

e.-icidür 496r/3

e.-iciler 410v/4

e.-memişmisse 503v/7

ér- → er-: 1. Ulaşmak

è.-di 423r/5, 440v/2, 474v/1
 è.-dük 331r/5
 è.-e 300r/8, 301v/5, 381r/6, 424r/2, 451r/3, 503v/1
 è.-eler 495v/6
 è.-em 408v/5, 530v/3
 è.-emediler 491r/1
 è.-er 298r/6, 507v/6, 537v/7
 è.-erise 347r/1
 è.-esiz 276v/1, 413r/3
 è.-mediler 300r/3, 372r/2
 è.-megin 423r/5
 è.-mek 441r/1
 è.-meyeler 330v/2
 è.-meyesiz 453r/2
 2. sabet etmek
 è.-e 402r/2
eren: 1. Erkek
 e.+ler 268r/4, 295r/2, 361r/1, 361r/2, 361r/4, 361r/6, 509v/8
 e.+lerden 296r/4
 e.+lere 323r/5, 339r/8
 e.+lerüñdür 295r/3
 e.+lerüñüzden 362r/4
 2. Koca
 e.+lerine 295v/8
 e.+lerinüñ 295v/8, 296r/1
 3. Kişi
 e.+leri 453v/5
 e.+lerin 472v/8
eridilin-: Eritilmek
 e.-e 278r/5
eriril-: Ele geçirilmek, yetişilmek, yakalanmak
 e.-mişlerüz 311v/2
eriş-: Ulaşmak
 e.-ür 469r/8
êriş-: Kavuşmak, birleşmek, erişmek
 è.-di 466v/4
erit-: Gidermek, yok etmek
 e.-evüz 337r/1
er karındaş: Erkek kardeş
 e.+laruñuz 300v/8
erkek → **êrkek:** Erkek
 e.+den 409r/4
 e.+ler 425r/5
êrkek → **erkek**
 è. 465r/8, 516r/1
 è.+i (yhe)532v/6
 è.+ler 315v/3
er oğlan: Erkek çocuk

e. o.+lar 462v/2
ersüz: Bekar kadın
 e. 296r/7
êrte: 1. Sabah
 è. 297r/7, 485v/1, 517v/3, 530v/1
 è. namāzı "sabah namazı" 345r/1
 è. vakti "sabah vakti" 502v/1, 502v/3(2)
 è.+in 502v/3
 2. Yarın
 è. 467r/7
 namāzdan è.+nün "sabah namazı" 300r/4
êrtecek: Sabahtan, erkenden
 è. 468r/1
êrtele-: Sabaha ulaşmak
 è.-diler 502v/5
es-: (Hava) hareket etmek, esmek
 e.-ici 467r/2, 504r/7
 e.-iciler 518r/4
 e.-mek 518r/4
eşer [Ar.]: Alamet, nişan, iz
 e.+indür 452r/1
 e.+lerinden 348v/3
esirge-: Esirgemek, korumak
 e.-megi 532r/2
 e.-yiciler 275v/6
 e.-yicilerdür 451v/8
 e.-yicilerün 273v/5
 e.-yicisin 273v/5
esir [Ar.]: İsteği dışında alıkoyulmak, esir
 e.+e 516v/3
esrük: Sarhoş
 e.+ler 276r/2
eş : 1. Eş, zevce
 e. 509v/5
 e.+lerinden 296r/4
 2. Arkadaş, yoldaş
 e. 386r/7
 e.+iñüz 463r/7, 524r/1
 e.+i (yhe)456v/6
 e.+lerini 467v/1
 e.+üdür 277r/7
eşek: Eşek
 e. 500r/3
 e.+lerdür 514v/2
 e.+lerün 351v/3
eşit- → eşüt-: 1. İşitmek, duymak
 e.-di 479v/2
 e.-diler 332v/4, 504r/2
 e.-diñüz 293v/8
 e.-dük 299r/4, 354v/2, 510r/7

e.-dünüz 293v/1
e.-(d)e 384v/3
e.-(d)eler 303r/3, 457v/5
e.-(d)elerdi 281r/3
e.-(d)ici 317v/8, 516r/6
e.-(d)icidür 294v/2, 284r/2, 268r/1, 300v/5, 352v/3, 372v/3, 375v/4, 375v/5, 406v/6, 410v/5, 432v/3, 452v/1
e.-medi 350r/4
e.-medük 286r/3, 330v/4, 391r/5
e.-megünüz 532v/7
e.-mekden 317v/3
e.-memiş 435v/5
e.-meye 529v/8
e.-meyeler 472v/4, 520v/2
e.-mez 271r/3
e.-mezler mi 356r/1
e.-mezler 275r/2, 275r/3, 413v/8, 431v/2
e.-mezmisiz 309v/7, 334r/6
e.-selerdi 375r/2
e.-(d)ür 479v/3
e.-(d)ürler 305v/7, 345v/3
e.-(d)ürlermi 312r/2
e.-(d)ürsin 428v/5
2. Dinlemek
e.-dik 509v/3
e.-dük 442v/4
e.-(d)icisin 462v/2
e.-(d)iciven 309r/7
e.-mege 510r/3
e.-mek 509v/3, 510r/3
e.-(d)ün 380r/6, 495r/4
e.-(d)ürler 442v/2
eşitdir-: Duyurmak
e.-mesin 348v/6
eşitdür-: Duyurmak
e.-meyesin 325r/6, 348v/7
e.-meseydük 500r/7
e.-mezsiz 348v/8
eşüt- → **eşit-**: 1. Duymak
e.+eğlerin 318r/1
2. Dinlemek
e.-ürler 398r/7
et-: İnsanların ve hayvanların vücutlarında deriyle kemik arasında bulunan tabaka
e. 285r/5, 374v/5, 470r/6
e.+den 276r/7
e.+i(yhe) 461v/4
e.+ini 454r/4

et-: Etmek, eylemek anlamında yardımcı fiil
e.-düm 376r/1
êt-: Yapmak, etmek anlamlarına gelen yardımcı fiil
è. 287r/5
è.-dügi 505v/3
è.-dük 274r/4, 388v/4, 433v/6
è.(-d)e 359v/2, 522v/2
è. (-d)eler 337r/3, 351r/1
è. (-d)enlerdenmisin 271v/6
è. (-d)er 460r/8, 478v/4, 501r/3
è. (-d)erler 328r/1, 418v/7
è. -medükmi 518v/1
è.-medüğ 341v/8
è.-mek 348r/7
è.-meye 317r/8
è.-mezsiz 385r/7
è.-ücilermidür 400v/2
ev-: İnsanların dış tehditlerden korunmak için yaptıkları barınak
e. 327v/4, 327v/8, 329v/5, 340v/8, 460v/7, 499r/5, 538v/5
e.+i(iye) 318v/6, 393v/8, 398r/2
e.+i (yhe) 279r/4
e.+ler 295r/5, 314v/7
e.+lere 295v/1, 301r/3
e.+lerimüz 358r/3
e.+lerinden 294v/4, 495v/3
e.+lerine 363v/8, 428r/6
e.+lerini 483r/5
e.+lerün 340v/8
e.+lerün 495v/3
e.+lerün 295r/6
e.+lerünüz 360v/4
e.+lerünüzde 360v/8
e.+lerünüzden 295r/5, 300v/7
e.+üme 509r/8
e.+ümi 278v/6
e.+ün 278v/6, 279v/2, 279v/3, 360v/7, 538r/7
év-: İnsanların dış tehditlerden korunmak için yaptıkları barınak
è.+ler 363r/4
è.+lerinden 301r/1
evet-: Onaylama ünlemi, evet
e. 402v/5, 431v/3, 494r/5, 515r/1, 527r/1
evlenmeklik-: Evlenme imkanı
e. 296v/1
evvelki-: Önceki

e.+ler 314r/8

ey → **èy**: Seslenme ünlemi, ey

e. 310v/1, 336v/3, 375r/4, 380r/7, 396v/6, 401r/2, 407v/3, 414r/6, 421v/5, 425v/5, 427r/1, 427v/8, 428v/3, 430v/4, 438r/3, 443r/4, 446r/5, 455v/1, 457r/2, 459r/6, 473r/7, 473v/6, 482r/7, 500v/8, 502v/7, 503r/4, 505r/5, 505r/6, 515r/1, 515v/7, 516r/1, 518v/1, 518v/2, 518v/5, 519v/5, 520v/8, 521r/5, 521v/5, 525r/3, 530v/2 (2), 531v/4, 531v/5, 531v/6, 533v/2, 533v/6, 534r/6, 534v/4, 534v/5, 534v/6, 536v/4, 538r/2, 538v/2

èy → **ey**

è. 275v/2, 275v/8, 276r/5, 281r/7, 283v/5, 284r/4, 288r/1, 294r/6, 295r/4, 321v/2, 330v/6, 356r/8, 357v/1, 360r/1, 362v/6, 363r/1, 363v/7, 364v/5, 365r/1, 365v/7, 366r/1, 373v/2, 378v/7, 380v/2, 388r/5, 401r/7, 403r/5, 405r/8, 409r/1, 426r/1, 426v/7, 427r/4, 430v/7, 442v/6, 447r/4, 452r/8, 452v/1, 453r/1, 453v/5, 454r/2, 454r/5, 469v/8, 480v/7, 481r/4, 481r/8, 485r/8, 486r/6, 487v/7, 488v/1, 488v/5, 489r/3, 490r/7, 491r/5, 491v/2, 493r/3, 494r/3, 494v/8, 495v/2, 497v/4, 498r/6, 498v/1, 498v/2, 498v/7, 511v/3, 513r/2, 524v/1, 526v/4, 531r/6, 531r/7, 539r/2

eyegü: Yan taraf, yan

e.+leri 280r/1

eyi → **eyü**: İyi

e. 444v/1

e.+dür 293r/7

eyle- → **èyle-**: 1.Yapmak, etmek

e. 367v/6

e.-di 323v/7, 334v/1, 354r/5, 396v/7, 411r/4, 413r/1, 420v/1, 426v/1

e.-dük 269v/7, 425v/7

e.-mek 272v/3

e.-rler 368r/2

e.-ye 340v/6

e.-yevüz 385v/5

e.-yiciler 271r/6

2.Yapmak, etmek anlamında yardımcı fiil; eylemek

e. 275v/5, 278v/7, 290v/4, 306v/7, 308r/5, 312v/1(2), 312v/3, 313v/4, 317v/5, 317v/6, 334r/4, 335r/1, 347v/6, 349v/3, 350v/6, 350v/8, 362v/6, 367v/6, 379v/1, 392r/5, 392v/5, 410v/1, 410v/2, 453v/3, 463r/3(2), 467r/8, 474r/5, 488v/5, 498v/7, 502v/8, 503v/5, 506r/2, 506r/7, 506v/4, 507v/1, 511v/8, 513r/2, 513r/3, 513r/7, 514v/4, 515r/5, 515v/1, 515v/3, 517v/2, 519v/5(2), 522v/4, 522v/8, 524v/2, 525r/5, 525v/1, 525v/2, 525v/4, 529r/1, 531r/1, 531r/3, 533v/3, 534r/1, 534v/3, 534v/6, 534v/8, 537r/6, 539r/7

e.-denler 516v/7

e.-di 272r/1, 273v/1, 278r/2, 280r/3, 281v/4, 282v/7, 283v/5, 297v/5, 299v/2, 306r/2, 306r/3, 307r/2, 307r/4, 307r/5, 307v/7, 309v/4, 319r/4, 319v/2, 321v/8, 322v/8, 323v/5, 323v/6(2), 324r/1, 326r/1, 326r/5, 326v/5, 329v/5, 333v/7, 335r/2, 335r/4, 335v/5, 342v/6, 349r/2(2), 351v/4, 352v/4, 354r/3, 354r/4, 354r/5, 357r/1, 358v/8, 359r/6, 361v/8, 364v/6, 365v/2, 369r/2, 374r/8, 374v/7, 377v/1, 382r/4, 383v/7, 387v/4, 392r/2, 401r/1, 401v/8, 405r/2, 410r/1, 414v/1, 423r/4, 424r/7, 426r/5, 426v/6, 436r/2, 438v/3, 443r/6, 443v/6, 445r/6, 446r/5(2), 446r/7, 446v/4, 447r/3, 449r/1, 449r/3, 450v/1, 450v/5, 451v/2, 452r/4, 453r/5(3), 457r/6, 459r/1(2), 461v/8, 463v/3, 465r/4, 465v/2, 467v/7, 471r/2, 475r/8, 476r/5, 476r/6, 483r/1, 483r/8, 489r/2, 493v/6, 495v/5, 497r/7, 497v/4, 497v/7, 499r/4, 504r/7, 513r/8(4), 516r/1, 518v/4, 521v/6(2), 522v/6, 522v/7(2), 523v/6, 524v/1, 524v/2, 529r/2, 532v/3, 532v/4, 533v/3, 533v/7, 537v/6, 538r/3, 538r/7, 539v/2

e.-diler 267v/7, 277v/6, 289v/2, 308r/6, 318r/5, 319r/8, 332v/2, 349r/7, 355r/6, 359r/8, 368v/8, 370r/7, 385r/4, 390r/2, 401v/2, 402r/1, 402r/5, 405r/8, 415r/4, 417r/4, 424v/4, 430v/4, 431v/1, 435v/8, 436r/5, 437r/1, 440r/5, 454v/4, 454v/8, 460v/3, 463r/2, 464v/5, 465v/2, 468r/2, 475v/7, 476r/6, 478r/8, 488r/3, 488r/8, 509r/1, 509r/2, 510v/2, 517r/3, 530v/5

e.-dilerdi 358r/6

e.-dilerse 453v/1

e.-duḡ 369v/5
e.-dügümüz 290v/8
e.-dügüzleri 356v/5
e.-dük 268r/4, 268r/7(2), 268v/1, 268v/5, 269v/8, 270r/1, 272v/4, 272v/5(2), 273r/6, 274r/5, 274r/7, 274v/3, 279v/3, 279v/7, 280v/8, 292r/5, 303v/8, 304v/7, 305r/3, 305r/4, 305r/7, 305r/8, 306r/1, 311v/3, 311v/6, 312v/8, 314r/8, 322v/8, 323r/8, 325v/5, 327r/2, 327v/3, 331r/6, 331r/8, 333r/2, 337v/8, 340v/5, 349r/8, 355v/4, 355v/5, 355v/6, 355v/8, 363r/1, 363r/7, 366r/4, 367v/6, 367v/8, 370v/4, 376v/1, 379v/3, 380v/4, 386v/5, 389r/6, 391r/1, 399v/1, 405v/2, 412v/6, 416r/3, 425v/2, 428r/1, 428v/7, 429v/8, 430r/4, 431r/6, 434r/3, 434v/6, 436v/2, 436v/5, 442r/6, 442r/7, 444v/8, 455v/2, 466v/8, 467r/4, 467v/4, 468v/2, 473v/3, 496v/8, 501v/5
e.-düm 322r/8, 328r/4, 402v/2, 420v/1, 508v/1
e.-dün 272r/4, 405v/8, 428v/4
e.-dünüz 268v/8, 375r/3, 412v/2, 415v/7, 415v/8, 486v/2, 488r/5
e.-gil 286r/5
e.-me 385r/3, 537r/5
e.-medi 356v/4, 413r/7, 442r/4, 471v/4, 499r/3, 505r/7, 533r/8, 539v/2
e.-mediler 452v/8, 527v/6
e.-medük 270r/3, 317r/8
e.-medümme 382v/3
e.-mege 381v/5
e.-megi 532r/2
e.-megile 304v/8
e.-mek 274v/2, 280r/8, 297r/8, 302r/4, 306r/8, 307r/6, 341r/6, 350v/6, 365v/7, 368r/4, 382r/2, 425r/1, 434v/8, 438v/4, 444r/2, 471r/4, 471r/5, 475v/6, 477v/5, 502v/5, 506r/7, 510r/1, 516v/4, 517r/3, 526v/4, 526v/6, 528v/6(2), 537r/5
e.-mek 515r/8
e.-mekden 305r/1, 503r/8, 503v/2
e.-mekdür 275r/6, 381r/4, 531v/8
e.-mekiçün 455v/4
e.-meklikde 299v/4
e.-meḡ 321r/1, 340r/5, 360v/3, 430r/6, 433r/5, 454v/8, 492v/6
e.-mesin 352r/3
e.-mesün 373v/3, 454r/3
e.-mesünler 283r/3

e.-meye 275r/4, 278v/6, 281r/5, 358r/7, 380r/5, 428v/4, 434r/6, 436v/7, 462v/8, 464r/5, 498v/5, 514v/1, 531r/6
e.-meyeler 320v/3, 488v/2(2)
e.-meyüz 383v/3
e.-meyeydi 483r/7
e.-meysesiz 486v/5
e.-meyüz 274r/1, 509v/4, 510r/6, 510r/7
e.-mez 297r/7, 341v/3, 343v/8, 369r/8, 377v/6, 437r/8, 454r/1, 464r/8, 480v/6, 518v/8, 519r/8, 529v/6, 533r/2
e.-mezler 269v/3, 288r/8, 288v/3, 288v/8, 289v/5, 307v/5, 324v/8, 354r/6, 354v/8, 411r/6, 502v/1, 502v/7, 527r/4
e.-mezlermi 381r/1, 383r/8, 446r/6
e.-mezmisiz 353v/8
e.-mezmişiz 290r/3
e.-mezsiz 474r/2, 476r/3, 501r/7
e.-ḡ 284r/4, 296r/6, 307r/3, 316r/6, 336r/5, 338r/5, 356v/7, 362r/7, 364v/5, 368v/2, 391r/4, 402r/7, 417r/7, 461r/5, 465v/8, 493r/5, 495r/4, 500v/2, 519r/4, 519r/8
e.-r 276r/3, 277v/1, 277v/7, 294r/2, 300r/7, 300v/1, 301r/4, 333v/2, 338v/2, 348r/8, 350v/4, 352r/6, 353v/8, 392r/8, 396v/1, 400v/2, 402r/3, 405r/3, 423r/3, 423r/6, 428r/1, 437v/1, 442r/1, 443v/7, 447v/4, 456r/5, 479v/2, 482r/7, 488v/1, 490v/5, 493v/3, 514v/8
e.-rdünüz 412r/7
e.-rin 528v/6
e.-rler 269r/2, 269r/5, 279v/7, 290v/1, 290v/2, 290v/5, 306r/6, 315r/1, 320v/1, 324r/4, 334r/2, 334r/3, 336v/6, 336v/8, 340r/3, 342v/3, 343r/5, 344v/1, 345r/8, 346v/8, 347v/3, 351v/5, 355r/2, 364v/4, 365r/2, 374r/6, 385v/6, 390r/3, 391v/8, 401r/2, 401v/1, 405r/6, 411r/3, 411r/8, 423v/6, 423v/7, 424r/1, 442r/5, 462v/6, 479v/4, 479v/7, 485r/1, 486r/2, 516v/1, 528v/6, 538v/4
e.-rlerdi 322v/6, 423r/1
e.-rlerise 416r/1
e.-rlerse 283r/5
e.-rmi 287r/1, 507r/8
e.-rse 334r/7, 422v/1, 447v/5, 483v/1, 501v/4, 529r/5
e.-rsen 329v/2
e.-rsin 465v/5, 522v/4
e.-rsiz 275v/6, 295v/2, 310r/7, 320v/5, 356v/5, 389v/8, 413r/5, 434v/4, 440v/8,

441r/8(2), 441v/4, 441v/6, 503r/5, 503r/6
e.-rsüñüz 439v/8
e.-rüz 271r/1, 290v/4, 311r/4, 346r/5, 485v/6
e.-seler 307v/3
e.-señ 533v/8
e.-seydük 289r/8
e.-sün 481r/4, 494v/8, 526r/1
e.-ye 270v/3, 273r/5, 277v/6, 282r/2, 283r/5, 291v/1, 297r/4, 299r/2, 299r/4, 299v/3, 302v/8, 303r/1, 304v/3, 339r/2, 344r/8, 350v/4, 353r/8, 355v/6, 360v/3, 361r/8, 363r/6, 368r/1, 369v/6, 371r/2, 378v/1, 400v/4, 412r/3, 423v/3(2), 424r/3, 444r/6, 447r/3, 448r/2, 448v/1, 449v/2, 450r/2, 450r/5, 451v/6, 479r/5, 479v/8, 481r/3, 481r/5, 486v/6, 489v/8, 495v/6, 496r/2, 515r/2, 530r/6, 530v/8
e.-yedük 451r/6
e.-yedüñüz 502r/5
e.-yeler 280r/6, 283v/3, 321r/5, 325r/1, 340v/6, 393r/3, 396r/8, 468v/8, 485v/7
e.-yem 271v/7, 307r/4, 310r/2, 320r/5, 321v/8, 329v/2, 421r/7, 430v/1, 440v/3
e.-yen 292v/2, 316v/5, 361r/3
e.-yene 280r/1
e.-yenler 278v/6, 278v/7
e.-yenlerüñ 400r/2
e.-yesin 401r/8, 431r/7
e.-yesiz 280r/2, 280r/3, 334v/2, 348r/4, 351r/1, 357r/5, 362v/7, 362v/8, 364r/6, 364r/7, 371r/6, 372r/5, 374v, 386v/2, 397r/4, 436r/4, 446r/4, 448v/7, 449v/8, 487v/4, 488r/4, 495r/1, 496v/1
e.-yesün 496v/5
e.-yesüz 498r/1
e.-yevüz 268v/6, 274r/6, 288r/5, 322v/7, 326v/8, 330v/1, 335v/7, 337r/1, 365r/5, 370v/3(2), 392v/3, 428v/1, 503v/3, 513r/7, 515r/2, 518v/2, 532v/8, 533r/1
e.-yeydi 308r/8
e.-yici 278r/2, 280r/5, 282r/4, 292r/6, 292v/2, 307r/5, 308v/5, 333r/4, 350r/3, 351v/2, 351v/6, 353r/1, 353r/3, 361r/4, 362v/4, 364v/7, 366r/6, 368r/5, 368r/8, 369r/2, 395r/4, 404v/7, 406r/8, 406v/3, 410v/7, 423v/2, 426v/8, 432r/8, 433v/5, 435v/7, 456v/5, 457r/1, 480r/5, 482r/2, 486r/1(2), 498r/6, 506r/5, 506v/6, 514v/8, 515v/4, 518v/7, 523r/3, 536v/7

e.-yicidür 281r/1, 282r/8, 353r/5, 361v/4, 407v/6
e.-yiciken 281r/6, 435v/5
e.-yiciler 268v/7, 273r/7, 274r/6, 275r/6, 279r/7, 313r/1, 315v/5, 335v/1, 349v/6, 388v/2, 393r/2, 394v/1, 395v/1, 402r/2, 433v/6, 437v/6, 446v/8, 447r/1, 448v/2, 458r/4, 465v/4, 505v/8, 510v/1, 510v/2, 521r/3, 526r/1
e.-yicilerçün 459r/8
e.-yicilerden 273v/7, 346v/3, 388r/4
e.-yicilerdür 289r/2, 289v/4, 354v/2, 492v/4
e.-yicilere 397v/6
e.-yicileri 317v/1, 335r/3, 453v/3, 487v/4
e.-yicileriñ 534r/7
e.-yicilerken 310v/7, 316r/8, 340r/6, 354v/8, 411v/4, 424v/2, 434v/6, 451v/8, 503v/1, 535v/3
e.-yicilerle 343v/2
e.-yicilermisiz 409v/8
e.-yicilersiz 273r/8
e.-yicilerüñ 285r/7, 342v/2, 343r/4, 406r/4, 467v/3, 534r/7(2)
e.-yicilerüz 431v/2, 503r/2, 518v/4
e.-yicisin 526v/4
e.-yicivüz 327r/4, 339v/5
e.-yiciyken 309v/2, 352r/1, 398r/1, 516r/6, 516r/7
ëyle- → **eyle-**: Yapmak, etmek anlamlarına gelen yardımcı fiil; eylemek
ë. 506r/6
ë.-diler 291r/3
eylenil-: Yapmak, etmek anlamlarına gelen yardımcı fiil; eylenilmek
e.-e 439v/5, 515v/3
eylük: Karşılık beklenilmeden yapılan yardım; iyilik.
e. 337r/3, 357r/5, 419r/1, 440r/8, 481r/1, 496v/4
e.+dür 397v/6
e.+ile 495v/7

e. eyle- "iyilik yapmak" 335r/1, 335r/2, 343v/2, 349v/6, 352r/1, 400r/2, 464v/5, 471r/4, 471r/5, 487v/4

eyrek: Çok, daha çok

e. 305v/7

e.(+g)i 289r/3, 309r/1, 311v/7, 313r/3, 314v/1, 315r/6, 316r/2, 324v/8, 325r/3, 327v/6, 333r/1, 343r/2, 344r/1, 344r/7, 346v/1, 347v/6, 370r/1, 370v/7, 371r/1,

379r/2, 401v/7, 410v/6, 411r/1, 411r/6,
413r/6, 413v/8, 452v/7(2), 463r/2

eyü → **eyi**: İyi

e. 272v/6, 274v/2, 275r/2, 277r/8,
278r/7, 280r/4, 281r/8, 282r/3, 282v/5,
284v/2, 290v/7, 299v/3, 307v/8, 308r/1,
326r/2, 327v/7, 328v/3, 329v/3, 332v/3,
333v/8, 335v/8, 337r/5, 342v/1, 344v/6,
350r/5, 351r/7, 354v/3, 355r/5, 360r/4,
360r/8, 360v/4, 367v/7, 367r/1, 373v/7,
373v/8, 374r/6, 377r/5, 388r/6, 388v/6,
388r/8, 389r/4, 393r/1, 392v/2, 393r/4,
394r/3, 402v/5, 409r/3, 410v/8, 414r/5,
418v/6, 421v/7, 422r/6, 422r/8, 422v/1,
422v/7, 436r/7, 437r/2, 438r/2, 440r/5,
440v/4, 443v/6, 444v/4, 494v/1, 516r/8,
527v/8, 446r/2, 460r/2, 488v/4, 497r/4,
497r/5, 505r/4, 506r/7, 511v/8, 518v/4,
525v/4, 525v/6, 527r/6, 534r/5,
535v/6, 537v/3
e.+den 322v/3
e.+dür 404v/1
e.+ler 524v/4
e.+lerdendür 394r/6
e.+sine 278v/2
e.+yi 280v/4

e. dile- "iyiliğini istemek" 327v/4

e. ol- "iyi olmak" 359r/4

eyyüb [Ar.]: İsrailoğullarına gönderilen
peygamberlerdendir.

e.+ı (yhe) 393v/6

F

fah(i)r [Ar. fahr]: Övünme

f. eyle- "övünmek" 351v/2, 477v/5 537r/5

fā'ide [Ar.]: Fayda

f.+süz "faydasız" 268v/6

fakırlık: Yoksulluk, fakirlik

f. 506v/6

farîzâ → **farz [Ar.]**: Farz

f. eyle- "farz kılmak, vazife kılmak"
292r/5

farz → **farîzâ [Ar.]**: Farz

f. eyle- "farz kılmak, vazife kılmak"
363r/7

fasaka [Ar.]: İsyan

f. 294r/3

fâşık → **fâşık [Ar.]**: Günahkar

f. 355r/4, 453r/1

f.+lardan 479r/3

f.+lar 273r/1, 292v/5, 299v/7,
330r/6, 393r/2, 460r/1, 485v/3,
523r/7

f.+lardur 443r/8, 478v/6, 489r/8,
492v/6

f.+ları 483v/3

fâşık → **fâşık [Ar.]**: Günahkar

f.+lar 319r/7

faż(ı)l [Ar. fażl]: Lütuf

f. 362v/4, 411r/5, 434v/8, 451v/8,
479r/7, 484r/3

f.+dur 319v/5, 491r/1

f.+ıdur 478r/3

f.+ı(iye) 293r/5, 293v/4, 294r/5, 294r/8

f.+ından f.+ından 296r/8, 296v/2, 297v/2,
321v/7, 334v/2, 345v/2, 348r/4,
374v/6, 376v/1, 377r/1, 422v/8,
479r/7, 491v/5

f.+uñ 294v/2, 478r/4, 479r/8, 491r/2

f.+ından iste- "lütfundan istemek"
512v/4

f.+lar eyle- "üstün kılmak" 319v/2

f.+lu eyle- "üstün kılmak" 436v/2

ferc [Ar.]: Kadın ve erkeğin cinsel organı

f.+lerini 295v/4, 295v/6, 361r/5,
507r/2

ferište [Far.]: Melek

f. 275r/5, 464r/5, 504v/7, 504v/8,
531r/4

f.+ler 275r/4, 286r/3, 291v/5, 304r/2,
304r/7, 395r/6, 395r/7, 395v/1,
414v/8, 416v/5, 419v/6, 427r/1, 429v/6,
430r/5, 446v/3, 498r/3, 502r/1, 506r/6,
513v/4, 520v/4, 535r/3

f.+lere 464r/7

f.+leri 304r/3, 362r/8, 373r/2,
389v/6

f.+lerinden 284r/2

f.+yi 354r/8

fermān [Ar.]: Buyruk

f. eyle- "buyurmak" 273r/6

feryād [Far.]: Yardım isteğiyle haykırma;
imdat

f. dile- "yardım istemek" 328r/7

fesād [Ar.]: Bozma, fitne

f. 335v/7

f.+ı(yhe) 335r/2, 407v/1, 530v/5

f. eyle- "Bozgunculuk yapmak"

315r/1, 322v/6, 340r/5, 446r/4

f. eyleyici "Haddi aşan, aşırı giden,

bozgunculuk yapan, bozguncu"
 316r/8, 335r/3, 340r/6, 393r/2,
 407v/6, 433v/6, 459r/8
fetiḥ [Ar.]: Açma
 f. günü "*öbür dünyanın açıldığı,*
yaşanmaya başlandığı gün," 356r/4
fısk [Ar.]: Gerçek ve doğru yoldan ayrılma
 f.+dan 453v/8
 f. eyle- "*gerçek ve doğru yoldan*
ayrılmak, sapkınlık yapmak"
 340r/3, 355r/6, 441r/8
fıtır [Ar.]: Sadaka verip arınma
 f. ver- "*sadaka verip arınmak*"
 529r/7
fir'avn → fir'avun [ka.]: Hz. Musa
 döneminde tanrılık iddiasında bulunmuş
 Mısır hükümdarı
 f. 309v/5, 326v/4, 429v/2, 456r/1,
 504v/2, 512r/4, 521r/8, 528r/4,
 530v/4
 f.+a 408v/7, 459v/2, 512r/4
 f.+dan 330r/5, 407r/3, 429r/4,
 433v/6, 499r/6
 f.+ı(yhe) 391v/3
 f.+uḡ 327r/4, 327r/6
fir'avun → fir'avn
 f. 309r/7, 309r/8, 340v/1
 f.+dan 287v/5
fitne [Ar.]: Bozma, fasat
 f. 277r/4, 281v/5, 487r/5, 495r/3
 f.+dür 275v/5, 401v/7
 f.+si 358r/5
 f.+ye bırak- "*bozgunculuğa boğ-*
mak, kötülük etmek" 476v/7
furic [Ar.]: Kadın ve erkeğin cinsel organı
 f.+ların şakla- "*ırzını korumak*" 284v/6
furkân [Ar.]: Gerçeği gerçek olmayandan
 ayıran anlamındaki kelime ve İslam
 dininin kutsal kitabı olan Kur'an'ın
 isimlerinden; Furkân
 f. 339r/6
fülân [Ar.]: Herhangi kişi yerine zamir
 görevinde kullanılan ifade; falan
 f.+ı (yhe) 304v/2

G

gâfil [Ar.]: Aymaz
 ğ. 326v/1
 ğ.+iken 267v/7
 ğ.+ler 285v/1

ğ.+lerdür 344r/2, 379r/1, 439r/7,
 538v/4
 ğ.+lersiz 465v/8
 ğ. ol- "*gafil olmak*" 276r/1
gâfillik [Ar.]: Aymazlık
 ğ. 267v/5
gaflet [Ar.]: Aymama
 ğ.+de 456v/2
gâlib → gâlip [Ar.]: Kazanan
 ğ.+dür 421v/7, 482v/1
 ğ.+ler 388v/4, 490v/3
 ğ. eyle- "*galip kılmak*" 451v/6,
 489v/8
 ğ. ol- "*kazanmak*" 416r/6, 482r/5,
 525v/1
gâlip → gâlib [Ar.]: Kazanan
 ğ.+üḡ 468r/4
 ğ. ol- "*kazanmak*" 291r/6
ganimet [Ar.]: Savaş sonunda kazanan
 tarafın kaybedenden aldığı mal
 vb.; savaş kazancı
 ğ.+ ler 450r/8
 ğ.+lerden 449v/4
 ğ. al- "*ganimet alacak durumda*
olmak" 488r/7
garīb [Ar.]: Yolcu
 ğ. 347r/5
gark [Ar.]: Boğma
 ğ. eyle- "*boğmak*" 311v/6, 340v/5,
 387r/8, 429v/8
 ğ. ol- "*boğulmak*" 286r/8
 ğ. olın- "*boğulmak*" 433v/1, 509r/4
gay(i)b [Ar. Ar. < gâ'ib]: 1. Göz önünde
 olmayan
 ğ. 290v/1, 354r/2, 366v/7, 462v/4, 495r/7,
 503v/5, 524r/2
 ğ.+ı (yhe) 324r/7, 401r/8, 465r/2,
 485v/7, 491v/1, 511r/5, 511r/6
 ğ.+ın 455r/2
 ğ.+i (yhe) 302v/1
 ğ.+iken 271r/8, 379r/7, 457r/4
 ğ.+lerden 320r/5, 475r/4
 ğ.+leri 372r/8
 2. Örtbas
 ğ.+ler 270r/7
 ğ. ol- "*kaybolmak*" 524v/6
gayrı [Ar. gâyr]: Başka
 ğ. 291v/8
gazā [Ar.]: Din için yapılan mücadele
 ğ.+ya 450r/2

ğ.+ya çık- "şavaşa çıkmak; mücadeleye başlamak" 299r/7

ğ. eyle- "mücadele etmek" 336v/8
446v/8, 454v/4, 498v/7

ğ. èt- "mücadele etmek" 337r/3,
351r/1

ğazâb [Ar.]: Öfke

ğ. 293r/4

gece → **gèce**: Güneşin batışından günün ağarmasına kadarki süre

g. 362r/7, 496v/7, 511v/3, 514r/3,
527r/2, 532r/7, 532v/6

g.+nün 463r/4

g.+yi 411r/4, 475v/4

g. gelici "Gece vakti gelen ola-
rak tanımlanan sabah yıldızı; târık"
528r/8(2)

gèce → **gece**

g. 282v/2, 302v/1, 311r/5, 345r/1,
352v/4, 367v/8, 381r/3, 389r/7,
392r/1, 393r/5, 409v/5, 410v/2,
432r/8, 448v/7, 475v/5, 495v/5,
502v/3, 508r/5, 523v/7, 530v/1,
533r/8

g.+den 458v/2

g.+ler 297r/7, 336v/6, 504r/8, 530v/1

g.+nün 289v/6, 370v/2, 435r/7,
457v/4, 511v/3, 511v/5, 512r/8,
517v/4

g.+si 505r/6, 535r/2, 535r/3

g.+sini 521v/6

g.+ye 345r/2, 396v/4, 396v/5,
522r/7, 527r/2

g.+yi 270r/2, 282v/1, 298/8, 306r/2,
307r/6, 334r/8, 352v/3, 374v/7,
504r/7, 512v/1, 519v/7

geç-: 1. Geçip gitmek, geçmek

g.-diler 308r/3

g.-ecek(sfe) 520r/4

g.-er 326r/1

2. Gelip geçmek, daha evvelden

gelmek, daha evvelden geçmek

g.-di 413v/3, 416r/4, 426r/4, 440v/8,
441v/2

g.-diler 296v/8, 365r/7

3. Geçmiş, önceki, eski

g.-di 275r/2, 286r/7, 375v/6, 421r/3

g.-miş(sfe) 457r/6, 505r/4

g.-mişler 429v/8

4. Yanından geçmek

g.-diler 526r/3

5. İlerlemek

g.-ecek(sfe) 530v/6

g.-mek 326r/1

6. Öne geçmek

g.-icidür 381r/6

7. Terk etmek

g.-erse 488r/6

8. Devam etmek, sürmek

g.-di 450v/7

9. Sınırı aşmak

g.-di 504v/3, 521v/1, 522r/2

g.-diler 530v/5

g.-er 534v/3

g.-medi 463v/6

g.-megi 501r/5

g.-mek 304r/3

g.-meñ 480v/4, 480v/8

g.-mezler 469v/1

g.-ici 502r/6, 525r/8

g.-iciler 503r/1, 507r/4, 520r/5

g.-icilerün 314v/8

10. Lafı geçmek, sözü edilmek

g.-di 390r/8

11. Vazgeçmek

g.-esiz 495r/2

12. Elden çıkmak

g.-di 478r/6

geçici: Kısa ve belli bir süre için olan

g.+ler 340v/3

geçirmek: Geçici

g.+den 537r/8

geçirü: Süre

g. vèr- "süre vermek" 280v/7

geçmek: Geçiş, sefer, yolculuk

g. 538r/6

gel-: 1. Gelmek, varmak, ulaşmak

g.-di 286r/6, 287v/2, 289r/3, 297v/4,
310v/2, 312v/4, 318v/7, 319r/7, 321r/7,
322r/2, 328v/7, 329r/6, 329v/7, 330v/3,
331v/8, 339v/7, 340v/2, 343v/1, 344r/7,
357v/2, 358v/5, 370v/1, 371v/8, 372v/1,
377r/7, 378r/2, 378r/3, 378v/4, 379v/2,
380r/1, 385v/7, 387r/8, 391r/2, 399v/8,
402v/5, 407r/5, 408r/6, 408v/2, 410v/4,
411v/5, 412v/8, 414v/7, 415v/2, 417v/7,
427v/6, 429r/5, 430r/8, 432v/8, 433r/3,
436v/3, 439v/1, 445v/4(2), 455r/5, 455v/1,
456r/7, 456v/1, 459v/5, 466r/5, 468r/3,
477r/1, 483r/4, 486r/7, 489v/3, 492r/3,
500r/5, 508r/4, 514v/1, 516r/4, 521v/8,

522v/1, 522v/3, 523r/3, 528r/3, 529v/4, 535v/2,
 g.-diler 305r/8, 319v/7, 348r/5, 357v/4, 404r/6, 442v/3, 484r/8
 g.-di mi 289r/1, 521r/7
 g.-dük 290r/6
 g.-dümi 410r/3
 g.-e 282r/1, 282r/2, 400v/4, 402v/1, 417v/6, 424v/7, 428v/3, 430v/5, 445v/3, 489v/2, 493r/5, 508r/2, 535r/8, 539r/6
 g.-eler 278v/8, 298v/8, 325v/3
 g.-esiz 402r/7, 520r/3
 g.- evüz 321v/1
 g.-ici 528r/8(2)
 g.-icidür 276v/6, 336v/7
 g.-icilerdür 325v/8
 g.-icilersiz 311r/5
 g.-medi 331v/5, 426r/2, 429v/6, 460r/6
 g.-medimi 494r/1, 500r/5
 g.-mege 507r/7
 g.-mek 460r/4
 g.-meye 366v/6
 g.-mez 267v/5, 308v/5, 381v/4
 g.-miş(sfe) 439r/4, 439r/5
 g.-se 337r/8
 g.-ür 339v/1, 525v/6
 g.-ür idiñüz 385r/8
 g.-ürmisiz 323r/4, 323r/5
 g.-ürsiz 339r/8
 g.-üñ 321r/1, 360r/2, 492v/3, 502v/3
 2. Sonra gelen, sonraki
 g. 309r/3
 3. Başına gelmek
 g.-di 536r/4
 4. İsimlerle birlikte kullanılarak türlü matalarda birleşik fiiller oluşturur
 g.-di 335v/8, 385r/7, 386r/6, 461v/7, 502v/8, 532r/6
 g.-e 493r/8
 g.-icidür 411r/1
 g.-irsin 522v/3
 g.-mek 536v/1
gele git-: Gidip gelmek
 g.-e gitmegi 367v/8
gelin-: Peşinden gelinmek, takip edilmek
 g.-mişlersiz 433r/8
gemi: Deniz, nehir ve göllerde yük ve yolcu taşımak maksadıyla kullanılan araçlar.
 g. 282v/7, 285v/7, 286r/5, 352v/7
 g.+ de 313v/5

g.+ den 389r/8
 g.+ ler 469v/3
 g.+ leri 374v
 g.+ nün 337v/8
 g.+ yi 504v/4
geñ: Geniş
 g.+dür 342r/7
 g.+ince 515v/8
 g.+ler 508v/8
 g. eyle- "*genişlik sağlamak, yer açmak; imkân sağlamak*" 481r/5
genc [Far.]: Hazine
 g. 302v/5
 g.+lerden 334v/6
gendüzi → gendüzü: Kendisi
 g. 321v/8, 375v/2, 418v/1, 436r/7, 449r/1, 506v/2
 g.+n 534v/3
 g.+ñi 522v/4
 g.+ñüz 300v/6
gendüzü → gendüzi
 g. 418v/1
 g.+leri 292v/8, 348r/1, 356r/3, 402r/5, 405v/6, 405v/7, 484r/7
 g.+lerinde 480v/6
 g.+lerinden 272r/5, 344r/2, 357r/3
 g.+lerine 293v/1, 369r/1, 398r/2, 419r/6
 g.+lerini 344r/8
 g.+leriñüzden 512v/6
 g.+leriñüz 346r/5, 495r/5
 g.+leriñüzde 458v/5
 g.+leriñüzi 453v/7, 476v/8
 g.+ñe 495v/5
 g.+ñüzçün 495r/4
 g.+ñüzde 478r/5
 g.+ñüzden 346r/3
geñez: Kolay
 g. 293v/7, 360r/7, 374v/3, 457v/7, 466v/8, 467r/4, 467v/4, 468r/2, 512v/2, 512v/5, 513r/5, 522v/7, 526v/6, 529r/4, 532v/8(2), 533r/1
 g.+dür 374v/3, 478r/6, 494r/6
 g.+i(yhe) 529r/4
geñezlik: Kolaylık
 g. 496v/7
 g.+dür 533v/7, 533v/8
 g.+ile 458r/3
geñlik: Rahatlık
 g. 394v/6
geñezsüz: Zorlu

g. 513r/7
geñsüz: Zorlanmış, rızası olmaksızın
 g.+lerdür 296v/6
gerçek → gèrçek: Dürüst
 g. 361r/3
 g.+ler 356r/4, 370r/2, 434r/2
 g.+lerden 339v/3, 441v/5
gèrçek → gerçek
 g.293r/1, 407v/5, 442v/5, 451v/2, 506v/8
 g.+ler 324r/6, 324v/6, 357r/8, 359v/1, 381v/8, 390r/1, 437v/3, 439r/5, 454v/5, 455r/1, 462r/6, 474v/4, 484r/4, 491r/7, 501v/1, 503r/7
 g.+lerden 293r/4, 310r/4, 357v/1
 g.+mi 320v/6
 g. dut- "*doğru kabul etmek*" 515v/5, 532v/8
 g. tut- "*doğrulamak*" 385v/8
gerek: Gerekme
 g.+ürdünüz 454r/4
geri → gèrü: Geri
 g. 433r/2
gèri: Tekrar
 g.+mi 521r/5
gèrü → geri: Geri
 g. 270v/4, 280r/4, 289v/8, 293r/2, 294r/1, 315v/8, 319r/3, 322r/4, 323r/8, 330r/8, 332v/3, 336r/8, 339v/7, 346r/1, 363r/3, 370r/3, 374r/4, 387r/6, 389r/5, 389v/2, 424v/1, 449r/2, 449v/3, 449v/7, 459v/1, 465v/3, 470r/4, 500v/5, 500v/7, 514r/5, 523v/6, 528r/2, 534r/4
gèrü ile-: Geri çevirmek
 g. ilete 508v/6
get-: Gitmek
 g.-di 358v/6
getir- → götür- 6
 g.-di 475v/5
götür-: 1. Gelmesini sağlamak, getirmek
 g. 315r/2, 321v/3, 441v/4
 g.-di 326r/3, 408r/7, 504v/2
 g.-diler 292v/6, 293r/6, 364v/8
 g.-dük 289r/5
 g.-düm 318v/6, 320r/7, 321v/4, 321v/6, 329v/6, 430r/8
 g.-dümise 427r/8
 g.-e 320r/6, 412v/8, 501v/7, 504v/8

g.-eler 495v/4
 g.-em 318v/6
 g.-se 318v/5
 g.-sünler 503r/7
 g.-ün 332r/3
 g.-ürse 360r/5
 2. Taşımak, yüklenmek
 g.-elüm 337v/3
 3. Ortaya koymak
 g.-sün 462v/1
 g.-ün 269r/6, 324r/5, 462r/6
 4. Göstermek
 g.-esin 349v/1
 g.-üciler 349v/2
 5. Çağırma
 g. 452v/2
 6. İsimlerle birlikte kullanılarak türlü manalarda birleşik fiiller oluşturur
 g. 454r/8
 g.-di 335r/8, 371r/2, 408r/1, 408v/8, 490v/1, 516v/6
 g.-diler 277r/8, 278r/7, 281r/8, 281v/8, 282r/3, 292r/8, 294r/6, 295r/5, 299v/3, 301r/5, 318r/3, 323r/3, 337r/5, 337v/2, 337v/3, 342r/8, 348r/1, 355r/5, 362v/7, 373v/6, 381v/6, 389v/4, 392v/1, 397v/5, 405r/7, 407r/6, 410v/7, 414r/5, 415r/8, 421v/5, 422r/5, 422v/7, 440r/2, 443v/4, 443v/7, 444r/6, 444v/4, 445v/7, 447r/4, 452r/5, 452r/8, 452v/1, 453r/1, 454r/2, 454v/4, 461v/2, 475v/7, 476v/4, 477r/3, 477v/1, 478r/3, 479r/3, 479r/4, 480v/8, 481r/4, 481r/6, 481r/8, 484v/2, 485r/8, 486r/6, 487v/8, 488v/6, 490r/1, 492r/6, 493r/3, 494v/8, 497r/4, 498r/6, 498v/2, 498v/5, 499r/5, 513v/6, 526r/3, 526r/6, 527r/6, 527v/8, 532r/1, 534r/5, 535v/6, 537v/2
 g.-dük 431r/8, 453v/4, 454r/8, 509v/4
 g.-düm 380r/6
 g.-eler 277v/4, 281v/7, 357v/2
 g.-eler mi 268r/4
 g.-em 409r/6, 433r/5
 g.-esiz 487r/2, 490r/2
 g.-mediler 289v/2, 292v/4, 293v/3
 g.-meye 417r/4
 g.-mez 449r/8
 g.-mezler 269v/7, 287v/3, 317r/4, 379r/2
 g.-üciler 341v/5
 g.-ün 442v/6
 g.-ün 366r/2, 453r/8

- g.-ür 440v/4
g.-ürsüz 486r/8
getüril- → **getürül-**: Getirilmek
g.-e 531r/4
getürül- → **getüril-**
g.-e 504v/5
gey: Çok
g. 407r/4, 434v/1, 486r/1, 490v/5, 537v/5
g.+ler 522v/6
gey durıcı: Bir şeyi tam yerine getiren.
g. d.+dur 391v/8
gey issi: Kızgın (ateş)
g. issi 537r/3
gez: 1. Kez, defa
g. 292v/8, 293r/3, 300r/3, 303r/5, 415v/5, 434v/8, 499v/7
2. Türlü evreler, çeşitli aşamalar, safha
g.+ler 508v/5
gez-: Gezmek, dolaşmak
g.-iñ 309r/6
gezdürin-: Gezdirmek, dolaştırılmak
g.-eler 431r/1
gıl- → **kıl-:** Y yapmak, etmek anlamlarında yardımcı fiil; kılmak
ğ. 533v/8
ğıybet [Ar.]: Birilerinin arkasından hoşla gitmeyecek şekilde konuşmak
ğ. eyle- "*dedikodu yapmak, çekiştirme*" 454r/3
ğ. söyle- "*kahinlik yapmak*" 462r/2
gibi: 1. -e benzer şekilde, imişcesine (zarf)
g. 275r/5, 279v/4, 294r/2, 301v/2, 326r/1, 346r/4, 350r/4, 375r/4, 386v/4, 393r/2(2), 401v/2, 408r/2, 423r/8, 424r/2, 435v/5, 439v/8, 452r/2, 459v/6, 460v/3, 467v/3, 469r/5, 469v/3, 478r/2, 503r/4, 503v/6, 506r/8, 506v/1, 536v/8(2),
g.+dür 279r/7, 445r/6
2. -e benzer (edat)
g. 305v/7, 311v/5, 352v/2, 360v/5, 368r/3, 368r/4, 381r/5, 408r/2, 470r/6(2), 472v/3, 500r/3, 502v/3, 518v/8, 485r/4, 485r/5
g.+dür 281r/5, 297v/6, 491r/3
giçi: Küçük
g. 411v/8
giçirek: Küçücük
g. 366v/8
gider-: 1. Kaldırmak, gidermek
g. 432v/7
g.-di 376v/8
g.-dük 273v/5, 429v/1, 456v/3
g.-ici 465v/7
g.-üñ 279r/3
g.-icidür 456r/7
g.-icivüz 433r/1
2. Yok etmek, ortadan kaldırmak
g.-e 375r/5
g.-mek 285v/2
g.-seyidük 289v/1
3. Götürmek
g.-ürsevüz 428v/6
4. Geri çekmek
g.-elüm 426r/1
5. Netleştirmek, ortaya çıkarmak
g.-di 532r/6
gideril-: 1. Kaldırılmak, giderilmek
g.-ir 369v/1
2. Yok etmek, ortadan kaldırmak
g.-mişmisse 505r/6
gile [Far.]: Şikayet
g. eyle- "*şikayet etmek*" 479v/2
giñezrek: Çok kolay
g.+ dür 346r/1
gir-: 1. Girmek
g. 380r/7, 431v/5, 531r/8
g.+cekler 502v/4
g.+ceklerken 502v/3
g.-di 509r/8
g.-diler 458v/8
g.-e 526v/8, 529r/6, 529v/5, 539v/3
g.-eler 376v/6, 394v/4, 411r/3, 480v/7, 524v/5
g.-er 366v/4
g.-erler 321r/5
g.-esiz 295v/1, 301r/3, 451v/2
g.-ici 394v/5, 501v/7
g.-icilerdür 381r/3, 525v/3
g.-icilersiz 274v/8
g.-medi 454v/1, 531v/7
g.-meñ 295r/7, 363v/8
g.-mesin 502v/4
g.-meye 533r/3
g.-mişdür 314v/7
g.-üciler 502v/1
g.-üñ 319v/7, 364r/1, 404r/8, 412v/3, 430v/8, 499r/4
g.-ürler 539r/6
2. Başlamak
g.+mekdür "vakit girmek" 410v/2

3. Herhangi bir şey üzere yoğunlaşmak, meşgul olmak; -e dalmak

g.-dünüzdi 293v/5

g.-icilerile 514r/8

g.-sünler 507v/3

4. Ulaşma, erişme.

g.+meginden 355v/4

g.-ü vèr- "giri vermek" 514r/8

girmeklik: Kendini başka bir şey düşünmeyecek biçimde bir şeye kaptırma, -e dalma.

g.+de 461r/3

girü: Bir daha

g. 276r/6, 276v/2, 330r/2, 434r/1

g. tur- "arkasında durmak, desteklemek" 330r/8

gişi: Kişi

g. 308r/6, 330r/6, 520v/7, 523r/4

g.+lere 281v/1

g.+nün 523r/5

g.+ye 293r/7

git-: 1. Gitmek

g.-mediler 301r/7, 359r/1

g.-megi 367v/8

2. Terk etmek

g. 311r/5

g.-di 274r/1, 488r/8

3. İsimle birlikte kullanılarak

birleşik fiiller oluşturur

g.-miş 446r/1

gitmek: Gitme

g.+inde 435r/6

givir- → givür-: Girdirmek,

koymak, sokmak

g.-dük 317r/4

g.-e 494v/1

g.-em 513v/2

g.-ür 374v/7, 475v/4

givür- → givir-

g.-di 514r/6, 522v/7

g.-diler 536v/2

g.-dük 273r/1, 273v/8

g.-e 277r/7, 278r/7, 282r/6, 475v/1, 482v/4, 490r/4, 510v/4, 518r/1

g.-esin 282r/7

g.-evüz 337r/6, 367v/3

g.-mekden 474v/8

g.-ün 409v/6, 505r/8, 505v/1

g.-ür 282v/1, 352v/3

givürdinil-: Girdirilmek, koyulmak, sokulmak

g.-diler 509r/5

givürin-: Girilmek, koyulmak, sokulmak

g.-eler 458r/8

givürinil-: Girdirilmek, koyulmak, sokulmak

g.-e 507r/8

giy-: (Giysi) giymek

g.-erler 434v/5

gizle-: Saklamak, gizlemek

g.-di 532v/1

g.-dünüz 486v/2

g.-mek 508v/1

g.-ñ 500v/2

g.-r 296r/5, 324v/8, 407v/3

g.-rler 267v/7

g.-rsiz 275v/4, 295v/3, 320v/5, 486v/2, 493v/8

g.-yesiz 364r/8

gizlen-: Saklanmak, gizlenmek

g.-di 333v/6

g.-ici 505r/1

g.-iciler 523v/6

g.-meye 505r/1

g.-ür 529r/4

g.-ürdünüz 415v/6

gizlü: Saklı, gizli

g. 275r/3, 325r/1, 351v/5, 480r/8, 431v/2, 508v/1

g.+dür 475r/6

g.+ken 502v/4

g.+yi 320v/4

göç-: Göçmek, taşınmak

ilerü göçiciler "önde olanlar" 472r/5

göçeklen-: Böbürlenmek

g.-iciyi 478r/7

gög(ü)s → gögüz: 1. Göğüs, kalp

g.+üni 533v/6

2. Gönül, kalp

g.+inde 341v/5

g.+üm 309r/4

gögüs sünügi: Kaburga kemiği

g. sünügi 528v/3

gögüz → gög(ü)s: Gönül, kalp

g.+ler 475v/5

g.+lerdedür 281r/4

g.+lerdeki 397r/6

g.+lerdekini 377r/8

g.+leri 410v/4

g.+lerün 493v/8

gök: Gök cisimlerinin hareket ettiği boşluk
g. 269r/4, 345v/6, 432v/6, 460r/1,

461r/1, 470r/5, 504v/7, 512r/6, 518r/6,
 520r/3, 523v/4, 524r/1, 524r/7, 525v/5,
 526v/2, 527v/1, 528r/8, 528v/4, 532r/7
 g.+de 268r/1, 270r/3, 307r/5, 325r/1,
 338v/4, 348r/8, 458v/5
 g.+den 277v/2, 279r/8, 282v/4,
 285v/1, 298r/6, 306r/4, 308v/4,
 316v/3, 323v/4, 324r/5, 340r/3,
 342v/8, 345v/4, 350v/1, 354r/1,
 366v/5, 367v/2, 367v/4, 369v/3,
 373r/8, 376r/2, 380v/1, 398v/4,
 406r/3, 414v/2, 426r/7,
 435r/7, 455v/2, 455v/5, 458r/5,
 462v/7, 475v/1, 530r/3
 g.+e 282v/8
 g.+i(yhe) 270r/1, 275r/5, 384v/1,
 392v/7, 411v/1, 414v/4, 469r/1,
 510r/2
 g.+ler 269v/6, 285r/8, 346r/1, 366r/4,
 403v/1, 435r/5
 g.+lerde 302v/2, 345r/2, 351r/5, 366v/7,
 369r/6, 369r/7, 377v/5, 378v/1, 438v/5,
 439r/4, 464r/5
 g.+lerdedir 277v/7, 324r/6
 g.+lerdedür 269r/1, 282v/6, 283r/7, 298r/1,
 301v/5, 325v/7, 342r/2, 345v/7, 351v/4,
 352r/7, 366v/2, 419v/4, 425v/4, 436r/4,
 454v/6, 464v/4, 469v/6, 475r/4, 480r/7,
 483r/1, 486r/3, 489r/2, 490v/5, 493v/3,
 493v/7, 500v/5, 500v/6
 g.+lerden 320v/4
 g.+lerdür 403v/3
 g.+lere 289r/4
 g.+leri 268v/5, 307r/1, 309v/6, 323v/3,
 341r/3, 342v/5, 344r/3, 345r/8, 350r/7,
 352r/5, 353v/6, 373r/2, 377v/7, 384r/1,
 396v/4, 400r/7, 401r/8, 414v/3, 420v/1,
 423r/4, 426r/4, 434r/4, 437r/4, 439r/1,
 443r/2, 457v/1, 462r/7, 475r/7, 493v/6,
 497r/7, 499v/5, 499v/8, 508v/5
 g.+lerün 271v/6, 296v/8, 298r/3, 302r/2,
 377r/8, 384r/8, 391v/1, 395r/4, 401r/4,
 408v/6, 410v/5, 425r/4, 431v/4, 431v/8,
 432v/3, 437v/5, 438v/4, 448r/5, 448v/4,
 449v/1, 455r/2, 470r/2, 475r/5, 475v/3,
 476r/4, 492v/8, 520v/3, 527v/5
 g.+mi 521v/5
 g.+ün 458v/6, 466v/3, 478r/2
gökçe: Güzel
 g.+gine 402r/8
gökçeklen-: Böbürlenmek

g.-ür 515v/6
gölge: Işık düşmeyen karanlık bölge;
 gölge
 g. 375v/3, 518v/7
 g.+den 329r/3
 g.+ler 519r/5
 g.+leri 516v/8
 g.+yi 305v/8
gölge gün: Kıyamet günü
 g. g. 316v/5
gömül-: Kazdığı yere atıp üstünü toprakla
 örtmek, gömmek
 g.-miş(sfe) 523v/3
gönen-: 1. Varlık içinde yaşamak
 g.-dünüz 441r/7
 g.-ün 346v/7
 2. Faydalanmak
 g. 397v/1
 g.-dünüz
 g.-mek 381v/2, 428r/7, 474r/4, 478r/1
 g.-ün 281r/1, 519r/7
 g.-ürler 444v/5
gönendür-: 1. Varlık içinde yaşamak
 g.-dük 333r/7
 2. Faydalandırmak
 g.-düm 427v/5
 g.-dün 303v/3
 g.-evüz 352r/4
 g.-ürseviz 317r/7
gönendüril-: Faydalandırılmak
 g.-meyelersiz 358r/8
gönendürmek-: Geçim
 g.-mek 521v/8, 523r/3
gönül → gön(ü)l: Gönül
 g. 437r/6, 463v/3
gön(ü)l → gönül
 g. 331r/7, 356v/4
 g.+den 339v/8
 g.+i(yhe) 327v/1
 g.+inde 360v/3
 g.+ine 532r/8
 g.+ler 297v/1, 299r/1, 406v/4,
 442r/3, 521r/4
 g.+lerdedür 536v/5
 g.+leri 275r/3, 281r/4, 281v/5, 288r/8,
 288v/4, 289r/4, 340v/1, 401r/6, 442r/4,
 445v/1, 446r/6, 448r/4, 451r/6, 452v/5,
 477r/3, 477r/5, 484r/6, 484v/8, 485r/3,
 492r/7, 501r/7, 525v/1
 g.+lerimiz 484v/2
 g.+lerinde 365r/4, 445v/8, 449r/4,

450r/7, 482v/4, 513v/8
 g.+lerine 359v/6, 364r/5
 g.+lerini 489r/7
 g.+lerünüz 357r/2, 454v/1, 498r/2
 g.+lerünüzde 449r/7
 g.+lüler 398v/8
 g.+üm 440v/2
 g.+üme 320r/1
 g.+ün 316v/8, 422v/3
 g.+ün 304v/7

gönül gözü: İnsanda nefisini terbiye etmesi sonucu orataya çıkan manayı görme yetisi

g. gözlerinin 298v/1

gör-: 1. Görme duyu organıyla algılamak; görmek

g.-di 270r/6, 297v/8, 319r/2, 322r/6, 329v/5, 330r/1, 386v/1, 463v/3, 463v/4, 463v/6, 465r/1, 524r/1,
 g.-diler 333v/5, 370v/4, 384v/7, 413v/2, 441v/7, 446v/1, 491v/6, 502v/6, 526r/4
 g.-dü 321v/7
 g.-dük 358v/5
 g.-düm 318v/6, 329v/6
 g.-dün 492v/3, 504r/8
 g.-dün mü 534v/4, 538v/2
 g.-edük 485v/5
 g.-e 402v/4, 465r/3
 g.-eler 304r/3, 305v/2, 305v/5, 317r/5, 383r/1, 390v/2, 390v/4, 443r/7, 466r/3, 522r/6
 g.-esin 276r/2, 370r/5, 374v/5, 398v/6, 424r/8, 424v/1, 437v/7, 476r/8, 477v/7, 492r/7, 517r/6
 g.-esiz 348r/8, 372v/3, 537r/7, 537r/6, 539r/6
 g.-eydün 445v/8
 g.-eyin 407v/8
 g.-ici 282r/7, 304r/1, 335v/4, 411r/5, 451r/2
 g.-icidür 282v/2, 284r/3, 376v/3, 378v/5, 410v/5, 420v/3, 455r/2, 475v/3, 479v/3, 486v/7, 491v/1, 493v/5, 501r/2
 g.-iciven 367v/7
 g.-inür 368v/7
 g.-medi 282v/4, 282v/7, 376r/1, 398v/4, 531v/5
 g.-mediler 380v/4, 406v/6
 g.-mediler mi 325v/5, 343r/6, 356r/1, 383r/6, 501r/1
 g.-medün mi 481v/5, 484v/3
 g.-mezin 320r/4

g.-mezler mi 356r/3
 g.-mez misiz 429v/4, 461r/5
 g.-mezsiz 474v/3, 505v/4
 g.-seler 348v/5
 g.-sen 517r/
 g.-señ 451v/8
 g.-üci 325v/6, 516r/6, 527r/1
 g.-ücidür 479v/3
 g.-ür 317v/7, 375v/2, 410v/7, 463v/4, 522r/2, 534v/6
 g.-ürmisin 499v/7, 504v/1
 g.-ürsüz 350r/7, 505v/4
 2. Sezgi yoluyla algılamak
 g.-diler 268v/2
 3. Bir şeye erişmek, karşılığını görmek
 g.-e 536r/6
 g.-eler 431v/6, 511r/3
 g.-esiz 276r/1
 g.-icisin 526v/5
 g.-megi 286v/7
 g.-megin 304r/1
 g.-ürler 362v/1
 4. Farkına varmak, bilmek, anlamak, idrak etmek
 g.-dün mü 534v/5
 g.-dün mi 317r/6, 534v/5
 g.-dünüz mi 312r/3
 g.-eler 502r/3
 g.-esin 502r/2
 g.-medi 352v/3
 g.-mediler mi 415r/2
 g.-medi mi 298r/4, 383v/4
 g.-medün mi 508v/5
 g.-mezler 379r/5
 g.-mezler mi 271r/1,
 g.-mez misiz 334r/8, 458v/5
 g.-ür 367r/4
 5. Görünür, açık, belli
 g.-üci 319r/7
 6. Bakmak
 g.-e 520v/7
 g.-esin 517r/6
 g.-mediler mi 367v/1
 7. Gözlemek, beklemek
 g.-evüz 462r/3
 8. Mutala etmek, üzerinde düşünmek
 g.-ürsin 388r/3
 9. Maruz kalmak
 g.-mezler 516v/8
 10. Demekki; vay be!
 g.-medi 335v/4

11. İsimlerle birlikte kullanılarak türlü manalarda birleşik fiiller oluşturur

- g.-e 536r/7
 g.-di 534v/3
 g.-diler 501v/2
 g.-diyse 489v/8
 g.-e 466v/6
 g.-eler 462v/8, 507v/3
 g.-iciven 505r/2
 g.-icilerdür 431v/1
 g.-medi 496r/5
 g.-mege 336v/7
 g.-megün 406r/6
 g.-mek 300r/8
 g.-mekden 404r/2
 g.-meyeler 447r/3
 g.-meyelerdi 274v/8
 g.-miş(sfe) 498r/6
 g.-seyidün 489v/6
 g.-üb 531v/7
 g.-ür 340v/1, 455v/4
 g.-ürler 506r/7
 g.-ürün 441v/6
 g.-ürüz 506r/8
 g.-mez eyle- "*görmez hale gelmek, kör etmek*" 446r/5
 g.-mez ol- "*görmez hale gelmek, gör-memek*" 281r/3, 281r/4
 g.-ür eylenil- "*görünür kılınmak, gösterilmek*" 506v/1

göril-: Görülmek

g.-e 465r/5

görin-: Görünür olmak, ileri gelmek

g.-ür 328v/4

g.-mez ol- "*görünmemek*" 518r/6

görklü: Güzel

- g. 282r/6, 291v/8, 308r/7, 309r/1,
 311r/8, 320v/8, 333r/7, 350v/2, 354r/3,
 360r/3, 360v/1, 362v/2, 363r/1, 363v/6,
 367r/2, 379r/7, 450r/1, 473r/2, 474r/6,
 476r/8, 477r/8, 477v/1, 486r/3, 486v/7,
 487r/7, 493v/6, 495r/6, 497r/7(2),
 512v/6, 519r/6

g.+ler 471v/2, 471v/6

g.+rek 499v/4

g.+sin 388v/8

g.+yi 532v/8, 533r/1

görklülük → **görklülük:** Güzellik

g. 392v/4, 393v/6

görklülük → **görklülük**

g. 323v/4

görklürek: Daha güzel

g. 304v/8, 440v/5

g.+dür 290v/4, 341r/7, 417r/2

g.+in 399r/1

g.+inden 534r/4

g.+iyle 400r/4

görün-: 1. Görünmek, gözükme

g.-di 532v/6

g.-diler 311v/2

g.-mez ol- "*görünmez olmak*"
 442r/1

2. Görünür olmak, ileri gelmek

g.-ür 330v/7

göründürinil-: Gösterilmek

g.-di 522r/1

göründür-: 1. Göstermek

g.-meyicilerken 300v/4

2. Açığa çıkarmak

g.-e 336v/4, 336v/5, 337v/1

göster-: 1. Görülmesini sağlamak,
 göstermek

g. 326r/8, 416v/2,

g.-evüz 327r/1, 419r/6

g.-ün 350v/2, 377v/4

g.-mesünler 295v/7

2. İsimlerle birlikte kullanılarak
 türlü manalarda birleşik fiiller
 oluşturur

g. 278v/1, 374r/1, 392r/5, 437r/7,
 494r/3, 521v/2

g.-di 455r/1, 489v/5, 514r/1,
 529r/2, 533v/2

g.-dük yol 385r/5, 516r/6, 531v/6

g.-dük 415r/6

g.-düm 521v/1

g.-dü mi 355v/7

g.-e 398r/8, 444r/5, 494v/5

g.-elüm 367r/6

g.-emeyesin 332v/6

g.-esin 428v/5

g.-evüz 290v/3

g.-ici 306r/1, 325r/7, 399r/5

g.-icidür 281v/8

g.-mek 410r/8, 533r/2

g.-mez 396v/1, 440r/1, 489r/8,
 491r/4, 492v/6

g.-mezin 408r/1

g.-sün 412v/4

g.-ür 297r/4, 367r/5, 406r/3,
 425v/3, 509v/4

g.-ürsin 425v/3

gösterdin-: Gösterilmek

g.-eler 536r/5

göstert-: Görülmesini sağlamak, göstermek

g.-ici 348v/8

götir- → götür- 1: Yüklenip götürmek

g.-en (sfe) 458r/3

götüril-: Kaldırmak, yükseltmek

g.-di 530r/3

götür- → götür-: 1. Yüklenip götürmek, taşımak

g.-di 350v/7, 440r/8

g.-eler 337v/4

g.-mez 374r/8

2. Kaldırmak, yükseltmek

g.-di 469r/1

3. Ortadan kaldırmak, yok etmek

g.-ici 363v/4

g.-üci 539v/3

4. (Sorumluluk vb.) üstlenmek

g.-di 366r/5

g.-eler 366r/5

g.-meye 397r/4

g.-üci 465r/4

5. Sürüklemek

g.-en (sfe) 502r/1

g.-meye 375r/6

götüril-: 1. Yükseltmek

g.-miş(sfe) 469v/3

2. Yükseltmek, kabartılmak

g.-miş(sfe) 472v/7

götürül-: Uzaklaşmak

g.-ür 355r/1

götürünül-: Yüklenip götürmek, taşımak

g.-ürsüz 413r/4

göyündür-: Yakmak

g. 291r/4

g.-diler 527v/6

g.-ün 338v/7

g.-ici 277r/1

g.-üci 278r/7, 459v/7

g.-ün 272v/1

göz: 1. Görme organı

g. 379r/2, 499v/8g, 515r/3, 531v/6

g.+den 476v/4

g.+i (yhe) 437r/6, 463v/6, 499v/6

g.+ile 468v/2

g.+ler 281r/3, 289v/4, 297v/1,

354r/6, 357v/5, 395r/2, 431r/3,

442r/3

g.+leri 274v/6, 298/8, 358v/5,

363v/3, 415v/3, 442r/4, 501r/7,

503v/1, 507v/5, 521r/4

g.+ lerile 434v/6

g.+lerin 383r/1, 446r/5

g.+lerine 467v/8

g.+lerini 386r/5

g.+lerinün 295v/3, 295v/5, 298v/1

g.+leriyle 504r/2

g.+lerünüz 415v/7

g.+ün 308r/5, 355r/3, 394r/4,

406v/4, 456v/3

2. Düşünce, fikir, basiret

g.+ler 500v/3

g.+lerü 325r/1

g.+lerün 483r/6

g. dut- "beklemek" 356r/6, 435r/2(2)

g. dut- "gözetlemek" 286r/4, 328r/6,

328v/5, 432v/6

göz aşağı dik-: Aşağı bakmak

g. a. d.-mişler 379r/2

göz depren-: Göz ucuyla bakmak

g. d.-mekten 424v/3

göz kaçış-: Göz kırpma

g. k.-ırlar 526r/3

gözlü: 1. Haberdar etme

g. 312v/1

2. Kaynak, memba

g. 472v/1

gözsüz: Görme yetisini kaybetmiş kimse, kör

g. 375v/2

g.+lere 348v/8, 428v/6

g.+süz 300v/5, 450r/2, 522v/1

gözsüzlük: körlük

g.(+ ğ)ı (yhe) 415r/7

güci: Küçük

g. 468v/4

güç: 1. Kuvvet

g. 282r/8, 315v/5, 363v/4

g.+den 335r/4, 378r/8, 444v/7

g.+leri 270v/7, 302v/7, 317v/2,

382r/1, 383v/2, 459v/8, 503v/1

g.+lerünüz 303v/5

g.+ünüz 470r/1, 495r/4, 496v/1

2. Güç, sarp

g.+e gör- "(iş için) zor görmek, zor gelmek" 531v/7

3. Zorlu

g.-icilerken 367r/3

g.+ile "zorlama" 414v/3, 434v/2,

461r/3, 461r/4

g.+i yet- "gücü yetmek" 288v/3,

349r/3, 373r/4, 378v/2, 421v/7,
423r/5, 426v/3, 443r/3, 468r/4,
480r/2, 497v/1, 499v/3
güçemle-: İtip kakmak
g.-yü 538v/2
güçlü: Kuvvetli
g.+dür 329r/8
gül-: Gülmek, sevinmek
g.-erler 291v/3, 429r/6, 523r/6,
526r/3, 526r/6
g.-ersiz 465v/7
g.-iciyken 320r/1
güldür-: Güldürmek
g.-ür 465r/7
gülef: Gül, gülef
g. 470r/6
gülgün[Far.]: Gül renkli, gül renginde,
pembe
g. 470r/6
gümān [Far.]: 1. Zan
g. 274r/1, 277v/1, 333v/2, 415v/7,
415v/8, 437v/1, 448v/2(2) , 449r/8,
454r/3, 464r/2
g.+lara 357v/6
g.+un 369r/3
g.+uñuz 387v/2
g.+uñuzdur 415v/8
2. Şüphe, kuşku
g. 353v/3, 355v/4, 369r/4, 391r/7,
411r/1
3. Görülmeyen, gayb
g.+ıla 372v/6
g. bırak- "*kuşkulandırmak*" 372v/8,
418r/8, 421r/5
gümānlan-: Kuşkulananmak
g.-asız 496r/5
g.-dı 341v/4
g.-duñuz 476v/8
gümānlu: Şüphe içinde olma, şüpheyi
düşme; şüpheli
g. 299r/1, 408v/1
gümānsız → **gümānsuz** : Şüphesiz,
kuşkusuz, kesin olarak
g. 316v/2, 318v/2
gümānsuz → **gümānsız**
g. 309v/7, 319r/8, 320r/7, 349v/4,
420r/3, 430r/6, 432v/4, 432v/5,
434v/4, 435r/6, 437r/1, 438r/5,
438r/7, 458v/4, 462r/8, 475r/1,
505r/2, 506r/2, 510r/6, 513v/5,
514v/1, 515v/4, 537r/7

gümiş: Gümüş
g.+den 428r/5, 517r/2, 517r/8
gün: 1. Gün
g. 273r/5, 276r/1, 277v/8, 281r/5, 291r/1,
291v/3, 291v/5, 295r/1, 303r/4, 303r/8,
304r/3, 304r/7, 304r/8, 307v/6, 312v/3,
325v/2, 325v/7, 326r/3, 333v/1, 333v/7,
334v/2, 343v/7, 344v/3, 344v/5,
344v/6, 347v/7, 347v/8, 349r/3, 349r/7,
353r/4, 359r/4, 362v/1, 371v/3, 382r/6,
382r/7, 382v/7, 394v/2, 403v/2, 405v/4,
406r/7, 410r/6, 414v/1, 414v/4, 418v/4,
424v/7, 424v/8, 432v/6, 434r/6, 437v/6,
437v/8, 438v/3, 443r/4, 443r/7, 457v/4,
457v/5, 457v/7, 461r/1, 461r/2, 462v/8,
466r/7, 468r/8, 469v/7, 470r/7, 476r/8,
482r/3, 494r/8, 503r/8, 504v/6, 504v/7,
504v/8, 506r/8, 506v/2, 507v/4, 507v/6,
512r/2, 513r/4, 515r/4, 515r/5, 515v/2,
515v/5, 516v/5, 515r/6, 517v/5, 518r/7,
518r/8, 520v/4, 520v/6, 520v/7, 521r/3,
521r/4, 522r/1, 522r/6, 523r/4, 523r/5,
523r/6, 523v/1, 524v/7, 525r/4, 525r/6,
525v/2, 526r/6, 527v/1, 528v/3, 529v/4,
529v/7, 531r/4, 531r/5, 531r/6, 536r/4,
536r/5, 536v/5, 536v/7, 537r/7
g.+de 512r/5, 531v/8
g.+den 340r/5, 487r/7, 516v/2
g.+dür 457r/5, 457v/6, 494r/8, 506r/6,
513r/4, 519r/3
g.+e 291r/1, 395v/7, 482v/2, 496r/1
g.+i (iye) 271r/5, 277v/6, 285r/8, 312r/8,
331r/4, 331r/5, 333r/8, 337v/5, 339r/2,
342v/6, 344v/4, 344v/6, 355v/7, 370r/2,
375r/3, 398r/3, 399r/6, 399v/6, 402v/7,
408r/2, 408r/5, 424v/4, 436v/4, 458r/7,
480v/2, 486v/6, 514r/8, 515r/3, 518r/8,
520r/2, 524v/5, 524v/6, 524v/7
g.+idür 519r/1, 519r/3
g.+in 392v/7, 506v/8, 525r/7
g.+inde 277r/1, 334r/6, 401v/3, 406r/6,
491v/3
g.+inden 420r/2, 437v/4
g.+ine 334r/7, 395v/6, 407v/2, 439r/6,
503r/6, 514v/8
g.+ler 279r/1, 307r/2, 353v/7, 475r/8,
505r/4
g.+lerde 415r/4, 457v/2
g.+lerinde 460v/5
g.+lerini 462v/8, 507v/3

g.+ün 291v/5, 310v/1, 315r/5, 316v/5,
397v/8, 430v/4, 516v/6

g.+ünde 473v/1

g.+ünden 391v/6

g.+ünizi 354v/6

g.+ünün 441v/3

g.+ünüzi 404r/3

g.+ünüzün 438v/1

2. Güneş

g. 515r/4

g.+i(yhe) 306r/1

günbatı → **günbatısı**: Batı

g.+larınu 507v/2

günbatısı → **günbatı**

g.+ndan 297r/3, 331r/8

g.+nu 469r/7, 511v/7

gündoğusu: Doğu

g.+nu 310r/1

gündüz: Günü güneş doğuşundan batışına
kadarki aydınlık bölümü; gündüz

g. 269r/2, 270v/6, 417v/1, 475v/4,
504r/8, 508r/6, 511v/6, 532r/6, 532v/6

g.+den 443r/8

g.+dür 417r/6

g.+i (yhe) 270r/2, 282v/1, 298/8,
307r/6, 306r/3, 325v/6, 334r/7,
334v/1, 352v/3, 352v/4, 374v/7,
381r/3, 396v/4, 396v/5, 411r/5,
475v/4, 512v/1, 519v/7

g.+ler 368v/7

g.+ün 289v/7

g.+ün 370v/2, 435r/7

güneş: Güneş

g. 381r/4, 381r/6, 393r/6, 417r/7,
457v/3, 468v/8, 516v/8, 519v/8,
532r/6

g.+e 417r/7

g.+i (yhe) 270r/3, 352v/4, 374v/8,
396v/5, 532r/7

gün ile şögra: Sonraki gün, ahiret günü

g.+ğı 292r/8

güntoğısı: Doğu

g.+nu 469r/7, 511v/7

güntoğı: Doğu

g.+larınu 507v/2

güy-: Beklemek

g.-erlermi 378r/5, 430v/4, 445v/3

g.-icilerdenven 462r/4

g.-mezler 381v/8

g.-ün 462r/3

g.-üre 359v/1

H

haber [Ar.]: Herhangi bir şey
hakkında verilen veya edinilen
bilgi; haber

h. 302r/1, 392r/3, 494r/1

h.+den 519v/4

h.+dür 269r/6

h.+ile 309r/5

h.+in 396r/3

h.+inden 326v/4

h.+le 453r/2

h.+leri 308v/7

h.+lerin 362r/2, 536r/4

h.+lerünüzden 359r/2

h.+lerünüzi 447r/1

h. bırak- "*dedikodu yapmak*"

365r/4

h. eyle- "*haber etmek, haber ver-*
mek" 506r/6

h. getir- "*haber getirmek, haber*
vermek" 320r/7

h. ver- 379r/1, 465r/3, 473v/2,
497v/7, 497v/8

h. vèr- 301v/6, 317v/8, 334r/5,
337r/5, 351r/3, 367r/7, 375r/4,
377v/3, 397r/5, 400r/8, 419r/2,
419r/4, 439r/2, 439v/6, 463v/7,
467r/8, 474r/2, 480r/5, 491v/2,
501v/3, 501v/6

h. verinil- "*haber verilmek, haber*
edilmek" 494r/5, 515r/5

haberlü: Haberdar olan

h. 307r/4, 361r/1, 449r/6, 454r/8,
498r/1

h.+dür 476r/7, 485v/2, 500v/3,
536v/5

h. ol- "*haberdar olmak*" 431v/8

hac [Ar. hacc]: Müslümanlar için Kabe'yi
ziyaret ederek gerçekleştirilen ibadet

h. 278v/7

hâcet [Ar.]: 1. İhtiyaç

h. 296r/3, 484r/6, 539v/6

2. Emel, istek

h.+i (yhe) 413r/3

hâcetlü: Muhtaç olan

h.+lersiz 375r/4

hâcetsiz → **hâcetsüz**: Muhtaç olmayan

h.+siz 353r/5

hâcetsüz → **hâcetsiz**: Muhtaç olmayan

h. 494r/4, 522v/2, 533r/1, 534v/3

h.+dür 397r/3

hād [Ar.]: Sınır

h.+den 277r/6

h.+lerinden 495v/5

h.+den geç- "sınırı aşmak" 304r/3, 469v/1, 480v/4, 480v/8, 496v/7, 501r/5, 503r/1, 504v/3, 507r/4, 520r/4, 521v/1, 522r/2, 525r/8, 530v/5, 534v/3

hadden geçici: Azgın

h.g. 502r/6, 504r/7

hād urmak: İslamda kimi suçlara

uygulanan şer'i ceza

h. urmak 292v/4

hāk [Ar. hākḳ]: 1. Doğru, gerçek, hakikat, hak

h. 282v/2, 289r/4, 304r/7, 325r/5, 334v/5, 343v/1, 350r/6, 356v/6, 367r/5, 372v/1, 427v/6, 486r/7

h.+(k)a 432r/2, 443r/5, 489v/8, 522v/8, 531r/7

h.+dan 364r/4, 385v/1, 442v/5, 464v/1, 498r/2

h.+dur 281v/7, 332v/1, 349v/4, 352v/6, 353v/4, 376v/2, 410v/1, 421v/5, 438r/5, 441r/1, 443v/5, 520v/6

h.+(k)ı (yhe) 268v/7, 288v/3, 289r/3, 304v/8, 372r/8, 405r/4, 413v/5, 422v/4, 431v/1, 455v/1, 537v/3

h.+ıla 275v/5, 287r/7, 290r/7, 375v/6, 385v/7, 392r/5, 392v/5, 400v/6, 404v/3, 406v/4, 413r/1, 435v/3, 439r/1, 451v/6, 456r/8, 457v/5

h.+(k)ıla 271v/5

h.+(k)uḡ 274v/5

2. Pay, hisse; alacak

h. 458v/4

h.+dur 506v/7

h.+(k)ın 347r/4

3. Tanrı

h.+dan 477r/4

4. Mükemmel

h. 471v/2

5. Adalet

h.+ıla 369v/6

6. Yerli yerince, gereğince

h. 341r/3

h.+ıla 493v/6

h.+(k)ınca 284r/1

7. Husus, ile ilgili

h.+(k)ından 479v/2

h.+(k)umuzda 343v/2

8. Andolsun anlamında yemin ünlemi

h.+(k...) 460v/8(2)

h.+(k)ı (yhe) 395v/8, 534r/3, 536v/1

h.+(k)ı (iye) 536v/1, 537v/2

h.+(k)ıçun 366v/6, 378v/7, 384r/7,

390v/8,

425v/7, 432r/8, 443r/5, 455r/5, 458r/3,

460v/7(3), 463r/7, 494r/5, 502r/1(4),

514r/3, 518r/4, 518r/5(2), 521r/2(3),

521r/3, 527v/1, 523v/7, 527v/1, 528r/8,

528v/4, 530v/1, 532r/6, 532r/7, 532r/8,

532v/6, 533r/8, 534r/3, 536v/1, 537v/2

9. Gerçekten, şüphesiz

h.+(k)a 514v/4

10. Uyarı

h.+(k)a 514r/2

h.+(k)ı getir- "gerçeği getirmek" 431r/8

haksuz: Haksız

h. 280r/7, 331r/2, 412v/2, 415r/2,

424r/6, 441r/8, 464r/1

hāl [Ar.]: Durum, vaziyet

h.+den 527r/3

h.+dür 523r/5

h.+e 521r/5, 527r/3

h.+lerini 443v/6, 444r/5

h.+üñüz 400v/3

hālik [Ar.]: Sahip

h. ol- "sahip olmak" 432r/1

hāliš [Ar.]: Yalnız, sadece

h. eyle- "has kılmak" 343r/4, 394r/4

h. ol- "samimi olmak" 396r/1

hālīfe [Ar.]: Hükümdar

h. 392v/5

h. eyle- "hakim olmak" 299v/3,

299v/4

halk [Ar.]: 1. Toplum, halk

h. 375r/6

2. Nesil, kuşak

h. 382v/5

hāmān [Ar.]: Hazreti Musa dönemi Mısır veziri

h. 327r/5, 330v/7, 340v/1, 407r/4,

408v/4

h.+ı (yhe) 327r/1

hamaz [Ar.]: Belli bir şeyin ya da zamanın gelmekte olduğunu önceden belir-

ten ses; kıyamet süreci; kıyamet

h. 417v/6

hamiyyet [Ar.]: Yeniye kapalılık,

taassup,bağnazlık

h. 390v/8, 451r/7

h.+i (iye) 451r/7

hamle [Ar.]: Kalkışma

h. eyle- "*kalkışmak*" 283v/3

harām [Ar.]: 1. Yapılması dînen yasaklanmış olan şeyler; haram

h. 306v/2

h.+dan 278v/3

2. Müslümanlar tarafından kutsal kabul edilen mekan ve bölgeleri tanımlar

h. y.+i (iye) "*haram yeri, Mekke*"

332v/8, 343r/6

mescid-i h. "*Mekke'de Kâbe'nin de içinde bulunduğu alanı kapsayan mescit*" 451r/3, 451v/3

h. eyle- "*haram etmek*" 326r/5, 327v/3

h. kıl- "*haram etmek*" 307v/5

h. olın- "*haram edilmek*" 292v/3, 304r/4

haramzāde [Ar+Far]: Piç, soysuz

h. 502r/6

harîr [Ar.]: İpek

h. 516v/7, 517r/7

hārūn [Ar.]: Hazreti Musa'nın ağabeyi;

Harun

h. 388v/6

h.+a 271r/7

hased [Ar.]: Kıskançlık

h. 436v/4

hāşıl [Ar.]: Ortaya çıkma, olma

h. olın- "*ortaya çıkartılmak*" 536v/4

haşım [Ar.]: Düşman

h.+dan 392r/4

h.+dur 278r/3

haşımlık [Ar.]: Düşmanlık

h.+laruñuz 486v/5

hasret [Ar.]: 1. Pişmanlık

h.+dür 506r/1

2. Vah!, Yazık!

h. 374r/1

h.+üm 402v/2

3. Üzüntü

h. 380v/2

haşır [Ar.]: Toplanma

h. ol- "*toplanmak*" 289v/6

havā [Ar.]: Gökyüzü

h.+ya 501r/1

havārî [Ar.]: Hazreti İsa'nın on iki

müridinden her biri; havari

h.+lere 490r/8

havuż [Ar.]: Çeşitli amaçlarla yapılan ve içine su doldurulan üstü açık yer

h.+lar 368r/3

hayf [Ar.]: Zulüm, eziyet, cefa

h. eyle- "*zulm etmek*" 299r/2

hay(ı)r [Ar. hayr]: İyilik, fayda; iyi

h. 277r/3, 284r/5, 293v/2, 326r/2, 344v/7, 359v/4, 440r/2, 506v/6, 531v/7, 536r/6, 536v/3,

538v/7

h.+a 522v/3

h.+dan 512v/7, 514r/5

h.+ı (yhe) 393r/6, 456v/5, 502r/6, 514r/4

h.+ıla 270r/5

h.+lar 288r/6

h.+lara 288v/2

h.+larda 274r/6

h.+laruñ 376v/5

h.eyle- "*iyilik yapmak*" 495r/4

hayırlı: Faydalı

h. 411v/2

hayırsuz: Faydasız

h.+suz 459v/5

hayrân [Ar.]: Şaşkın

h. eyle- "*şaşırmak*" 270v/3

hayz [Ar.]: Kadınlar için adet hâli; hayız

h.+dan 496r/4

h. gör- "*âdet olmak*" 496r/5

hazîne [Ar.]: Hazine

h.+leri 462r/8, 492v/7

hâzır → hâzır → hâzur [Ar.]: 1. Mevcut, bulunan, olan, hazır

h. 442v/3, 456r/7

h.+dur 372r/8, 480r/6, 527v/5

2. Tanık, gören

h. 364v/4, 525v/6, 527v/3

h.+dur 277v/7

h.+iken 457r/8

h.+lardan 331v/1

3. Görünen

h. 290v/1, 354r/2, 485v/8, 491v/1

h.+a 495r/7

h. eyle- "*hazırlamak*" 523v/6

h. ol- "*hazır olmak, bulunmak*"

290v/6, 321r/3

h. ol- "*tanık olmak*" 279r/1, 292r/8,

308r/2, 427r/1

h. olın- "*hazırlanmış*" 383v/2

h. olun- "*hazır bulundurulmak, getirilmek*" 371r/5, 386v/3

hāzır → **hāzır 1** → **hāzır**

h.+ı 401r/8

h.+lar 273r/6, 513r/6

h.+lariken 389v/6

2. Görünen

h.+a 495r/7(2)

h. olun- "*hazır bulundurulmak, getirilmek*"
333r/8, 345r/1, 390r/3,

hāzır → **hāzır 1** → **hāzır**

h.+dur 456v/4

h.+ları 521v/3

h. olma- "*şahit olmamak*" 322v/7

hediye [Ar.]: Armağan

h. 321r/6

h.+ğüz 321v/1

helāk [Ar.]: Yok olma, ölme; helak

h.+iñ 526v/8

h. eyle- "*yok etmek, mahv etmek*"

268r/4, 268r/7, 268v/1, 274v/3,

280v/8, 305r/4, 305r/8, 314r/8,

317r/8, 331r/6, 333r/2, 333r/4,

335r/4, 339v/5, 355v/8, 380v/4,

386v/2, 389r/6, 391r/1, 423v/3,

426r/3, 434r/3, 437r/8, 442r/1,

442r/6, 444v/8, 457r/6, 465v/2,

468v/2, 501v/4, 505r/7, 532v/3

h. èt- "*yok etmek*" 518v/1

h. ol- "*yok olmak, mahvolmak*"

269r/4, 287v/7, 303v/4, 308v/3,

336r/8, 376r/8, 533r/2, 539v/2(2)

h. olın- "*yok olunmak,*

mahvolunmak" 443r/8, 449r/8,

504r/6, 504r/7

helāklik: Yok olma durumu

h. 303r/4, 509v/1

helāl [Ar.]: Dinî olarak yasaklanmamış
olan, yasak karşıtı

h. 488r/2

h.+lerden 288r/2, 436v/2

h.+sin 531v/3

h. eyle- "*helal etmek*" 361v/8,
497v/4

h. ol- "*helal olmak*" 488r/3

h. olın- "*helal olunmak, helal*

edilmek" 279r/5

helāl [Ar.]: Dinî olarak yasaklanmamış
olan, yasak karşıtı

h. eyle- "*helal etmek*" 363r/1

h. ol- "*helal olmak*" 363v/5

hemān → **hemen [Far.]:** Hemen, derhal

h. 350r/4, 386r/6, 386v/6, 417r/3,

445r/6, 466r/8, 467r/2, 471r/3,

477v/6, 489r/5, 492r/8, 504v/1,

507v/5, 514v/2, 522r/6

hemen → **hemān**

h. 518v/8

hemîşe [Far.]: 1. Daima, ebedî

h. 294r/2, 294v/1, 334r/5, 364r/7,

365v/3, 449r/7, 467r/2, 484v/5,

491r/7, 497r/6, 511r/3, 535v/8

h. ol- "*daim olmak*" 281v/8

2. Bilinen

h. 440r/3

hep: 1. Tamamen, tamamı, hepsi; toplu
olarak

h. 301r/3, 401r/4, 401v/2, 402r/6,

403r/8, 480r/5, 482r/4, 485r/1, 506v/3

2. Çok, daha çok

h. 335r/4

her [Far.]: Bütün, hep, her, her bir

h. 269v/7, 270r/4, 273v/2, 274v/4,

276r/2, 276r/4, 276v/5, 277v/6, 278v/8,

290r/5, 290r/8, 297r/6, 298v/1, 298v/4,

301v/7, 302r/3, 310r/8, 319v/4, 320r/8,

326r/1, 326r/5, 333r/1, 338v/2, 342r/7,

342v/8, 348v/5, 350r/8, 354v/4, 360r/1,

362r/6, 363v/7, 364v/3, 367v/4, 369r/4,

372r/7, 373r/4, 377r/4, 379r/8, 384v/2,

384v/3, 399r/4, 403r/2, 403v/7, 405r/2,

406r/8, 411r/7, 414v/4, 417v/4, 419r/7,

419r/8, 420v/5, 420r/7, 421v/8, 422v/1,

435v/3, 437v/7, 442r/1, 450v/4, 455v/4,

455v/5, 456v/1, 456v/4, 460r/3, 461v/3,

466r/5, 467v/1, 468v/3(2), 468v/4, 469v/7,

475r/6, 478r/7, 480r/6, 480v/3, 483v/5,

492v/1, 493v/4, 494r/8, 494v/5, 496r/3,

497v/1, 499v/3, 501r/2, 502r/5, 508r/6,

511r/8, 514r/5, 520r/7, 523v/6, 525r/8,

527v/5

her bir: Her bir

h. 278v/8, 279v/3, 286r/7, 288r/4,

293r/7, 304v/5, 306r/7, 308v/8,

311v/4, 317v/8, 325v/2, 352v/8,

394r/6, 537v/5

her biri: Her biri

h. 374v/8, 396v/6

h.+nden 374v/4

h.+sine 292r/6

hergiz [Far.]: Asla, katiyen, hiçbir zaman,
hiçbir şekilde

h. 292v/5, 328r/5, 378r/6, 436v/7,

444r/4, 447r/3, 449r/6, 493r/7,

509v/4, 510r/1, 510r/6, 510r/7,
510v/8, 511r/1, 512v/1, 515r/1,
520r/8, 527r/1, 531v/4
her kim: Her kim
h. 274v/2, 291r/3, 347v/8, 373r/5,
421v/8, 424r/3, 424r/4, 424r/6,
424r/7, 428v/4, 449r/8, 450r/3,
450r/5, 454r/1, 469v/4, 478r/8,
480r/2, 483v/1, 484r/7, 494v/5,
495r/5, 507r/3, 510r/8, 514v/5,
517v/7, 522r/3, 522v/4, 528v/1,
536r/6, 537r/1
her kişi: Her bir kişi
h. 507r/8, 514v/3
herze [Far.]: Boş, faydasız
h. 461v/5, 529v/8
herze söyle- "saçmalamak" 288v/8
herzerek [Far.]: En kötü
h.+ ine 276v/2
hesāb [Ar.]: Durum
h. 292r/1
hişım [Ar.]: 1. Akraba
h.+a 347r/4
2. Dost
h. 313r/2, 417r/3, 505v/2, 506v/1(2)
hişımlık [Ar.]: Akrabalık
h. 294v/3, 375r/8, 483v/7, 531v/8
h.+laruğ 357r/3
h.+laruğuzı 446r/4
hiyānet [Ar.]: Hayinlik, ihanet
h. eyle- "ihanet etmek" 280r/5
hiķāyet [Ar.]: Geçmiş hadise, olay
h. 329r/6
hiķmet [Ar.]: Hikmet
h. 309v/4, 350v/4, 425v/8, 430r/8,
490v/8
h.+inden 360v/8
hiķmetlū: Hikmet barındıran, hikmetli
h. 349v/6
hiķāf [Ar.]: Muhalif
h. eyle- "muħalefet etmek" 281r/5,
343v/8
hiķ(i)m [Ar.]: Yumuşaklık, merhamet
h. 419v/3
h.+üm 413v/6
hiķāb [Ar.]: Sorgu, sual, hesap
h. 283v/1, 320r/6, 330v/1, 346v/8,
383r/5, 390r/1, 433r/5, 444v/8,
462v/2, 535v/2
h.+dür 515r/6
h.+ile 407r/3

h.+ler 340v/2, 344r/8, 348r/6,
375v/8, 407v/4, 411v/6, 430r/8
h.+leri 437v/2
h.+lerile 478v/1, 494r/3
h.+lerüñizi 324r/6
h.+lerüñüzi 334v/4
h.+üm 505r/7
h. ol- "delil bulmak, delil bulun-
mak" 292r/1
hiķāblu: Hesap görücü
h.+dur 406v/1
hiķābsuz: Hesabı tutulamayacak kadar;
Hesapsız
h. 297v/3, 393v/5, 397v/7, 409r/5
hiķār [Ar.]: Bir yerin korunması için taştan
yapılmış, yüksek duvarlı ve kuleli
küçük kale
h.+ları 483r/4
hiķ [Ar.]: Hiç
h. 287v/1, 290r/7, 308v/6, 314r/2,
315v/2, 316r/5, 373r/7, 374v/1(2),
375v/6, 378r/5, 379v/4, 380v/3,
385v/2, 400v/1, 412v/7, 418v/3,
418v/5, 418v/6, 422r/2, 423r/8,
424r/5, 424r/8, 424v/1, 424v/7,
425r/1, 425r/7, 426r/2, 427r/3,
427r/6, 429r/6, 438v/2, 443r/8,
445v/3, 455v/3, 457v/2, 459v/5,
460v/2, 461v/3, 464r/8, 478r/4,
494v/4, 499v/7, 504v/1, 505v/8,
521v/1, 528v/4, 533r/5
hor [Far.]: 1. Değersiz, bayağı, aşağı, kötü
h.+dağı 493r/2
h.+dur 429v/4, 521r/5, 529v/4
h.+lar 321r/6
h.+lar iken 411r/4, 424v/2
h.+larken 385r/2
2. Örseleme, hırpalama, tahkir
h. 533v/3
3. Boynu eğik, yumuşak
h. 500v/4
h. dut- "horlamak" 326v/5, 474r/8
h. eyle- "alçaltmak, itaatkar kılmak"
278r/2, 282r/4, 383r/7, 368r/8,
435v/7, 480r/5, 482r/2
h. ol- "hakir olmak" 502r/5, 518v/3
h. olun- "hakir olunmak" 480r/3
hor [Far.]: 1. Değersiz, bayağı, aşağı, kötü
h.+larken 321v/2
2. şaşkın
h.+iken 466r/7

h. eyle- "alçaltmak, itaatkar
kılmak" 350r/3, 364v/7, 433v/5

horla-: Aşağılamak

h.-rın 531r/1

horluk → **horlık** : Alçaklık, horluk

h. 507v/6

horluk → **horlık**

h. 415r/8, 503v/1

hoş [Far. **hōš**]: Güzel, iyi

h. 368v/2, 374v/3, 441r/6, 537r/8

h.+dur 306v/1

hoşnut → **hoşnūz**

h.+dur 529v/7

hoşnūz → **hoşnut** [Far. **hōšnūd**]:

Memnun, hoşnut

h. 531r/8

h. eyle- "memnun etmek" 438v/4

h. ol- "memnun olmak" 320r/3,

363v/3, 464r/6, 482v/5, 533r/6,

533v/2, 535v/8, 536r/1

h. olun- "razı olunmak" 416r/2,

531r/8

hoşnūzluk: Memnun olma

h. 452r/1, 484r/3

h.+ın 446v/4

h.+ını 497v/4

h.+ım 486v/1

hoşnūzluklu: Memnun eden

h.+lu 505r/3, 537r/1

hūd [ka.]: Âd kavmine gönderilen

peygamber

h. 313v/8, 460v/4

hudūd [Ar.]: Sınır, ölçü

h.+ı(yhe) hudūd

hurma [Ar.]: Hurma ağacı ve meyvesi

h. 314v/7, 380v/7, 381r/5, 469r/3,

471v/1, 483v/2, 504v/1, 523r/2

hūy [Far.]: Huy, tabiat

h. 502r/2

hüccet [Ar.]: Delil, kanıt

h. 283v/1, 320r/6, 330v/1, 346v/8,

383r/5, 390r/1, 433r/5, 444v/8,

462v/2, 535r/8, 535v/2

h.+dür 515r/6

h.+ile 407r/3

h.+ler 340v/2, 344r/8, 348r/6,

375v/8, 407v/4, 411v/6, 430r/8

h.+leri 437v/2

h.+lerile 478v/1, 494r/3

h.+lerünüzü 324r/6

h.+lerünüzü 334v/4

h.+üm 505r/7

h. ol- "delili olmak" 292r/1

hüccetsiz → **hüccetsüz**: Kanıtsız

h. 410v/3

hüccetsüz → **hüccetsiz**

h. 408v/2

hücre: Oda, odacık

h.+lerüñ 452v/7

hükm → **hük(ü)m** [Ar.]: Karar, emir,
buyruk

h. 336r/8

h.+dür 488r/6

h.+ine 517v/2

h.+ini 503v/6

h.+ü 292r/7

h. eyle- "hükmetmek" 273r/5,

275v/5, 392r/5, 392v/5, 396v/1,

401r/8, 534r/7

h. eyle- "hükümü uygula-" 431r/7

h. olun- "hükme bağlanmak, karara

bağlamak" 404v/6, 422r/3, 442v/3

hük(ü)m → **hükm**: Karar, emir, buyruk

h.+ine 273r/5

h. eyle- "hüküm vermek, hükmet-

mek" 277v/6, 282r/2, 283r/5,

299r/4, 313v/4, 334r/4, 336v/6,

353v/8, 355v/6, 361r/8, 369v/6,

385r/3, 389v/8, 401r/1, 410r/1,

412r/3, 486v/6, 503r/5, 503r/6,

534r/7

h. olın- "hükme bağlanmak, karara

bağlamak" 412v/8, 421r/3, 432v/1

hünerlü: Marifetli

h. 471v/2

hürmet [Ar.]: Saygı

h.+lerin 279r/4

hürmetlü: Saygın

h. 434v/3

I

ıbrık [Ar. **İbrīk** < Far. **ābrīk**] : İbrik

ı.+larıla 472r/8

ıldır- → **ıldıra-**: Parıldamak

ı.-ıcı 519v/8

ıldıra- → **ıldır-**: Parıldamak

ı.-yıcı 528v/1

ıldırım: Şimşek

ı. 345v/3

ı.+ıñ 298r/7

ıldız → **ılduz**: Yıldız

1.+lar 524r/7
ılduz → **ıldız**
 1.+dur 297r/2, 528r/8
 1.+lar 523v/1
 1.+laruñ 474r/5
 1.+un 518r/6
ılğım salğım : Serap
 1. 520r/4
 1.+dur 297v/3
ılğun: Sedir ağacı
 1.368v/4
ır-: Dengesini bozarak yere düşürmek;
 devirmek
 1.-alar 504r/1
ırak [Ar.]: 1. Uzak
 1. 277r/6, 278v/8, 279r/8, 281v/6, 303r/2,
 372v/5, 372v/6, 419r/6, 421v/6, 455r/7,
 457r/3, 506r/8
 1.+ından 328v/3
 2. Uzak durma, kaçınma
 1. 529r/5
 3. Olması mümkün olmayan
 1. 509v/6
 4. Derin
 1. 367v/1
 5. Çok geçmeden, uzak olmayan
 1. 320r/6
 1. ol- “*uzak olmak*” 287r/3, 355r/1,
 423v/6, 456v/7
 1. olın- “*uzak olunmak*” 275r/2, 331r/5
 1. oluñ 279r/6, 291r/7
ıraklık: Uzaklık
 1. 500r/8
ırıl-: Bitmek, sona ermek
 1.-madı “*dayim oldu*” 268v/4
ırmak: Irmak, pınar
 1.+ı(iye)538v/7
 1.+lar 277r/8, 278r/8, 302v/8,
 323v/6, 342v/2, 398v/3, 429v/3,
 444v/5, 445r/3, 445r/4, 448r/7,
 450r/5, 476v/2, 482v/5, 490r/5,
 494v/2, 497r/6, 498v/4, 508v/4,
 528r/1, 535v/8
ırmak: Yorulma
 1. 457v/2
ışın-: Isınmak
 1.-asız 329v/7
ışmarla-: 1. Teslim etmek, bırakmak
 1.-rın 409v/2
 1.-rsa 352r/1
 2. Tavsiye etmek

1.-dı 420v/6
 1.-dılar 532r/1, 532r/2, 537v/3(2)
 1.-duñ 337r/3, 350v/7, 420v/6, 440r/8
ışşı: Kaynar
 1.386v/8
‘ıvaz [Ar.]: Bedel, karşılık
 ‘1. 516v/4, 517v/1
 ‘1. ver- “*karşılık vermek*” 516v/6

i

i-: İmek
 i.-di 288v7, 306r3, 310r5, 310v7, 311r6,
 328r/2, 334v3, 337r8, 347v6, 374r2, 385r8,
 385v1, 385v4, 395r1, 441v8, 446v6, 469r8,
 489v7, 490v6, 501v3, 505v7, 509v6, 510v3,
 514r7(2), 538r3
 i.-dük 285v7, 286v4, 287v1, 287v4, 303v6,
 322v1, 337v6, 340v4, 348r5, 350v3, 357v3,
 362v2, 368v3, 369v8, 372r1, 375v5, 379v2,
 387r3, 389v3, 406r4, 407r3, 412r5, 426r2,
 429r4, 459v2, 459v4, 461r7, 467r1, 478v1,
 478v5, 478v7, 478v8, 508r1, 512r3, 521r5,
 523v7
 i.- düñ 425v2
 i.-se 270v1, 272v2, 290r6, 296v5, 298v8,
 332r4, 347r1, 416r1, 439v2, 449r8, 450r2,
 454r1, 455r1, 486v1(2), 492v4
 i.-seyidüñ 489v6
‘ibadet [Ar.]: Tapınma
 ‘i.+üm 533v/8
 ‘i. eyle- “*ibadet etmek*” 498r/6
ibik: Hüdüh kuşu
 i. 320r/4
iblis [Ar.]: Şeytan
 i. 395v/2, 395v/3
 i.+üñ 312v/7
ibrâhim [ka.]: Nemrud zamanı peygam-
 beri; Hazreti İbrahim
 i. 271v/2, 272r/2, 272v/2, 278v/5,
 338r/1, 388r/5, 388r/7, 427v/3,
 538r/2
 i.+den 357r/7
 i.+dür 284r/7, 486v/7
 i.+e 420v/7
 i.+i(yhe) 272v/1, 272v/5
 i.+üñ 280v/6, 311v/8, 458v/7,
 465r/3, 487r/3, 529v/2
‘ibret [Ar.]: Bir olaydan çıkarımlanan
 uyarıcı sonuç, ders; ibret
 ‘i.+dür 521v/4

icābet [Ar.]: Uyuma, kabul, icabet etme

i. èt "kabul etmek" 274r/4

iç: Herhangi bir durumun, cismin veya alanın sınırları arasında bulunan ya da yönelen durum, kişi, yer vb.

273r/5(2), 267v/5, 268v/3, 269r/4, 273v/2, 274r/1, 275r/1, 275r/7, 275r/8, 276v/4, 276v/6, 276v/7, 278r/5, 278r/8, 278v/1, 278v/4, 279r/1, 279v/2, 279v/8, 280v/1, 281v/3, 281v/5, 282v/1, 282v/2, 283r/6, 283r/7, 284r/7, 284v/5, 285v/3, 285v/6, 286r/6, 286v/3, 286v/7, 286v/8, 288r/6, 290r/2, 290v/3, 291r/1, 291r/4, 291r/5, 291r/8, 292r/5, 292r/7, 294r/4, 295r/7, 295v/2, 297r/1, 297r/2, 297r/7, 298/8, 298r/6, 299r/1, 299r/6, 303r/7, 304r/2(2), 307r/5, 307v/7, 309r/1, 311r/6, 311v/6, 312v/7, 312v/8(2), 313r/3, 314v/1, 314v/6, 314v/7(2), 315r/6, 319r/5, 319r/6, 322v/5, 323r/2, 324v/5, 325r/2, 325r/3, 325v/7, 326r/4(2), 327v/8, 328r/6, 331r/3, 331r/5, 334r/8, 334v/1, 335r/5, 336r/4, 337v/7, 338v/8, 339r/1, 339v/6, 341r/4, 342v/2, 343v/6, 344v/8, 345r/7, 345v/1, 345v/2, 345v/5, 346r/4, 347r/3, 347r/6(2), 349v/1(2), 350r/4(2), 350r/6, 350v/1, 350v/3, 351r/5, 351v/2, 353v/7, 354r/5, 355r/7, 355v/4, 355v/7, 356r/1, 356v/3, 357r/6(2), 359r/3, 360v/4, 361v/3(2), 365r/5, 366v/5, 367r/7, 367v/1, 367v/4, 369r/4, 372v/8, 374v, 374v/2, 374v/4, 375v/6, 376v/6, 376v/7, 377r/2, 377r/5, 377r/6, 380r/6, 380v/7, 380v/8, 382r/2, 385v/4, 386r/4, 387r/7, 391r/1, 391r/7, 392r/7, 394v/8, 395r/8, 396v/1, 398v/6, 399v/2(2), 399v/4, 401r/2, 401v/1, 402r/4, 403r/8, 403v/2, 403v/4, 404r/5, 407r/7, 408v/8, 409r/5, 409v/7, 410r/5(2), 410v/4, 411r/1, 411r/4, 412r/6, 412r/7, 412v/3, 413v/8, 414r/1(2), 414r/8(2), 414v/1, 414v/4, 415r/5, 416r/6, 416v/1, 416v/6, 416v/7, 417v/5, 418v/1, 419r/5, 419r/8, 420v/8, 421r/4, 423r/4, 424v/5, 426r/6, 426v/8(2), 427v/5, 428v/5, 430v/1, 431r/2, 431r/4, 431r/6, 432r/8, 432v/5, 433v/8, 434v/7, 435r/5, 436r/3, 436r/5, 436v/5, 437v/4, 438r/3, 438r/6, 439v/4, 440r/7, 441r/3, 441v/8, 442r/2, 443r/1, 445r/2, 445r/4, 445r/5, 445v/8, 448r/4, 448r/7, 451r/5, 451r/6, 452r/2, 454v/2, 455v/3,

455v/4, 456r/3, 456v/1, 456v/6, 457r/5, 457r/7, 458r/5, 458v/3(2), 459r/8, 459v/1, 461v/5, 464v/8, 466r/5, 468r/8, 469r/3, 470v/6, 470v/7, 471r/1, 471r/7, 471r/8, 471v/1, 471v/3, 472r/5, 472v/1, 472v/4, 472v/5, 472v/6, 472v/7, 473r/8, 473v/5, 474r/1, 475r/8, 475v/4, 475v/5, 475v/6, 476v/6, 477v/5, 477v/6, 478r/5, 478v/3, 481v/7, 482r/3, 482r/4, 482v/5, 483r/7, 484r/6, 484v/2, 484v/8, 485r/7, 487v/3, 487v/5, 490v/8(2), 494v/2, 497r/6, 500r/3, 501r/5, 501v/6, 502r/5, 503r/5, 504r/8, 504v/5, 505r/3(2), 505r/4, 505r/8, 505v/3, 506v/7, 507r/6, 508r/7, 508v/7, 510v/4, 511r/3, 511v/3, 511v/6(2), 513r/4, 514v/8, 516r/8, 516v/1, 516v/7, 516v/8, 517r/3, 517r/4, 517v/4, 518r/1, 518v/5, 519r/5, 519v/4, 520r/2, 520r/5(2), 520v/2, 521v/4, 522r/5, 522v/5, 523r/1, 524v/2, 524v/4, 524v/5, 525v/6, 526r/2, 526v/3, 528r/4, 528r/6(2), 529r/7, 529v/8, 530v/2, 530v/5, 531r/8, 531v/4(2), 535r/4, 535v/1, 535v/5, 535v/8, 537r/1, 537v/2, 538r/3

i.+üne 537v/6

içmek: İçecek

i.+ler 383r/8

için → içün 1

i. 402v/2, 509r/5

içün → için: 1. İçin

i. 273v/6, 278v/4, 284r/6, 286v/5, 293v/8, 302r/5, 312v/1, 315v/4, 318v/1, 319v/5, 321v/8, 322r/8, 341r/3, 346r/7, 347v/7, 348r/1, 374r/1, 372r/4, 375v/2, 384v/4, 386v/4, 394r/1, 394v/2, 395r/3, 395v/8, 398v/7, 408v/5, 410v/1, 410v/2, 422r/1, 422r/2, 426v/6, 430r/4, 430r/4, 436r/7, 436v/4, 445v/5, 445v/6, 452v/6, 455v/4, 458v/4, 461r/8, 466v/8, 467r/4, 468r/2, 479r/2, 485v/1, 491v/3, 494r/8, 495v/8, 496r/1, 500r/1, 503r/1, 504v/4, 505r/4, 506v/8, 511r/5, 513r/5, 513r/6, 514r/4, 514r/6, 516r/7, 516v/4, 516v/7, 518r/7, 518r/8, 519r/5, 521v/4, 521v/8, 523r/3, 524v/7, 525r/4, 525r/5, 529v/6, 531r/6, 533r/6, 535r/4, 538r/6, 538v/7

2. Tenri kelimesiyle birlikte yemin bildirir

t.+içün 312v/8, 386v/2

‘iddet [Ar.]: İslam dinine göre evliliğin bitiminden sonra kadının tekrar evlenebilmesi için beklemesi gereken süre

‘i.+i 495v/3, 496r/5

‘i.+ine 495v/2

idris [Ar.]: İsmi bilinen peygamberlerden
üçüncüsüdür; Hazreti İdris

i. 273v/7

ihlâş [Ar.]: Yalnızca Allah rızasını gözetmek

i. eyle- "*Allah'a has kılmak*"

398r/1, 402r/7, 406r/4, 411v/4, 535v/3

ihtilâf → ihtilâf [Ar.]: Ayrılık, anlaşmazlık, uyuşmazlık

i. olun- "*ayrılığa düşmek*" 418r/7

i. et- "*anlaşmazlığa düşmek*" 519v/4

ihtilâf → ihtilâf

i. et- "*anlaşmazlığa düşmek*"

519v/4

i. eyle- "*anlaşmazlığa düşmek*"

401v/1

ihtiyâr [Ar.]: Seçme

i. ét- "*seçkin kılmak*" 433v/6

i. olun- "*seçkin olmak*" 394r/5

i‘kâb [Ar.]: Azap, eziyet, eza, cefa

i. olun- "*azap edilmek*" 282r/7

iken: İken

i. 267v/7, 271r/8, 273v/1, 274r/8,
281r/6, 288r/3, 303r/4, 307r/8, 308r/3,
308r/7, 308v/1, 313r/8, 319r/5, 319r/8,
319v/1, 321v/3, 323r/2, 326v/4, 337v/8,
346r/8, 349v/6, 379r/7, 389v/1, 389v/3,
389v/6, 394r/8, 402v/1, 404r/6, 409r/4,
411r/4, 411v/8, 414v/2, 424v/2, 435v/5,
448v/5(2), 448v/6, 451v/3, 451v/4,
457r/4, 457r/8, 466r/7, 508v/4,
509r/8(2), 510r/7, 513r/5, 516v/8,
519r/6, 520r/8, 520r/8,

iki : İki

i. 269v/8, 286r/7, 287v/6, 298v/2, 304r/8,
309r/6, 323v/7, 329v/1, 329v/4, 330r/5,
330v/2, 332r/2, 350r/4, 356v/4, 368v/1,
368v/3, 374v/3, 377v/8, 379v/2, 388v/7,
395v/3, 399v/5, 414v/4, 416v/2, 423r/4,
434r/5, 441r/1, 453r/8, 453v/2, 453v/4,
456r/6, 465r/8, 469r/7, 469r/8, 470r/4,
470v/4, 470v/7, 471r/1, 471r/6, 471r/7,
471r/8, 479r/4, 485r/7, 495v/8, 499r/2,
499r/3, 499v/7, 502r/5, 504v/6, 512r/8,
516r/1, 520v/3, 520v/7, 527v/1, 531v/6,
539v/2

i.+den 292r/7, 469v/2, 471r/6

i.+nü 478v/5

i.+nün 287v/6, 327r/6, 329r/1, 329r/4,

388v/2, 469v/1, 470v/6, 470v/7

i.+si 384v/1, 392v/8, 432r/1, 432v/4

i.+sine 328r/8

i.+sini 379v/3

i.+sinün 307v/4, 309v/6, 344r/3

i.+ye 330v/2, 337r/4, 351r/2, 440v/8

i.+yi 287v/7

ikilen-: kat kat

i.-e 307v/6, 360r/6

ikinci: İkinci

i. 521r/6

ikindü: Öğle ile akşam arasındaki zaman
dilimi

i. namâzı "*ikindi namazı*" 537v/2

ikin ikin: İkişer ikişer

i. 373r/3

iki yüzlülük: Riyakarlık

i. y. eyle- "*riyakarlık etmek*" 502r/5

ikrâm [Ar.]: İyilik

i. eyle kanadunu "*kol kanat germek,*
yardım etmek" 317v/5

ikrâr [Ar.]: İtiraf etme, kabul etme

i. eyle- "*itiraf etme, kabul etme*"
405v/8

il: Yurt, şehir

i.+ler 405r/1

i.+lerde 530v/3, 530v/5

i.+lerinden 483r/3, 484r/2

i.+lerünüzden 487v/3, 487v/6

i.+lerünüzile 293v/6

ile: 1. (Bağlama edatı) ile

i. 269r/4, 304v/1, 307r/7, 309r/5,
320r/3, 332v/3, 414v/5, 424r/4, 455v/7,
478v/2, 482v/4, 489v/7, 490r/3, 502r/1

2. (Çekim edatı) ile

i. 330v/3, 340v/2, 344r/4, 348r/6,
352v/8, 355v/5, 356v/6, 374v/1, 375v/8

ileriki → ilerüki: Önceki

i. 521r/5

i.+lerden 426r/2

i.+lerün 302r/8, 426r/4

ilerü: 1. Ön

i. dur- "*öne geçmek*" 452r/8

i. geç- "*öne geçmek*" 381r/6

i. gel- "*öne çıkmak; yönelmek*" 385r/7,
386r/6, 461v/7, 502v/8, 522v/3

i. tut- "*sunmak*" 277r/2, 331v/7,
347r/1, 379r/8, 481v/2, 485v/1

i. var- "*ileri geçmek*" 370r/3

2. Önce

i. 268r/3, 268r/4, 269r/8, 270r/4, 270v/4, 281v/2, 299v/4, 300r/4, 310v/8, 321v/3, 321v/4, 322r/4, 322v/3, 324v/2, 331v/5, 332r/8, 332v/1, 338r/6, 344r/6, 348r/5, 372r/2, 372v/5, 373v/2, 375v/7, 378r/8, 387r/2, 391r/1, 391v/2, 391v/6, 399r/7, 401v/8, 402r/7, 412v/6, 412r/8, 413r/6, 416r/4, 418r/2, 427r/6, 429r/2, 440v/8, 441r/3, 450r/2, 451v/4, 456v/8, 457v/3, 458v/2, 460r/1, 471r/2, 473r/3, 478r/5, 480r/2, 480r/4, 484r/5, 485r/4, 493r/5, 494r/1, 508r/1, 514r/4

3. Önceden

i. 490v/8, 505r/4, 531r/6
i.+den 284r/8, 327v/3, 332r/2, 362r/1, 365r/7, 372v/7, 397r/8, 402r/8, 412r/1, 418v/5, 449v/6, 460r/6, 461v/8, 462r/1, 465v/3
i. dut- "önceden yapmak" 491r/7, 512v/6, 515r/6, 520v/7, 524r/8
i. geç- "daha önceden geçmek" 275r/2, 286r/7, 450v/7

4. Önceki

i. 500v/8
i.+den 273r/2
i.+yidi 347v/6

5. İleri, ön

i. 472r/5
i.+den 347v/7

ilerüki → ileriki: Önceki

i. 456r/3, 465v/3, 465v/6, 471v/4
i.+ler 309v/8, 330r/2, 385r/1, 389r/1, 432v/5
i.+lerden 390r/7
i.+lere 268r/3
i.+leri 289v/7
i.+lerüñ 290r/1, 324v/3, 378r/5, 441r/2

ilet-: Döndürmek

(gerü) ilet- "geri çevirmek" 508v/6

iley → eley: 1. Ön

i.+inde 511r/7, 515r/2
i.+indedür 290v/8
i.+inden 379r/4
i.+inlerindedür 284r/3
i.+iñüzdedür 381v/3
i.+lerinde 476v/1, 517v/5
i.+lerindedür 416r/3

2. Önce

i.+inde 324r/3, 481r/8, 481v/3
i.+indedür 370r/4, 376v/2, 442v/5

i.+lerinden 367v/2

i.+ümdedür 269r/6

3. Önü sıra

i.+ince 306r/4, 441v/2

ilhām [Ar.]: Esin

i. vër- "vahyetmek" 536r/5

iliş- : Yaklaşmak

i.- ürler 274v/5

ilk: 1. Birinci, ilk

i. 383v/7, 403v/2, 415v/5

i.+i(iye) 397v/7

i.+inden 533v/1

2. Başlangıç

i. 464r/4

i.+iniñ 521v/4

illa [Ar.]: 1. Ancak, yalnız, sadece, -den başka

i. 269r/8, 271v/8, 275v/1, 284v/7, 286r/7, 286v/7, 288v/2, 291v/5, 291v/7, 292v/8, 312r/5, 312v/4, 313v/2, 314r/2, 314v/5, 315v/2, 316r/5, 326r/4, 330v/3, 334r/3, 335v/1, 336r/1, 336r/8, 340r/1, 362r/3, 368v/5, 369r/3, 369v/8, 373r/8, 374v/1, 377v/7, 379v/6, 380v/2, 381v/2, 390r/4, 395r/3, 395v/2, 397r/2, 404v/8, 406r/4, 407v/8, 409r/3, 410v/4, 411r/7, 414v/8, 417r/4, 418r/1, 421r/2, 422v/1, 424r/5, 427r/3, 427r/6, 427v/3, 428r/7, 430r/3, 430v/5, 430v/6, 432r/2, 432v/4, 433v/8, 434r/7, 434v/8, 436v/3, 437r/8, 437v/1, 437v/2, 439r/1, 439v/6, 441r/2, 441v/5, 442r/1, 443r/8, 445v/5, 448v/8, 449v/7, 456r/7, 459v/5, 464r/1, 464r/2, 464r/5, 464v/2, 464v/6, 467v/5, 471r/5, 472v/4, 474r/7, 479v/5, 481r/3, 485r/2, 487r/2, 501r/1, 501r/3, 501v/2, 504r/3, 505v/3, 507r/2, 509r/1, 509v/1, 510v/7, 511r/1, 511v/3, 513v/4, 513v/5, 514r/2, 514v/5, 517v/8, 520r/6, 520v/5, 522r/6, 522r/7, 524r/3, 524r/4, 527r/6, 527v/4, 529r/3, 529v/6, 530r/5, 530v/4, 533r/4, 533r/6, 534r/5

2. Hariç

i. 535v/2

3. Elbette, şüphesiz; mutlaka

i. 380v/3, 381v/4, 381v/7, 424v/4, 426r/3, 431r/2, 438r/6, 449r/1, 460r/6, 478r/1, 478r/5, 480r/8, 480v/1, 481r/2, 501v/1, 526r/7

‘il(i)m [Ar.‘ilm]: İlim

‘i. 272v/8, 273r/6, 281v/7, 309v/4, 341v/6, 349r/5, 367r/4, 441v/5, 445r/8, 322r/3, 419v/3, 481r/7

‘i.+i(iye) 283v/1

‘i. verinil- "*bilgi vermek*" 335r/8

‘**ilimsüz**: Bilgiye dayanmaksızın, bilgisizce.

‘i. 276v/7

‘**illiyyin** [Ar.]: Üst makam, yüksek derece

‘i. 525v/5

ilyās [Ar.]: İsrailoğullarına gönderilen peygamberlerden birisi; Hazreti İlyas

i. 389r/3

imām [Ar.]: Önder

i.+lar 272v/6, 331r/4, 355v/5

īmān [Ar.]: İnanç

ī. 349r/5, 380r/6, 454v/1, 502r/1

ī.+da 484v/1

ī.+dan 405v/7

ī. eyle- "*iman etmek*" 425v/2

ī. getir- "*iman etmek*" 268r/4, 269v/7, 277r/8, 278r/7, 277v/4, 281r/8, 281v/7, 281v/8, 282r/3, 287v/3, 292r/8, 294r/6, 295r/5, 299v/3, 301r/5, 317r/4, 318r/3, 323r/3, 335r/8, 337r/5, 337v/2, 337v/3, 342r/8, 348r/1, 355r/5, 357v/2, 362v/7, 371r/2, 373v/6, 381v/6, 379r/2, 389v/4, 392v/1, 397v/5, 405r/7, 407r/6, 408r/1, 408v/8, 410v/7, 414r/5, 415r/8, 421v/5, 422r/5, 442v/6, 422v/7, 440r/2, 443v/4, 443v/7, 444r/6, 444v/4, 445v/7, 447r/4, 449r/8, 452r/5, 452r/8, 452v/1, 453r/1, 454r/2, 454v/4, 454r/8(2), 461v/2, 475v/5, 475v/7, 476v/4, 477r/3, 477v/1, 478r/3, 479r/3, 479r/4, 480v/8, 481r/4, 481r/6, 481r/8, 484v/2, 485r/8, 486r/6, 486r/8, 487r/2, 487v/8, 488v/6, 490r/1, 490r/2, 490v/1, 492r/6, 493r/3, 494v/8, 497r/4, 498r/6, 498v/2, 498v/5, 499r/5, 509v/4, 513v/6, 526r/3, 526r/6, 527r/6, 527v/8, 532r/1, 534r/5, 535v/6, 537v/2

ī.+ı(yhe) 372v/5, 482v/4

ī.+ıla 461v/2

ī.+lar 413v/2

‘**imāret** [Ar.]: Yapı

‘i. olun- "*imar olunmak, imar edilmek*" 460v/8

imin [Ar.]: 1. Güvenilir, emniyetli

ī. 343r/7, 417v/6

2. Emniyette, emin

ī.+leriken 451v/3

ī.+lerken 434v/7

‘**imrān** [Ar.]: Hazreti Meryem’in babasının adı

‘i.+uñ 499r/7

in-: 1. Yüksekten veya yukarıdan aşağıya doğru gelmek

i.-er 366v/4, 416v/4

2. Gönderilmek

i.-di 270v/5, 477r/4

i.-medi 304r/1

3. Aşağı inmek

i.-er 535r/3

4. Musallat olmak; kuşatmak

i.-di 401v/5, 409v/4, 413v/1, 442r/5

i.-mez 378r/4

5. Yağmak

i.-er 475v/1

6. (Yıldız) kaymak

i.-di 463r/7

7. Ulaşmak

i.-esi 451r/3

8. Gerçekleşmek

i.+icidür 461r/1

9. İnzal etmek

i.+mekde 463v/4

inām: Güven; güvenilen kimse; güvenli yer

i. 313r/6, 314v/4, 316r/4, 316v/8,

321v/5, 329r/8, 433r/5, 434v/4

inan-: 1. İman etmek, inanmak

i.-a 494r/8, 494v/5, 510r/8

i.-alar 519v/1

i.-asız 435v/3, 447v/1, 475v/8

i.-dılar 405v/2, 443v/4

i.-duğ 501v/5, 510r/7

i.-dum 421r/6

i.-ıcılar 317r/4, 476r/1, 488v/1

i.-ıcılardan 313r/2, 331v/8

i.-ıcılardansın 386r/7

i.-ıcılardur 371v/2

i.-ıcılaruz 432v/8

i.-ırlar 347r/4

i.-madılar 358v/7

i.-maz 505v/1

i.-mazlar 318v/2, 367r/8, 379r/6,

401r/6, 411r/2, 418r/5, 421v/4,

432r/5, 462r/5, 464r/7, 527r/3

i.-mazsız 475v/8, 505v/5

i.-ur 341v/3, 361r/7(2)

i.-urlar 288r/7, 325r/7, 325v/7,

326v/4, 332r/8, 338v/8, 342r/1,

402r/4, 482v/1, 527v/4
i.-uñ 479r/4
2. Söylediğine inanmak
i.-acılar 287r/5
i.-mazsañuz 433r/7
3. Teslim olmak
i.-ıcalaruz 341v/1
i.-ırlar 341v/2
4. İnkâr eden, inanmayan
i.-mayıcılara 271v/1
inanıl-: inkar edilmek, nankörlük edilmek
i.-madı 466v/6
inanmak: İman, inanç
i. 359r/7, 448r/4
i.-larıla 448r/5
i.-mağı 513v/6
inci: Değerli bir taş; inci
i.-dür 471r/4
incidinil-: Eziyet edilmek, incitilmek
i.-meyeler 365r/3
incik: 1. Gövde
i.-leri 452r/3
2. Bacağın dizkapağından topuğa
değin olan bölümü, baldır
i. 515v/4
i.-den 503r/8
i.-le 515v/4
incit- → incüt-: İncitmek
i.-esiz 364r/6
i.-meklerin 362v/5
i.-ürler 364v/6
incil [Ar.]: Hazreti İsa'ya gönderilen
kutsal kitap; İncil
i. 339r/6, 452r/2
i.-i(yhe) 478v/8
incir: Yemiş, incir
i. 534r/3
incü: Değerli bir taş; inci
i. 374v/5, 469v/2, 472v/3, 517r/5
i.-den 376v/7
i.-lerdür 461v/6
incüt- → incit-: İncitmek
i.-ürler 364v/7
indir-: 1. Allah tarafından gönderilmek
i.-di 450r/7
2. Yağdırmak
i.-icilerüz 474r/1
indiril- → indirül- → indüril- 2: Allah
tarafından gönderilmek
i.-di 391r/6
indiriril-: Allah tarafından gönderilmek

i.-di 402r/8, 443v/4
indirül- → indirül- → indüril- 2
i.-medi 341v/6
indür-: 1. İndirmek
i. 317v/4
i.-di 268r/8, 302r/1, 302v/1, 323v/3,
342v/8, 350v/1, 359v/5, 376r/2, 396v/8,
414v/8, 435r/7, 448r/3, 497r/3
i.-dük 271v/1, 285v/1, 296v/7, 298v/4,
341v/1, 393r/3, 396r/5, 400v/5, 417v/3,
478v/1, 478v/2, 480r/4, 494r/7, 517v/1,
519v/8
i.-dün 329r/3
i.-dünüz 474r/1
i.-dür 277v/3
i.-e 348v/2
i.-eler 267v/6
i.-evüz 276v/3, 298r/6, 308v/4
i.-ici 286v/2
i.-icidür 472r/1
i.-icilerün 286v/3
i.-medi 283v/1, 379v/4, 464r/2
i.-megile 304r/7
i.-mek 316v/7, 353v/3, 435r/4, 438v/8,
505v/6, 517v/2
i.-mekdür 396r/5
i.-mişmisedük 317r/2
i.-sedük 485v/5
i.-ür 345v/4, 423r/1, 476r/1
indüril- indirül- → indirül-: 1. Ulaşılmak,
varılmak
i.-dün 279v/2
2. Allah tarafından gönderilmek
i.-medi 304v/6, 427v/7
indüriril-: Allah tarafından gönderilmek
i.-emedi 302v/4
inkâr [Ar.] : Kabul etmeme, reddetme,
inkâr
i. eyle- "inkar etmek, kabul etmemek"
274v/2, 289r/2, 319r/8, 341v/3,
411r/8, 413r/5, 415r/4, 425r/1, 442r/5
inle- : İnlemek
i.-mek 275r/1
intikâm [Ar.]: Öç, intikam
i. al- "öç almak" 355v/3, 428v/7,
433r/3
ip: İp
i. 277v/2
i.-dür 539v/4
is : 1. Sahip, malik
i.-leri 294v/2, 294v/3, 323v/4,

347r/8, 368v/4, 470v/5, 483r/6,
496r/6, 496v/2, 497r/2
i.+leridür 357r/3
i.+lerin 513v/4
i.+lerine 538r/2
i.+lerini 379v/1
i.+lerü 280v/6
2. Ehil
i.+leri 397v/4, 409v/2, 440r/7,
440v/6, 456r/1, 456r/2, 472r/3,
472r/4, 472v/5, 473r/1, 485v/4(2),
496r/6, 496v/2, 497r/2, 512r/1, 514r/5,
527v/2
i.+leridür 281v/2, 405r/5, 477v/4,
494v/3, 532r/2, 532r/3
i.+lerin 337v/8
i.+lerinden 373v/5, 474v/6, 474v/7,
488v/7
i.+lerine 398v/7, 410v/1, 500r/8
i.+lerini 502v/1
3. Katı kelimesiyle birlikte felaket
anlamına gelir katı i.+i 515v/3
‘îsâ [ka.]: Hazreti Meryem’in oğlu,
İncil’in gönderildiği peygamber;
Hazreti İsa
‘İ. 489r/8
‘İ.+dan 357r/7
‘İ.+ya 420v/7
‘İ.+y1 478v/7
isbeten [Far.]: Hardal
i.+ den 271r/6
isdenil-: İstenilmek
i.-miş 283v/8
işhâk [ka.]: Hazreti İbrahim’in ikinci
oğlu olan peygamber; Hazreti İshâk
i. 388v/1
i.+1 272v/5, 394r/3
islâm [Ar.]: Hazreti Muhammed’in
Allahu Teala tarafından tebliğ etmekle
görevlendirildiği din; İslam,
İslamiyet, İslam dini.
i. 510v/3
ismâ‘îl [k.a.]: Hazreti İbrahim’in
büyük oğlu olan peygamber;
Hazreti İsmail
i. 273v/7
isrâf [Ar.]: Gereksiz harcama, israf
i. eyle- "boşa harcamak" 402r/5
issi I: 1. Aşırı sıcak, kaynar
i. 278r/4, 394v/4, 412r/6, 434v/1, 434v/3,
470v/3, 473r/2, 474v/8, 520r/6, 528v/4,

529v/5
2. Aşırı sıcak, alevli, kızgın
i. 527v/2, 529v/5, 537r/3, 539v/3
issi II: 1. Sahip, malik
i. 269r/4, 273v/8, 289v/3, 306v/3,
375r/8, 399v/3, 400r/6, 445r/6,
469r/4, 471v/7(2), 475v/5, 486r/2,
500v/3, 502r/7(2), 503v/6, 506r/6, 514v/8,
518v/7, 523v/8(2), 527v/1, 528r/3, 528v/5,
530v/3, 530v/4, 534v/7
i.+dür 411r/5, 418r/2(2), 419r/4, 425v/8,
460v/3, 469v/5, 478r/4, 479r/8, 491r/2
i.+lervüz 321r/3
i.+ne 417r/4, 530v/2
i.+ni 493v/8, 495v/8
i.+nüñ 483v/7, 523v/8
2. Ehil
i. 531v/8(2), 532r/1
i.+leri 391v/4
iste-: 1. Bir kimseden herhangi bir şey
istemek
i. 334v/8, 533r/6, 539r/7
i.-mek 508r/8(2)
i.-meñüz 345v/2
i.-rler 296v/2, 512v/4
i.-ye 410v/2
i.-yesiz 348r/4
2. Aramak
i.-di 320r/4
i.-rler 424r/5
i.-yesiz 374v/6, 334v/2, 436r/3
3. Arzulamak
i.-me 335r/2
i.-mezüz 332v/5
i.-ñ 338r/4, 476v/5
i.-r 421v/4, 533r/5
i.-rse 507r/3
i.-ye 286r/2
i.-yerek 513r/3
i.-yesin 363v/2
i.-yesiz 296v/5
4. Ulu kelimesiyle birlikte kibir,
böbürlenmek, büyüklük taslamak
anlamında kullanılır
i.-di 331r/1, 395v/2, 513v/1
i.-diler 410r/1
5. Yoklamak
i.-dük 510r/2
istemeklik: (Sakınmayı) istemek
i.+leri 300v/4
istenil-: Beklemek, istenilmek

i.-meye 438v/4

istişnâ [Ar.]: Bir kimse ya da bir şeyi
benzerlerinden ayrı tutma

i. eyle- "ayrı tutmak" 502v/1

iş: 1. İş, meşgale

i. 273v/3, 301r/6, 329r/1, 478v/2

i.+ini 274r/1

i.+iñüz 459r/6

i.+lerine 301v/1

2. Amel, davranış; yol

i. 282r/3, 290v/7, 307v/8, 323r/4,
333v/8, 335v/8(2), 351r/7, 354v/3, 360r/8,
377r/5, 409r/3, 417r/2, 422v/1, 436r/7,
440v/4, 448r/8, 494v/1, 494v/1, 495v/4,
497r/5

i.+de 488v/4

i.+den 304r/5, 351r/7, 341r/5

i.+i(yhe) 294r/8, 326r/2, 336r/1, 367v/7,
377r/5, 504v/2

i.+indendür 328r/3

i.+ler 272v/6, 272v/8, 277r/8, 278r/7,
281r/8, 299v/3, 337r/5, 342v/1, 355r/5,
373v/7, 392v/2, 393r/1, 410v/8, 414r/5,
422v/7, 422r/8, 437r/2, 438r/2, 444v/4,
497r/4, 525v/6, 527r/6, 527v/8, 534r/5,
535v/6, 537v/3

i.+lerden 423v/7

i.+leri 288v/4, 304r/5, 422v/6, 437r/2

i.+lerini 496r/8

i.+lerüñ 274v/2, 424r/7, 525v/4

i.+inüñ 445r/1

3. Fiil, iş

i. 321r/3, 321r/4, 431v/1, 514v/8, 535r/4

i.+den 436v/3, 436v/6, 453r/4

i.+dür 469v/7

i.+e 339r/7

i.+i(yhe) 373v/8, 425r/3, 432v/1, 466r/5,
521r/3

i.+i (iye)361v/7

i.+inde 283r/4, 351v/6

i.+inüñ 497r/1

i.+lerdendür 351r/8

i.+lerümüzü 344v/8

i.+lerinüñ 485r/5, 494r/1

i.+lerünjizi 315v/6

i.+lidür 421v/7

i.+lödür 300r/8, 300v/2

i.+ün 309v/1

4. Durum, hal, vaziyet

i. 446r/2

i.+imi 409v/3

i.+inden 496r/7

i.+lerden 328v/3

i.+lerinden 361v/1

i.+lüler 360r/4, 388r/8, 388v/6, 389r/4,
516r/8

i.+lülerden 329v/3, 402v/5

5. Şey, husus

i.+i(yhe) 326r/1, 335v/8, 353v/8, 524v/7

i.+inden 436v/3

i.+ler 284r/4, 425v/5, 475v/4

i.+lerüñ 280v/5, 352r/2

i.+üm 321r/2

i. başar- "iş başarmak" 284v2

i.(+iñüz) başar- "iş başarmak"
284v2

i. dut- "yol tutmak" 353r/2

i. sür- "vekil" 356v3, 403r/2

işde: Oysa

i. 446v/2

işâret [Ar.]: İma etme, ima, dolaylı bir
şekilde bildirme

i. eyle- "işâret etmek, önermek" 310r/7

işbu : Bu sebepten dolayı

i. 269r/6, 270r/6, 270v/1, 271v/3,
272r/1, 272r/5, 274r/8, 278r/3, 286r/2,
288r/3, 290r/1, 294r/1, 302r/7, 302v/3,
304v/4, 306v/1, 315r/3, 319r/7, 319v/5,
320v/7, 321v/7, 324v/3, 324v/5, 325r/2,
328r/1, 331r/5, 339v/5, 343r/2, 349v/1,
350v/2, 354v/6, 356r/4, 370r/1, 370r/4,
371v/6, 371v/7, 374v/4, 381v/8, 382r/4,
382v/6, 391r/3, 391r/6, 392r/6, 393v/4,
394r/7, 394v/2, 394v/3, 397v/5, 399v/1,
409r/1, 416r/6, 427v/8, 430r/6, 430v/3,
432v/7, 434v/4, 436r/1, 436v/8, 437v/8,
439v/2, 440r/4, 443r/4, 455r/6, 456v/4,
462r/4, 465v/5, 465v/7, 466v/1, 470v/2,
473v/1, 474r/8, 474v/8, 498r/1, 501r/2,
501r/4, 501v/1, 501v/3, 503v/3, 512r/6,
513v/2, 517r/8, 517v/7, 519r/1, 519r/3,
525v/3, 529v/1, 531v/3, 534r/3, 538r/7

i.+dur 305v/3, 349r/6

i.+nda 505v/2

i.+ndan 288v/4, 439r/4

i.+nı 293v/8, 394v/8, 450v/2

i.+nlar 333v/2, 371r/8, 391v/5, 433v/8,
526r/5

i.+nlardan 341v/2, 402r/2

i.+nuñla 513v/8

işçü: İşçi, çalışan

i.+m 329v/1

işek: Eşek

i.+ün 491r/3

işle-: 1. Yapmak, etmek

i. 388r/3, 414r/2

i.-di 335v/1, 348r/1, 371r/3, 380v/8, 417r/1, 418v/1, 423r/6, 514r/5, 530v/2, 538r/2

i.-diler 297v/2, 304r/4, 318r/4, 337r/1, 342v/1, 348r/2, 350r/5(2),

352r/3, 373v/7, 401v/4, 402r/1, 402r/2, 410v/8, 422r/8, 437r/2, 438r/2, 438r/7, 440v/6, 441r/5, 468v/3, 480r/6, 480v/2, 526r/2, 527r/6, 527v/8, 530v/4, 534r/5, 535v/6, 537v/2

i.-dünüz 309v/2, 453r/3, 494r/5

i.-medinüz 481v/3

i.-mek 272v/6

i.-mezsiz 489r/3, 489r/4

i.-n 288r/2, 367v/7, 400v/3, 417v/6

i.-r 278r/2, 295v/1, 336r/1, 451r/1

i.-rdünüz 325v/4, 354v/7

i.-rler 269v/2, 269r/5, 294v/8, 295v/5, 298r/3, 301v/7, 312r/3, 313v/1, 315v/7, 316v/4, 318r/3, 321r/6, 326r/2, 327v/7, 336r/2, 336v/6, 355r/3, 355r/6, 370v/5, 371r/3, 374r/2, 400r/4, 402r/1,

403v/7, 415v/3, 415v/8, 422r/6, 422v/6, 436r/7, 440r/7, 472v/3, 481v/8, 492r/6, 525v/2, 526r/7, 527v/3

i.-rse 274v/2, 307v/6, 360r/8

i.-rsiz 283r/5, 288r/2, 295v/1, 299r/8, 326r/4, 326r/8, 337r/5, 341r/6, 342r/6, 356v/2, 357v/4, 369v/5, 382r/7, 386r/1, 387v/6, 397r/5, 431r/4, 449r/6, 455r/2, 461r/6, 461r/8, 475v/3, 476r/7, 480r/1, 481r/7, 481v/5, 485v/2, 486v/7, 491v/2, 493r/8, 493v/5, 494r/7, 498v/2, 519r/6, 524v/4

i.-ye 347v/2, 409r/3, 494r/8, 536r/6(2)

i.-yici 528r/3

i.-yicidür 529v/5

i.-yicilerüz 414r/2

i.-yiciven 400v/3

2. Gereğini yapmak

i.-medi 522v/8

i.-rler 367r/1, 498v/1

i.-yevüz 377r/5

i.-yicilerdür 284v/6

3. Çalışmak

i.-di 522r/1

i.-dügi 465r/5

i.-dünüz 529v/7

i.-rdi 368r/1

i.-yicilerün 404v/2

4. Kullanmak

i.-rsiz 310r/1

5. İsimlerle birlikte birleşik fiiller oluşturur

i.-di 307v/8, 308r/1, 333v/8, 336r/1, 464v/5

i.-dük 514v/8

i.-rler 344v/6, 367r/1

i.-rse 436r/8

i.-rdünüz "safa sürmek" 382r/8

i.-yiciler 280r/4, 440r/5

işlen-: Gereği yapılmak

i.-miş 512r/6

işli → **işlü:** İşli olan, işli

i.+dür 281v/5

i.+dür 421v/7

işlü → **işli**

i. 341r/2, 352v/1, 356v/1, 369v/7, 396r/5, 405v/3, 419v/4, 425r/8, 431v/7, 435r/4, 438v/6, 438v/8, 448r/6, 448v/5, 453r/7, 483r/1, 487r/6, 489r/3, 490v/6, 491r/1, 497v/6, 518r/1

i.+den 418r/1

i.+dür 282v/5, 300r/8, 300v/2, 339r/4, 346r/2, 350r/7, 373r/6

i.+ler 360r/4, 388r/8, 388v/6, 389r/4, 413r/1, 516r/8, 519r/6

i.+lerden 329v/3, 402v/5

i.+lere 388r/6

iş sürici: Vekil

i. sürici 356v/3, 403r/2

iv-: 1. Acele etmek, koşmak

i.-e 515r/7

i.-ecilerken 507v/5

i.-er 328v/3, 521v/3, 522v/3

i.-erler 507v/5

i.-erlermi 317r/6, 390v/3

i.-ersiz 322v/2

i.-icilerken 457v/7

i.-mekden 270r/8

i.-meñ 270r/8

i.-ücilerken 507r/7

i.-e yörü- "koşmak" 498v/5

2. Yarışmak

i.-erler 288v/1

i.-erlerdi 274r/5

3. Çabucak geçmek

i.-eci "çabuk geçen, dünya" 517v/5

i.-miş "çabucak geçen, dünya"

515v/1

‘ivaz [Ar.]: Karşılık

‘i. vèr- "*karşılık vermek*" 371r/7

ivdür-: Çabuklaştırmak

i.-di 450v/1

i.-dünüz 441v/8

i.-me 443r/7

i.-mek 421v/4

i.-mesünler 460v/4

i.-üler 342r/4

i.-ürsüz 324v/7, 458r/8

ivdürin-: Koşturmak

i.-ürler 387r/2

ivülin-: Gönderilmek

i.-miş(sfe) 313r/4

iviş-: Koşuşmak

i.-üş 478r/1

iyi: Önemli, değerli

i. 320v/8

iz: 1. Adım

i.+lerine 294r/7(2)

2. Yol

i.+ler 427r/5, 427r/7

‘izzet [Ar.]: Şan, şeref

‘i.+i (yhe) 374r/4

‘i.+üş 395v/8

‘izzetlü: Şanlı, şerefli

‘i. 448r/3, 505v/4

K

kabak: Kabak

ķ. 285v/5

ķ.+dan 389v/3

kabîle [Ar.]: Boy, kabile

ķ.+ler 454r/6, 454r/7

ķ.+ņi 317v/4

ķ.+si 314v/2, 538r/6

ķ.+sinüş 368r/8

ķ.+siyle 506v/3

kābġn [Ar.]: Miktarı nikah sırasında belirlenen ve evliliğin bitimi hâlinde kadına verilmesi gereken maddi bedel

k.+lerin 363r/2

kabûl [Ar.]: Kabul, benimseme

ķ. eyle- "*kabul etmek*" 404v/7

ķ. kılma- "*kabul etmemek*" 292v/5

ķ. olun- "*kabul olunmak*" 421v/1, 440v/5

kaç-: Süratle uzaklaşmak; kaçmak

ķ.-a 523r/4

ķ.-acaķ 418v/6

ķ.-aķ 515r/4

ķ.-dılar 514v/2

ķ.-ıcnıken 510r/7

ķ.-uņ 460r/4

kaçan: -dığı zaman; ne vakit ki, ne zaman ki

ķ. 270r/5, 279v/8, 281v/3, 289v/3,

291r/1, 305v/2, 384v/8, 325r/8,

401r/5, 401r/6, 404r/6, 412r/2,

412v/8, 419r/4, 424r/1, 426v/2,

426v/6, 428v/3, 435v/6, 437v/2,

438r/5, 440v/1, 442v/2, 444r/1,

445r/7, 445v/4, 446v/2, 449v/3,

455r/6, 459v/2, 470r/5, 472r/1,

473r/4, 474v/4, 481r/5, 481v/3,

491v/2, 491v/6, 492r/7, 492v/2,

495v/6, 515r/3, 519r/8, 521v/8,

522v/7, 523r/3, 523v/1, 524r/7,

526v/2, 527r/2, 530v/7, 530v/8,

531r/3, 533r/2, 533r/8, 533v/8,

536r/3

ķ.+dur 270v/1, 370r/1, 381v/7, 501v/1,

515r/3, 522r/5

kaçmaķ: Süratle uzaklaşma; kaçma, kaçış

ķ. 358r/4, 358r/7, 391r/2, 457r/7,

508r/6

ķadar : Ölçüsünde, derecesinde, miktarında; kadar

ķ. 506r/7

ķ.+ı(iye) 366v/7, 522r/7(2)

ķ.+mıssa 428v/3

ķadeġ [Far.]: Şarap bardağı; kadeh

ķ. 520v/1

ķ.+lerle 472r/8

ķādir [Ar.]: Güç sahibi, kuvvetli, güçlü

ķ. 384r/1, 450v/5, 479r/6, 516r/2

ķ.+dür 443r/2, 475r/6, 483v/6,

487v/2, 528v/3

ķ.+lerdür 493v/4

ķ.+lerken 502v/5, 515r/1

ķ.+lerüz 285v/2, 460r/2, 507v/2

ķ.+sin 498v/7

ķ. ol- "*güç yetirmek*" 450v/4,

531v/4

ķadir gecesi: Kur'anın indirilmeye

başlandığı kabul edilen gece, ramazan

ayının yirmi yedinci gecesi

ķ. gecesi 535r/2, 535r/3

ķadim [Ar.]: Eski

ķ. 279v/3, 279r/4

kâfir [Ar]: Allah'ın varlığını ve birliğini reddeden; kâfir

k. 304r/8, 306v/5, 428r/4, 488r/5, 498v/1, 500r/2, 501v/3, 506v/2, 520v/7

k.+e 306r/8, 377r/4

k.+ ler 270r/7, 280v/7, 292r/1, 304r/8, 335v/6, 336r/5, 341v/3, 342r/5, 343v/2, 356r/8, 362v/5, 370v/7, 377v/2, 382v/7, 383r/5, 383v/2, 391r/2, 404r/4, 406r/5, 413v/3, 427v/1, 428v/3, 439r/8, 444v/3, 451v/7, 455r/6, 466v/1, 485r/6, 489v/7, 501r/3, 506r/2, 513v/8, 513r/4, 516r/7, 526r/5, 526r/7, 535v/1, 539r/2

k.+lerden 395v/2, 402v/6, 509r/6

k.+lerdür 344r/5, 414r/5, 523r/7

k.+lere 304r/4, 357v/1, 377v/3, 400r/1, 498v/8, 526r/6, 528v/6

k.+leri 377v/3, 412v/1, 501v/4

k.+lerken 447r/6, 468r/4

k.+lerünj 407r/6, 410r/4, 506r/5

k.+leründür 480r/4

k.+lerüz 332r/3, 427v/7, 278v/3, 282r/1, 282r/4, 283r/3, 283v/3, 283v/5, 286v/6, 297v/3, 299v/6, 300r/1, 302r/6, 332r/2, 338v/5, 343r/8, 344v/7, 347v/8, 350v/5, 352r/2, 356r/5, 366v/6, 368v/5(2), 370r/4, 370v/3, 371v/8, 372v/5, 373v/6, 375r/3, 377r/2, 377v/1, 381v/6, 390v/8, 392v/8, 396v/2, 397r/3, 403v/8, 405r/1, 406r/1, 407r/2, 414r/6, 416r/6, 416r/7, 416v/2, 419r/2, 425r/4, 436r/1, 438r/3, 439r/2, 439v/1, 440r/1, 443r/4, 443r/6, 443v/3, 443v/6, 443v/8, 444r/7, 444v/5, 447r/1, 447r/5, 450v/5, 451r/6, 456v/5, 460v/4, 462v/5, 477r/2, 477v/3, 483r/2, 484v/4, 486v/5, 487r/5, 490v/1, 494r/4, 494v/3, 492r/7, 504r/1, 507r/7, 509r/7, 512r/5, 513v/5, 527r/4, 528r/4, 530r/5, 532r/3, 535r/7, 535v/4

k. eyle- "inkâr etmek" 522v/6

k. ol- "Allah'ın varlığını ve birliğini reddetmek; kâfir olmak"

kâfirlik: Kafirlik

k.+ a 397r/3

k.+ ı (iye) 377v/2

kâfur [Ar.]: Güzel kokulu bir esans; kâfûr

k. 516r/8

ķahr [Ar.]: 1. Hiddet, ķahr

ķ. eyle- "kahretmek, mehv etmek"

406r/8, 536v/7

2. Güç, kudret

ķ.+ıla 470r/3

ķahrıla-: Kahretmek, mahvetmek

ķ.-yıcı 396v/4

ķahr [Ar.]: 1. Hiddet, ķahr

ķ. eyle- "kahretmek, mehv etmek"

395r/4, 486r/1

ķakı-: 1. Kızmak

ķ.-dı 446v/4

2. Gazap etmek

ķ.-dı 448v/3, 481v/6

ķakımak: 1. Öfke

ķ.+dur 421v/2

ķ.+ıla 303r/3

2. Gazap

ķ. 377v/2

ķakış-: Bkz. göz kakış-

ķ.-ırlar 526r/3

ķakıt-: Kızdırmak

ķ.-dılar 429v/7

ķakmak: Öfke

ķ.+dan 500r/4

ķakmaklık: Öfkeli halde

ķ.+ıla 359v/4

ķal-: 1. Bir yerde kalmak

ķ.-ıcılardan 340r/2

2. İsimlerle birlikte birleşik fiiller oluşturur

ķ.-a 514r/5

ķ.-anlardan 313v/6, 315v/8

ķ.-asız 314r/3

ķ.-ıcı 427v/4

ķ.-ıcıdur 274v/5, 423v/5

ķ.-ıcılar 268r/6, 303r/7, 303r/7, 472r/8

ķ.-ıcılardan 339v/7

ķ.-ıcılardır 275r/3, 285r/3

ķ.-ıcılariken 308r/7

ķ.-ıcılarken 365v/2, 404r/4, 431r/3, 431r/5, 476v/3, 485r/8, 494v/4,

511r/3, 535v/5, 535v/8

ķ.-ıcıraķ 529v/1

ķ.-mazlar 287v/1

ķ.-ıcılarmıdır 270r/4

ķ.-mış (sfe) 463v/8, 504v/1

ķ.-mışlar 387r/6, 389r/5

ķ.-mışlardan 323r/8

ķ.-ınısar 317r/6

ķal'a [Ar.]: Kale

ķ.+lar 314r/3, 368r/3

ķ.+larından 359v/6

ķalem [Ar.]: Yazı yazma aracı, kalem

ķ. 502r/1

ķ.+ile 534v/2

ķ.+lermise 352r/8

ķalķan: Kalkan

ķ. 492r/5

ķalın-: 1. Daha sonraya bırakılmak, süre tanınmak

ķ.-ısar 317r/6

2. Yardımcı fiil olarak kalınmak

ķerü ķ.-mışlar "geride bırakılmak"

449v/3, 449v/7

ķalıķ: Kalın

ķ. 517r/7

ķaluķ: Kalın

ķ.-uķ 434v/5

ķalķan: Eskiden savaşçıların darbeden korunmak için kullandıkları savaş teķhizatı; kalkan

ķ. 482r/1

ķamaş-: Aşırı uyaran sebebiyle gözün geçici olarak görememesi

ķ.-a 515r/3

ķamcı: Kamçı

ķ.+sı 530v/6

ķan: Bazı canlılarda özümleme, yadımlama görevlerini gerçekleştiren kırmızı renkli sıvı; kan

ķ.+ları 280r/2

ķanā'at [Ar.]: Elindekine razı olma, yetinme

ķ. eyle- "elindekine razı olmak, yetinmek" 280r/1

ķanat: Kanat.

ķ. 317v/5

ķanķa: Nereye

ķ. 524r/2

ķanda: Nerede, nereyi

ķ. 365r/6, 393v/3, 480v/2

ķ.+dur 515r/4

ķandur-: 1. İnandırarak, ikna etmek

ķ.-maz 505v/1

ķ.-mazsız 531r/2

2. Teşvik etmek, gayretlendirmek

ķ.-maz 538v/3

ķandur: Hani, ne

ķ. 531r/5

ķanķı: Hangi

ķ.+sını 329v/4

ķanı: Hani

ķ. 333v/1, 334v/3, 418v/4

ķankı → ķanku: Hangi

ķ. 435v/3, 465v/5, 469r/4, 471r/1, 471r/6, 518r/7, 519v/1, 522v/6, 523v/4, 524v/2

ķ.+sı 503r/7

ķanku → ķankı

ķ.+ıuz 502r/3

ķap: Tomurcuk

ķ.+laruķ 469r/3

ķap: 1. Kap, tabak

ķ.(+b)ıla 517r/1

2. Kadeh

ķ.+dan 516r/8

3. Kasa

ķ.+a koy- "biriktirmek" 506v/5

ķap-: Hızlıca almak

ķ.-dı 384v/4

ķapla-: Çevrelemek, etrafını sarmak, kuşatmak

ķ.-dı 450v/4, 497v/1, 511r/8

ķ.-yıcıdur 342r/5, 419v/1, 528r/5

ķapu: Kapı

ķ. 289v/3

ķ.+lar 394r/8, 520r/3

ķ.+ları 404r/1, 404r/7

ķ.+larını 404r/4, 466v/3

ķ.+sı 476v/6, 532r/4

ķara: 1. Kara, siyah

ķ. 473r/2, 529r/3

ķ.+lar 376r/4

ķ.+ya 502v/3

2. Renklerin önüne gelerek pekiştirerek görevinde kullanılır

ķara yaşıł: Koyu yeşil, yemyeşil

ķ. y.+lı ķ 471r/7

ķaralık: Karalık

ķ. 523r/6

ķarańlık: Karanlık

ķ.+lar 274r/1

ķ.(+ķ)ından 476r/2

ķarańu: Karanlık

ķ.+ya 381r/3

ķ. eyle- "karartmak" 521v/6

ķarańulık: Karanlık

ķ.+da 324r/2

ķ.+dan 362r/8, 497r/5

ķ.+lar 297v/6, 375v/3

ķarār [Ar.]: Durma

ķ. dut- "yerleşmek" 515r/5

ķ. dut- "bir işin yerini bulması" 466r/5

ķ. dut- "binmek" 426v/1, 426v/2

ķ. tutucu "kararlı" 468r/1

karar-: Kararmak

ķ.-mışdur 402v/8

ķarası gey ķara: Kapkara (göz)

ķ. 461v/1

ķarasına ķara aķına aķ: Karası kapkara beyazı bembeyaz (göz); parlak, güzel göz

ķ. 471v/2-471v/3

ķarasını ķara aķına aķ: Karası kapkara beyazı bembeyaz (göz); parlak, güzel göz

ķ. 472v/2

ķaravař: Köle

ķ.+ı (yhe) 479v/8

ķarcařırınıl-: İçi dışına getirilmek

ķ.-a 524r/8

ķardař: En az bir ortak ebeveynden olanlar, kardeş

ķ.+ını 441v/1

ķ.+ınıu 363r/3, 454r/4

ķ.+ların 340r/4

ķ.+larıyla 506v/3

ķarı: Kocakarı

ķ. 315v/7, 459r/4

ķarın: 1. Karın

ķ. 298v/2

ķ.+ında 374r/8, 389v/2

ķ.+ların 386v/8

ķ.+larında 434v/1

ķ.+larından 397r/1

2. İç

ķ.+dan 526v/8

ķarınca: Karınca

ķ. 319v/7, 536r/6

ķ.+nu 319v/7

ķarındař: 1. En az bir ortak ebeveynden olanlar; kardeş

ķ.+ı (yhe) 287v/4

ķ.+larında 364v/2

ķ.+dan 523r/4

ķ.+ları 482v/3

ķ.+larına 296r/2

ķ.+larının 296r/2

ķ.+larıu 300v/8(3)

ķ.+ım 330r/7

ķ.+ını 310r/7

ķ.+ına 327v/2

ķ.+u 330v/1

ķ.+u 453v/4

2. Ortak değerlere sahip kimselerden her biri; dost, arkadaş

ķ.+ını 322v/1

ķ.+ları 313v/8, 456r/1

ķ.+larına 358v/3, 484v/3

ķ.+larumuzu 484v/1

ķ.+u 356v/8

3. Cariye, kadın köle

ķ.+larıu 296r/8

4. (Kızkardeşi gibi olan) öteki

ķ.+ından 429r/7

ķarınlu: Karnı dolu

ķ. 473r/8

ķarıř- İç içe geçmek, karışmak

ķ.-mış (sfe) 455v/1, 516r/5

ķarıřdur- Dalgalandırmak, karıştırmak

ķ.-ucı 306v/1

ķarıřmak: Karmaşa

ķ. günü "kıyamet günü" 408r/5

ķarřu: Çelişen, çelişkili; anlamsız

ķ. 268r/2

ķarřu: -e doğru

ķ. 495v/2

ķ.+ıa getir- "*-e karşılık verilmek*"

516v/6

ķ. getirünül- "*kavuşturulmak, eriştirilmek, ulaştırılmak*" 417r/4

ķarřu ķarřu: Karşılıklı, karşı karşıya

ķ. eyle- "*karşılıklı olmak*" 434v/6

ķ. ol- "*karşılıklı olmak*" 472r/7

ķārūn [Ar.]: Kuran'da bahsi geçen çok zengin kiři.; Karun

ķ. 334v/5, 335r/5, 335r/6

ķařd [Ar.]: Karar verme, niyet etme

ķ. eyle- "*karar vermek, niyet etmek*" 502v/5

ķ. eyle- "*kast etmek, anlatma, bahsetme, söz etme*" 412v/6

ķ. eyle- "*yönelmek*" 271r/1, 414v/1, 510v/2

ķ. eyle- "*hükmetmek*" 307r/2, 475r/8

ķ. eyle- "*kalkışmak, yeltenmek, azmetmek*" 405r/2

ķ. eyle- "*bilerek yapmak*" 357r/1

ķařane [Far.]: Büyük ve gösterişli yapı

ķ. 468v/5

ķařki [Far.]: Keşke

ķ. 304v/1, 304v/2, 335r/6, 380r/7,

428v/3, 505r/5, 505r/6, 520v/8, 531r/6

ķat: 1. Üst üste olan şeylerden her biri, tabaka; kat

ķ. 525r/5, 525v/5

ķ.+lu 519v/8

2. Yan, huzur, karşı, ön; makam
k.+ımuздan 333r/1

k.+ına 347r/7

k.+ında 272r/3, 279r/5, 293v/3,
301r/4, 321v/7, 322v/4, 332r/3,
354v/2, 369v/1, 370r/5, 377v/2,
400r/2, 408v/3, 421v/2, 422r/7,
428r/8, 439v/7, 448r/8, 452v/5,
454r/7, 456r/7, 459r/8, 463v/4,
477v/2, 489r/4, 491v/7, 501v/2,
503r/3, 512v/7, 522r/3, 523v/8,
533r/5, 535v/7

k.+ındadır 269r/1, 292r/1, 333r/6,
365r/8, 406v/2, 419r/1, 419r/5,
432r/1, 441v/5, 492v/7, 495r/3,
504v/2

k.+ındamıdır 462v/3, 503v/5

k.+ından 330v/5

k.+larında 346v/4, 386r/5

k.+larındamıdır 391r/7

k.+larından yarı 413v/1

k.+umda 319r/3, 335r/3, 456v/4,
457r/1

k.+umuzda 380v/5, 382r/6, 390r/6

k.+umuzdadur 393v/5, 425v/8, 457r/5,
512r/1

k.+umuzdan 268v/7, 332r/1, 432v/2

k.+uňa 507r/7

k.+uňda 429r/8, 499r/5

k.+unda 507r/7

k.+uňdadur 329v/2

k.+uňdan 445r/8

3. Üst

k.+larından 501r/1

katı: 1. Sert, katı

k. 320r/5, 398v/8, 414v/6, 416r/7,
456r/7, 477r/5, 503r/1, 515v/3

2. Şiddetli

k. 273v/1, 357v/7, 372r/6, 373v/6,
374r/6, 392v/6, 404v/7, 407r/2,
414r/4, 415r/4, 419r/3, 421v/2,
422v/8, 426r/3, 433r/2, 441r/1,
456v/6, 457r/7, 461r/2, 467r/2,
477v/8, 481v/8, 483v/1, 484r/1,
496v/8, 497r/2, 503r/8, 504r/7,
504v/3, 510r/2, 516v/5, 516v/8,
518r/8, 538v/3

k.+dur 276r/3, 485r/3, 528r/1

3. Sağlam

k. 321r/4, 449v/8, 444r/1

4. Güç, kuvvet; güçlü, kuvvetli

k. 463v/1, 478v/3

5. Hirs

k. 531r/3

6. Aşırı

k.+dur 536v/4

katıl-: 1. Katılmak

k.-a 358v/4

2. Eklenmek, karışmak

k.-mış(sfe) 516r/8, 517r/3, 526r/1

katılık: 1. Sertlik

k.+dan 418v/8

2. Felaket

rūzgār k.+ın "*feleğin sillesi*" 462r/3

katırağ: 1. Daha şiddetli

k. 413r/7

k.+dur 468r/7

k.+ın 378r/1

k.+ına 409v/6

2. Güçlü, kuvvetli

k. 378r/8

3. Kesinlikle, elbette

k.+sız 484v/8

katlan-: Sabırla beklemek; katlanmak.

k.-dılar 518r/7

kavil [Ar.]: Söz, ahit, kavil

k.+lerin şakla- "*Sözüne bağlı olmak,
sözünü tutmak, ahdine riayet etmek,
ahdini gözetmek*" 507r/5

kav(i)m → kavüm [Ar. kavm]: 1. Kavim

k. 268v/2, 273r/1, 275r/8, 279v/3,
287r/7, 287v/3, 290v/3, 291r/6,
332r/6, 338v/8, 339v/3, 340r/4,
342r/1, 345r/8, 345v/2, 345v/5,
353v/5, 378v/8, 385v/2, 401r/2,
402r/4, 408r/3, 413v/7, 429v/7(2),
434r/2, 436r/5, 438r/4, 442r/2,
447v/6, 482v/1, 449r/8, 459v/6

k.+den 322r/5

k.+dür 462r/5

k.+i(iye) 280v/5, 287v/6, 305r/4,

305r/6, 305r/7, 309v/5, 315r/7,

360v/7, 389r3(2) 405r/1, 455v/8,

456r/2, 459v/8, 465v/4, 466v/2,

466v/8, 467v/5(2), 481v/6, 504v/2,

519v/4

k.+i (yhe) 504r/8

k.+le 488v/6

k.+ler 302r/7

k.+lerin 323r/1

k.+lerine 398r/2

k.+inden 273r/3, 286r/1, 286v/2,

286v/6, 305r/3, 319r/6, 328r/2,
328v/6, 337v/6, 508r/1
ķ.+inġ 491r/4
ķ.+ine 271v/3, 285v/8, 311v/8, 338r/1,
387v/1, 427v/3
ķ.+ini 427v/3, 429v/6, 433r/3, 441v/1,
465v/3
ķ.+inüġ 323r/6, 338v/7, 339v/2
ķ.+iyle 459v/3
ķ.+e 325v/6, 346r/5, 347r/3, 433v/3,
435v/2, 489v/5, 491r/5
ķ.+üm 285v/8, 313v/4, 322v/2, 340r/5,
380r/2, 407v/6, 408r/1, 409r/1, 429v/2,
489r/6, 508r/2, 508r/5
ķ.+ümüz 442v/6
ķ.+üġ 273r/5, 430r/1
ķ.+üġe 429r/1
 ķ.+siz 459r/1
 ķ.+üġi 508r/1
 2. Halk
 ķ. 331v/2, 333r/5, 339v/5, 340r/2
ķ.+inden 327v/8, 483v/6
ķ.+ini 326v/5
ķ.+inüġ 321r/5
 3. Aile
ķ.+i (iye) 327r/4, 467v/5
ķ.+in 315v/7
ķ.+inden 515v/6, 526v/6, 526v8
ķ.+ine 318v/6, 329v/5
ķ.+ini 273r/3, 322v/7, 323r/8, 389r/5,
393v/8
ķ.+ine 318v/6
 ķ.+lerinden 526r/4
 ķ.+lerine 398r/2
 ķ.+lerümüz 449r/3
 ķ.+lerüġizi 498r/7
ķ.+ümi 315v/7
ķ.+ümüzde 461v/8
4. Arkadaş
ķ.+i(iye) 460v/4
ķavi [Ar.]: Kuvvetli
 ķ.+dür 478v/4
 ķ. eyle- "desteklemek, kuvvetlendirmek,
güçlendirmek, pekiştirmek" 379v/3,
392r/2
ķavıraķ: Sağlam
 ķ.+dur 511v/5
ķavmi evüġ: Ehl-i beyt
ķ.+i(iye) evüġ 360v/7
ķav(ü)l [Ar. ķavl]: Söz, ahit, kavil
ķ.+ine 400r/4

ķ. eyle- "sözleşmek, sözleşme yap-
mak, anlaşmak, anlaşma yapmak"
488v/5, 449r/1
ķavüm → ķav(ü)m [Ar. ķavm]: 1. Kavim
ķ. 287v/5
ķ.+den 449v/8, 459r/6
ķ.+dür 430r/3, 432r/4, 433r/7,
485r/1, 485r/3
ķ.+lerden 499r/6
ķ.+lere 309r/3
ķ.+lerine 486v/8
ķ.+siz 315v/4
2. Aile
ķ.+lerine 424v/4
ķavza-: Toplamak, derlemek
ķ.-dı 527r/2
ķayda [Ar. Kar'ide]: Kaide, usul, âdet
ķ.+sı 413v/2
ķayġu: Kaygı; keder, üzüntü
ķ. 327r/5
ķ.+dan 273r/3, 387r/5, 388v/3,
503v/7
ķ.+yı 376v/8
ķ. eyle- "üzmek, endişelendirmek,
kederlendirmek; kaygılandırmak"
383v/3
ķayġulu: Kaygılı; kederli, üzüntülü
ķ. eyle- "üzmek, endişelendirmek,
kederlendirmek; kaygılandırmak"
275r/4, 352r/3, 481r/3
ķayġur-: Üzülmek, endişelenmek, keder-
lenmek; kaygılanmak
ķ.-alar 403r/1
ķ.-asız 430v/7
ķ.-ma 339v/8
ķ.-mayalar 440r/6
ķ.-mayasız 478r/6
ķayna-: Kaynamak
ķ.-r 434v/1
ķ.-rken 500r/4
ķ.-ya 286r/6
ķaynayu çık-: Fıskırmak
ķ. ç.-maķ 471r/8
ķayur-: Üzülmek, endişelenmek, kederlen-
mek; kaygılanmak
ķ.-maġıl 327r/3
ķ.-maya 327v/5
ķazan-: 1. Yenmek, kazanmak, galip gel-
mek, üstünlük sağlamak
ķ.-dı 437r/4
ķ.-dılar 378v/2

ķ.-urlar 382v/8, 399r/6, 413r/8, 415r/8
 2. Sahip olmak, edinmek
 ķ.-dı 461v/4
ķazıl-: Kazılmak
 ķ.+mış(sfe) yēr "*hendek, geniş çu-
 kur, oyuk; kanyon*" 527v/2
kelebek: Kelebek
 k. 536v/8
kelime [Ar.]: Söz, kelime, kelim
 k.+leri 352v/1
kemā [Ar.]: Gibi
 k. 421r/5
kemirek: Derece bakımından daha az
 değeri olan.
kendi → kendü: Kendi, kendisi
 k. 372v/2, 377r/1, 447v/5
 k.+nden 421r/1
kendü → kendi
 k. 277r/4, 304r/2
 k.+leri 312v/6
 ķ.+nün 484r/8
ķeliye [Ar.]: Kilise, kenise
 k. 280v/1
ķerem [Ar.]: İhsan, bağış, lütuf, kerem
 k.+lerdür 524v/1
 k.+lerü 534v/2
ķerim [Ar.]: Eli açık, cömert
 k.+dür 322r/1
ķes-: 1. Herhangi bir şeyi en az iki
 parçaya ayırmak, kesmek; biçmek
 k.-dükdi 505v/7
 k.-dünüz 483v/2
 k.-em 311r/2
 k.-sün 277v/2
 2. Yol kesmek, geçmesine engel
 olmak
 k.-ersiz 339v/1
 3. Traş etmek
 k.-icileriken 451v/4
 4. Yontmak, oymak
 k.-diler 530v/4
 5. Devşirmek, roplamak
 k.-eler 502v/1
ķesb [Ar.]: Kazanma
 k. eyle- "*çalışıp kazanmak, elde et-
 mek*" 353r/8, 422v/1, 435v/8, 437r/1, 539v/2
ķesil-: 1. Herhangi bir şeyi en az iki parçaya
 ayrılmak, kesilmek; biçilmek
 k.-di 278r/3

2. Yapmayı bırakmak
 k. 513r/3
 3. Kesinti
 k.-memiş 414r/6, 502r/2, 527r/6, 534r/6
 4. Dikkat kesilmek; yönelmek
 k. 511v/6, 511v/7
 5. Ayrılmak, uzaklaşmak
 k.+mek 511v/8
ķesük: Kesik
 k. eyle- "*Parçalayıp ayırmak, par-
 ça parça bölmek, parçalara ayır-
 mak; darmadağın etmek*" 288r/4
ķığır-: 1. Davet etmek
 ķ. 421r/5
 ķ.-a 457v/4
 ķ.-dılar 467v/1
 2. Seslenmek
 ķ.-a 333v/1, 333v/6, 334v/2
 ķ.-dı 323v/8, 273v/3, 274r/3, 309r/2, 387r/4, 521v/3
 ķ.-dılar 391r/1, 431r/7, 476v/7
 ķ.-uñ 303r/5
 ķ.-urlar 452v/6
ķıgırıl-: 1. Davet edilmek, çağırılmak
 ķ.-a 491v/2
 2. Seslenilmek
 ķ.-ır 405v/5
ķıgırış-: Karşılıklı seslenmek, birbirlerine
 seslenmek
 ķ.-tılar 502v/3
ķıl- → ğıl-: 1. İsimlerle birlikte kullanılarak
 "yapmak, etmek, eylemek" anlamla-
 rında birleşik fiiller oluşturur
 ķ. 292r/2, 517v/4, 538v/7
 ķ.-a 496v/7, 512r/5
 ķ.-alar 476v/7
 ķ.-alum 416v/3
 ķ.-a mı 511r/5
 ķ.-anlara 279v/6
 ķ.-ar 362r/7
 ķ.-aruz 504v/4
 ķ.-asız 292r/6
 ķ.-dı 306v/3, 307r/6, 307v/5, 380r/8, 434r/7, 451v/4, 456v/5, 459v/5, 475v/6, 500v/4, 502v/3, 504r/1, 508v/6, 508v/7, 529r/2, 529r/8, 534v/4, 538r/4
 ķ.-dılar 426v/4, 508r/7
 ķ.-duķ 280r/1, 287v/8, 305r/5, 331r/4, 369r/1, 379r/3, 380v/7,

387v/8, 392v/4,
 428r/5, 429v/8, 472v/8, 474r/2,
 474r/4, 478v/5, 478v/8, 500r/1,
 519v/7, 519v/8
 k.-dum 513r/5
 k.-ıcı 301v/2, 302v/2, 308r/1,
 311v/8, 313v/7, 314v/2, 315r/7,
 316r/2, 316v/7, 317v/6, 328r/5,
 354r/3, 357r/2, 359v/3, 362v/1,
 363r/8, 365r/3, 366r/8, 382v/2,
 419v/7, 434r/8, 439v/4, 453r/1,
 454r/5, 454v/3, 462r/1, 476r/3,
 479r/6, 481v/2, 484v/3, 487v/2,
 488v/5, 495r/2, 497v/5, 512v/8
 k.-ıcıdan 416v/8
 k.-ıcıdur 283r/1, 292v/7, 294r/6,
 294v/5, 313r/4, 343v/8, 378v/8,
 402r/6, 413v/6, 423v/5
 k.-ıcılar 317v/7, 506v/6, 538v/3
 k.-ıcılardan 389v/1, 514r/7
 k.-ıcılariken 431r/3
 k.-ıcılarıu 291v/1, 292r/2
 k.-ıcıvan 319r/5
 k.-inasız 322v/3
 k.-ma 484v/2, 487r/5
 k.-madı 356v/3, 515v/5
 k.-madu 513v/5
 k.-ma 280r/6
 k.-ma 292v/5
 k.-ur 338v/2, 425r/6, 511r/6
 k.-urlar 417v/1
 k.-ursa 501v/4
 k.-ursız 414r/7
 2. Yapmak, etmek, eylemek,
 hâline getirmek
 k.-a 496r/1
 k.-dı 427v/4
 k.-du 368v/6, 513v/4, 518v/3
 k.-madu 268r/6
 k.-madu 518v/5
 k.-ur 398v/6
 k.-ursız 474v/1
 3. Yaratmak, var etmek, meydana
 getirmek, oluşturmak
 k.-a 508v/3
 k.-dı 411r/8, 516r/1
 k.-dık 516r/6
 k.-du 518v/5, 519v/6
 k.-madu 531v/6
 4. Bir tutmak, gibi kılmak
 k.-alum 503r/4

kılın-: Yapılmak, edilmek
 k.-a 491v/4
 k.-asız 299v/8, 381v/3, 453v/5
 k.-mı 449r/2
 k.-mı 354v/1
kılun-: Yapılmak, edilmek
 k.-uruz 354r/7
kırağ: Kıyı, kenar
 k.-ında 524r/1
 k.-larında 470r/2, 500v/4
 k.-larından 271r/2
kırıg-: Yenilgiye uğratılmak, yenilmek
 k.-alar 343v/6
kırk: Kırk
 k. 440v/2
 k.-a 334v/7
kısa: Küçük (yaş)
 k. eyleyici "*küçük yaşta olan; genç*" 394v/1
kışır: Hayırsız; kısır
 k. 282r/2
kısmet [Ar.]: Pay etme, paylaşırma, tak-
 sim etme, bölme, bölüştürme
 k. eyle- "*bölüştürmek, taksim et-
 mek*" 428r/1(2), 458r/4
kışsa: Hüküm, fetva, karar
 k.-y 273r/6
kış: Kış
 k.-u 538r/6
kıtlık: Sıkıntı, zorluk
 k. 531v/4
kıyâmet [Ar.]: Dünya hayatının bitimi;
 ölümlerin dirilip mahşerde toplanacakları
 zaman; kıyamet
 k. 276v/6, 277r/1, 277v/6, 285r/8,
 303r/1, 307v/7, 312r/8, 331r/4,
 331r/5, 333r/8, 334r/5, 334r/7,
 337v/5, 339r/2, 344v/4, 344v/6,
 349r/4, 353r/7, 355v/7, 365v/1,
 366v/6, 375r/3, 381v/8, 398r/3,
 399r/6, 399v/6, 401v/3, 402v/7,
 409v/5, 411r/1, 418v/8, 421v/4,
 421v/6, 424v/4, 430v/5, 436v/4,
 437v/4, 438r/6, 466r/3, 480v/2,
 486v/6, 503r/6, 504r/6, 504v/6,
 506r/6, 515r/3, 519v/4
 k.-de 271r/8
 k.-den 365r/8, 522r/4
 k.-i(yhe) 303r/1
 k.-ü 271r/5, 275v/8, 406v/2,
 430r/6, 439r/6, 514v/8
kız: Kız

ķ. 268v/6, 269v/1, 290r/7, 300v/8,
302r/2, 312v/3, 327v/2, 353r/4,
396v/2, 509r/1, 509v/5

ķ.+a 523v/3

ķ.+ı(iye) 431v/4, 499r/7

ķ.+ınuñ 329v/1

ķ.+lar 389v/5, 426v/5, 477v/6

ķ.+ları 363r/3, 363r/4, 389v/7,
488v/3

ķ.+larını 407r/6

ķ.+laruñ 365r/1

ķ.+laruñuz 486v/6

ķ.+laruñuzdan 301r/1

ķ.+laruñuzı 495r/3

ķızıl: Kırmızı

ķ. 470r/6

ķ.+lar 376r/3

ķi: Ki (Bağlama edatı)

ķ. 311r/2, 378v/8, 435v/3, 460r/3,
477v/2, 509r/2, 520r/3, 529v/5

ķibir [Ar.]: Büyükleme, kendini üstün
görme

ķ. 410v/4, 521v/8

ķ. eyle- "*büyükleme, kendini üstün
görme*" 385v/6, 412v/2, 435v/5,
439v/8, 441r/8, 492v/4, 510r/1

ķiçi: Küçük, minik

ķ. 300r/8, 536r/6

ķifāyet [Ar.]: Yeterli, yeteri kadar olma,
kâfi gelme

ķ. èt- "*yeterli olmak, yetmek*" 341v/8

ķilid [Far.]: Kilit

ķ.+leri 446r/6

ķilid dil: Kilit

ķ. dil 301r/2, 403r/3

ķ.+i dil 420v/4

ķim I: 1. Ki (Bağlama edatı)

ķ. 268v/1, 286v/2, 268v/3, 270r/1,
272r/1, 272r/3, 274r/7, 275r/5, 275r/8,
276r/8, 280r/2, 282v/7, 284r/5, 286r/4,
286r/8, 287v/3, 296r/5, 297r/2, 299v/5,
302v/7, 306v/7, 309v/1, 310v/1, 310v/3,
312r/5, 312r/6, 312r/7, 316r/8, 317r/2,
318v/7, 319r/2, 320r/2, 326r/5, 328r/2,
328r/8, 332r/4, 332r/6, 340r/4, 344v/3,
344v/5, 346v/3, 353r/4, 365r/6, 376r/1,
381r/6, 384r/3, 388r/2, 393v/3, 465r/1,
398v/4, 400v/8, 401r/2, 401v/2, 402r/4,
403r/3, 403r/5, 404r/5, 404v/6, 405r/8,
406r/2, 406r/7, 406v/5, 407r/5, 407r/8,
409v/7, 410r/1, 410r/2, 410v/3, 412r/1,

412r/3, 413r/3, 414r/7, 415r/1, 415r/3,
415v/3, 416r/5, 416v/2, 417r/3, 417v/1,
417v/3, 417v/4, 417v/6, 418r/7, 419v/7,
420r/4, 420v/6, 420v/8, 421r/8, 421v/4,
421v/5, 421v/6, 422r/2, 422r/3, 422r/6,
422r/8, 422v/1, 422v/6, 423r/2(2), 423r/5,
423v/3, 423v/4, 423v/8, 424r/1, 424v/7,
425r/4, 426r/6, 426r/7, 426v/3, 426v/6,
426v/7, 427r/4, 427v/3, 428v/3, 428v/6,
428v/7, 428v/8, 430v/1, 430v/5, 434r/2,
436r/2, 436r/5, 436r/6, 437v/2, 437v/6,
438r/2, 438v/2, 439v/3, 440r/1, 440r/5,
440v/6, 441r/2, 441r/6, 441v/8, 443r/3,
443r/5, 443r/6, 443v/3, 443v/4, 443v/7,
443v/8, 444r/4, 444r/6, 445v/1, 445v/3,
445v/4, 445v/6, 446r/6, 446v/1, 446v/4,
447v/3, 449r/1, 449v/2, 450v/5, 451r/3,
453v/8, 454r/4, 454v/8, 457v/5, 457v/7,
458r/1, 464v/1, 465r/1, 465r/4, 468r/8,
469v/8, 473v/8, 474r/3, 476r/8, 477r/2,
477r/4, 478r/2, 478r/7, 478v/5, 478v/8,
479r/2, 479v/6, 479v/7, 480v/3, 480v/4,
480v/5, 481r/2, 481v/5, 485v/7, 486r/3,
487r/8, 487v/2, 488r/7, 488v/6, 489v/1,
490r/6, 491r/4, 491r/8, 491v/6, 494r/7,
494r/8, 495v/6, 496v/1, 497r/3, 498v/3,
499r/4, 499v/3, 499v/4, 501r/2, 501r/4,
501r/5, 501r/6, 501r/8, 501v/3, 501v/7,
503r/1, 503v/3, 505r/1, 506v/3, 506v/4,
506v/6, 506v/8, 507r/2, 507r/4, 507r/5,
509v/3, 511r/6, 514r/5, 516r/2, 519r/5,
519v/4, 520v/5, 521r/3, 521v/1, 521v/4,
522r/6, 522v/8, 523r/5, 524v/1, 524v/7,
525r/2, 525v/4, 526v/5, 526v/7, 527v/4,
527v/7, 529r/1, 529r/2, 529r/6, 530r/5,
530v/2, 530v/3, 530v/4, 530v/5, 531v/3,
531v/5, 532r/1, 532v/7, 532v/8, 533r/4,
533v/6, 534r/5, 534v/1, 534v/2, 534v/3,
534v/4, 535r/7, 535v/1, 535v/4, 535v/6,
536r/1, 536v/7, 537r/1, 537v/2, 537v/5,
537v/7, 538r/7, 538v/4, 539r/2, 539r/3

2. "Ne" kelimesiyle birlikte: değil mi ki...;
ne ki

n. 276v2, 283v1, 382r7, 438r1, 451r1,
451r6, 461r6, 461r7, 465v/5, 475v/2,
476r/7, 478r/3, 480v/2, 486v/6, 487r/7,
488r/5, 489r/4, 522r/1

ķim II: Soru zamiri

ķ. 346r/6, 399r/4, 432r/3, 470v/4,

495r/5, 496r/2, 510r/3, 524r/4, 538v/2

ķ.+den 298r/7

k.+dür 358r/8, 377v/5, 419r/5, 449r/4,
489v/4, 501r/2, 501r/4, 515v/4

k.+i 348r/4

k.+indür 406r/8

kimesne: Kimse

k. 539v/7

k.+den 362r/3

k.+nüñ 533r/5

kimse: Kimse

k. 377v/8, 509r/6, 511r/1, 531r/7,
531v/5, 531v/6

k.+ye 294v/1, 393v/1, 510v/5,
531r/6

k.+yi 509v/5, 510r/1, 510v/7

kiri: Herhangi bir şeyin kullanılmasına
karşılık olarak yapılan ödeme; kira
k. 503v/4

k.+lerin 496v/3

k.+sin 329r/5

k.+ye tut- "*ücrete mulabil işçi ola-
rak tutmak*"

329r/8

kitāb [Ar.]: Kitap

k. 268r/5, 268r/8, 283r/7, 325r/2, 332r/8,
341v/4, 349r/6, 391r/6, 399r/1, 421r/4,
425v/7, 427r/4, 432r/8, 439r/4, 440r/3,
442v/4, 460v/7, 474r/7, 374v/2, 477r/5,
478r/5, 478v/6, 490v/7, 513v/6, 513v/7,
535v/1, 535v/4

k.+a 421v/3

k.+da 357r/4

k.+dan 376v/2

k.+dur 288v/3, 367r/1, 440r/4, 455r/8

k.+ı(yhe) 332r/3, 396r/6, 435r/4, 478v/2

k.+ı(iye) 529v/1

k.+ından 321v/6

k.+lar 275r/7, 522v/5, 535r/8

k.+lardur 529v/1, 535v/1

k.+ları 491r/3

k.+larında 465r/3

k.+larından 437v/7

k.+uñ 308v/3, 318r/8, 326v/3, 341r/7,
359v/6, 396r/5, 438v/8, 483r/2, 484v/4,
535r/7

kitābsuz: Kitap olmaksızın, kitapsız halde.

k. 276v/8

kitāl [Ar.]: Savaş, öldürme; katl

ķ. 359v/4, 443v/1

ķ.+ları 485r/2

ķ. eyle- "*savaşmak*" 280r/6, 449v/8,
450v/5, 485r/1, 487v/3

ķ. èt- "*öldüresiye dövüşmek, kavga
etmek*" 328r/1

ķo-: 1. Geriye bırakmak, kendi hâline bı-
rarmak

ķ. 288r/5, 431v/5, 462v/7, 507v/3

ķ.-rsalar 509r/7

ķ.-ya 511v/8

2. Serbest bırakmak, tutmamak, müsa-
ade etmek

ķ. 513r/5

ķ.-n 407r/7

3. Terk etmek, bırakmak

ķ.-dılar 491v/7

ķ.-mañ 509r/2

ķ.-maya 493r/7

ķ.-ñ 491v/3

4. Bırakmak, yaşatmak

ķ.-ma 509r/6

ķ.-mayadı 378v/3

5. Geride bırakmak, arkada bırak-
mak

ķ.-dılar 433v/1

6. Tercih etmemek, bırakma

ķ.-rsız 315v/3

ķ.-rsuz 515v/1

7. Geriye bırakmak, ertelemek

ķ.-r 378v/3

8. İsimlerle birlikte kullanılarak
türlü manalarda birleşik fiiller o-
luşturur

ķ. 503v/2

ķ.-dı 465v/3, 469r/1, 469r/3,

500v/6, 515r/6, 524r/8

ķ.-duķ 388r/7, 389r/2, 459v/1,
466v/6

ķ.-ğıl 433r/8

ķ.-ma 274r/4

ķ.-duķ mı 533v/6

ķ.-maķda 534v/8

ķ.-mayalar 370r/3

ķ.-maz 513v/3(2)

ķ.-ñ 433r/7, 449v/4

ķ.-rdu 326v/6

ķoca: İhtiyar, yaşlı

ķ.+dur 329r/2

ķocalıķ: Yaşlılık, ihtiyarlık

ķ.+a 349r/3

ķoç: Evcil koyunun erkeği

ķ.-ı (yhe) 388r/6

ķondur-: Terkip etmek, düzenlemek,
oluşturmak

ķ.-dı 524v/2

ķonıl-: 1. Bırakılmak

ķ.-amayasız 314v/6

2. Konulmak, yerleştirilmek

ķ.-mış(sfe) 530r/1

ķonıl-: Serbest bırakmak, tutmamak, mü-
saade etmek

ķ.-a 515v/7

ķonşı: Komşu

ķ.ol- "*ķomřu olmak, yanında kalmak*" 365r/5

ķonuk: Konuk, misafir

ķ.+ın 467v/8

ķ.+larınuş 458v/7

ķopar-: 1. Kaldırmak, yükseltmek

toz ķ.-dılar "*toz kaldırmak, tozu*

dumana katmak" 536v/2

2. Diriltmek, mezardan kaldırmak

ķ.-a 482r/4

ķ.-avuz 371r/8

ķ.-dı 382r/4

ķ.-maya 510r/1

ķ.-sız 285r/8

3. Yerinden ayırmak, soymak

ķ.-ıcıdur 506v/4

4. Bağlı olduğu yerden ayırmak,
harekete geçirmek

ķ.-avuz 348r/7

ķ.-dı 374r/3, 532v/2

5. Koparıp almak, kapmak

ķ.-sa 283v/7

6. Korku vermek, korku salmak,
(yürekleri) hoplatmak

ķ.-maņ 416v/5

ķoparıl-: 1. Bağlı olduğu yerden
ayrılmak, koparılmak

ķ.-mış(sfe) 467r/3

2. Diriltmek, mezardan kaldırmak

ķ.-mışlaruz 289v/8

ķoparınıl-: 1. Diriltmek, mezardan
kaldırmak

ķ.-a 395v/7

ķ.-maķ 374r/4

ķ.-mayalar 494r/5

ķ.-mışlar 389v/2

ķ.-mışlarmuz 473r/5

ķ.-mışlaruz 385r/1

2. Bağlı olduğu yerden ayırmak,
koparmak

ķ.-a 518r/7

3. Toplanılmak

ķ.-a 305r/1

ķoparıl-: Diriltmek, mezardan kaldırıl-
mak

ķ.-maęuņ 349r/6

ķork-: Korkmak

ķ. 356r/8, 361v/3, 522r/6

ķ.-a 496r/6, 496r/8

ķ.-ar 279v/5, 458r/1, 487r/7,

521v/5, 522v/4, 529r/5

ķ.-arın 309r/4, 309r/6, 330r/7,

330r/8, 408r/2, 485r/6

ķ.-arlar 271r/8, 297v/1,

362r/3, 375v/1, 399r/2, 415v/1,

459v/1, 516v/2

ķ.-arun 314r/6

ķ.-asın 361v/5, 521v/2

ķ.-avuz 516v/4

ķ.-dı 392r/4, 457r/4, 470v/4, 522r/3, 536r/1

ķ.-duęuņuz 346r/4

ķ.-dum 309v/3

ķ.-duğuzmı 481v/2

ķ.-ıcılar 422r/5

ķ.-ıcılardur 269v/4

ķ.-ma 319r/3, 330r/3, 459r/3

ķ.-mağı 514v/6

ķ.-maęuņ 451r/8

ķ.-maya 510r/8

ķ.-maz 319r/3, 376r/5, 532v/4

ķ.-mazlar 436r/6, 514v/4, 520r/6

ķ.-mazmısız 286r/1, 286v/6, 315r/8, 316r/4,
388v/8

ķ.-mazsız 290r/4, 508v/4

ķ.-saņ 327r/3

ķ.-u 358v/5

ķ.-ucılardur 271r/8

ķ.-udan 538r/8

ķ.-uņ 275v/8, 313r/6, 313r/7, 314r/1,

314r/4, 314r/5, 314v/4, 315v/1, 316r/4,

340r/5, 353r/3, 364v/3, 366r/1, 398r/5,

430v/1, 452v/1, 454r/5, 481r/1, 484r/1,

485v/1, 488r/8, 495r/3, 508r/3

2. Uyarma, uyarı; uyarmak

ķ.-arsın 331v/5, 353v/4, 420r/2

ķ.-maęuņ 456v/1

ķ.-maķ 514r/4

3. Sakınmak, korunmak

ķ.-arlar 323r/3

ķ.-armısız 314r/1

ķ.-aruz 271r/2

ķ.-dı 532v/7

ķ.-ıcılarla 519r/4

ķ.-ıcılarındur 503r/3

.-mayasın 379r/6
 .-mazlarmı 309r/3
 .-uñ 381v/2
orı → **oru**: Korku
 .+sından 485v/6
orıt-: Uyarmak
 .-(ıcı) 395r/3
 .-(d)ıcılar 441v/2, 466r/6
 .-(d)ıcıvan 341v/8
ormak: Korku
 .+çün 345v/3
 .+dan 330r/4
oru → **orı**: Korku
 . 275r/4, 358v/6, 359v/7, 369v/1, 459r/2(2)
 .+cılardur 507r/1
 .+cıyken 288r/8
 .+dan 326r/3
 .+ları 372v/3
 .+larından 299v/5
 .+larıyla 504r/6
 .+sından 269v/4
 .+yı 483r/5
orud- → **orıt-**: Uyarmak
 . 406v/2, 440r/4, 513r/2
orudıl-: Uyarılmış
 .-mıřlaruñ 387r/3
oruduculuk: Uyarıcılık, ruhbanlık
 . 479r/1
orudul-: Uyarılmak
 .-salar 271r/3
orut-: Uyarmak; korkutmak
 . 317v/4, 508r/1
 .-dı 467v/7
 .-du 520v/6
 .-dum 533r/3
 .-duñ 379r/5
 .-(d)ıcı 375v/6, 500v/7, 501v/2
 .-(d)ıcıdur 465v/5
 .-(d)ıcılar 387r/3, 432v/1, 467r/5, 468r/3
 .-(d)ıcılardan 465v/6
 .-(d)ıcılarken 442v/4
 .-(d)ınılmıřlaruñ 316r/1, 323v/1, 390v/3
 .-maduñ 379r/5
 .-masın 375r/8
 .-ucı 302r2, 302v4, 306r8, 306v6, 313v2, 331v/5, 353v/5, 362v3, 369v8, 372r5, 379r1, 413v7, 427r6, 439v6, 455r5, 500r6, 522r6

.+ucı iken 448v/6
 .+ucılar 316v8
 .+ucılardanvan 326r8
 .+ucıları 317v1
 .+ucıvan 281r/8, 508r2
 .-(d)ur 398r/4, 407v/5
 .-(d)urlar 400r/5
orutmak: Korkutma, uyarı
 .518r/5
 .(+ğ)ı 456v/8
 .+lar 468r/1
 .+larım 467r/3, 467v/2
 .(+ğ)umdan 458r/1
ov-: Kovmak, savmak, defetmek
 .-ucı 313v/2
oy-: 1. Serbest bırakmak, tutmamak, izin vermek
 . 511v/8
 2. Yü  n   bırakmak, doğum yapmak, doğurmak
 .-alar 496v/3
 3. Ü       koymak, biriktirmek
 .-dı 506v/5
 4. Bir araya getirmek, toplamak
 .-avuz 325v/2
 5. Çıkarmak (giysi)
 .-alar 300v/3
 .-asız 300r/4
 6. Bırakmak, boşamak
 .-asın 363v/1
 .-uv  r- "*bırakmak, boşanmak*"
 360r/3
 7. Bir kenara bırakmak, unutmak
 .-a 276r/1
 .-avuz 438r/8
 8. Düşürmek, düşük yapmak
 .-ya 276r/1
 9. Kurmak (terazi)
 .-avuz 271r/5
 10. Yere çalmak, ge  irmek, batırmak
 .-du 335v/1, 340v/5
 11. Sonraya bırakmak, ertelemek .-ya 508r/4
oyınıl-: S  r  lmek, çıkarılmak, atılmak
 .-avuz 332v/8
oyun I: Koyun
 . 279v/4, 392r/7
 .+larından 392r/8
oyun II: Gövdenin iki kol arasında kalan b  l  m  ; koyun

y. 501r/5

koyunıl-: Yere çalmak, geçirmek, batırmak

ķ.-duķ 335v/6

kök: Bitkileri toprağa bağlayan kısmı

k.+leri 483v/2

kör: Gözün görme yetisinin olmaması, kör

k.+lerdür 324v/1

köşk [Far. kūşk]: Bahçeler içerisine yapılmış süslü evler; köşk

k. 308r/6, 322r/6, 330v/8, 518v/8

k.+ler 303r/1, 368r/3

k.+lerde 371r/4

köy: Kent, belde, şehir

k. 268v/1, 281r/6, 306r/8

k.+den 272v/8, 333r/2

k.+e 321r/5, 370v/6

k.+i(yhe) 274v/3, 280v/8, 305r/8,

317r/8, 444v/7, 496v/7

k.+in 465v/4

k.+ler 368v/6, 485r/2

k.+lerden 335r/4, 442r/7

k.+leri 504v/2

k.+lerün 368v/6

k.+ün 339v/5, 340r/2, 379v/1

k.+ünden 444v/7

ķudret [Ar.]: 1. Allah'ın ezeli gücü; kudret

ķ. 419v/3

ķ.+iyle 403v/1

2. Azgın

ķ. 385v/2

ķul: 1. Allah'a itaat ve ibadet eden yaradılmışlar ; kul

ķ. 430r/3, 534v/4

ķ.+a 367v/4, 502r/6

ķ.+dur 393r/4, 394r/3

ķ.+ı (yhe) 455v/5

ķ.+ı (iye) 476r/2, 510v/6

ķ.+ından 463v/3

ķ.+lar 455v/7

ķ.+lara 457r/1

ķ.+lardur 269v/1

ķ.+ları üzere

ķ.+ları 307r/6, 323v/2, 380v/3, 386r/1,

387r/4, 390r/3, 390r/7, 427r/1, 516v/1

ķ.+larımızdan 425v/3

ķ.+larımızdandur 388r/8

ķ.+ların 378v/4, 398r/5, 408r/4

ķ.+larına 277r/2, 409v/3, 418v/2, 422r/8,

423r/2

ķ.+larında 335v/5

ķ.+larından 319v/3, 342v/7, 348v/2, 371r/6, 406r/6, 422v/6, 426v/4

ķ.+larımız 342r/6, 402r/4, 430v/7, 531r/8

ķ.+laruma 398r/6

ķ.+larımızdan 368r/5

ķ.+larımızla 433r/8

ķ.+larımızla 311r/5

ķ.+larımız 390r/8

ķ.+larımızda 499r/2

ķ.+larımızdan 376v/4

ķ.+larımızı 394r/3

ķ.+larımız 395v/8, 401v/1

ķ.+larımızı 509r/7

ķ.+umızı 391v/7

ķ.+umuzı 466v/2

ķ.+un 499r/2

2. Köle

ķ. 309v/5, 479v/8

ķ.+larımızdan 296r/7

ķulak: İşitme organı, kulak

ķ. 501r/7, 504v/5

ķ.+ı (iye) 350r/4

ķ.+ları 415v/2, 508r/7

ķ.+larımız 414r/1

ķ.+umuz 415v/6

ķ. dut- "kulak kabartmak, dinlemek"

283v/6, 384v/3, 509v/3, 510r/3,

526v/2, 526v/3

ķulbsuz → ķulpsuz

ķ. bardak "kadeh" 530r/1

ķul ķaravaş: Köle

ķ. 531v/7

ķulluk: Kulluk olma hâli; kulluk

ķ.+umuzda 411r/3

ķulp [Ar. ķulp] : Kulp

ķ.+a 352r/2

ķulpsuz → ķulbsuz: Kulpsuz

ķ. bardak(+ları) "kadeh" 517r/2

ķum: Kum

ķ. 512r/3

ķumaş [Ar. ķumāş]: 1. Süs; zevk

ķ.+ını 333r/8

ķ.+udur 333r/5

2. Şey, nesne

ķ.+ı (yhe) 364r/4

3. Ağırlık

ķ.+ların 536r/3

ķur'ân [Ar.]: İslam dininin kutsal kitabı;

Kur'ân, Kur'ân-ı Kerîm

ķ. 304v/7, 336r/2, 341v/8, 349v/1,

370r/4, 378v/7, 383r/4, 390v/8,

399v/2, 416r/6, 417v/7, 427v/8,
 439v/7, 442v/2, 455r/5, 464v/8,
 474r/8, 477r/4, 514v/4, 519v/4,
 524r/2, 527r/4, 528v/5, 535r/2
 k.+a 379r/6
 k.+dan 341r/4, 512v/2, 519v/1
 k.+dur 528r/5
 k.+ı (iye) 269r/6
 k.+ı (yhe) 271v/1, 289r/1, 302r/1,
 316v/7, 318v/5, 325r/2, 326r/6,
 384r/7, 400v/5, 412r/5, 413v/7,
 418r/3, 420r/1, 426r/1, 446r/6,
 467v/4, 468v/7, 485v/5, 497r/3,
 504r/2, 509v/4, 511v/4, 517v/2,
 537v/3
 k.+ıla 271r/3, 306r/8, 458r/1
 k.+la 515r/7
 k.+umdur 464v/1
kurbān [Ar.]: Müslümanlar için belli
 hayvanlardan tercih edilip kesilerek
 gerçekleştirilen dinî vazife; kurban,
 kurban kesme
 k. 283r/4
 k.+ı(yhe) 451r/3
kureyş [Ar.]: Hazreti Muhammed'in men-
 sup olduğu Arap kabilesi
 k. 538r/6
kurt: Ağaç, tahta vb. kemirerek beslenen
 kanatlı böcek, tahta kurdu.
 k.+ı(yhe) 368r/6
kurtar-: Zor durumdan uzaklaştırmak;
 kurtarmak
 k. 315v/6, 499r/6
 k.-a 501v/4
 k.-dı 506v/4
 k.-duğ 268r/7, 272v/3, 273r/2,
 274r/3, 313v/5, 323r/3, 323r/8,
 343r/5, 387r/5, 388v/3, 467v/6
 k.-ıcvuz 340r/1
 k.-maya 510v/8
 k.-mayalar 380r/5
 k.-ursın 398v/1
kurtarıcı: Kurtarıcı, imdada koşan
 k. 381v/1
kurtıl- → **kurtul-**: Zor bir durumu
 atlatmak,
 kurtulmak
 k.-asız 491v/6
 k.-ıcılar 347r/6, 350r/1, 495r/5
 k.-ıcılardır 291v/3
 k.-dı 532r/8

k.-mıslar 386r/1, 389r/2, 484r/8
kurtıl-: Kurtarılmak
 k.-alar 381v/1
kurtul- → **kurtıl-**: Zor bir durumu
 atlatmak, kurtulmak
 k.-asız 284r/5, 296r/7
 k.-dı 284v/5, 529r/7
 k.-duğ 329r/6
 k.-mağun 409r/1
 k.-maz 335v/6
 k.-mıslar 291r/3
 k.-mıslardan 333v/8
kurtulıcı: Kurtulan
 k.-lar 299r/4, 299r/6
 k.-lardır 482v/7
kurtulmak: Suçsuz bulunma, beraat.
 k. 468r/5
kuru: 1. (Yer) suyu çekilip kuru hâle
 gelmek
 k. 276v/3, 398v/5
 2. (Bitki) suyunu kaybedip ölmek
 k. 473v/7
kuru-: (Bitki) suyunu kaybedip ölmek
 k.-ya 477v/6
kurusunmış ağaç: Çalı çırpı, saman
 k. 467v/3
kuş: Kuş
 k. 279r/8
 k.+dan 319v/6
 k.+ı(yhe) 273r/7, 320r/4, 501r/1
 k.+lar 298r/2, 392r/1, 538r/3
 k.+uğ 319v/4, 472v/2
kuşluk → **kuşluk**: Günün sabahla öğle
 arasındaki bölümü; kuşluk, kuşluk vakti
 k. 532r/6
 k.+ı(iye) 522r/7
 k.+ını 521v/6
kuşluk → **kuşluk**
 k. 533r/8
kutlu: Mübarek
 k. olun- "mübarek kılınmak" 318v/8
kuvvet [Ar.]: Güç, takat, kuvvet
 k. 321r/3, 390v/5, 523v/8, 528v/4
 k.+den 349r/2
 k.+ile 470r/3, 505v/7
 k.+lü 463v/1
 k.+uğ 460v/3
kuvvetli: Güçlü, takatli, kuvvetli
 k. 321v/4
kuyu: Genellikle su çıkarmak için kazıl-
 mış derin çukur, su kuyusu; kuyu

ķ. 281r/1
ķ.+nuŋ 456r/1
küçük: (Soyu) kesik, zürriyetsiz
ķ.+dür 538v/8
küfr [Ar.]: Gerçeği menfaati için karartma
çabası; örtbas
ķ.+e 302r/8
ķ.+i(yhe) 347v/8
ķ.+ünle 397v/1
küfür eyle- "*örtbas etmek,*
gerçeği menfaati için örtbas etmek"
516r/6, 516r/7

L

lā [Ar.]: Arapça olumsuzluk yapan ek,
başına geldiği ifadeyi olumsuzlaştıran ek
l. 438r/5
la‘anet [Ar.]: Allah’ın bağışlamasından
yoksunluk, beddua, lanet
l.+i (iye) 293r/1
l.+üm 395v/6
l. eyle- "*beddua etmek, lanet etmek*"
339r/2, 364v/6, 365v/2, 365v/7,
446r/5
l. olın-, olun- "*lanet olunmak*"
458r/6, 513r/8(2), 522v/6, 527v/2
lākāb [Ar.]: Kişi ya da gruplara kendi
adlarından başka ad yakıştırmak
aydış- "*birbirine kötü yakıştırmalar*
yapmak, lakap takmak" 453v/8
lāt [Ar.]: İslam'dan önce Kabe'deki putlar-
dan birinin adı
l.+dan 463v/7
lāyık [Ar.]: Uygun, yaraşır, münasip
l. 291v/7, 295r/2, 459v/4
l.+dur 514v/5, 514v/6
l.+iken 389v/1
l. olın- "*layık olunmak*" 526v/2,
526v/3
lāyıkraķ: Daha layık
l. 451v/1
lāzım [Ar.]: Lüzumlu, gerekli, lazım
l.+iken 308v/1
levh [Ar.]: Üzerine resim yapılabilen, yazı
yazılabilen nesne
l. 357r/6, 528r/6
l.+de 520r/7
levh-i maḥfūz [Ar.]: Allah tarafından
takdir edilen şeylerin yazılı bulunduğu

manevi levha; ilm-i ilāhî
l.-i m.+da 379v/1
l. -i m.+dan 275r/7
lezzet → lezzet [Ar. lezzet]: Lezzet
l. tut- "*sefa sürmek, keyif çatmak,*
zevk duymak" 526r/4
lezzet → lezzet
l. tut- "*sefa sürmek, keyif çatmak,*
zevk duymak" 461r/7
lūṭ [Ar.]: Kuran-ı Kerim’de adı bildirilen
peygamberlerdendir
l. 272v/7, 315r/8, 315v/7, 323r/4, 339r/3,
389r/4, 391v/3, 456r/2, 465v/4, 467v/5,
504v/2
l.+dur 339v/6
l.+ı(yhe.) 272v/4
l.+uŋ 323r/7, 499r/2

M

madde [Ar. mādda]: Mal mülk
m. eyle- "*servet sahibi etmek*" 288r/5
mağlūb [Ar.]: Yenik, yenilmiş olan
m. olın- "*engel olunmak, önlenmek*"
389r/8, 507v/3
mağrib [Ar.]: Batı, garp
m. 428v/3
mağrūr [Ar.]: Yanılan, kanan, aldanan
m.+dan 478r/1
m. eyle- "*yanıltmak, kandırmak, al-*
datmak" 373v/3, 438v/3, 524v/1
mağrūrlik: Yanılma, kanma, aldanma
m.+da 501r/3
maḥrūm [Ar.]: Yoksun
m. 458v/4, 506v/8
m.+laruz 473v/8, 502v/6
māl [Ar.]: Servet, mal, varlık, mülk
m. 296v/3, 321r/8, 502r/7, 506v/6,
513r/5
m.+dan 288r/6, 370v/7
m.+ı(yhe) 531r/3, 531v/5, 537v/5
m.+ı(iye) 509r/1, 533r/2, 537v/6,
539v/2
m.+ıŋ 346r/3, 507r/3
m.+ın 533v/3
m.+ından 296v/4, 538v/2
m.+ıŋdan 513r/3
m.+ını 533r/5
m.+lar 347r/6, 508v/3
m.+ları 458v/3, 477v/5, 482r/2,

506v/7
 m.+ların 359v/8
 m.+larından 484r/3
 m.+larıguz 490r/3
 m.+larıyla 454v/4
 m.+laruğuz 371r/1
 m.+laruğuzı 493r/3, 495r/2
 m.+um 505r/7
mālik [Ar.]: Mülkiyeti elinde bulunduran, sahip
 m. 487r/3, 510v/8
 m.+lerdür 383r/7
 m. ol- "*güç sahibi olmak, gücü yetmek*" 284v/7, 296r/3, 296v/2, 300r/2, 302r/5, 363r/2, 363r/7, 364v/2, 371v/3, 375r/1, 401r/3, 439v/3, 449r/4, 520v/4, 524v/7
ma‘rifet [Ar.]: Bilme, biliş
 m. 351v/5
ma‘şiyet [Ar.]: 1. Günah
 m. 360r/5
 2. Fesat
 m. 308r/3, 347v/3
 3. Yalan
 m. eyle- "*yalanlamak, boşa çıkar-mak*" 515r/2
 4. Güç
 m. 533r/1
maşrık [Ar.]: Doğu, şark
 m.+la 428v/3
 m.+laruğ 384v/1
ma‘zūr [Ar.]: Mazereti olan
 m. dut- "*mazur addetmek, mazeretli saymak*" 518r/5
meclis [Ar.]: Toplantı yeri
 m.+de 481r/5
mecūc [ka.]: Kur'an-ı Kerim'e göre kıya-met zamanı ortaya çıkacak iki kavim-den biri; Mecüc
 y. 274v/4
mecūş [Far+Ar.]: Mecus dininden olan, zerdüş
 m.+ler 277v/5
meded [Ar.]: Yardım
 m. ér- "*yardımına sığınmak*" 441r/1
medīne [şa.]: Arabistan'da Hazreti Mu-hammed'in kabrinin bulunduğu şehir; Medine
 m. 358r/1
medyen [şa.]: Hazreti Şuayb'ın peygam-ber olarak gönderildiği kavmin yaşa-

dığı şehrin adı; Medyen
 m.+den 328v/6
 m.+üğ 280v/7, 328v/8, 331v/3
mek(i)r [Ar.]: Hile
 m. 374r/7, 378r/4, 519r/4
 m.+dür 370v/2
 m.+im 503v/4
 m.+ini 538r/2
 m. eyle- "*hile yapmak*" 322v/8(2), 374r/6, 509r/1, 509r/2, 519r/4, 528v/6(3)
mekke: Hicaz'da Kabe'nin bulunduğu şehrin ismidir; Mekke
 m. 519v/4, 534r/3
melāmet [Ar.]: Kınama, ayıplama
 m.+e 389v/1, 459v/4
 m. eyle- "*kınamak, ayıplamak*" 502v/8, 514v/7
 m. olın- "*kınanmak, ayıplanmak*" 284v/8, 503v/8, 507r/3
melik [Ar.]: Padişah, hükümdar
 m.+i(iye) 538r/2
men: Birinci teklik kişi zamiri; ben.
 m.+i(yhe.) 315v/6
men' [Ar.]: Engelleme, men etme
 m. eyle- "*engellemek, men etmek*" 506v/6
menāt [Ar.]: İslam'dan önce Kâbe'deki putlardan biri; Menat
 m.+den 463v/7
menfa‘at [Ar.]: Fayda, yarar
 m. 474r/4
 m.+ler 413r/2
 m.+lerdür 478v/3
menī [Ar.]: Er suyu, döl suyu, meni, sperm
 m. 285r/5
 m.+den 383v/4, 515v/8
 m. şuyı "*er suyu, döl suyu, meni*" 285r/4
menzil [Ar.]: Yörünge
 m.+ler 381r/5
mercān [Ar.]: Süs eşyası yapımında kulla-nılan madde; mercan
 m. 374v/5
mertebe [Ar.]: Seviye, derece, mertebe
 m.+sin 335v/4
Meryem [k.a.]: Hazreti İsa'nın annesi; Hazreti Meryem
 m. 478v/7, 499r/7
 m.+üğ 287v/8, 357r/8, 430r/1, 489r/8, 490r/8
mescid [Ar.]: Müslümanların ibadet ettiği

yer, namazgâh
 m.+ler 280v/1, 510v/5
mescid-i harâm [Ar.]: Müslümanların
 kutsal mekânı, Kâbe-i Muazzama, Kâbe
 m.-i harâm 451r/2, 451v/2
meşel [Ar.]: 1. Örnek, misal
 m. 379v/1, 383v/5, 399v/3
 430r/1, 499r/1
 m.+den 349v/1, 513v/8
 m.+dür 399v/2
 m.+i(yhe) 430r/2, 477v/6
 m.+i(iye) 346r/2, 445r/2, 485r/4
 485r/5, 491r/2, 491r/3, 491r/4
 m.+ler 302v/6, 341r/2, 485v/6
 m.+lerdür 444v/2
 m.+leri 304v/8, 305r/8, 452r/2
 m.+leridür 452r/2
 2. Masal
 m.+leri 441r/2, 525v/1
 m.+leridür 502r/8
 m.+lerini 443v/8
mestûre [Ar.]: Namus
 m. 292v/3
meştûre < mestûre
 m. 294v/6
meşakât [Ar.]: Güçlük, sıkıntı, zorluk
 m. 531v/4
meşgûl [Ar.]: Bir iş üzerinde çalışan; meş-
 gul
 m. eyle- "*meşgul etmek*" 297r/7,
 449r/3, 522v/4
 m. ol- "*meşgul olmak*" 393r/7
mevîz [Far.]: Meyve
 m. 472v/6
mevt [Ar.]: Dünya değiştirmek, ölüm
 m. 344r/4
 m.+den 329v/4
meyl [Ar.]: Eğilim, yönelme, meyil
 meyl eyle- "*meyletmek, yönelmek*"
 368r/1, 387v/4, 459r/1
me'vâ [Ar.]: Yurt, konaklama yeri
 m.+nuş 463v/5
mih [Far.]: Kazık
 m. 530v/5
 m.+lar 519v/6, 530v/4
mihlu: Kazık çakmışcasına yapışık; çakılı
 m.+lar "466v/5
mışır [Ar.]: Kuzey Afrika'da yer alan ülke;
 Mısır
 m.+da 327v/8
 m.+uñ 429v/3

mihirzânlık: Ruhbanlık
 m. 478v/8
miḥnet [Ar.]: Sıkıntı, üzüntü
 m. 277r/4
mihribân [Far.]: Şafkatli, merhametli
 m.+sın 484v/2
mihter [Far.]: İleri gelen, büyük, önder
 m.+lerümüz 365v/5
millet [Ar.]: Cemaat, ümmet, kavim
 m. 427r/5
 m.+iken 288r/3
millet [Ar.]: Din
 m.+ine 284r/7
mim [Ar.]: Arap alfabesinin yirmi dördün-
 cü harfi; mim
 m. 413v/6, 419v/3
minnet [Ar.]: 1. Yapılan iyiliği başa kakma
 m. eyle- "*başa kakmak*" 454v/8(2)
 m. ol- "*başa kakmak*" 527r/6
 m. olun- "*başa kakılmak*" 502r/2
 2. Lütuf
 m. eyle- "*lutfetmek*" 335v/5, 444r/1,
 461v/8
mişal [Ar.]: Örnek, misal
 m.+leri 472v/3
misk [Ar.]: Asya'da yaşayan bir cins cey-
 lanın erkeğinin karın derisi altındaki
 bir bezden çıkarılan güzel kokulu
 madde; misk
 m.+dür 525v/8
miskîn [Ar.]: 1. Fakir, yoksul
 m. 347r/4, 502v/5
 m.+e 480r/2, 516v/3, 531v/8, 532r/1
 m.+i(yhe) 531r/2
 m.+lere 294v/3
 m.+üñ 538v/3
miskînlük: Alçak gönüllülük, tevazu
 m.+lik getir- "*boyun eğmek, uy-
 mak*" 289v/2
mîrâs [Ar.]: Sonraya kalacak olan kıymet
 atfedilen şeyler
 m. 431r/4, 476r/4
 m.+ı(yhe) 531r/2
 m. al- "*miras almak, varis olmak*"
 274r/4, 275r/7v, 285r/2, 285r/3
 312v/2, 333r/4
 m. ver-/ vèr- "*mirasçı kılmak, va-
 ris kılmak*" 311v/1, 376v/3,
 433v/3
mîrâscı: Mirasçı, varis
 m.+cılar 326v/8

muḥācir [Ar.]: Hz. Muhammed'e uyarak Mekke'den Medine'ye göç eden, göçmen

m.+lerden 357r/5

muḥālefet [Ar.]: Karşı çıkma, muhalefet etme
m. 419r/5
m. eyle- "*karşı çıkmak, muhalefet etmek*" 482r/7, 483r/8, 483v/1

muḥammed [k.a.]: İslamiyeti bildirmek için gönderilmiş olan peygamber; Hazreti Muhammed
m. 302r/8, 362r/4, 378v/7, 413v/6, 419v/3, 443v/5, 451v/7, 524r/1, 535v/2

m.+den 421r/5

muḥkem [Ar.]: 1. Karara bağlama
m. 378v/7
m. eyle- "*kararlaştırmak*" 431v/1, 431v/2

2. Sağlam, dayanıklı

m. eyle- "*sağlam yapmak, mükemmel yapmak*" 326r/1

3. Kenetlenmek

m. 489r/5

muḥliş [Ar.]: Yaptığı işleri yalnızca Allah'a has kılarak yapan; ihlaslı
m.+lerken 279r/6

muḥtāc [Ar.]: İhtiyaç sahibi, muhtaç
m.+van 329r/4

muḥim [Ar.]: Ayakta duran
m. ol- "*huzurda durmak, tapınmak*" 271v/3, 312r/1

mūnis [Ar.]: Yabancı olmayan, tanıdık; kıymetli, şerefli
m. 433r/4

mūsā [k.a.]: İsrailoğullarına gönderilen peygamber; Hazreti Musa
m. 309r/3, 310v/4, 310v/6, 311v/5, 319r/1, 326v/3, 328r/2, 328r/7, 328v/1, 329v/5, 329v/8, 330r/2, 330v/4, 332r/1, 365v/8, 388v/3, 489r/6
m.+da 459v/2
m.+dan 311v/3, 331v/1, 442v/5
m.+nuṣ 310v/8, 311v/2, 327r/2, 327r/8, 330v/8, 334v/6, 408v/6, 440r/3, 521r/7, 529v/2
m.+ya 355v/3, 410r/8, 418r/7
m.+yı 327r/2, 429r/4

musahḥar [Ar.]: Emre amade olan, hiz-

metine girmiş olan

m. eyle- "*boyun eğdirmek*" 280r/3, 282v/7, 342v/6, 352v/4, 374v/7, 436r/2

m. kıl- "*boyun eğdirmek*" 280r/1

musallaḥ [Ar.]: Bir kimse veya şeyin üzerine bunaltacak kadar düşen
m. 457v/8, 504r/7, 530r/5

m. eyle- "*musallat etmek, üzerine göndermek*" 365r/5, 483v/5

muşibet [Ar.]: Bela, sıkıntı, musibet
m. 478r/4, 494v/4

muştıla- → muştula-: Mutlu edecek haber vermek, müjdelemek

m. 280r/4, 490r/7

m.-dılar 459r/3

m.-duḡ 388r/8

m.-rlar 422r/7

muştılan-: Haber verilmek, müjdelenmek
m.+lansa 426v/6

muştılayıcı: Müjdeci

m.-yıcı 362v/3

m.-yıcılariken 448v/5

m.-yıcıyken 489v/2

muştılık: Muştı, müjde

m. 398r/6

m.+dur 318r/8

muştula- → muştıla-

m. 527r/5

m.-maḡa 339v/4

muştulayıcı: Müjdeci

m.-yıcı 369v/8

muta' [Ar.]: Nikâhtan sonra, cinsel birlik-telikte bulunmadan boşanan çiftlerde, erkek tarafından kadına verilmesi gereken kıymetli mal ya da bunun karşılığı para
m. vēr- "*boşamak*" 360r/2, 363r/1

muṭi' [Ar.]: İtaat eden, uyan, isyan etmeyen

m.+ler 522v/6

m.+lerden 499v/1

m.+lerdür 345v/8

m. eyle- "*eğdirilmek, sarkıtılmak*" 517r/1

m. eyle- "*itaat etmek, uymak*" 497v/7

m. ol- "*itaat etmek, uymak*" 287r/1, 299r/5, 299r/8, 299v/1, 299v/8,

314r/1, 314v/8, 360r/7, 360v/6,

361r/2, 362v/5, 365v/4, 366r/3,

429v/7, 446v/1, 447r/4, 450r/1,
450r/4, 453r/4, 481v/4, 494v/6,
498r/5, 508r/3, 511r/5, 517v/2
m. olun- "*eğdirilmek, sarkıtılmak*"
517r/1

muṭṭalī' [Ar.]: Erişme, ulaşma

m. 537v/7

muwāfīk [Ar.]: Uygun, yerinde, münasip

m. ol- "*uygun olmak, yerinde olmak, münasip olmak*" 511v/5, 520r/6

mübārek [Ar.]: 1. Kutlu, mübarek

m. 432r/8

2. Bereketli

m. 286v/3

mücādele [Ar.]: Savaş verme hâli

m. eyle- "*tartışmak, münakaşa etmek*" 276r/3, 283r/5, 341r/6, 351v/5

müddet [Ar.]: Süre, müddet

m. 516r/4

m.+i(ye) 329v/5

müfsid → **müsfit** [Ar.]: Bozguncu

m.+lerdür 339v/4

m.+lerüj 319v/1

müsfit → **müfsid**

m.+lerden 326v/6

mühlet [Ar.]: Süre, vade

m. 503v/4, 508r/4

m. ver- "*süre vermek, zaman tanımak*" 270v/4, 395v/7, 446r/8, 512r/1

m. vèr- 395v/6, 528v/6, 528v/7

m. vir- 281r/6

m. verin- "*süre verilmek, zaman tanımak*" 356r/5, 528v/7

m. verinil- "*süre verilmek, zaman tanınmak*" 433v/5

mühür [Ar.]: Mühür

m.+i(iye) 525v/8

mühür [Ar.]: Mühür

m. 349v/2

m. ur- "*mühür vurmak, mühürlemek*" 408v/3

m. urul- "*mühür vurulmak, mühürlenmek*" 437r/6

mühürlen-: Mühür vurulmak, mühürlenmek

m.-miş(sfe) 525v/8

mükāteb [Ar.]: Bedelini ödeyerek özgür

kalma, azat olma

m. olmaklık "*bedelini ödeyerek*

özgür kalma, azat olma" 296v/2

mü'min [Ar.]: İnanmış, iman etmiş,

mü'min, Müslüman

m. 355r/4, 361r/2, 407v/3, 509v/1

m.+e 363r/5

m.+iken 409r/4, 509r/8

m.+ler 284v/5, 292v/3, 293v/1, 294r/2, 296r/6, 298v/7, 301r/5, 309r/2, 311v/7, 313r/3, 313v/7, 314v/1, 315r/7, 318v/1, 319v/3, 341r/4, 343v/7, 357v/6, 359r/5, 361v/6, 362v/1, 366r/7, 385v/1, 387r/8, 388v/7, 389r/4, 449r/7, 451r/4, 452r/3, 453v/3, 454v/3, 459r/8, 494v/8, 498r/3, 513v/7

m.+lerden 292v/1, 313v/5, 317v/5, 327v/1, 357r/2, 357r/4, 359r/7, 363r/6, 369r/3, 450r/6, 453r/8

m.+lere 295v/3, 325r/4, 435r/5, 450v/3, 451r/8, 460r/8, 490r/7

m.+leri 274r/3, 313v/2, 364v/7, 448r/6, 476v/1, 527v/3, 527v/6

m.+lerüj 299r/3, 483r/6

m.(+ler) ol- "*iman etmek, inanmak*" 308v/4, 309r/2, 316r/2, 316v/6, 370r/7

mü'mine [Ar.]: İman etmiş kadın,

mü'mine

m. 294v/6, 364v/8, 366r/8, 445v/5, 448r/6, 476v/1, 487v/8, 488r/1, 488v/1

m.+iken 509r/8

m.+leri 527v/6

münāfīk [Ar.]: İman etmediği hâlde kendisini inanmış gösteren; münafık

m.+a 476v/4

m.+lar 357v/7, 365r/4, 476v/3, 492r/4, 492v/8, 493r/2

m.+lara 356r/8, 359v/2, 362v/5, 366r/6, 448v/1, 498v/8

m.+ları 337v/2

mürsel [Ar.]: Gönderilmiş, irsal olunmuş

m. 313v/8, 315r/8, 327r/4, 390v/5

m.+lerden 303v/6

m.+lerdensin 378v/7

müselmān → **müslimān** [Ar.]: İslam

dininden olan, islamı kabul etmiş kimse; Müslüman

m.+iken 346r/8

m.+lariken 321v/3

m.+larken 321r/2

m. ol- "*islam dinini benimsemek, müslüman olmak*" 322r/8

müslimān → müselmān

m. 361r/1, 498r/5
 m.+lar 284r/7, 322r/4, 332v/2, 430v/8
 m.+lardanuz 417r/1
 m.+lardanvan 440v/5
 m.+lardur 349r/1, 510v/1
 m.+ları 503r/4
 m.+larken 535v/3
 m.+larmısız 275v/2
 m.+laruğ 397v/8
 m. ol- "islam dinini benimsemek, müslüman olmak" 449v/8, 454v/7, 454v/8, 510v/1
 m.(+lardan) ol- "İslam dinini benimsemek, müslüman olmak" 326r/6

müslimānlık → müslimānlik:

Müslümanlık

m. 398v/7

müslimānlik → müslimānlık

m.+den 489v/5

müşrik [Ar.]: Allah'a ortak koşan, Allah'a şirk koşan; müşrik

m. 366r/7

m.+ler 380r/1, 420v/8, 426r/1, 489v/8, 505v/3

m.+lerden 304v/5, 336r/7, 535r/7, 535v/5

m.+lere 366r/7, 414r/4, 448v/1

m.+leri 268r/8

m.+lerinden 419v/5

müşrike [Ar.]: Allah'a ortak koşan kadın; müşrike

m. 448v/1

mütehayyi [Ar.]: Israrcı, direnen

m.(+ler) ol- "ısrarcı olmak, direnmek" 289v/1

mütekebbir [Ar.]: Büyüklenen, kibirlenen, kibirli, kendini beğenmiş

m. 408v/4

m.+den 407v/2

m.+lerden 395v/4

m.+lerüğ 402v/8, 404r/5, 412v/4

müttakî [Ar.]: Korunan, sakınan

m.+lerdür 400r/2

m.+lere 506r/1

müzd [Far.]: Ödül, mükafat, karşılık

m. 289r/6, 314r/2, 315v/2, 316r/5, 360r/5, 361r/7, 362v/2, 372r/7, 373v/7, 379r/7,

380r/2, 404v/2, 414r/6, 449r/2, 450r/1, 452r/5, 452v/6, 475v/7, 476r/8, 477v/1, 495r/3, 496r/8, 500v/2, 502r/2, 527r/6, 534r/6

m.+i(yhe) 371r/3, 372r/7

m.+i(iye) 424r/3

m.+in 339r/6, 360v/1, 512v/7

m.+leri 397v/7, 477v/3

m.+lerin 332v/2, 376r/8

m.+lerini 400r/3, 479r/3

m.+lerüğüzi 447v/2

m.+üm 313r/7, 314v/5, 316r/5

m. ver-/ vèr- "mükafatlandırmak" 327v/7, 495r/7

N

nā [Far.]: Farsça olumsuzluk yapan ön ek n. 536v3

nafağa [Ar.]: Geçimi sağlamaya yarayan para, mal, mülk

n. eyle- "harcamak, harcama yapmak, sarf etmek, infak etmek" 279v/7, 307v/3, 355r/2, 371r/6, 381v/5, 475v/6, 475v/7, 476r/3, 476r/5, 476r/6, 488r/3, 488r/5, 488r/8, 492v/6, 493r/5, 496v/5

n. ver- "harcamak, harcama yapmak, sarf etmek, infak etmek" 332v/3

naḥs [Ar.]: Uğursuz, yomsuz, menhus, meşum

n. 467r/2

na'im [Ar.]: Cennetin dördüncü tabakası, naim

n. 282r/3

namāz [Far.]: Müslümanlar tarafından

günde beş vakit belli kurallar dahilinde gerçekleştirilen ibadet, salat

n. 341r/5, 491v/3, 506v/7, 538v/3

n.+ı (yhe) 376r/7, 423v/8

n.+ı (iye) 345r/1(2), 345r/2, 537v/2

n.+ları 284v/5, 285r/2, 507r/6

n.+larında 538v/4

n.+ından 300r/4, 300r/5

n.+ını 298r/2

n.+ı dur- "namaz kılmaya başlamak" 317v/7, 512v/5

n.+ı durut- "namaz kılmaya başlamak" 279v/6

n. kı- "namaz kılmak" 389v/1, 417v/1, 476v/7, 514r/7, 515v/5, 517v/4, 529r/8, 534v/4, 538v/7

n. kılın- "namaz kılınmak" 491v/5

n. *ko-* "namaz kılmayı bırakmak, namazı terk etmek" 534v/8
 n.+ı *tır-* "namaz kılmaya başlamak" 272v/6, 280v/3, 284v/1, 299v/7, 318v/1, 297r/8, 346v/2, 349v/7, 351r/6, 360v/5, 481v/4, 535v/3
 n.+ı *tırur-* "namaz kılmaya başlamak" 341r/5, 375v/1

nāme [Far.]: Mektup

n. 320v/8
 n.+mi 320v/7

nāsipāshk: Nankörlük, kıymet bilmezlik

n. *eyle-* "nankörlük etmek" 353r/3

naşib [Ar.]: Pay, hisse

n.+ün 417r/4

naşrānī [Ar.]: Hristiyan

n.+ler 277v/5

naẓar [Ar.]: Bakma, bakış

n.+umuzda 286r/6

ne: 1. Soru zamiri *ne*

n.+dür 302v/3, 320r/4, 459r/6, 504r/5, 505r/6, 507r/7, 508v/4, 513v/3, 514v/2, 518r/8, 524v/6, 525r/6, 525v/5, 527r/3, 531v/7, 535r/2, 536v/7, 537r/2, 537v/7
 n.+nün 522r/5
 n.+yi 528r/3

2. Soru sıfatı *ne, hangi*

n. 324r/7, 369v/2, 395v/3, 513v/3, 513v/8, 514r/6, 531v/7

3. Önüne geldiği kelimeyi pekiştirir, zarf olur: *çok, ne kadar da*

n. 428v/4, 460r/2, 477r/3, 522v/6, 534v/2

4. "Kim" kelimesiyle birlikte: *değil mi ki...; ne ki*

n. 276v/2, 283v/1, 382r/7, 438r/1, 451r/1, 451r/6, 461r/6, 461r/7, 465v/5, 475v/2, 476r/7, 478r/3, 480v/2, 486v/6, 487r/7, 488r/5, 489r/4, 522r/1

neces [Ar.]: Uğursuz

n.+ler 415r/5

nefes [Ar.]: Nefes, soluk

n. 514r/5, 523v/7, 524v/7

n.+i (iye) 536v/1

n.+içün 524v/7

n.+lerünüz 416v/7

nefes ür-: Gün ağarmaya başlamak, aydınlığın giderek artması.

n. ür-e 523v/7

nef(i)s [Ar.]: 1. İnsanı kötülüğe sevk eden içsel her şey; nefis

n. 332r/5, 392v/6, 436v/6, 437r/5, 463r/8, 514v/8, 515r/6

n.+i (iye) 305v/6, 402v/2, 522r/4

n.+ini 522r/3

n.+ler 421r/5

n.+leri 332r/5, 346r/6, 445r/1, 445v/1, 466r/4

n.+leri

2. Kendi, kendisi

n.+ler 302r/5

n.+leri 304r/2

n.+lerine 291r/4

n.+lerünizi 498r/7

n.+lerinden 447v/5

n.+üm 372v/2

3. Fert, birey, kişi, kimse

n. 271r/5, 352v/2, 353r/8, 355r/2, 382r/6, 406v/1, 456v/1, 523v/6, 524r/8, 532r/8

n.+den 396v/7

n.+e 288v/2, 354v/4, 403v/7

n.+i(iye) 496v/6

n.+ün 397r/5

n.+ünüzi 465r/1

4. Can

n. 270r/4, 307v/5, 328v/1, 342r/8, 493r/8, 528v/1

n.+ler 431r/2

n.+leriyle 454v/5

n.+ün 374r/1

5. Bir şeyin ta kendisi

n.+ün 361v/3

nerdübān[Far.]: Merdiven

n. 462v/1

n.+lar 428r/6

nes(i)l [Ar. nesl]: Nesil, soy, kuşak

n. 427v/5

n.+in 387r/5

n.+inden 339r/5

n.+leri 461v/2

n.+lerini 461v/3

n.+lerimiz 324v/2

nesne: Şey

n. 270v/5, 271r/5, 276v/3, 277v/6, 283v/8, 299v/6, 302r/4, 337v/4, 339v/1, 341r/1, 347v/2, 364v/3, 369v/2, 379v/4, 380r/5, 382r/6, 384r/3, 388r/3, 395v/3, 401r/3, 406v/5, 406r/7, 411r/7, 412v/1, 417v/4, 418v/6, 419r/7, 420v/3, 420v/5, 434r/7, 440r/4, 442r/1, 449r/5, 454v/3, 454v/7, 459v/5, 461v/3, 464v/1, 479r/7, 481r/3,

482r/3, 482r/5, 487r/4, 488r/7, 488v/2,
496r/4, 497v/1, 499r/3, 499v/3, 500r/6,
504r/5, 513v/3, 513v/8, 514r/6, 516r/4,
518r/8, 522v/1, 524v/6, 524v/7, 525r/6,
525v/5, 527v/2, 531v/7, 534r/6, 535r/2

536v/7, 537r/2, 537v/6

n.+de 463v/3

n.+den 319v/5, 333r/5, 371r/7,
420r/8, 423v/5, 442r/5, 460r/3,
519v/4, 522v/6

n.+dür 275v/8, 391r/3, 391r/5,
455r/6

n.+ler 322v/4, 464r/3

n.+lerin 316r/8

n.+lerüñüzi 441r/6

n.+nün 290r/5

n.+siz 462r/7

n.+yi 269v/7, 273v/2, 326r/1,
326r/6, 419v/1, 420r/7, 494v/6,
497v/1, 501r/2

n.+yile 310r/3, 321r/7

nesr [Ar.]: Hazreti Nuh'un kavminin tap-
tığı putlardan birinin adı; Nesr

n.+i(yhe) 509r/3

nevmiz [Far.]: Ümitsiz

n.+ler 348v/3

n. eyle- "umutsuz olmak" 289v/4

n. ol- "umutsuz olmak" 338v/5,
347r/2, 402r/5, 488v/6, 488v/7,
532v/1

nezir [Ar. nezr] : Adak

n.+lerüñüzi 279r/3

nezr → nezir

n.+i(iye) 516v/1

nice → niçe : 1. Her ne zaman

n. 508r/6

2. Nice; çok, pek çok, o kadar

n. 345r/6, 426r/2, 342v/3, 444v/7,
464r/4

n.+si 511r/6

niçe → nice 2

n. 281r/1

niçün: Neden, ne sebeple, niçin

n. 427v/7, 442r/7, 473v/2, 473v/5,
474v/1, 489r/3, 502v/7, 514v/8

nidā [Ar.]: Çağırma, seslenme

n. eyle- "çağırma, duyurmak, ilan
etmek" 278v/7

nifāk [Ar.]: Anlaşmazlık

n. 317r/4

nikāh [Ar.]: Evlilik akdi, nikāh

n. eyle- "nikahlanmak, evlenmek"

362v/7, 363r/6, 364r/6, 488r/4

nikāhlan- : Evlenmek

n.+lanmasun 292v/1

ni'met [Ar.]: 1. Allah tarafından verilmiş

olan her şey; lütuf, ihsan, bağış

n. 361v2(2), 397r/7, 401v/6,

419r/3, 433v/2, 467v/6, 502r/1,

503v/7, 512r/1, 533r/5

n.+dür 309v/4

n.+i(iye) 352v/8

n.+ile 462r/2

n.+in 343r/8, 357v/2, 373r/7,

426v/2, 533v/4

n.+ler 469r/4

n.+lerin 471r/1

n.+lerine 465v/5

n.+ün 320r/2

n.+ünle 440v/3

n. ver- "nimet vermek" 361v/2

n. vèr- "nimet vermek" 320r/2,

328r/5, 430r/4, 530v/8

nisbet [Ar.]: İlgi kurma, isnat etme

n.+ün 479r/2

n. eyle- "soy bağı kurmak" 356v/7

nişān [Ar.]: Belirti, iz, işaret, nişan,

nişane, alamet; delil; mucize

n. 268r/3, 279v/7, 288r/1, 305r/5,

308v/5, 340r/3, 345r/4, 345r/6,

345v/1, 345v/5, 348r/2, 349v/1,

368r/8, 429r/6, 466r/3, 466v/6,

521v/2

n.+da 520v/1

n.+dur 311v/6, 313r/3, 313v/6,

314v/1, 316r/1, 316v/6, 323r/3,

325v/6, 380v/6, 381r/3

n.+ı(iye) 345v/3

n.+lar 341v/7, 476r/2

n.+lardan 413r/7, 433v/7

n.+lardur 369r/2, 401r/2, 402r/4,

423v/2, 435r/5, 435r/6, 435v/2,

458v/4

n.+ları 330v/3, 477r/7

n.+larım 270r/8

n.+ların 279v/1

n.+larına 411r/8

n.+larından 270r/2, 352v/8, 381v/4,

417r/6, 423r/8

n.+larındandır 423r/4

n.+larını 413r/4

n.+larumuda 371r/4
 n.+larumuz 353r/3, 513r/7
 n.+larumuzda 367r/3
 n.+larumuzu 468r/4
 n.+larumuzıla 287v/4
 n. eyle- "ibret yapmak" 337v/8
 n. getir- "delil getirmek" 315r/2
 n. ol- "işaret olmak" 450v/3
 n. yap- "alamet yapmak" 314r/3
nişānlan-: Belirlenmek, işaretlenmek
 n.-mı (sfe) 459r/7
nite: Nasıl
 n. 280v/8, 302v/6, 305v/8, 319v/1,
 323r/1, 324v/4, 331r/3, 338r/7,
 338v/1, 344r/5, 347v/5, 348v/4,
 372v/4, 376r/1, 378r/7, 387r/3,
 389v/8, 405r/4, 406v/7, 411r/7,
 412r/4, 413r/5, 427v/2, 438r/8,
 443r/6, 444v/1, 444v/6, 446v/2,
 455v/2, 467r/1, 467v/2 490r/8,
 492v/2, 500v/8, 502r/8, 503r/4,
 508v/5, 512r/5, 513r/8, 530r/2,
 530r/3, 530r/4, 530v/2, 530v/4,
 538r/2
 n.+dür 500v/7
nite kim: 1. Nasıl ki..., ...dığı gibi
 n. 333v/3, 443r/6, 450r/1, 482r/4,
 488v/7, 510r/1
 2. Nitekim, gerçekten, gerçekten de
 n. 480r/3, 480r/7
nizā' [Ar.]: Çekişme, tartışma
 n. eyle- "çekişmek, tartışmak" 283r/3
n'ol- < ne ol-: Ne olmak
 n.-dı 395r/1, 475v/7, 503r/4
nūh [ka.]: Hazreti Adem'den sonra
 gönderilen üçüncü peygamber
 n. 273r/2, 313r/5, 391v/3, 405r/2,
 408r/3, 465v/3, 508r/1, 508v/8,
 509r/4, 509r/5
 n.+ı(yhe) 285v/7, 478v/5
 n.+uñ 280v/6, 305r/4, 313r/4,
 455v/8, 460r/1, 466v/2, 499r/2
nūr [Ar.]: Işık, aydınlık, ziya, nur
 n. 425v/2, 476v/4, 476v/5
 n.+ıdur 296v/8
 n.+ınuñ 297r/1
 n.+ıyla 403v/5
 n.+ları 331r/7, 476v/1
 n.+umuzu 498v/6
 n. ver- "aydınlatmak" 375v/8
nuṭfe [Ar.]: Meni, sperm

n.+den 411v/7
nüzül [Ar.]: İniş, inme
 n. 355r/5

O

o: 1. İşaret zamiri ve üçüncü teklik şahıs
 zamiri; o
 o. 364r/4
 2. İşaret sıfatı
 o. 295r/1, 531r/5
obır-: Yere geçirmek, batırmak.
 o.-a 500v/6
od: 1. Ateş
 o. 272v/2, 283v/5, 297r/4, 303r/2,
 318v/7, 326r/4, 329v/6, 383v/8, 387v/7,
 390r/5, 394v/6, 394v/8, 395r/3, 409v/7,
 412r/7, 416r/2, 416r/8, 417v/5, 441r/6,
 458r/7, 468r/8, 461r/4, 473v/7, 473v/8,
 474r/3, 483r/8, 485r/7, 499r/4, 509r/5,
 510r/2, 510r/4, 513v/4, 518v/8(2) ,
 527v/2, 529r/6, 529v/5, 532r/4,
 536v/1(2), 536v/8
 o.+a 539v/3
 o.+da 291r/4
 o.+dadur 398v/1
 o.+dan 329v/7, 398r/4, 470r/4, 524v/5
 o.+dur 441v/8, 537r/2
 o.+ı (yhe) 270v/2, 474r/3
 o.+ı (iye) 377r/3, 511r/2, 523v/5
 o.+ıdur 537v/7
 o.+ındadur 535v/5
 o.+ını 274v/8
 o.+lar 512r/2
 o.+uñ 355r/8, 371v/4, 397v/1, 409v/2,
 409v/5, 462r/1, 482r/3, 485v/4, 494v/3,
 524v/5, 527v/7
 2. Sıcak
 o. 375v/3
odır-: Oturmak
 o.-ıcılarken 461v/1
od kıymak: Ateş parçaları, kıvılcım
 o.-ların 518v/8
odun: Ağaçlardan yakılmak için kesilmiş
 parçalar, odun
 o. 405r/6, 498r/7, 510v/2, 539v/3
oğıl: 1. Çocuk
 o. 357r/7, 430r/1, 490r/8
 2. Erkek çocuk, oğlan çocuğu, oğlan
 o. 431v/4

oğul kız: Çocuklar, çoluk çocuk, evlât

o. 353r/4, 396v/2, 486v/6, 509v/5

o.+laruñuz 371r/2

o.+laruñuzı 495r/3

oğlan: 1. Çocuk

o. 327r/7, 388r/1

o.+iken 411v/8

o.+lar 314r/5, 462v/2, 508v/3, 513r/6,

o.+lardan 288r/6, 300r/8

o.+ları 382v/3, 512r/5

o.+larından 523r/4

o.+larumuzdan 308r/5

o.+laruñuzdan 495r/1

2. Erkek çocuk, oğlan çocuğu, oğlan

o. 459r/3

o.+lar 389v/8, 502r/7

o.+larına 296r/1

o.+larında 364v/1

o.+larıyla 506v/2

3. Genç, delikanlı

o.+lar 472r/8, 517r/5

oğlancuk: Oğulcuk, oğulcağız, oğlancağız

o.+cuğum 351r/4, 388r/2

oğlan olduğu su: Nutfe

o.+dan 276r/7

oğlan yaradıldığı şu: Nutfe

o.+dan 465v/1

oğul: 1. Çocuk

o.+ı(iye) 489r/8

o.+laruñuzı 493r/4

2. Erkek çocuk, oğlan çocuğu, oğlan

o.+ın 274r/8, 478v/7, 287v/8

o.+ına 350v/5

o. eyle- "evlat edinmek" 356v/5

oğulduk: Filiz, sürgün

o.+ını 452r/3

okı- → oku- 1: Okumak

o. 341r/4, 511v/4, 534v/1, 534v/2

okın- → okun-: 1. Okunmak

o.-a 527r/4

o.-ur 302v/1

2. Davet edilmek, çağrılmak

o.+ıla 503r/8

oku- → okı-: 1. Okumak

o.-dı 397r/7, 401v/6

o.-mağı 515r/8

o.-mağınuñ 515r/8

o.-mak 511v/4

o.-ı 411r/2, 505r/2, 512v/2, 512v/5

o.-na 332r/8, 437v/2, 502r/7

o.-nur 350r/3, 360v/8

o.-r 341v/4, 497r/3, 535r/8

o.-rlar 283v/4, 283v/6, 372r/1, 376r/6

o.-rsın 329r/5

o.-rsız 416v/8

o.-ruz 435v/2

o.-ya 526v/7

o.-yasun 331v/3

o.-yavan 326r/6

o.-yavuz 515r/8, 529r/3

o.-yıcı 362v/3

2. Davet etmek, çağırma

o.-dı 417r/1

o.-dum 508r/5, 508r/8

o.-mağum 508r/6

o.-mağunuzı 375r/2

o.-mak 345v/6

o.-mañ 447r/7

o.-ı 369r/5

o.-r 289r/7, 506v/4

o.-rın 409r/5

o.-rken 489v/4

o.-rsañuz 375r/2

o.-rsız 420v/8

o.-rsuz 409r/6, 414r/1

o.-salar 298v/7

o.-sun 534v/7

o.-yam 508r/6

o.-yavuz 534v/8

o.-yıcı 466r/7

o.-yıcıdan 466r/8

3. Yalvarmak, dua etmek

o.-dı 281v/3, 466v/3

o.-dılar 333v/4

o.-dukları 268v/4

o.-mağı 410r/4

o.-mazlar 307v/4

o.-ı 411v/3

o.-r 397r/8

o.-rlar 353r/1

o.-rsız 411v/5

o.-sun 407r/7

o.-yalar 343r/4, 434v/6

4. Yaklaşmak

o.-sun 534v/8

okumak: 1. Dua, temenni

o.+maklıg 281v/3

2. Seslenme, davet, çağrı

o.(+ğ)ı (iye) 301v/2

o.(+ğ)ın 301v/2

o.+lık 325r/6
 3. Öğüt, nasihat
 o.(+ğ) için 466v/8, 467r/4, 468r/2
okuyıcı: Öğüt alan
 o. 467r/4
okuyucu: Davetçi, elçi
 o.+sın 442v/8
okun- → **okın-:** 1. Okunmak
 o.-ur 288v/7, 525r/8
 2. Davet edilmek, çağrılmak
 o.-asız 449v/7
 o.-ırsız 447v/4
 o.-urlar 503v/2
 o.-urduşuz 405v/6
okut-: Davet edilmek, çağrılmak
 o.-dı 406r/1
ol-: 1. Bulunmak, mevcut olmak
 o.-a 351r/5, 512v/3
 o.-asız 475v/2
 o.-dı 335v/3, 359r/3, 459r/8, 486v/7
 o.-duğı 500r/8
 o.-saldı 359r/3
 2. Gerçekleşmek
 o.-a 472r/1
 o.-ıdır 518r/6
 o.-mağında 472r/1
 o.-ucı 472r/1
 3. Şart ekiyle birlikte "ise"
 o.-duşuzsa 276r/6
 o.-ursa 439v/7
 4. Meydana gelmek, yaratılmak
 o.-a 384r/3
 o.-asıdır 404v/6
 o.-duş 425v/1
 o.-ur 412r/3
 5. Birisine, bir şeye ait olmak, dahil olmak
 o.-dı 334v/6
 o.-duşuzdı 291v/2
 6. Bildirme ifade eder
 o.-a 361r/8
 o.-dı 303v/8, 348r/6, 356v/1, 356v/2,
 357r/5, 357v/3, 359v/3, 360r/1, 362r/5,
 362r/8, 363v/4, 363v/7, 364r/7, 364v/3,
 365r/3, 366r/5, 378v/1, 378v/4, 448v/4,
 449r/5, 450r/8, 451v/1, 494r/2, 496r/1,
 532r/1
 7. Değil
 o.-dı 335v/3
 o.-madı 317r/2, 333r/4, 334r/1, 336r/4,
 362r/4, 535r/7
 o.-madılar 333v/3, 340v/3

o.-madıların 332r/2, 438r/3
 o.-madımı 291r/5, 515v/8
 o.-maduğ 317v/1, 380v/1, 514r/7(2)
 o.-maduğ 341v/3
 8. Kesirli miktar ifade eder (üç oldu bir:
 Üçte bir)
 o.-dı 512r/8
 9. Nite sözcüğüyle birlikte sonucuna işaret
 eden ünlem
 o.-a 387r/3
 o.-dı 280v/8, 319v/1, 323r/1,
 324v/4, 331r/3, 344r/5, 347v/5, 376r/1,
 378r/7, 405r/4, 406v/7, 413r/6, 427v/2,
 444v/1, 467r/1, 467v/2
 10. Ad tamlamalı özneye, belirtilenin
 belirtene ait olduğunu anlatır
 o.-dışa 482v/2
 11. Hazır olmak
 o.-aydı 281r/2
 12. İsimlerle birlikte kullanılarak türlü
 manalarda birleşik fiiller yapar
 o.-a 276r/1, 281v/7, 281v/8, 283v/3, 284r/8,
 302r/1, 308v/1, 309r/4, 327r/5, 333v/8,
 363v/3, 365v/1, 372v/4, 403r/6, 407r/8,
 419r/6, 436r/3, 438v/1, 449r/4, 450v/2,
 464r/6, 470r/5, 474v/6, 474v/7, 477v/7,
 503r/8, 506r/8, 506v/1, 510v/1, 513v/5,
 521r/4, 526v/3, 529r/5, 533r/6, 533v/2,
 536v/7, 536v/8, 537r/1, 537v/7
 o.-alar 279r/1, 325v/6, 327v/4, 363v/3,
 375r/3, 378r/2, 439r/7, 439r/8, 447v/7,
 449v/8, 453v/6, 453v/7, 462v/8, 478v/2,
 486v/4, 488r/3, 503r/7, 510v/6
 o.-alardı 269r/4, 289v/1
 o.-am 322r/2, 397v/3
 o.-amısın 305v/6
 o.-asın 313v/3, 315v/5, 320r/3, 328v/2,
 403r/6
 o.-asız 284r/8, 287r/2, 289v/6, 321r/3,
 412r/1, 416r/6, 476r/1, 490r/3, 491r/7,
 501v/1, 502v/4
 o.-avuz 289v/8, 318v/2, 324v/1, 326r/6,
 370v/3, 446v/1, 455r/7
 o.-aydı 327v/6
 o.-ayduğ 331v/8
 o.-dı 267v/5, 272v/8, 277r/4, 278r/1,
 282v/5, 283v/8, 284v/7, 287r/3, 290v/2,
 291r/2, 291r/3, 291r/6, 296r/3, 296v/2,
 299r/3, 299v/6, 300r/2, 302r/1, 302v/5,
 303r/7, 304r/7, 304v/3, 306v/4, 307r/4,
 307v/2, 307v/3, 308r/1, 308r/7, 308v/5,

311v/4, 313v/7, 316v/5, 322r/5, 324r/8,
 324v/6, 327r/8(2), 328r/8, 333v/2, 335v/3,
 336r/2, 336v/7, 339v/2, 340r/1, 344r/8,
 344v/1, 344v/5, 346r/3, 347v/8, 350v/5,
 352r/2, 354r/1, 354v/4, 355r/4, 356v/3,
 358r/5, 358r/6, 358v/8, 359r/4, 359v/4,
 359v/5, 360r/6, 361r/1, 361v/7, 361v/8,
 362r/1, 362r/3, 362v/6, 363r/2, 363r/7,
 363r/8, 364r/3, 364r/8, 365v/8, 368r/6,
 371v/6, 372r/3, 374r/4, 375v/1, 377v/1,
 379r/1, 383r/5, 384v/5, 385v/3, 389r/8,
 390v/3, 393r/7, 395v/2, 395v/4, 398r/8,
 401v/3, 401v/4, 403v/4, 405r/5, 407r/1,
 408v/3, 409r/8, 411v/2, 413v/3, 416r/4,
 421v/8, 428v/6, 431v/8, 436v/5, 437r/3,
 439v/4, 441r/2, 442r/1, 444v/8, 446r/1,
 448r/5, 448v/3, 449v/2, 450r/5, 451v/6,
 452r/3, 452v/8, 456v/7, 457r/8, 463v/1,
 463v/2(2), 466r/3, 466v/7, 467r/3, 471v/6,
 472r/2, 474v/5, 477r/5, 481v/8, 482r/5,
 482v/5, 485r/7, 487r/1, 487r/6, 487r/7,
 488v/7, 489r/4, 490v/1, 491r/4, 492r/6,
 494r/4, 497r/1, 499r/1, 499r/8, 501v/2,
 502v/2, 503r/4, 504r/1, 504v/6, 505r/7,
 505v/1, 506r/6, 507r/3, 508v/2, 509v/6,
 512r/3, 512r/4, 512r/6, 512v/2, 512v/5,
 513r/7, 514r/3, 515v/6, 515v/7, 515v/8,
 516r/8, 516v/2, 517r/3, 517r/8, 517v/1,
 517v/8, 520r/2, 520r/3, 520r/4(2), 521v/2,
 522v/2, 525v/1, 526v/8, 527r/1, 527r/3,
 530r/5, 532v/1, 533r/1, 533r/2, 534v/3,
 537r/2, 539r/7, 539v/2
 o.-dılar 273r/1, 273r/4, 274v/1, 277v/5,
 278v/3, 282r/1, 282r/4, 283v/3, 283v/5,
 286v/6, 297v/3, 300r/1, 301r/6, 302r/6,
 303v/4, 305v/1, 308v/6, 311v/1, 313r/8,
 315r/5, 317r/7, 317r/8, 319r/6, 325v/1,
 327r/2, 330r/6, 334v/5, 337v/6, 338v/5(2),
 340r/6, 340v/1, 343r/3, 344r/6, 344r/8,
 344v/2, 344v/7, 344v/7, 346v/3, 348v/2,
 349r/5, 355r/3, 356r/5, 366v/6, 368v/5,
 370r/4, 370v/5, 371v/1, 371v/2, 371v/8,
 372v/5, 372v/8, 373v/6, 377r/2, 380v/3,
 381v/4, 381v/6, 382v/8, 385r/5, 385v/5,
 390v/8, 392v/8, 400r/4, 401v/5, 403v/8,
 405r/1, 406v/7, 407r/2, 411r/8, 413r/7,
 415r/3, 415v/3, 415r/8, 415v/1, 416r/6,
 416r/7, 416r/8, 416v/2, 419r/2, 426r/3,
 427r/1, 429v/7(2), 431r/7, 433v/6, 436v/5,
 436r/7, 438r/3, 438r/8, 439r/2, 439v/1,
 440r/1, 440r/6, 440r/7, 440v/7, 442r/6,

442v/1, 443r/4, 443v/3, 443v/6, 443v/8,
 444r/7, 444v/5, 447r/1, 447r/5, 449v/6,
 450v/5, 451r/6, 451r/8, 454v/7, 458v/2,
 460r/1, 460v/4, 462v/5, 465v/4, 473r/3,
 473r/4, 477r/2, 477v/3, 480v/2, 483r/2,
 484v/4, 487r/5, 488v/6, 490v/2, 490v/8,
 492r/7, 494r/4, 494v/3, 498v/1, 500r/2,
 501v/3, 503v/1, 504r/1, 507r/7, 507v/4,
 508v/8, 509v/7, 510v/2, 510v/6, 513v/5,
 517r/2, 520r/6, 525v/2, 526r/2, 526r/7,
 527r/4, 528r/4, 532r/3, 535r/7, 535v/4,
 536r/1
 o.-dılardı 289v/1, 336r/2, 401v/4, 401v/5,
 401v/8, 412v/1, 413v/1, 433v/3
 o.-dılarsa 272r/5, 310v/2, 401r/3, 503r/3,
 o.-dısı 293r/2, 293r/4, 484r/7, 519r/3
 o.-diydi 268v/1, 397r/7
 o.-dıysa 351v/8, 534v/5
 o.-du 340r/7, 357r/2
 o.-duğıdı 274v/6,
 o.-duğıdı 337r/8, 385v/4, 514r/7, 514r/8
 o.-duğında 364v/2
 o.-duğudı 274v/7, 286v/3
 o.-duğumuzdan 311r/4
 o.-duğunuz 454v/8
 o.-duğ 268v/4, 271r/4, 271r/6, 271v/2,
 273v/3, 275r/6, 331v/3, 333r/4, 370r/7,
 377r/6, 409v/7, 432v/1, 432v/2, 438r/1,
 456r/3, 461v/7, 462r/1, 502v/8, 503r/1,
 510r/6, 521r/6
 o.-dular 298v/8, 401v/1, 436r/1
 o.-dum 322r/8, 402v/3, 402v/5
 o.-dumı 320r/4
 o.-dumudı 402v/3
 o.-duğ 286v/1, 402v/6
 o.-duğsa 310r/3, 315r/3, 339v/3
 o.-duğuz 270v/1, 271v/4, 283r/6, 291r/5,
 312r/4, 326r/4, 333v/1, 334v/3, 342r/6,
 354v/7, 371v/4, 382r/7, 385r/4, 406r/1,
 408r/7, 416r/1, 416v/6, 437v/8, 438r/1,
 438r/4, 439v/7, 441r/7, 446r/3, 455r/1,
 458r/8, 461r/4, 461r/6, 486v/1, 498v/2,
 504v/2, 519r/6, 525v/4
 o.-duğuzdı 351r/4
 o.-duğuzıdı 501v/3
 o.-duğuzısa 272v/2, 290r/6, 390r/1
 o.-duğuzmı 325v/4, 382v/5
 o.-duğuzsa 474v/3, 508r/5
 o.-dusağuz 397r/3
 o.-duydı 288v/7
 o.-ğıl 272v/2

o.-ıcı 396v/2, 504r/5(2), 509r/7, 521r/4
o.-ıcıdur 283r/3, 336r/8, 425r/4, 438r/7, 458r/5, 458v/4
o.-ıcılar 287r/6, 296r/3, 314v/6, 453r/3, 524v/6
o.-ıcılardur 286r/8
o.-ıcılarken 312r/1, 472r/7
o.-ıcısız 271v/3
o.-ma 336r/5, 362v/5, 503v/6, 517v/2
o.-madı 290r/7, 292v/7, 293v/6, 293v/8, 302r/3, 303v/2, 305v/1, 309r/1, 311v/7, 314v/1, 315r/6, 316r/2, 316v/6, 317r/3, 323r/6, 323v/4, 335v/2, 340v/5, 340v/6, 344v/4, 364r/5, 378r/8, 385v/1, 395r/5, 419r/7, 424v/5, 425r/6, 437v/2, 463r/7, 477r/3, 516r/4, 535v/1, 539v/7
o.-madıların 332r/2
o.-madım 419r/7
o.-madılar 413v/2, 421r/1, 433v/4, 459v/8
o.-madılardı 337r/2
o.-maduk 285v/1, 322v/7
o.-maduklarından 308v/4
o.-madum 321r/2, 439v/5
o.-maduñuzıdı 385v/1
o.-mağı 428r/4, 480v/5, 481r/1
o.-mak 511v/6, 520r/6
o.-mağdan 508v/4, 511v/5
o.-mağlarında 290v/6
o.-mağlık 296v/2
o.-mamış 527r/6
o.-mamışdur 295v/2
o.-mañ 346v/2, 365v/7, 402r/5, 485v/2
o.-masa 292r/1
o.-masın 328v/2
o.-masun 394v/6
o.-maya 361v/6, 363r/8, 363v/5, 371v/3, 376r/8, 393v/1, 452v/3, 476r/4, 483v/8, 511r/5, 513v/7, 524v/7, 531v/4
o.-mayalar 365r/5, 447v/6
o.-mayam 328r/5
o.-mayasız 439v/3
o.-maz 269r/3, 281r/3, 302r/5, 308r/2, 375r/1, 397r/3, 401r/3, 418v/3, 429v/5, 432r/1, 450v/4, 520v/4
o.-mazlar 338r/4, 349v/4, 462r/8, 498r/8
o.-mı 296r/5, 303v/4, 485v/6, 502r/5, 518v/3, 526v/6, 526v/8
o.-mı 396r/1, 525v/6
o.-mı 510v/3
o.-mı 520v/8
o.-mı 505r/6,

o.-mı 365v/4
o.-mı 486v/5
o.-sadı 453r/4
o.-salar 446r/3
o.-sun 292r/8, 307r/8, 329v/1, 500r/8, 539v/2
o.-ucı 351v/1, 368v/5, 432v/4, 456v/5, 465v/6, 504v/6, 506r/5, 521v/8
o.-uñ 279r/6, 291r/7, 299r/8, 299v/8, 314r/1, 314v/8, 360v/6, 402r/8, 420v/7, 447r/4, 481v/4, 490r/7, 494v/6, 508r/3
o.-undı 318v/8, 356v/1, 418r/7, 421r/3, 440v/5, 442v/3, 496v/5, 522v/6
o.-uñuz 454r/7
o.-ur 281r/4, 355r/1, 374r/7
o.-urlar 299r/1, 343r/8, 347r/2, 348v/2, 423v/6, 435r/6
o.-urlarsa 368r/7, 377v/8
o.-ursa 271r/6, 287r/1, 299r/5, 360r/7, 361v/1, 366r/3, 375r/8, 419r/4, 431v/3, 439v/7, 441v/5, 450r/1, 450r/4, 501v/6, 502r/7, 511r/2, 512r/5
o.-ursam 279v/1, 397v/8
o.-ursam 397v/8
o.-ursañuz 287r/1, 299v/1, 309v/7, 360r/2, 434r/2, 439r/5, 441v/5, 450r/1, 512r/5
o.-ursız 321v/1, 345r/5, 414r/6, 443r/6
o.-uruz 372v/2
o.-uvan 397v/7
ol: İşaret zamiri ve üçüncü teklik şahıs zamiri; O
o. 268r/1, 268r/2, 268v/8, 269r/8, 269v/5, 270r/2, 274r/7, 274v/2, 275v/3, 275v/4, 276r/5, 276v/5, 277r/5, 277r/6, 279r/4, 279v/1, 281r/1, 281v/7, 282v/3, 282v/6, 283r/1, 286r/4, 287r/4, 289r/6, 289v/5, 289v/6, 290r/5, 290v/4, 291v/8, 293r/1, 293r/3, 293r/7, 293v/7, 294r/8, 295r/1, 295r/8, 302v/2, 306r/2, 306r/3, 306v/1, 306v/3, 307v/2, 308r/2, 310r/5, 310v/4, 310v/6, 312v/2, 313r/4, 313v/7, 314v/2, 315r/7, 316r/2, 316v/7, 317r/1, 317v/7, 320v/8, 321r/1, 321v/7, 322r/7, 325r/3, 325r/4, 325v/8, 326r/1, 328r/4, 328r/8, 330r/7, 332v/1, 332v/7, 333r/7, 334r/3, 335r/4, 336r/3, 336r/8, 336v/7, 339r/4, 341r/1, 341r/7, 342v/4, 343v/8, 345v/8, 346r/2, 347r/5, 348r/2, 348v/5, 350r/6, 350v/6, 351r/2, 352v/6, 352v/7, 353v/4, 356v/6, 356v/7, 358r/3, 362r/7, 366r/5, 366v/3, 367r/5, 369r/4, 369v/2, 369v/6,

369v/7, 371r/7, 372r/5, 372r/7, 373r/6, 373r/8, 374r/7, 375r/5, 376v/1, 376v/2, 376v/5, 377r/8, 377v/1, 377v/8, 378r/1, 378v/1, 379r/3, 379v/3, 383r/4, 383v/4, 383v/7, 384r/2, 384r/3, 386v/4, 386v/6, 387r/7, 388r/6, 390r/5, 391v/8, 395r/5, 396r/2, 396v/2, 396v/6, 397r/2, 397r/6, 397v/2, 401v/7, 402r/6, 402v/4, 403v/7, 404v/6, 404v/8, 406r/2, 406v/6, 407r/2, 407v/6, 409r/2, 409r/4, 410v/5, 411r/7, 411v/7, 412r/3, 415r/3, 415v/5, 417r/2, 417r/3, 417r/6, 417v/6, 417v/8, 419r/5, 419r/7, 419r/8, 419v/5, 419v/7, 420r/7, 420v/3, 420v/5, 421v/4, 421v/5, 421v/7, 422r/5, 422r/7, 422v/4, 423r/2, 423r/3, 424r/3, 425r/8, 425v/8, 426v/8, 428v/1, 429r/5, 429v/4, 430r/3, 430r/5, 430r/7, 431v/7, 432v/3, 432v/4, 433v/8, 434r/8, 438v/6, 439v/3, 439v/4, 443r/3, 443v/5, 444v/7, 445v/5, 448r/3, 450v/7, 451v/5, 457r/8, 458v/6, 459r/5, 460v/2, 462r/1, 463r/8, 463v/1, 464v/3, 464v/7, 465r/3, 465r/7, 465v/1, 465v/2, 467r/6, 469v/7, 474r/6, 475r/4, 475r/5, 475r/6, 475r/7, 475v/2, 475v/5, 479v/3, 480r/8, 480v/1, 483r/2, 485v/8, 486r/4, 489r/2, 489v/4, 489v/7, 491r/1, 491v/1, 493v/4, 496r/3, 498r/3, 498v/8, 499v/8, 500r/4, 500v/3, 500v/4, 501r/6, 501r/8, 501v/6, 502r/3, 502r/4, 503v/7, 503v/8, 504r/2, 504r/3, 505r/3, 505v/1, 505v/8, 506r/1, 506r/2, 508v/2, 510v/6, 511r/6, 511v/7, 513r/7, 513r/8, 514r/2, 514v/4, 514v/5, 515r/8, 515v/4, 518v/8, 520r/2, 521v/1, 522v/4, 523v/7, 524r/1, 524r/2, 524r/3, 526v/8, 527r/1, 528r/2, 529r/3, 532v/4, 535r/4, 536v/3, 537r/1, 537r/2, 538v/2, 538v/8, 539r/7, 539v/6, 522v/4
o.+dur 270r/2, 270r/6, 282v/2, 283r/2, 306r/3, 311v/7, 328r/5, 347r/8, 402r/6, 406r/2, 411r/4, 411r/8, 411v/7, 420r/6, 421v/3, 423r/2, 425v/4, 436r/2, 448r/3, 450v/8, 456r/8, 456v/4, 475r/1, 476v/3, 478v/1, 483r/2, 487r/8, 489v/7, 491r/8, 493v/4, 501r/6, 501r/8, 501v/3, 507v/6, 522v/4, 525v/4, 431v/7, 535v/8, 538v/2

ol: İşaret sıfatı

o. 268v/2, 270v/2, 270v/5, 272r/1, 272v/8, 273r/1, 273v/1, 276r/1, 287v/6, 287v/7, 290v/8, 291r/1, 291r/8, 292r/7,

304r/3, 304v/3, 305v/4, 309v/2, 310r/4, 311v/2, 312v/3, 314v/3, 315r/5, 318v/7, 319r/1, 319r/2, 319r/7, 326r/3, 326v/6, 327r/5, 329r/4, 329r/5, 329v/4, 329v/7, 330v/3, 330v/6, 333v/1, 333v/7, 334r/3, 334v/2, 335r/6, 337r/4, 343v/7, 344v/3, 344v/5, 344v/6, 347v/8, 349r/3, 349r/7, 357v/6, 371v/3, 382r/6, 382r/7, 382v/7, 388r/1, 388v/2, 388v/7, 389r/4, 392r/3, 395v/7, 396v/3, 397v/8, 398r/3, 399v/5, 403v/4, 405v/4, 406r/7, 407r/5, 409v/6, 410r/6, 413v/2, 415v/2, 416v/2, 417r/3(2), 417v/2, 418v/4, 423r/4, 424r/8, 424v/8, 427v/6, 429v/1, 429v/7, 430r/2, 432v/4, 432v/6, 434r/5, 434r/6, 437v/6, 437v/8, 438v/3, 441r/1, 442v/3, 443r/4, 443r/7, 453r/8, 453v/2, 456r/6, 457v/4, 457v/5, 457v/7, 459v/4, 459v/6, 461r/1, 461r/2, 462v/8, 463r/4, 463v/3, 464v/7, 464v/8, 465r/8, 466r/7, 468r/8, 469v/1, 469v/2, 470r/7, 470v/6, 470v/7, 471r/6, 471r/7, 471r/8, 474r/6, 474v/2, 476r/8, 478v/5, 482r/3, 483r/4, 485r/7, 491r/1, 491v/5, 494v/7, 496r/2, 496v/1, 497v/8, 499r/5, 503r/8, 503v/3, 503v/6, 504v/6(2), 504v/7(2), 504v/8(2), 505r/6, 505v/4, 505v/5, 506r/8, 506v/2, 507v/4, 511v/5, 512r/2, 512r/5, 512v/7, 513r/4, 514r/3, 515r/4, 515r/5, 515r/6, 515v/2, 515v/5, 518r/8, 520v/3, 520v/4, 521r/3, 521r/4, 521r/6, 521r/7, 521r/8, 522r/1, 522r/6, 523r/4, 523r/5, 523r/6, 524v/5, 524v/7, 525r/4, 525r/6, 525v/2, 526r/1, 526r/6, 527v/2, 528r/5, 528v/3, 528v/5, 528v/5, 529v/4, 529v/7, 531r/4, 531r/5, 531r/6, 536r/4, 536r/5, 536v/2(2), 536v/3, 536v/4, 536v/5, 536v/7, 537r/7

olun- → olun-

o.-a 412v/8, 441r/5, 443r/4, 523v/2, 523v/5, 526v/2, 526v/3, 526v/6, 528v/3, 533r/4

o.-alar 424v/2

o.-asız 505r/1

o.-dı 279r/5, 439v/6, 509v/3, 527v/2, 536v/4

o.-dılar 509r/4

o.-dıldır 317r/7

o.-ıcılar 517r/6

o.-mamışlardır 284v/8

o.-maz 443r/8

o.-mazlar 402r/7

o.-mış 308v/3

o.-mıſ(sfe) 304v/4, 362r/2, 449r/8, 507r/1, 518v/3, 527v/1

o.-mıſdur 304r/4, 413v/6

o.-mıſken 503v/8

o.-mıſlar 370v/8, 383v/2, 386v/4, 390r/3, 416r/2, 433v/1, 507r/3, 507v/3, 517r/5, 526r/2

o.-mıſlardan 287v/7, 317v/4, 386v/3, 389r/8

o.-mıſlardandır 331r/5, 394r/5

o.-mıſlardur 275r/2, 333r/8, 345r/1, 371r/5, 462v/3, 472r/5

o.-ur 460v/5, 463r/8, 513v/2, 518r/6, 539v/6

o.-urlar 290v/2

ol kim: Ola ki, olur ki; ki

o. 268v/3, 270r/1, 272r/1, 272r/3, 275r/5, 280r/2, 284r/5, 286v/2, 296r/5, 299v/5, 302v/7, 306v/7, 309v/1, 310v/1, 310v/3, 312r/5, 312r/6, 312r/7, 318v/6, 318v/7, 320r/2, 326r/5, 328r/2, 347v/4, 354r/8, 365v/1, 366v/2, 367r/4, 368r/5, 384r/1, 401v/4, 404v/5, 415r/3, 417r/3, 417v/3, 420v/6, 420v/8, 421v/4, 423r/5, 423v/4, 426r/6, 426r/7, 426v/7, 429v/4, 431r/3, 431v/6, 434r/1, 434r/7, 435r/2, 436r/3, 440v/3, 440v/7, 442r/6, 442r/7, 442v/1, 443r/1, 444v/8, 445r/2, 450v/6, 453v/6, 453v/7, 456v/5, 460v/5, 462v/8, 463v/6, 464v/4, 465r/4, 466r/5, 473v/8, 474r/3, 481r/2, 485v/7, 486r/3, 487r/8, 491v/6, 494r/7, 495v/6, 498v/3, 499v/3, 499v/4, 501r/2, 501r/4, 501r/5, 503r/1, 505r/1, 506v/3, 506v/4, 519v/4, 520v/5, 522v/1, 524v/1, 526v/5, 526v/7, 527v/4, 529r/1(2), 529r/2, 529r/6, 530r/5, 530v/3, 532v/7, 532v/8, 533r/4(2), 533v/6, 534v/1, 534v/2, 537r/1, 537v/5, 537v/7, 538v/2, 538r/7

olun- → olun-: İsimlerle birlikte kullanılarak edilgen birleşik fiiller yapar

o.-asız 501r/8

o.-dı 274r/1, 275v/1, 282r/7, 292v/3, 318r/5, 393r/5, 404v/6, 421v/1, 422r/3, 457r/2, 458r/6, 466v/5, 480r/3, 513r/8, 517r/1

o.-duķ 289v/8

o.-duņuz 287r/3, 382v/6

o.-ır 269r/8

o.-madı 395r/6, 418r/3

o.-mayalar 437r/5

o.-mazlar 441r/5

o.-mıſ (sfe) 432v/1, 445r/4, 502r/2, 517v/1, 531r/8

o.-muſ (sfe) 460v/8

o.-ur 443r/7

o.-urdu 268r/5

o.-urlar 503v/5, 511r/3

o.-ursız 457r/3, 458r/4, 458v/6, 518r/6

olunıl-: İsimlerle birlikte kullanılarak ettirgen birleşik fiiller yapar

o.-mıſlardan 474v/5

on: On

o. 513v/4, 523v/2, 527v/1, 530v/1

o.+dan 334v/7

onda bir: Bir şeyin on parçasından biri; onda bir

o. b.+ine 372r/3

orta: 1. Dengeli, vasat; orta

o. 307v/4, 353r/2

o.+dan geç- "*ortayı geçmek, aşırılaşmak*" 314v/8

2. Herhangi en az iki şeyin arası

o.+larındadır 284r/3

3. Bir toplumun kendinden olan, içinden olan

o.+larından 414v/7

o.+sında 450v/8

ortak: Şerik, ortak, eş

o.+lar 369v/7, 428v/5

o.+larımı 503r/7

o.+ların 503r/7

o.+larından 344v/4, 392v/1

o.+larum 334v/3, 422r/2

o.+laruņuzda 377v/4

o.+laruņuzdan 347v/1

o.+laruņuzı 333v/4

o. eyle- "*ortak koſmak*" 277v/6,

278v/6, 279r/7, 288r/8, 324r/4,

334r/2, 343r/5, 346v/3, 346v/8,

347v/3, 350v/6, 351r/1, 375r/3,

403v/2, 412r/7, 462v/6, 486r/2,

488v/2, 509v/4, 510v/7

o. ol- "*ortak olmak*" 302r/3, 333v/1, 346r/3

ortaklık → ortaklık: Ortaklık

o. 369r/8

ortaklık → ortaklık

o. 329v/4

oruc [Far. rüze]: Müslümanlar tarafından Ramazan ayında günün belli bir kısmının yeme ve içme olmaksızın

geçirilerek gerçekleştirilen ibadet, oruç
o. dut- "*oruç ibatini gerçekleştirmek, oruç tutmak*" 361r/5, 480r/1

ot: Ateş

o.+da 365v/4

o.+dan 278r/4, 331r/4, 338v/7, 393r/1,
395v/5, 409v/8, 445r/6, 469r/6, 513r/7,
o.+dur 300r/1, 318v/8, 355r/6, 477r/2

o.+tan yalınlan- "*alev saçmak*" 533r/3

ot: Çok yıllık küçük bitkiler, ot
o. 520r/1

otlak: Otlak, mera
o. 523r/3

o.+ı (yhe) 529r/2

o.+ını 521v/7

otlat-: Otlamasını sağlamak, otlatmak
o.-ıncı (zfe) 273r/5

otsuz: Otsuz
o. 356r/2

otur-: 1. Vücudun belden yukarısı dik duracak biçimde ağırlığı kaba etlere vererek bir yere yerleşmek; oturmak

o.-duş 510r/3

o.-ıcılardır 527v/3

o.-mışlar 386r/3

o.-ucu 456r/6

o.-acak(sfe) 510r/3

otuz: Otuz sayısı, 30
o. 440v/1

oyna-: Oyalanma, oynama
o.-rlar 461r/3

o.-sunlar 431v/6, 507v/3

oyun: Oyun

o. 447v/1, 477v/4, 477v/5, 491v/7

o.+cılarken 434r/4

o.+dan 491v/8

o. eyle- "*oyuncak etmek*" 268v/6

o. ét- "*oyuncak etmek*" 271v/6

Ö

öç: İntikam, öc
ö. 424r/4

ö. al- "*intikam almak*" 318r/4, 400r/6,
427v/1, 429v/8

ödenil-: Belirlenmek

ö.-miş(sfe) 276v/1, 378v/4, 412r/2,
439r/1, 508r/4

ödünç: İlerleyen zamanda geri verilmek veya alınmak üzere verilen veya alınan

şey; ödünç

ö. 512v/6

ö. vèr- "*ödünç vermek*" 476r/7,
476r/8, 477r/8, 495r/5, 495r/6, 512v/6

ödüş: Ücret

ö.+den 503v/5

ög-: 1. Düşünmek

ö.-mi 473v/6

2. Zikretmek

ö.-ün 373r/7

ögil- → **ögül-**

ö.-miş(sfe) 350v/5, 352r/7, 367r/6

ögme: Yüceltme

ö.+yile 419v/6

ögmek: Şükür, hamt, teşekkür

ö. 286v/1, 326r/8, 334r/4, 343r/1,
345r/2, 373r/2, 493v/4

ö.+ile 539r/7

ö.-mek eyle- "*hamd etmek*" 352r/6

ögmeklik: Şükür, hamt, teşekkür

ö. 319v/2, 366v/2, 390v/6

ö.+le 306v/8

öğret-: Bilgi ve beceri kazandıracak yöntem göstermek, öğretmek

ö.-di 272r/2, 311r/1, 463r/8, 468v/7

ö.-dü 534v/2

ö.-dük 273r/7

ö.-medük 383r/4

ö.-mek 521r/3, 538r/6

öğretici: Öğreten

ö.-ler 521r/3

ögsüz: Anası veya hem anası hem de babası ölmüş olan çocuk; öksüz

ö. 531v/8, 533v/2, 538v/2

ö.+e 516v/3, 533v/3

ö.+i(yhe) 531r/1

ö.+lerüñ 483v/7

ögül- → **ögil-:** Övülmek

ö.-miş(sfe) "*övülmüş, yüce*" 278v/2,
282v/6, 375r/5, 487r/8, 494r/4, 527v/4

ö.-mişdür 423r/3

ögülmek: Övülmek

ö. 411v/4

ögüt: Ögüt, nasihat

ö. 273v/6, 296v/8, 410v/1, 514r/2,
524r/3, 529r/5

ö.+den 514v/2

ö.+dür 429r/1, 512r/7, 514v/4,
517v/7, 522v/4

ö.+tür 396r/2

ö. dut- "*ögüt kabul etmek, söz dinle-*

mek" 324r/2, 460r/3, 522v/2
 ö. tut- "söz dinlemek" 484v/1
 ö. ver-/vêr- "nasihat etmek" 314r/7, 350v/6, 354v/7, 504r/3, 522v/2
öğütle-: Öğüt vermek, nasihat etmek
 ö. 460r/8, 529r/4, 530r/4
 ö.-r 294r/1
 ö.-rin 372r/4
 ö.-mek 460r/8, 504v/4
 ö.-mekdür 457r/8
 ö.-mezsiz 473v/5
 ö.-sünler 343r/6
öğütlen-: 1. Öğüt verilmek, nasihat edilmek
 ö.-diler 308r/3
 ö.-e 529r/5, 531r/5
 ö.-eler 332r/7, 384v/7, 435r/2
 ö.-ür 495v/8
 ö.-ürsüz 479v/8
 2. Öğüt kabul etmek; iyice düşünmek
 ö.-ici 466v/7
 ö.-mez 406r/3
 ö.-mezler 410v/8
 ö.-mezmisiz 437r/7
 ö.-mezsiz 505v/6
öğütlenmek: Öğüt, nasihat
 ö.-den 505v/8
öğütlenül-: İyice düşünülme
 ö.-ür 399v/2
öğütleyici: 1. Öğüt veren, uyarıcı
 ö. 530r/5
 ö.-yicilerdenven 328v/5
 2. Düşünür
 ö. 468v/3
ökçe: Topuk
 ö.+lerünüz üzere dön- "gerisin geri dönmek, arka dönmek" 288v/7
ökünç: Öç, intikam
 ö.+i alıcılar "öcü alınmak; yardım edilmek" 459v/8
öl-: 1. Hayatını kaybetmek, ölmek
 ö.-diginden 374r/4, 435v/1
 ö.-diler 282r/5
 ö.-dügünden 345v/4
 ö.-dük 385r/1, 386r/8, 473r/4
 ö.-dükden 348v/4
 ö.-e 353v/1
 ö.-evüz 287r/4, 455r/6
 ö.-medi 400v/8
 ö.-mek 354r/8, 434r/1

ö.-meye 529r/6
 ö.-mez 306v/8
 ö.-müş 374r/3
 ö.-ür 276v/2
 ö.-ürseñüz 270r/4
 2. Kurumak, canlılığını kaybetmek ö.-dügünden 477r/7
ölç-: Ölçmek
 ö.-eler 525r/2
 ö.-üb al- "ölçüp almak" 525r/2
 ö.-üb ver- "ölçüp vermek" 525r/3
ölçek: Değişmez varsayılan herhangi bir şeyin alabildiği kadar ölçü; ölçek
 ö.+i(yhe) 316r/6
ölçmek: Ölçü
 ö. 505r/8
öldür-: Bir canlının hayatına son vermek; öldürmek
 ö.-di 465r/7, 522v/7
 ö.-dünj 405v/7
 ö.-sün 412v/5
 ö.-ür 283r/2, 312r/7, 432v/4, 437v/4
ölmek: Ölüm
 ö. 456r/8
ölü: 1. Hayatını kaybetmiş olan, ölü
 ö.+den 345r/3
 ö.+dür 437r/8, 475r/5
 ö.+ler 375v/4, 386v/3, 518v/5
 ö.+lerdür 399v/6
 ö.+lere 348v/6
 ö.+leri 348v/4, 379r/8, 443r/3, 516r/2
 ö.+ye 302r/6
 ö.+yi 345r/3
 2. Kuru, canlılığını kaybetmiş olan
 ö. 380v/6, 426r/8, 455v/7
 ö.+leri 417v/4
ölüm: Ölüm
 ö. 290v/7, 342r/8, 401r/1, 431r/8, 491r/8, 493r/6, 505r/6, 514v/1
 ö.+i(yhe) 434v/7, 491r/6
 ö.+mden 358r/8, 446r/1
 ö.+in 368r/6
 ö.+ümüz 386v/3
 ö.+i(yhe) tad- "ölmek" 270r/5
ölür-: Can almak, öldürmek
 ö.-dür 289v/6
 ö.-üz 457v/6
‘ömr [Ar.]: Ömür, hayat
 ‘ö.+inden 374v/2
‘ömürlü: Ömrü uzun olan, uzun ömürlü

‘ö. 374v/1

‘ömürlendür-: Uzun ömür vermek, ömürlü kılmak

‘ö.-evüz 383r/3

‘ö.-medilermi 377r/6

öñ: Ön

ö.+ündün (mec. dünya) 533r/3

öñdinki: Önceki

ö. 529v/1

ö.+leri 518v/1

ö.+lerün 502r/8, 525v/1

öñdünki: Önceki

ö. 317r/1, 473v/5

ö.+ler 316v/1, 473r/5

ö.+leri 519r/3

öñret-: 1. Öne geçmek

ö.-mez 287r/8

2. Önce başlamak, önden gitmek

ö.-mezler 269v/2

3. Önce yapmak

ö.-medi 339r/8

öñürt-: Önde gitmek, koşuşturmak

ö.-icilerdür 288v/2

ört-: 1. Kapatmak; üstünü örtmek

ö.-dük 379r/4

ö.-e 400r/3

ö.-er 532r/7, 532v/6

ö.-üci 519v/7

2. Kuşatmak, sarmak

ö.-e 342r/5, 353r/1

ö.-di 465v/4, 465v/5

3. Sakınmak, kaçınmak

ö.-sünler 295v/5

4. Gizlemek, saklamak

ö.-er 334r/3, 463v/5, 463v/6

örtici: Kaplayan, kuşatan

ö.+nün 529v/4

örtin- → örtün-

ö.-diler 508r/7

örtmek: Örtme, sarınma

ö. 296r/5

örtü: 1. Dış giyim

ö.+leri 413v/8

ö.+sini 521v/5

2. Perde

ö. 437r/7

3. Tavan

ö.+ler 428r/5

örtün- → örtin-: Örtünmek, bürünmek,

sarınmak

ö.-miş 513r/2

örümcek: Ördüğü ağ ile avlanan eklemli hayvan

ö. 340v/7

ö.+ün 340v/8

ötri → ötrü → ötürü: Ötürü, sebebiyle

ö. 423r/6, 438v/2, 443r/5, 444r/8, 446r/8

ötrü → ötri → ötürü

ö. 287r/6, 311r/4, 446v/3, 461r/8,

492r/6, 509r/4

ötürü → ötri → ötrü

ö. 486r/7

öv-: Övmek, yüceltmek

gümansız öv- "*gereğince inanmak, i-manlı olmak*" 437r/1

öyle: Öğlen

ö. 345r/2

öylen: Öğlen

ö. 300r/4

öyün: Herhangi ihtiyaçlar için belirlenmiş her bir vakit, öğün

ö. 532v/3

öz: Teklik birinci şahıs zamiri, ben

ö.+i(yhe) 290v/3

özdek: Gövde

ö.+süz biten "gövdesiz bitki" 468v/8

‘özür [Ar.]: Özür, mazeret

‘ö. 498v/1

‘ö.+lerin 515r/7

‘ö. dile- "*mazeret belirtmek bağış-lanma istemek*" 519r/2

‘özürlen-: Mazeretlenmek, mazeretli olunmak

‘ö.-dukları 349r/8

‘ö.-dükleri 410r/7

P

pādişāh [Far.]: Her şeye hükmeden, padişah

p. 486r/1, 490v/5

p.+lar 321r/5

pādişāhlık: 1. Buyruk

p. 375r/1

2. Mülk sahipliği, mülkiyet

p. 282r/2, 397r/2, 406r/8, 407v/7,

437v/5, 475r/5, 493v/3, 499v/3,

517r/6

p.+ı(iye) 298r/3, 302r/2, 384r/4,

391r/8, 401r/4, 425r/4, 449v/1,

475v/3, 527v/5

2. Saltanat

p.+um 505r/7

pāre [Far.]: Parça, kısım

p. 271r/4, 276r/7, 285r/5, 311v/4, 329v/6, 462v/6

pārele-: Parçalamak, ayırmak

p.-r 348r/8

p.-medi 271v/8

pāre pāre: Parça parça

p. 271v/8

p. eyle- "*parça parça etmek, parçalamak*" 445r/6p. ol- "*parça parça olmak*" 485v/6**pay:** Bir bütünün bölüştürülmüş her bir bölümü, hisse

p.+dur 336v/8

payāndān [Far.]: Kefilp. ol- "*himaye etmek, bakımını üstlenmek*" 327v/4**perākende [Far.]:** 1. Dağınık, ne yapacağı bilmez hâlde, tereddütlü

p. 536v/8

p. eyle- "*yaymak, dağıtmak*" 423r/3, 423r/4p. ol- "*dağılmak, yayılmak*" 345r/5

2. Çeşit, çeşit

p.+lerdür 532v/7

perde [Far.]: Perde

p.+dür 414r/1

p.+nün 364r/4

perî → perri [Far. perri]: Cin

p.+den 416v/2

p.+ler 469r/6

p.+lerden 319v/6, 416r/5

perri → perî

p. 460v/1, 470r/1, 470r/7, 471r/2, 471v/4, 469v/8, 509v/7

p.+den 441r/3

p.+ler 368r/7, 390r/2

p.+lerden 354v/5, 368r/1, 509v/3, 509v/8

p.+lere 371v/2

p.+lerün 390r/2

pes: Öyleyse; şimdi

p. 336r/5, 346r/6, 427r/4, 428v/8, 459v/8, 472r/2, 480v/8, 488v/4, 514v/1, 531r/2, 531r/8

peşimān [Far.]: Pişmanp. ol- "*pişman olmak*" 287r/6, 453r/3**peşimānlık:** Pişmanlık

p. 370v/3

peygamber [Far.]: Allah'ın emirlerini insanlara ileten elçi; peygamber

p. 269r/8, 270v/4, 281v/3, 287v/2, 299v/2, 304v/1, 304v/4, 305v/3, 356r/8, 360r/1, 363r/5, 364v/4, 365r/1, 380v/3, 404r/1, 408v/1, 412v/7, 425r/8, 426r/2, 432v/8, 433r/4, 449r/6, 483v/8, 490v/6, 495v/2, 497v/4, 497v/6, 511r/6, 512r/4, 518r/7, 532v/2, 534v/4, 535r/8

p.+den 298v/7, 314r/1, 458r/6, 489v/1

p.+dendür 389r/5

p.+dür 309r/7, 451v/7

p.+e 298v/6, 299r/8, 299v/8, 360r/7, 360v/6, 363r/5, 365v/5, 447r/2, 447r/5, 480v/5, 481r/1, 494v/6, 512r/4

p.+i(yhe) 272v/4, 388v/1

p.+i(iye) 299r/2, 357v/8, 359r/6, 360r/4, 361r/8, 362r/5, 372r/3, 390v/8, 492v/3

p.+in 313r/5, 314v/4

p.+inde 359r/4

p.+ine 299r/5, 301r/8, 361v/1, 366r/3, 449v/1, 450r/4, 451r/7, 454v/2, 454v/4, 475v/6, 475v/8, 477v/2, 478r/3, 480r/3, 481v/5, 482r/8, 482v/2, 483v/1, 483v/3, 483v/6, 490r/2, 504v/3, 511r/2

p.+inün 492v/7, 493r/2

p.+le 481r/8

p.+ler 288r/2, 319r/4, 321r/7, 348r/5, 379v/2, 382r/5, 390v/5, 413r/8, 414v/7, 456r/3, 498v/7

p.+lerden 309v/4, 327r/4, 357r/6, 443r/6

p.+lere 380r/2

p.+leri 305r/5, 313r/4, 313v/8, 315r/8, 316r/3, 344r/7, 373r/3, 373v/1, 375v/8, 391v/5, 407r/1, 486r/8, 494r/2, 498v/5

p.+lerin 289r/2, 405r/3

p.+lerindedür 388v/7

p.+lerine 478v/4

p.+lerüm 482r/8

p.+lerümüz 339v/4, 339v/8

p.+lerümüz 410r/5, 429r/3, 431v/3

p.+lerümüzdendür 389r/7

p.+lerümüzü 478v/7

p.+lerünüz 410r/4

p.+nün 452v/5

p.+sin 492r/3, 492r/4

p.+ümüz 494v/7

p.+ün 301v/2, 362r/5, 452v/2, 523v/7

p.+ün 315v/1, 429r/5, 489r/7

p.+ünüz 309v/8

p.+ven 433r/4

peygamberlik [Far.]: Peygamberlik

p. 272v/7, 339r/5, 478v/5, 502r/1

p.+dan 511r/2

p.+ı(yhe) 312r/8

p.+ı(iye) 436v/1

p.+larını 511r/8

pınar: Kaynak, akar sı, pınar

b.+lar 314r/5

b.+lardan 311r/8, 472v/1

piş-: Isı etkisiyle kullanılabilir duruma gelmek

p.-miş(iye) 538r/4

pîl [Far.]: Fil; Kur'an'ın 105. suresinin adı

p. 538r/2

pişe [Far.]: Sanat, meslek

p.+nün 456r/2

p.+sin 273r/8

puşt mâzû [Far.]: Sırt kemiği

p. m.+nuñ 528v/2

put [Far.]: Tapınılacak nesne, put

p. 388v/8

p.+lar 271v/3

p.+lara 312r/1

p.+lardan 279r/6, 507v/5

p.+larıñ 383v/2

R

rağbet [Ar.]: İstek, itibar

r. 503r/2

r. eyle- "istekle karşılamak, arzulamak, can atmak" 274r/6, 503r/2, 526r/1(2)

r. eyle- "yönelmek" 534r/1

râhat [Ar.]: Rahat

r.+uñ 386r/3

râhib [Ar.]: Hristiyanların din adamı

r.+ler yeri "Hristiyanların ibadethanesi, kilise" 280v/1

rahim [Ar.]: Döl yatağı, rahim

r.+lerdedür 353r/7

rahmân[Ar.]: Allah'ın isimlerinden biri;

"merhameti bol" anlamındadır

r. 307r/3, 427r/2, 428r/5, 501r/2, 520v/5

r.+dan 379r/6, 429r/3, 457r/4, 501r/3

r.+dur 520v/3

r.+içün 426v/6

r.+nuñ 307r/6, 428v/1

r.+uñ 427r/1, 431v/4, 499v/6

r.+uñdur 304r/7

rahmet [Ar.]: 1. Lütuf, ihsan, nimet, rahmet

r. 273v/6, 275v/1, 320r/3, 331r/7, 331v/4,

346v/5, 347r/1, 432v/2, 438r/3, 451r/5,

453r/1, 479r/1, 501v/4, 518r/1

r.+den 405r/8

r.+dür 325r/4, 342r/1, 437r/1

r.+inden 334v/1, 348r/3, 373r/5, 479r/5

r.+inün 391r/8

r.+ümden 338v/6

2. Merhamet, bağışlama, acıma

r. 294r/6, 294v/1, 345r/7, 381v/2, 405v/4

r.+den 402r/5

r.+i (iye) 293r/5, 293v/4

r.+in 397v/3

315r/7, 316r/2, 316v/7, 317v/6, 319r/5,

328r/5, 338v/2, 343v/8, 354r/3, 357r/2,

359v/3, 362v/1, 363r/8, 365r/3, 366r/8,

378v/8, 382v/2, 402r/6, 413v/6, 416v/8,

419v/7, 434r/7, 434r/8, 439v/4, 449v/3,

454r/5, 454v/3, 462r/1, 476r/3, 479r/6,

481v/2, 484v/3, 487v/2, 488v/5, 495r/2,

497v/5, 512v/8

3. Yağmur

r. +in 306r/4

r.+inün 324r/3

r. èt- "lutfetmek" 400v/1

r. eyle- "merhamet etmek" 289r/8, 291v/1

r. eyle- "lutfetmek" 336r/5

r. kıl- "bereketli kılmak" 362r/7

r. kıl- "merhamet etmek" 283r/1,

291v/1, 292r/2(2), 292v/7, 294r/6,

294v/5, 301v/2, 302v/2, 308r/1,

311v/8, 313r/4, 313v/7, 314v/2,

r. kılın- "merhamet edilmek" 299v/8,

322v/3, 381v/3, 453v/5

râst [Ar.]: Düzgün, doğru

r. eyle- "düzgün yaratmak" 354r/5,

521v/6, 524v/2

râz [Far.]: Gizli tutulan şey, sır

r.+lar 528v/3

r.+ların 431v/2

r.+ılarını 446v/2

râzî [Ar.]: Benimseyen, kabul eden, rıza gösteren

r. ol- "kabul etmek, benimsemek,

razı olmak" 397r/3, 450r/5

renk [Far.]: Renk

r.+leri 376r/3

r.+ü 536v/8

renklü: Renkli

r. 506v/1

res [ka.]: Helâk edilen kavimlerden biri;

Res kavmi

r.+nün 305r/7

resûl [Ar.]: Peygamber, elçi

r.+ün 505v/4

revân [Far.]: Giden, yürüyen; akan

r. eyle- "*akıp gitmek, seyretmek*"

367v/8

r. ol- "*akıp gitmek, seyretmek*"

436r/3

rızâ [Ar.]: Hoşnutluk, memnuniyet

r.+sı 516v/4

r.+şı 533r/6

rivâyet [Ar.]: Söylenti

r. olın- "*anlatılmak*" 513v/2

riyâ [Ar.]: İki yüzlülük, riya

r. eyle- "*iki yüzlülük etmek*" 538v/4

rûh [Ar.]: Ruh (melek)

r.+ı(yhe) 406r/5

rûmî [Ar.]: Rum

r.+yle 343v/6

rûşen [Far.]: Aydın, parlak

r. 276v/8, 307r/5

r.+i(yhe) 384v/5

r. eyle- "*aydınlatmak*" 362v/4

rûzgâr [Far.]: Zaman

r. katılımın "*zamanın felaketi*" 462r/3

rûzî [Far.]: Nimet, yiyecek içecek, rızık.

r. 295r/4, 335v/4, 338r/5, 342v/7,

347r/3, 367r/2, 370v/8, 371r/6,

386r/2, 402r/3, 420v/4, 423r/1,

435r/7, 460v/2, 497r/7, 501r/4,

510v/6

r.+dür 281v/1

r.+müzdür 394v/2

r.+ñizi 474v/1

r.+ñüzdür 458v/5

r.+si 496v/6

r.+sidür 474v/5

r.+sin 342v/4, 501r/4, 531r/1

r.+sinden 500v/5

r. ver-/ vèr- "*rızık vermek*" 279r/2,

279v/4, 289r/6, 297v/2, 332v/3,

347v/1, 346r/4, 369v/3, 371r/7,

376r/7, 411v/2, 413v/6, 421v/7,

468v/7, 485v/8, 491v/8

376r/7, 411v/2, 413v/6, 421v/7,

468v/7, 485v/8, 491v/8

r. ver- "*nimet vermek*" 324r/5,

342v/4, 460v/2, 501v/5

r. vèr- "*rızık vermek*" 279v/7, 282r/5,

436v/1, 493r/5,

rûzīgār [Far.]: 1. Zaman

r. 437v/1, 537v/2

2. Devir

r.+dan 516r/4

3. Yıl

r.+lar 520r/5

rûkû' [Ar.]: Namazda elleri dizlere daya-

yarak vücudun üst kısmını yere para-

lel olacak şekilde eğme hareketi; rûkû

r. eyle- 278v/7, 284r/4, 519r/8(2)

rûsvây [Far.]: Rezil, itibarsız

r. 498v/5

r.+ılan 277r/1

r. eyle- "*rezil etmek*" 312v/3, 400v/4,

498v/5

S

sâ'at [Ar.]: 1. Altmış dakikalık zaman di-
limi; saat

s. 370r/3, 443r/8

s.+den 349r/4

2. Zaman, vakit

s.+leri 511v/5

saba [ka.]: Kur'an-ı Kerim'de adı geçen

aynı adlı krallığın halkı; Sabâ kavmi

s. 368r/8

şabâh [Ar.]: Gündüzün başlangıcı, sabah

ş. 345r/1

ş.+da 536v/1

şab(ı)r [Ar.]: Katlanma, dayanma, sabır

ş. eyle- "*sabretmek, dayanmak*"

273v/7, 308r/6, 332v/2, 335v/1, 349v/3,

353r/1, 355v/6, 361r/3, 388r/4,

391r/4, 397v/6,

447r/1, 410v/1, 416r/1, 417r/4, 424r/7,

443r/6, 452v/8, 461r/5(2), 463r/3,

467r/8, 503v/5, 506r/7(2), 511v/8

513r/3, 516v/7, 517v/2, 532r/2

ş. kıl- "*sabretmek, dayanmak*" 279v/6,

394r/2

şâbit [Ar.]: Değişmez, sabit, durağan

ş. eyle- "*sabit tutmak*" 444r/6

şabursuz: Sabırsız

ş. 506v/6

şaç: Baş derisine özgü kıllar, saç

ş.+ı (iye) 534v/7

ş.+ıyla 534v/7

saçlu: Saçlı

aķ s.+lar 512r/6

şadaka [Ar.]: İhtiyaç sahiplerine yapılan yardım, sadaka

ş. 481v/1

ş.+lar 481v/3

ş. ver- "sadaka vermek" 361r/4, 477r/8

ş. vèr- "sadaka vermek" 493r/7

şaf [Ar.]: Dizi, sıra

ş. bağla- "sıraya dizilmek, saf bağlamak" 384r/7, 501r/1

ş. dut- "saf oluşturmak" 390r/5

şâfi [Ar.]: Katışıksız, halis

ş. 525v/8

ş. olun- "saflaştırılmak, temizlenmek" 445r/4

şaf şaf [Ar.]: Dizi dizi, sıra sıra

ş. 531r/4

şag: Solun zıddı; sağ

ş. 363v/6, 387v/5, 472r/3, 472v/5, 473r/1, 505r/2, 507r/3, 514r/5, 526v/5, 532r/2

ş.+dan 456r/6

ş.+ından 507r/7

ş.+lardur 503v/2

ş.+larında 476v/2, 498v/6

şag: Salim, esen; sağlam

ş. 312v/4

şagır: İşitme duyusundan mahrum olan, sağır

ş.+lar 271r/3, 348v/7, 428v/5

ş. eyle- "şagır etmek" 523r/3

şagış: Sayı

ş.-ın 513v/5

ş.-un 511r/4

şakar [Ar.]: Cehennem

s. 513v/3(2), 514r/3

şakın-: 1. Çekinmek

ş. 520r/8

ş.-ıcılar

2. Korunmak

ş. 492v/2

ş.-asız 512r/5

ş.-dı 465r/1

ş.-dılar 398r/5, 404r/5

ş.-ırlar 464v/6

ş.-mağı 534v/5

ş.-mağındandır 279v/1

s.-mak 402v/2

ş.-sunlar 295v/6

ş.-uñ 301v/4

şakınıcı: 1. Korunan

ş.+rak "daha çok korunan, muttaki" 533r/4

ş.+lar 296v/8, 271r/7, 303r/6, 312v/4, 430v/6, 458v/1, 461r/7, 468v/4

ş.+lardan 402v/4

ş.+larındur 394r/7

ş.+rağunuz 454r/7

2. Koriuyucu

ş.+lar 510r/2, 526r/5

şakınıcılık: Korunma

ş.+ı(yhe) 481r/1

ş.+ını 532r/8

şakınmak: Korunma, sakınma

ş.+ların 445v/2

sākin [Ar.]: 1. Huzur, sükûnet

s. ol- "sakin olmak" 281v/7

2. İstirahat

s. ol- "istirahat etmek" 325v/6

3. Durmak, sabit

s. ol- "durmak, sabit durmak" 269r/3

şakilik: Halk

ş.+üñ 327v/8

şakla-: 1. Saklamak, muhafaza etmek

ş.-yıcı "saklayan, muhafaza eden" 455r/8

2. Korumak

ş. 405v/4

ş.-yasın 405v/4

ş.-dı 274r/7, 434v/8, 461r/8, 499r/7, 516v/5

ş.-r 270v/6, 377v/7

ş.-mak 384v/2

ş.-ya 358v/1

ş.-yalar 295v/4

3. Sakınmak, kaçınmak

ş.-yıcı 284v/6, 361r/5, 369r/5, 408r/6, 457r/3, 507r/2

4. (Bilgiyi) öğrenip saklamak, tutmak; bellemek

ş.-ya 504v/4

ş.-yıcı "(Bilgiyi) öğrenip saklayan, tutan; belleyen" 504v/5

5. Dikkat etmek, özen göstermek

ş.-yıcılardur 285r/1, 285r/2

ş.-madılar 479r/2

ş.-mağın 479r/2

ş.-rlar 507r/6

6. Sayıp zaptetmek

ş.-dı 480r/6

7. Gözetim altında tutmak, gözetmek

ş.-yıcı 273v/3, 305v/6, 329v/5, 400v/7, 404r/7, 419v/8, 425r/1, 528v/1

ş.-yıcılarıdır 507r/5

şaklamaklık: Nikah akdi, nikah ş.+ları 488r/4

şaklan-: 1. Korunmak

ş.-ıcılar 524v/3

ş.-mış(sfe) 270r/1, 474r/7, 528r/6

2. Sakınmak, kaçınmak

ş.-dı 484r/7, 495r/5

3. Saklanmak, muhafaza etmek

ş.-mış(sfe) 461v/6, 520v/1

şakrāk [Far.]: Kadeh

ş. 386r/4

sağsı: Pişmiş çamur

s. 469r/5

şal-: Serbest bırakmak, salmak

ş.-ı vèr- "*koyvermek, bırakmak*" 363r/1

şalāh [Ar.]: Barış, düzelme, iyileşme; iyilik

ş. getir- "*barışmak, ara düzeltmek, iyiliği sürdürmek, iyiliği devam ettirmek*" 366r/2, 440v/4, 453r/8, 453v/4

salāmat [Ar.]: Esen, salim

s.+lık "*esenlik salimen*" 272v/2

şalāvāt [Ar.]: Müslümanlar tarafından dini kutsallara saygı göstermek için edilen dualar; dua ile anmak

ş. eyle- 364v/4, 364v/5

şalın-: Serbest bırakmak, bırakmak, salmak

ş.-mış geñince "*başı boş, serbest*" 515v/8

şālīh [ka.]: Semud kavminin peygamberi; Hazreti Salih

t. 532v/2

şālīh [Ar.]: İyi davranış sahibi, iyi

ş. 314v/3, 322v/1, 498r/3, 499r/3

ş.+ler 320r/2, 320r/3

ş.+lerden 273r/2, 273v/8, 388r/1, 388v/1, 493r/7, 504r/1

ş.+lerdendir 339r/7

ş.+lerdür 275r/8, 510r/5

ş.+lere 312r/8

ş.+leri 296r/7

şalu: Vade

ş. vaktı "*belirlenmiş zaman*" 520r/2

şan-: Sanmak, zannetmek

ş.-a 297v/4

ş.-asın 319r/2, 485r/3, 517r/5

ş.-dı 322r/6, 494r/4, 527r/1

ş.-dılar 359r/1, 483r/3, 510r/1

ş.-dımı 336v/3, 336v/5, 446v/5

ş.-duğıdı 509v/6

ş.-dum 408v/8

ş.-duğuz 449r/8, 510r/1

ş.-madılar 483r/5

ş.-maduğuz 483r/3

ş.-mağ 438r/6

ş.-mağ 293r/6

ş.-masun 299v/8

ş.-maz(sfe) 496r/2

ş.-mazın 418v/8

ş.-mazmı 525r/3

ş.-mıslardır 462v/5

ş.-ur 387v/7, 462v/4, 537v/5

ş.-urduğuz 293v/7

ş.-urın 331r/1

ş.-urlar 324v/5, 401v/4, 428v/2, 431v/2, 463r/1, 482r/4

ş.-urmı 515r/1, 515v/7, 531v/4, 531v/5

ş.-urmısın 305v/6

ş.-ursauğuz 491r/5

sağa → sağa: İkinci teklik şahıs zamirinin yönelme hâli eki almış biçimi; sana

s. 278v/8, 290v/5, 301r/8, 313r/8,

321v/4, 321v/6, 328v/5, 334v/8,

335r/2, 336r/4, 336r/6, 341r/4,

341v/1, 351r/7, 356v/1, 358v/5,

363v/1, 363v/5, 365r/8, 365v/1,

367r/4, 375r/4, 376v/1, 392r/3,

392r/8, 393r/3, 396r/2, 396r/6,

403r/5, 412v/4, 412v/7, 418v/4,

420r/1, 420v/6, 421v/3, 425v/1,

428v/8, 429r/1, 430r/3, 440v/4,

448r/1, 448v/7, 454v/7, 474v/6,

487r/4, 492r/3, 498r/1, 504r/5,

513v/3, 515v/6, 515v/7, 518r/8,

521r/7, 522r/4, 522v/1, 522v/3,

524v/6, 525r/6, 525v/5, 528r/3,

528r/8, 529r/3, 529r/4, 529v/4,

531v/7, 533v/1, 535r/2, 536v/7,

537r/2, 537v/6, 538v/7

sana → sağa s. 353r/5, 419v/3

şanısız: Şüphesiz

ş. 322r/3

şanmak: Sanma, zannetme, tahmin, gibi gelme

ş.+larınuñ 323r/1

şar-: Sarmak, bürümek, kaplamak

ş.-ar 396v/4, 396v/5

şarar-: Kurumak, sararmak

ş.-miş(sfe) 348v/6

sarāy [Far]: 1. Yurt, memleket

s.+larından 340r/6

2. Dünya evi, dünya

s.+uñ 330v/6

3. Ahiret yurdu

s.+ı(yhe) 360r/4

s.+ı(ıye) 343r/3

s.+ıdur 409r/2

s.+ın 335v/2

s.+ını 335r/1, 394r/5

4. Cennet

s.+ına 377r/1

şarıl-: Dürülmek, büzülüp sarılmak, katlanıp toplanmak

ş.-a 523v/1

şarp: Çetin, zor, güç, sarp

ş. 466v/1, 510v/5, 516v/5, 533r/1

ş.+lar 498r/8

şaru: Sarı

ş.+lar 519r/1

şaşı-: Bozulmak, bozulup kokuşmak

ş.-miş(sfe) 445r/3

şatı: Alışveriş

ş. eyle- "alışveriş etmek" 297r/8

şatun: Satmak suretiyle, satarak

ş. al- "bir değer karşılığı almak,

satın almak" 350r/1, 401v/2,

506v/2

şavur-: Havaya kaldırıp dağıtmak, altüst etmek; savurmak

ş.-ıcılar 458r/3

şavurmak: Havaya kaldırıp dağıtma, altüst etme; savurma

ş. 458r/3

şay-: 1. Sayısını tespit etmek, saymak

ş.-asız 362v/8

s.-arsız 281r/6

ş.-dı 511r/8, 537v/5

ş.-ıcılar 291v/5

ş.-mak 511v/1

ş.-uñ 495v/3

2. Hesaba katmak, farz etmek

ş.-duñ 395r/1

şayıl-: Hesaba katılmak, farz edilmek,

ş.-dılar 370r/6, 370v/1

şayrı → şayru: Hasta, rahatsız

ş.+van 387v/3

şayru → şayrı

ş. 300v/6, 312r/6, 450r/3

ş.+iken 389v/3

ş.+lar 512v/3

şayruluk: Hastalık, rahatsızlık

ş. 513v/8

ş.+dur 357v/8, 445v/8, 446v/5

şayvān [Far.]: Gölge

ş.+lar 398r/4(2)

sebep [Ar.]: Bağ, alaka, ilgi

s.+ıyle 534r/6

secde → sücūd [Ar.]: Namaz ibadetinde dizlerin üzerine çömeldikten sonra vücudun üst kısmını alın yere değecek şekilde alınan tapınma pozisyonu; secde

s. eyle- "secde etmek" 277v/7,

307r/3, 307r/4, 310v/7, 320v/1,

320v/3, 354v/8, 392v/3, 395v/1,

417r/7, 465v/8, 468v/8, 503r/8,

503v/2, 527r/4, 534v/8

seç-: Ayırt etmek

s.-ici 528v/5

segir-: 1. (Kalp) çarpmak, (yürek) hoplamak, (içi) titremek

s.+icidür 521r/4

segirici: Atılan, sıçrayan

s. 528v/2

sekidinil-: Reddedilmek, menedilmek; azarlanmak

s.-di 466v/2

sekit-: Azarlamak

s.-ü çağır- "bağırıp çağırmak"

533v/4

sekiz: Sekiz

s. 329v/1, 396v/8, 504r/8, 504v/8

seksen: Seksen

s. 292v/4

selām [Ar.]: 1. Merhaba, selam

s. 390v/5, 458v/8(2), 472v/4(2)

s.+dur 332v/5, 362v/1, 388r/7,

388v/6, 389r/3, 432r/5, 474v/6

2. Esenlik, selamet

s.+dur 387r/6, 535r/4

s. ol- "esenlik dilemek, selam olmak"

307r/8

s. ver-/ vèr- "selam vermek, selamla-

mak" 295r/5, 301r/3, 301r/4, 308r/7,

364v/5(2), 480v/5(2)
selāmet [Ar.]: Esen, selamet
 s. eyle- "*selamete götürmek; özeleştirir yapmak*" 514v/7
selāmethik: Esenlik
 s.+ıla 457r/5
selīm [Ar.]: Doğru, dürüst; temiz
 s. 387v/1
selsebil [Ar.]: Cennet'te bir çeşme veya ır-
 mak
 s. 517r/4
semirt-: Beslemek, semirtmek
 ş.-mez 529v/6
semūd [ka.]: Kendilerine uyarıcı olarak
 gönderilen Hazreti Salih'i yalanladıkları
 ve ona inanmadıkları için bir ibret vesi-
 kası olarak helak edilmiş olan Arap ka-
 bilesi
 ş. 280v/6, 305r/6, 314v/2, 340r/7,
 391v/3, 415r/6, 456r/1, 504r/5,
 504r/6, 528r/4, 530v/4, 532v/1
 ş.+uñ 414v/6
sen: İkinci teklik şahıs zamiri; sen
 s. 271v/5, 273v/3, 286v/1, 286v/3,
 289r/7, 292r/2, 309v/2, 313v/3, 315r/2,
 316v/1, 316v/2, 318v/5, 325r/5, 325r/7,
 328r/7, 330r/3, 332v/5, 348v/6, 371v/1,
 375v/4, 375v/5, 378v/7, 393v/2, 397v/1,
 399v/6, 400v/7, 401r/8, 405v/3, 417v/2,
 419v/8, 429r/1, 434v/3, 460r/8, 462r/2,
 463r/3, 492r/3, 492r/4, 502r/1, 502r/2,
 509r/6, 512r/7, 522r/5, 522r/6, 522v/2,
 522v/4, 526v/4, 530r/4, 531v/3
 s.+den 268r/4, 269r/8, 270r/4, 270v/4,
 281v/2, 303v/3, 330r/4, 331v/5, 333v/3,
 357r/7, 372r/2, 373v/2, 396r/2, 403r/6,
 412v/6, 418r/2, 419v/3(2), 440v/5, 445r/7,
 446r/1, 456v/3, 456v/8, 487r/4, 499v/8,
 533v/6
 s.+i 270r/6, 305v/2, 310r/2, 316v/2, 317v/7,
 328v/4, 342r/4, 395v/3, 428v/7, 429r/2,
 491v/7, 492r/8, 504r/1, 524v/2, 533r/8,
 533v/2, 533v/3, 538v/7
 s.+mi 272r/4
 s.+sin 434v/3, 487r/6
 s.+üñ 327r/7, 329v/2(2), 337r/4, 428v/3,
 429r/8, 444v/7, 507r/7, 522v/3
 s.+üñçün 533v/6
 s.+üñdür 321r/4, 502r/2, 511v/5
 s.+üñledür 286v/1, 512v/1
server [Far]: Ulu; mutlak malik olan,

samed
 s.+dür 539v/6
setik: Mercan
 s. 469v/2
sev-: 1. Gönül vermek, sevmek
 s.-diler 415r/7, 481v/6, 502r/5
 s.-düm 393r/6
 s.-er 453v/3, 487v/4, 489r/4, 506v/2
 s.-erler 482v/2, 517v/5
 s.-er mi 454r/4
 s.-ersiz 490r/6, 515v/1, 531r/3
 s.-megi 393r/6
 s.-megine 536v/3
 s.-mek 531r/3
 s.-memek 487r/2
 s.-mez 280r/5, 335r/3, 348r/2,
 424r/3
 2. Uygun bulmak
 s.-eler 359r/1
sevāb [Ar.]: Dinen faydalı davranışlar
 yapmaya karşılık olarak Tanrı tara-
 findan verileceğine inanılan mükâfat;
 sevap
 ş. 347r/5
 ş.+ın 347r/8
 ş. ver- 377r/1, 450r/7
sevil-: Gönül verilmek, sevilme
 s.-mişdür 528r/2
sevin- → **sevün-**: 1. Sevinç duymak, mutlu
 olmak, sevinmek
 s.-diler 413r/8
 s.-diñiz 412v/2
 s.-e 425r/2
 s.-icilerdür 288r/4, 346v/4
 s.-meyesiz 478r/7
 2. Şımarlamak, aşırı sevinme sonucu
 taşkınlık yapmak
 s.-iciler 334v/8
 s.-me 334v/8
sevüklü: Sevilen
 s. eyle- "*sevilen yapmak, sevdire-
 mek*" 453r/5
sevün- → **sevin-** 1
 s.-ürler 401r/7
şı-: 1. (Yeminini) bozmak, (sözünden)
 dönmek
 ş.-ma 394r/2
 ş.-maz 448v/8
 ş.-rlar 429v/2
 ş.-sa 448v/8
 2. (Başını) ezmek, bozup dağıtmak,

yok etmek

ş.-r anuḡbaşını 268v/8

3. Ezmek, çiğnemek

ş.-masuḡ 319v/8

ş.-cı 537v/6, 537v/7

şın-: Bozguna uğratılmak

ş.-mıṣ(sfe) 391v/2

şifat [Ar.]: Vasıf, nitelik, sıfat

ş. eyle- "sıfat yakıştırmak, isnat etmek, vasıflandırmak, nitelendirmek"

268v/8, 269r/5, 275v/6, 290v/1,

290v/5, 390r/3

şıḡın-: 1. Yardım veya korunmaya ihtiyaç duymak; sığınmak

ş. 410v/5, 417r/5

ş.-dum 433r/6

ş.-urın 290v/5

ş.-urlar 509v/8

2. Tehlikelerden kaçarak güvenilir

bir yere çekilmek; sığınmak

ş.-acaḡ (sfe) 511r/1

ş.-caḡ (sfe) 515r/5

şıḡır: Geviş getiren, boynuzlu büyükbaş evcil hayvan; sığır

ş. 279v/4

ş.+lardan 376r/4

şıḡılmaḡa yaḡlaş-: Yoḡunlaşmak, sıkışmak

ş.-maḡa y.-mıṣlar 520r/1

şına- → sına-: Yoklamak, denemek, sınamak

ş.-dı 452v/5

ş.-duḡ 336v/4, 392v/2, 393r/8, 502r/8

ş.-maḡ 303v/8, 467r/8

ş.-ḡ 487v/8

ş.-ruz 516r/5

ş.-ya 321v/7, 530v/7, 530v/8

ş.-yavuz 270r/5, 446v/8, 447r/1

ş.-yıcılar 286v/4

sına- → şına-

s.-dılar 415r/1

s.-ya 499v/4

s.-yavuz 510v/4

şınamaḡ: Sınav, imtihan

ş. 452v/6

ş.-maḡdur 433v/8

şınan-: Yoklanmak, denenmek, sınanmak

ş.-ursız 322v/5

şınanıl-: Yoklanılmak, denenilmek, sınanılmak

ş.-mayalar 336v/4

şıḡıl-: Bozulmak, dağılmak

ş.-a 468r/6

şıralan-: Kenetlenmek, saf tutmak, saf bağlamak

ş.-mıṣ muḡkem 489r/5

şıırça: Billur, cam, sırça

ş. 297r/2

sırıt-: Gülümsemek

s.-dı 320r/1

şıvar- → şuvar- 2: İçirmek

ş.-duḡ 518v/6

şıvarınıl-: İçirilmek

ş.-a 529v/5

sız-: Sıvıların ince boşluklardan yavaşça çıkması; sızmak.

ş.+andan "*irin, cerahat*" 505v/3

siccın [Ar.]: Sapa sağlam

s. 525r/6

sidir: Kozalaklı ve kerestesi yapı işlerinde kullanılan bir ağaç

s.+den 368v/4

sidre: Kozalaklı ve kerestesi yapı işlerinde kullanılan bir ağaç

s. 463v/5, 472v/5

sidretü'l- müntehâ [Ar.]: Yedinci kat

gökte bulunan makam; sidretü'l-müntehâ

s.+ nuḡ uḡmaḡ 463v/5

sıl [Ar.]: Su taşkını, sel

s.+ini 368v/3

silâḡ [Ar.]: Savunmak veya saldırmak amacıyla kullanılan gereçlerin genel adı

s.+ların 444r/2

sin: 1. Ölü gömülen alan, mezar, kabir

s.+e 522v/7

s.+ler 276v/6, 375v/5, 524r/8

s.+lerdedür 536v/4

s.+lerden 466r/8, 507v/4

s.+lere 537r/5

s.+lerinden 382r/3

s.+lerüḡ 488v/7

2. Yakın; beraber, bitişik

s.+den 372v/4

siḡ-: Sindirmek, hazmetmek

s.+ici 461r/8, 505r/4

s.+iken 519r/6

siḡek: Sinek

s. 283v/7, 283v/8

sipās [Far.]: Hamd

nā s.+dur "*nankör*" 536v/3

sipāslıḡ: İyilik bilirlilik, hakikatli, vefalı

s. eyle- "vefa göstermek, hakikatli olmak" 309v/2

sînâ tağı: Musa peygamberin Tanrı ile konuştuğu dağın adı; Sînâ dağı

s.+ından 285v/4

siz: İkinci çokluk şahıs zamiri; siz

s. 268r/8, 270r/4, 270r/8, 271v/3, 272r/6, 272r/8, 274v/7, 275v/2, 281r/7, 285r/7, 285v/5, 287r/1, 287r/2, 294r/5, 309r/6, 310v/1, 310v/4, 310v/5, 311r/2, 312r/4, 321r/8, 322v/5, 323r/4, 323r/5, 329r/1, 330v/2, 338v/4, 339r/7, 339v/1, 346r/4, 346v/7, 349r/7, 369v/3, 379v/4, 379v/5, 385r/2, 385v/8, 386v/1, 389r/6, 390r/4, 394v/7, 399v/6, 399v/7, 402v/1, 426r/6, 428v/4, 430v/7, 431r/1, 431r/3, 433r/8, 436r/3, 439v/3, 440v/8, 442v/7, 447r/7, 447v/2, 447v/1, 447v/3, 447v/5, 451r/1, 452v/4, 453v/4, 458r/5, 458v/7, 460r/3, 460r/5, 461r/5, 465v/8, 470r/4, 473r/7, 473v/7, 474v/2, 476r/3, 476v/7, 487r/1, 488r/8, 491v/6, 519r/7, 524r/4

s.+cileyin 267v/8, 286v/8

s.+çileyin 414r/2

s.+çileyinler 473v/4

s.+den 276v/1, 276v/2, 280r/3, 294v/1, 294v/3, 300r/3, 303v/5, 309v/3, 309v/8, 338r/6, 339r/8, 358v/3, 360v/6, 364r/3, 379v/5, 404r/1, 412r/1, 427r/6, 430r/5, 446v/8, 447v/6, 450v/2, 450v/8, 474v/3, 476r/5, 477r/1, 478r/6, 479v/4, 481r/6, 483v/8, 486v/4, 486v/8, 488r/6, 489r/7, 489v/1, 495v/8, 496r/7, 505r/1, 505v/8, 506r/1, 512v/3, 514r/4, 516v/4, 524r/3

s.+e 275v/2, 275v/5, 283v/4, 287r/2, 291v/2, 293r/7, 295r/6, 295r/8, 296v/4, 300r/7, 301r/5, 306r/2, 311r/1, 313r/5, 314r/2, 314v/3, 314v/4, 315v/1, 316r/4, 316r/5, 317v/8, 318v/6, 318v/7, 324r/5, 332v/4, 337r/5, 351r/3, 354v/1, 357v/2, 358v/1, 360r/2, 367r/7, 370v/1, 371r/8, 372r/6, 372r/7, 377r/7, 397r/5, 402r/8, 402v/1, 406r/3, 408r/1, 408r/6, 408r/7, 409v/8, 411r/2, 411v/2, 422r/8, 423r/6, 427r/8, 428v/4, 430r/7, 430r/8, 430v/1, 433r/4, 433r/5, 439v/5, 442r/3, 446v/1, 447v/2, 447v/3, 449r/5, 450r/2, 450v/1, 450v/5, 451r/5, 453r/4, 453r/6, 455r/1, 464v/8, 475v/7, 476r/3, 479r/4, 481r/5, 481v/4, 483v/8, 484v/5, 486r/7, 486v/4,

486v/7, 488v/1, 490r/4, 491r/6, 491v/2, 493r/5, 498r/4, 500r/5, 501r/3, 501r/4, 501v/7, 502v/7, 503r/4, 508v/3, 516v/3, 517v/1, 539r/4

s.+i 270r/5, 270v/6, 271r/2, 276r/6, 283r/2, 284r/6, 285v/6, 288v/6, 289v/5, 291v/6, 294v/5, 311r/1, 311r/3, 314r/5, 315r/4, 315v/2, 316v/1, 319v/8, 324r/1, 330v/1, 345r/5, 345r/6, 347v/1, 352v/2, 353r/5, 358v/1, 360r/3, 366r/2, 370r/8, 371r/2, 372r/4, 374r/7, 374r/8, 375r/5, 379v/7, 396v/7, 396v/8, 407v/5, 409r/5, 411r/8, 426v/6, 437v/3, 437v/4, 438r/8, 438v/1, 441v/6, 442v/6, 444v/8, 446v/8, 449r/4, 451r/2, 454r/6, 469r/5, 473v/1, 473v/4, 475v/6, 479r/5, 487v/5, 490r/4, 491v/1, 493v/4, 494r/7, 495r/6, 498v/3, 499v/4, 500v/6, 501r/8, 504v/4, 508r/3, 508r/4, 508v/6, 508v/7, 514r/6, 518v/3, 518v/6, 519r/3, 519v/6, 520v/6, 521v/8, 523r/3, 533r/3, 537r/5

s.+mi 473v/2, 473v/6, 474r/1, 521v/5 s.+ün 268r/8, 283r/6, 284r/6, 285v/6, 295v/1, 299v/1, 300r/6, 301r/2, 314r/6, 315v/4, 334r/5, 339r/3, 342r/2, 351v/5, 357r/1, 358v/4, 359r/3, 364r/5, 372r/6, 373v/4, 385v/2, 408r/4, 415v/6, 423r/7, 424v/8, 438r/1, 438r/4, 438v/1, 453r/3, 462v/2, 484v/5, 488r/3, 495r/1, 497r/3, 500v/4, 501r/2, 502v/5, 504v/4, 508v/4, 519r/3

s.+ünçün 285v/3, 289v/4, 334v/1, 354r/5, 383v/7, 396v/8, 411r/4, 413r/1, 420v/2, 426r/5, 426v/1, 450v/2, 482r/4, 496v/3, 501r/7, 508r/2, 508v/3, 508v/4, 508v/7, 510v/8

s.+ündür 268v/8, 315r/3, 370r/2, 413r/2, 447r/8, 503r/6

s.+ünle 394v/5, 462r/4, 484v/4, 487v/5

s.+ünledür 475v/2

s.+ünleven 309r/6

s.+ünmidür 468r/5, 503r/5

s.+ünmüdür 389v/8, 463v/8

şohbet: İletişimde olma

ş. 351r/2

şol: Sağın zıddı; sol

ş. 472r/4, 473r/2, 505r/5, 532r/3

ş.+dan 456r/6

ş.+ından 368v/1, 507r/7

şon: 1. Sonda olan, son, en son

ş. 439r/5, 463v/8, 485r/4

2. Âhir, son

ş.+dur 475r/6

3. Âkıbet

ş.+ı(iye) 280v/5, 330v/6, 335v/8,

344r/6, 344v/1, 352r/2, 378r/7,

444v/1, 497r/1, 522r/5

ş.+undan 532v/4

4. Art, geri, arka

ş.+a 493r/7

ş.+dan 343v/6

şoğra: Daha ileri bir zamanda, mütea-
kiben, önce karşısı

ş. 271v/8, 285r/7, 286v/4, 287v/1, 292v/6,
296v/6, 299v/5, 300r/5, 300r/6, 313v/6,
317r/6, 331r/6, 333r/3, 338v/1, 343v/5,
345r/4, 345v/4, 348v/4, 348v/6, 352r/8,
364r/6, 370r/8, 373r/6, 374r/4, 378r/1,
378v/3, 380v/1, 391r/5, 396r/3, 397r/1,
408r/3, 408r/8, 421r/2, 421v/1, 423r/3,
435v/1, 436v/3, 442v/4, 447r/2,

451r/1, 453v/8, 464r/6, 477r/7, 484r/8,
489v/2, 495v/6, 498r/4, 502r/6, 504v/1,
507r/3, 508r/4, 515r/6, 519v/1(2), 521v/7,
524r/8, 534r/6, 535v/2

ş.+dan 363v/5

ş.+sı 362r/5

şoğrağı: 1. Sonra olan, sonraki

ş.+lar 473r/6

ş.+lara 430r/1

ş.+lardan 472r/6, 473r/1

ş.+larda 312v/1, 388v/5

2. Âhîret, sonraki (dünya)

ş. 292r/8, 335v/6, 359r/5, 360r/4,
482v/1, 487r/7, 521v/4

3. Geri

ş.+ları 518v/1

şor-: 1. Sormak

ş. 389v/5, 503r/7

ş.-a 357r/8, 500r/5

ş.-alar 269r/5

ş.-ar 365r/8, 515r/3

ş.-arlar 458r/7, 522r/4

ş.-arsağ 352r/5, 426r/4

ş.-avuz 285v/6

ş.-kıl 307r/2

ş.-uğ 268r/5, 272r/5

ş.-ub bilinmez "(benzeri) görülmemiş,
bilinmedik" 466r/7

2. Hatırını sormak

ş.-maya 506v/1

3. Hesap sormak

ş. 429r/2

şorın-: Sorguya çekilmek, sorulmak

ş.-alar 337v/5

şorınıl- → şorunul-

ş.-a 523v/4

ş.-asız 429r/2, 537r/7

ş.-mışlar 385r/6

şorul-: Sorguya çekilmek, sorulmak

ş.-maya 470r/7

ş.-mayasız 369v/4

şorun-: Sorguya çekilmek, sorulmak
ş.-alar 427r/2

şorunul- → şorunıl- : Kendisinden
sorulmak, sorulmak

ş.-maya 335r/4

şoruş-: Birbirinden sormak

ş.-mayalar 333v/7

ş.-urlar 385r/8, 461v/7, 514r/6,
519v/4

şovuğ: Soğuk

ş. 272v/2, 393v/8, 415r/4, 473r/2,
504r/7, 516v/8, 520r/5

şoyıl-: Sıyırılmak, soyulmak

ş.-a 523v/5

sög-: İftira etmek

s.-erler 292v/3, 292v/7, 294v/6

söykenil-: Yaslanmak, dayanmak

s.-miş(sfe) 492v/1

söyle-: 1. Demek, söylemek

s.-civen 322v/8

s.-di 359r/6, 382r/4, 390v/8

s.-dün 320v/6

s.-dünüz 303v/4

s.-meye 509v/7

s.-meyeler 520v/5

s.-mez 456r/7

s.-r 346v/8, 437v/8

s.-rdünüz 288v/8

s.-rler 272r/5, 427r/3

s.-rsiz 379v/5

s.-yenlerdendür 293r/1

s.-yici 462r/2, 502r/5, 537v/5

s.-yiciler 458r/6

s.-yicilerden 315r/3, 316v/3

2. Konuşmak, hitap etmek

s.-mek 520v/4

s.-meyeler 325v/5

s.-mez 463r/8

s.-mezler 519r/1

s.-mezsiz 387v/5

s.-rler 272r/7

s.-rsiz 458v/7

s.-ürlerken 502v/4

3. Anlatmak, bildirmek

s. 533v/4

s.-ye 536r/4

söyleyici: Kâhin

s.-yici 462r/2

söylemeklik: Söz

s. 382v/2

söylet-: Konuşturmak

s. -di 415v/4, 415v/5

söyündür-: Yok etmek, söndürmek

s.-eler 489v/6

söz: 1. Söz

s. 286r/7, 325v/4, 351v/6, 366r/1,

392r/7, 416r/4, 416v/8, 418r/7, 435v/3,

446r/2, 456r/7, 457r/1, 458r/5, 461v/5,

462r/2, 462r/6, 480r/8, 511v/4, 519v/1,

529v/8, 520v/2, 528v/5

s.+den 479v/6, 511v/5

s.+denmi 465v/7

s.+dür 290v/8, 505v/4, 523v/7

s.+i(yhe) 268r/1, 332r/7, 360v/4,

370r/6, 392r/2, 458v/7, 468v/7

s.+i(iye) 299r/3, 379r/1, 404r/3,

421r/2, 422r/3, 446v/7, 505v/5

513v/2, 524r/2

s.+iğ 350r/1

s.+ini 449v/5, 451r/8, 487r/3

s.+ile 269v/2, 452v/3

s.+iyle 422v/4

s.+ler 374r/5

s.+leri 505v/7

s.+lerini 492r/8

s.+üğ 278v/2

s.+üğüz 481v/1

s.+üni 319v/4

2. Haber, kıssa, ibret veren hikâye

s. 287v/3, 521v/4

s.+i(iye) 521r/7, 528r/3, 529v/4

3. Kelâm; Kur'an

s.+i(yhe) 474r/8, 503v/3

s.+i (iye) 289r/1

s.+üdür 528v/5

4. Vaat, söz

s. 325r/8,

s.+leri 290r/1

sözlü: Dürüst kelimesiyle birlikte "hikmet sahibi"

s. 318v/5, 319r/1, 450v/1, 459r/5, 495r/7

s.+dür 486r/4

şu: 1. Su

ş. 278r/4, 445r/6, 466v/4, 467v/1,

472v/6, 473r/2, 504v/3, 510v/3, 520r/6

ş.+dan 315r/4, 386v/8, 445r/2, 474v/8

ş.+dur 394v/4

ş.+nuğ 434v/1, 434v/3

ş.+yı 356r/2, 473v/8, 501v/7, 516r/8,

523r/1

ş.+yıla 518v/6

ş.+yına 328v/7, 466v/4

ş.+yını 521v/7

ş.+yun 532v/3

ş.+yunuğ 470v/3

ş.+yunguz 501v/7

2. Yağmur

ş. 282v/4, 306r/4, 323v/4, 342v/8,

345v/4, 350v/1, 376r/2, 398v/4,

520r/1

ş.+ları 448r/5, 448v/4

ş.+yı 426r/7, 455v/5

ş.+yıla 466v/4

3. Tufan

ş. 337v/7

4. Deniz

ş.+ya talıcı "dalgıç" 393v/4

5. Meni

ş.+dan 269v/7, 285r/4, 306v/3,

354r/4, 465v/1, 518v/3, 522v/7,

528v/2

ş.+yı 285r/4, 515v/8

ş.+yından 354r/4, 516r/5

şubh [Ar.]: Gündüzün başlangıcı, sabah

ş. 523v/7, 535r/5

şuhf [Ar.]: Sayfa, sayfalar; Kimi peygamberlere verilen sayfalar

ş. 375v/8

şür [Ar.]: Kıyamet zamanı İsrâfil'in üfle-yeceği boru

ş. 291r/1, 325v/7, 382r/2, 403v/2,

456v/1, 504v/5, 513r/4, 520r/2

şüret [Ar.]: 1. Şekil, biçim, suret

ş. 524v/2

ş.+leriğüzi 493v/7

ş.+leriğüzi 411v/1

şüret [Ar.]: Kur'an-ı Kerim'i oluşturan

yüz on dört bölümden her biri; sure

s. 308v/3, 318r/8, 326v/3, 445v/7(2)

s.+dür 292r/5

şüret eyleyici: Yaratıcı, yaratıcı

ş. eyleyicilerün 285r/7

şüretlendir-: Şekillendirmek, şekil vermek, biçimlendirmek, biçim vermek

ş.-di 411v/1

sûretü'l-Âdiyât [Ar.]: Âdiyât Suresi; âdiyât “nefes nefese koşarken toynaklarıyla kıvılcım saçan atlar” demektir. 11 ayetten oluşur. Mushaftaki sıralamada yüzüncü sûredir.

s.a. 536r/7

sûretü'l- Ahkâf [Ar.]: Ahkaf Suresi; ahkaf, “rüzgârların oluşturduğu kum tepesi” anlamına gelir. 35 ayet olan sure mushafta kırk altıncı sıradadır.

s.a. 438v/6

sûretü'l- Ahzâb [Ar.]: Ahzâb suresi; hizb kelimesinin çoğulu olan kelime “topluluk, grup” anlamlarına gelir. 73 ayet olan sure mushafta otuz üçüncü sıradadır.

s.a. 356r6

sûretü'l- A'lâ [Ar.]: A'lâ Suresi; a'lâ “en yüce” anlamına gelir. 19 ayet olan sure mushafta seksen yedinci sıradadır.

s.a. 528v/7

sûretü'l-'Alâk [Ar.]: 'Alâk suresi; "kan pıhtısı" mânâsına gelir. 19 ayet olan sure mushafta doksan altıncı sıradadır.

s. 'a. 534r/7

sûretü'l- A'mâ [Ar.]: A'mâ, “kör” demektir. Sekseninci sırada olan sure kırk iki ayettir.

s. 'a. 522r/7

sûretü'l- 'Ankebût [Ar.]: Ankebût Suresi; ankebût örümcek demektir. 69 ayetten oluşan sure yirmi dokuzuncu sıradır.

s. 'a. 336v/1

sûretü'l- 'Asr [Ar.]: Asr Suresi; asr “i- kindi”, “zaman”, “çağ” anlamlarına gelir. Üç ayetten oluşan sure mushafta yüz üçüncü suredir

s. 'a. 537r/8

sûretü'l- Beled [Ar.]: Beled Suresi; beled, “belde, şehir” anlamına gelir. ‘Mekke’ şehri kastedilir. Yirmi ayetten oluşan sure mushafın doksanıncı sıradadır.

s.b. 531v/1

sûretü'l- Beyyîne [Ar.]: Beyyîne; beyyîne “açık delil, kesin belge” anlamlarına gelir. Sekiz ayet olan sure mushafın doksan sekizinci sırasındadır.

s.b. 535r/5

sûretü'l- Burûc [Ar.]: Burûc Suresi; burûc, “burçlar” demektir. Yirmi iki ayet olan sure, mushafın seksen beşinci sırasındadır.

s.b. 527r/7

sûretü'l- Câsiyye [Ar.]: Câsiye Suresi; câsiye “diz çöken” anlamına gelir. 37 ayet olan sure, mushafın kırk beşinci sırasındadır.

s.c. 435r/2

sûretü'l- Cinn [Ar.]: Cin Suresi; 28 ayet olan sure, mushafın yetmiş ikinci sırasındadır.

s.c. 509v/1

sûretü'l- Cum'a [Ar.]: Cuma Suresi; On bir ayet olan sure mushafın altmış ikinci sırasındadır.

s.c. 490v/3

sûretü'd- Duḥâ [Ar.]: Duhâ Suresi; Duhâ, “kuşluk vakti” demektir. 11 ayet olan sure, mushafın doksan üçüncü sırasındadır.

s.d. 533r/6

sûretü'd- Duḥān [Ar.]: Duhan Suresi; Duhan, “duman” anlamına gelmektedir. Elli dokuz ayet olan sure mushafın kırk dördüncü sırasındadır.

s.d. 432r/5

sûretü'l- Fâtır [Ar+Far]: Fâtır Suresi; fâtır “yaratan, yoktan var eden” demektir. Kırk beş ayet olan sure mushafın otuz beşinci sırasındadır.

s.f. 372v/8

sûretü'l- Fecr [Ar.]: Fecr Suresi; fecr, “tan yerinin ağarması” anlamına gelir. O-tuz ayet olan sure, mushafın seksen doku-zuncu sırasındadır.

s.f. 530r/7

sûretü'l- feth [Ar.]: Fetih suresi; feth, “açma, fetih, zafer” anlamlarına gelir. Yirmi dokuz ayet olan sure, mushafın kırk sekizinci sırasındadır.

s. f. 447v/7

sûretü'l- Fîl [Ar.]: Fîl Suresi; “fîl” anlamına gelir. Beş ayet olan sure, mushafın yüz beşinci sırasındadır.

s.f. 537v/8

sûretü'l- Furkân [Ar.]: Furkan Suresi; furkân, “hakk ile batılı birbirinden ayıran” demektir. Yetmiş yedi ayet olan sure, mushafın yirmi beşinci sırasındadır.

s.f. 301v/8

sûretü'l- Ġâşiye [Ar.]: Ġâşiye Suresi; Ġâşiye, “kaplayıp örten” demektir. Yirmi altı ayet olan sure, mushafın seksen sekizinci sırasındadır.

s.ğ. 529v/2

sûretü'l- Hacc [Ar.]: Hac Suresi; hac ibadetinden bahsettiği için bu adı almıştır. Yetmiş sekiz ayet olan sure, yirmi ikinci sıradadır.

s. h. 275v/6

sûretü'l- Hadîd [Ar.]: Hadîd Suresi; hadîd, “demir” anlamına gelmektedir. Yirmi dokuz ayet olan sure, mushafın elli yedinci sırasındadır.

s. h. 475r/2

sûretü'l- Hâkka [Ar.]: Hâkka Suresi; hâkka, “gerçekleşecek olan” anlamına gelir. Elli iki ayet olan sure, mushafın altmış dokuzuncu sırasındadır.

s. h. 504r/3

sûretü'l- Haşr [Ar.]: Haşr Suresi; haşr, “toplama” anlamına gelir. Yirmi dört ayetten oluşan sure, mushafın elli dokuzuncu sırasındadır.

s. h. 482v/7

sûretü'l- Hucurât [Ar.]: Hucurât Suresi; hucurât, “hücreler, odalar” demektir. On sekiz ayet olan sure, mushafın kırk dokuzuncu sırasındadır.

s. h. 452r/6

sûretü'l- Hümeze [Ar.]: Hümeze Suresi; hümeze, “birini arkasından durmadan çekiştirip duran kimse” demektir. Dokuz ayet olan sure, mushafın yüz dördüncü sırasındadır.

s. h. 537v/3

sûretü- İhlâs [Ar.]: İhlâs Suresi; ihlâs “samimi olmak, dine içtenlikle bağlanmak” demektir. Dört ayet olan sure, mushafın yüz on ikinci sırasındadır.

s. i. 539v/4

sûretü'l- İnfitâr [Ar.]: İnfitâr Suresi; infitâr, “yarılmak” anlamına gelir. On dokuz ayet olan sure, mushafın seksen ikinci sırasındadır.

s. i. 524r/5

sûretü'l- İnsan [Ar.]: İnsan Suresi; Otuz bir ayet olan sure, mushafın yetmiş altıncı sırasındadır.

s. i. 516r/2

sûretü'l- İnşikâk [Ar.]: İnşikâk Suresi; inşikâk, “yarılma, ikiye ayrılma” anlamlarına gelir. Yirmi beş ayet olan sure, mushafın seksen dördüncü sırasındadır.

s. i. 526r/8

sûretü'l- İnşirâh [Ar.]: İnşirah Suresi; inşirâh, “açılma” anlamına gelir. Sekiz ayet olan sure, mushafın doksan dördüncü sırasındadır.

s. i. 533v/4

sûretü'l- Kadr [Ar.]: Kadr Suresi; kadr, “şeref ve azamet” anlamlarına gelmektedir. Beş ayet olan sure, mushafın doksan yedinci sırasındadır.

s. k. 535r/1

sûretü- Kaf [Ar.]: Kaf suresi; sure ismini ilk ayetin başındaki kaf harfinden alır. Kırk beş ayet olan sure, mushafın ellinci sırasındadır.

s. k. 455r/3

sûretü'l- Kâfirûn [Ar.]: Kâfirûn Suresi; kâfirûn, “kâfirler” demektir. Altı ayet olan sure, mushafın yüz dokuzuncu sırasındadır.

s. k. 538v/8

sûretü'l- Kalem [Ar.]: Kalem Suresi; ismini ilk ayette geçen kalem kelimesinden almaktadır. Elli iki ayet olan sure, mushafın altmış sekizinci sırasındadır.

s. k. 501v/7

sûretü'l- Kamer [Ar.]: Kamer Suresi; kamer, “ay” anlamına gelir. Elli beş ayet olan sure, mushafın elli dördüncü sırasındadır.

s. k. 466r/1

sûretü'l- Kâri'a [Ar.]: Kâria Suresi; kâria, “başa gelecek olan en büyük felaket” anlamına gelir. On bir ayet olan sure, mushafın yüz birinci sırasındadır.

s. k. 536v/5

suretü'l- Kasas [Ar.]: Kasas Suresi; kasas, “kıssalar” demektir. Seksen sekiz ayet olan sure, mushafın yirmi sekizinci sırasındadır.

s. k. 326v/1

sûretü'l- Kevşer [Ar.]: Kevser Suresi; Kevser, cennette bir havuzun adıdır. Üç ayet olan sure, mushafın yüz sekizinci sırasındadır.

s. k. 538v/5

sûretü'l- Kıyâme [Ar.]: Kıyame Suresi; Kıyame “kıyamet” anlamına gelmektedir. Kırk ayet olan sure, mushafın yetmiş beşinci sırasındadır.

s. k. 514v/6

sûretü'l- Kıtâl [Ar.]: Kıtâl Suresi; bazı a-

yetlerinde Allah yolunda savaşmaya temas edilmesi sebebiyle kitâl sûresi olarak da adlandırılır. Otuz sekiz ayet olan sure, mushafın kırk yedinci sırasındadır

s. k. 443v/1

sûretü- Kureyş [Ar.]: Kureyş suresi; sure adını birinci ayette geçen aynı adlı kelime-den alır. Kureyş, Hz. Muhammed'in men-sup olduğu kabilenin adıdır. Dört ayet o-lan sure, mushafın yüz altıncı sırasındadır.

s. k. 538r/4

sûretü'l- Leyl [Ar.]: Leyl Suresi; sure, "gece" anlamına gelmektedir. Yirmi bir a-yet olan sure, mushafın doksan ikinci sı-ra-sındadır.

s. l. 532v/4

sûretü Luqmân [Ar.]: Lokman Suresi;

Lokman, Hazreti Dâvûd zamanında ya-şamış hikmet ehli bir zattır. Otuz dört a-yet olan sure, mushafın otuz birinci sı-ra-sındadır.

s. l. 349v/4

sûretü'l- Mâ'un [Ar.]: Mâûn Suresi; mâ-ûn, "yardımlaşma" demektir. Yedi ayet olan sure, mushafın yüz yedinci sırasın-dadır.

s. m. 538r/8

sûretü'l- Me'âric [Ar.]: Meâric Suresi; meâric, "yükselme dereceleri" demektir. Kırk dört ayet olan sure, mushafın yetmi-şinci sırasındadır.

s. m. 506r/3

sûretü'l- Muṭaffifin [Ar.]: Muṭaffifin

Suresi; muṭaffifin, "ölçü ve tartıda hile yapanlar" demektir. Otuz altı ayet olan sure, mushafın seksen üçüncü sırasın-da-dır.

s. m. 524v/8

sûretü'l- Mücâdele [Ar.]: Mücâdele Sure-si; "münakaşa etmek, tartışmak" demektir. Yirmi iki ayet olan sure, mushafın elli se-kizinci sırasındadır.

s. m. 479r/8

sûretü'l- Müddessir [Ar.]: Müddessir Suresi; müddessir, "örtüsüne bürünen" de-mektir. Elli altı ayet olan sure, mushafın yetmiş dördüncü sırasındadır.

s. m. 512v/8

sûretü'l- Mülk [Ar.]: Mülk Suresi; mülk, "hükümlerlik" demektir. Otuz ayet olan sure, mushafın yetmiş yedinci suresidir.

s. m. 499v/1

sûretü'l- Mü'min [Ar.]: Mü'min Suresi; mü'min, "iman eden" demektir. Seksen beş ayet olan sure, mushafın kırkinci sırasın-da-dır

s. m. 404v/4

sûretü'l- Mü'minûn [Ar.]: Mü'minûn Su-resi; mü'minûn, "iman edenler" demektir. Yüz on sekiz ayet olan sure, mushafın yir-mi üçüncü sırasındadır.

s. m. 284v/3

sûretü'l- Mümteḥine [Ar.]: Mümteḥine Suresi; mümteḥin, "imtihan eden, sınavan, deneyen" anlamlarına gelmektedir. On üç ayet olan sure, mushafın altmışıncı sırasın-dadır.

s. m. 486r/4

sûretü'l- Münâfikûn [Ar.]: Münâfikûn Suresi, münâfikûn, "münafıklar" demektir. On birinci ayet olan sure, mushafın altmış üçüncü sırasındadır.

s. 492r/1

sûretü'l- Mürselât [Ar.]: Mürselât Suresi; mürselât, "gönderilenler" demektir. Elli a-yet olan sure, mushafın yetmiş yedinci sı-ra-sındadır.

s. m. 518r/2

sûretü'l- Müzzemmil [Ar.]: Müzzemmil Suresi; müzzemmil, "örtünüp bürünen" de-mektir. Yirmi ayet olan sure, mushafın yet-miş üçüncü sırasındadır.

s. m. 511v/1

sûretü'n- Naşr [Ar.]: Nâs Suresi; nâs, "in-sanlar" demektir. Altı ayet olan sure, mu-shafın yüz on dördüncü sırasındadır.

s. n. 539r/4

sûretü'n- Nâzi'ât [Ar.]: Sure ismini ilk ayette geçen ve sökü� çıkaranlar, çekip çı-karanlar anlamına gelen naziat kelimesin-den alır. Kırk altı ayet olan sure, mushafın yetmiş dokuzuncu sırasındadır.

s. n. 520v/8

sûretü'n- Nebe[Ar.]: Nebe Suresi; nebe, "haber" demektir. Kırk ayet olan sure, mushafın yetmiş sekizinci sırasındadır.

s. n. 519v/2

sûretü' Necm [Ar.]: Necm Suresi; necm, "yıldız" demektir. Altmış iki ayet olan sure, mushafın elli üçüncü sırasındadır.

s. n. 463r/5

sûretü'n- Neml [Ar.]: Neml Suresi; neml, “karınca” demektir. Doksan üç ayet olan sure, mushafın yirmi yedinci sırasındadır.
s. n. 318r/6

sûretü'n- Nûr [Ar.]: Nûr Suresi; nûr, “ışık, aydınlık” anlamlarına gelir. Altmış dört ayet olan sure, mushafın yirmi dördüncü sırasındadır.
s. n. 292r/3

sûretü' Nuh [Ar.]: Nuh Suresi; Nuh peygamberin ilahi bir elçi olarak seçilişi ve mücadeleleri anlatıldığı için sure bu ismi almıştır. Yirmi sekiz ayet olan sure, mushafın yetmiş birinci sırasındadır.
s. n. 507v/7

sûretü'r- Rahmân [Ar.]: Rahmân Suresi; sure adını Allah'ın isimlerinden birisi olan ve “çok merhametli” anlamına gelen aynı kelimeden alır.
s. r. 468v/5

sûretü'r- Rûm [Ar.]: Rûm Suresi; sure adını, ikinci ayette geçen “er-Rum” kelimesinden almıştır. Altmış ayet olan sure, mushafın otuzuncu sırasındadır.
s. r. 343v/3

sûretü's- Şaff [Ar.]: Saff Suresi; saff, “sıra, dizi, saf” anlamına gelir. On dört ayet olan sure, mushafın altmış birinci sırasındadır.
s. ş. 488v/8

sûretü's-Şâffât [Ar.]: Şâffât Suresi; şâffât, “saflar, diziler” anlamına gelir. Yüz seksen iki ayet olan sure, mushafın otuz yedinci sırasındadır.
s. ş. 384r/5

sûretü's- Sebe [Ar.]: Sebe Suresi; Sebe, Yemen'de bulunan şehrin ya da kabilenin adıdır. Elli dört ayet olan sure, mushafın otuz dördüncü sırasındadır.
s. ş. 366r/8

sûretü's- Secde [Ar.]: Secde Suresi; sure adını, mü'minlerin Allah'a secde etmelerinden bahseden on beşinci ayetten almıştır. Otuz ayet olan sure, mushafın otuz ikinci sırasındadır.
s. s. 353v/1

sûretü's-Şems [Ar.]: Şems Suresi; şems, güneş demektir. On beş ayet olan sure, mushafın doksan birinci sırasındadır.
s. ş. 532r/4

sûretü's- Şu'arâ [Ar.]: Şuarâ Suresi; şuarâ, “şairler” demektir. iki yüz yirmi yedi ayet olan sure, mushafın yirmi altıncı sırasındadır.
s. ş. 308v/1

sûretü's- Şûrâ [Ar.]: Şûrâ Suresi; şûrâ, “danışma, istişare” anlamına gelir. Elli üç ayet olan sure, mushafın kırk ikinci sırasındadır.
s. ş. 419v/1

sûretü't- Tahrîm [Ar.]: Tahrîm Suresi; tahrîm, “haram kılınmış” demektir. On iki ayet olan sure, mushafın altmış altıncı sırasındadır.
s. ş. 497v/2

sûretü't- Talak [Ar.]: Talak Suresi; talak, “boşama” demektir. On iki ayet olan sure, mushafın altmış beşinci sırasındadır.
s. t. 495r/8

sûretü't- Târik [Ar.]: Târik Suresi; târik, “sabah yıldızı”dır. On yedi ayet olan sure, mushafın seksen altıncı sırasındadır.
s. t. 528r/6

sûretü- tebbet [Ar.]: Tebbet Suresi; tebbet, “kurusun” anlamına gelen bedduadır. Beş ayet olan sure, mushafın yüz on birinci suresidir.
s. t. 539r/8

sûretü't- Teğâbün [Ar.]: Teğâbün Suresi; teğâbün, “aldanma, aldanış” demektir. On sekiz ayet olan sure, mushafın altmış dördüncü sırasındadır.
s. t. 493v/1

sûretü't- Tekâsür [Ar.]: Tekâsür Suresi; tekâsür, “çok övünme” demektir. Sekiz ayet olan sure, mushafın yüz ikinci sırasındadır.
s. t. 37r/3

sûretü't- Tekvîr [Ar.]: Tekvîr Suresi; tekvîr, “dürülme” anlamına gelir. Yirmi dokuz ayet olan sure, mushafın seksen birinci sırasındadır.
s. t. 523r/7

sûretü't- Tîn [Ar.]: Tîn Suresi; tîn, “incir” demektir. Sekiz ayet olan sure, mushafın doksan beşinci sırasındadır.
s. t. 534r/1

sûretü't- Tûr [Ar.]: Tûr Suresi; tûr, “dağ” demektir. Kırk dokuz ayet olan sure, mushafın elli ikinci sırasındadır.
s. t. 460v/5

süretü'l- Vâkı'a [Ar.]: Vâkı'a Suresi; sure ismini birinci ayetinde geçen ve kıyamet anlamına gelen vakıa kelimesinden alır. Doksan altı ayetten oluşan sure, mushafın elli altıncı sırasındadır.

s. v. 471v/7

süretü Yâsin [Ar.]: Yâsin Suresi; sure, adını başında bulunan yâ ve sin harflerinden almıştır. Seksen üç ayetten oluşan sure, mushafın otuz altıncı sırasındadır.

s. y. 378v/5

süretü'z- Zâriyât [Ar.]: Zâriyât Suresi; zâriyât, tozutup savuran demektir. Altmış ayet olan sure, mushafın elli birinci sırasındadır

s. z. 458r/1

süretü'z- Zelzele [Ar.]: Zelzele Suresi; zilzâl, "zelzele" demektir. Sekiz ayetten oluşan sure, mushafın doksan dokuzuncu sırasındadır.

s. z. 536r/1

süretü'z- Zuhruf [Ar.]: Zuhurf Suresi; zuhruf, "altın ve mücevherler" anlamındadır. Seksen dokuz ayet olan sure, mushafın kırk üçüncü sırasındadır.

s. z. 425v/5

süretü'z-Zümer [Ar.]: Zümer Suresi; zümer, "zümreler, gruplar" demektir. Yetmiş beş ayet olan sure, mushafın otuz dokuzuncu sırasındadır.

s. z. 396r/3

şuşa-: Su içme gereksinimi duymak, susamak

ş.-miş(sfe) 297v/4

ş.-mişlar 473v/1

suvâ' [Ar.]: Hz. Nuh'un kavminin taptığı putlardan birinin adı

s.+ı(yhe) 509r/3

şuvar- → şıvar-: 1. Sulamak

ş.-avuz 306r/5

ş.-duğıdı 510v/3

ş.-duğ 329r/5

ş.-lar 329r/1

ş.-mazuz 329r/2

2. İçirmek

ş.-dı 517r/8

şuvarın-: İçirilmek

ş.-urlar 517r/3

ş.-alar 525v/8

şuvat: Hayvanların su içtiği yer

ş.-dan 329r/2

sü → şü: Asker; Ordu

s.+ler 357v/2

s.+leri 327r/5, 331r/1

s.+lerin 331r/2

şü → sü: Asker; Ordu

ş.+dür 501r/2

ş.+ler 357v/3

ş.+leri 319v/8, 448r/5, 448v/4

ş.+lerle 321v/1

ş.+lerini 327r/1, 459v/3, 514r/2

ş.+lerüñ 528r/4

süci: Şarap, içki

s. 517r/3

s.+den 445r/4, 525v/8

s.+nüñ 526r/1

sücüd [Ar.]: Şarap, içki

s.+lu kadeh "şarap dolu kadeh"

472r/8

sücüd [Ar.]: secde

s. eyle- "secde etmek" 451v/8

süleymân [ka.]: Kur'an'da adı geçen peygamberlerdendir. Ayrıca hükümdar olan Hz. Süleyman Mescid-i Aksâ'yı yaptırmıştır.

s. 273v/1, 319v/3, 319v/5, 321r/8,

322r/7, 367v/7

s.+a 273r/4, 273r/6, 319v/2, 321r/7

s.+dandur 321r/1

sünik → sünük

göğüs s.+i "kaburga kemiği, göğüs kemiği" 528v/3

sünnet [Ar.]: Tanrı'nın yarası, sünnet

s. 365r/6

s.+in 378r/6

s.+ini 365r/7

sünük → sünik: Kemik

s.+ler 285r/6

s.+lere 285r/6

s.+leri 383v/6, 521r/6

s.+lerin 515r/1, 515v/3

sünüklü: Kemik yığını

s. 473r/5

sür-: 1. Kovmak, yanından uzaklaştırmak

s.-er 538v/2

s.-eler 461r/3

s. mek 384v/4

s.-miş(sfe) 524r/2

2. Hareket ettirmek, göndermek.

s.-dük 374r/3

s.-ecek(sfe) 515v/5

s.-ürler 319v/6

3. Toprağı işlemek, toprağı sürmek
s.-diler 344r/6
4. Sürüp götürmek
s.-üci 456v/2
s.-üciler 384r/7
5. (İş) yürütmek
s.-ici 356v/3, 403r/2
sürgün: Âdet, kanun
s. 450v/6
s.+in 450v/7
süril- : Kovulmak, uzaklaştırılmak
s.-mişsin 395v/5
sürül-: İtilmek, sürüklemek
s.-mek 461r/4
sürün-: Sevk edilmek
s.-eler 325v/3
süst [Far.]: Gevşek, sarkmış
s.+dur 504v/7
süt: Süt
s.+den 350v/8

Ş

şād [Far.]: Sevinç
ş.+dur 523r/6
ş. ol- "*böbürlenmek*" 351v/1
ş. ol- "*mutlu olmak, sevinmek*"
321v/1, 348v/2, 526v/6, 526v/8
şādlik: Sevinç, mutluluk
ş. 516v/6
şafak: Güneş doğmazdan önceki alacalık;
şafak
ş.+a 527r/2
şā'ir [Ar.]: Şair
ş. 505v/5
ş.+ler 318r/1
şākir [Ar.]: Şükreden
ş.+lerden 403r/7
şām[şa.]: Günümüz Suriye'sinin başşehri;
Şam
ş. 309r/8
şar → şār [Far. şār]: Şehir, kent
ş. 328r/6
ş.+da 531v/3
ş.+a 327v/8, 531v/3
ş.+uñ 328v/3, 380r/1
şār → şar [Far. şār]: Şehir, kent
ş. 534r/3
şarāb [Ar.]: 1.İçecek
ş. 520r/6

2.İçki
ş. 394v/1, 517r/8,
şarablu: Şarap ile dolu, şarap konmuş,
şaraplı
ş. 516r/8
şaşurı: Çaprazlama
ş.+dan 311r/2
şebihūn [Far.]: Gece
ş. 322v/7
şefā'at [Ar.]: Tanrı ile kulları arasında din
büyüklerinin yapabildiğine inanılan a-
racılık; şefaahat
ş. 369r/8, 401r/4
ş.+i(iye) 514v/1
ş.+leri 464r/5
ş. eyle- "*aracılık etmek*" 269v/3,
313r/1, 406v/3, 514v/1
şefā'atci: Yardımcı
ş.+ciler 344v/5, 401r/3
şeh(i)r [Far. şehir]: Şehir, kent
ş.+i(yhe) 306r/5
ş.+ler 311r/6
ş.+lerde 457r/7
ş.+lere 310r/7
şehvet [Ar.]: Cinsel istek, cinsel arzu
ş.+den 323r/5
şek[Ar. şekk]: Şüphe, kuşku, kuruntu,
zan
ş. 372v/8, 419r/8, 421r/4, 456r/3
ş.+ler 472v/7
şeklü: Şüphede olma hali, şüpheli
ş.+lū ol- "*şüphede olmak, şüpheye
düşmek*" 513v/6
şer → şerr
ş. 322v/5, 506v/6, 531v/7
ş.+mi 510r/4
şerī'at [Ar.]: Kanun, hüküm
ş. 283r/3
ş. bilmez(sfe) nesne "*şeriata uygun
olmayan iş*" 339v/1
şerr → şer [Ar.]: 1. Kötülük,
uğursuzluk
ş.+ile 270r/5
ş.+inden 516v/5
ş.+ine 405v/7
2. Şiddet
ş.+i(iye) 516v/2
şeş-: Çekip çıkarmak, söküp almak
ş.-icek(sfe) 521r/2
ş.-iciler 521r/2
şeytān [Ar.]: Şeytan

ş. 281v/3, 281v/4, 304v/3, 320v/2,
343r/7, 351v/8, 353r/6, 373v/4, 382v/3,
393v/7, 430r/7, 446r/8, 456v/6, 482r/6
ş.+dan 384v/2, 417r/5, 481r/2

ş.+dur 276r/4

ş.+ı(yhe) 373v/4

ş.+lar 317v/2, 393v/3, 500r/1

ş.+lardan 273v/2

ş.+laruñ 386v/7

ş.+uñ 294r/7(2), 328r/3, 482r/6,

482r/7, 485r/5, 524r/2

şifā [Ar.]: İyi olma, iyileşme

ş.+dur 418r/5

şi'r [Ar.]: Manzume, şiir

ş. edici "*şiir yazan, şair*" 268r/2, 462r/3

şimdi: İçinde bulunduğumuz zaman, şimdi

ş. 445r/8

şindi: İçinde bulunduğumuz zaman, şimdi

ş. 510r/3

şinik [Yun.]: Ölçek

ş.+i 525r/2

ş.+le 525r/2, 525r/3

şirk [Ar.]: Allah'a eş veya ortak koşma,
Allah'a eş veya ortak isnat etme, müşriklik

ş. eyle- "*eş koşmak, ortak koşmak*"

267v/7, 290v/2, 350v/6, 409r/6,

428v/4

ş. eylenil- "*eş koşulmak, ortak ko-*

şulmak" 406r/2

şişe [Far.]: Billur

ş.+ler 517r/2

şol: 1. İşaret zamiri o

ş. 268v/4, 277r/1, 277r/5, 279r/4,
279v/1, 282r/7, 282v/1, 283r/7, 283r/8,
295v/4, 298v/6, 299v/6, 303r/5, 305r/7,
330r/5, 333r/3, 338r/2, 341r/2, 354r/2,
356v/6, 358r/8, 360r/6, 364r/5, 364r/7,
374v/2, 374v/8, 375r/6, 381r/4, 392v/8,
397r/2, 399r/4, 406r/1, 411r/6, 411v/2,
414r/8, 414v/5, 416r/8, 424r/7, 435r/1,
435v/2, 438r/3, 443v/6, 444r/8, 444v/2,
446v/3, 448r/8, 452r/2, 464v/2, 480r/3,
494v/2, 503r/7, 513r/4, 516r/2, 521r/6,
535v/4, 538v/2

ş.+dur 405v/5

2. İşaret zamiri bu

ş. 307v/6, 351r/8, 352v/5, 352v/8,
357r/6, 358v/8, 363v/2, 364r/2, 376v/5,
386v/5, 392v/3, 395r/2, 398r/3, 437v/1,
442v/1, 444r/2, 449r/7, 455r/7, 456v/1,
476v/3, 478r/6, 481v/1, 485r/1, 485r/8,

488r/5, 490r/3, 490r/6, 491v/4, 492r/6,
493r/4, 494r/2, 494r/6, 495v/4, 495v/8,
496r/7, 528r/1, 536r/1

ş.+dur 323r/2

3. İşaret sıfatı o

ş. 368v/5, 457v/6, 463v/8, 516v/6,

507v/6, 520v/5

4. İşaret sıfatı bu

ş. 349v/6

şolar: İşaret sıfatı, şunlar

ş. 335v/6, 338r/8

şom [Ar. şûm]: Uğursuz

ş. 322v/4

ş. tut- "*uğursuz kabul atmek, uğursuz saymak*" 322v/4

şu: İşaret zamiri bu, şu

ş.+ndan 273v/3, 284v/8, 285r/7,

288v/4, 347v/2, 451v/5, 458v/2, 480v/1,

495v/6, 498r/4, 502r/6, 507r/4, 510r/6,

521v/7

ş.+nlar 281v/2, 284v/8, 291r/2, 291r/3,

293v/3, 295r/3, 298v/7, 299r/2, 299r/4,

299r/5, 299v/7, 301r/7, 303v/1, 305r/2,

307v/8, 308r/6, 332v/2, 338v/5, 338v/6,

342r/3, 344v/8, 347r/5, 347r/8, 349v/8,

350r/2, 358v/7, 367r/2, 367r/3, 371r/3,

371r/5, 374r/7, 386r/2, 391v/4, 398r/7,

399r/1, 400r/1, 403r/4, 418r/6, 431v/6,

435v/6, 440r/7, 443r/1, 445v/1, 446r/4,

452v/5, 453r/6, 454v/5, 472r/5, 476r/5,

477v/2, 477v/4, 482r/3, 482r/6, 482r/8,

482v/3, 482v/6, 484r/4, 484r/8, 485v/3,

487v/7, 494v/3, 495r/5, 507r/4, 507r/6,

517v/5, 523r/7, 525r/4, 532r/2

ş.+nlara 398r/8

ş.+nlardur 311r/6, 493r/4, 535v/5,

535v/6

ş.+nun 401r/2, 536v/3

ş.+nuñ 275r/8, 276v/4, 286v/3, 298r/8,

309r/1, 311v/6, 313r/3, 314v/1, 315r/6,

316r/1, 323r/2, 341r/4, 345r/7, 345v/1,

345v/5, 356r/1, 367v/4, 369r/2, 398v/6,

402r/4, 436r/5, 457r/7, 510v/1, 521v/4,

526r/1, 530v/2

şu'ayb [ka.]: Şuayb Aleyhisselam;

Kur'an'da adı geçen peygamberlerdendir.

Medyen ve Eyke halkına gönderilmiştir

ş. 316r/3

şük(ü)r [Ar.]: Görülen iyiliğe mukabil
gösterilen şükran; şükür

ş. 376v/1, 377r/1, 404v/4, 422v/2, 501r/7

ş. eyle- "*şükretmek*" 273r/8, 280r/2, 289v/5, 307r/6, 324v/8, 321v/8(2), 334v/2, 338r/5, 348r/4, 350v/4(2), 350v/8, 354r/6, 368r/5, 368v/2, 369r/2, 374v/6, 381r/1, 383r/8, 397r/4, 411r/6, 423v/2, 436r/4, 440v/3, 465v/5, 467v/7, 474r/2, 501r/7, 516v/4, 517v/1

T

tā [Far.]: 1. Nihayet

t. 271r/1, 274v/4, 288v/5, 289v/3, 290v/6, 291v/2, 319v/6, 325v/3, 369v/1, 404r/6, 408r/8, 415v/2, 428v/3, 440v/1, 444r/1, 445r/7, 510v/4, 514v/1, 537r/5

2. -ması/-mesi için, -sın/-sin diye

t. 284r/8, 302r/1, 321v/7, 348r/3, 357r/8, 363r/8, 412r/1, 413r/2, 440r/4, 450v/2, 481r/3, 504v/4, 508v/8, 513v/7, 536r/5

3. -e dek, -e değin, -e kadar

t. 268v/5, 282r/1, 288r/5, 295r/7, 303v/3, 317r/5, 329r/2, 334v/1, 419r/6, 427v/6, 431v/6, 444r/2, 446v/8, 453v/2, 459v/6, 462v/7, 476v/8, 487r/2, 496v/2, 507v/3, 535r/4, 535r/8

4. -mak/mek için

t. 296v/5, 411r/4, 428r/3, 430v/1, 448r/4, 496v/1, 499v/4, 515r/7

5. Daha

t. 511v/5

6. Yahut

t. 407r/8, 474r/3, 511r/7

7. Ki

t. 297v/4, 426v/1, 428v/2, 460r/3, 489v/6, 511r/3

8. Oysa

t. 492v/7

9. Böylece

t. 345r/6, 359v/1, 413r/3, 421r/7, 483v/8

10. -madan/ -meden, -madıkça, medikçe

t. 295r/5, 301r/7, 321r/3

11. Öyleyse

t. 286r/4

ta'am [Ar.]: 1. Yiyecek, yemek

t. 302v/3, 505v/2, 516v/2,

t.+ı(yhe) 303v/7, 363v/8

2. Nimet, hayır

t.+dan 329r/4

3. Yedirme, doyurma

t. 531r/2

t.+ı(yhe) 538v/3

t. vèr- "*yedirme*" 505v/2, 514r/7

t.+ı yè- "*yemek yemek*" 268r/6

tā'at [Ar.]: 1. Allah'ın buyruklarını gerçekleştirme, ibadet, taat

t. 397v/2

t.+inüñ 284r/6

t. kıl- "*dinin emirlerine yakışır davranışta olmak; salih olmak*" 272v/5

2. Söz dinleme, buyruğa uyma, itaat

t. 446r/2

t.+dür 299r/7

t.+inde 337r/7

t.+den çık- "*asi olmak*" 453r/6, 509r/7

tābi' [Ar.]: Uyan, boyun eğen, tabi olan, bağlanan

t. ol- "*uymak, boyun eğmek*" 296r/3, 402r/8

ta'd: Dil tarafından algılanan duyum

t.+ı(iye) 445r/3

ta'dır- → **ta'dur-**

t.-avuz 303v/6

ta'dur- → **ta'dır-:** 1. Deneyimlendirmek, tecrübe ettirmek, tattırmak

t.-avuz 278v/5, 346v/8, 355r/8,

368r/2, 419r/2, 425r/2

t.-ur 399r/8

t.-uruz 416r/7

t.-ursavuz 418v/7

2. Faydalandırmak

t.-a 346v/5, 348r/3

tağ: Yeryüzünün yer kabuğunun çevresine göre oldukça yüksek olan bölümleri; dağ

t. 269v/8, 311v/5, 460v/7, 485v/5, 534r/3

t.+a 513r/7

t.+ı(iye) 534r/3

t.+ından 285v/4, 331v/4

t.+lar 269v/8, 273r/7, 277v/8, 323v/7,

367v/5, 423r/8, 455v/3, 461r/2, 469v/3,

472r/2, 504v/6, 506v/1, 512r/3(2),

518r/7, 518v/6, 520r/4, 523v/1, 536v/8

t.+lara 366r/4

t.+lardan 314v/7, 376r/3, 530r/3

t.+ları 325v/8, 391v/8, 519v/6, 521v/7

tağıl-: 1. Bir aradayken ayrılarak birbirinden uzaklaşmak

t.-dılar 491v/7

t.-mak 306r/3
 t.-uñ 491v/5
 2. Lime lime olmak, parçalanmak
 t.-mak 367r/7
 t.-mışken 485r/3
 3. Kısım kısım olmak, ayrılmak
 t.-alar 347v/8
 4. Saçılmak
 t.-mış(sfe) 304r/5, 517r/5
 5. Yayılmak
 t.-mış 466r/8, 472r/3, 516v/2
tağıt-: 1. Yaymak
 t.-dı 350r/8
 t.-mak 518r/4
 2. Kısım kısım olmak, ayrılmak
 t.-duğ 369r/1
 3. Etraflıca anlatmak, açmak
 t.-duğ 306r/6
tağıtıcı: Yayan
 t. 324r/3
 t.-lar 518r/4
tağla-: İşaretleme, damga vurmak; dağla-
 mak
 t.-yavuz 502r/8
tahhik [Ar.]: Muhakkak, şüphesiz
 t. 443r/1
taht [Far.]: 1. Hükümdarlık makamı olan
 süslü koltuk
 t. 382r/8, 428r/6, 472r/6
 t.+ın 322r/1
 2. Divan, sedir
 t.+lar 516v/7, 525v/6, 526r/6
tahta: Yapı işerinde kullanılmak üzere a-
 ğaçtan elde edilen parçalar
 t.+lar 466v/5
takdir [Ar.]: Allah'ın ezelde olmasına
 karar verdiği şeyler; takdir
 t. eyle- "takdir etmek" 323r/8,
 473v/3
 t. eyle- "musallat etmek" 416r/3,
 428v/1
takşir [Ar.]: Yetersiz kalma, kusur
 t.+lık "kusurluluk hali, yetersizlik"
 402v/2
talāk [Ar.]: Evliliğin son bulması işi, bo-
 şama
 t. 362v/7, 498r/4
talıcı: suya dalabilme özelliği olan
 t. 393v/4
ṭamaʿ [Ar.]: Arzu, umut, tamah
 t. eyle- "umut etmek" 311r/4,

360v/3, 507r/8
 t.-içün 355r/2
tamām [Ar.]: 1. Tam, tastamam; tama-
 men, tam olarak
 t. 276r/8(2), 295r/1, 466r/6, 525r/2
 2. Yardımcı fiillerle beraber türlü
 manalarda birleşik fiiller oluşturur.
 t. eyle- "tamamlamak" 297v/5,
 316r/6, 329v/2, 329v/5, 351v/4,
 448r/2, 465r/4, 489v/6, 516r/1,
 533v/8
 t. ol- "tam olmak" 324r/8, 327v/6,
 527r/3
 t. verinil- "tam vermek, eksiksiz
 vermek" 397v/6, 403v/6
ṭamar: Kanın dolaştığı kanal; damar
 t.+ın 505v/8
 t.-larından 456r/5
ṭamu: Cehennem
 t. 274v/8, 291r/4, 312v/5, 342r/4,
 506v/4, 514r/6, 516r/7, 522r/1,
 523v/5
 t.+da 343v/1, 399v/8, 402v/8,
 420r/3
 t.+dan 305r/1, 387r/1
 t.+dur 382v/6, 435v/7, 470v/2,
 498v/8, 522r/2
 t.+nuñ 275r/3, 276r/5, 281v/2,
 307v/1, 368r/2, 373v/5, 385r/6,
 386v/1, 386v/6, 405v/1, 410r/2,
 412v/3, 431r/5, 434v/2, 461r/3,
 461r/8, 468v/1, 477v/4, 500r/2,
 500r/3, 500r/8, 500v/1, 511r/2
 t.+sı 520r/4
 t.+ya 411r/3, 456v/4, 474v/8,
 505r/8, 510v/2, 525v/3, 526v/8
 t.+yı 274v/8, 354v/5, 396r/1,
 449v/1, 457r/1, 513v/3, 537r/7
ṭamuhk: Cehennemlik
 t.-lar 505v/3, 520r/6
ṭaṭ: Hayret verici, şaşırtıcı
 t. 509v/4
ṭanişik: Görüş alma, danışma
 t. 424r/1
ṭaṭla-: Hayret vermek, şaşırmak
 t.-dılar 455r/5
 t.-r 473v/7
ṭaṭlat-: Beğenmek, hoşuna gitmek
 t.-dı 477v/6
ṭaṭlatdur-: Sevindirmek, beğendirmek
 t.-dur 452r/4

tanuḡ: Gerçekleşen şeyi şahsen gören;

şahit, tanık

ṭ. 334v/4, 418v/5, 439v/7, 451v/6,

456v/2, 495v/7

ṭ.+dur 419r/8, 536v/3

ṭ.+iken 448v/5

ṭ.+lar 284v/1, 292v/4, 292v/7,

293v/3, 403v/5, 410r/6

ṭ.+ları 293v/3

ṭ.+ların 507r/5

ṭ.+larından 271v/7

ṭ. ol- "*şahit olmak*" 284r/8

tanuḡlıḡ: Şahitlik

ṭ. 272r/3, 432r/2, 492r/4, 495v/8

ṭ.+ın 292v/5

ṭ. vèr- "*şahitlik etmek*" 293r/2,

293r/3, 382v/8

tanuḡluḡ: Şahitlik

ṭ. vèr- "*şahitlik etmek*" 484v/6

ṭap: 1. Bir şeyi yapabilme gücü; yeti

ṭ.+dur 342r/2

ṭ. ol- "*yetmek*" 439v/4, 451v/6

2. Yeter, kâfi

ṭ.+dur 480v/7, 496r/3

ṭ.+durur 400v/2

ṭ. ol- "*yetmek*" 271r/6, 356v/3,

359v/4, 362r/3, 362v/6, 419r/7

ṭap-: Kulluk etmek, tapmak

ṭ. 403r/7

ṭ.-alar 509r/3, 535v/2

ṭ.-am 326r/5, 403r/5

ṭ.-ar 277r/3, 277r/5, 322r/4, 439r/6, 487r/1

ṭ.-ardı 371v/6, 510v/6

ṭ.-arın 539r/3, 539r/4

ṭ.-arlar 282v/3, 283r/8, 299v/6,

303r/8, 306v/4, 312v/5, 338r/3,

375r/1, 377v/4, 385r/5, 398r/6,

418v/5, 432r/2

ṭ.-arlardı 371v/1, 371v/2

ṭ.-arsa 291v/8

ṭ.-arsız 272r/7, 272r/8, 274v/7,

312r/1, 338r/2, 387v/1, 390r/4,

417r/8, 439r/3, 539r/2

ṭ.-aruz 333v/4

ṭ.-duḡuz 539r/3

ṭ.-ıcı 539r/3

ṭ.-ıcılar 271v/4, 272v/7, 273v/7, 539r/3

ṭ.-ıcılardur 275r/8

ṭ.-ıcılarıḡ 431v/4

ṭ.-maḡından 269r/2

ṭ.-maḡ 414v/8, 441v/2, 510v/5

ṭ.-mayaduḡ 427r/3

ṭ.-mayam 380r/3, 539r/2

ṭ.-mazduḡ 412r/8

ṭ.-mazın 510v/7

ṭ.-sunlar 538r/7

ṭ.-un 508r/3

ṭ.-uḡ 269r/8, 274v/1, 284r/5,

285v/8, 322v/1, 342r/7, 369r/5,

382v/4, 396r/6, 430v/2, 465v/8

ṭapan: Taban, ayak

ṭ.+larıla 470v/1

ṭapun-: Tapınmak

ṭ.-alar 429r/3

ṭar: Bol olmayan, dar

ṭ. eyle- "*kısıtlamak*" 371r/1, 402r/3

ṭ. eyle- köşeye sıkıştırmak" 274r/1, 496v/1

ṭ. ol- "*yüreḡi sıkışmak, göḡsü daral-*
mak" 309r/4

ṭ. olun- "*kısıtlı olunmak*" 496v/5

ṭarlıḡ: Güçlük, zorluk, darlık

ṭ. 300v/6, 324v/5, 361v/6, 450r/2

ṭ. ol- "*güçlük olmak*" 361v/8

ṭart-: 1. Ağırlığını bulmak; tartmak

ṭ.-uḡ 316r/7

2. Kontrol edip çıkarmak, tartıp çı-
karmak

ṭ.-dı 310r/5

3. Sürüklemek, çekmek

ṭ.-uḡ 434v/2

ṭartı: Çökelti, tortu

ṭ.+sı 506r/8

ṭartıcı: Söküp çıkaran, çekip alan

ṭ.+lar 521r/2

ṭartınıl-: Çekip uzatılmak, sündürölüp
düzleştirmek

ṭ.-a 526v/3

ṭartmaḡ: Ölçü, tartı

ṭ.+uḡuz 469r/2

ṭartıṣ- → **ṭartıṣ-** 1. Tartışmak, çekişmek

ṭ.-a 399v/7

ṭ.-dılar 408v/2, 410v/3, 421v/1

ṭ.-duḡuz 420r/7

ṭ.-ıcılar 399v/4

ṭ.-ırken 382r/1

ṭ.-ırlar 322v/2, 409v/6, 412r/4, 423v/4

ṭ.-ırmısız 463v/4

ṭ.-maḡ 395r/2, 430r/3

1. t. -tılar 278r/3, 405r/3
 2. t. -ur 479v/2
 2. Sürüklemek, çekmek, çekiştir-
 mek
 3. t. -alar 468r/8
 4. t. -ırlar ol- "*ayrılığa düşmek*" 436v/5
tartışık: 1. Tartışma
 5. t. +dur 421r/7
 2. Mücadele
 6. t. 426v/8
tartur-: Tutup çekmek, sürüklemek
 7. t. -avuz 534v/7
tartuş- → **tartış-1**
 8. t. -mağ 456v/8
taş: Taş, kaya
 9. t. 316r/1, 340v/4, 351r/5, 476v/6, 500v/7, 530v/4
 10. t. +dur 498r/7
 11. t. +ıla 379v/7, 538r/3
 12. t. +la 313v/3
tat-: Deneyimlemek, tatmak
 13. t. -dılar 485r/4
 14. t. -ııcıdur 270r/4, 342r/8
 15. t. -ııcılaruz 385v/3
 16. t. -madılar 391r/7
 17. t. -uğ "*cezaya çarptırılmakla ilgi ünlem*" 278r/6, 354v/6, 355r/7, 371v/4, 377r/7, 394v/4, 399r/6, 458r/8, 467v/8, 468r/2, 468v/1, 520r/8
tatlı: İçilebilen, tatlı (su)
 18. t. +dur 374v/3
tatu: Rehin
 19. t. +dur 514r/5
tavâf [Ar.]: Hac ibadeti sırasında Kâbe'nin etrafını yedi defa dönmek yoluyla gerçekleştirilen ibadet
 20. t. eyle- "*tavaf etmek*" 278v/6
tayı: Annenin erkek kardeşi; dayı
 21. t. +larıñuz 301r/1
 22. t. +ñuğ 363r/4
tâze [Far.]: 1. Bozulmamış, bayatlamamış olan
 23. t. 374v/5
 2. Dinç, canlı, zinde
 24. t. 529v/7
 25. t. +dür 515v/2
tâzelik → **tâzelik** t. 516v/6
tâzelik → **tâzelik**: (Yüz) aydınlığı, ışıltı, parlaklık
 26. t. +ini 525v/7

tedbir [Ar.]: Hazırlık
 27. t. eyle- "*yürütmek, çekip çevirmek*" 521r/3
tek: Eşi olmayan, yegane, tek
 28. t. 530v/1
tekbir [Ar.]: Allah'ın büyüklüğünü hatırlama, ululama
 29. t. eyle- "*ululamak*" 280r/3, 513r/2
tekebbürlik: Kibirlik; büyüklenme
 30. t. eyle- "*kibirlik etmek, büyüklenmek*" 354v/8
tekye: Yaslanma
 31. t. 461v/1
 32. t. ur- "*yaslanmak*" 382v/1, 428r/7, 470v/8, 471v/5, 472r/7, 516v/7
ten [Far.]: 1. Ceset
 33. t. 393r/8
 34. t. +ler 268r/6
 2. Cisim, kalıp
 35. t. +leri 492r/8
tennür [Ar.]: Tandır
 36. t. 286r/6
teğri: 1. Allah
 37. t. 269v/1, 270r/7, 270v/6, 271v/7, 274r/2, 276r/4, 276v/5, 276v/6, 277r/2, 277r/7, 277v/1, 277v/4, 277v/6, 277v/7, 278r/2, 278r/7, 279v/5, 280r/2, 280r/4, 280r/5, 280v/1, 280v/2, 280v/4, 281v/8, 282r/6, 282r/7, 282r/8, 282v/1, 282v/2(2), 282v/3, 282v/4, 282v/5, 282v/6, 283r/1, 283r/5, 283r/7, 283r/8, 284r/1, 284r/2, 285r/7, 286r/3, 286v/5, 287r/5, 290r/2, 291v/7, 292v/6, 293r/5, 294r/1, 294r/2, 294r/3, 294r/5, 294r/6, 294v/1, 294v/2, 294v/5, 295r/1, 295r/8, 295v/2, 295v/4, 296r/8, 296v/2, 296v/6, 296v/8, 297r/5, 297v/2, 297v/5, 297v/8, 298r/8, 298r/1, 298r/2, 298r/4, 298v/1, 298v/3, 298v/4, 299r/2, 299r/7, 300r/7, 300v/2, 300v/4, 301r/4, 301v/3, 301v/7, 303v/1, 307v/8, 308r/1, 310r/2, 312v/8, 318r/4, 319r/1, 320v/5, 321r/8, 322r/8, 322v/4, 324r/4, 324r/5, 324r/7, 326r/8, 329v/3, 329v/4, 330r/1, 332r/6, 332v/6, 334r/2, 334r/3, 334r/7, 334v/8, 335r/2, 335r/4, 335r/8, 335v/4, 335v/5, 336v/4, 336v/7, 336v/8, 337r/7(2), 337v/1, 338r/4, 338v/1, 338v/2, 338v/7, 340r/5, 340v/6, 341r/1, 342v/6, 342v/7, 343r/1, 343r/2, 343v/2, 344r/3, 344v/2, 346r/2, 347r/2, 347r/5, 347r/7, 348r/7, 349v/3, 350v/5, 351r/6, 351v/1,

351v/4, 351v/6, 352r/3, 352r/6, 352r/7,
 352v/1, 352v/2, 352v/5, 352v/6, 353r/1,
 353r/6, 353v/1, 353v/6, 356v/1, 356v/2,
 356v/3, 357v/3, 357v/6, 357v/8, 358v/3,
 358v/8(2), 359r/4, 359r/5, 359v/3, 359v/4,
 359v/5, 360r/1, 360r/4, 360v/6, 360r/7,
 361r/1, 361r/6, 361r/8, 361v/4, 362r/1,
 362r/4, 362r/5, 362r/6, 363r/8, 363v/4(2),
 363v/7, 364r/3, 364r/6, 364r/8, 364v/4,
 364v/6, 365v/1, 365v/8, 366r/7, 366r/8,
 369v/3, 372r/4, 372r/7, 373r/4, 373r/5,
 373v/2, 373v/8, 374r/2, 374v/3, 374v/8,
 375r/5, 375v/4, 376r/2, 376r/6, 376v/3,
 376v/8, 377r/8, 377v/7, 378r/1, 378r/6,
 378r/8, 378v/4, 380r/4, 381v/5, 381v/6,
 385v/6, 386v/2, 387v/6, 389v/7, 390v/8,
 395r/3, 396v/1, 396v/3, 397r/2, 398r/1,
 398r/4, 398v/3, 398v/4, 398v/7, 399r/3,
 399v/3, 399v/8, 400r/4, 400r/5, 400r/6,
 400r/7, 400r/8, 400v/7, 401r/5, 401r/7,
 402r/3, 402r/5, 402v/7, 403r/1, 403v/3,
 404v/4, 404v/7, 406r/1, 406v/5, 406v/8,
 407v/4, 407v/6, 408r/4, 408v/1, 408v/4,
 409v/3, 411r/4, 411r/5, 411r/6, 411r/8,
 411v/2, 411v/3, 412v/1, 413r/1, 415r/3,
 415v/4, 415v/7, 419v/4, 419v/7, 420r/4,
 421r/6, 421r/7, 421r/8, 421v/3, 421v/6,
 422r/7, 422v/2, 422v/3, 423r/1, 423v/5,
 424r/8, 424v/6, 425r/7, 430v/2, 432r/4,
 433r/5, 434r/8, 435r/7, 437r/3, 437r/6,
 437v/3, 439v/7, 439v/8, 441v/5, 443r/1,
 443v/7, 444r/3, 444r/8, 444v/3, 444v/4,
 445v/5, 446r/5, 446v/4, 446v/6, 446v/7,
 447r/7, 447r/8, 447v/5, 448r/1, 448r/3,
 448r/6, 448v/3, 448v/4, 449r/1, 449r/6,
 449v/5, 450r/6, 450r/8, 450v/1, 450v/4,
 451v/1, 451v/2, 452r/4, 452v/5, 452v/8,
 453r/4, 453r/7, 453v/3, 454r/7, 454r/8,
 454v/3, 454v/4, 454v/7, 455r/1, 455r/2,
 460r/5, 460v/2, 461v/8, 464r/2, 464r/6,
 475r/4, 475v/2, 476r/3, 476r/6, 476r/7,
 477r/6, 478r/4, 478r/7, 478r/8, 478v/3,
 478v/4, 479r/2, 479r/8, 479v/2, 479v/3,
 479v/6, 479v/8, 480r/5, 480r/6, 480v/2,
 480v/6, 481r/5, 481r/6, 481r/7, 481v/2,
 481v/3, 481v/5, 481v/6, 481v/7, 482r/4,
 482r/8, 482v/1, 482v/6, 483v/1, 483v/3,
 483v/5, 484v/6, 485v/2, 485v/3, 485v/7,
 485v/8, 486r/2, 486v/6, 487r/8, 487v/1,
 487v/2, 487v/4, 487v/5, 488r/1, 488v/5,
 489r/4, 489r/7, 489r/8, 489v/6, 491r/2,

491r/4, 491r/8, 491v/6, 491v/8, 492r/4,
 492v/5, 492v/7, 493v/5, 493v/8, 494r/4,
 494r/7, 494v/5, 494v/7(2), 495r/7, 495v/6,
 495v/8, 496r/3, 496v/7, 497r/3, 497r/8,
 497v/1, 497v/5, 497v/6, 498r/2, 499r/4,
 449v/3, 501v/1, 501v/4, 508v/5, 508v/6,
 508v/7, 509v/6, 509v/7, 510r/1, 510v/6,
 511v/7, 512v/1, 512v/5, 512v/7, 512v/8,
 513v/8, 514r/1, 514v/5, 516v/3, 516v/5,
 517v/8, 521v/4, 524r/4, 527r/5, 527v/5,
 528r/5, 529r/3, 530r/6, 532v/4, 533r/5,
 534r/6, 534v/6, 537v/7, 539r/7, 539v/6

t.+çün 284r/6, 508v/4

t.+den 269r/5, 272r/7, 272v/1, 274v/7,
 277r/5, 283v/7, 284r/3, 298r/4, 298v/7,
 299r/3, 299r/5, 303r/8, 306v/4, 308r/2,
 308v/6, 312v/6, 314r/1, 314r/4, 314v/4,
 314v/8, 315v/1, 316r/4, 320v/2, 322r/5,
 332r/6, 334r/6, 334r/8, 335v/3, 338r/3,
 338r/4, 339r/1, 340v/7, 347v/7, 352r/1,
 358v/2, 361v/3, 362r/3, 362v/4, 364v/3,
 366r/1, 369r/5, 373r/8, 375r/1, 375v/2,
 376r/5, 377v/4, 383v/1, 387v/2, 396r/5,
 398r/6, 400r/8, 401r/3, 401r/7, 401v/3,
 403r/4, 404v/6, 408r/5, 409v/1, 411v/5,
 412r/8, 420r/8, 423r/7, 425v/5, 430v/2,
 435v/8, 436r/6, 436v/7, 438v/8, 439r/3,
 439r/6, 439v/3, 442r/8, 449r/5, 452r/1,
 452v/1, 453r/7, 453v/4, 454r/5, 460r/4,
 462v/5, 465v/6, 475v/3, 477v/8, 479r/4,
 481r/2, 482r/2, 484r/1, 485r/1, 485r/7,
 485v/1, 487r/1, 487r/4, 487r/7, 488r/8,
 495r/3, 496r/1, 496r/7, 496r/8, 497v/1,
 498r/2, 499r/3, 506r/5, 509r/5, 510v/8,
 511r/1, 512v/8, 535r/8, 539r/6

t.+dendür 435r/4

t.+dür 279v/4, 280r/8, 431v/7, 440r/5

t.+ler 274v/8, 380r/4

t.+lerimüz 272r/4, 341r/8

t.+lerümüz 385v/7

t.+lerümüzden 305v/4

t.+lerüğüz 509r/2

t.+mişmisse 402v/3

t.+ñ 512v/7

t.+niñdür 404r/8

t.+nüñ 269r/4, 276r/3, 276v/8, 278v/3,
 279r/1, 279v/3, 282r/5, 292r/8, 293r/1,
 293r/4, 293r/5, 293v/3, 293v/4, 294r/5,
 294r/8, 294v/4, 296v/4, 318v/8, 326r/1,
 327v/5, 332r/4, 336r/6, 337r/7, 338v/5,
 339v/2, 442v/8, 343v/7, 344v/2, 346r/8,

346v/1, 348v/3, 352v/8, 353r/5, 357r/4,
 357v/2, 358r/7, 360v/8, 361v/7, 362r/2,
 365r/6, 365r/7, 365v/8, 373v/3, 376r/7,
 386r/1, 387r/4, 390r/3, 390r/7, 390v/6,
 392v/6, 397v/6, 398v/8, 402r/5, 402v/2,
 403r/3, 410v/3, 411r/8, 412v/4, 413r/4,
 413v/2, 415v/1, 416r/8, 419r/5, 425v/4,
 435v/4, 438v/2, 441r/1, 443v/3, 447r/2,
 447r/6, 447v/4, 448r/5, 448r/8, 449v/5,
 450v/6, 450v/7, 451v/7, 452r/8, 462v/6,
 476r/4, 478r/3, 479r/7, 481r/3, 482r/1,
 482v/6, 485v/6, 486r/2, 488r/6, 489r/4,
 491v/5, 491v/7, 492r/3, 492r/5, 492v/3,
 493r/4, 495v/5, 497r/4, 508r/4, 512v/4,
 516v/1, 532v/2
 t.+nündür 290r/4, 290r/6, 301v/5, 319v/2,
 323v/2, 373r/2, 374r/5, 396r/7, 399v/5,
 401r/4, 406r/2, 411v/4, 449v/1, 483v/6,
 492v/7, 493r/2, 510v/5
 t.+nüz 275v/1, 384r/8
 t.+sinden 330v/8
 t.+ven 490r/6
 t.+ye 276v/7, 277r/3, 279r/7, 280r/4,
 281v/4, 284v/2, 285v/8, 291v/8, 292v/8,
 298v/5, 299r/6, 301r/6, 301r/8, 301v/1,
 312v/4, 322v/1, 325r/5, 338r/1, 338r/8,
 342r/2, 342r/3, 343r/8, 345r/1, 360r/7,
 362v/6, 366r/3, 375r/6, 396r/6, 406r/7,
 409r/6, 409r/7, 410v/5, 414v/8, 417r/6,
 417r/8, 424v/6, 441v/3, 446r/3, 448v/2,
 448v/6, 448v/8, 449v/1, 450r/4, 465v/8,
 475v/8, 476r/8, 477v/1, 478r/6, 479v/3,
 480r/3, 481r/4, 481v/4, 482r/8, 484r/3,
 484r/4, 489v/4, 494r/6, 494r/8, 494v/5,
 495r/6, 496r/1, 496r/3, 497r/5, 505v/1,
 508r/3, 510v/5, 511r/2, 512v/6, 527v/4,
 535v/2
 t.+yi 396r/8, 477r/4, 510r/7
 t.+yle 307v/4, 317v/3, 323v/5, 323v/7,
 324r/1, 353r/6, 373v/4, 456v/6, 460r/5,
 477r/1
 2. Kendine tapınılan; ilah
 t. 290r/8, 317v/3, 330v/7, 445v/5, 485v/7,
 485v/8, 494v/7
 t.+ler 269r/3, 391r/3, 442r/8
 t.+leri 269r/4, 270v/7
 t.+leriñüz 391r/5
 t.+nün 269r/6
 t.+yle 324r/3, 336r/7
teğrîlik: Tanrılık, uluhiyet
 t.(+ğ) a 291v/7, 295r/2

teğrî: Allah

t.+nün 341r/6

terâzû [Far.]: Tartı, mizan, terazi

t. 421v/3

t.+da 469r/2

t.+ları 271r/5, 537r/1, 537r/2

t.+yı 469r/1, 469r/2

t.+yıla 316r/7

terk [Ar.]: Terk etme, bırakma

t. eyle- "*terk etmek, bırakmak*"

304v/3, 533r/8

t. olın- "*terk olunmak, bırakılmak*"

304v/4, 523v/2

tesbîh [Ar.]: Ululama, yüceltme

t. 457v/3

t. et- "*tesbih etmek, ululamak*"

390r/6

t. eyle- "*tesbih etmek, ululamak*"

269r/2, 362r/7, 391v/8, 405r/6,

410v/2, 448v/7, 463r/3, 474r/5,

483r/1, 489r/2, 490v/5, 493v/3,

502v/7, 506r/2, 529r/1, 539r/7

tesnîm [Ar.]: Cennetteki çeşmelerinden

yahut ırmaklardan birinin adı

t. 526r/1

tevbe [Ar.]: İşlenilen bir günah veya suç-

tan pişman olma; tövbe

t. 372v/5, 498r/1, 5422/v

t. eyle- "*tövbe etmek*" 296r/6,

307v/7, 333v/7, 405r/8, 454r/1,

498r/1, 527v/6

t. ver-/ vèr- "*tövbeyi kabul etmek*"

293r/5, 376v/1, 454r/5, 481v/3,

539r/8

tevekkül [Ar.]: İşin sonucunu Allah'a bı-

rakma, tevekkül

t. eyle- "*işin sonucunu Allah'a*

bırakmak" 306v/7, 317v/6, 342v/3,

362v/6, 400v/2, 420v/1, 423v/6,

481r/4, 494v/8, 496r/2, 501v/5

tevḥîd [Ar.]: Gerçek, hakikat

t. 334v/5

tevriṭ [Ar.]: Allah tarafından Hazreti

Musa'ya indirilmiş kutsal kitap; Tevrat

t. 339r/6, 370r/4

t.+i(yhe) 271r/7, 287v/8, 305r/2, 331r/6,

355v/4, 388v/5, 436v/1, 489v/2, 491r/3

tiz [Far. tîz]: Çabuk olan, süratli, hızlı, acele, tez

t. 311r/1, 318v/6, 326r/8, 329v/3, 346v/7,

388r/3, 390r/7, 390v/2, 390v/4, 400v/4,

402r/2, 406v/1, 409v/2, 411r/3, 412r/5,
419r/6, 427r/2, 429r/2, 432r/5, 440r/3,
444r/4, 446v/1, 447r/3, 449r/1, 449v/6,
449v/7, 465r/5, 468r/6, 469v/8, 496v/4,
496v/7, 501v/6, 502r/2, 502r/8, 503v/3,
511r/3, 511v/4, 513r/7, 513v/2,
519v/5, 521r/2, 521r/3, 526v/5,
526v/7, 529r/5, 533r/6, 533v/1,
534v/8, 537r/5, 537r/6, 539v/3
t.+dür 456v/3

t. alın- "*çabuk olunmak*" 533r/4

toğır- → **toğur-**

t.-dı 389v/7, 440v/1, 531v/3

t.-ıcı ana "*dünyaya getiren*" 531v/3

t.-madı 539v/6

toğrı → **toğru**

t. 281v/8, 316v/3, 322v/8, 347v/6,
359r/6, 382r/4, 390v/8, 399v/8, 520v/5
t.+sıdur 506r/2

t.+yiken 326v/4

t. bul- "*doğruyu bulmak, hakikate
erişmek, hidayet*" 366r/3, 485v/5,
490r/6, 510r/5, 528r/1

t. eyle- "*gerçekleştirmek*" 268r/7

t. eyle- "*doğru çıkarmak*" 369r/2

t. eyle- "*düzenlemek, tanzimetmek*"
515r/2,

t. ol- 440r/6, 446r/3, 452r/3,
463v/1, 510v/3

t. yol "*doğru yol, hidayet*" 271v/2,
283r/4, 318r/8, 330v/5, 331r/7,
332r/5, 332v/7, 336r/3, 349v/6,
349v/8, 351v/6, 355v/5, 369v/4,
392r/6, 399r/4, 399r/5, 400v/6,
410r/8, 414r/3, 418r/4, 436r/1,
445v/2, 446r/7, 448r/3, 451v/5,
464r/3, 464v/4, 489v/7, 501r/5,
509v/4(2), 510r/7, 510v/2, 510v/8,
524r/4, 534v/5

t. yol dut- "*doğru yolda ilerlemek*"
287v/8, 320v/3, 322r/2, 333v/5,
353v/5, 426r/6, 427r/5, 428v/2,
429v/1, 440r/2, 445v/2, 453r/7,
499r/8, 502r/4

t. yol göster- "*doğru yol göstermek*"
281v/8, 332v/6, 367r/5, 374r/1
398r/8, 415r/6, 437r/7, 440r/1,
455r/1, 489r/8, 489v/5, 491r/4,
492v/6, 494r/3, 494v/5, 509v/4,
514r/1, 516r/6, 521v/1, 529r/2,
533r/2, 533v/2

t. yol tut- "*doğru yolda ilerlemek*"

270r/1, 322r/2, 326r/7(2), 380r/3

toğrıl- Dünyaya getirilmek, doğurulmak

t.-madı 539v/6

toğruluk: Doğruluk

t.+uñ 440v/7

toğru → **toğrı:** Gerçek, doğru

t. 271r/5, 298v/5, 315r/3, 316r/7,

346v/1, 396r/1, 429r/1, 501r/6,

535v/1, 535v/4

t.+dı 400r/1

t.+dur 378v/8

t.+lar 477v/2

t.+sı 475r/1

t.+ya 425v/4

t. bul- "*doğruyu bulma*" 494v/2

t. yol "*doğru yol, hidayet*"

328v/7, 430r/7, 430v/3, 442v/6,

450v/3, 501r/6

toğrul- Yer bulup oturmak; yerleşmek.

t.-duñ 286v/1

toğur- → **toğır-** Yavru dünyaya getirmek,
yavrulamak, doğurmak

t.-dı 479v/5

t.-mayalar 509r/7

t.-maz 418v/3

t.-unca 496r/6

t.-maz kıl- "*kısır kılmak*" 425r/6

toğurmayıcı: Kavurucu, kısır (rüzgar)

t. 459v/5

toğuz on: On dokuz

t. on 513v/4

toğuz toğsan: Doksan dokuz

t. 392r/6

tol- 1. Dolmak

t.-dın mı 457r/2

2. Gark, boğulma

t.-dur 521r/2

3. Kaygı ile dolmak, sıkıntılı olmak

t.-mışken 503v/7

tolaş- 1. Birbirine karışmak

t.-dı 515v/4

2. Sarmak

t.-mışlar 520r/2

toldır- Doldurmak

t.-ıcılardur 386v/7

toldur- 1. Doldurmak

t.-avan 354v/4

2. Her yeri kaplamak, yayılmak

t.-ucı 521v/8

toldurıl- Doldurulmak, doldurulmuş

ṭ.-miş(sfe) 510r/2

ṭolu: Dolu

ṭ. 313v/6, 386r/4, 389r/8, 520v/1

ṭon: 1. Elbise, giysi

ṭ. 511v/3, 516v/7, 517r/7

ṭ.+lar 278v/1

ṭ.+ları 376v/7, 517r/7

ṭ.+ların 508r/7

ṭ.+larını 300v/3

ṭ.+larıuṣ 513r/2

2. Örtü

ṭ. 513r/2, 519v/7

ṭoprak: Toprak

ṭ. 287r/2, 289v/8, 324v/1, 385r/1,
386r/8, 455r/7, 473r/4, 520v/8
ṭ.+dan 276r/7, 345r/5, 374r/8,
411v/7

toz: Çok küçük ve hafif parçacıklara bölünmüş toprak; toz

t. 304r/5, 536v/2

tubba' [Ar.]: Kur'an'da adı geçen helak edilmiş bir kavim; Tubba' kavmi

t. 434r/2

t.+uṣ 456r/2

tud-: bkz. Tut- 2

t.-duṣuz 438v/1

ṭur-: 1. Durmak, ayakta durmak, sabit durmak, huzurda durmak

ṭ.-a 345v/6, 520v/4, 525r/4

ṭ.-maḡına 459v/8

ṭ.-maḡdan 470v/4

ṭ.-ucılariken 307r/8

ṭ.-ur 483v/2

2. Kalkmak, ayağa kalkmak, uykudan kalkmak

ṭ. 511v/3, 513r/2

ṭ.-asın 463r/4

ṭ.-asız 372r/4

ṭ.-uṣ 481r/6

ṭ.-ursın 512r/8

3. Namaz ibadetinde ayakta durma vaziyeti; kıyam

ṭ.+anlar 278v/7

4. Yaşamak, bulunmak

ṭ.-acaḡ 307v/2

ṭ.-duḡuṣuz 445v/6

5. Gelip çatmak

ṭ.-maḡı 522r/5

6. Sürekli, daimi

ṭ.-ucı 400v/5

7. İsimlerle birlikte kullanılarak

türlü manalarda birleşik fiiller oluşturur

ṭ.-a 409v/5

ṭ.-ıdır 397v/2

ṭ.-ıcılar 473r/3

ṭ.-ıcılardır 507r/5

ṭ.-maḡdan 297r/8

ṭ.-mayasız 470r/4

ṭ.-miş 325v/8

ṭ.-uṣ 346v/2, 481v/4, 495v/8

ṭ.-ur 435v/4

ṭ.-urlar 280v/3, 535v/3

ṭ.-ur eyle- "hareketsiz kılmak" 306r/1

ṭūr taḡı: Musa peygamberin Tanrı ile konuştuğu dağın adı; Tûr dağı

ṭ. taḡından 329v/5, 331v/4

ṭurak: Duracak, kalacak, barınacak yer, yurt, makam

ṭ. 304r/6, 308r/7, 323v/6, 333r/3, 339r/3, 343v/1, 390r/5, 394v/7, 399v/8, 433v/2, 518v/3, 522r/3, 522r/4

ṭ.+dur 444v/6

ṭ.+ı(iye) 412v/3

ṭ.+lardan 311r/8

ṭ.+ları 340r/7, 442r/1

ṭ.+larından 356r/1

ṭ.+uṣuz 438v/1

ṭūr taḡı → **şinā taḡı**

ṭūr ṭ.+ndan 329v/5

ṭurır-: Sabitlemek, (yerine) oturtmak

ṭ.-dı 521v/7

ṭurur-: 1. Namaza durmak, taat üzere durmak

ṭ. 341r/5

ṭ.-dılar 375v/1

ṭ.-ken 397v/2

ṭ.-lar 318v/1, 349v/7

ṭ.-uṣ 272v/6, 284v/1, 299v/7,

351r/6, 360v/5

2. İsimlerle birlikte kullanılarak birleşik fiiller oluşturur

ṭ.-uṣ 469r/2

ṭut-: 1. Yakalamak, ele geçirmek, tutmak

ṭ.-a 315r/4, 382r/1

ṭ.-armıssa 378v/2

ṭ.-dı 287r/6, 288v/5, 315r/5, 316v/4,

340r/6, 340v/4, 415r/7

ṭ.-duḡıdı 505v/7

t.-duk 289v/2, 459v/3, 468r/4, 512r/4
 t.-dum 280v/7, 281r/7
 t.-mağı 528r/1
 t.-mak 512r/4
 t.-makların 426r/3
 t.-uñ 434v/1, 470v/1, 505r/7
 2. Edinmek
 t. 511v/7
 t.-a 396v/2
 t.-avuz 268v/6, 303v/2
 t.-dı 269v/1, 305v/5
 t.-dılar 396r/7, 420r/6
 t.-dımı 401r/2
 t.-duğıdı 395r/1
 t.-ıcı 511v/7
 t.-madı 290r/7
 t.-mazlar 270r/6
 3. Sağlam tutmak, sabit tutmak, bozulmamasını sağlamak
 t.-ar 282v/8
 t.-maya 377v/8
 4. Beğenmek; benimsemek, tutmak
 t.-arsa 326r/7
 t.-ayım 380r/4
 t.-dı 435v/6, 437r/5, 340v/7, 400v/6
 t.-dılar 435v/8
 t.-duñuz 338v/8
 t.-maz 326r/7
 t.-mazlar 305v/2
 t.-mıñlardur 380r/3
 t.-un 484r/1
 5. Almak
 t. 394r/1
 t.-uñ 505r/2
 6. İsimlerle birlikte kullanılarak türlü manalarda birleşik fiiller oluşur
 t.-a 329r/7
 t.-alar 468r/3
 t.-ar 400v/8
 t.-arduk 514r/8
 t.-arlar 270r/1, 330r/8, 376r/8
 t.-arsız 355r/8, 371v/5, 385r/4
 t.-asız 481v/2
 t.-dı 277r/2, 280v/5, 280v/7, 303r/2, 316r/3, 325v/2, 331v/7, 338r/6, 347r/1, 372r/2, 373v/1, 379v/2, 385v/8, 391v/4, 429v/6, 455v/8, 456r/2, 466v/8, 467r/4, 467v/2, 467v/4, 469r/5, 485v/1
 t.-dıklarından 287r/6

t.-dılar 273r/3, 286r/5, 287v/2, 303r/1, 304v/4, 305r/4, 305r/5, 308v/7, 313v/8, 314r/8, 344v/2, 344v/8, 372r/3, 379r/8, 383v/1, 389r/1, 412r/4, 455r/8, 457r/8, 466r/4, 467v/7, 471r/1, 476r/1, 477v/3, 481v/8, 484r/5, 484v/1, 491r/4, 492r/5
 t.-du 402v/6
 t.-duk 322v/4, 331r/2
 t.-duñ 329r/8
 t.-duñuz 291v/2, 308r/8, 325v/3
 t.-ıcılardan 474v/7
 t.-ıcılarken 461r/7
 t.-madı 302r/2, 463v/3
 t.-mazlar 305v/2, 322r/2
 t.-ucı 468r/1
tutmak: El sürme, ulaşma
 t. 372v/5
tüvâ [Ar.]: Sînâ yarımadasının güneyinde bulunan vadinin adı; Tuvâ Vadisi
 t. 521r/8
tuzlu: Tuzu olan, tuzlu
 t. 306v/2
 t.+dur 374v/4

U

uç: Uç
 u.+ın 515r/2
uçmak: Cennet; bahçe
 u. 275r/2, 281v/1, 295r/4, 303r/5, 303r/6, 312v/4, 335v/6, 431r/2, 431r/3, 457r/2, 474v/5, 516v/7, 523v/5
 u.+a 380r/7, 409r/4,
 u.+(ğ)a 430v/8, 457r/4
 u.+da 274r/6, 499r/6
 u.+dağı "Kevser cenneti" 538v/7
 u.+dan 342v/1, 404r/6, 404v/1, 476r/5, 478r/2
 u.+dur 470v/4, 471r/6, 522r/4
 u.+ı(yhe) 476r/7
 u.+ıla 416v/5
 u.+ına 507r/8
 u.+lar 277r/8, 278r/8, 350r/5, 355r/5, 444v/4, 448r/7, 450r/4, 472r/5, 476v/2, 482v/5, 494v/1, 497r/6, 498v/4, 507r/6, 514r/6, 527v/8
 u.+larda 490r/5
 u.+lardur 458v/1, 468v/4

u.+ları 376v/6, 394r/7
 u.+larına 405v/2
 u.+larında 386r/3, 535v/7
 u.+uma 531v/1
 u.+uñ 304r/5, 422r/6, 440r/7, 440v/6,
 444r/5, 445r/2, 471r/1, 485v/4

2. Bahçe

u. 463v/5, 505r/3
 u.+da 529v/7
 u.+lar 285v/3, 302v/8, 503r/4
 u.+larda 434v/5

3. Mükafat

u. 362v/2, 419r/1, 464v/5

4. Fetih

u. 539r/6

uçmak yakın: Fetih

u. yakın "fetih" 450r/7, 451v/5

uğurla-: Hırsızlık etmek

u.-mayalar 488v/2
 u.-yın çık- "sessizce gitmek, kaçmak,
 sıvışmak" 301v/3

uğurlanmış: Değerli

u.+lar 269v/1

'uķūbet [Ar.]: Musibet, felaket

'u. 331v/6

ulaşdur-: 1. Ulaştırmak, eriştirmek

u.-mak sözi 332r/7

2. Katmak, dahil etmek

u.-duķ 461v/2

ulu → uluğ: 1. Büyük, yüce, ulu

u. 321v/4, 329r/2, 376v/6, 419v/5,
 474r/5, 474r/6, 475r/1, 502r/2,
 505v/1, 519v/4, 521v/2, 525r/4,
 528r/1, 528r/3

u.+dur 352v/7, 506r/3

u.+ları 272r/4

u.+ñuzdur 311r/1

2. İhtişamlı

u. 282v/4, 335r/6, 369v/2, 388r/6,
 517r/6

3. Çok, Aşırı

u. 304r/3, 408v/3

4. İleri gelenler, sözü geçenler, bü- yükler

u.+larumuz 365v/5

5. Yüksek

u. 530v/3

6. Acı, elem verici

u. 387v/7, 512r/2, 522r/1

7. Şiddetli, kuvvetli

u. 529r/6

u.+rakdur 503r/3

8. Korkunç

u. 275v/8, 293r/8, 293v/5, 294r/1,
 294v/7, 303v/6, 355v/1, 433r/2,
 436r/1, 473r/4, 500r/7, 509r/2

9. Önemli; büyük

u. 315r/5, 489r/4, 273r/3, 275r/4,
 293v/7, 306v/1, 314r/6, 316v/5,
 360r/5, 361r/7, 364r/7, 366r/3,
 373v/7, 386v/4, 387r/5, 388v/4,
 395r/5, 398r/1, 417r/5, 422r/7,
 427v/8, 435r/1, 441v/3, 448r/8,
 449r/2, 452r/5, 452v/6, 463v/7,
 468v/4, 475v/7, 476v/3, 478r/4,
 479r/8, 491r/2, 495r/3, 500v/2

u.+laruñ 514r/4

u.+sın 271v/8

10. Gücüne gitme

u. 405v/5

11. Ağır, güç

u. 388v/4

12. Geniş

u. 290r/4, 320v/1, 320v/5, 368r/3

13. Koca, kocaman

u. 311v/5

u.+larından 423v/7

14. Ağırbaşlılık

u.+lariken 308r/3

uluğ → ulu 1

u.+ı 509v/5

uluğlık: Büyüklük, kendini beğenmişlik

u. eyle- "büyüklük taslamak" 411r/3

ulula-: Saygı göstermek

u.-madılar 284r/1, 403r/8

u.-rsa 279r/4

u.-yasız 448v/6

ululuk: Kendini beğenmişlik, kibirlilik, büyüklenme hali

u. 410r/1, 415r/1, 471v/7, 486r/2,
 510r/1

u.+lar 523v/8

u.+lu 528r/5

u. iste- "kibirlenmek, böbürlenmek"
 508r/8(2), 513v/1

ululuklu: Şerefli

u. 455r/5

ululuk: Büyüklük

u. istedi 331r/1

ulurağ: Daha ulu, daha büyük

u. 366v/8, 512v/7, 530r/6

u.+dur 341r/6, 399v/1, 410v/6,

429r/6, 476r/5

um-: Bir şeyin gerçekleşmesini arzulamak, beklemek

u.-ar 397v/3, 513r/6

u.-mazlar 304r/1

unut-: 1. Hafızada kalmamak, hatırlamamak

u.-dılar 303v/4, 501r/4

u.-duñuz 354v/5

u.-ıcı 513r/7

u.-ma 529r/3

2. Terk etmek

u.-dılar 485v/2

unutdur-: 1. Unutdurmak

u.-dı 482r/6

2. Terk ettirmek

u.-dı 485v/3

u.-dılar 291v/2

ur-: 1. Vurmak, çarpmak

u.-ğıl 311v/4, 393v/7

u.-mağ 292r/7

u.-ucı 536v/7

u.-uñ 292r/6

2. İsimlerle birlikte kullanılarak türlü manalarda birleşik fiiller

oluşturur

u.-a 523v/7

u.-alar 428r/7, 446v/3

u.-dı 359r/8, 399v/3, 408v/3

u.-dum 395r/8

u.-ıcılardır 382v/1

u.-ıcılarken 470v/8, 471v/5, 472r/7

u.-madı 395v/2

u.-mağı 443v/8

u.-mağ 292v/4

u.-mağlığıñ 377r/1

u.-ucı 504r/6

u.-ucılarken 516v/7

urul-: 1. (Kulağa) çalınmak

u.-dı 283v/6

2. Mühürlemek

u.-dı 437r/6

uş : Akıl, us

u.-ları 472v/1

u.-şısı git- "*aklı başından gitmek*" 446r/1

u.-şısı giderici "*ölüm sarhoşluğu*" 456r/7

uşak inci: Mercan

u. incidür 471r/3

utan-: Utanmak, çekinmek

u.-mağ 329r/4

u.- ur 364r/3

u.-maz 364r/3

utanmağlığı: Mahçubiyet

u.-ıla 306r/7

uvadınıl-: Ufalanmak, parçalanmak

u.-a 472r/2

uvan-: Ufalanmak

u.-a 504v/6

u.-mıñ 473v/7

uvanıl-: Ufalamak, parçalamak

u.-a 531r/3

uvanmağ: Ufalanmış, darmadağın

u. 504v/6

uvat-: Ufaltmak, parçalamak

u.-mağ 531r/4(2)

uy-: 1. Uymak, bağlanmak

u. 351r/3, 436v/6, 467r/5

u.-a 330v/5

u.-ar 318r/2

u.-arlar 332r/4, 405v/1

u.-ası 308r/6

u.-avuz 310v/2, 467r/5

u.-dı 330v/2, 331v/8,

332r/5,

346r/6, 379r/6, 396r/2

u.-dılar 445r/1, 445v/1,

446v/4

u.-du 276r/4

u.-dular 466r/4, 509r/1

u.-ıcılardır 427r/8

u.-ma 421r/5

u.-mağ 294r/7

u.-mazın 439v/6

u.-mazlar 464r/2, 464r/8

u.-matsız 302v/6

u.-mıñ iken 313r/8

u.-sadı 289r/3

u.-uñ 284r/7, 351v/7, 380r/2

u. vër- "uymamak" 442v/7

2. Tercih etmek

u.-arlar 484r/6

uyılın- : Uyulunmak

u.-ası nesne "rehber" 440r/4

uyışmış kan → uyuşmış kan

u.-dan 411v/8

uyku: Uyku

u.-ñuzı 519v/6

u.-sı 400v/8

u.-yı 306r/3

uymak: Örnek

u. 359r/4

uyu-: Uyku halinde olmak; uyu-
mak

u.-rlar 458v/3

u.-rlarken 502v/2

uyur-: Uydurmak, tâbi etmek; (ar-
dına) katmak

u.-avuz 518v/1

uyuş-: Pıhtılaşmaku.-mış(sfe) "alaka, aşılانmış
yumurta, embriyo" 515v/8,
534v/1**uzun:** Başlangıcı ile sonlanması a-
rasında çokça süre olan; uzun

u. 374v/1, 511v/6, 517v/4

u.+dı 477r/5

Ü**ücret:** Çalışma bedeli olarak

ödenen para veya mal

ü. tuta 329r/7

üç: Üç

ü. 397r/1, 496r/5, 512r/8, 518v/7

ü.+ünci 463v/8

üç üç: Üçer üçer

ü. 373r/3

ül: Pay, nasip

ü.+düñi 335r/1

üleş-: Paylaşmak

ü.+mekdür 467v/1

üleşdür-: Paylaştırmak

ü.-mek 464r/1

ülü: 1. Pay, nasip, hak

ü. 315r/4, 422r/2, 479r/4

ü.+si 460v/3, 467v/1

ü.+sinden 512r/8

2. Ayırma

ü. 454r/6

3. Kısım

ü.+ler 391r/4

ümiz [Far.]: Beklenti, ümit

ü.+dür 336r/4

ü.(+i) tut- "ummak" 305v/2,
376r/8**ümmet [Ar]:** Cemaat, kavim

ü. 405r/2, 420r/4

ü.+den 325v/2

ü.+e 283r/3

ün: Ses

ü. 287r/7, 340v/4, 504r/6

ü.+i(iye) 500r/3, 523r/3

ü.+in 275r/3

ü.+inüğ 452v/2

ü.+lerini 452v/4

ü.+üğden 351v/2

ü.+i gel- "(nefesinin) sesi
gelmek, soluk soluğa
olmak" 536v/1ü. vër- "*ses vermek, bağır-
mak*" 492v/1**ür-:** Üflemek

ü.-dük 274r/7

ü.-megi 504v/5

üril- → üril-:

ü.-e 291r/1, 504v/5, 520r/2

ürk-: Ürmek, korkmrk

ü.-er 401r/6

ü.-mek 378r/3, 501r/5

ü.-üciler 514v/2

ürmek: Seslenme

ü. 521r/6

ürül- → üril-: Üflenmek

ü.-e 513r/4

ü.-di 456r/8

ürün: Mahsul

ü.+ler 455v/6

üst: 1. Bir şeyin üst kısmı, yukarısı

ü.+inde 504v/8

ü.+lerinde 419v/5, 501r/1

ü.+üğüzden 357v/4

ü.+üğüze 519v/8

2. Üst, üzer

ü.+inde 414r/8, 434v/2,

455v/7, 525v/5

ü.+indedür 448v/8

ü.+inden 398v/2

ü.+ine 452v/2

ü.+lerinden 342r/5, 455v/2

ü.+lerün 353r/1

üstāz [Far.]: Usta

ü.+lardur 314v/8

üstün: Benzerlerine kıyasla üst
düzey olanü. ol- "*üstün olmak*" 521v/8**üşen-:** Sebepsizce bir işi yapma
isteği duymamak; erinmek

ü.-mezler 417v/2

üyür-: 1. Seçmek

ü. 284r/2

ü.-di 503v/8
 ü.-dü 284r/6
 ü.-dük 376v/4
 ü.-üz 420v/8
 2. Yeğlemek, tercih etmek
 ü.-di 323v/2, 522r/2
 ü.-siz 503r/5
 ü.-ürler 472v/2
 3. Ayırmak
 ü.-di 426v/6

üzere: 1. Sonuna geldiği kelimeye yönelme hali görevinde yararlanılarak "(y)a/ (y)e" anlamı katar

ü.+e 268v/7

2. Sonuna geldiği kelimeye "+da/+de" bulunma hali anlamı anlamı katar

ü.+lerinde 517r/6

ü.+ümüzde 533r/2

üzere: 1. Üzere

ü. 282v/8, 285r/2, 285v/7(2),
 288v/7, 290v/1, 298r/5, 298v/2,
 298v/3, 298v/4, 315v/8, 317v/8,
 323v/1, 325v/5, 328v/8, 329r/6,
 349v/2, 349v/8, 358v/6, 363v/7,
 366r/7, 367v/3, 372r/8, 372v/2,
 373r/4, 382r/8, 382v/7, 383r/2,
 387r/1, 400v/7, 401r/1, 402r/5,
 404r/4, 411r/5, 413r/3, 415r/4,
 415v/6, 416v/4, 417v/4, 418v/1,
 422v/4, 423v/2, 424r/4, 425r/1,
 426v/2, 427r/5, 427r/8, 428r/2,
 428r/7, 429v/5, 433v/4, 433v/7,
 435v/4, 435v/5, 443r/3, 446r/6,
 450v/4, 453v/1, 457v/8, 459r/7,
 459v/4, 459v/5, 461v/6, 466v/5,
 468r/8, 469v/4, 470r/4, 470v/8,
 472r/7, 473r/4, 475r/8, 479r/7,
 480r/6, 482r/5(2), 483v/2, 485v/5,
 492r/7, 493v/4, 496r/4, 496v/2,
 497r/3, 497v/1, 497v/7, 498v/8,
 499v/3, 501r/5, 501r/6, 501v/5,
 502r/7, 502r/8, 502v/2, 502v/3,
 502v/5, 504r/7, 505v/2, 506r/2,
 507r/6, 510v/3, 510v/6, 511v/4,
 516v/7, 516v/8, 517r/1, 517r/4,
 525v/1, 525v/6, 526r/7, 527v/2,
 528v/3, 530v/6, 531r/1, 531r/2,
 532r/3, 534v/5, 538r/3, 538v/3
 ü.+dür 504v/7, 513v/4
 ü.+sin 325r/5, 429r/1, 502r/2

ü.+siz 301v/6

ü.+sün 283r/4

2. Üst

ü. 364v/4, 437r/6, 437r/7, 439v/8,
 445v/1, 448v/2, 452r/3

3. Üstünde

ü. 278v/8, 301r/6

4. Sonuna geldiği kelimeye yönelme hali "+(y)a/ +(y)e" anlamı katar

ü. 271r/1, 271v/7, 274v/3, 276v/3,
 276r/4, 276v/5, 277v/7, 279v/8,
 283v/2, 283v/4, 284r/6, 284v/1,
 284v/7, 287r/5, 290v/3, 292v/3,
 294v/7, 295v/1, 295v/7, 296v/4,
 299v/2, 300r/6(2), 300r/7,
 300v/3, 300v/5(2), 300v/6(2),
 301r/2, 302r/7, 302v/1, 305r/8,
 306v/5, 306v/8, 308r/4, 314r/7,
 316v/8, 317r/3(2), 319v/3, 321v/5,
 323v/2, 326v/7, 327v/1, 329v/2,
 329v/4, 331v/2, 332r/8, 333v/7,
 334r/5, 334v/6, 338v/2, 340r/2,
 342r/1, 346r/1, 346v/7,
 348v/3, 348v/5, 351v/5, 357r/1,
 358r/4, 358v/8, 359v/2, 360r/1,
 360r/7, 362v/8, 364r/8, 364v/3,
 368r/5, 371v/5, 379r/2, 380v/3,
 383r/5, 384r/2, 385v/2, 386r/6,
 387r/6, 387v/5, 388r/7(2), 388v/1,
 388v/3, 388v/5, 388v/6, 389r/3(2),
 389r/6, 389v/3, 391r/5, 392r/3,
 392v/1, 397v/2, 398v/1, 398v/8,
 400v/2, 400v/5, 405r/5, 409v/5,
 415v/2, 418r/6, 420r/1, 420r/8,
 420v/8, 425r/2, 426v/2, 427r/7,
 427v/8, 428v/8, 436v/5, 439r/8,
 440r/6, 441r/3, 441r/6, 443v/5,
 444v/2, 444v/8, 446r/7, 448v/3,
 449r/1, 450r/2, 450r/3, 450r/7,
 450v/4, 451r/1, 467v/3, 450r/3,
 458v/8, 467r/6, 476r/2, 477r/5,
 478v/2, 479r/1, 481v/7, 483r/7,
 483v/4, 483v/5, 484r/7, 488r/3,
 488v/6, 490r/1, 490v/7, 506v/7,
 507r/3, 509r/6, 516r/4, 522v/3,
 525r/8, 526r/5, 527r/4, 527v/5,
 530r/5, 531v/5, 536v/3, 537v/7

ü.+dür 299v/1

5. Sonuna geldiği kelimeye yükleme hali "+(y)i/ +(y)i 369r/4, 506v/7 anlamı katar

6. Hakkında

- ü. 293v/2, 399v/8, 402v/7, 463v/4, 509v/6, 509v/7, 511r/6, 524r/2, 527v/3
7. Husus, hususunda
- ü. 305v/4, 369r/3, 453r/2, 488v/2
8. Ardınca
- ü. 473r/8
9. Sebebiyle
- ü. 507r/2
10. İçin
- ü. 280r/6, 304r/8, 314r/6, 324v/4, 324v/7, 374r/1, 377r/3, 408r/4, 478r/6, 487v/6, 513r/4
11. -e karşı
- ü. 339v/3, 358v/4, 390r/4, 424r/5, 433r/5, 451v/7, 457v/2, 490v/2, 515r/6
12. -e karşılık
- ü. 306v/6, 313r/6, 314v/5, 389v/8, 422v/1, 511v/8
13. -e kadar
- ü. 400v/3
14. -a ait
- ü. 303r/7, 313r/7, 313v/1, 314r/2, 314v/5, 372r/7, 465v/1, 494v/7
15. -arak/ -erek
- ü. 329r/4
16. -Da/-de
- ü. 351v/7, 353v/7, 378v/8, 458r/7, 508r/8
17. -den dolayı
- ü. 402v/2
18. -den başka
- ü. 494v/7
19. -E göre
- ü. 436v/2
20. İle
- ü. 275v/3, 401v/7
- ü.+dür 489v/8
- üzeri:** 1. Üzeri
- ü.+nden 278r/4, 297v/6, 297v/7
- ü.+ne 297v/6, 472v/6, 523r/6, 528v/1
2. Üst
- ü.+ne 499v/6, 508v/5, 510v/7, 523r/6, 531v/5
3. Sonuna geldiği kelimeye yönelme hali görevinde yararlanılarak "(y)a/ (y)e" anlamı katar
- ü.+nüze 288v/7, 291r/5, 512v/2
4. İçin
- ü.+ne 272v/3
5. -de
- ü.+nüзде 300r/5

ü.+nüздеdür 299v/1

üzerü: 1. Sonuna geldiği kelimeye yönelme hali "(y)a/ (y)e" anlamı katar

ü.+müze 304r/1, 316v/3, 415v/4, 417v/5, 431r/8, 461v/8, 503r/6, 505v/6

ü.+müzedür 530r/7

ü.+ne 326v/3, 341v/8, 363r/8, 395v/6, 400v/5, 435v/2, 448r/2, 511v/4, 517v/2

ü.+nüзде 285r/8, 430v/7

ü.+nüze 279r/5, 362r/7, 373r/7, 404r/2, 404r/7, 438r/1, 438r/4, 441v/3, 454v/8, 461r/6, 508v/2

ü.+nüzedür 524v/3

2. -a ait

ü.+müzedür 515r/8

ü.+müze 348r/6, 515r/7

üzüm: Asma bitkisinin meyvesi; üzüm

ü. 285v/3, 523r/2

ü.+ler 520v/1

V

va'de [Ar.]: Vaat, vadolunan, söz

v. 290v/4, 324v/5, 359r/6, 370r/2(2), 381v/8, 501v/1

v.+si 274v/5, 327v/5, 349v/3, 373v/3, 410v/1, 412v/4, 441r/1, 512r/6

v.+sine 281r/5, 324v/2, 343v/8, 404r/8, 507v/6

v.+yi 398v/3

v. eyle- "vadetmek" 275r/6, 283v/5, 287r/1, 299v/2, 377v/6, 382r/4, 405v/2, 428v/7, 440v/8

441v/4, 450v/1, 452r/4, 476r/6

v. olun- "vadolunmak" 290v/2, 317r/7, 460v/5, 527v/1

v. olun- "vadolunmak" 287r/3, 289v/8, 382v/6, 443r/7, 457r/3, 458r/4, 458v/6, 511r/3, 518r/6

v. veril- "vadolunmak" 275v/3

v. verin- "vadolunmak" 431v/6

v. verinül- "vadolunmak" 511r/4

v. vèr- "vadedilmek" 275r/5, 333r/7

vâcib [Ar.]: Yapılması lazım olan; gerekli

v. 295r/1, 504r/5

v. ol- "*gerekli olmak*" 278r/1,
296r/5, 333v/2, 336r/2, 354v/4,
379r/1, 385v/3, 398r/8, 405r/5,
409r/8, 416r/4, 441r/2, 504r/5(3)

va'dele-: Söz vermek

v.-di 468r/7

va'delen-: Söz verilmek

v.-irler 507v/4

vahy [Ar.]: Allah tarafından elçilerine
ulaştırılan buyruk ve hümler; vahiy

v. 518r/5

v. eyle- "*beyan etmek*" 311v/3,
327r/2, 376v/1, 463v/3

v. ol- "*beyan olmak*" 372v/2

v. olun- "*beyan olunmak*" 463r/8,
509v/3

v. olun- "*beyan edilmek*" 269r/8,
275v/1, 356v/1

vakit [Ar. vakt]: Zaman, vakit
v. 391r/1, 442v/3, 456r/6, 459v/6,
463r/4, 463v/8, 464v/7, 464v/8,
477r/3, 491r/1, 497v/8, 499r/5,
503v/6, 521r/7, 521r/8, 527v/2,
536v/2, 536v/4

v.+den 304v/3

v.+dür 468r/7

v.+in 310r/8

v.+lerde 474r/5

v.+lerdür 434r/6

vahiysüz: Vahye dayanmaksızın ko-
nuşan kimse; kâhin.

v. 505v/5

vakıt [Ar.]: bkz. vakit

v. 268v/2, 270v/2, 305v/4,
309v/2, 311v/2, 314v/3, 318v/7,
319r/2, 319r/7, 321v/7, 324r/7,
329r/5, 329v/7, 330v/3, 388r/1,
392r/3, 403v/4, 407r/5, 409v/6,
413v/2, 415v/2, 417r/3, 417v/2,
424r/8, 427v/6, 429r/5, 429v/1,
429v/7, 442v/3, 474v/2, 521r/6,
536v/2

v.+e 276r/8, 378v/3, 401r/1,

412r/1, 421r/3, 518v/3

v.+in 310r/8, 353r/7

v.+inde 400v/8

v.+inden 473r/6

v.+ün 395v/7

v. gir- "*vakit girmek,*
başlamak" 410v/2

var-: Ulaşmak, varmak

v.-amaz 450r/2

v.-asız 449v/3

v.-dı 273v/5, 515v/6

v.-duşuz 537r/5

v.-dur 367r/8, 469v/5

v.-mağa 383r/2

v.-uñ 518v/7

v.-ursız 524r/3

var: Evrende yahut fikirde yer
alan, bulunan

v. 275r/1, 288v/4, 289r/2,
309r/5, 422r/2, 476v/6, 521r/8

v.+ımıssa 269r/3

v.+mı 373r/7, 424v/1,
466v/7, 467v/4, 468r/3,

471r/4, 530v/2

v.+mıdur 462v/1

v.+mıssa 402v/5

varlık: Kendisi, varlığı

v.+ını 537r/7

vaşiyet [Ar.]: Nasihat

v. eyle- "*nasihat etmek*" 382r/2

vaşiiyet [Ar.]: Emir, buyruk

v. eyle- "*emretmek*" 382v/3

vây: Vay hallerine, vah!

v. 414r/4

ve: Ve (Bağlama edatı)

v. 294v/5, 431v/4, 440v/3, 457v/1

vebâl [Ar.]: Ceza

v.+ in 494r/1

vedd [Ar.]: Nuh peygamberin

kavmindekilerin taptıkları putlardan
birisinin adı

v.+i(yhe) 509r/3

vefâ [Ar.]: Verdiği sözü yerine
getirme

v. eyle- "*yerine getirmek*" 516v/1

vekîl [Ar.]: Bir kişinin kendi yerine
yetki verdiği kimse

v. kılın- "*yetki vermek, görevlendir-*
mek" 354v/1

velîkin [Far. < Ar. ve-lâkin]:

Ama, fakat, lakin

v. 276r/3, 280r/3, 281r/3, 303v/3,
327v/6, 331v/1, 331v/4, 332v/6,
333r/1, 346v/1, 349r/7, 354v/4,
357r/1, 362r/5, 364r/1, 370r/1,
371r/1, 401v/7, 404r/3, 410v/6,
411r/5, 420r/4, 423r/1, 431r/7,
431v/1, 434r/5, 437v/5, 444r/3,
453r/4, 454v/1, 463r/2, 474v/3,

476v/7, 483v/4, 493r/2, 515v/5
ver- → **vèr-:** 1. Bahşetmek, bağışlamak
 v. 486r/1
 v.-di 296v/4, 427r/4, 483v/8
 v.-iciven 321r/6
 2. İsimlerle birlikte kullanılarak türlü manalarda birleşik fiiller oluşturur
 v. 512r/1
 v.-di 279r/2, 279v/4, 282r/5, 284r/7, 297r/6, 309r/5, 324r/5, 334v/8, 342v/4, 347v/1, 361v/2(2), 404v/1, 411v/2, 421v/7, 432r/2, 445v/2, 446r/8, 450r/7, 481v/3, 496v/6, 497v/7, 497v/8, 501r/4, 516v/6, 520v/5, 529r/7, 532v/7, 533v/2
 v.-diler 332v/3, 359v/5, 480v/5, 502v/4, 525r/3
 v.-dük 376v/3, 377v/6, 401v/6, 410r/7, 538v/7
 v.-dünüz 347r/6, 347r/7, 464r/1
 v.-ici 305r/3, 353v/8, 361r/4, 365v/3, 375v/8, 377r/7, 420r/5, 444v/3, 450v/6, 460v/2, 468v/7, 501v/5, 528v/4, 539r/8
 v.-iciden 413v/6, 511r/4
 v.-icidür 284v/2, 293r/5, 377r/1, 444v/3, 454r/5, 485v/8, 495r/7, 498r/3
 v.-iciler 331v/3, 346r/7, 376v/1, 477r/8, 387r/4, 490r/8, 491v/8, 509r/5
 v.-icilerden 314r/7
 v.-icilere 279v/5
 v.-icileri 283v/2
 v.-icilerken 414v/3
 v.-icilerün 371r/7
 v.-icilerüz 490v/1
 v.-icinüz 438v/2
 v.-ineler 356r/5, 463r/1
 v.-irler 484r/4
 v.-irüz 416r/7
 v.-memekden 378r/4
 v.-meyeler 370r/3
 v.-ün 473v/2, 488r/3
 v.-ür 498r/4, 506v/3, 533r/5
 v.-ürdük 374r/3
 v.-ürsin 363v/1
vèr- → **ver-:** 1. Vermek
 v.-di 458v/1
 v.-dük 273v/6, 305r/2, 331r/6,

341v/2, 343r/5, 355v/3, 388v/4, 418r/6, 436r/8, 346v/7, 367v/5, 479r/2
 v.-e 373r/5
 v.-ür 491r/2
 2. Teslim etmek
 v. 433r/4
 3. Göndermek
 v.-di 305v/3
 4. İsimlerle birlikte kullanılarak türlü manalarda birleşik fiiller oluşturur
 v. 347r/4, 360r/3, 365v/6, 395v/6, 467r/8, 528v/6
 v.-diñüz 333v/6
 v.-dük 271r/7, 271v/2, 272v/7, 273r/6, 279v/7, 284v/1, 287v/7, 296v/3, 311v/1, 319v/1, 320r/2, 327v/7, 332r/7, 332v/3, 333r/7, 334r/5, 346r/4, 376r/7, 392r/2, 400r/8, 430r/4, 433v/3, 433v/7, 436v/1, 436v/2, 455v/7, 474r/2, 493r/5, 499r/7, 501v/6, 514r/8
 v.-düm 280v/7, 281r/6, 291v/3
 v.-dün 328r/5, 363r/2
 v.-e 280v/2, 293r/2, 301v/6, 311r/1, 348r/1, 359v/1, 366r/6, 371r/7, 382v/8, 397r/5, 400r/3, 407v/7, 448r/3, 464r/6, 464v/4, 464v/5, 480r/5, 491v/2, 501v/3, 503r/1, 530v/8, 533v/1
 v.-esiz 447v/1
 v.-edüm 493r/7
 v.-eler 270v/8, 275r/5, 424v/6, 477r/8, 535v/3
 v.-em 337r/5, 351r/3, 360r/2, 411r/2
 v.-enler 354v/7, 533r/5
 v.-eñ 439v/6
 v.-esiz 295r/5, 362v/7, 444r/6, 448v/6, 488r/4, 495r/5
 v.-even 326v/8
 v.-evüz 360v/1, 377r/4, 388r/5, 419r/2, 419r/3, 436r/7, 449r/1, 484v/5, 503v/4
 v.-eyidük 512r/3
 v.-eyim 283v/4
 v.-eyim mi 317v/8
 v.-gil 393v/5
 v.-icilerün 289r/6
 v.-me 513r/3, 534v/8
 v.-medi 422r/3, 442r/7, 480v/5
 v.-mediler 287v/5, 333v/5, 370r/7

v.-medük 442r/3
 v.-megiçün 467v/6
 v.-megin 465r/2
 v.-mek 275v/6, 328r/1, 359r/7,
 364v/5, 416v/1, 476r/8, 492v/1,
 495r/6, 504r/3, 505v/2, 520v/2,
 522v/2, 520r/6, 528v/7, 538v/2
 v.-mekdür 293r/3
 v.-meklik 270v/8
 v.-meye 277v/1, 375r/4, 442v/7, 476r/7
 v.-meyeler 294v/3, 484v/7
 v.-meyelerdi 375r/3
 v.-meyevüz 484v/5
 v.-meyici 276r/4, 408v/4
 v.-meyicilerken 288v/8
 v.-mez 439r/6
 v.-mezlerise 332r/4
 v.-mezlerse 317v/5
 v.-ünj 272v/7, 279v/5, 299v/7,
 301r/3, 301r/4, 313r/6, 313r/7,
 360v/5, 363r/1, 364v/5, 377v/3,
 419r/4, 439r/2, 442v/6, 463v/7,
 495r/4, 512v/6, 512v/5
 v.-ür 297v/2, 323v/8, 367r/7,
 369v/3, 422v/7, 492r/4, 479r/7,
 484v/6, 514r/7, 536r/5
 v.-ürken 350v/6
 v.-ürler 272r/3, 280v/3, 288r/8,
 318v/1, 349v/7
 v.-ürlerse 484v/7
 v.-ürüz 269v/5, 327v/7, 387r/7, 422r/1
verib-: Göndermek
 v.-medük 372r/1, 425r/1
veribi-: 1. Vermek
 v.-dük 350v/3, 372r/1, 461r/7
 2. Göndermek
 v.-çün 467r/7 g
 v.-di 306r/3, 311r/6, 374r/2,
 489v/7, 490v/6, 538r/3
 v.-dük 286v/4, 287v/1, 287v/4,
 303v/6, 322v/1, 337v/6, 340v/4,
 348r/5, 357v/3, 362v/2, 368v/3,
 369v/8, 375v/5, 379v/2, 387r/3,
 389v/3, 407r/3, 412r/5, 412v/6,
 426r/2, 429r/4, 459v/2, 459v/4,
 467r/1, 467v/3, 467v/5, 478v/1,
 478v/5, 478v/7, 478v/8, 508r/1
 v.-medük 269r/7, 275v/1, 306v/6,
 370v/5
 v.-mekdür 348r/3
 v.-ye 425r/7, 500v/7, 508v/2

v.-yevüz 348v/5
 3. Salıvermek
 v.-di 469r/8
 v.-r 401r/1
vèribi-: Göndermek
 v.-dük 285v/7
veribinil- → veribinül-: 1. Verilmek
 v.-di 505r/1, 505r/5
 2. Gönderilmek
 v.-di 268r/3
 v.-dünjüz 415r/1
 v.-e 470r/3
 v.-mişlerüz 379v/3
veribinül- → veribinil-: Gönderilmek
 v.-dünjüz 370v/6
veril- → vèril-: 1. Verilmek
 v.- dük 319v/4
 2. İsimlerle birlikte kullanılarak
 türlü manalarda birleşik fiiller
 oluşturur
 v.-dünjüz 275v/3
 v.-mek 303v/5
 v.-meyeler 270v/4
 v.-mişdür 423r/3
 v.-mişlerden 395v/7
vèril- → veril-: 1. Bağışlamak, vermek
 v.-di 320r/8
 2. İsimlerle birlikte kullanılarak
 birleşik fiiller oluşturur
 v.-mez 290r/5
verin-: İsimlerle birlikte kullanılarak türlü
 manalarda birleşik fiiller oluşturur
 v.-mek 363v/8
 v.-ürler 431v/6
vèrin-: İsimlerle birlikte kullanılarak
 birleşik fiiller oluşturur
 v.-elermi 370v/5
verinil- → vèrinil- → verinül-: 1.
 Verilmek
 v.-diñüz 431r/4
 v.-düm 335r/3, 401v/6
 v.-dünjüz 423v/4
 v.-e 514v/3
 2. Gönderilmek
 v.-dük 459r/6
 v.-düm 441v/6
 v.-mişler 379v/6, 459r/6, 518r/4
 3. İsimlerle birlikte kullanılarak
 türlü manalarda birleşik fiiller
 oluşturur
 v.-di 280r/5, 324v/2, 335r/8,

397v/6, 403v/6, 477r/5, 526v/5,
526v/7
v.-diler 445r/8, 481r/7, 507v/6,
513v/6, 513v/7, 518r/7, 535v/1
v.-e 295r/7, 406r/8, 437r/4, 515r/5
v.-er 383v/1, 528v/7
v.-esiz 441r/7, 494r/5
v.-icilerdür 335v/3
v.-ir 270v/3
v.-medi 379r/1, 465r/3, 526r/7
v.-mediler 526r/5
v.-mek 308r/7, 534r/6
v.-meye 331r/4, 335v/1, 484v/8,
508r/5, 519r/2
v.-meyesiz 386r/1
v.-mezsiz 288v/6
v.-mişler 433v/5, 474v/4
v.-mişlerden 390v/1
v.-mişlerdenüz 386r/8
v.-mişmisem 505r/5
vérinil- → **verinil-** → **verinül-**: İsimlerle
birlikte kullanılarak birleşik fiiller oluşturur
v.-ir 383v/1
verinül- → **verinil-** → **vérinil-**: İsimlerle
birlikte kullanılarak türlü manalarda
birleşik fiiller oluşturur
v.-ürsüz 511r/4
veriş-: 1. Karşılıklı sunmak, vermek
v.-eler 461v/5
2. İsimlerle birlikte kullanılarak
türlü manalarda birleşik fiiller
oluşturur
v.-esiz 498r/2
vermezlik eyle-: Büyüklük taslamak
v. eylediler 370r/7
vesvese [Ar.]: Kuşku, vesvese
v. 417r/5
v.+lerinden 290v/5
v. eyle- "vesvese etmek" 456r/5
vey(i)l [Ar. veyl]: Vay, vah vah!
v.+dür 392v/8
v.+dür 430v/4, 518r/8, 525r/2,
525r/6, 537v/5, 538v/3

Y

yā I [Far.]: Veya, yahut, veyahut; ya da
y. 279r/8, 282r/5, 358v/1,
412v/5, 414v/3, 423v/2, 425r/5,
439r/5, 444r/1, 449v/8, 460r/7,

461r/5, 462v/1, 491v/7, 495v/7,
501v/4, 507r/2, 519v/4, 522r/7,
525r/3, 531v/8, 534v/5, 536r/6,
536v/7

yā II [Ar.]: Ve

281v/6, 424v/2, 457r/8, 468v/8,
492v/4, 499v/3, 521v/8, 527r/6,
534r/3, 537v/2, 538v/5, 538v/7

yā III [Far.]: Yoksa

289r/6, 318v/6, 322r/2, 369v/3,
402v/3, 403r/8, 434r/2, 462r/7,
468r/5, 474r/1, 503r/6, 510r/5,
511r/5, 521v/5

yazığ: Engebesi bulunmayacak biçimde;
düz

y. 531r/4

yād [Far.]: Hatırlama

y. kı1- "hatırlamak" 292r/6

yağ: Yağ

y. 285v/5

yağdur-: Gökten düşürmek; yağdırmak

y.-duğ 315v/8, 316r/1, 323v/1

y.-ıcı 500v/7

y.-ucu 441v/8

yağla-: Süratle hareket etmek, harıl harıl
koşmak.

y.-yıcılar 536v/1

yağmur: Yoğunlaşan nemin sıvı şeklinde
düşeni; yağmur

y. 348v/1

y.+ı(iye) 305v/1, 323v/1, 423r/2,

y.+ı(yhe) 435r/7, 508v/2

yağūs [Ar.]: Nuh peygamberin kavminin
kulluk ettiği putlardan birisinin ismi

y.+ı(yhe) 509r/3

yağa: Göğüsle giysi arası, koyun

y.+ğ 319r/5

y.+ğa 330r/3

yakın: 1. Yakın (zaman)

y. 365v/1, 450r/8, 490r/7, 493r/6,
500r/1, 503v/3, 506r/8, 520v/7

y.+dur 275v/3, 471r/1

y.+mıdur 511r/4

2. Yakın (mesafe)

y.+dur 505r/4

y. degül "neredeyse" 297v/8

y. eyle- "yaklaştırmak" 365r/2,

371r/2, 459r/1

y. kadarı "sanki, kadar" 522r/7

y. ol- "yaklaşmak" 267v/5,

463v/2, 465v/6, 466r/3, 504r/1,

525v/6

y. ol- "neredeyse olmak" 283v/3,
327r/8, 429v/5, 510v/6

y. ol- "uygun olmak" 446r/1,
515v/6, 515v/7

y. olın- "yaklaştırılmak" 457r/2,
472r/5, 474v/5, 523v/5, 526r/2

yakın uçmak: Fetih

y. u. 451v/5

yakın : 1. Dünya

y. 333r/5, 345r/2

y.+iken 516v/8

y.+dağı 441r/7

2. Dirlik, dirilik, dirlük kelimeleriyle
birlikte "dünya, dünya hayatı"
anlamındadır

yakın d. 286v/7, 287r/3, 296v/5,
333r/8, 343r/2, 344r/1, 360r/2,
373v/3, 399r/8, 409r/2, 410r/5,
416v/6, 423v/5, 428r/2, 428r/7,
437r/8, 447v/1, 464v/2, 477v/4,
477v/8, 522r/2, 529r/8

d. y.+ı(iye) 353r/6

yakınlık: Yakın olma durumu, yakınlık
y. 396r/8

y.+ında 402v/2

y. eyle- "yaklaşmak" 396r/8

y. eyle- "dokunmak; cinsel münasebet
kurmak, cinsel yakınlık kurmak"
362v/8, 471r/2, 471v/4, 479v/8

yakınrağ: 1. Daha yakın

y. 343v/5

y.+lar 317v/4

y.+uz 456r/5, 474v/2

2. Daha uygun

y.+dur 363v/2

y. ol- "daha yakın olmak" 463v/2

ya'kūb [ka.] : Ken'an iline gönderilen
peygamberdir. Lakabı İsrail olduğundan
nesline İsrailoğulları denilmiştir.

y.+ı(yhe) 272v/5, 339r/5, 394r/4

yakut [Ar. yāqūt]: Koyu kırmızı renkli,
saydam bir tür kıymetli taş

y.+dur 471r/3

yalan: 1. Yalan, gerçek dışı söz

y. 290r/1s, 365r/4, 367r/8, 422v/3,
479v/6, 509v/7

y.+a 308r/2

y.+cılardır 484v/6

y.+dur 293v/2, 440r/3

y.+ı(iye) 314r/8

y.+larından 389v/6

y.+laruñuzdan 275v/6

2. Gerçek olmayan, batıl, uydurma

y. 387v/2, 473r/3

3. Yalan yere, yalandan

y. 481v/7, 489v/4

4. Kara çalma, bühitan

y. 509v/6

y. bağla- "uydurmak, iftira etmek"

302r/7, 334v/5, 337v/6, 343r/8,
422v/3, 439v/2(2), 442v/1, 462r/5,
488v/3, 489v/4, 505v/6

y. bağlan- "uydurulmak" 330v/4,
367r/8

y. dut- "yalan saymak, yalanlamak"

287v/7, 291r/6, 338r/5, 343v/1,
375v/7(2), 427v/2, 461r/2, 473r/7,
474v/1, 500v/8, 502r/4, 503v/2,
504r/5, 506r/1, 512r/1, 515v/6,
518v/1, 525r/7, 520r/7(2), 521v/2,
524v/3, 525r/7(2), 525v/4, 527r/5,
528r/4, 532v/1, 532v/3, 533r/1,
533r/4, 534v/6, 538v/2

y. söyle- "yalan söylemek" 379v/5,
427r/3, 458r/6

y. tūd- 520v/2(2)

y. tūt- 273r/3, 280v/5, 280v/7,
286r/5, 287r/6, 287v/2, 303r/1,
303r/2, 305r/4, 305r/5, 308r/8,
308v/7, 313v/8, 314r/8, 316r/3,
325v/2, 325v/3, 330r/8, 338r/6,
344v/2, 344v/8, 355r/8, 371v/5,
372r/2, 372r/3, 373v/1, 379v/2,
385r/4, 389r/1, 391v/4, 402v/6,
412r/4, 455v/8, 456r/2, 463v/3,
466r/4, 466v/8, 467r/4, 467v/7,
467v/4, 468r/3, 469r/5, 471r/1,
474v/7, 477v/3, 491r/4, 492r/5,
514r/8

y. vēr- "kibirlenmek" 288v/8

yalancı: Yalan söyleyen, yalancı

y. 391r/3, 407r/4, 408v/6, 467r/6,
534v/7

y.+lar 482r/5

y.+lardan 293r/2, 320v/6, 389v/7

y.+lardandır 293r/3

y.+lardur 293v/4, 331r/1

y.+ları 336v/5

y.+larken 318r/1

y.+nuñ 435v/3

y. eyle- "yalanlamak" 534r/6

yalan: Yalnız, tek başına

y. 274r/4

yalavaç: Peygamber

y.(+c) in 451v/5

y.(+c) inuñ 452r/8

yalıñ → **yaluñ** Alev

y.+ı(iye) 318v/7

y.+ından 518v/8

yalıñlu: Alevli

y. od "alevli ateş" 303r/2

yaluñ → **yalıñ**

y. 539v/3

yaluñuz: Yalnız, tek başına

y. 401r/5

y.+iken 513r/5

y.+ken 487r/2

yalvarıcı: Peygamber

y.+lardan 439v/5

yan: 1. Taraf, yan

y.+ına 388r/4

y.+ından 329v/7, 505v/3

y.+dın 507r/7

y.+uñ 472r/3, 472r/4, 472v/5,

473r/1, 473r/2, 514r/5, 532r/2,

532r/3

2. Huzur, yan

y.+ında 321v/5

y.+ını döndür- "yan çizmek" 419r/3

yaña: 1. Taraf, yan

y. 325v/4, 331v/4, 368v/1, 433r/7,

526v/7

y.+dan 327v/2, 384v/3, 385v/1,

507r/7

y.+dur 329v/5

2. Önündeki kelimeye +(y)a, +(y)e

yönelme anlamı katar

y. 268v/3, 270r/5, 272v/4, 274v/1,

277v/2, 283r/4, 284r/3, 288r/1,

288v/1, 289r/7, 291v/7, 298v/7(2),

299r/1, 299r/3, 302v/4(2), 305r/3,

308r/2, 309v/8, 311r/3, 311v/3,

319r/6, 320v/7, 327v/5, 328v/6,

329r/3, 330r/4, 330v/8, 331r/4,

331v/1, 331v/7, 333r/1, 333v/3,

336r/7, 336r/8, 337v/6, 338v/3,

341r/8, 346v/2, 346v/5, 351r/3,

351v/8, 352r/1, 352r/5, 353r/2,

358v/4, 372r/1, 374r/5, 375v/2,

379v/5, 380v/5, 382r/3, 384r/4,

387v/5, 387v/8, 389r/8, 397r/5,

397r/7, 398r/6, 401r/5, 402r/7,

404r/6, 405v/7, 407r/3, 409r/7,

409r/8, 412v/5, 414v/2, 415v/5,

419v/3, 420r/8, 420v/8, 421r/1(2),

421r/8, 425v/4, 425v/5, 429r/4,

437v/7, 440v/5, 442v/5(2), 445r/7,

446r/1, 447r/7, 449v/8, 453v/2,

455v/2, 456v/8, 459r/2, 459r/6,

460r/4, 463v/3, 464v/4, 466r/8,

476r/3, 478r/1, 478r/2, 486v/4,

487r/4, 489r/7, 489v/1, 489v/5,

491v/1, 496r/7, 491v/3, 497r/5,

497v/7, 498r/2, 499v/8, 503r/2,

503r/8, 503v/2, 506r/6, 507v/5,

508r/1, 508v/4, 511v/6, 515v/2,

515v/6, 517v/7, 520v/6, 521v/1,

526r/4, 526v/4, 526v/6, 530r/2,

530r/3, 530r/4, 531r/8, 533v/8

y.+dur 298r/4, 367v/2, 387r/1,

409v/1, 534v/4

y.+sına 277r/4

3. -arak

y. 426r/3

4. -e kadar

y. 354r/1

5. İçin; diye

y. 345r/7, 375r/7, 405v/8, 449v/4, 499v/5,

509v/4, 511v/5, 424v/1

6. Bakımından

y. 305r/1, 305r/2, 307v/2, 308r/7, 330r/7,

335r/4, 339v/8, 370v/7(2), 378r/8, 384v/5,

413r/7, 444v/7, 448v/4, 457r/7, 476r/6,

511r/4, 511v/5, 512v/7, 521v/5

7. -den dolayı

y. 321v/1

8. İle

y. 323r/5, 405r/8, 497v/1

9. Hakkında; hususunda

y. 305r/1, 392r/8, 513v/8

10. Yan, nezd

y. 515r/5, 515v/5

11. -a ait

y.+dur 522r/5

12. Huzur

y. 289v/5, 501r/8

13. -e doğru

y. 385r/6, 518v/7

14. Önündeki kelimeye +da, +de

bulunma anlamı katar

y. 304r/6(2), 437v/4, 473r/6

yanak: Yüzün iki yan tarafındaki

genişçe bölüm; yanak

y.+uñı 351r/8

yağdaş: Herhangi bir ortaklıkta payı olanlardan her biri; ortak

y.+lar 414r/7

yandır- → **yandur-:** Karşılık vermek

y.-ı vèr- "karşılık vermek; mükafatlandırmak" 291v/3

y.-uruz 519r/6

yandur- yandır-: Karşılık vermek

y.-mek 520v/2

y.-ı vèr- "karşılık vermek; mükafatlandırmak" 387r/7, 388r/5, 467v/6

yandur-: Yakmak

y.-ası(sfe) 527v/2

y.-ursız 383v/8

yandurıl-: Tutuşturulmak, yakılmak

y.-mış(sfe) 537v/7

yandurıl-: 1. Tutuşturulmak

y.-a 523v/5

y.-ır 297r/2

2. Kaynatılmak

y.-a 523v/3

yanıd: Mükafat

y. 335r/8

y.+ı(iye) 535v/7

yañıl-: Sonucu üzerinde düşünmeden

yahut bilmeden uygun olmayan

eylemde bulunmak; yanılmak

y.-duñuz 357r/1

ya'ni [Ar.]: Demek olur ki anlamında bir söz; yani

y. 277r/6, 327v/8, 378v/7, 403v/2,

417v/6, 419r/1, 428r/4, 471r/7,

511r/6, 511v/3, 514r/4, 514v/8,

515v/1, 517v/3, 517v/5, 519v/4,

521r/5, 522v/3, 522v/5, 524r/1,

524r/2, 525v/2, 531r/7, 533r/1,

533v/8, 534r/3, 534v/3, 534v/4,

534v/7, 535r/2, 535r/8, 535v/2,

538r/2

yañşu-: 1. Alay etmek; üstünlük taslamak

y.-masun 453v/5

y.-ya 270r/6, 270v/5, 350r/2, 395r/2, 438v/2

2. Üstün kılmak

y.-ya 428r/3

yañşula-: Alay etmek

y.-r 270v/5, 344v/2, 438r/8

y.-rlar 308v/7, 380v/3, 384v/7,

384v/8, 401v/5

y.-yıcılardan 402v/3

y.-yu 458r/7

yanud: Karşılık

y. günü "İslam inancına göre bu dünyada yapılan davranışların karşılığının verileceği gün, hesap günü" 473v/1

y. ol- "cezanın vuku bulması, gerçekleşmesi" 458r/4

y. vèr- "karşılık vermek" 337r/2, 359v/1, 400r/3, 472v/3, 533r/5

yap-: Kurmak, inşa etmek

y. 408v/5

y.-arsız 314r/3

y.-dı 521v/5

y.-duğ 460r/1, 519v/7

y.-ıcı 393v/3

yapıl-: Kurulmak, inşa edilmek

y.-mış(sfe) 398v/2

yapış- → **yapuş-:** 1. Tutmak, tutunmak

y. 428v/8

y.-dı 352r/1

2. Israr etmek

y.-mañ 488r/4

yapışıcı: Yapışkan

y.- ıcı 384v/6

yaprak: Bitkilerin çoğunlukla yeşil renkli, çeşitli şekil ve büyüklüklerdeki bölümlü, yaprak

y.+ı(iye) 538r/4

y.+uñ 469r/4

yapuş- → **yapış-**

y.-uñ 284v/2

yar-: Toprak çatlamak

y.-duğ 523r/1

y.-mağ 523r/1, 528v/5

yara-: 1. Yaraşmak, yakışmak, yakışık almak

y.-maz 383r/4

2. Yetkisi olmak, görevi olmak, üstüne vezife olmak, -e düşmek

y.-maz 317v/2

yaradıl-: Yoktan var edilmek, yaratılmak

y.-dı 506v/5, 528v/2, 530r/3

y.-dıların 462r/6

y.-dımı 462r/7

y.-madı 530v/3

y.-mağdan 521v/5

y.-mamış 276r/8

y.-mış(sfe) 383v/5

y.-mışda 373r/4

y.-mısuñ 535v/6, 535v/7

yaradılış: Yaradılış

y.+dan 384v/5

y.+larda 435r/5

y.+ların 517v/6

yaradılun-: Yaratılmak

y.-urlar 302r/4

yaraqla-: Hazırlamak

y.-dı 361r/6, 364v/7,

365v/2, 448v/3, 481v/7, 497r/2,

518r/1, 537v/5

y.-duğ 303r/1, 305r/6, 360v/1,

500r/1, 516r/7

yarar: 1.Yaraşır, layık

y. ol- "*yaraşmaz olmak, yakışmamak*" 303v/2

2. Elverişlilik

y. eyle- "*elverişli kılmak, uygun hale getirmek*" 274r/5

yarat-: Yoktan var etmek, yaratmak

y.-avuz 473v/4, 478r/5

y.-dı 270r/2, 271v/6, 289v/4,

289v/5, 290r/8, 302r/3, 306v/3,

307r/1, 312r/5, 315v/4, 316v/1,

323v/3, 341r/3, 342v/5, 344r/3,

345r/5, 345r/6, 345r/8, 346r/8,

347r/8, 349r/1, 350r/7, 350v/2,

353v/6, 374r/7, 380r/3, 381r/1,

396v/4, 396v/7, 400r/7, 414r/7,

415r/3, 417r/8, 426r/5, 426r/8,

427v/4, 432r/3, 437r/3, 443r/2,

457v/1, 464v/7, 468v/7, 469r/6,

475r/7, 493v/4, 493v/6, 497r/7,

499v/5, 500v/3, 501r/6, 501r/8,

508v/5, 515v/8, 522v/6, 524v/1,

529r/1, 532v/6, 534r/4, 534v/1

y.-dılar 377v/5, 439r/3

y.-duğ 268v/1, 276r/6, 285r/3,

285r/5, 285r/6, 285v/2, 287r/8,

291v/6, 331v/1, 383r/6, 384v/6,

454r/6, 456r/4, 460r/3, 468v/1,

472v/8, 473v/1, 507v/1, 516r/5,

517v/6, 519v/6

y.-duğ mı 389v/5

y.-dum 513r/5

y.-duñuz 474r/3

y.-dük 531v/4

y.-ıcı 401r/7, 411r/6, 486r/2

y.-ıcılar mıvuz 473v/3

y.-ıcılaruñ 389r/1

y.-ıcılaruz 474r/4

y.-ıcıvan 395r/8

y.-maduğ 268v/5, 392v/7, 434r/4, 434r/5

y.-maduğ mı 518v/3

y.-madum 460v/1

y.-mağa 275r/6, 324r/4, 338r/7, 344v/3, 345v/8

y.-mağına 346v/1, 354r/3

y.-mağında 443r/2, 499v/6

y.-mağ 338v/1, 352v/2, 397r/1, 465v/1

y.-mağda 438v/8

y.-mağdan 410v/6, 456r/4

y.-masunlar 302r/4

y.-mışdur 350v/2

y.-mış iken 508v/4

y.-ur 298v/3, 334r/1, 396v/3, 396v/8, 420v/3, 426v/5

y.-ursız 473v/2

yarat: Vücudun göğüs çatalı bölümü; yaka y.+ları 295v/7

yaratmak: Yoktan var etme, yaratma

y.+ın 427r/1

y.+dur 486r/3

yardım → **yardum:** Gücünü ve olanaklarını

başkalarının yararı için kullanma

y. 501r/3, 539r/6

y. dile- "*yardım istemek*" 328r/7

y. ed- "*yardım etmek*" 338v/4,

339r/3, 358v/2, 466v/3

y. et-/ èt- "*yardım etmek*" 338v/4,

339r/3, 348r/7, 358v/2, 385r/7,

388v/4, 478v/4

y. vèr- "*yardım etmek*" 284v/2

y. veril- "*yardım edimek*" 303v/5

y. verinil- "*yardım edilmek*"

288v/6, 331r/4

yardum → **yardım**

y. et-/ èt- "*yardım etmek*" 287r/5, 304v/6

y. olın- "*yardım edilmek*" 402r/7

y. vèr- "*yardım etmek*" 407v/7

yāren [Far. yārān]: Arkadaş, dost

y.+leri 460v/3

yarı: Bir bütünün eşit bölümlerinden her biri

y.+sın 511v/3

y.+şından 512r/8

yarı: Fayda

y. 413v/1
 y. verinil- "*yardım edilmek*" 383v/1
 y. vermeklik "*yardım etme*" 270v/8
yarıl-: 1. Bölünmek, iki parça olmak, yarılmak
 y.-a 457v/7, 470r/5, 524r/7, 526v/2
 y.-dı 466r/3, 504v/7
 y.-mışdur 512r/6
 2. Çatlamak
 y. 500r/4
yarlığa-: Bağışlamak
 y. 498v/7, 509r/8
 y.-cıdur 292v/6
 y.-dı 328r/4, 443v/5
 y.-mağa 514v/6
 y.-mak 301v/1, 322v/3, 361r/7, 379r/7, 392v/3, 410v/2, 414r/3, 419v/6, 445r/5, 452r/5, 458v/3, 492v/3, 492v/4, 492v/5, 500v/1, 508v/1, 539r/7
 y.-mağdan 478r/1
 y.-mağdur 281r/8, 477v/8
 y.-maya 447r/7, 492v/5
 y.-n 436r/6
 y.-r 402r/6
 y.-ya 294v/5, 366r/2, 442v/6, 448r/1, 448r/7, 449v/2, 479r/5, 490r/4, 494v/1, 495r/6, 498v/3, 508r/3
 y.-yasın 508r/7
 y.-yaydı 312r/7
 y.-yıcı 368v/2, 376r/6, 378r/1, 395r/5, 396v/6, 404v/6, 479v/6, 499v/5, 508v/2
 y.-yıcıdan 416v/8
 y.-yıcıdur 282v/1, 296v/6, 301v/2, 366v/5, 402r/6, 409r/7, 439v/4, 449v/3, 453r/1, 512v/8, 528r/2
yarlıgamaqlık: Bağışlanma
 y. 512v/7
yarlıgamaqlu: Bağışlayan
 y.+dur 464v/7
yarlığan-: Bağışlanmak
 y.-mak 405r/7
yaşduq: Yastık
 y.+lar 530r/1
yaş: Ömür
 y.+uñdan 309v/1
yaşdaş: Aynı yaşta olan, yaşıtlı
 y.+lar 394v/1, 472v/8
yaşıl: Yeşil

y. 383v/8
yaşılıq: Yeşil
 y.+dan 471r/7
yatsu: Güneşin batmasından yaklaşıp iki saat sonraki zaman dilimi
 y.+nuñ 300r/5
ya'ūq [Ar.]: Nuh peygamber in kavminin taptığı putlardan birinin adı
 y.+ı(yhe) 509r/3
yavu: Kaybolmuş
 y. kılun- "*kaybedilmek; kaybolmak*" 354r/7
yavuz: Kötü, fena
 y. 273r/1, 273r/4, 277r/7, 293r/6, 294r/3, 294r/8, 318v/4, 323r/1, 323r/4, 324v/5, 326r/4, 336r/1(2), 351r/7, 373v/8, 378r/4, 378r/5, 387v/7, 394v/3, 394v/7, 408v/8, 409v/4, 417r/2, 422v/6, 425r/3, 428v/4, 436r/8, 437r/2, 448r/8, 449r/8, 462v/4, 462v/5, 463r/1, 464v/5, 477r/3, 480v/7, 496r/8, 499r/1, 502r/5, 514v/8, 525v/1
 y.+dan 280v/4
 y.+dur 307v/2, 424r/2, 453v/8
 y.+ı(yhe) 332v/3
 y.+ları 438r/7
 y.+larından 409v/4
 y.+uñ yörenicisi "*kötülük çemberi, kötü olaylar silsilesi; kötülük*" 448v/2
 y. ol- 390v/3, 437r/3, 448v/3, 481v/8, 491r/4, 492r/6
 y. söyle- "*çekiştirmek*" 537v/5
yavuzlık: Kötülük
 y. 305v/1
 y.+ı(iye) 324r/1
 y.+ıla 486v/5
 y.+ları 401v/4, 402r/1, 402r/2
 y.+larında 440v/6
 y.+lık eyle- "*kötülük yapmak*" 271v/7, 272v/3, 410v/7
yavuzlıksuz: Kusursuz
 y. 330r/4
yavuzrak: Daha kötü
 y. 283v/4
 y.+ın 416r/8
yavuz şanmak: Tuzak
 y. ş.+larının 323r/1
yayı tıldur çekmek: Yayı sonuna kadar

germe

t. ç. y.+ı 521r/2

yayıl-: Yayılmak

y.-a 294r/3

yayun: Yaz mevsimi

y. 538r/6

yaz-: Yazmak

y.-alar 462v/4

y.-arlar 431v/3, 503v/5

y.-dı 482r/8, 482v/3

y.-duğ 275r/7

y.-ıcılaruz 274v/3

y.-mamışmısa 483r/7

y.-mazduğ 341v/4

yazı: 1. Yeryüzünün düzlük yerleri, kara

y. 532r/7

y.+da 297v/4

y.+nuğ 324r/2

2. Yer, alan

y.+ya 389v/2, 503v/8

yazı cānavarı: Evcil olmayan kara hayvanı

y. 523v/2

yazıcı: 1. Kâtip, yazıcı

y.+lar 524v/4

y.+laruğ 522v/5

2. Yalancı

y. 317v/8

yazık → **yazuğ:** Dinen yapılması yasaklanmış olan eylemler; günah

y.+uğ 464v/6

yazıklı: Günahkâr

y.+lar 328r/6

yazıl-: Yazılmak

y.-miş(sfe) 525r/6, 525v/5

y.-miş 357r/6

yazın-: Yazdırılmak

y.-dı 302r/8

yazınıl-: Yazılmak

y.-a 427r/2

yazuğ → **yazık**

y. 301r/2, 363v/2, 364r/8, 364v/8,

435v/5, 451r/5, 480v/4, 488r/3,

504v/2, 508r/8

y.+a 322v/3

y.+dan 293r/8, 522v/2

y.+dur 454r/3

y.+ı(yhe) 360v/7, 480v/8

y.+ıla 340v/3, 523v/4

y.+ın 397r/4, 400r/3

y.+ından 470r/7

y.+ıyı 533v/6

y.+lar 525v/2

y.+lardan 464v/6

y.+ları 309r/5, 402r/6, 455v/3, 499v/7

y.+ların 306v/8, 307v/8, 337v/4, 443v/5

y.+larına 500r/8

y.+larında 337v/4

y.+larından 335r/4, 509r/4

y.+larıyla 337v/5, 407r/1, 461v/5, 532v/4

y.+larumuzu 311r/5

y.+laruğuz 508r/3

y.+laruğuzı 366r/2, 498v/4

y.+laruğuzun 442v/7

y.+uğ 445v/5

y.+uğdan 448r/2

y.+uğuz 410v/2

y. eyle- "suç işlemek" 369v/5

y. işle- "suç işlemek, günahkâr olmak" 526r/2

yazuğlu: 1. Günahkâr

y. 318r/1, 435v/4, 502r/6, 506v/2,

517v/3, 525r/8, 534v/7

y.+lar 313r/1, 324v/4, 335r/4, 344v/4, 349r/4, 370v/1, 382v/2,

433r/8, 434r/3, 438r/4, 442r/2,

459r/7, 468r/7, 470r/8, 470v/2,

503r/4, 505v/3, 518v/2

y.+lardan 514r/6

y.+ları 354v/1

y.+larsız 519r/7

y.+laruğ 317r/4, 434v/1

yazulık: 1. Günah

y.+ın 485r/4

2. Kötülük

y.+ıla 315r/4

yazulıksız: Kusursuz

y. 319r/6

yazurak: Kötülük

y. 344v/1

y.+ı(iye) 535v/6

ye- → yê-: Ağızda çiğneyerek

yutmak; yemek

y.-ı 368v/1, 505r/4, 519r/5

y.-rsiz 285v/4, 286v/8, 374v/4

y.-yicilerdür 386v/7

y.-yicilere 285v/5

yê- → ye-

y.-mek 531r/3

y.-meyeler 268r/6

y.-mezmisiz 459r/2
y.-mezsiz 387v/4
y.-ñ 288r/2, 500v/5, 519r/7
y.-r 302v/3, 368r/6, 444v/6
y.-rler 303v/7, 380v/7, 383r/8, 444v/6
y.-rsiz 285v/7, 431r/5, 531r/2
y.-ye 454r/4
y.-yeler 380v/8
y.-yemeye 505v/3
y.-yesi 512r/2, 529v/6
y.-yesidür 434r/8
y.-yesine 522v/8
y.-yesiz 364r/2
yecüc [Ar.]: Kur'an-ı Kerim'e göre kıyamet zamanı ortaya çıkacak iki kavimden biri; Yecüc
y. 274v/4
yed-i kudret [Ar.]: Allah'ın kudret eli; Allah'ın gücü ve gücünün kendisinde bulunan tasarrufu
y.+ile 460r/2
yedi: Yedi
y. 290r/3, 352v/1, 414v/3, 497r/7, 499v/5, 504r/7, 508v/5, 519v/8, 525r/5, 525v/5
yedir- → **yedür-** → **yédür-:** Yedirmek
y.-üğ 280r/1
y.-ür 312r/6
yedür- → **yédür-** → **yédür-**
y.-mezüz 516v/3
y.-ürler 516v/2
yédür- → **yédür-** → **yedür-**
y.-di 538r/7
y.-eydi 381v/7
y.-mekdür 531v/8
y.-üğ 279r/2
yêg: İyi, yağ
y.+dür 386v/5
yêgrek: Daha iyi, daha güzel, daha üstün
y. 282r/6, 302v/8, 329r/7, 498r/5, 503r/1, 507v/2
y.+dür 279r/4, 295r/6, 300v/4, 303r/5, 321r/8, 323v/2, 333r/6, 338r/2, 357r/2, 361v/4, 417v/5, 428r/3, 430r/2, 434r/2, 446r/3, 477r/2, 490r/3, 491v/4, 491v/8, 503v/4, 529v/1, 533v/1, 535r/3
y.+en 337r/2
y.+i 535v/7
y.+ler 447v/7

y.+midür 468r/5
y.+sin 291v/1, 292r/2
y.+ün 429v/4
2. Makul
y.+i(iye) 502v/7
y. ol- 452v/8, 453v/6, 453v/7
yel → **yêl:** Rüzgâr, yel
y.+i(yhe) 348v/5, 367v/7, 393v/2
yêl → **yel**
y. 279r/8, 357v/3, 415r/4
467r/1, 500v/7
y.+i(yhe) 273v/1, 423v/1, 459v/5
y.+iken 273v/1
y.+ile 504r/7
y.+leri 306r/4, 324r/3, 348r/3, 374r/2, 435v/1
yemen [Ar.]: Arabistan Yarımadasında bulunan ülke; Yemen
y. 538r/2
yemiş: 1. Meyve
y. 461v/4, 472v/1, 523r/3
y.+den 470v/7
y.+ler 376r/2, 386r/2, 394r/8, 517r/1, 519r/5
y.+leri 505r/3
y.+lerinden 380v/8
y.+üğ 368v/4
2. Nimet
y. 537r/8
yemiş: 1. Meyve
y. 382v/1
y.+ler 418v/3
2. Nimet
y. 382r/8
yen-: Yeme eyleminin nesnesi olmak, yenmek
y.-miş(sfe) 538r/4
yên-: Galip gelmek, yenmek
y.-iciler 271r/2, 310v/2, 310v/3, 327r/6, 390v/1
y.-icilerüz 310v/6
yeñi → **yêñi:** Yeni
y. 375r/6
yêñi → **yeñi:** 1. Yeni
y. 495v/6
y.+ci 456r/4
2. Yeniden
y. 354r/7
y. getir- "icat etmek" 479r/1
yeñil-: Mağlup olmak, kaybetmek, yenilmek

y.-di 343v/5

yer → **yèr**: 1. Yeryüzü

y. 269r/3

y.+de 369r/7, 398v/5, 430r/5

y.+e 414v/2

y.+i(iye) 268v/6, 397v/6,

y.+i(yhe) 275r/7, 307r/1, 323v/3,

341r/3, 342v/5, 344r/3, 345r/8,

352r/5, 353v/6, 373r/2, 377v/8,

384r/1, 396v/4, 400r/7, 401r/8,

411v/1, 414r/7, 420v/1, 420v/4,

426r/5, 426r/6, 439r/1, 443r/2,

455v/3, 457v/1, 462r/8, 466v/4,

472r/2, 475r/8, 477r/6, 493v/6,

497r/8, 500v/4, 502r/1

y.+iñ 527v/5

y.+ün 401r/5, 425r/4, 431v/8,

438v/4, 458v/6, 470r/2, 475v/3,

478r/2, 500v/4, 520v/3

2. Mevki, konum

y.+den 418r/6, 457v/5

y.+i(yhe) 343v/1

y.+i(iye) 391r/2, 412v/3, 445v/6,

522r/3, 522r/4

y.+inde 325v/8

y.+inden 304r/6, 308r/7, 484r/5,

522r/3, 532v/2

y.+iñüz 337r/4, 339r/3

3. Kara parçası, toprak

y.+i(yhe) 345r/4, 455v/3

4. Zemin, yer

y. 525r/5

y.+i(yhe) 348v/4, 374r/3

5. Kısım, bölüm, taraf

y.+den 496r/2

6. Yerleşim yeri

y.+ine 332v/8

y.+ini 343r/6

7. Mesken, ev, yurt

y.+de 496v1

y.+imüzden 332v/8

y.+inde 340r/7

y.+iñüzden 310r/6

y. ver- "*himaye etmek, barındırmak*"

363v/1, 533v/2

y. vèr- "*iktidara getirmek, hakim kılmak*"

326v/8

yèr → **yer**: 1. Yeryüzü

y. 269r/4, 269v/6, 282v/5,

282v/8, 289r/4, 290r/2, 345v/6,

403r/8, 403v/4, 433v/4, 455r/8,

457v/7, 473v/1, 504r/6, 504v/5,

509r/6, 512r/2, 524r/1, 526v/2,

528v/4, 531r/3, 536r/3(2), 536r/4

y.+de 268r/1, 269v/8, 280v/3,

281r/2, 282v/7, 285v/2, 289v/5,

291v/4, 299v/3, 300r/1, 302v/2,

307r/7, 308v/8, 315r/1, 316r/8,

322v/6, 324v/3, 325r/1, 326v/5,

326v/7, 327r/1, 328v/2, 331r/1,

335r/2, 335v/7, 338r/8, 338v/3,

340v/2, 344r/5, 345r/2, 346r/2,

347v/5, 350r/8, 351r/5, 351v/1,

369r/6, 377v/1, 377v/5, 378r/4,

378r/7, 378v/1, 392v/5, 393r/2,

406v/6, 406v/8, 407v/1, 407v/7,

413r/5, 415r/2, 423r/7, 424r/6,

435r/5, 435r/6, 438v/5, 442v/8,

444v/1, 446r/4, 478r/4, 491v/5,

510r/7, 512v/4

y.+dedür 269r/1, 277v/8, 282v/6,

283r/7, 298r/1, 301v/6, 324r/7,

342r/3, 345v/8, 351v/4, 352r/7,

352r/8, 366v/2, 401v/2, 403v/3,

419v/4, 419v/7, 425v/5, 436r/4,

454v/7, 464v/4, 469v/6, 475r/4,

480r/7, 483r/1, 489r/2, 490v/5,

493v/3, 493v/7, 506v/3

y.+deki 510r/4

y.+den 320v/4, 324r/5, 354r/1,

439r/3, 530r/4

y.+dür 486r/4

y.+e 271r/1, 345v/4, 366r/4, 466v/4,

500v/6

y.+i(yhe) 276v/3, 323v/6, 343r/1,

344r/7, 392v/7, 423r/4, 434r/4,

437r/4, 460r/2, 469r/2, 508v/7,

518v/5, 519v/5, 521v/6,

523r/1

y.+iñ 476r/4

y.+üm 342r/7

y.+ün 271v/6, 297r/1, 298r/3,

302r/2, 309v/6, 324r/1, 377r/8,

384r/8, 391v/1, 395r/4, 410v/6,

431v/5, 432v/3, 437v/6, 448r/5,

448v/4, 449v/2, 455r/2, 475r/5,

492v/8

2. Mevki, konum

y. 279r/8, 288r/1, 303r/3, 303r/6,

305r/1, 318r/5, 351r/1, 358r/2,

404v/8, 418v/6, 457v/6, 480v/7,

487r/5, 493v/7, 494v/4, 500r/3,

515r/5(2), 515r/4, 515r/5, 515v/5,
520v/6
y.+de 353v/1, 372v/6, 518v/3
y.+dedür 434v/4
y.+den 272v/4, 274v/5, 288r/1, 303r/2,
304r/6, 305r/2, 307v/2, 372v/4, 448v/4
y.+dür 283v/5, 394v/3, 394v/7, 477r/3
y.+e 282r/7, 451r/3
y.+i(iye) 438v/1, 537r/2
y.+in 278v/5
y.+ler 433v/2, 510r/3
y.+leri 300r/1, 300r/2, 383r/2
y.+leridür 333r/3
y.+ün 279v/2
y.+ünden 321v/5
3. Kara parçası, toprak
y.+de 347v/3
y.+den 325v/1, 345v/7, 464v/8, 508v/6,
510r/1
4. Zemin, yer
y. 367v/2, 380v/6, 381r/2, 475v/1
y.+de 354r/7, 366v/4, 366v/8
y.+den 353r/2, 356r/2, 369v/3, 373r/8,
395v/7, 482r/4
y.+e 335v/1, 335v/2, 340v/5, 367v/3,
501v/7
y.+i(yhe) 417v/2
y.+lerine 296r/5
y.+ün 527v/2
5. Kısım, bölüm, taraf
y.+de 329v/8, 357v/6
y.+den 483r/4, 503v/3
6. Yerleşim yeri
y. 273v/1, 286v/2
y.+de 343v/5
y.+e 336r/3
7. Mesken, ev, yurt
y.+den 496v/1
y.+lerin 359v/8
8. Yer, mekan, makam, huzur
y.+de 468v/5
y.+i(iye) 457r/7, 522r/5
y.+ler 352r/3, 506r/6
9. Alan
y.+de 466v/6
10. Sığınak
y. 511r/1
y. tut- "yerleşmek" 484r/5
y. ver- "barındırmak" 506v/3
y. vèr- "imkan vermek" 442r/3
(dirlik) y. "geçim zamanı" 519v/7

yèr gök kırağı: Ufuk
y.+nda 463v/1
yer yüzi: Yeryüzü, dünya
y.+ndedür 521r/7
yes [Ar. ya's]: Ümitsizlik
y. èt- "ümitsizlik etmek, ümitsiz ol-
mak" 418v/7
yesa' [Ar.]: İsrailoğullarına gönderilen
peygamberlerden biri; Elyesa
y. 394r/6
yeşil: Yeşil
y.+ler 471v/5
y.+leri 517r/7
yet- → yèt-: Kafi gelmek, yeterli olmak,
yetmek
y.-diginden 496v/1
y.-meye 503v/1
yèt- → yet-
y.-dügince 495r/4
y.-er 378v/2, 423r/5, 468r/4, 468v/5,
497v/1, 499v/3, 520v/3
y.-erdür 349r/3, 373r/4, 421v/7,
443r/3
y.-erler 426v/3
y.-erse 470r/1
y.-melerdi 459v/8
y.-meye 382r/1, 480r/2
y.-mez 270v/7, 302v/7, 303v/5,
317v/2, 383v/2
y.-tügince 288v/3
yetmiş: Yetmiş
y. 505r/8
yètür-: Yeterli olmak, yetmek
y.-ür 523r/5
yeyni: Hafif
y. ol- "hafif gelmek" 291r/3, 537r/2
y. tut- "küçümsemek" 429v/6
yeynildil-: Hafifletilmek
y.-meye 377r/3
yığ-: 1. Savmak, defetmek
y.-ar 280r/4
y.-arlar 332v/3
y.-amayalar 270v/2
2. Uzaklaştırmak, el çektirmek
y.- dı 450v/2, 450v/8
3. (Yükümlülük vb.) kaldırmak
y.-a 293r/2
4. Menetmek, yasaklamak
y.-alar 280v/4
y.-ar 534v/4
y.-arlar 538v/4

y.-dı 522r/3
 y.-maz 487v/5
 5. Engellemek
 y.-dılar 447r/2, 447r/6, 451r/2
 y.-ıcı 502r/6
 y.-mak 466r/6
 y.-masun 336r/6
 6. (Başına gelecekleri) engellemek, önlemek; korumak
 y.-ıcıdur 483r/4
yığ-: (Bakışlarını) dikmek
 y.-ıcılardur 471r/2
yıgıl-: 1. Uzaklaşmak, vazgeçmek
 y.-mazsañ 313v/3
 2. Menetmek, yasaklamak
 y.-mamış 472v/7
yıgıl-: Toplanıp atılmak, yığılmak
 y.-urlarmı 312v/6
yıgılın-: 1. Menetmek, yasaklamak
 y.-dılar 480v/3, 480v/4
 y.-dum 411v/5
 2. Uzaklaşmak, vazgeçmek
 y.-maya 365r/3
 y.-mazsa 534v/7
 y.-mazsañ 315v/5
 y.-mazsañuz 379v7
yıgılın-: (Felaket yağmuruna) tutulmak
 y.-dı yavuzluk yağmuru 305v/1
yıgılun-: Toplanılmak
 y.-urlar 415v/2
yıl: Üç yüz altmış beş gün, artık yılda üç yüz altmış altı günlük zaman dilimi; yıl
 y. 281r/5, 337v/7, 354r/2, 440v/2, 506r/7
 y.+lar 291v/4, 309v/1, 317r/7, 329v/1, 343v/6
yıldur-: Pes etirmek, vazgeçirmek
 y.-ur 510r/4
yılduz: Geceleyin görülen ışıklı gök cisimleri; yıldız
 y. 463r/7, 468v/8
 y.+lar 277v/8, 510r/2
 y.+larla 384v/2
yılkı: Hayvan
 y.+lar 305v/7, 306r/5, 413r/1, 420v/2, 444v/6
 y.+lardan 426v/1
 y.+laruñuzı 521v/8, 523r/3
yigitlik: Gençlik
 y. 327v/6

y.+üñüzü 411v/8
yitür-: Harcamak, tüketmek, bitirmek
 y.-düm 531v/5
yoğun: 1. Kalın
 y. 470v/8
 2. Gür, sık
 y.+lar 523r/2
yoğunla-: Kalınlaşmak
 y.-dı 452r/3
yoğsul: Fakir, yoksul
 y.+a 279r/3, 505v/2
 y.+lar 296r/8
 y.+larsız 447v/5
 y.+laruñdur 484r/2
yok: Var karşıtı, mevcut değil, yok
 y.+dur 274r/2, 274v/2, 278r/2, 283v/1, 295v/1, 297v/8, 300r/5, 300v/5, 301r/2, 320v/5, 329v/4, 337r/4, 339r/3, 353v/3, 357r/1, 358r/2, 363v/2, 364r/8, 373r/5, 381v/1, 385v/6, 391v/6, 394v/3, 399r/5, 404v/7, 406v/1, 406v/3, 408r/6, 411r/1, 411v/3, 420r/3, 420r/5, 420v/3, 422r/1, 423r/7, 423v/4, 424r/4, 424v/6, 424v/8, 427r/3, 438r/5, 444v/3, 445v/5, 450r/3, 455v/2, 461v/5, 465r/5, 465v/6, 481r/3, 485v/7, 485v/8, 488r/3, 494v/7, 505v/2, 506r/5, 511v7 515r/5, 528v/4, 529v/6, 533r/5
yokan-: 1. Dokunmak, değmek
 y.+mağın 468v/1
 2. Erişmek, isabet etmek
 y.-a 419r/4
 y.-dı 393v/7, 397r/6, 401v/5, 506v/5, 506v/6
 y.-maya 377r/2
 y.-mayalar 403r/1
 y.-sa 271r/3
 y.-ursa 418v/7
 3. Yaklaşmak, dokunmak
 y.-mañ 315r/4
yoksul: Fakir, yoksul
 y. 514r/7
yoksullık: Fakirlik, yoksulluk
 y. issi "yoksul" 532r/1
yoksuñ: Yokluk çeken, fakir
 y. 533v/3
yol: 1. Yol, asfalt yol, ulaşımı kolaylaştırmak için yapılan ya da kendili-

ğinden oluşan bölüm
y. 510r/4, 512r/7
y.+a 383r/1
y.+dur 530v/7
y.+lar 391v/1, 508v/8
y.+lara 408v/5
y.+ların 408v/5
2. Gidilen yön, tutulan istikamet
y. 271v/2, 278v/2, 283r/4, 304v/1,
305r/2, 305v/8, 306v/7, 328v/7,
330v/5, 336r/3, 349v/8, 351v/6,
355v/5, 369v/4, 374r/1, 378v/8,
380r/3, 398r/8, 410r/8, 424v/7,
429r/1, 444r/4, 445v/2, 446r/7,
450v/3, 464r/3, 448r/2, 489v/7,
501r/6, 510r/7, 510v/3, 510v/8,
516r/6, 517v/8, 524r/4, 534v/5
y.+a 302v/7, 332v/7, 356v/7,
509v/4, 510v/2
y.+dan 303v/2, 320v/3, 340r/8,
365v/6, 385r/6, 408v/7, 418r/4,
428v/2, 442v/5, 464v/4
y.+dur 318r/8, 331r/7, 382v/4,
399r/4, 430r/6, 430v/3, 436r/1
y.+ıla 451v/5
y.+ın 531v/7(2)
y.+ından 443v/3, 447v/4, 492r/5,
502r/4,
y.+uñ 405v/1, 414r/3
3. Gaye, uğur, maksat
y.+ında 294v/4, 454v/5, 512v/5
4. Çare, yöntem
y. 406r/1
y.+dan 289r/7, 289r/8
y.+ı(yhe) 522v/7
y.+ına 351r/3
y.+ında 282r/5, 425v/4, 476r/4,
489r/5, 490r/2
y.+ından 276v/8, 278v/3, 305v/5,
350r/2, 392v/6, 397r/8, 447r/2,
447r/6, 464v/3, 482r/1
y.+iken 349v/6
y.+larumuzu 343v/2
y.+umda 486v/1
y.+uñ 392r/6, 486v/3
y.+uñuzu 427r/8
5. İki şey arasındaki uzaklık, mesafe
y.+dan 278v/8
6. Vebal, sorumluluk
y. 424r/5
7. Kurallar bütünü, şeriat

y. 436v/5
y. bul- "*erişmek, ulaşmak*" 510r/5
y. dut- "*istikamet edinmek*" 287v/8,
320v/3, 322r/2, 333v/5, 353v/5,
426r/6, 427r/5, 428v/2, 429v/1,
440r/2, 445v/2, 453r/7, 501r/5
y. göster- "*doğru yolu göstermek,
doğru yolu bulmaya yardım etmek*"
278v/1, 281v/8, 297r/4, 306r/1,
325r/7, 332v/6, 355v/7, 367r/5,
367r/6, 385r/5, 392r/5, 396v/1,
399r/5, 408r/1, 410r/8, 415r/6,
425v/3(2), 428v/5, 437r/7, 440r/1,
455r/1, 489r/8, 489v/5, 491r/4,
492v/6, 494r/3, 494v/5, 509v/4,
514r/1, 516r/6, 521v/1, 529r/2,
531v/6, 533r/2, 533v/2
y. kes- "*engel olmak*" 339v/1
y. tut- "*istikamet edinmek*" 270r/1,
322r/2, 326r/7, 400v/6
yol eri: Yolcu
yol e.+inüñ 483v/7
yoldaş : Arkadaş; yoldaş.
y.+dur 428v/1, 428v/4
yolsuz: 1. Yol gösterici olmaksızın, yol
gösterici olmadan.
y. 332r/5
2. Sapkın
y. 463r/7
yolu: Fidyeye
y. 477r/2
yon-: Bir nesneyi istenilen şekle uygun
kesmek; yontmak
y.-arsız 387v/6
yonca: Yonca
y. 523r/2
yön: Gidilen yol, tutulan istikamet
y.+üñi 347v/6
yöre: Çevre, etraf
y.+ñüzdedür 442r/6
y.+sindedür 405r/6, 420r/2
y.+sindeyidi 310r/5
yören-: Yönelmek
y.+si yavuzuñ "*kötülük çemberi,
kötü olaylar silsilesi; kötülük*"
448v/2
yörendür-: Dönmek
y.-mişler 404v/2
yufka: İnce
y. 434v/5, 517r/7
yumşak: Kolay şekil verilen

y. eyle- "kolay şekil verilebilir hale getirmek" 367v/6

yumşaklık: Cezbedici, hoş
y. eyle- "edali hale getirmek"
360v/3

yumurda: Pürüzsüz güzelliği ifade etmede kullanılır; yumurta.

y.+dur 386r/6

yumuşak: Hoşnut

y.+dur 529v/7

yumuşanul-: Sertliği kalmamak, (kalbi) ısınmak

y.-ur 399r/3

yünus [ka.]: Musul yakınlarındaki Nineve (Ninova) halkına gönderilmiş olan peygamber; Yunus aleyhissalam

y. 273v/8, 389r/7

yüsuf [ka.]: Mısır halkına gönderilen peygamberdir; Yusuf aleyhissalam

y.+u(yhe) 408r/7

yut-: Bir şeyi ağız yoluyla içine almak yutmak

y.-aradı 310v/7

y.-dı 389v/1

yüce: 1. Büyük, ulu; yüce

y. 282v/4, 290v/2, 369v/2, 529r/1, 533r/6

y.+dür 352v/7, 419v/5

y.+ven 521v/3

2. Yüksek, yüce

y. 274v/4, 288r/1, 323v/7, 505r/3, 529v/8

y.+dür 463v/2

y.+ler 518v/6

3. Derece bakımından yüksek, üstün

y.+lerken 447r/8

yücel-: 1.Yüce olmak

y.-di 291v/7, 499v/3, 509v/5, 403v/1

2. Derecesi yükselmek, üstün hale gelmek

y.-di mü 533v/7

3. Yükselmek

y.-dib 379r/3

y.-miş(sfe) 530r/1

yüceld-: Derecesini yükseltmek, yüceltmek

y.-medük mi 533v/7

yüceldil-: (Derecesi) yükseltilmek, yüceltilmek

y.-miş(sfe) 522v/5

yücelik: Büyüklük

y. 335v/7, 347v/2

y.+iken 319v/1

y. eyle- "büyüklük taslamak"
321r/1

yücelt-: 1.Yükseltmek

y.-di örtüsünü "tavanını yükseltmek"
521v/5

2. Derecesini yükseltmek, üstün kılmak

y.-icidür 472r/2

y.-ir 374r/6

3. (İmkân) genişliği vermek

y.-e 481r/6

4. Sesini yükseltmek

y.-meñ 452v/2

yücerrek: Derecesi daha yüksek, daha üstün

y. 346r/1

yügrüş-: Koşuşarak kaçmak.

y.-meñ 268v/2

y.-ürler 268v/2

yügür-: Koşmak

y.+iciler 536v/1

yük: 1. Ağırılık

y. 458r/3

2. Gebelik

y.+in 276r/2

y.+lerini 496r/6

y.+lerüñ 496r/6, 496v/2

3. Yüklenilen olumsuzluk; günah

y.+in 375r/7

y.+inden 375r/7

yüklen-: 1. Sırtına almak, yüklenmek

y.-miş(sfe) 375r/7

2. Sorumluluk almak

y.-diler 491r/3

yüklet-: Yüklemek

y.-dük 381r/7

yüklü: Gebe, hamile

y. ol- "gebe olmak" 418v/3

yüksek: 1.Yüksek

y. 281r/2, 452v/2

2. (Ses) yüksek

y. 523r/3

yüğ: Yün

y. 506v/1, 536v/8

yürek: Kalp, gönül

y.+ler 289v/4, 537v/7

y.+lere 357v/5

yüri- → yürü- 1

y.-yesiz 508v/8

yürüldü-: Hareket ettirilmek, yürütülmek

y.-di 520r/3

yürüt- → yürüt-

y.-ür 393v/2

yürü- → yürü-: 1. Yürümek

y.-di 329v/5

y.-me 351v/1

y.-mek 351v/2, 368v/7, 388r/2

y.-r 298v/2, 298v/3, 498v/5, 501r/5, 501r/6

y.-rler 307r/7

y.-rlerdi 303v/7

y.-ye 461r/2

y.-yesiz 479r/5

y.-yici 502r/6

y.-yiciler 523v/6

2. Gezmek, dolaşmak

y.-mediler mi 281r/2, 378r/7, 444v/1

y.-ñ 324v/3, 338r/8, 347v/5, 368v/7, 500v/4

y.-r 302v/3,

y.-rler 355v/8

3. Hareket etmek, dönüp dolaşmak y.-r 352v/4, 374v/8, 381r/4, 396v/6

y.-rler 270r/3, 381r/7

4. Akıp gitmek

y.-r 466v/5

yürüdü-: Hareket ettirilmek, yürütülmek

y.-e 523v/2

yürüt-: Hareket ettirmek, sürümek

y.-ürüz 356r/2

yüz I: Yüz, surat, sima, çehre

y.+dür 523r/6

y.+i(iye) 426v/7, 501r/5

y.+inden 401v/3

y.+ini 459r/4

y.+iyle 399r/5

y.+ler 515v/1, 515v/2, 523r/5, 523r/6, 529v/4, 529v/7

y.+leri 305r/1, 468r/8, 501v/2

y.+lerinde 283v/3, 525v/7

y.+lerindedür 452r/1

y.+lerinden 270v/2

y.+lerini 291r/4, 446v/3

y.+üni 346r/7

y. eyle- "*İki yüzlülük etmek, riya-karlık etmek*" 502r/5**yüz II:** Taraf, yan

y.+i(iye) 476v/6

y. buru- "*surat asmak*" 522v/1y. dön- "*yüz çevirmek, terketmek*" 459v/2y. dönder- "*yüz çevirmek*" 348v/7, 433r/1, 446r/3, 478r/8, 510v/4, 514v/2, 521v/3, 522v/1, 530r/5, 533r/4, 534v/6,

y. döndür- 439r/2, 496v/7

y. döndür- 270v/7, 271v/8, 298v/6, 332v/4, 355v/2, 368v/2, 370r/8, 381v/5, 390v/1, 408r/5, 413v/7, 414v/6, 419r/3, 428r/8, 442v/3, 447v/6, 450r/1, 450r/5, 460r/7, 464v/1, 465r/2, 466r/4, 487r/8, 494r/3, 494v/6, 506v/4, 506v/5, 513v/1, 515v/6, 523v/7

y. döndür- "*dönüp kaçmak*" 330r/2y. döndür- "*bir durumdan başka bir duruma dönmeye başlamak*" 457v/4, 463r/4, 523v/7y. dut- "*önde gitmek, başı çekmek*" 293r/8**yüz-:** Yüzmek (denizde vb.)

y.-iciler 521r/2

y.-mek 521r/3

yüz biç: Yüz bin

y. 389v/4

yüzün koyun: yüzü üstü, yüzü yere paralel biçimde, yüzükoyun; krş. koyun II

y. 501r/5

yüzlü: Şerefli, itibarlı

y. 365v/8

Z**za'if [Ar.]:** Zayıf, güçsüz, acizz. ol- "*aciz olmak*" 283v/8z. şayıl- "*zayıf sayılmak*" 370r/6, 370v/1**za'iflik:** Zayıf olma durumu, zayıflık

z. 349r/2, 350v/7

z.+dan 349r/1

z.+dan eyle- 349r/2

za'ifrağ: Daha zayıf

z.+dur 511r/4

zafer [Ar.]: Belli bir amaç uğruna verilen çabanın sonunda erişilen başarı; zaferz. bul- "*muradına ermek*" 520v/1**zâhir [Ar.]:** Açık, ortada, görünür,

belirgin
 z. eyle- "boşamak, ayrılmak"
 356v/5, 479v/4, 479v/7
 z. ol- "ortaya çıkmak, görünür ol-
 mak, belirlemek" 401v/3, 401v/4,
 407r/8, 487r/1
zakḫūm [Ar.]: Cehennemde yetişen ve
 cehennemliklerin besini olan ağaç;
 zakkum ağacı
 z.+dan 473r/8
 z.+uḡ 386v/5, 434r/8
zālim [Ar.]: Haksız davranışta bulunan;
 zalim
 z. 499r/6
 z.+dür 376v/4
 z.+ler 272r/6, 281v/6, 286v/2,
 287r/7, 299r/2, 302v/5, 309r/3,
 329r/7, 339v/5, 330v/6, 341v/6,
 370r/5, 386v/6, 420r/5, 422r/4,
 424v/4, 436v/7, 454r/1, 487v/7,
 502v/8, 509r/4
 z.+lerden 274r/2
 z.+lerdendür 272r/2
 z.+lerdür 328v/6, 332r/6, 489v/5,
 491r/5
 z.+lere 269v/5, 305r/6, 377r/7,
 410r/6, 440r/1, 509v/1, 518r/1
 z.+leri 283v/2, 422r/4, 424r/3,
 424r/8, 491r/8
 z.+leriken 337v/8
 z.+lerken 333r/5
 z.+lerün 331r/3, 406v/3, 485r/8
 z.+lerüz 291r/7
 z.(+ler) ol- "zalim olmak" 271r/4,
 431r/7
zālimraḡ: Daha zalim
 z. 355v/2, 489v/4
 z.+dur 399v/7
zamān [Ar.]: 1. Vakit, zaman
 z. 273v/3, 492r/3, 508r/4, 511r/5
 z.+a 275v/5, 279v/2, 286r/4,
 288r/5, 352v/5, 381v/2, 389v/4,
 390v/2, 390v/4, 459v/6, 493r/6,
 508r/4
 z.+da 287r/6
 z. verinil- "zaman verilmek, erte-
 lenmek" 518r/7
 2. Müddet, süre
 z.+dan 396r/3
 z.+larına 495v/6
zār [Far. zārī]: Fısıltı

z.+ıla söyleş- "fısıltı ile konuşmak,
 fısıldaşmak" 267v/7
zārılıḡ: Yalvarıp yakarma
 z. eyle- "niyaz etmek, dua etmek,
 yalvarmak" 289v/2
žāyi' [Ar.]: Geçici, sürekli olmayan
 z. eyle- 290v/8, 538r/3
zāyil [Ar. zā'il]: bkz. žāyi'
 z. ol- "yok olmak" 377v/8
zebāni [Ar. zebānī]: Cehennem görevlisi;
 zebani
 z.+ler 404r/1
 z.+leri 534v/8
zebūr [Ar.]: Allah tarafından Davud pey-
 gambere gönderilmiş olan kutsal
 kitap; Zebur
 z. 339r/6
zekāt [Ar.]: İslam inancına göre zengin
 olan Müslümanların kazançlarından her yıl
 belirlenmiş bir oranını ihtiyaç sahiplerine
 vermesine dayalı ibadet; zekat
 z. 414r/4
 z.+ı(yhe) 538v/5
 z.(+dan) ver- "zekat vermek" 347r/7
 z.(+ı) vēr- 284v/1, 318v/1, 349v/7,
 360v/5, 512v/5
 z.(+ı) vīr- 272v/7, 299v/7
 z.+ı işle- "zekat vazifesini yerine
 getirmek, zekat vermek" 284v/6
 z.+ı vēr- "zekat vermek" 535v/3
zekāt → zekāt
 z.+ı(yhe) 297r/8,
zekūt [Ar. zekāt] → zekāt
 z.(+ı) vēr- "zekat vermek" 280v/4
zencebīl [Ar.]: Zencefil
 z. 517r/4
zencīr [Far.]: Zincir
 z. 505r/8
 z.+ler 412r/6, 516r/7
zerre [Ar. zerre]: Parçacık, zerre
 z. 472r/3, 536r/6
zerre → zerre
 z. 366v/7
 z.+nün 369r/6, 369r/7, 536r/6
zeyd [Ar.]: Hazreti Muhammet tarafından
 kölelikten azat edilip evlat edinilmiş
 sahabe; Zeyd bin Harise
 z. 361v/5
zeytūn [Ar.]: Zeytin
 z. 506r/8, 523r/2, 534r/3
 z. ağacı "zeytin ağacı" 297r/3

zıkr [Ar.]: Anma, zikir
 z.+inden 399r/3, 428v/1, 491v/3, 493r/4
zıkr → zıkr
 z.+inden 270v/6, 398v/8, 510v/4
zinā [Ar.]: Nikahsız cinsel münasebet
 z. 296v/4
 z. eyle- "zina yapmak" 292r/6, 292v/2(2), 307v/5
zindānlan-: Hapsedilmek
 z.+mışlardan 310r/2
zişt [Far.]: Çirkin, kötü
 z. 339r/7, 341r/5, 423v/7, 495v/4, 501v/2
 z. eyle- "çirkin kılmak" 453r/5
ziştrek: Daha çirkin, daha kötü
 z.+i(iye) 351v/3
ziyān [Far.]: 1. Zarar, ziyan
 z. 277r/6, 371v/3, 377v/3, 380r/5, 400v/1, 401v/6, 408v/8, 449r/5, 509r/1, 510v/8, 537v/2
 z.+da 447r/3
 z.+ın 400v/1
 2. Kayıp
 z. 277r/5, 497r/1
 3. Dert, sıkıntı
 z. 346v/5, 397r/6
 z.+dan 273v/5
 z. eyle- "zina yapmak" 307v/5, 488v/2
 z. degür- "zarar vermek" 272r/8, 306v/5, 312r/2
 z. eyle- "kaybetmek, yazık etmek" 291r/3, 424v/4
 z. ol- "kaybetmek" 277r/4
ziyānlu: Zarara uğramış olan, ziyan etmiş olan

z. 521r/6
 z.+lar 272v/3, 318v/4, 342r/4, 398r/2, 403r/4, 416r/5, 424v/3, 441r/4, 493r/5
 z.+lardan 403r/7
 z.+larsız 287r/1
 z. ol- "zarara uğramak" 413v/3
zul(ü)m [Ar. zulm]: Haksızlık, insafsızlık, eziyet
 z. 406v/1
 z.+den 510r/8
 z.+dür 350v/6
 z.+ıla 278v/5
 z.+iken 319r/8
 z. eyle- "zulmetmek" 281r/1, 281r/6, 288v/3, 317v/1, 318r/5, 319r/4, 322r/8, 328r/4, 340v/6(2), 344r/8, 344v/1, 349r/7, 366r/6, 368v/8, 385r/4, 388v/2, 392r/8, 401v/2, 402r/1, 423r/1, 430v/4, 431r/6, 440r/5, 453v/1(2), 456v/5, 457r/1, 460v/3, 463r/2, 465v/4, 495v/5, 510v/1, 510v/2
 z. eylen- "zulmedilmek" 280r/6
 z. olun- "zulmedilmek" 318r/5, 437r/5, 441r/5
zülkifl [ka.]: Kur'ân-ı Kerîm'de anıldığı iki sure dışında hakkında bilgi bulun-mayan, ismi peygamberlerle birlikte zikredildiği için ekseriyetin peygamber olarak kabul ettiği kişi; Zülküf
 z.+i (iye) 273v/7

Ö Z G E Ç M İ Ş

Adı ve SOYADI	Esra KARAKAYA
EĞİTİM DURUMU	
Mezun Olduğu Lise	C.A.Ö.L.
Lisans Diploması	Selçuk Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı
Yabancı Dil / Diller	İngilizce